

**Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації**



Харківська академія неперервної освіти

**Всеукраїнські учнівські олімпіади
та Всеукраїнський конкурс-захист
науково-дослідницьких робіт
учнів – членів МАН – 2018:
аналіз, рекомендації**

**Харків
2018**

ББК 74.202.4
УДК 371.3
Р 36

Матеріали підготовлені Харківською академією неперервної освіти

За загальною редакцією С.Є. Вольянської, канд. пед. наук, проректора Харківської академії неперервної освіти

Авторський колектив: Булгакова В.Г., Будна С.М., Вольянська С.Є., Голтяй Т.М., Євтушенко Є.В., Євтушенко С.С., Зайцева О.А., Капустін І.В., Китиченко С.О., Косенко К.О., Кротова І.В., Лелеко В.Г., Мірошніченко В.М., Моліна О.О., Назарчук І.І., Носик Н.Д., Остапенко А.С., Рудакова О.С., Румянцева-Лахтіна О.О., Саввіч О.М., Сідорчук В.П., Старченко Л.М., Федченко С.Г.

Всеукраїнські учнівські олімпіади та Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН – 2018: аналіз, рекомендації. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2018. – 294 с.

Інформаційно-методичний збірник складається з двох частин.

Частина I містить аналіз результатів II–IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів, кількісно-якісного складу переможців III етапу олімпіад і вчителів, які підготували переможців інтелектуальних змагань, якості виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад, результатів участі школярів Харківської області в IV етапі олімпіад.

Частина II включає аналіз динаміки показників II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН за останні два роки.

Крім того, у збірнику вміщені рекомендації районним (міським, ОТГ), шкільним методичним службам, керівникам закладів загальної середньої освіти та вчителям щодо підвищення ефективності роботи з обдарованими учнями.

Збірник призначений для керівників і методистів методичних служб, директорів, заступників директорів із навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти, учителів-предметників.

Зміст

I. Аналіз проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2017/2018 навчальному році	4
Загальний аналіз проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2017/2018 навчальному році	4
Українська мова та література	20
Іноземні мови (англійська, німецька, французька, іспанська, іврит та єврейська література)	35
Англійська мова	35
Німецька мова	46
Французька мова	55
Іспанська мова	63
Мова іврит та єврейська література	66
Російська мова і література	70
Географія	82
Економіка	95
Біологія	107
Екологія	119
Математика	129
Хімія	140
Фізика	152
Астрономія	166
Історія	178
Правознавство	189
Інформатика	200
Інформаційні технології	211
Трудове навчання	222
II. Аналіз результатів II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН у 2016/2017–2017/2018 навчальних роках	230
III. Аналіз результатів III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів і II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН (по закладах освіти)	279

I. Аналіз проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2017/2018 навчальному році

Загальний аналіз проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2017/2018 навчальному році

Із метою виявлення та розвитку інтелектуальної обдарованості, реалізації здібностей талановитих учнів, підвищення інтересу до поглибленого вивчення навчальних дисциплін, популяризації досягнень науки, техніки та новітніх технологій, активізації всіх форм позакласної та позашкільної роботи з учнями в жовтні – лютому 2017/2018 навчального року проведено I, II, III етапи Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів, а також організовано участь школярів Харківської області в IV етапі.

Олімпіади проведено відповідно до чинної нормативно-правової бази за графіком:

I етап – з 02 по 24 жовтня 2017 року;

II етап – з 04 листопада по 24 грудня 2017 року;

III етап – з 13 січня по 18 лютого 2018 року.

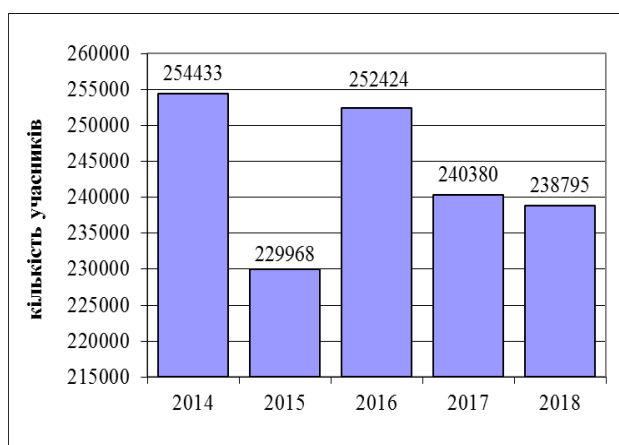
1.1. Аналіз проведення I, II етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2017/2018 навчальному році

Всеукраїнські учнівські олімпіади у 2017/2018 навчальному році проведено з 20-ти навчальних предметів: української мови та літератури, російської мови та літератури, англійської мови, німецької мови, французької мови, іспанської мови, мови іврит та єврейської літератури, історії, правознавства, економіки, фізики, астрономії, біології, екології, хімії, географії, математики, інформатики, інформаційних технологій, трудового навчання.

Кількісні показники участі школярів у I етапі олімпіад щорічно є високими, що свідчить про наявність організованої системної роботи закладів загальної середньої освіти з обдарованою молоддю та заохочення учнів до інтелектуальної творчої роботи.

У 2017/2018 навчальному році в I етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів узяли участь 238 795 учнів закладів загальної середньої освіти з усіх районів (міст, ОТГ) Харківської області (у 2016/2017 навчальному році – 240 380), у II етапі – 42 970 учнів (у 2016/2017 навчальному році – 43 835) (рис 1).

Кількість учасників I етапу Всеукраїнських олімпіад



Кількість учасників II етапу Всеукраїнських олімпіад

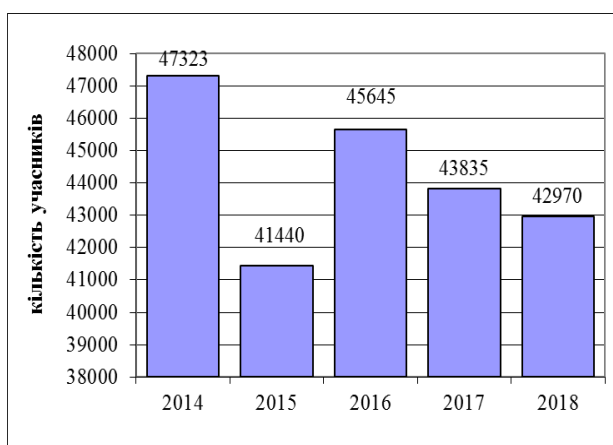


Рисунок 1

Кількість учасників I та II етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2014 – 2018 роках

Із метою якісної підготовки учнів закладів загальної середньої освіти до II та III етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у період із 23 жовтня по 12 листопада 2017 року КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» проведено тренінги з 16-ти навчальних предметів: української мови та літератури, історії, фізики, астрономії, біології, екології, математики, географії, економіки, правознавства, хімії, інформатики, інформаційних технологій, російської мови та літератури, англійської та німецької мов.

Уперше тренінги з підготовки учнів до олімпіад було проведено в онлайн-режимі на базі КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» та Харківського національного університету радіоелектроніки (з інформатики та інформаційних технологій).

Окрім учнів, узяти участь в онлайн-тренінгах змогли й педагоги, які готують обдарованих школярів до інтелектуальних змагань. З учасниками онлайн-тренінгів було забезпечено зворотній зв'язок. У кожному онлайн-тренінгу був організований чат для спілкування тренерів і учасників. Учні та вчителі Харківської області змогли не лише безпосередньо взяти участь у прямому ефірі онлайн-тренінгів, але й переглянути їх після трансляції в будь-який зручний для них час за посиланням, яке розміщувалося на сайті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти». Кількість переглядів майже вдвічі перевищила кількість учасників прямого ефіру.

До проведення онлайн-тренінгів були залучені кращі фахівці – науковці та викладачі закладів вищої освіти м. Харкова; учителі закладів загальної середньої освіти, які мають досвід підготовки учнів до Всеукраїнських учнівських олімпіад; студенти – переможці Міжнародних учнівських олімпіад попередніх років. Безпосередньо в прямому ефірі онлайн-тренінгів було 12 577 учасників: 9 185 учнів і 3 392 педагоги. Кількість переглядів після проведення занять – 39 514.

1.2. Аналіз проведення III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2017/2018 навчальному році

1.2.1. Аналіз кількісного складу учасників III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів

У III етапі олімпіад узяти участь учні 5–11-х класів закладів загальної середньої освіти, які стали переможцями II етапу. Усього в III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад змагалися 2 752 учні (на 101 учня (3,55%) менше в порівнянні з попереднім роком – 2 853).

Кількість учасників III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад представлено на рисунку 2.

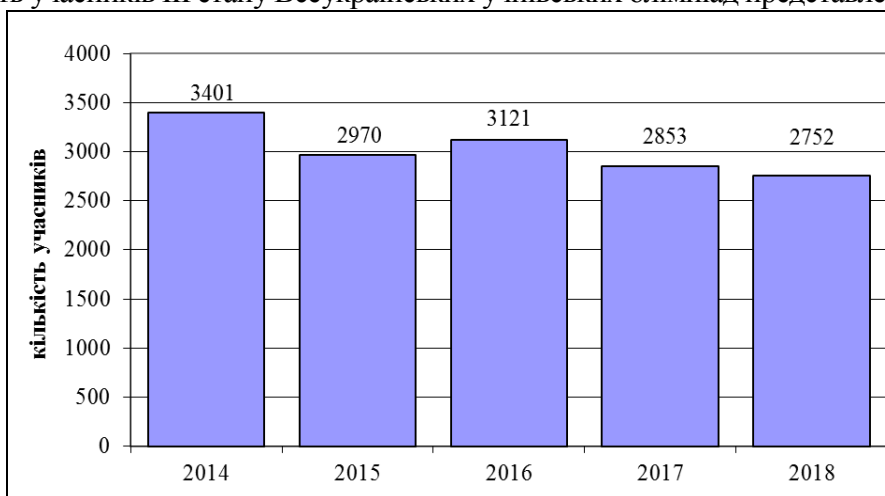


Рисунок 2

Кількість учасників III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2014 – 2018 роках

Порівняння кількісних показників III етапу Всеукраїнських олімпіад із навчальних предметів у 2017 та 2018 роках подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Кількісні показники III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів

№ з/п	Предмет	Кількість учасників III етапу олімпіад		Загальна кількість призових місць	
		2017	2018	2017	2018
1.	Англійська мова	164	160	81	79
2.	Астрономія	84	64	38	32
3.	Біологія	219	216	108	108
4.	Географія	203	194	101	96
5.	Екологія	91	100	44	51
6.	Економіка	122	118	60	59
7.	Мова іврит та єврейська література	11	12	4	7
8.	Інформатика	216	204	103	102
9.	Інформаційні технології	126	130	54	55
10.	Іспанська мова	11	12	5	5
11.	Історія	188	172	82	81
12.	Математика	300	283	121	122
13.	Німецька мова	91	83	43	43
14.	Правознавство	136	127	68	64
15.	Російська мова	129	133	65	57
16.	Трудове навчання	98	104	51	51
17.	Українська мова	201	212	101	107
18.	Фізика	241	217	107	100
19.	Французька мова	48	46	25	24
20.	Хімія	174	165	68	67
	Усього	2853	2752	1329	1310

У 2018 році спостерігається зменшення кількості переможців III етапу олімпіад у порівнянні з 2017 роком на 19 учнів: у 2018 році відсоток переможців від загальної кількості учасників склав 47,6% (1 310 переможців із 2 752 учасників), а в 2017 – 46,58% (1 329 переможців із 2 853 учасників), що свідчить про підвищення результативності виступу учасників олімпіад.

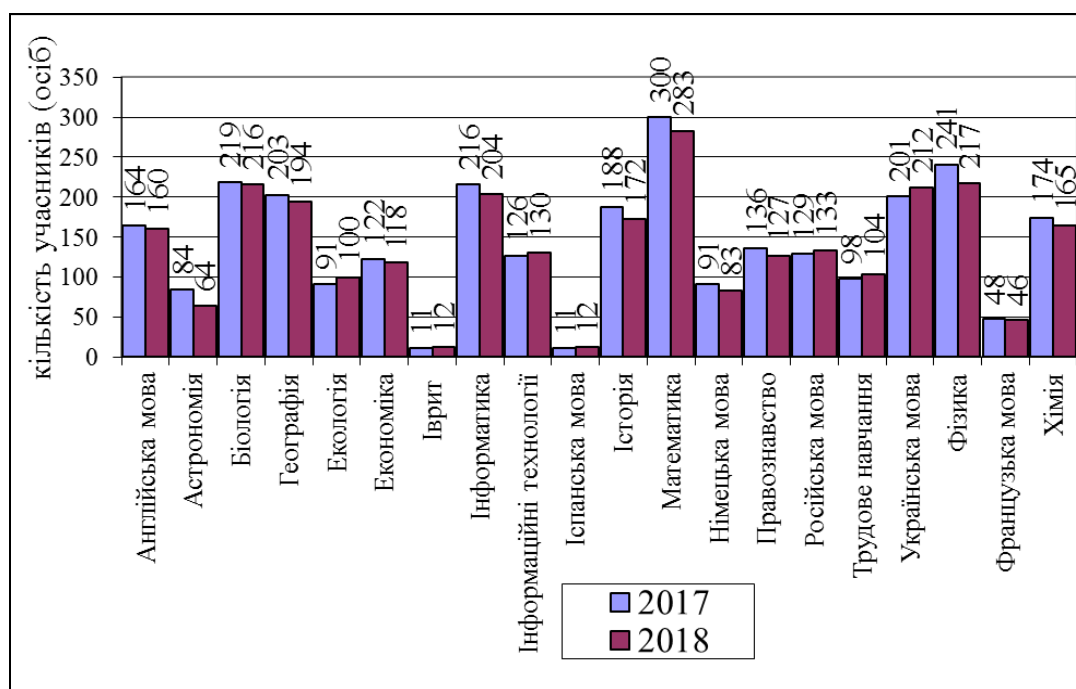


Рисунок 3

Учасники III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2017–2018 роках

Порівняльний аналіз (за даними табл. 1) участі школярів Харківської області в III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів за два останні роки представлено на рисунку 3.

1.2.2. Аналіз результатів III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів

Одним із головних критеріїв визначення ефективності роботи з обдарованими учнями є результативність їх участі у Всеукраїнських учнівських олімпіадах із навчальних предметів.

Статистичні характеристики III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів за 2014 – 2018 роки подано в таблиці 2.

Таблиця 2

Статистичні характеристики III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів

Критерії	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017	2018
Загальна кількість учасників	3 401	2 970	3 121	2 853	2 752
Кількість переможців	1 419	1 303	1 389	1 329	1 310
I місце	191	197	207	198	210
II місце	410	395	418	399	388
III місце	818	711	764	732	712

Переможцями III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2017/2018 навчальному році стали 1 310 учнів (47,6% від загальної кількості учасників – 2 752 учні), у 2016/2017 навчальному році – 1 329 учнів (46,6%, 2 853 учасники), у 2015/2016 навчальному році – 1 389 учнів (44,5%, 3 121 учасник). Зростання відсотка переможців від загальної кількості учасників свідчить про більш якісну підготовку учнів до III етапу олімпіад. За предметами кількість переможців розподілилася таким чином (табл. 3):

Таблиця 3

Кількість переможців III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2017 та 2018 роках

№ з/п	Предмет	Загальна кількість призових місць		Із них дипломів						% переможців	
				I ступеня		II ступеня		III ступеня			
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1.	Англійська мова	81	79	12	11	23	28	46	40	49,4	49,4
2.	Астрономія	38	32	4	6	7	8	27	18	45,2	50,0
3.	Біологія	108	108	17	15	30	33	61	60	49,3	50,0
4.	Географія	101	96	15	14	30	31	56	51	49,8	49,5
5.	Екологія	44	51	7	11	15	17	22	23	49,4	51,0
6.	Економіка	60	59	9	10	19	16	32	33	49,2	50,0
7.	Мова іврит та єврейська література	4	7	4	3	-	3	-	1	36,4	58,3
8.	Інформатика	103	102	13	19	39	36	51	47	47,7	50,0
9.	Інформаційні технології	54	55	8	6	11	15	35	34	42,9	42,3
10.	Іспанська мова	5	5	4	3	1	2	-	-	45,5	41,7
11.	Історія	82	81	10	9	25	20	47	52	43,9	47,1

№ з/п	Предмет	Загальна кількість призових місць		Із них дипломів						% переможців	
				I ступеня		II ступеня		III ступеня			
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
12.	Математика	121	122	15	19	39	36	67	67	39,9	43,1
13.	Німецька мова	43	43	6	7	13	13	24	23	47,3	51,8
14.	Правознавство	68	64	6	11	16	17	46	36	50,0	50,4
15.	Російська мова та література	65	57	10	7	21	15	34	35	50,4	42,9
16.	Трудове навчання	51	51	10	11	18	15	23	25	52,0	49,0
17.	Українська мова та література	101	107	17	13	31	25	53	69	50,2	50,5
18.	Фізика	107	100	14	17	33	31	60	52	44,4	46,1
19.	Французька мова	25	24	6	6	9	6	10	12	52,1	52,2
20.	Хімія	68	67	11	12	19	21	38	34	39,1	40,6
	Усього	1329	1310	198	210	399	388	732	712	46,6	47,6

Слід зазначити, що відсоток переможців олімпіад із різних предметів від загальної кількості учасників суттєво коливається.

1.2.3. Рейтинг команд районів (міст, ОТГ) Харківської області в III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів

Результативність участі команд районів (міст, ОТГ) Харківської області в III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2017/2018 навчальному році подано в таблиці 4 та відображено на діаграмі (рис. 4).

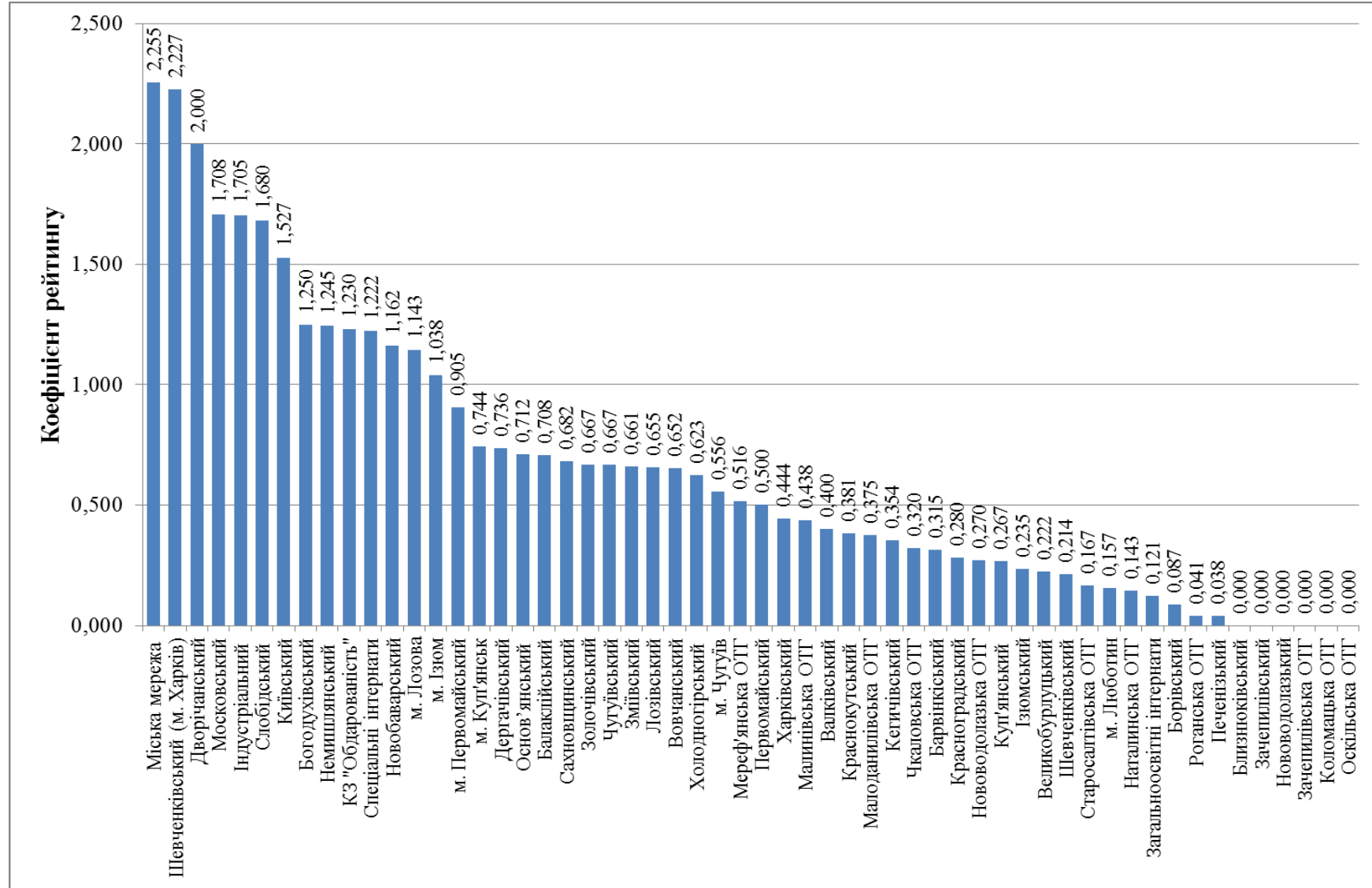
Таблиця 4

Результативність участі команд районів (міст, ОТГ) Харківської області в III етапі Всеукраїнських олімпіад із навчальних предметів у 2017/2018 навчальному році

№ з/п	Район	К-ть учасників	I місце	II місце	III місце	К-ть переможців	Рейтинг	Загальне місце
1	Міська мережа	255	50	79	88	217	2,255	1
2	Шевченківський (м. Харків)	207	42	57	80	179	2,227	2
3	Дворічанський	13	2	4	4	10	2,000	3
4	Московський	113	16	27	32	75	1,708	4
5	Індустріальний	78	7	24	26	57	1,705	5
6	Слобідський	122	17	24	48	89	1,680	6
7	Київський	148	19	29	44	92	1,527	7
8	Богодухівський	44	4	9	8	21	1,250	8
9	Немишлянський	102	6	21	34	61	1,245	9
10	КЗ «Обдарованість»	87	6	13	38	57	1,230	10
11	Спеціальні інтернати	9	2	0	1	3	1,222	11
12	Новобаварський	74	6	12	20	38	1,162	12
13	м. Лозова	35	2	5	15	22	1,143	13
14	м. Ізюм	52	4	7	13	24	1,038	14
15	м. Первомайський	42	4	3	9	16	0,905	15

16	м. Куп'янськ	39	1	3	15	19	0,744	16
17	Дергачівський	53	4	3	10	17	0,736	17
18	Оснoв'янський	73	2	8	18	28	0,712	18
19	Балаклійський	65	0	10	16	26	0,708	19
20	Сахновщинський	44	3	2	9	14	0,682	20
21	Золочівський	42	1	4	11	16	0,667	21-22
22	Чугуївський	36	1	3	10	14	0,667	21-22
23	Зміївський	62	2	7	10	19	0,661	23
24	Лозівський	29	1	3	5	9	0,655	24
25	Вовчанський	23	0	3	6	9	0,652	25
26	Холодногірський	69	3	4	16	23	0,623	26
27	м. Чугуїв	54	1	3	16	20	0,556	27
28	Мереф'янська ОТГ	31	0	3	7	10	0,516	28
29	Первомайський	16	0	1	5	6	0,500	29
30	Харківський	54	1	3	10	14	0,444	30
31	Малинівська ОТГ	16	0	1	4	5	0,438	31
32	Валківський	40	0	1	13	14	0,400	32
33	Краснокутський	21	0	0	8	8	0,381	33
34	Малоданилівська ОТГ	8	0	0	3	3	0,375	34
35	Кегичівський	48	2	1	4	7	0,354	35
36	Чкаловська ОТГ	25	0	1	5	6	0,320	36
37	Барвінкіський	54	1	3	3	7	0,315	37
38	Красноградський	50	0	3	5	8	0,280	38
39	Нововодолазька ОТГ	37	0	2	4	6	0,270	39
40	Куп'янський	15	0	1	1	2	0,267	40
41	Ізюмський	17	0	0	4	4	0,235	41
42	Великобурлуцький	45	0	1	7	8	0,222	42
43	Шевченківський	28	0	0	6	6	0,214	43
44	Старосалтівська ОТГ	18	0	0	3	3	0,167	44
45	м. Люботин	51	0	0	8	8	0,157	45
46	Наталинська ОТГ	7	0	0	1	1	0,143	46
47	Загальноосвітні інтернати	33	0	0	4	4	0,121	47
48	Борівський	23	0	0	2	2	0,087	48
49	Роганська ОТГ	49	0	0	2	2	0,041	49
50	Печенізький	26	0	0	1	1	0,038	50
51	Близнюківський	19	0	0	0	0	0,000	51-56
52	Зачепилівський	4	0	0	0	0	0,000	51-56
53	Нововодолазький	12	0	0	0	0	0,000	51-56
54	Зачепилівська ОТГ	15	0	0	0	0	0,000	51-56
55	Коломацька ОТГ	9	0	0	0	0	0,000	51-56
56	Оскільська ОТГ	11	0	0	0	0	0,000	51-56
	Усього	2752	210	388	712	1310		

За результатами III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад найвищий рейтинг у команди міської мережі м. Харкова. Високі показники також мають такі команди: Шевченківського, Московського, Індустріального, Немишлянського, Слобідського, Київського районів м. Харкова, Дворічанського, Богодухівського районів Харківської області та Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».



Рисуюнок 4

Рейтинг команд районів (міст) Харківської області в III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2017/2018 навчальному році

1.3. Організаційно-методичний супровід підготовки та проведення IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів

У 2017/2018 навчальному році учні закладів загальної середньої освіти Харківської області взяли участь у IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із 20-ти навчальних предметів: української мови та літератури, російської мови та літератури, англійської мови, німецької мови, французької мови, мови іврит та єврейської літератури, історії, правознавства, економіки, математики, інформатики, фізики, астрономії, хімії, біології, екології, географії, інформаційних технологій, трудового навчання.

Із метою підготовки учнів до IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів протягом лютого – березня 2018 року проведено відбірково-тренувальні збори для дітей, які були претендентами до складу команди Харківської області. У відбірково-тренувальних зборах узяли участь 318 учнів м. Харкова та Харківської області.

Усього у 2018 р. у IV етапі олімпіад узяли участь 120 учнів – переможців III етапу (у 2017 р. – 105 учнів, у 2016 – 123 учні).

У 2018 р. переможцями стали 105 учнів (88% від загальної кількості учасників), виборовши 25 дипломів I ступеня, 41 диплом II ступеня, 39 дипломів III ступеня.

У 2017 р. переможцями були 88 учнів (84% від загальної кількості учасників): 22 дипломи I ступеня, 37 дипломів II ступеня, 29 дипломів III ступеня.

У 2016 р. переможцями були 96 учнів (78% від загальної кількості учасників): 24 дипломи I ступеня, 35 дипломів II ступеня, 37 дипломів III ступеня.

Щороку стабільно високі результати участі в IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад показують команди Харківської області з таких предметів: математики (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 3,16; у 2017 р. – 3,64); російської мови та літератури (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 4,33, у 2017 р. – 5,00); інформатики (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 2,27; у 2017 р. – 2,92); фізики (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 3,17; у 2017 р. – 2,07); хімії (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 2,09; у 2017 р. – 2,18); астрономії (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 2,25; у 2017 р. – 2,67).

Цього року підвищилася результативність участі в IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з таких навчальних предметів: правознавства (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 3,67; у 2017 р. – 2,75); географії (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 3,00; у 2017 р. – 0,67), економіки (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 3,00; у 2017 р. – 2,40); української мови та літератури (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 2,00; у 2017 р. – 1,75); біології (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 2,00; у 2017 р. – 1,67); англійської мови (у 2018 р. – коефіцієнт рейтингу – 1,67 у 2017 р. – не було переможців); французької мови (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 1,80; у 2017 р. – 0,40); інформаційних технологій (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 1,80; у 2017 р. – 0,33); трудового навчання (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 2,00; у 2017 р. – 1,00); іспанської мови (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 1,00; у 2017 р. – не було учасників).

Стабільний результат з екології (у 2018 та 2017 рр. коефіцієнт рейтингу становив – 1,00).

Поряд із цим нижчі результати, ніж у попередні роки, показали учасники олімпіад з німецької мови (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 0,80; у 2017 р. – 4,00), мови іврит та єврейської літератури (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 0,50; у 2017 р. – 3,00); історії (у 2018 р. коефіцієнт рейтингу – 0,80; у 2017 р. – 1,50).

Результати участі команд Харківської області в IV етапі олімпіад у 2017 – 2018 роках представлено в таблиці 5.

Результати участі учнів Харківської області у Всеукраїнських учнівських олімпіадах у 2017 – 2018 роках

№ з/п	Всеукраїнські учнівські олімпіади	IV етап 2017 р.					IV етап 2018 р.				
		Кількість учасників	Диплом			Рейтинг	Кількість учасників	Диплом			Рейтинг
			I	II	III			I	II	III	
1.	з математики	22	9	11	2	3,64	25	9	9	7	3,16
2.	з російської мови і літератури	1	1			5,00	3	2	1		4,33
3.	з фізики	15	2	5	6	2,07	12	5	4	1	3,17
4.	з правознавства	4	1	2	1	2,75	3	1	2		3,67
5.	з економіки	5	2		2	2,4	5	1	3	1	3,0
6.	з інформатики	12	4	4	3	2,92	13	4	1	6	2,23
7.	з хімії	11	1	5	4	2,18	11	1	5	3	2,09
8.	з івриту	2		2		3,00	2			1	0,50
9.	з астрономії	3	1	1		2,67	4		3		2,25
10.	з німецької мови	2	1	1		4,00	5			4	0,8
11.	з французької мови	5			2	0,40	5		2	3	1,8
12.	з англійської мови	1				0,00	3		1	2	1,67
13.	з екології	2			2	1,00	2			2	1,00
14.	з української мови і літератури	4		2	1	1,75	5		3	1	2,0
15.	з біології	6		3	1	1,67	7		4	2	2,0
16.	з історії	2		1		1,50	5		1	1	0,8
17.	з інформаційних технологій	3			1	0,33	2			2	1,00
18.	з трудового навчання	2			2	1,00	3	1		1	2,00
19.	з географії	3			2	0,67	4	1	2	1	3,0
20.	з іспанської мови	0				0,00	1			1	1,0
	Усього (участь/перемога)	105	22	37	29	88	120	25	41	39	105
	% переможців		21%	35%	28%	84%		21%	34%	33%	88%
			Кр=2,38					Кр=2,39			

Таблиця 6

Розподіл учасників та переможців IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад
з навчальних предметів у 2018 році за районами

Район	Учасники	Переможці	I місце	II місце	III місце
Богодухівський	1				
Зміївський	2				
Золочівський	1	1		1	
Сахновщинський	1	1		1	
Харківський	1	1			1
Чугуївський	1	1	1		
м. Ізюм	1	1			1
м. Первомайський	1	1			1
Індустріальний	2	2		1	1
Київський	7	6	1	1	4
Московський	7	6		4	2
Немишлянський	3	2		1	1
Новобаварський	3	3		1	2
Слобідський	10	9	2	2	5
Холодногірський	3	2		1	1
Шевченківський м. Харкова	29	26	6	10	10
Міська мережа	42	38	15	17	6
КЗ «Обдарованість»	5	5		1	4
Усього	120	105	25	41	39

Таблиця 7

Результати IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2018 році
по сільських районах, містах обласного підпорядкування та КЗ «Обдарованість»

Район	Учасники	Переможці	Предмет	Результат
Богодухівський	1	-	Трудове навчання	Диплом учасника
Зміївський	2	-	Біологія	Диплом учасника
			Історія	Диплом учасника
Золочівський	1	1	Українська мова та література	Диплом II ступеня
Сахновщинський	1	1	Українська мова та література	Диплом II ступеня
Харківський	1	1	Трудове навчання	Диплом III ступеня
Чугуївський	1	1	Російська мова та література	Диплом I ступеня
м. Ізюм	1	1	Хімія	Диплом III ступеня
м. Первомайський	1	1	Економіка	Диплом III ступеня
КЗ «Обдарованість»	5	5	Астрономія	Диплом II ступеня
			Екологія	Диплом III ступеня
			Інформатика	Диплом III ступеня
			Інформаційні технології	Диплом III ступеня
			Хімія	Диплом III ступеня
Усього	14	11		

У 2016 – 2018 рр. переможців IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів підготували заклади загальної середньої освіти таких районів/міст області:

м. Харків

Район	Кількість переможців		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Міська мережа	40	36	38
Шевченківський м. Харкова	29	24	26
Слобідський	5	5	9
Київський	8	5	6
Московський	4	4	6
Новобаварський	1	1	3
Індустріальний	1	0	2
Немишлянський	1	2	2
Холодногірський	0	0	2
Основ'янський	0	0	0

Міста обласного підпорядкування

Місто	Кількість переможців		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік
м. Ізюм	0	2	1
м. Первомайський	0	0	1

Сільські райони

Район	Кількість переможців		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Балаклійський	1	1	0
Золочівський	1	1	1
Куп'янський	0	1	0
Сахновщинський	0	1	1
Харківський	0	0	1
Чугуївський	0	0	1

Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» у 2018 році підготував 5-х переможців IV етапу олімпіад (у 2017 та 2016 роках – також по 5 переможців).

Щорічно демонструють високі результати на IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад учні таких закладів загальної середньої освіти:

1. Із математики – Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради» Харківської області (2018 р. – 22 переможці, 2017 р. – 19, 2016 р. – 22), Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 3 переможці, 2017 р. – 3, 2016 р. – 4).

2. Із фізики – Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради» Харківської області (2018 р. – 11 переможців, 2017 р. – 11, 2016 р. – 13).

3. З інформатики – Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 7 переможців, 2017 р. – 7, 2016 р. – 7), Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради» Харківської області (2018 р. – 2 переможці, 2017 р. – 3, 2016 р. – 2), Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (2018 р. – 2 переможці, 2017 р. – 1, 2016 р.).

4. Із хімії – Харківської гімназії № 47 Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 5 переможців, 2017 р. – 5, 2016 р. – 4), Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради» Харківської області (2018 р. – 1 переможець, 2017 р. – 2, 2016 р. – 3), Ізюмської гімназії № 3 Ізюмської міської ради Харківської області (2018 р. – 1 переможець, 2017 р. – 1 переможець).

5. З економіки – Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 2 переможці, 2017 р. – 2, 2016 р. – 3).

6. Із трудового навчання – Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 62 Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 1 переможець, 2017 р. – 1, 2016 р. – 1).

7. Із біології – Харківської гімназії № 47 Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 3 переможці, 2017 р. – 1, 2016 р. – 1); Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 2 переможці, 2017 р. – 2, 2016 р. – 2).

8. З астрономії – Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (2018 р. – 1 переможець, 2017 р. – 1, 2016 р. – 2), Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради» Харківської області (2018 р. – 2 переможці, 2017 р. – 1).

9. Із мови іврит та єврейської літератури – Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 170 Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 1 переможець, 2017 р. – 1).

10. Із німецької мови – Харківської гімназії № 23 Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 1 переможець, 2017 р. – 1, 2016 р. – 1), Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 134 Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 1 переможець, 2017 р. – 1).

11. Із правознавства – Харківської гімназії № 47 Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 1 переможець, 2017 р. – 1, 2016 р. – 1), Харківської гімназії № 144 Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 1 переможець, 2017 р. – 1), Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Вересень» Харківської області (2018 р. – 1 переможець, 2017 р. – 1).

12. З української мови та літератури – Харківської гімназії № 169 Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 1 переможець, 2017 р. – 1, 2016 р. – 1).

13. Із французької мови – Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 109 Харківської міської ради Харківської області (2018 р. – 2 переможці, 2017 р. – 2, 2016 р. – 2).

1.4. Участь школярів Харківської області в Міжнародних учнівських олімпіадах

За підсумками IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2018 році, згідно з наказами Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 375 «Про проведення конкурсних відбірково-тренувальних зборів кандидатів до складу команд учнів України для участі у міжнародних учнівських олімпіадах 2018 року», від 10.05.2018 № 465 «Про проведення конкурсних відбірково-тренувальних зборів кандидатів до складу команд учнів України для участі у міжнародній учнівській олімпіаді з біології 2018 року» на відбірково-тренувальні збори від Харківської області запрошувалися 15 учнів – переможців Всеукраїнських олімпіад:

- із математики – 8 (Гарбузова Аліна, Колупаєв Олексій, Крупчицький Олексій, Купріянов Михайло, Масалітін Олексій, Нго Нгок Тхай Шон, Сарапін Роман – учні Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області»; Коваль Ілля – учень Харківського навчально-виховного комплексу № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області);

- із фізики – 3 (Кригін Сергій, Колупаєв Олексій, Рідкокаша Іван, учні комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області»);

- із біології – 1 (Наумова Марія, учениця Харківської гімназії № 47 Харківської міської ради Харківської області);

- із хімії – 3 (Вашенко Ольга та Мазур Марина, учениці Харківської гімназії № 47 Харківської міської ради Харківської області; Царенко Дмитро, учень Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»);

- із астрономії – 1 (Рідкокаша Іван, учень Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»);

- із інформатики – 3 (Коваль Ілля, Кравцов Артур, Осташев Даніїл, учні Харківського навчально-виховного комплексу № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області).

За підсумками конкурсних відбірково-тренувальних зборів до складу команд України ввійшли **9 учнів** Харківської області.

Таблиця 8

Конкурсні відбірково-тренувальні збори кандидатів до складу команди України для участі в Міжнародних учнівських олімпіадах 2018 року

№ з/п	Навчальний предмет	Запрошено на збори	Узяли участь	Включено до складу команд
1.	Математика	8	8	4
2.	Фізика	3	3	2
3.	Біологія	1	1	-
4.	Хімія	3	3	2
5.	Астрономія	1	1	1
6.	Інформатика	3	3	-
	Усього	19	19	9

З 30 по 31 серпня 2017 року в м. Парижі (Франція) відбувся суперфінал XXXI Міжнародного чемпіонату з розв'язування логічних математичних задач. Міжнародний чемпіонат математичних і логічних ігор проводиться у Франції більше 20 років. У чемпіонаті цього року взяли участь 538 учнів, студентів та викладачів з Франції, України, Швейцарії, Тунісу, Канади, Бельгії, Італії, Нігеру, Польщі, Росії.

У 2017 році команду України представляв 21 учень, із яких 10 учнів – із Харківської області.

6 учнів закладів загальної середньої освіти Харківщини вибороли перемогу.

I місце:

Гонтар Кирило, учень 3 класу Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 54 Харківської міської ради Харківської області;

Голясова Дар'я, учениця 5 класу Харківського навчально-виховного комплексу № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області;

II місце:

Сидоренко Роман, учень 3 класу Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 119 Харківської міської ради Харківської області;

Бондаренко Катерина, учениця 5 класу Харківського навчально-виховного комплексу № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області;

Чуб Володимир, учень 5 класу Харківського навчально-виховного комплексу № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області.

III місце:

Беда Єгор, учень 5 класу Харківського навчально-виховного комплексу № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області;

З 03 по 13 вересня 2017 року в м. Софії (Болгарія) відбулася перша Європейська олімпіада з інформатики для юніорів EJOI, у якій узяли участь 84 школярі з 22 країн Європи.

EJOI - це змагання зі спортивного програмування для учнів віком до 15 років, де кожна країну представляють по 4 школярі.

Команду України представляли 3 учні з Полтавської області та Осташев Даніїл, учень 10 класу Харківського навчально-виховного комплексу №4 5 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області, який виборов срібну медаль.

7 вересня 2017 року відбулася IV Іранська олімпіада з геометрії (IGO). У змаганнях узяли участь більше 1300 учнів з 44 країн. Українські школярі брали участь у цій олімпіаді вдруге, а харків'яни – вперше.

Учні КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей №27 Харківської міської ради Харківської області», які представляли команду Харківщини, показали такі результати:

Нго Нгок Тхай Шон (11 клас) – золота медаль.

Сарапін Роман (11 клас), Веприк Микита (11 клас), Гарбузова Аліна (11 клас), Артем Уразовський (7 клас) – срібні медалі.

Масалітін Олексій (9 клас) – бронзова медаль.

З 21 по 26 лютого 2018 року в м. Бухаресті (Румунія) проходила міжнародна математична олімпіада Romanian Master in Mathematics. Це престижне міжнародне змагання, куди отримують запрошення країни, які з року в рік показують високі результати на Міжнародній математичній олімпіаді. У цьому році в Romanian Master in Mathematics узяли участь 107 школярів із 18 країн світу.

У 2018 році команда України на Romanian Master in Mathematics складалася з восьми осіб, у тому числі – 4 учні з м. Харкова. Здобутки нашої команди – золота, чотири срібні й бронзова медалі, що принесло третє загальнокомандне місце.

Усі харків'яни отримали нагороди:

Нго Нгок Тхай Шон, учень КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», – золоту медаль;

Сарапін Роман і Веприк Микита, учні КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», – срібні медалі;

Коваль Ілля, учень Харківського навчально-виховного комплексу № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області, – бронзову медаль.

З 9 по 15 квітня 2018 року в місті Флоренція (Італія) відбулася VII Європейська математична олімпіада для дівчат. У цьому році в змаганні взяли участь 195 дівчат з 51 країни.

Україну на олімпіаді представляли 4 учасниці – одна харків'янка та 3 киянки. Здобутки нашої команди – золота та дві срібні медалі, що принесло п'яте загальнокомандне місце.

Гарбузова Аліна, учениця 11-го класу КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», яка представляла Харківську область на цьому змаганні, виборола золоту медаль.

З 23 по 29 квітня 2018 року в м. Мінську (Республіка Білорусь) відбулася 52-а Міжнародна Менделєєвська олімпіада школярів із хімії.

У змаганнях узяли участь близько 130-ти школярів із 22-х країн. Україну представляла команда з восьми учасників, серед яких – три учні закладів загальної середньої освіти Харківської області. Усі вони стали переможцями:

- золота медаль – Царенко Дмитро, учень 11 класу КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»;

- срібні медалі – Ващенко Ольга і Мазур Марина, учениці 11 класу Харківської гімназії № 47 Харківської міської ради Харківської області.

З 5 по 8 травня 2018 року в м. Українка (Київська область) відбувся XVII Київський міжнародний фізико-математичний фестиваль. У цьому році в змаганні взяли участь школярі 8–10 класів міст Києва, Харкова, Вінниці, Дніпра, Львова, а також Тбілісі (Грузія).

Харківську область представляла команда з 9-ти учнів КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області».

Здобутки нашої команди:

диплом I ступеня – у командній письмовій олімпіаді з математики;

диплом III ступеня – у командній комплексній олімпіаді з фізики;

дипломи II і III ступенів – у конкурсі «Математична карусель».

В особистій першості учні Харківської області теж отримали нагороди:

диплом I ступеня – Пилаєв Ігор, учень 7 класу, та Шкірко Ілля, учень 8 класу;

диплом II ступеня – Сдобнов Артем та Уразовський Артем, учні 8 класу;

диплом III ступеня – Татарінова Юлія та Денисков Святослав, учні 7 класу, Золотарьов Климентій та Ву Динь Лап Нам, учні 8 класу.

Висновки

1. Харківська область є лідером серед регіонів України за результатами олімпіадних змагань.

2. Стабільно високі результати продовжують демонструвати учні одних і тих же закладів загальної середньої освіти – гімназій, ліцеїв і спеціалізованих шкіл, що свідчить про високий рівень організації навчально-виховного процесу та якість навчання в таких закладах загальної середньої освіти: Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради», Харківській гімназії № 47, Харківському навчально-виховному комплексі № 45 «Академічна гімназія», Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова.

3. Відстежується суттєва різниця в якості підготовки учнів закладів загальної середньої освіти міста Харкова та сільських районів Харківської області до олімпіад, незважаючи на позитивну динаміку результативності виступу учнів сільської місцевості на III етапі Всеукраїнських олімпіад із деяких навчальних предметів.

4. У більшості закладів загальної середньої освіти робота з обдарованою молоддю не є систематичною, а спирається на талант окремих учнів, про що свідчать щорічні різкі зміни в показниках результативності участі в III етапі олімпіад і конкурсів.

5. Одним з основних факторів високої результативності команд Харківської області на IV етапі Всеукраїнських олімпіад із навчальних предметів є система підготовки учнів – проведення тренінгів і відбірково-тренувальних зборів.

6. Організовано проведення тренувальних зборів для дітей сільської місцевості, що сприяє забезпеченню рівного доступу до якісного навчання.

7. Проведено «Весняну математичну школу» для учнів 6 – 7-х класів закладів загальної середньої освіти сільської місцевості.

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнських учнівських олімпіадах із навчальних предметів рекомендуємо вжити таких заходів:

Місцевим органам управління освітою, районним (міським) методичним кабінетам (інформаційно-методичним центрам):

- Детально ознайомити вчителів-предметників із Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади з базових і спеціальних дисциплін, турніри, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт та конкурси фахової майстерності.

- Висвітлювати ефективний досвід роботи педагогів щодо підготовки учнів до Всеукраїнських олімпіад.
- Провести майстер-класи для керівників ШМО, учителів-предметників щодо підготовки учнів до Всеукраїнських учнівських олімпіад.
- Налагодити співпрацю з викладачами та науковцями ЗВО з метою залучення їх до роботи журі II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад.
- Звернути увагу журі та оргкомітету II етапу олімпіад і конкурсів на об'єктивне визначення переможців та якісне формування складу команд для участі в III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів.
- Матеріально й морально заохочувати та стимулювати вчителів, які підготували переможців II, III та фінального етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів.

Керівникам районних (міських) і шкільних методичних об'єднань учителів-предметників:

- Здійснити аналіз результатів виступу учнів у Всеукраїнських учнівських олімпіадах із навчальних предметів, визначити прогалини в підготовці учнів до теоретичного та практичного турів олімпіад.
- Проводити навчально-практичні семінари, майстер-класи, тренінги, консультації з питань організації роботи з обдарованою учнівською молоддю та підвищення фахової майстерності вчителів-предметників і керівників гуртків.
- Надавати методичну допомогу вчителям-предметникам із питань підготовки та реалізації індивідуальних програм навчання учнів-переможців I та II етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів.

Керівникам закладів загальної середньої освіти:

- Сформувати мережу предметних гуртків для обдарованих школярів.
- Створити базу нормативно-правових документів і науково-методичного забезпечення щодо організації I та II етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів і проведення роботи з обдарованою молоддю.
- Провести діагностування й анкетування з метою виявлення обдарованих дітей молодшого та середнього шкільного віку, поповнити банк даних «Обдарована дитина».
- Організувати роботу вчителів із батьками здібних і обдарованих учнів (індивідуальні бесіди, рекомендації, анкетування).

Учителям-предметникам:

- Організувати індивідуальну підготовку учнів до Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів на диференційованій основі в урочний та позаурочний час.
- Створити банк олімпіадних завдань для підготовки учнів до Всеукраїнських олімпіад.
- Під час підготовки до всіх етапів олімпіад урахувати структуру завдань і програму фінального етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів.
- Створювати умови для активної пізнавальної та творчої діяльності школярів, активно залучати їх до різних видів інтелектуальних змагань: Всеукраїнських учнівських турнірів, Всеукраїнських і Міжнародних конкурсів тощо.

Українська мова та література

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *української мови та літератури* взяли участь **212** учнів (**201** – у 2017 році), що на **5,47 %** більше, ніж у минулому році.

Найбільша кількість учасників змагань (**12**) навчалася в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) Шевченківського району міста Харкова. Значна кількість учасників обласного етапу олімпіади була представлена учнями ЗЗСО Слобідського району міста Харкова (**11**).

Не взяли участь в обласному етапі змагань школярі Золочівського, Нововодолазького районів області, Малоданилівської об'єднаної територіальної громади (ОТГ).

Переможцями стали **107** учнів (**101** – у 2017 році), що становить **50,47 %** від загальної кількості учасників змагань (**50,25 %** – у 2017 році). Це на **0,22 %** більше, ніж у минулому році.

Серед переможців **43** учні – із **20-ти** (**41** із **15-ти сільських районів** – у 2017 році) *сільських районів та ОТГ*, **11** – із **6-ти** (**8** із **6-ти** – у 2017 році) *міст обласного значення*, **44** – із **9-ти** (**46** із **9-ти** – у 2017 році) *районів міста Харкова*; **3** (**2** – у 2017 році) – із ЗЗСО міської мережі (Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області»), **3** (**2** – у 2017 році) – із Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», **1** (**жодного** – у 2017 році) – із загальноосвітнього інтернатного закладу (Державної гімназії-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус»), **2** (**2** – у 2017 році) – із спеціального інтернатного закладу (Комунального закладу «Харківський спеціальний навчально-виховний комплекс ім. В. Г. Короленка»).

Переможці були в Балаклійському, Богодухівському, Валківському, Великобурлуцькому, Вовчанському, Дворічанському, Дергачівському, Зміївському, Красноградському, Краснокутському, Лозівському, Первомайському, Сахновщинському, Харківському, Чугуївському, Шевченківському *районах області*, Золочівській, Малинівській, Нововодолазькій, Чкаловській *об'єднаних територіальних громадах*, м. Ізюмі, м. Куп'янську, м. Лозовій, м. Люботині, м. Первомайському, м. Чугуєві, Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Основ'янському, Слобідському, Холодногірському, Шевченківському *районах міста Харкова*.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Балаклійського, Богодухівського, Вовчанського, Дворічанського, Дергачівського, Зміївського, Красноградського, Первомайського, Сахновщинського, Харківського, Шевченківського *районів області*, Золочівської ОТГ (Золочівського району області в 2017 році), Нововодолазької ОТГ (Нововодолазького району області в 2017 році), м. Ізюма, м. Куп'янська, м. Лозової, м. Люботина, м. Первомайського, м. Чугуєва, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського *районів міста Харкова*. Порівняно з минулим роком з'явилися переможці у Валківському, Великобурлуцькому, Краснокутському, Лозівському, Чугуївському *районах області*, Малинівській та Чкаловській *ОТГ*.

Серед *районів (міст) області* **найбільша** кількість переможців (**10**) – у Шевченківському *районі міста Харкова*. Вона становить **83,33 %** від загальної кількості учасників ЗЗСО цього району.

По *закладах загальної середньої освіти* **найбільша** кількість переможців у Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія» – **4** учні (**5** – у 2017 році), Балаклійському ліцеї: **3** учні – у 2018 році (**5** – у 2017 році), Сахновщинській ЗОШ I-III ступенів № 1: **3** учні – у 2018 році (**3** – у 2017 році), Комунальному закладі «Харківський навчально-виховний комплекс

„гімназія - школа I ступеня” № 24 Харківської міської ради Харківської області імені І.Н. Питікова»: 3 учні – у 2018 році (1 – у 2017 році), Харківській гімназії № 169: 3 учні – у 2018 році (2 – у 2017 році), Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»: 3 учні – у 2018 році (4 – у 2017 році).

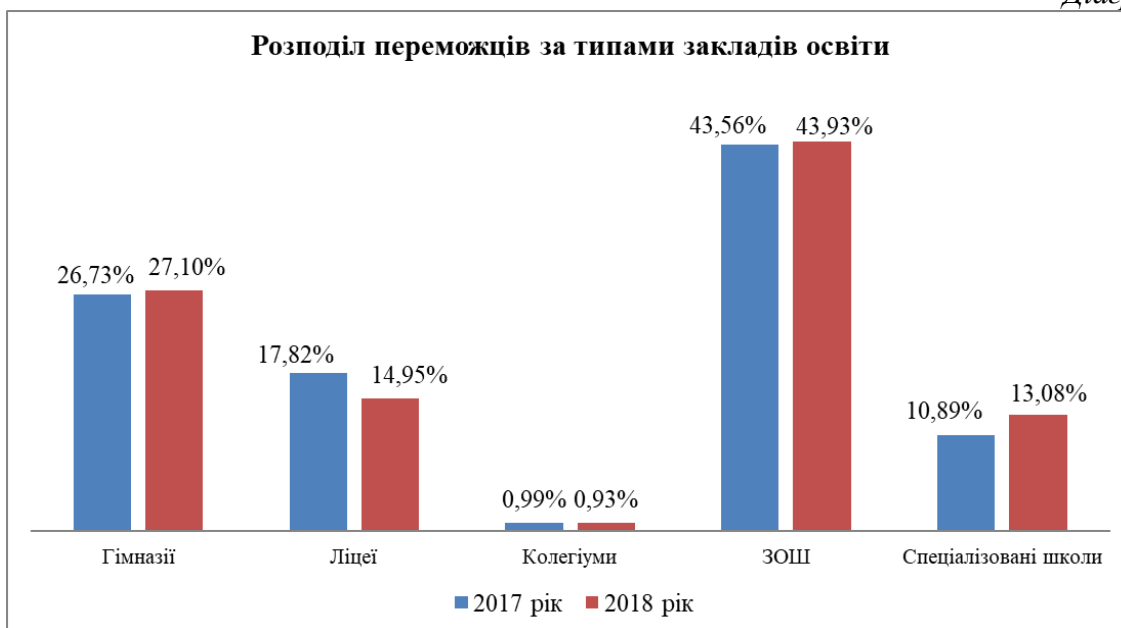
Слід зазначити, що більшу частину переможців олімпіади становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова. Їх відносна кількість склала **41,12 % (45,54 % – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей відсоток **зменшився на 4,42 %**. Слід зазначити, що у 2018 році дещо **зменшилася** кількість переможців ЗЗСО *сільських районів та ОТГ* – на **0,41 % (40,59 % – у 2017 році)**.

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з української мови та літератури здобувають учні Балаклійського ліцею, Балаклійської ЗОШ I-III ст. № 1 ім. О.А. Тризни, Донецької ЗОШ I-III ст. № 1 (Балаклійський район), Богодухівської гімназії № 1, Полковомикітківської ЗОШ I-III ст. (Богодухівський район), Різниківської ЗОШ I-III ст. (Вовчанський район), Дворічанської ЗОШ I-III ст., Пересічанського НВК (Дергачівський район), Зміївського ліцею № 1 імені З. К. Слюсаренка, Золочівської гімназії № 1 (у 2017 році – Золочівський район, у 2018 – Золочівська ОТГ), Феськівської ЗОШ I-III ст. (у 2017 році – Золочівський район, у 2018 – Золочівська ОТГ), Нововодолазької гімназії (у 2017 році – Нововодолазький район, у 2018 – Нововодолазька ОТГ), Берецького НВК (Первомайський район), Олексіївського НВК (Первомайський район), Сахновщинської ЗОШ I-III ст. № 1 (у 2017 році – Сахновщинська гімназія), Пісочинського колегіуму (Харківський район), Шевченківського ліцею, Люботинської гімназії № 1, Харківського педагогічного ліцею № 4, Харківської гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківської СШ I-III ст. №11 з поглибленим вивченням окремих предметів, Харківської гімназії № 46 ім. М.В. Ломоносова, Харківської ЗОШ I-III ст. № 53, Харківської ЗОШ I-III ст. № 70, Харківської СШ I-III ст. № 87, Харківської СШ I-III ст. № 99, Харківської ЗОШ I-III ст. № 104, Харківської ЗОШ I-III ст. № 126, Харківської ЗОШ I-III ст. № 148, Харківської гімназії № 152, Харківської гімназії № 169, Харківської гімназії № 172, Харківського приватного НВК «Вересень», Харківської приватної СШ I-III ст. «Харківський колегіум», Харківського фізико-математичного ліцею № 27, Комунального закладу «Харківський спеціальний навчально-виховний комплекс ім. В.Г. Короленка» Харківської обласної ради, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1

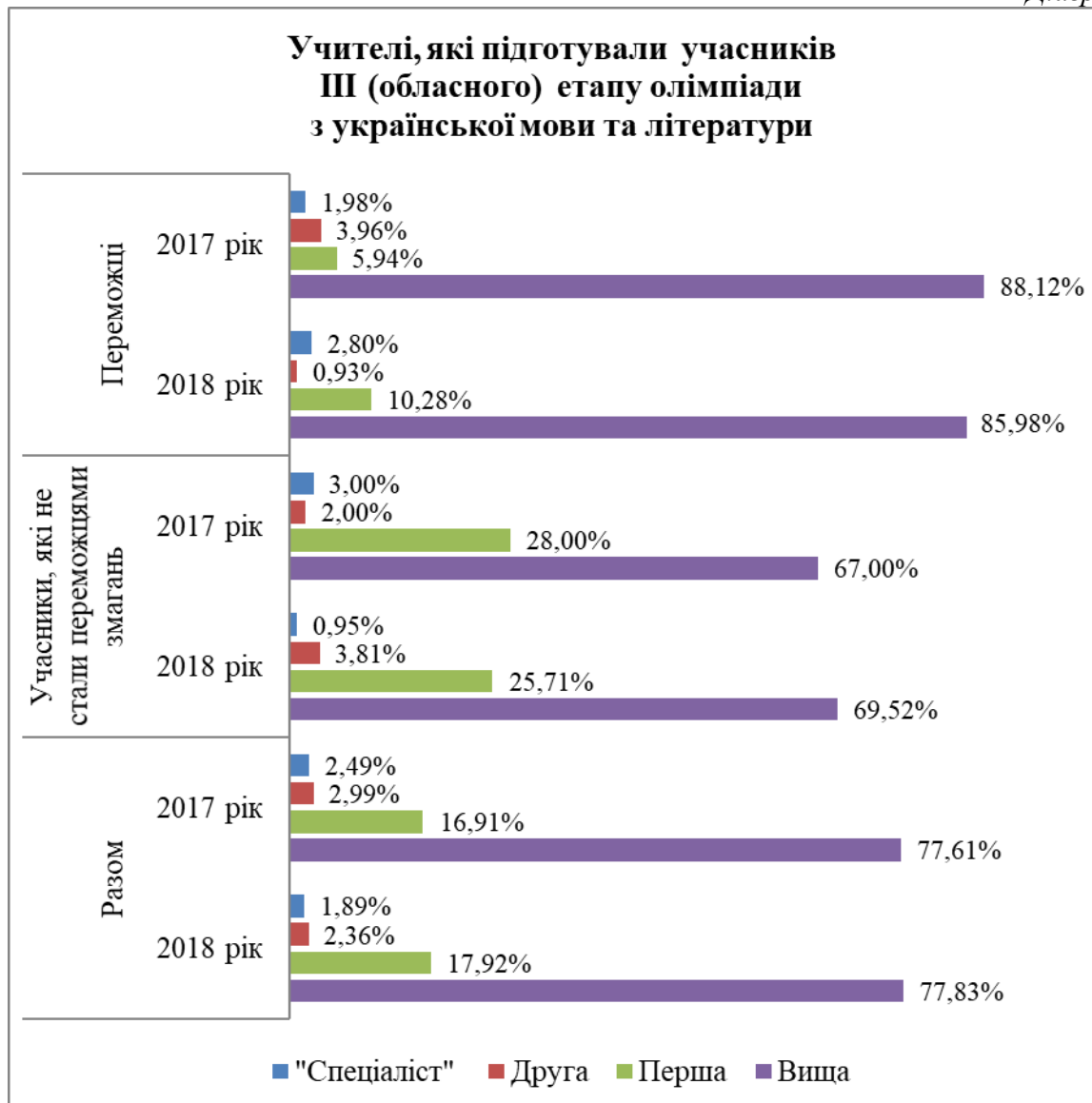


Більшість переможців протягом двох років складають учні загальноосвітніх шкіл та гімназій. Найбільша кількість переможців (**43,93 %**) навчалася в загальноосвітніх школах, а в гімназіях на **16,83 % менше**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів в загальноосвітніх школах та гімназіях майже не змінилася.

У порівнянні з минулим роком відсоток переможців, які навчаються в спеціалізованих школах, збільшився на **2,19 %**, а відносна кількість учнів ліцеїв зменшилася на **2,87 %**. У порівнянні з 2017 роком майже не змінився відсоток переможців серед учнів колегіумів (зменшився на **0,06 %**) – *діаграма 1*.

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, більшість переможців та учасників, які не стали переможцями, підготували вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з української мови та літератури у 2018 році, склав **85,98 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів дещо зменшилася (на **2,14 %**).

10,28 % учителів, які підготували переможців у 2018 році, мали першу кваліфікаційну категорію. У минулому році таких учителів було майже вдвічі менше (**5,94 %**).

Незначна кількість педагогів, учні яких здобули перемогу в обласному етапі олімпіади, мали другу (0,93 % – у 2018 році; 3,96 % – у 2017 році) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (2,80 % – у 2018 році; 1,98 % – у 2017 році).

Як і минулого року, серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями, було більше таких, які мають вищу кваліфікаційну категорію (69,52 % – у 2018 році; 67,00 % – у 2017). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учителів збільшилася на 2,52%. Водночас у 2018 році на 2,29 % зменшилася кількість педагогів першої кваліфікаційної категорії.

Незначну кількість становлять учителі другої кваліфікаційної категорії (3,81 % – у 2018 році; 2,00 % – у 2017) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (0,95 % – у 2018 році; 3,00 % – у 2017) – *діаграма 2*.

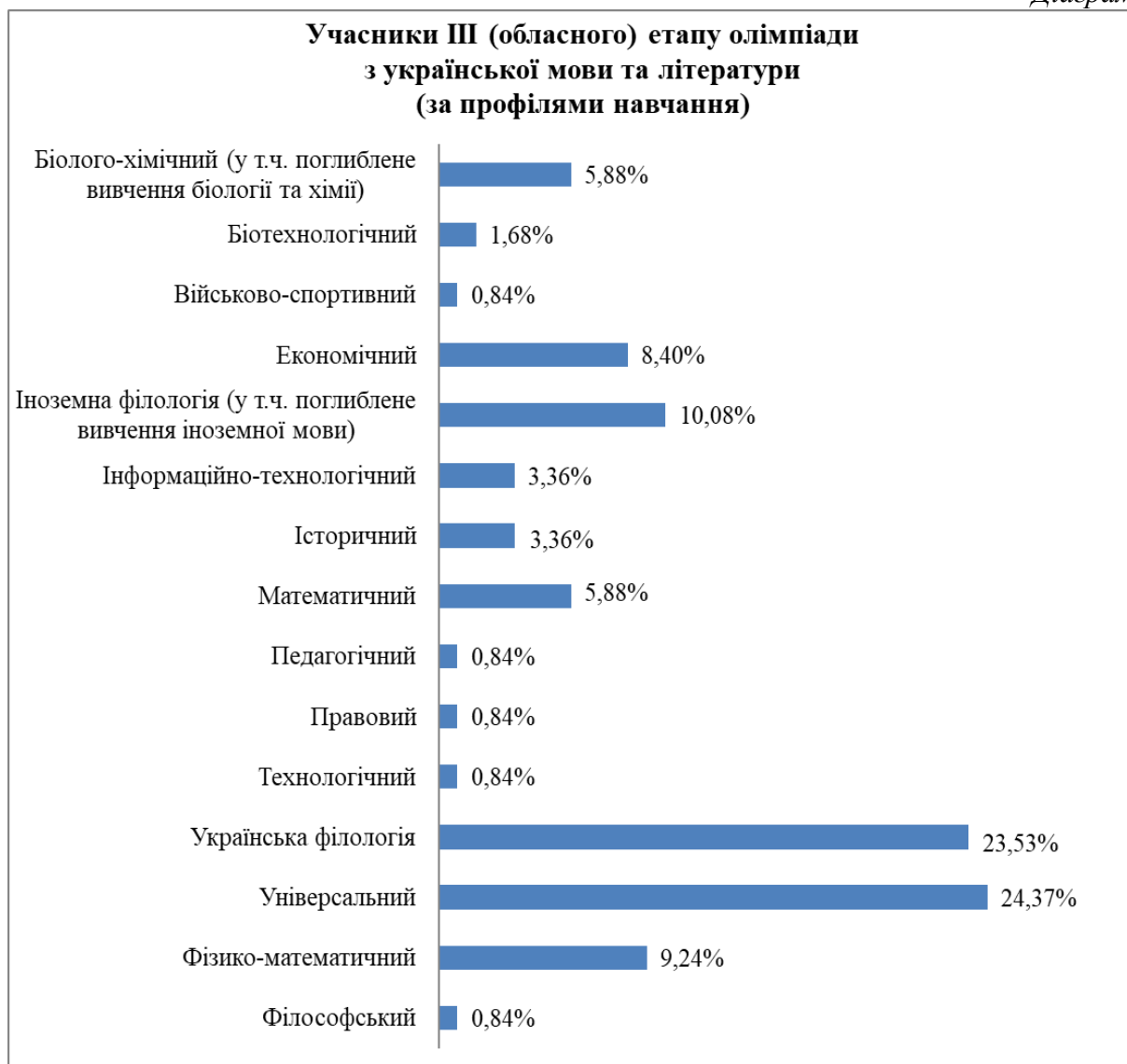
2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *української мови та літератури* у 2018 році взяли участь **119** (112 – у 2017 році) учнів 10–11-х класів.

Із них переможцями стали **60** учнів (55 – у 2017 році).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за профілями навчання поданий на діаграмі 3.

Діаграма 3



У III (обласному) етапі олімпіади з **української мови та літератури** взяли участь учні біолого-хімічного (у т. ч. із поглибленим вивченням біології та хімії), біотехнологічного, військово-спортивного, економічного, інформаційно-технологічного, історичного, математичного, педагогічного, правового, технологічного, універсального, фізико-математичного, філософського профілів, української та іноземної філології (у т. ч. із поглибленим вивченням іноземної мови).

Серед учасників обласного етапу олімпіади з **української мови та літератури** у 2018 році **найбільша** кількість учнів навчалася в класах універсального профілю (**24,37 %**) та профілю української філології (**23,53 %**); значно менша – іноземної філології (у т. ч. із поглибленим вивченням іноземної мови) – **10,08 %**, фізико-математичного (**9,24 %**), економічного (**8,40 %**), математичного (**5,88 %**), біолого-хімічного (у т. ч. із поглибленим вивченням біології та хімії) – **5,88 %**, незначна частина (до **4 %**) – за іншими профілями (діаграма 1.3).

Переможцями стали учні класів біолого-хімічного (у т. ч. із поглибленим вивченням біології та хімії), біотехнологічного, військово-спортивного, економічного, інформаційно-технологічного, історичного, математичного, педагогічного, універсального, фізико-математичного, філософського профілів, української та іноземної (у т. ч. із поглибленим вивченням іноземної мови) філології – діаграма 4.

Діаграма 4



Найбільша кількість переможців (**23,33 %**) навчалася в класах із профілем «Українська філологія», дещо менша – універсального профілю (**16,67 %**).

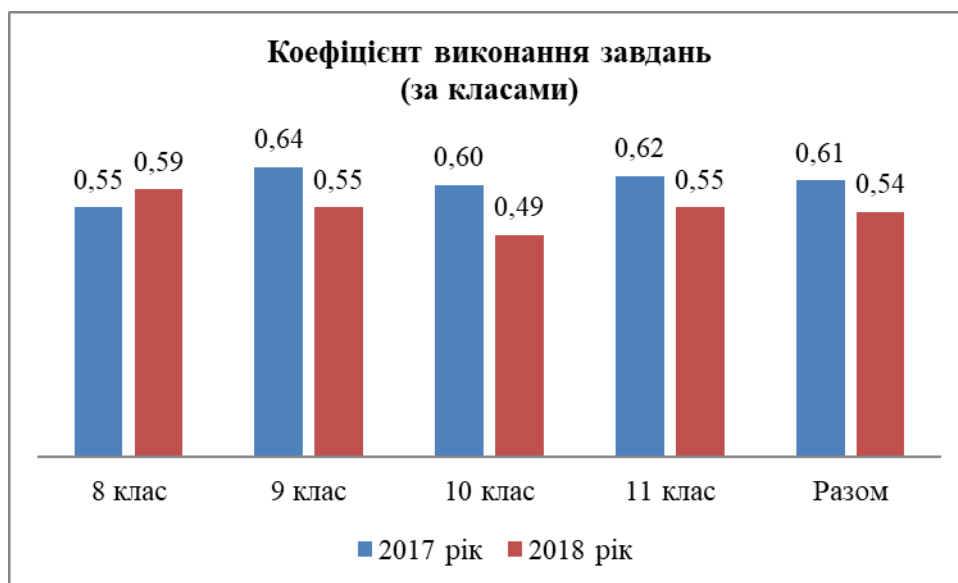
Слід зазначити, що відсоток переможців, які вивчають **українську мову та літературу** як профільні предмети, порівняно з минулим роком збільшився на **5,15 %**.

Дещо менша кількість переможців навчалася в класах профілю *іноземної філології* (у т. ч. із поглибленим вивченням іноземної мови) – **13,33 %**, *фізико-математичного* (**11,67 %**), *економічного* (**10,00 %**) та *історичного* (**6,67 %**) профілів. Незначна кількість переможців (до 6 %) – учні класів *інших* профілів навчання.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів, отриманої всіма учасниками змагань) становить **0,54** (**0,61** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник дещо зменшився (на **0,07**) – *діаграма 5*.

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (**0,59**) серед учнів 8-х класів; найменшим (**0,49**) – 10-х класів.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився у 8-му класі **на 0,04**; зменшився в 9-му класі **на 0,09**, 10-му – **на 0,11** та 11-му – **на 0,07**.

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *української мови та літератури* у 2018 році коливається **від 0,5020 до 0,8220**. Його значення за класами подані в *таблиці 1*.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з української мови та літератури

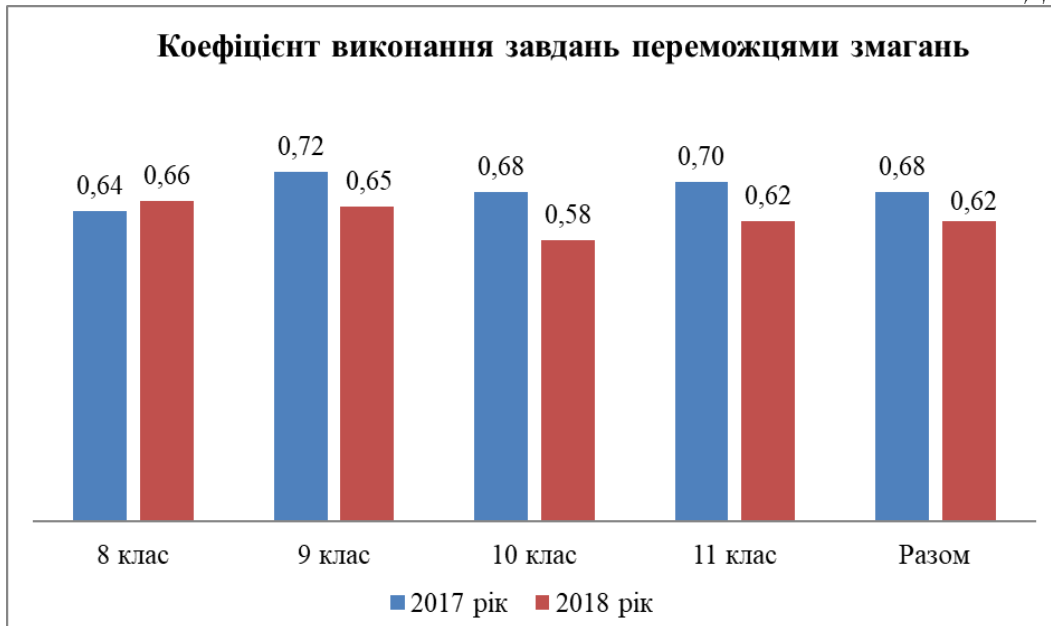
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,5825	0,7375	0,6078	0,7802
9 клас	0,6821	0,8103	0,5792	0,8220
10 клас	0,6250	0,8528	0,5020	0,7115
11 клас	0,6556	0,8258	0,5573	0,7500

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців (**0,8220**) був у 9-му класі, найнижчим (**0,5020**) – у 10-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців збільшився у 8-му та 9-му класах; зменшився в 10-му та 11-му.

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями подано нижче на *діаграмі 6*.

Діаграма 6



Середнє значення показника склало **0,55** (**0,68** – у 2017 році), що **на 0,13 менше**, ніж у минулому році. **Найбільшим** (**0,66**) воно виявилось у 8-му класі, **найменшим** (**0,58**) – у 10-му.

У порівнянні з минулим роком цей показник **збільшився** у 8-му класі (**на 0,02**); **зменшився** – у 9-му (**на 0,07**), 10-му (**на 0,10**), 11-му (**на 0,08**) класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, виявився **майже таким самим**, як середнє значення попереднього показника.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *української мови та літератури*, які не стали переможцями, подані в *таблиці 2*.

Таблиця 2

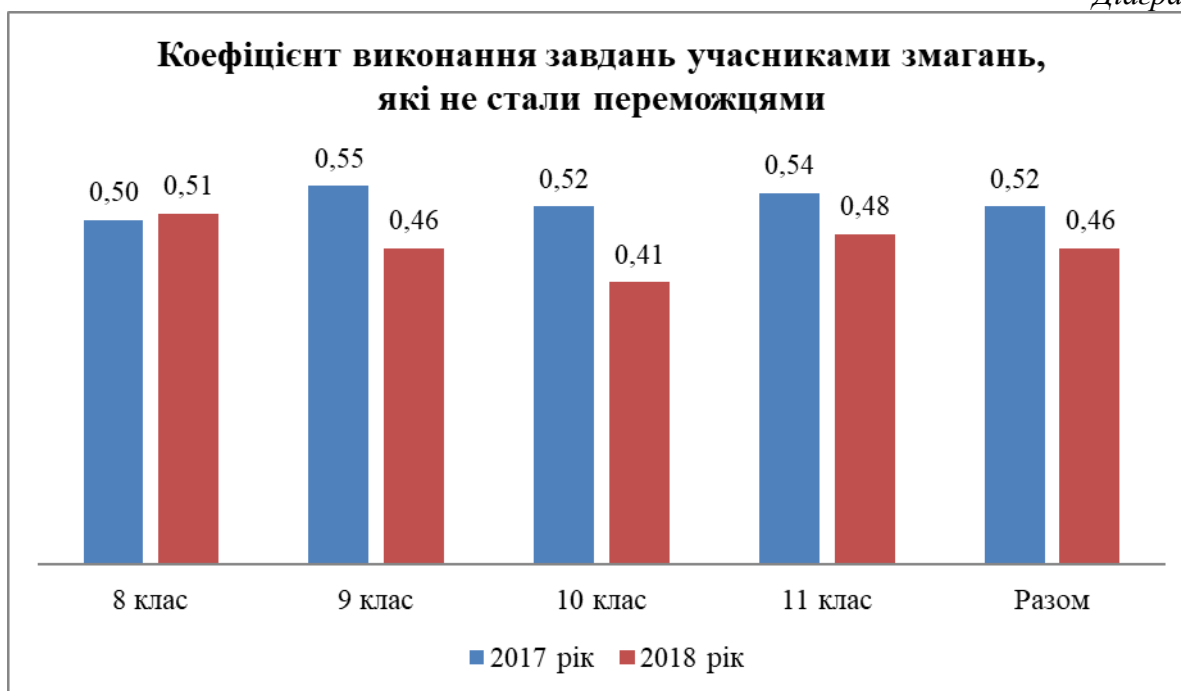
Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з української мови та літератури, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,2540	0,5700	0,3427	0,6056
9 клас	0,3308	0,6769	0	0,5763
10 клас	0,2944	0,6222	0,1575	0,5004
11 клас	0,3323	0,6449	0,3694	0,5532

Найвищим (**0,6056**) у 2018 році цей показник виявився у 8-му класі, **найнижчим** (**0**) – у 9-му.

Порівняно з минулим роком **найвищий** коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, **збільшився** у 8-му, а **зменшився** в 9-му, 10-му, 11-му класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, на *діаграмі 7*.



Середнє значення показника склало **0,46** (**0,52** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком воно зменшилося на 0,06.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, у 2018 році був серед учнів 8-го класу (**0,51**), найменшим (**0,41**) – 10-го.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився у 8-му класі **на 0,01**, а зменшився в 9-му – **на 0,09**, 10-му – **на 0,11**, 11-му – **на 0,06**.

Найкращий результат (коефіцієнт виконання завдань становить **0,8220**) показав **1** учень (**3** – у 2017 році) Комунального закладу «Харківський спеціальний навчально-виховний комплекс імені В.Г. Короленка».

Жодного балу не отримав учень Комунального закладу «Харківська спеціальна загальноосвітня школа – інтернат І-ІІІ ступенів № 6»

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдань становить **від 0,1575 до 0,4112**) показав **21** учень (**9,91 %**) **6-ти** (**8-ми** – у 2017 році) *сільських районів*: Близнюківського, Зачепилівського, Ізюмського, Кегичівського, Краснокутського, Печенізького; **1-го міста обласного значення**: м. Первомайського; **4-х об'єднаних територіальних громад**: Зачепилівської, Коломацької, Роганської, Старосалтівської; **1-го ЗЗСО міської мережі**; **1-го** загальноосвітнього інтернатного закладу.

Учні, які показали найнижчі результати, були у **18-ти** ЗЗСО: Садовській ЗОШ І-ІІІ ст. (Близнюківський район), Самійлівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Близнюківський район), Руновщинській ЗОШ І-ІІІ ст. (Зачепилівський район) – 2 учні, Довгеньківському НВК (Ізюмський район), Співаківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Ізюмський район), Вовківській ЗОШ І-ІІ ст. (Кегичівський район), Краснокутській гімназії імені Героя Радянського Союзу І.Н. Нестерова, Печенізькій ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Г. Семирадського (3 учні), Первомайській ЗОШ І-ІІІ ст. № 6, Бердянському НВК (Зачепилівська ОТГ), Коломацькому НВК ім. Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова (Коломацька ОТГ), Шелестівському НВК (Коломацька ОТГ), Роганській гімназії (Роганська ОТГ), Роганському аграрному ліцеї (Роганська ОТГ), Хотімлянській ЗОШ І-ІІІ ст. (Старосалтівська ОТГ), Шестаківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Старосалтівська ОТГ), Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27», Комунальному закладі «Кочетоцька загальноосвітня санаторна школа-інтернат І-ІІІ ступенів».

Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів збільшилася на 4,44 %. У минулому році таких учнів було **11 (5,47 %)**.

Два роки поспіль учні показують такі результати в **4-х сільських районах**: Зачепилівському, Ізюмському, Кегичівському, Печенізькому.

Протягом двох років такі результати демонструють учні **1-го ЗЗСО**: Руновщинської ЗОШ I-III ст. (Зачепилівський район).

3. Аналіз виконання завдань учасниками III етапу олімпіади

Проаналізувавши якість виконання завдань **із мови восьмикласниками**, слід відзначити позитивний факт підвищення рівня знань із морфології (встановлення відповідності між дієприкметником та його характеристикою) та синтаксису (знайти в реченні обставину причини). Із завданнями на встановлення відповідності між групами із синтаксису та прикладами учні впоралися найкраще. Достатній рівень умінь і навичок показали школярі цієї вікової категорії під час виконання завдань з орфографії. Завдання, що стосувалися відмінювання числівників, правопису складних слів разом і черех дефіс, теж були виконані на достатньому рівні.

Типові помилки

Поряд із цим виявлено, що для більшості учнів 8-х класів найскладнішим було завдання з редагування словосполучень. Правильно відредагувати словосполучення не зміг жоден учасник. Лише 3 школярі, які вибороли звання переможців, набрали за виконання цього завдання 4 бали з 6-ти можливих.

У більшості восьмикласників утруднення викликало завдання із синтаксису простого речення. Школярі не змогли правильно розставити розділові знаки, визначити другорядні члени речення та частини мови, якими вони є. Лише одна учениця (Шарова Марія – Харківський ліцей № 107 Харківської міської ради Харківської області) виконала це завдання на 7 балів із 8 можливих.

Також складним виявилось для учнів цієї вікової категорії написання твору. Це означає, що восьмикласники не володіють достатнім словниковим запасом, не вміють логічно мислити, не розуміють значень багатьох слів, що й призводить до збіднення лексики. Тож, як результат, лише ті учні, які посіли I – III місця, написали твір на максимальну оцінку від 21 до 26 балів із 31 можливого.

Звертаємо увагу, що цього року дещо знизився загальний рівень виконання **учнями 8-х класів** завдань **із літератури**. Найкраще школярі впоралися із літературною вікториною, найгірше – із завданнями на теорію літератури. Дещо покращився рівень виконання завдання щодо паспортизації художнього твору.

Типові помилки

На достатньому рівні восьмикласники виконали завдання, складаючи паспорт поетичного твору на основі запропонованого уривку. Більшість із них не змогли визначити спосіб римування та віршовий розмір.

Жоден учень не отримав за це завдання максимальну кількість балів (20). Лише три учениці, які стали переможницями, набрали від 16 до 18 балів.

Це свідчить про те, що вчителі-філологи не приділяють належної уваги вивченню теоретичних понять, художньо-ідейному аналізу творів, не прищеплюють навички цього аналізу учням, не надають практичної допомоги школярам, оскільки самі володіють цим питанням не на достатньому рівні.

Та найскладнішим для учнів 8-х класів виявилось завдання з теорії літератури. Учасники олімпіади не змогли назвати особливості думи як жанру та не визначили складові елементи сюжету. Завдання потребувало розгорнутої відповіді. Учні в більшості випадків не відповіли, що таке дума як жанр, не назвали її художніх особливостей, а також не підтвердили теоретичні поняття прикладами з художньої літератури. Окрім того, більшість учасників не змогла визначити, що називається сюжетом та назвати всі його складові. Лише троє учнів набрали максимальну кількість балів із цього завдання (4 із 4 можливих). Семеро

школярів показали достатній рівень знань із цього питання – набрали по 3-3,5 бали. Проте 14 учнів отримали за теорію літератури від 0 до 1,5 бала, причому «нулів» – 5.

Результати виконання **учнями 9-х класів** завдань **із мови** засвідчили позитивний факт підвищення, у порівнянні з попереднім роком, якості знань із синтаксису: більшість школярів визначили речення із правильно оформленою цитатою, вибрали складнопідрядне речення з можливих запропонованих варіантів.

Типові помилки

Найскладнішим для учнів цієї паралелі виявилися завдання на правопис прислівників разом, окремо, через дефіс. Жоден учасник не виконав його в повному обсязі, і лише 6 школярів, які посіли призові місця, виконали це завдання на 5 балів із 10-х можливих.

Завдання відредагувати словосполучення у порівнянні з минулим роком виконано дещо краще, але не на достатньому рівні. Лише 10 учнів набрали від 6,5 до 8 балів із 8 можливих.

Також, як і минулого року, у переважній більшості дев'ятикласників труднощі викликало завдання із синтаксису. Значна частина учнів не вміє виконувати повний синтаксичний розбір складного речення, відображати його схематично, давати характеристику еквівалентам простих речень. При визначенні частин мови найтиповішими помилками були сплутування прийменників і сполучників, незнання ознак прислівників.

Лише 3 учні, які вибороли призові місця, виконали синтаксичний розбір речення майже в повному обсязі й отримали від 10 до 12 балів із 12 можливих.

Найкраще вдалося дев'ятикласникам створити власні висловлення. У порівнянні з минулим роком зменшилася кількість лексичних і фактичних помилок. На мінімальний бал (0 балів) власне висловлення написала лише одна учениця спеціального інтернатного закладу (Мозгова Світлана – Комунальний заклад «Харківська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I – III ступенів № 6» Харківської обласної ради). Інші ж учні отримали за це завдання від 10 до 24 балів.

Завдання **з літератури** учні **9-х класів** виконали краще, ніж завдання з мови.

У порівнянні з минулим роком покращилося виконання завдання з теорії літератури. П'ять учнів, що вибороли призові місця, отримали максимально можливу кількість балів (6).

Типові помилки

Найскладнішим для учнів цієї паралелі, як і кожного року, виявилось завдання з паспортизації художнього твору. Це завдання на 15 балів із 18 можливих змогли виконати лише троє учнів, які й посіли призові місця.

Вищезазначені факти знов-таки підтверджують те, що вчителями-словесниками не приділяється належна увага художньо-ідейному аналізу творів, не прищеплюються навички цього аналізу учням, не надається практична допомога школярам, оскільки самі педагоги володіють цим питанням не на достатньому рівні.

Аналіз виконання учнями **10-х класів** завдань **із мови** засвідчив позитивний факт підвищення знань, умінь і навичок із фразеології: Утворити фразеологічні синоніми й антоніми змогли більше 40% учнів, причому лише один учень отримав за це завдання 0 балів. Також достатній рівень знань показали школярі під час встановлення відповідності між складнопідрядним реченням і видами його підрядних частин.

Типові помилки

Утруднення, як і минулого року, викликало завдання з лексики (визначити типи переносних значень підкреслених слів у реченнях). Більшість із десятикласників не змогли пояснити, на чому ґрунтується перенесення таких ознак. Це свідчить про те, що учні мають бідний словниковий запас, їм не вистачає мовної та мовленнєвої практики. Це завдання десятикласники виконали найгірше.

Окрім того, складним виявилось завдання із синтаксису. Цього року лише 9 учнів змогли наблизитися до максимального результату (набрали від 8 до 9 балів із 12 можливих). Натомість 22 десятикласники виконали лише половину завдання, за що й отримали від 0 до 5 балів. Більшість учасників помилялася при визначенні частин мови й членів речення,

побудові схеми. Цей факт найбільше викликає занепокоєння, оскільки на ЗНО з української мови переважна частина завдань – це закриті тести з синтаксису. І якщо учасники олімпіади виконують їх на такому рівні, то зрозуміло, які знання можуть показати абітурієнти під час проходження ЗНО.

На достатньому рівні десятикласники впоралися із відкритим завданням з мови (написання науково-популярної статті). Лише 5 переможців отримали від 20 до 25 балів із 32 можливих. Двоє учнів отримали за завдання по «нуль» балів. У роботах значна кількість лексичних та стилістичних помилок, учні не розуміють особливостей наукового стилю та науково-популярного підстилю.

При виконанні завдань **із літератури** учні **10-х класів**, як і дев'ятикласники, показали кращі результати, ніж при виконанні завдань із мови. Необхідно відзначити деяке зростання рівня написання твору в порівнянні з минулим навчальним роком.

Набагато краще (у порівнянні з минулим роком) учні цієї паралелі впоралися із завданням щодо теорії літератури, у якому треба було дати розгорнуту відповідь на такі запитання: 1. Що таке новела? Назвіть її ознаки та наведіть приклади відомих вам новел 2. У повісті «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького кожна сварка має свою кульмінацію. Поясніть, чим це зумовлено? І хоча троє учнів, які стали переможцями, набрали максимально можливу кількість балів (6), але 3 учасники отримали за це завдання 0 (у минулому році таких учнів було 10).

Типові помилки

Водночас значно більша кількість десятикласників, у порівнянні з минулим роком, змогла паспортизувати поетичний твір за запропонованим уривком. Чотири переможці наблизилися до максимально можливої кількості балів – набрали від 15 до 16,25 із 18 можливих. Майже 50 % десятикласників отримали більше половини балів за це завдання. Але на уроках української літератури вчителям необхідно приділяти більше уваги історії та теорії літератури, удосконалювати навички художньо-ідейного аналізу поетичного твору.

Проаналізувавши результати виконання **одинадцятикласниками** завдань **із мови**, приємно відзначити позитивний факт підвищення загальної мовної грамотності випускників, яка виявилася під час написання власного висловлення. Учні дотримувалися певної структури, не порушували логічний виклад думок. Твір оцінювався 31-м балом, і лише 2 учні написали його на середньому рівні, решта – на достатньому й високому. Позитивним цього року є те, що не було «нулів». Оскільки власне висловлення необхідно було створити, дотримуючись структури, яка пропонується на ЗНО, то можна зробити висновок, що школярі достатньо підготовлені й до цих випробувань. Вони вміють формулювати тезу, ґрунтовно аргументують її; наводять приклади, які свідчать про знання історичних фактів, змісту програмових художніх творів. Окрім того, одинадцятикласники мають достатній словниковий запас, використовують синоніми, через що уникають лексичних помилок; володіють навичками логічно викладати свої думки.

Набагато краще (у порівнянні з минулим роком) учні 11-х класів виконали синтаксичний розбір речення. Троє переможців наблизилися до максимальної кількості балів – набрали 10 із 12. Цього року ніхто не отримав «нуль» за вищезазначене завдання (у 2016/2017 н.р. учасників, що отримали від 0 до 5 балів, було 20). Більшість школярів помилялася при визначенні членів речення, побудові схеми.

Типові помилки

Найгірше одинадцятикласникам вдалося завдання «Лінгвістичний бліц», де було запропоновано пояснити лінгвістичні терміни та підтвердити їх прикладами. Ніхто не набрав найвищу кількість балів – 4. Лише 50 % учнів наблизилися до максимальної відповіді, отримавши 3 бали із 4. За це завдання 10 учасників отримали «нуль». Це свідчить про те, що учні не тільки не розуміють теоретичних понять, але й не можуть проілюструвати їх прикладами, тому вчителям на уроках української мови необхідно розвивати навички критичного мислення.

Цього року, у порівнянні з минулим, дещо підвищився загальний рівень виконання завдань **із літератури** учнями **11-х класів**: кращим можна визнати написання твору, виконання завдання з теорії літератури (у порівнянні з минулим роком немає «нулів», переважна більшість учнів-переможців (18%) набрала максимальну кількість балів – 6).

Типові помилки

Складною для одинадцятикласників цього року виявилася літературна вікторина. Лише одна учениця, яка посіла III місце, виконала це завдання на максимальну кількість балів – 10. Тільки 15 % учасників наблизилися до максимальної кількості, отримавши від 8 до 9 із 10 балів. Літературна вікторина містила завдання такого типу: відомості з теорії літератури, тестові завдання на встановлення відповідності між літературним твором та історичним періодом, у який він був написаний, вимагалось впізнати письменника за цитатою із твору або за його індивідуальним стилем. Це означає, що найскладнішим як для учнів, так і для вчителів ось уже багато років поспіль залишається програмовий матеріал не тільки з теорії літератури, а й на розуміння та тлумачення тексту й стилю письменника.

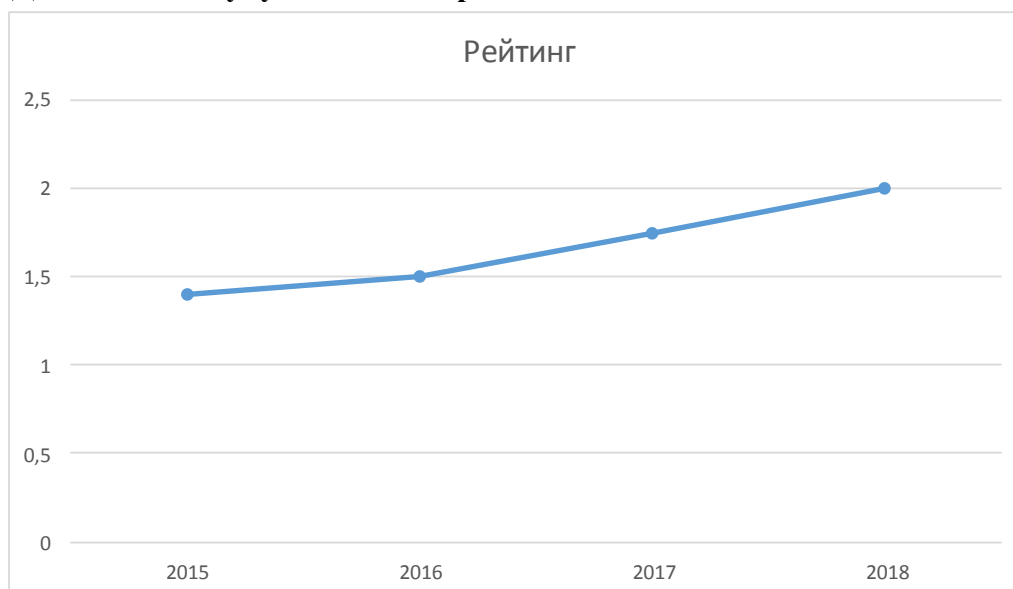
Незначні утруднення (у порівнянні з минулим роком) викликало завдання щодо паспортизації поетичного твору. Хоча жоден учасник олімпіади не зміг набрати максимальної кількості балів (18), але 20 % учнів все ж таки наблизилися до максимуму, отримавши від 15 до 17 балів із 18. Лише 3 учні не змогли виконати й половину цього завдання, отримавши від 0 до 5 балів. Це свідчить про те, що вчителям необхідно вдосконалювати вміння учнів щодо роботи над паспортизацією художнього твору.

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

За останні чотири роки результати виступу команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури поступово зростають, що відображено на діаграмі 8.

Діаграма 8

Динаміка виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади



У 2017/2018 навчальному році команда Харківської області на IV етапі олімпіади була представлена 5-ма учасниками, із яких 3 учениці посіли II місце (Берест Поліна – учениця 8 класу Харківської ЗОШ I-III ступенів № 126 Харківської міської ради Харківської області, Кантемир Катерина – учениця 9 класу Феськівської ЗОШ I-III ступенів Золочівської районної державної адміністрації Харківської області; Коба Юлія – учениця 10 класу Сахновщинської ЗОШ I-III ступенів №1Сахновщинської районної ради Харківської області) і 1 – III місце (Соловійова Анна – учениця 11 класу Харківської гімназії №169 Харківської міської ради Харківської області).

Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з *української мови та літератури* протягом двох років становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова (41 % від загальної кількості переможців змагань).

2. Більшість переможців обласного етапу олімпіади з *української мови та літератури* протягом двох років складають учні загальноосвітніх шкіл та гімназій. При цьому найбільша кількість переможців навчається в загальноосвітніх школах (44 %); менша – у гімназіях (27 %).

3. Більшість учасників та переможців протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії. При цьому відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади, порівняно з минулим роком зменшилася на 2 % та склала 86 %.

4. Серед учнів 10–11-х класів, які взяли участь в обласному етапі олімпіади з *української мови та літератури*, найбільша кількість навчається в класах універсального профілю (24 %) та профілю української філології (24 %). Найбільшу частину переможців серед учнів 10–11-х класів, які здобули перемогу в обласному етапі змагань, склали учні класів української філології – 23 % (на 5,15 % більше, ніж у минулому році).

5. 21 учень 18-ти ЗЗСО 6-ти сільських районів, 1-го міста обласного значення, 4-х об'єднаних територіальних громад, 1-го ЗЗСО міської мережі, 1-го загальноосвітнього інтернатного закладу показали низькі результати на обласному етапі олімпіади з *української мови та літератури* (коефіцієнт виконання завдань становить від 0,1575 до 0,4112). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів збільшилася на 4,44 %. Жодного бала не отримав учень спеціального інтернатного закладу.

6. Протягом двох років найнижчі результати обласного етапу олімпіади з *української мови та літератури* демонструють учні 1-го ЗЗСО: Руновщинської ЗОШ I-III ст. (Зачепилівський район).

7. Середній коефіцієнт виконання завдань становить 0,54 (порівняно з минулим роком цей показник зменшився на 0,07); серед переможців змагань – 0,62 (зменшився на 0,06); серед учасників змагань, які не стали переможцями, – 0,46 (збільшився на 0,06).

8. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань виявилось найвищим у 8-му класі (0,59); найнижчим – у 10-му (0,49); серед переможців обласного етапу змагань це значення виявилось найвищим у 8-му класі (0,66), найнижчим – у 10-му (0,55); серед учасників, які не стали переможцями: найвищим – у 8-му класі (0,51), найнижчим – у 10-му (0,41).

9. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився у 8-му класі на 0,04, зменшився в 9-му – на 0,09, 10-му – на 0,11 та 11-му – на 0,07; серед переможців змагань коефіцієнт збільшився у 8-му класі на 0,02; зменшився в 9-му – на 0,07, 10-му – на 0,10, 11-му – на 0,08; серед учасників, які не стали переможцями, – збільшився у 8-му класі на 0,01 та зменшився в 9-му – на 0,09, 10-му – на 0,11 та 11-му – на 0,06.

10. Цього року, на відміну від минулого, покращилися результати виконання завдань із літератури учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади. Найскладнішими серед олімпіадних завдань для переважної більшості учнів виявилися такі: синтаксичний розбір речення, редагування тексту, правопис прислівників, фразеологічні та лексичні синоніми, завдання з теорії літератури, визначення індивідуального стилю письменника.

11. При підготовці учнів до обласного етапу олімпіади недостатня увага приділяється підвищенню рівня мовної культури школярів, зокрема володінню ними орфографічними, лексичними, стилістичними нормами; визначенню лексичного й граматичного значення загальноновживаних слів; вивченню термінологічного апарату з мови, редагуванню текстів і синтаксичному розбору речень і словосполучень. Що ж стосується літератури, то вчителями не приділяється належна увага ідейно-художньому аналізу прозового й поетичного творів: школярам не прищеплюються навички цього аналізу, не надається практична допомога, оскільки самі педагоги володіють цим питанням не на достатньому рівні. Така ж ситуація виникає і з викладанням теорії літератури. Більшість з учителів обмежуються на уроках літератури лише розглядом змісту художніх творів, не заглиблюючись у контекст.

12. За останні чотири роки намітилася тенденція підвищення результату виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади. Це свідчить про посилення загальної підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з української мови та літератури на всіх рівнях, про оновлення форм і методів роботи з учителями-словесниками.

Рекомендації

Районним (міським) методичним кабінетам (центрам) спільно з районними (міськими) методичними об'єднаннями вчителів української мови та літератури:

1. Виявляти філологічно обдарованих дітей, спланувати та проводити роботу з ними, ураховуючи нахили, здібності та зацікавленості. Особливу увагу слід приділяти роботі з тими учнями, які вже мають певні досягнення у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з української мови та літератури й різноманітних конкурсах з української мови та літератури, – цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних змаганнях.

2. Організовувати участь закладів загальної середньої освіти в онлайн-тренінгах, запропонованих КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

3. Спланувати науково-методичні заходи з учителями-словесниками щодо вдосконалення навичок художньо-ідейного аналізу тексту, паспортизації художнього твору за поданим уривком, контекстуального вивчення програвмових творів, теоретико-літературних понять та створення власного висловлення відповідно до структури, яка пропонується під час ЗНО.

4. Проводити майстер-класи кращих педагогів («учителів-майстрів») із питань організації роботи з філологічно обдарованими учнями, науково-методичні та практичні семінари, що навчають педагогів розвитку критичного мислення.

5. Налагоджувати співпрацю з науковими співробітниками закладів вищої освіти.

6. Включати до складу журі II (районного) етапу олімпіади найдосвідченіших фахівців, які б змогли об'єктивно підходити до визначення переможців, а відповідно якісніше формувати учнівські команди для участі в III (обласному) етапі.

Учителям української мови та літератури:

1. Створити чітку систему роботи з філологічно обдарованими учнями. Налагодити систему повторення, широко використовувати інтернет-ресурси, додаткову літературу, досвід колег із цього питання.

2. При підготовці учнів до участі в олімпіаді особливу увагу приділяти підвищенню рівня загальної мовної культури школярів, зокрема володінню ними орфографічними, орфоепічними, лексичними, стилістичними нормами; визначенню лексичного й граматичного значення загальноновживаних слів; вивченню термінологічного апарату з мови, редагуванню текстів і синтаксичному розбору речень і словосполучень.

3. Приділяти належну увагу художньо-ідейному аналізу художнього твору (на основі якого здійснюється паспортизація, цитатна характеристика героїв), прищеплювати школярам навички контекстуального аналізу.

4. Більше уваги приділяти вивченню біографії письменника, зокрема особливих рис у його творчості, надавати учням практичну допомогу з цього питання. Поряд із цим слід систематично підвищувати власний рівень компетентності.

5. Оскільки найскладнішими завданнями для учнів виявилися теорія літератури, паспортизація художнього твору за поданим уривком, визначення особливостей художнього стилю письменника, редагування словосполучень і текстів, правопис прислівників, лексичні й фразеологічні синоніми, синтаксичний розбір речень, написання статей різних стилів і жанрів, пропонуємо дотримуватися такого алгоритму підготовки школярів до виконання цих завдань:

- *Восьмикласників* учити відрізняти види речень за емоційним забарвленням і метою висловлювання, за наявністю головних і другорядних членів речення, продовжувати роботу над лексикою української мови, зокрема вчити дітей добирати синоніми, антоніми, омоніми. З української літератури систематично повторювати відомості про суспільно-побутові пісні та їх різновиди, коломийки, жартівливі пісні, мистецькі категорії («героїчне», «фантастичне», «пригодницьке», «романтичне», «автобіографічне», «символ», «художня

деталь», «контраст», «мотив у художньому творі»); композицію художнього твору (сюжетні й позасюжетні елементи); засоби гумористичного зображення; ідею художнього твору; баладу, повість-притчу, новелу, алегоричний образ, ліричного героя.

- Із *дев'ятикласниками*, окрім матеріалу, вивченого в 5–8 класах, систематично вдосконалювати навички з правопису прислівників, звертати увагу на правильність виконання робіт, послідовність та чіткість виконання завдань, їх оформлення; із літератури – поглиблювати знання про думу, історичну пісню, філософську лірику, силабо-тонічне віршування (види рим, римування, стопи, віршовий розмір, ямб, хорей, спондей, пірихій, дактиль, амфібрахій, анапест), драму, комедію, трагікомедію, антитезу, іронію.

- Із *десятикласниками*, окрім вищезазначеного, на уроках української мови розвивати вміння аналізувати складне речення з різними видами зв'язку, складати структурні схеми. Звертати увагу на написання складних слів. На уроках літератури особливу увагу приділяти формам зображення дійсності, змісту й формі художнього твору, його проблемам, видам пафосу, засобам творення образу людини, способам передачі змісту твору, художнім засобам і прийомам (метонімія, синекдоха, оксюморон, літота, епіфора, асонанс, алітерація, багатосполучниковість, безсполучниковість, паралелізм, градація, паронімія), системі віршування (силабічна, тонічна, силабо-тонічна), особливим різновидам віршових розмірів, основним стильовим течіям, методам та їх жанрам (бароко, класицизм, просвітительський реалізм, сентименталізм, романтизм, реалізм, критичний реалізм), літературним напрямом, системам, періодизації української літератури.

- З *одинадцятикласниками*, окрім вивченого в 5–10 класах, необхідно працювати над повним синтаксичним розбором складної синтаксичної конструкції, удосконалювати вміння писати твори, використовуючи вказані в завданні синтаксичні конструкції. На уроках літератури повторювати хронологічну канву українського літературного життя XIX – початку XX століть, поняття про літературний процес; повість, роман та їх різновиди; багатоголосся, лірику та її жанри, цикл, поетичний епос, терцину, драматичну поему, драму-феєрію, драматичний етюд, неоромантизм, натуралізм, психологізм, проблематику твору, модернізм, імпресіонізм, експресіонізм, символізм, неореалізм, художній стиль письменника, фемінізм, некролог, божому, сугестивність, пантеїзм, художній простір та художній час, художні деталі.

6. При складанні завдань I (шкільного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури використовувати матеріал науково-методичних посібників:

- «Олімпіада з української мови та літератури: нормативний, навчально-методичний і теоретичний аспекти. Навчально-методичний посібник / Л.І.Кавун, К.В.Таранік-Ткачук. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 304 с.», рекомендованого Міністерством освіти і науки України;

- Авраменко О.М., Блажко М.Б. Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. 2 частини. – К.: Грамота.

Журі та оргкомітету II (районного) етапу олімпіади:

1. Дотримуватися рекомендацій КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури.

2. Під час перевірки робіт учасників чітко дотримуватися критеріїв оцінювання, окреслених у вищевказаних рекомендаціях і безпосередньо в завданнях II етапу олімпіади.

3. Об'єктивніше підходити до визначення переможців, а відповідно – якісніше формувати учнівські команди для участі в III (обласному) етапі.

Іноземні мови
(англійська, німецька, французька, іспанська, іврит та єврейська література)

Англійська мова

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *англійської мови* взяли участь **160** учнів (**164** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком їх кількість зменшилась на **2,44 %**.

Найбільша кількість учасників змагань (**12**) навчалася в закладах загальної середньої освіти Шевченківського району міста Харкова.

Переможцями стали **79** учнів (**81** – у 2017 році), що становить **49,38 % (49,39 %** – у 2017 році) від загальної кількості учасників змагань. Порівняно з минулим роком цей показник майже не змінився.

Серед переможців **19** учнів – з **11-ти сільських районів** та *об'єднаних територіальних громад* (**13** учнів із **8-ми сільських районів** – у 2017 році), **8** – із **4-х міст обласного значення** (**10** із **5-ти** – у 2017 році), **42** – із **9-ти (49 – із 8-ми** – у 2017 році) *районів міста Харкова*, **6** – із **2-х (6** із **1-го** – у 2017 році) – із закладів загальної середньої освіти міської мережі (у 2018 році – Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27» Харківської міської ради Харківської області, Комунального закладу «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області»; у 2017 році – Комунального закладу «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області»), **2 (3** – у 2017 році) – із Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат

II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», **1-го** загальноосвітнього інтернату (**жодного** – у 2017 році) – Харківського обласного вищого училища фізичної культури і спорту, **1-го** спеціального інтернату (**жодного** – у 2017 році) – Комунального закладу «Харківський спеціальний навчально-виховний комплекс імені В.Г. Короленка» Харківської обласної ради.

Переможцями стали учні Балаклійського, Валківського, Вовчанського, Дергачівського, Зміївського, Красноградського, Харківського *районів області*; Золочівської, Мерешанської, Роганської, Чкаловської *об'єднаних територіальних громад*; м. Ізюма, м. Куп'янська, м. Люботина, м. Чугуєва; Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського *районів міста Харкова*.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Балаклійського, Зміївського, Красноградського, Харківського *районів області*; Золочівської *об'єднаної територіальної громади* (у 2017 році – Золочівського району), Чкаловської *об'єднаної територіальної громади* (у 2017 році – Чугуївського району); м. Ізюма, м. Куп'янська, м. Люботина, м. Чугуєва; Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського *районів міста Харкова*.

Серед *районів (міст, ОТГ) області* **найбільша** кількість переможців (**10**) – у Шевченківському районі міста Харкова.

По *закладах загальної середньої освіти* **найбільша** кількість переможців два роки поспіль – у Харківській спеціалізованій школі I-III ст. № 162: **5** учнів (**6** – у 2017 році) та Комунальному закладі «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області»: **5** учнів (**6** – у 2017 році).

Слід зазначити, що значну частину переможців олімпіади становлять учні закладів загальної середньої освіти *районів міста Харкова* та *міської мережі*. Їх відносна кількість

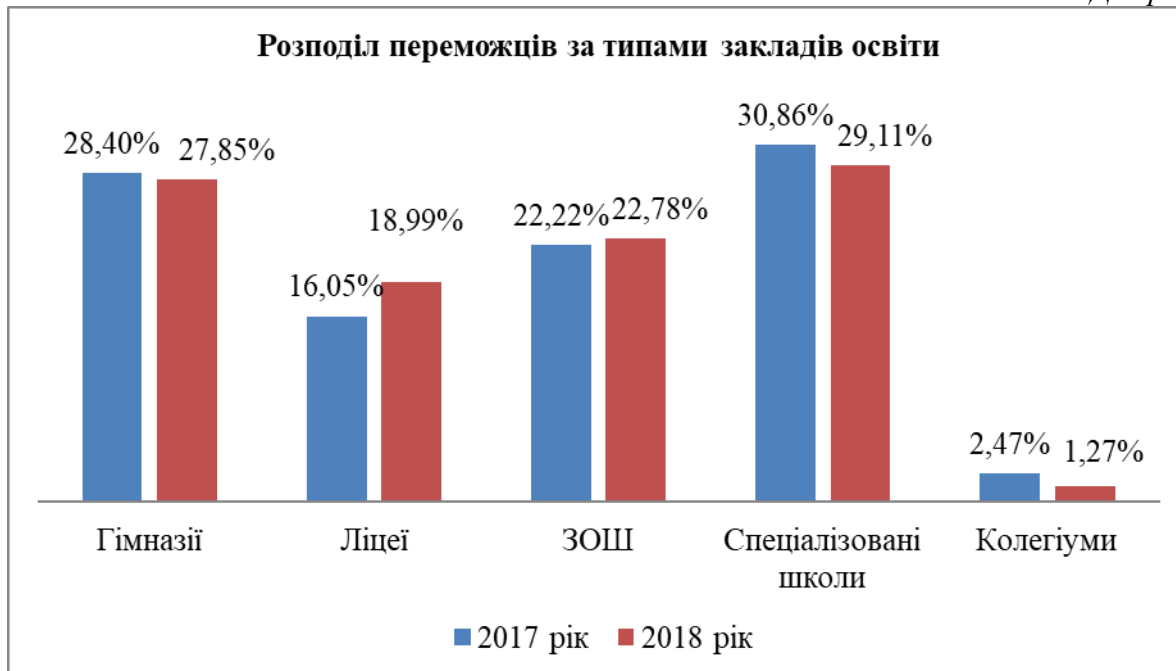
склала **60,75 %** від загальної кількості учнів, які перемогли в змаганнях (**60,49 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився несуттєво (на **0,26 %**).

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *англійської мови* здобувають учні Балаклійської ЗОШ І-ІІІ ст. №2, Донецької ЗОШ І-ІІІ ст. №1 (Балаклійський район), Зміївського ліцею №1 імені двічі Героя Радянського Союзу З.К.Слюсаренка, Красноградського багатoproфільного ліцею, Пісочинського колегіуму (Харківський район), Золочівської гімназії №1 (Золочівська ОТГ; у 2017 році – Золочівський район), Чкаловського НВК (Чкаловська ОТГ; у 2017 році – Чугуївський район), Ізюмської гімназії №1, Куп'янського НВК „Школа – гімназія №3”, Люботинської гімназії №1, Чугуївської ЗОШ І-ІІІ ст. №1, Чугуївського НВК №6 імені тричі Героя Радянського Союзу І.М.Кожедуба, Харківської гімназії №6 «Маріїнська гімназія», Харківської СШ І-ІІІ ст. №17, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. №37, Харківського НВК №45 «Академічна гімназія», Харківської гімназії №46 імені М.В. Ломоносова, Харківської гімназії №47, Харківської СШ І-ІІІ ст. №62, Харківської СШ І-ІІІ ст. №75, Харківської СШ І-ІІІ ст. №119, Харківської СШ І-ІІІ ст. №132, Харківської гімназії №144, Харківської гімназії №152, Харківської СШ І-ІІІ ст. №156, Харківської гімназії №169, Харківського технічного ліцею №173, Харківської приватної СШ «Харківський колегіум», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1

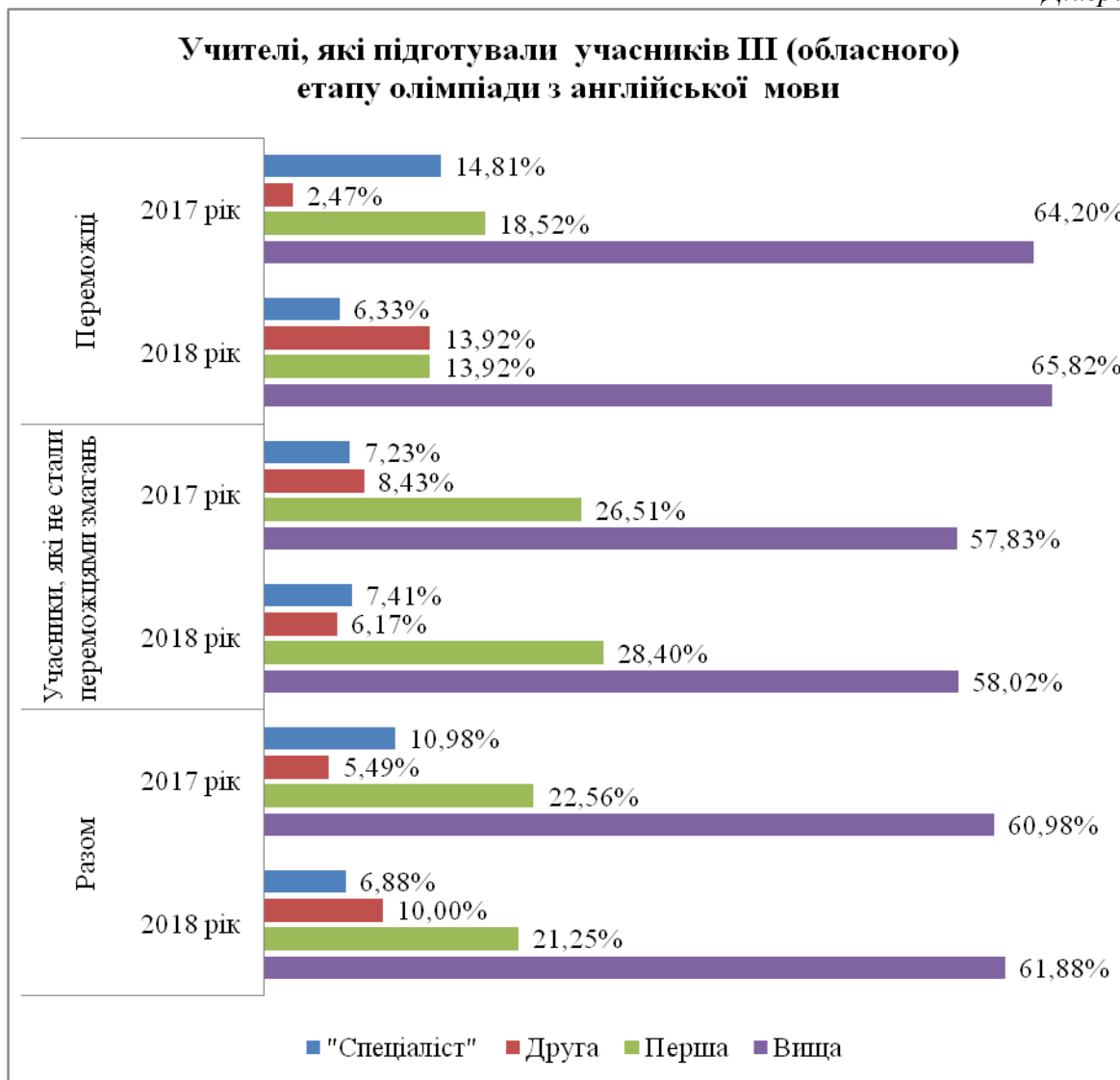


Протягом двох років більшу частину переможців (**29,11 %**) складають учні *спеціалізованих шкіл*. Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на **1,75 %**.

Понад 20 % переможців олімпіади – учні *загальноосвітніх шкіл* (**22,78 %**), **третина** – гімназій (**27,85 %**), *ліцеїв* (**18,99 %**), незначна кількість (**1,27 %**) – *колегіумів*.

У порівнянні з 2017 роком кількість переможців у *лицеях зросла на 2,94%*, у *загальноосвітніх школах – на 0,56 %*; *зменшилась на 0,55%* у *гімназіях, колегіумах – на 1,20 %* (діаграма 1).

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань
 Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували переважно вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з *англійської мови* у 2018 році, склав **65,82 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів збільшилась на 1,62 %.

Майже кожен сьомий фахівець, який підготував переможців, мав першу (**13,92 %**) або другу (**13,92 %**) кваліфікаційну категорію. Порівняно з минулим роком кількість педагогів першої кваліфікаційної категорії зменшилась на 4,60 %; другої – збільшилась на 11,45 %.

Незначна кількість учителів, учні яких стали переможцями змагань, мали кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**2,47 %**). Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на 8,48 %.

Серед учителів, які підготували учасників, які не стали переможцями обласного етапу змагань, було також більше вчителів вищої кваліфікаційної категорії. Порівняно з минулим

роком кількість таких учителів майже не змінилась (у 2018 році – **58,02%**; у 2017 році – **57,83 %**). Водночас дещо збільшилась кількість педагогів першої кваліфікаційної категорії (на **1,89 %**) і склала **28,40 %**.

Незначний відсоток (**6,17 %**) учителів мали другу кваліфікаційну категорію. Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на **2,26 %**.

Майже не змінилась відносна кількість учителів, які мали кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (у 2018 році – **7,41%**; у 2017 році – **7,23 %**) – *діаграма 2*.

2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *англійської мови* взяли участь **118 (129 – у 2017 році)** учнів 10–11-х класів.

Із них переможцями стали **58** учнів (**64 – у 2017 році**).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за профілями навчання подано на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



У III (обласному) етапі олімпіади з **англійської мови** взяли участь учні класів *іноземної філології (у т.ч. з поглибленим вивченням іноземної мови), української філології, універсального, математичного, фізико-математичного, інформаційно-технологічного, економічного, історичного, біолого-хімічного, військово-спортивного, правового, екологічного, філософського, хіміко-біологічного* профілів навчання.

Більшість учасників обласного етапу олімпіади з **англійської мови** навчалася в класах *іноземної філології (у т.ч. з поглибленим вивченням іноземної мови)* – **28,81 %**. Порівняно з минулим роком цей показник дещо зменшився (на **0,14 %**).

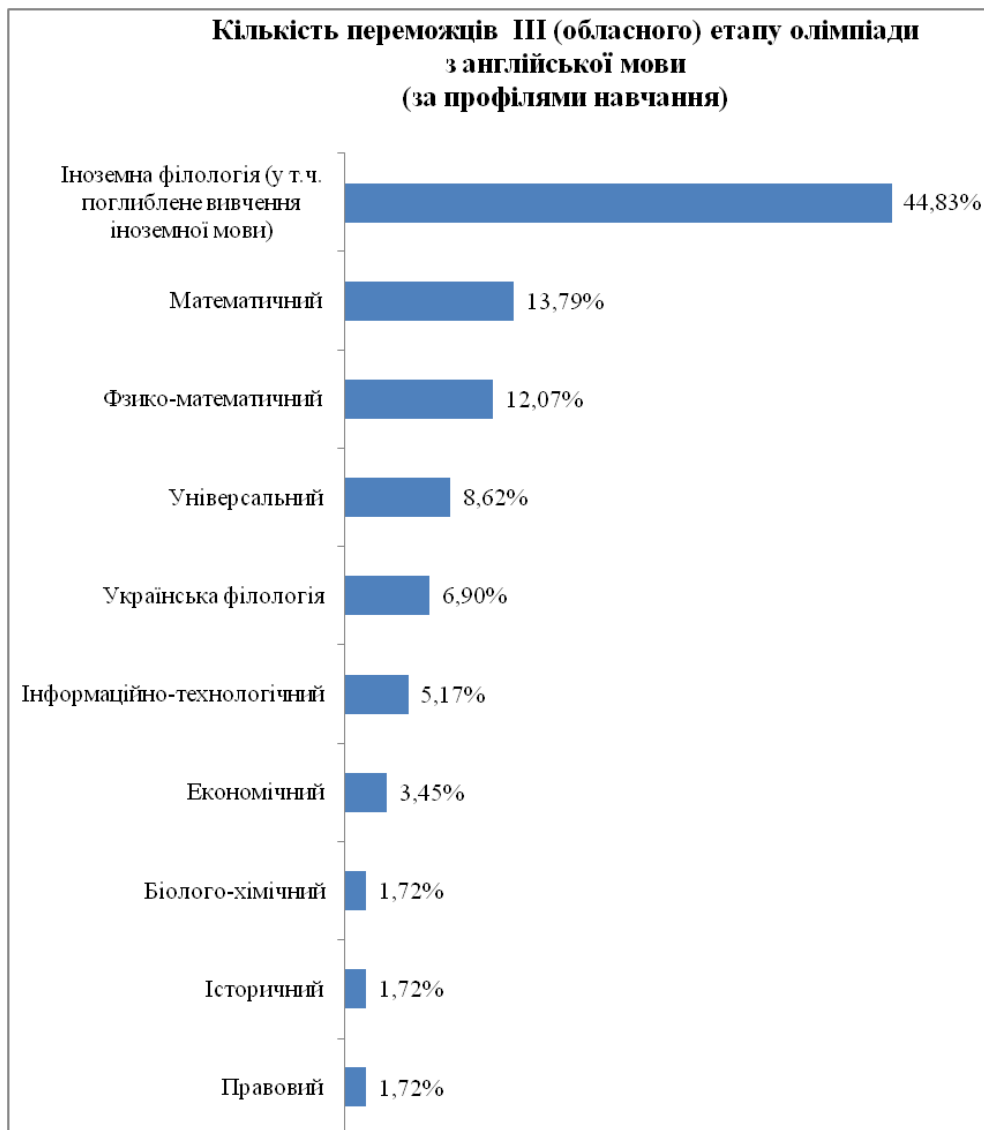
Майже **кожен п'ятий** учасник олімпіади навчався в класі *універсального* профілю. Порівняно з 2017 роком відсоток таких учнів зменшився на **2,41 %** і склав **18,64 %**.

14,41 % учасників обласної олімпіади з **англійської мови** – учні класів *математичного* профілю навчання, **12,71 %** – *української філології*. Порівняно з минулим роком кількість таких учнів збільшилася (відповідно на **7,27 %** та **10,95 %**).

Незначна частина учасників (до **8 %**) навчалася в класах *інших* профілів (діаграма 3).

Переможцями стали учні класів *іноземної філології (у т.ч. з поглибленим вивченням іноземної мови), української філології, математичного, фізико-математичного, універсального, інформаційно-технологічного, економічного, біолого-хімічного, історичного, правового* профілів (діаграма 4).

Діаграма 4



Найбільша кількість переможців – учні класів *іноземної філології* (у тому числі з поглибленим вивченням англійської мови): **44,83 %** від загальної кількості переможців змагань. Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на **6,96 %**.

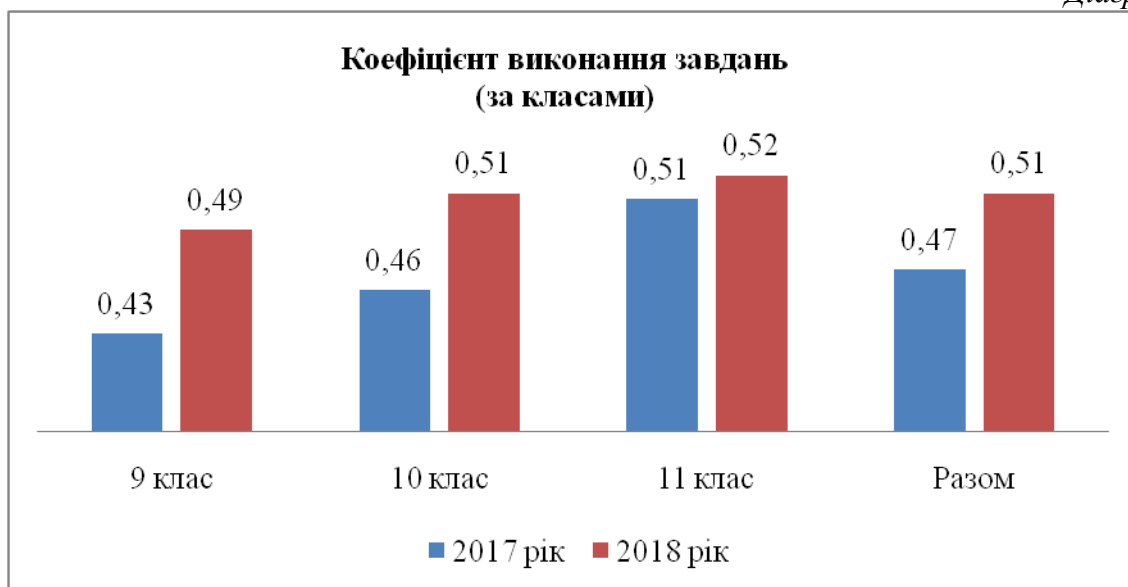
Понад 12 % переможців навчалися за *математичним* та *фізико-математичним* профілями.

Незначна кількість переможців (до **9 %**) – учні класів *інших* профілів навчання.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

Середній коефіцієнт виконання завдань (частка від максимально можливої кількості балів, отриманої всіма учасниками змагань) становить **0,51 (0,47 – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на **0,04** – *діаграма 5*.

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (0,52) в 11-му класі, найменшим (0,49) у 9-му класі

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в *усіх* паралелях: у 9-му класі – на **0,06**; 10-му – на **0,05**; 11-му – на **0,01**.

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з англійської мови у 2018 році коливався від **0,4950** до **0,8600** (від **0,4400** до **0,8000** – у 2017 році). Його значення за класами подані в *таблиці 1*.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з англійської мови

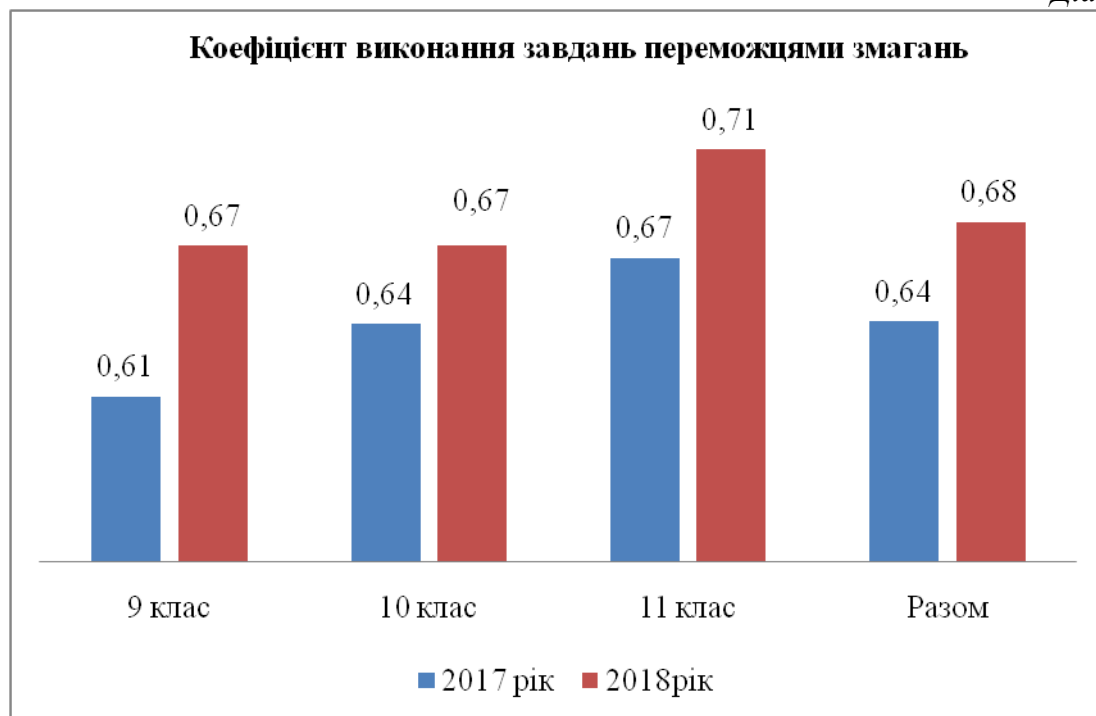
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,4400	0,8000	0,4950	0,8600
10 клас	0,5050	0,7750	0,5850	0,8150
11 клас	0,5200	0,7800	0,5500	0,8500

Найвищим коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань був у 9-му класі (**0,8600**), найнижчим також у 9-му класі (**0,4950**).

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився у всіх паралелях.

Середнє значення коефіцієнта виконання завдань переможцями за класами подано на *діаграмі 6*.

Діаграма 6



Середнє значення показника склало **0,68**, що на **0,04** більше, ніж у 2017 році. Найбільшим воно виявилось в 11-му класі (**0,71**). У 9-му та 10-му класах цей показник дорівнює **0,67**.

Порівняно з минулим роком коефіцієнт виконання завдань переможцями збільшився в усіх паралелях: у 9-му класі – на **0,06**; 10-му – на **0,03**; 11-му – на **0,04**.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *англійської мови*, які не стали переможцями, подані в *таблиці 2*.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з англійської мови, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,1400	0,3400	0,1700	0,4750
10 клас	0,1800	0,4100	0,2100	0,4600
11 клас	0,1750	0,4450	0,1400	0,4400

Найвищим (**0,4750**) у 2018 році цей показник виявився в 9-му класі, найнижчим (**0,1400**) в 11-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, збільшився в 9-му (на **0,135**) та 10-му (на **0,050**) класах; зменшився – в 11-му (на **0,005**).

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *англійської мови*, які не стали переможцями, подані на *діаграмі 7*.

Діаграма 7



Середнє значення показника становить **0,33**. Порівняно з минулим роком воно збільшилось на 0,03.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, був у 10-му класі (**0,35**), найменшим – у 9-му (**0,31**).

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився: у 9-му та 10-му класах (на 0,05); не змінився в 11-му класі (два роки поспіль цей показник дорівнює **0,34**).

Найвищі результати (коефіцієнт виконання завдань становив від **0,8000** до **0,8600**) показали **7** учнів (**1** учень (при коефіцієнті виконання завдань **0,8000**) – у 2017 році), серед яких були школярі Куп'янського НВК «Школа-гімназія № 3» (два роки поспіль), Харківської гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківської гімназії № 82, Харківської гімназії № 144, Харківської СШ I-III ст. № 156, Харківської СШ I-III ст. № 162, Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області».

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,1400** до **0,1750**) показали **4** учні із **4-х сільських районів** (**5** учнів із **5-ти сільських районів** – у 2017 році): Первомайського (три роки поспіль), Близнюківського, Лозівського, Печенізького; **1** учень із **1-го спеціального інтернатного закладу** (**жодного** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів зменшилась на 0,54 % і склала **3,12 %**.

У 2018 році такі учні були в **5-ти** закладах загальної середньої освіти (**6-ти** – у 2017 році): Близнюківській ЗОШ I-III ст., Краснопавлівській ЗОШ I-III ст. (Лозівський район), Олексіївському НВК (Первомайський район), Мартівській ЗОШ I-III ст. (Печенізький район), Комунальному закладі «Харківський спеціальний навчально-виховний комплекс ім. В.Г. Короленка» Харківської обласної ради.

3. Аналіз виконання завдань учасниками III етапу олімпіади

Завдання III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови в Харківській області були складені відповідно до вимог IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади, згідно з чинними програмами Міністерства освіти і науки України, з метою максимального наближення формату проведення III етапу олімпіади до формату IV етапу.

За виконання завдань у кожній паралелі максимально можливо було отримати 200 балів. За результатами перевірки робіт журі визначило максимально набрані бали:

9 клас – 172 (Торосова Ліана, Харківська гімназія № 144);

10 клас – 163 (Водоп'янова Анастасія, Куп'янський НВК «Школа – гімназія № 3»);

11 клас – 170 (Балаклицька Вероніка, Харківська гімназія № 82).

Під час проведення конкурсних випробувань серед учнів 9-х – 11-х класів закладів загальної середньої освіти, як і в минулому році, визначався рівень сформованості мовленнєвих компетенцій з чотирьох аспектів мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письма й говоріння.

Завдання з аудіювання складались із логічно завершеного тексту для сприйняття на слух і тестових завдань до нього. Максимальна кількість балів, яку можна було отримати за виконання завдань з аудіювання, – 40. Найкраще із завданнями з аудіювання впорались учні 11-х класів (відсоток виконання – 72,2), найгірше – 9-х класів (64,5%). Аналіз виконання цих завдань засвідчив, що більшість учасників олімпіади сприймають англійську мову на слух на достатньому рівні. Максимальну кількість балів з аудіювання набрав учень 10-го класу Мартиненко Дмитро (Слобожанська гімназія № 2 Зміївської районної ради) та дві одинадцятикласниці (Антюхіна Анастасія, Харківський університетський ліцей; Устименко Ірина, ХСШ № 162). Чотири учасники не змогли відповісти навіть на третину запитань цієї частини, що свідчить про недостатній словниковий запас цих учнів та відсутність досвіду роботи за цим напрямком.

Завдання з читання склалися з декількох текстів для читання, до кожного з яких ставилися запитання. У блоках завдань були представлені питання не тільки за змістом, але й на розуміння основної ідеї, а також відтінків слів, використаних авторами. Максимальна кількість балів, яку можна було отримати за виконання завдань із читання, – 40. Найкраще із завданнями з читання впорались учні 10-х класів (відсоток виконання – 70,6), найгірше – 11-х класів (67%). Проаналізувавши виконання завдань, можна зробити висновок, що учні здебільшого розуміють автентичні тексти різних жанрів і стилів, уміють знаходити та аналізувати необхідну інформацію, що подається у вигляді оціночних суджень, опису, аргументації, роблять висновки з прочитаного, диференціюють основні факти та другорядну інформацію, але мають певні труднощі щодо аналізу та співставлення інформації, виокремлення деталей тексту. Дві учасниці отримали максимальну кількість балів за завдання з читання (10 клас – Водоп'янова Анастасія, Куп'янський НВК «Школа – гімназія № 3»; 11 клас – Балаклицька Вероніка, Харківська гімназія № 82). Вісім учасників не змогли виконати третину завдань, що свідчить про недостатній словниковий запас, невміння застосовувати стратегії читання.

Письмове завдання складалося із запропонованих трьох проблемних тем, із яких учні мали обрати одну й прокоментувати її в письмовій формі. Максимальна кількість балів за творчу письмову роботу – 60. Традиційно це завдання виявилось складним для учасників. Відсоток виконання учнями 11-х класів становить 49%, 10-х – 48%, 9-х – 46,9%. Учасники олімпіади продемонстрували недостатній рівень писемної мовленнєвої компетенції. Аналіз творів свідчить про те, що учні зазвичай будують зв'язні висловлювання, спираючись на мовний досвід, а не на теоретичні знання про побудову тексту. Тому більшість учасників олімпіади не вміють упорядкувати текст відповідно до структурно-сміслових і комунікативних особливостей, концентровано висловлювати свої ідеї й аргументи, а також наводити приклади, що доводять їхню точку зору на задану тему. Серед типових лексичних і граматичних помилок: помилкове використання в тексті слів не за їх денотативним значенням, неузгодженість підмета й присудка, порушення порядку слів у реченні, використання неправильної видо-часової форми дієслова, уживання артиклів, неправильне утворення ступенів порівняння прикметників й використання прийменників, займенників, сполучників. Жоден учень не набрав максимальної кількості балів. Найкращий результат показала учениця 9-го класу Харківської гімназії № 144 Торосова Ліана (48 балів із 60 можливих). 24 учасники отримали менше третини від можливої кількості балів, що свідчить про недостатнє володіння лексиною, поверхові навички щодо побудови ситуативних повідомлень на задану тему. Один учень взагалі не приступив до виконання завдання.

Як і минулого року, олімпіада з англійської мови проводилась у 2 тури (письмовий та усний). За рішенням оргкомітету та журі на II тур запрошувались 50 % учнів, які за результатами I туру показали кращі результати.

Конкурсне завдання з говоріння складалося в кожному класі з проблемних ситуацій спілкування. Учні мали нагоду обрати з трьох ситуацій одну й після короткої (1 хв.) підготовки повинні були висловитись, реалізуючи комунікативну спрямованість спілкування, тобто не обмежуючись монологічним висловлюванням, а стимулюючи спілкування з членами журі (максимальна кількість балів – 60). Під час говоріння не всі учасники олімпіади розкрили зміст теми; лексична насиченість усного мовлення школярів не завжди відповідала вимогам програми. Деякі учні не могли аргументовано доводити власну точку зору, висловити своє ставлення до предмета спілкування. Жоден учень не набрав максимальної кількості балів. Учениця 11-го класу Харківської гімназії № 82 Балаклицька Вероніка отримала 54 бали з 60, продемонструвавши вміння логічно й аргументовано викладати свої думки в усному спілкуванні.

4. Аналіз участі команди Харківської області в IV етапі олімпіади

У 2018 році, на відміну від попереднього, IV етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови проводився для учнів 9-х – 11-х класів. Команда Харківської області складалася з трьох учасників. Усі вони вибороли призові місця:

II місце – Кудінова Анастасія, учениця Харківської спеціалізованої школи I-III ст. № 132 Харківської міської ради;

III місце – Торосова Ліана, учениця Харківської гімназії № 144 Харківської міської ради; Устименко Ірина, учениця Харківської спеціалізованої школи I-III ст. № 162 Харківської міської ради.

У таблиці 3 наведено відомості про результативність участі команди Харківської області в IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови у 2016, 2017 та 2018 роках.

Таблиця 3

*Результативність участі команди Харківської області в IV етапі
Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови у 2016 – 2018 роках*

2016 рік				2017 рік				2018 рік			
К-ть учасників	дипломи			К-ть учасників	дипломи			К-ть учасників	дипломи		
	I ст.	II ст.	III ст.		I ст.	II ст.	III ст.		I ст.	II ст.	III ст.
3	-	1	2	1	-	-	-	3	-	1	2

Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з *англійської мови* протягом двох років становлять учні районів міста Харкова: **53 %** від загальної кількості переможців (**60 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів зменшилася (на **7 %**).

2. У 2018 році більшість переможців обласного етапу олімпіади з *англійської мови*, як і в минулому, складають учні *спеціалізованих шкіл*: **29 %** – у 2018 році; **33 %** – у 2017 році. Порівняно з минулим роком їх кількість зменшилася на **4 %**.

3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі *вищої* кваліфікаційної категорії. Кількість учителів *вищої* кваліфікаційної категорії, які

підготували переможців обласного етапу олімпіади, порівняно з минулим роком збільшилась на **2 %** і **склала 66 %**.

4. Найбільша кількість старшокласників, які взяли участь в олімпіаді, навчалася в класах *іноземної філології* (**29 %**). Серед таких школярів виявилось найбільше переможців змагань. Відсоток учнів класів цього профілю, які здобули перемогу, дорівнював **45 %** від загальної кількості переможців. Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на **7 %**.

5. Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдань становив **від 0,1400 до 0,1750**) показали **4** учні **4-х сільських районів** (**5** учнів **5-ти сільських районів** – у 2017 році); **1** учень (**жодного** – у 2017 році) **1-го спеціального інтернатного закладу**. Порівняно з минулим роком кількість таких школярів зменшилась на **0,54 %**.

6. Учні закладів загальної середньої освіти Первомайського району області протягом трьох років показують найнижчі результати в обласному етапі олімпіади з *англійської мови*.

7. Середній коефіцієнт виконання завдань становить **0,51** (порівняно з минулим роком збільшився на **0,04**); серед *переможців змагань* – **0,68** (збільшився на 0,04); серед *учасників змагань, які не стали переможцями*, – **0,33** (збільшився на 0,03).

8. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань виявилось найвищим в 11-му класі (**0,52**), найменшим – у 9-му (**0,49**); *серед переможців* обласного етапу змагань: найвищим – в 11-му класі (**0,71**); у 9-му та 10-му класах цей показник дорівнює **0,67**; серед *учасників, які не стали переможцями*: найвищим (**0,35**) – у 10-му класі, найменшим (**0,31**) – у 9-му.

9. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань збільшився: у 9-му (на **0,06**), 10-му (на **0,05**), 11-му (на **0,01**) класах; серед *переможців змагань* – збільшився: у 9-му (на **0,06**), 10-му (на **0,03**), 11-му (на **0,04**) класах; серед *учасників, які не стали переможцями*, – збільшився: у 9-му (на **0,05**), 10-му (на **0,05**) класах; в 11-му класі середній коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, не змінився (**два роки поспіль** цей показник дорівнює **0,34**).

10. Традиційно учасники олімпіади краще впорались із завданнями на репродуктивні види мовленнєвої діяльності, а писемне та усне продукування викликає складнощі у більшості школярів.

11. У порівнянні з минулим роком значно покращились результати участі учнів Харківської області в IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови, проте результативність є нестабільною, що свідчить про несистематичну роботу щодо підготовки обдарованих учнів до олімпіади.

Німецька мова

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *німецької мови* взяли участь **83** учні (**91** – у 2017 році), що на **8,79 %** менше, ніж у минулому році.

Найбільша кількість учасників змагань (**10**) серед районів (ОТГ, міст) області навчалася в закладах загальної середньої освіти Московського району міста Харкова

Переможцями стали **43** учні, що становить **51,81 %** (**47,25 %** – у 2017 році) від загальної кількості учасників змагань. Це на **4,56 %** більше, ніж у 2017 році.

Серед переможців **1** учень із **1-го** (**2** учні із **2-х** – у 2017 році) *сільського району*, **3** із **2-х** (**2** із **1-го** – у 2017 році) *міст обласного значення*, **36** – із **8-ми** (**32** із **7-ми** – у 2017 році) *районів міста Харкова*, **3** з **1-го** (**7** з **1-го**) ЗЗСО міської мережі (Комунальний заклад «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області»).

Переможцями стали учні Дергачівського району, м. Ізюма, м. Куп'янська, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні м. Ізюма, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова.

Серед районів (міст) області **найбільша** кількість переможців (**9**) – у Московському районі міста Харкова. Вона становить **90,00 %** від загальної кількості учасників із закладів загальної середньої освіти цього району.

По закладах загальної середньої освіти **найбільша** кількість переможців два роки поспіль – у Харківській гімназії № 23 (**8** – у 2018 році; **10** – у 2017), Харківській СШ I-III ст. № 134 (**6** – у 2018 році, **8** – у 2017).

Слід зазначити, що більшість переможців олімпіади становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова та міської мережі (Комунальний заклад «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області»): їх відносна кількість склала **90,70 %**. Порівняно з минулим роком цей показник не змінився.

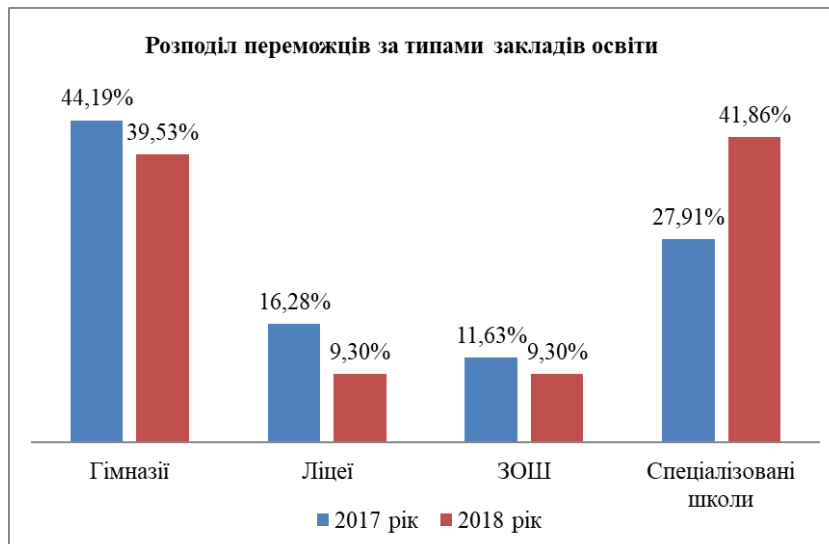
2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Протягом двох років більшість переможців складають учні *гімназій* і *спеціалізованих шкіл* (відповідно **39,53 %** і **41,86 %**). При цьому порівняно з минулим роком відсоток учнів *гімназій* зменшився на **4,66 %**, а кількість учнів *спеціалізованих шкіл* збільшилась на **13,95 %**.

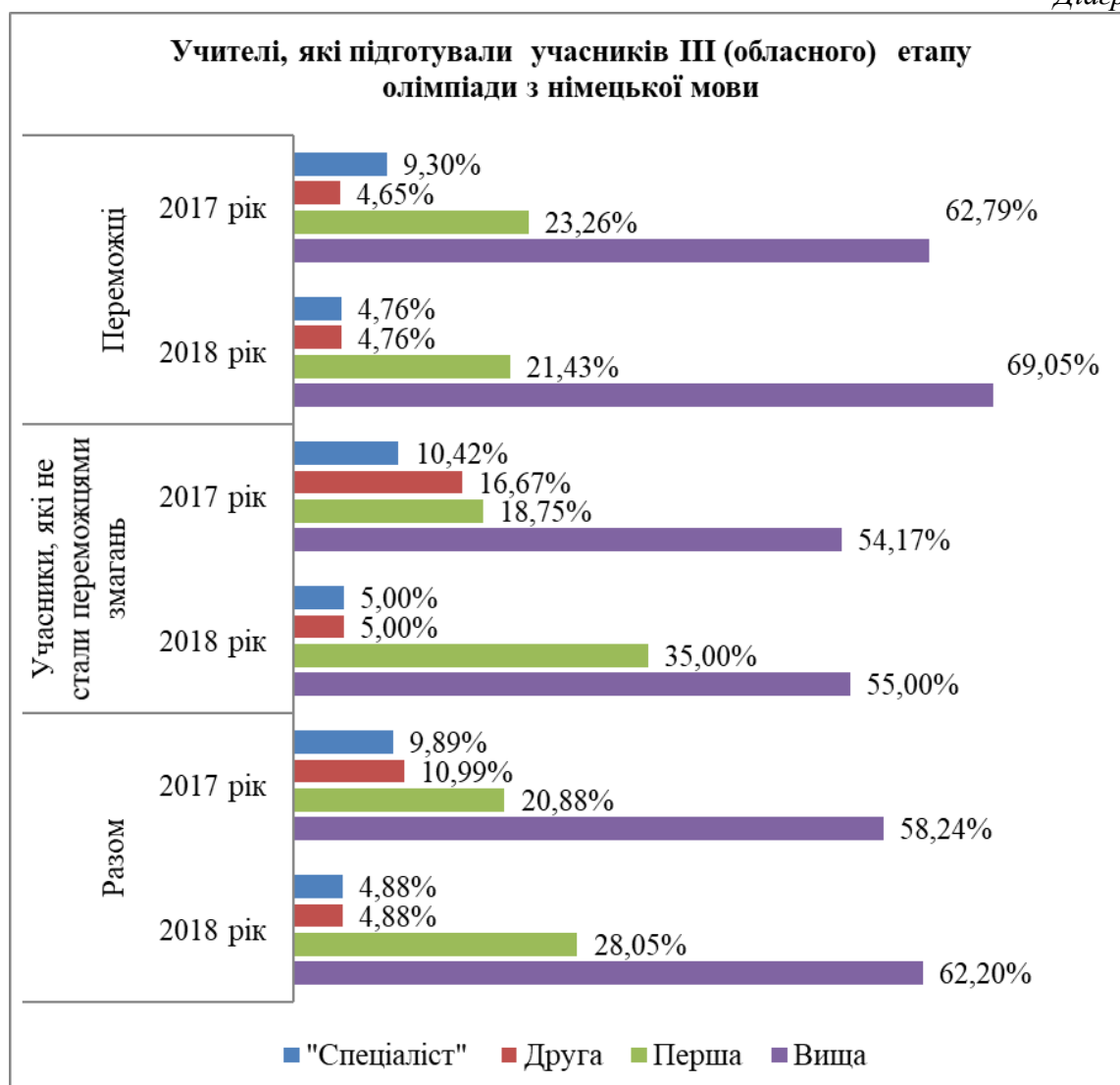
Кількість переможців, які навчалися в *загальноосвітніх школах* і *ліцеях*, зменшилась (відповідно на **2,33 %** та **6,98 %**) – *діаграма 1*.

Діаграма 1



2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, більшість переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, підготували вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

Відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з німецької мови у 2018 році, дорівнює **69,05 %**. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на **6,26 %**.

Серед учителів, які підготували переможців, **кожний п'ятий** мав першу кваліфікаційну категорію. Це на **1,83%** менше, ніж у 2017 році. Майже не змінилась відносна кількість педагогічних працівників другої кваліфікаційної категорії (**4,76 %** – у 2018 році; **4,65%** – у 2017). **Майже вдвічі зменшився** відсоток учителів, які мали кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**4,76%** – у 2018 році; **9,30 %** – у 2017).

Серед педагогів, які підготували учасників змагань, що не стали переможцями, більшу частину (**55,00 %**) склали вчителі вищої кваліфікаційної категорії. У порівнянні з минулим роком їх кількість збільшилась несуттєво (на **0,83 %**).

Майже вдвічі збільшилась кількість учителів першої кваліфікаційної категорії (**35,00 %** – у 2018 році; **18,75%** – у 2017). **Утричі зменшився** відсоток педагогів другої кваліфікаційної категорії (**5,00 %** – у 2018 році; **16,67 %** – у 2017), **удвічі** – кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**5,00 %** – у 2018 році; **10,42%** - у 2017) – *діаграма 2*.

2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *німецької мови* у 2018 році взяли участь **58** (60 – у 2017 році) учнів 10–11-х класів.

Із них переможцями стали **30** учнів (28 – у 2017 році).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за профілями навчання поданий на діаграмі 3.

У III (обласному) етапі олімпіади з *німецької мови* взяли участь учні класів *іноземної філології (у тому числі з поглибленим вивченням іноземної мови), української філології, універсального, математичного, фізико-математичного, економіко-правового* профілів.

Найбільша кількість учасників (**51,72 %** від загальної кількості переможців серед учнів 10–11-х класів, які брали участь в обласному етапі змагань) навчалася в класах *іноземної філології (у тому числі з поглибленим вивченням іноземної мови)*. Порівняно з минулим роком відсоток таких школярів збільшився на **5,05 %**. Майже **кожен четвертий учасник (24,14 %)** навчався в класі *універсального* профілю; **кожен восьмий (12,07 %)** – *математичного*.

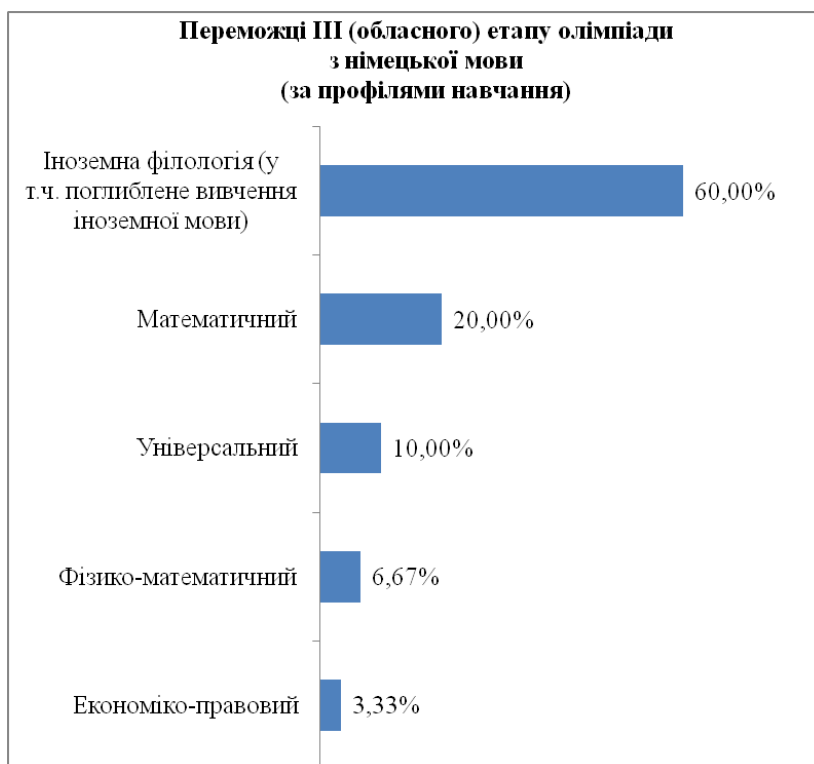
Незначну кількість (до 7 %) склали учні класів *інших профілів* навчання.

Діаграма 3



Переможцями олімпіади стали учні класів *іноземної філології (у тому числі з поглибленим вивченням іноземної мови), математичного, універсального, фізико-математичного, економіко-правового* профілів (діаграма 4).

Діаграма 4



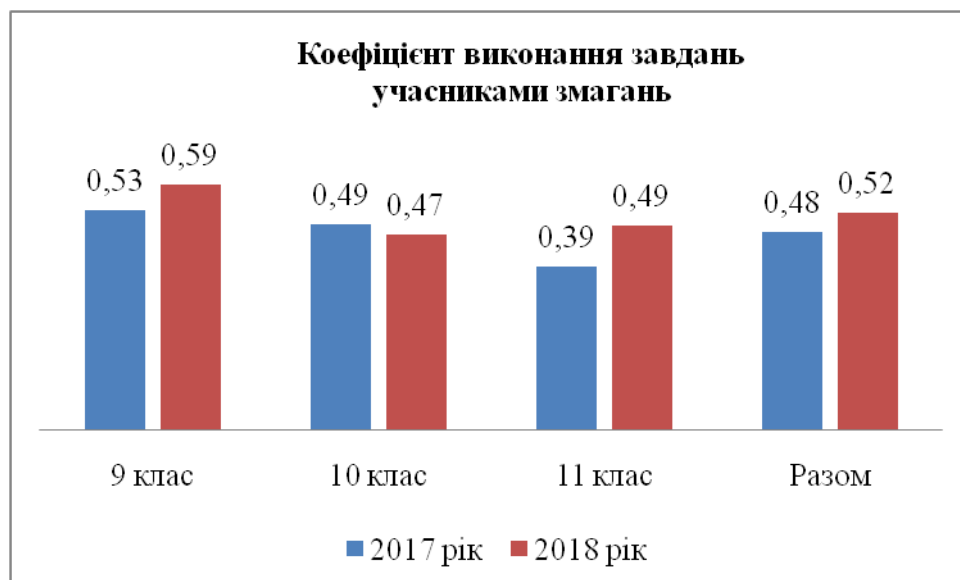
Серед переможців змагань найбільшу кількість (**60,00 %**) становлять школярі, які навчалися в класах *іноземної філології* (у тому числі з поглибленим вивченням іноземної мови). Це на **0,71 %** менше, ніж у 2017 році. **Кожен четвертий** учасник обласного етапу олімпіади – учень класу *математичного* профілю, **кожен десятий** – універсального.

Незначна кількість старшокласників (до 7%) навчалася за *іншими профілями* (діаграма 4).

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів, отриманої всіма учасниками змагань) становив **0,52** (**0,48** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на **0,04** – *діаграма 5*.

Діаграма 5



У 2018 році коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (0,59) у 9-му класі; найменшим (0,47) у 10-му класі.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в 9-му (на **0,06**), 11-му (на **0,10**) класах; зменшився в 10-му (на **0,02**).

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *німецької мови* у 2018 році коливається **від 0,5230 до 0,8824**. Його значення за класами подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *німецької мови*

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,6000	0,8947	0,6450	0,8800
10 клас	0,5400	0,9150	0,5230	0,8621
11 клас	0,4450	0,7800	0,5765	0,8824

Найвищим (0,8824) коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань був у 11-му класі, найнижчим (0,5230) – у 10-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань зменшився в 9-му (на **0,0147**) та 10-му (на **0,0529**) класах; збільшився – в 11-му (на **0,1024**).

Значення коефіцієнта виконання завдань за класами подано на *діаграмі б*.

Діаграма б



Середнє значення показника склало **0,73**, що на **0,06 більше**, ніж у минулому році. Найбільшим (0,76) воно виявилось в 9-му класі, найменшим (0,67) у 10-му класі.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на **0,04** в 9-му та на **0,17** в 11-му класах; зменшився на **0,03** в 10-му класі.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *німецької мови*, які не стали переможцями, подані в *таблиці 2*.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з німецької мови, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,2000	0,4789	0,2350	0,6200
10 клас	0,1550	0,4850	0,1379	0,3333
11 клас	0,1300	0,4000	0,1000	0,4000

Найвищим (**0,6200**) у 2018 році цей показник виявився в 9-му класі, найнижчим (**0,1000**) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед учасників, які не стали переможцями, збільшився на **0,1411** в 9-му класі; зменшився на **0,1517** у 10-му класі; не змінився (два роки поспіль дорівнює **0,4000**) в 11-му класі.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з німецької мови, які не стали переможцями, подані на *діаграмі 7*.

Діаграма 7



Середнє значення показника становить **0,29** (**0,30** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком воно зменшилось на **0,01**.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, був у 9-му класі (**0,40**), найменшим – в 11-му (**0,22**).

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в 9-му класі (на 0,06), зменшився – у 10-му (на 0,06); не змінився – в 11-му (два роки поспіль дорівнює **0,22**).

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,8000** до **0,8824**) показали **12** учнів (**4** – у 2017 році), серед яких школярі Ізюмської ЗОШ І-ІІІ ст. (**2**), Харківської гімназії № 23 (**3**), Харківської гімназії № 46 імені М.В.Ломоносова, Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ст. № 134 (**2**), Харківської СШ І-ІІІ ст. № 156, Комунального закладу «Харківська гімназія № 169», Харківського технічного ліцею № 173, Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області».

Учні Харківської гімназії № 23 та Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ст. № 134 такі результати демонструють протягом двох років. Слід зазначити, що навчання в цих закладах здійснюється за профілем іноземної філології (у т.ч. з поглибленим вивчення іноземної мови).

Найнижчий результат (коефіцієнт виконання завдання становить **0,1000**) показав **1** учень (**1,20 %** від загальної кількості учасників) з опорного закладу Оскільський НВК (Оскільська ОТГ).

У минулому році найнижчий результат відповідав коефіцієнту виконання завдань **0,1300**. Його показали **2** учні (**2,19%**) із **2-х сільських районів** – Великобурлуцького й Чугуївського.

3. Аналіз виконання завдань учасниками III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з німецької мови

У 2017/2018 н.р. олімпіада з німецької мови проходила у два тури (I – аудіювання, письмо, читання; II – говоріння).

Із метою максимального наближення формату проведення III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з іноземних мов до формату IV етапу завдання III етапу складені відповідно до вимог фінального етапу олімпіади.

Під час проведення конкурсних випробувань олімпіади серед учнів 9–11 класів закладів загальної середньої освіти, як і в минулому році, визначався рівень сформованості мовленнєвих компетенцій із чотирьох аспектів мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письма й говоріння.

Тексти для аудіювання подавалися в аудіозапису. Завдання з аудіювання складались із логічно завершених текстів для сприйняття на слух і тестових завдань до них. Тексти для аудіювання були підібрані з автентичних джерел. Учасники мали обрати той варіант відповіді, що, на їхню думку, найбільше відповідає змісту почутого тексту. Після закінчення туру роботи збиралися, кодувалися та перевірялися.

Завдання з читання складались з декількох текстів для читання, до кожного з яких ставилися запитання. Тестові завдання складались із запитань, до яких пропонувалося по декілька варіантів відповідей. Учні обирали той, що, на їх думку, відповідає змісту прочитаного тексту, і мали зробити відповідну позначку в бланку для відповіді.

Письмове завдання складалося із запропонованих двох проблемних тем, із яких учні мали обрати одну й прокоментувати її в письмовій формі. Творча письмова робота орієнтована на коло інтересів учасників, спонукає їх до письмового висловлення життєвої та громадянської позиції, ставлення до тих чи інших фактів або осмислення певних проблемних ситуацій.

Конкурсне завдання з говоріння складалося в кожному класі з проблемних ситуацій спілкування. Учні мали нагоду обрати з трьох ситуацій одну й після короткої (1 хв) підготовки повинні були висловитись, реалізуючи комунікативну спрямованість спілкування, тобто не обмежуючись монологічним висловлюванням, а стимулюючи спілкування з членами журі. Кількість балів, що відповідала рівню відповідної компетенції, визначалася та вносилося до протоколу після бесіди з учасником й обговорення журі.

Аналізуючи виконання завдань I туру олімпіади з **німецької мови** (аудіювання), можна зробити висновок, що 78% учасників олімпіади сприймають німецьку мову на слух на високому та достатньому рівнях. Але 22% учнів не розуміють загальний зміст почутого тексту в повному обсязі, що свідчить про їх недостатній словниковий запас і відсутність досвіду роботи з аутентикою. Запитання, що містять прямі твердження, не викликають проблем в учасників олімпіади.

II тур (читання) засвідчив, що 62% учнів розуміють загальний зміст прочитаного, уміють диференціювати інформацію. Решта учасників мають труднощі при співставленні фактів і виокремленні деталей тексту, що є показником відсутності досвіду роботи учнів із такими видами завдань. 18% учасників олімпіади з німецької мови не зрозуміли зміст текстів, що свідчить про їх невміння інтерпретувати інформацію.

III тур – написання твору (писемне мовлення) – показав, що витримали структуру твору лише 59% учнів. Обсяг творчих робіт відповідав вимогам навчальних програм. У своїх роботах учасники використали лексику, кліше та ідіоматичні звороти до запропонованих тем.

Але учнями було допущено ряд типових орфографічних і граматичних помилок: неправильний порядок слів у підрядних та сурядних реченнях, керування дієслів, кон'юнктив, відмінювання прикметників та іменників, використання часових форм дієслів. Результати аналізу виконання творчої письмової роботи свідчать про те, що більшість учнів мають бідний лексичний запас, не вміють структурувати свої думки.

Під час говоріння (IV тур) не всі учасники розкрили зміст обраної ними теми, лексична насиченість усного мовлення школярів не завжди відповідала вимогам програми. Рівень власного спонтанного висловлювання думок є відносно високим у 48% учасників, інші ж учні переважно використовують дуже прості речення.

Типові помилки під час усного мовлення та письма:

- узгодження часів;
- недостатня лексична насиченість;
- недостатня повнота розкриття змісту.
- уживання присвійних займенників і присвійного відмінка іменників;
- неправильне вживання інфінітивних конструкцій;
- неузгодженість прикметників з іменниками;
- порядок слів у реченні;
- порядок слів при вживанні непрямой мови;
- відсутність зв'язувальних конструкцій у висловах;
- нечітко виражена структура творчої письмової роботи;
- нелогічне поєднання ідей;
- уживання артиклів, зокрема з власними назвами.

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади з німецької мови

Посилення підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з німецької мови на всіх рівнях дало змогу значно підвищити показники виступу команди Харківської області на IV етапі. У 2017/2018 н.р. в цьому етапі брали участь учні 9–11-х класів.

Результативність участі школярів Харківщини на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з німецької мови у 2017/2018 навчальному році представлена в таблиці 3:

Таблиця 3

Результативність участі команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з німецької мови у 2017/2018 н.р.

№ з/п	Учень	Клас навчання	Навчальний заклад	Район	Результат
1.	Нечитайло Ілля	9	Комунальний заклад «Харківська гімназія №169» Харківської міської ради Харківської області	Шевченківський м.Харкова	III
2.	Грабець Олег	10	Харківський технічний ліцей №173 Харківської міської ради Харківської області	Слобідський	III
3.	Касьяненко Лада	10	Харківська гімназія №23 Харківської міської ради Харківської області	Московський	III
4.	Мурадян Герман	11	Харківська гімназія №23 Харківської міської ради Харківської області	Московський	учасник
5.	Сулова Дар'я	11	Харківська спеціалізована школа I-III ступенів №134 Харківської міської ради Харківської області	Київський	III

Переможці IV етапу олімпіади з німецької мови відвідували відбірково-тренувальні збори із підготовки до цього етапу змагань. Ефективність проведення тренувальних зборів – безперечна. Як видно із представленої таблиці, із 5 учасників олімпіади з німецької мови 4 посіли призові місця.

Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з *німецької мови* протягом двох років становлять учні закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (**91 %**). Порівняно з минулим роком відносна кількість переможців не змінилася.

2. Більшість переможців III (обласного) етапу олімпіади з *німецької мови* протягом двох років становлять учні *спеціалізованих шкіл* та *гімназій*: відповідно **42 %** і **40 %**. Порівняно з минулим роком на **14 %** збільшилася кількість переможців із *спеціалізованих шкіл* та на **5 %** зменшилася – із *гімназій*.

3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії. Відносна кількість педагогів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади, порівняно з минулим роком збільшилась на **7 %** та склала **70 %**.

4. Серед учнів 10–11-х класів, які взяли участь в обласному етапі олімпіади з *німецької мови*, більшість (**52 %**) навчалася в класах *іноземної філології* (у т.ч. з поглибленим вивченням *іноземної мови*). Учні класів цього профілю склали переважну більшість переможців змагань (**60 %** від загальної кількості переможців). Порівняно з минулим роком цей показник дещо знизився (на **1 %**).

5. Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,8000** до **0,8824**) показали **12** учнів (4 – у 2017 році), серед яких є школярі Ізюмської ЗОШ I–III ст. (**2**), Харківської гімназії № 23 (**3**), Харківської гімназії № 46 імені М.В.Ломоносова, Харківської спеціалізованої школи I–III ст. № 134 (**2**), Харківської СШ I–III ст. № 156, Комунального закладу «Харківська гімназія № 169», Харківського технічного ліцею № 173, Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області».

6. Найнижчий результат (коефіцієнт виконання завдань становить **0,1000**) показав **1** учень (**1,20 %** від загальної кількості учасників) із опорного закладу Оскільський НВК (Оскільська ОТГ).

7. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становить **0,52** (порівняно з минулим роком збільшився на **0,04**); серед *переможців змагань* – **0,73** (збільшився на **0,06**); серед *учасників змагань, які не стали переможцями*, – **0,29** (зменшився на **0,01**).

8. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось найвищим (**0,59**) у 9-му класі; найнижчим (**0,47**) – у 10-му класі; серед *переможців* обласного етапу змагань: найбільшим (**0,76**) – у 9-му класі, найменшим (**0,67**) – у 10-му класі; серед *учасників, які не стали переможцями*: найвищим (**0,40**) – у 9-му класі, найменшим (**0,22**) – в 11-му класі.

9. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань збільшився в 9-му (на **0,06**), 11-му (на **0,10**) класах, зменшився в 10-му класі (на **0,02**); серед *переможців змагань* – збільшився в 9-му (на **0,04**), 11-му (на **0,17**) класах, зменшився в 10-му класі (на **0,03**); серед *учасників, які не стали переможцями*, – збільшився в 9-му класі (на **0,05**); зменшився в 10-му класі (на **0,06**), залишився незмінним в 11-му класі.

Французька мова

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *французької мови* взяли участь **46** учнів (**48** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком кількість учасників олімпіади зменшилась на **4,17 %**.

Найбільша кількість учасників змагань (**15**) навчалася в закладах загальної середньої освіти Шевченківського району міста Харкова.

Переможцями стали **24** учні (**25** – у 2017 році), що становить **52,17 %** від загальної кількості учасників змагань. Це на **0,14% більше**, ніж у минулому році.

Такі учні навчалися в **6-ти** (**6-ти** – у 2017 році) ЗЗСО районів міста Харкова, **1-му** (**1-му** – у 2017 році) ЗЗСО міської мережі.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні закладів загальної середньої освіти Індустріального, Київського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова.

Два роки поспіль найбільша кількість переможців (**14** учнів – у 2018 році; **13** учнів – у 2017 році) у Шевченківському районі міста Харкова. Вона становить **58,33 %** від загальної кількості переможців (**52,00 %** – у 2017 році) та **93,33 %** (**100,00 %** – у 2017 році) від загальної кількості учнів Шевченківського району міста Харкова, які взяли участь у змаганнях.

Учні, які стали переможцями змагань, навчалися в Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській СШ I-III ст. № 108, Харківській СШ I-III ст. № 109, Харківській СШ I-III ст. № 119, Харківській СШ I-III ст. № 162, Харківській СШ I-III ст. № 166 «Вертикаль», Комунальному закладі «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області».

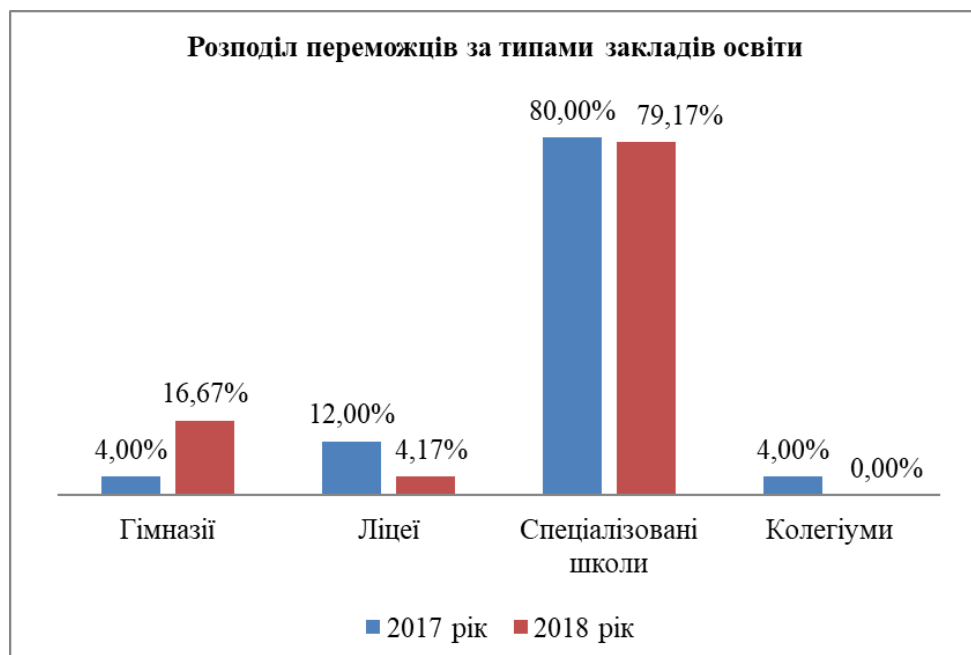
Слід зазначити, що **найбільша** кількість переможців три роки поспіль – у Харківській СШ I-III ст. № 109 (**13** учнів – у 2018 році; **13** – у 2017 році; **16** – у 2016 році). У 2018 році їх відносна кількість склала **54,16 %** від загальної кількості переможців (**52,00 %** – у 2017 році; **51,61 %** – у 2016).

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *французької мови* здобувають учні Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківської СШ I-III ст. № 108, Харківської СШ I-III ст. № 119, Харківської СШ I-III ст. № 166 «Вертикаль», Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1



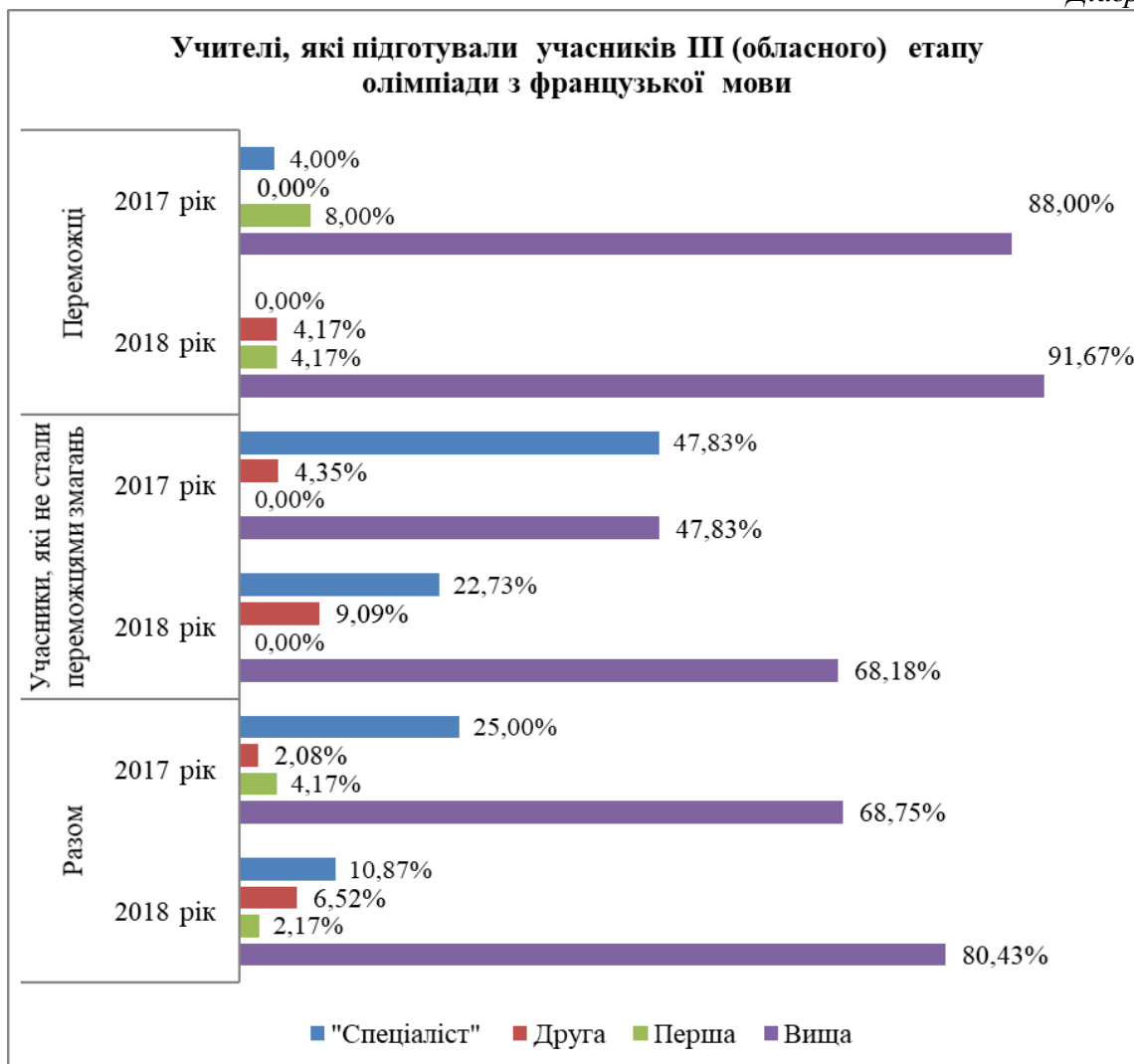
У 2018 році переважна більшість переможців (**79,17 %**) обласного етапу олімпіади з **французької мови** – учні *спеціалізованих шкіл*. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких школярів зменшилась несуттєво (на **0,83 %**).

16,67% переможців складають учні *гімназій* та незначний відсоток (**4,17 %**) – *лицейів*.

Порівняно з 2017 роком суттєво зменшилася кількість переможців із *лицейів* (на **7,83 %**), збільшилася – із *гімназій* (на **12,67 %**). У 2018 році серед переможців не було учнів *колегіумів*, тоді як у 2017 році відсоток таких школярів дорівнював **4,00 %** (*діаграма 1*).

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



Протягом двох років переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували переважно вчителі вищої кваліфікаційної категорії. При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з **французької мови** у 2018 році, склав **91,67 %**. Це на 3,67 % більше, ніж у минулому році.

Порівняно із минулим роком майже двічі зменшилась кількість учителів першої кваліфікаційної категорії, які підготували учасників, що здобули перемогу в змаганнях (**4,17 %** – у 2018 році, **8,00 %** у 2017 році). Разом із тим серед педагогів, які підготували переможців, з'явилися фахівці другої кваліфікаційної категорії (**4,17 %** – у 2018 році; **0,00%** – у 2017 році). Серед учителів, які підготували переможців у 2018 році, відсутні педагоги

кваліфікаційної категорії «спеціаліст», тоді як минулого року їх відносна кількість дорівнювала **4,00 %**.

Серед вчителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань, **68,18 %** – фахівці вищої кваліфікаційної категорії. Це на **20,35 %** більше, ніж у 2017 році. Майже вдвічі зменшилась відносна кількість учителів кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**22,73 %** – у 2018 році; **47,83 %** – у 2017); водночас майже вдвічі збільшився відсоток фахівців другої кваліфікаційної категорії (**9,09 %** – у 2018 році; **4,35 %** – у 2017). Два роки поспіль серед учителів, які підготували учасників, які не стали переможцями, відсутні спеціалісти першої кваліфікаційної категорії – *діаграма 2*.

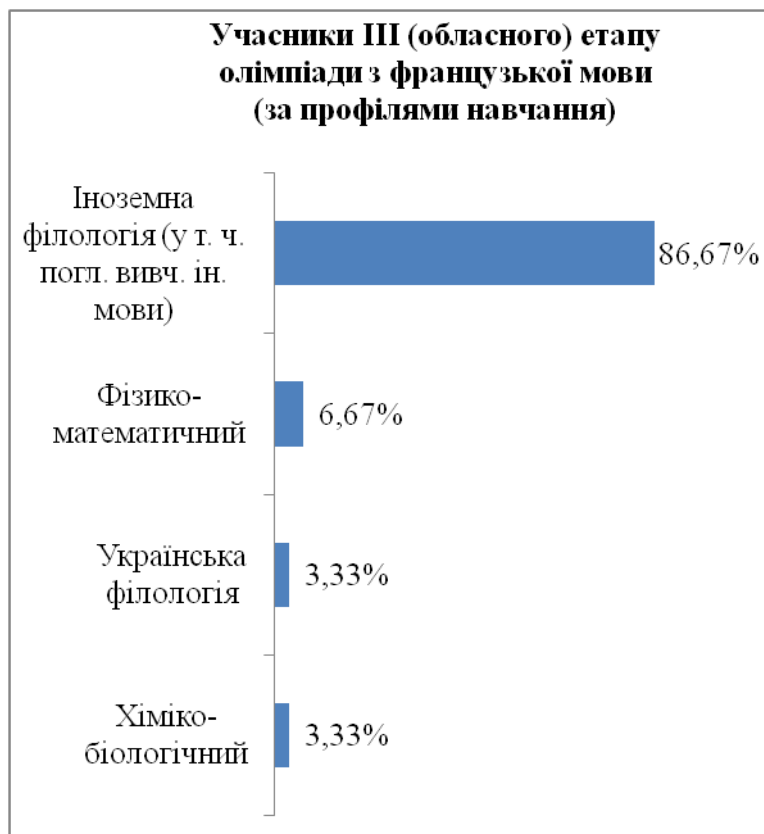
2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *французької мови* у 2018 році брали участь **30** (**37** – у 2017 році) учнів 10–11-х класів.

Із них переможцями стали **16** школярів (**20** – у 2017 році).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за *профілями навчання* поданий на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



У III (обласному) етапі олімпіади з *французької мови* взяли участь учні класів *іноземної філології (у т.ч. із поглибленим вивченням іноземної мови), української філології, фізико-математичного, хіміко-біологічного* профілів. Переважна більшість із них (**86,67 %**) – учні класів *іноземної філології (у т. ч. із поглибленим вивченням іноземної мови)*, що на **5,22 %** менше, ніж у минулому році.

Незначна кількість учасників олімпіади (до **7 %**) навчалася за *іншими* профілями (*діаграма 3*).

Переможцями стали учні класів *іноземної філології (у т.ч. із поглибленим вивченням іноземної мови), фізико-математичного, хіміко-біологічного* профілів (*діаграма 4*).

Діаграма 4



Понад **87 %** учнів 10–11-х класів, які здобули перемогу в змаганнях, навчалися в класах *іноземної філології*. Незначна кількість переможців (до **7 %**) – учні класів *фізико-математичного* та *хіміко-біологічного* профілів (**6,25 %**).

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів всіма учасниками змагань) становив **0,62** (**0,69** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на **0,07** (діаграма 5).

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (**0,63**) у 10-му класі; найменшим (**0,61**) в 11-му.

Порівняно з минулим роком цей показник зменшився в 10-му (на **0,07**) та 11-му (на **0,11**) класах; не змінився він у 9-му класі.

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *французької мови* у 2018 році коливається від **0,6263** до **0,8842**. Його значення за класами подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з французької мови

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,7000	0,8714	0,6421	0,8842
10 клас	0,7238	0,9143	0,6263	0,7947
11 клас	0,7524	0,9048	0,6421	0,8553

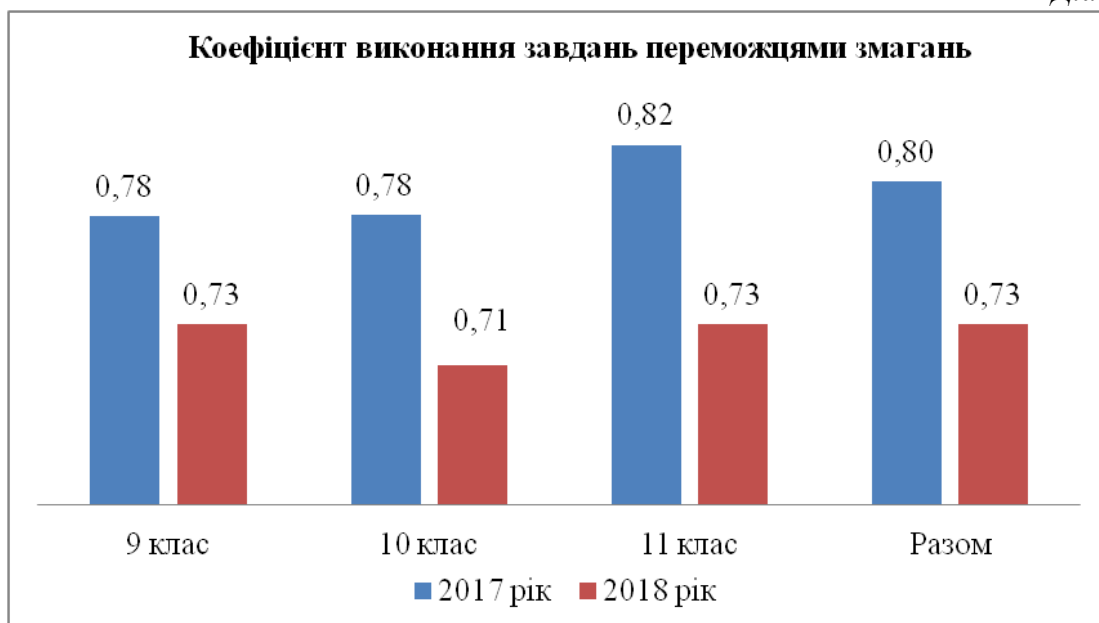
Найвищим (**0,8842**) коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань був у 9-му класі, найнижчим (**0,6263**) – у 10-му класі.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився в 9-му класі; зменшився в 10-му та 11-му класах. Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями за класами подані на *діаграмі 6*.

Середнє значення показника склало **0,73**, що на **0,07 менше**, ніж у минулому році. Найбільшим (**0,73**) воно виявилось в 9-му та 11-му класах, найменшим (**0,71**) у 10-му класі.

Порівняно з минулим роком цей показник зменшився в *усіх* паралелях: у 9-му класі на **0,05**, у 10-му – на **0,07**, 11-му – на **0,09**.

Діаграма 6



Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *французької мови*, які не стали переможцями, подані в *таблиці 2*.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з французької мови, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,3190	0,6190	0,2842	0,6316
10 клас	0,3333	0,7048	0,2105	0,6158
11 клас	0,3000	0,7238	0,2368	0,6211

Найвищим (0,6316) цей показник виявився в 9-му класі, найнижчим (0,2105) – у 10-му.

Порівняно з минулим роком коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, збільшився в 9-му класі; зменшився в 10-му та 11-му класах.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *французької мови*, які не стали переможцями, подані на *діаграмі 7*.

Середнє значення показника становить **0,50 (0,57 – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком значення зменшилося на **0,07**.

Найбільшим (0,52) середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, був у 10-му класі, найменшим (0,48) – в 11-му. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в 9-му класі на **0,02**; зменшився на **0,09** у 10-му та на **0,10** в 11-му класах.

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,8053** до **0,8842**) показали **4** школярі, серед яких учні Харківської СШ I-III ст. № 109 (**3**) та Харківської СШ I-III ст. № 108 (**1**).

Діаграма 7



У минулому році найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,8095** до **0,9143**) показали **13** школярів, серед яких учні Харківської СШ I-III ст. № 109 (**12**) та Харківської СШ I-III ст. № 166 «Вертикаль» (**1**).

3. Аналіз виконання завдань учасниками III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з французької мови

У 2017/2018 н.р. III етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з французької мови проходила в один тур.

Завдання цього етапу були складені відповідно до вимог IV етапу олімпіади. Рівень сформованості мовленнєвих компетенцій визначався з чотирьох аспектів мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письма й говоріння.

Тексти для аудіювання подавалися в аудіозапису. Завдання з аудіювання складались із текстів для сприйняття на слух і тестових завдань до них. Учасники мали обрати той варіант відповіді, що, на їхню думку, був правильним.

Завдання з читання складались з декількох текстів для читання, до кожного з яких ставилися запитання.

Письмове завдання складалося із запропонованих трьох проблемних тем, із яких учні мали обрати одну й прокоментувати її в письмовій формі.

Конкурсне завдання з говоріння складалося в кожному класі з проблемних ситуацій спілкування. Учні мали нагоду обрати з трьох ситуацій одну й після короткої підготовки повинні були висловитись, не обмежуючись монологічним висловлюванням, а стимулюючи спілкування з членами журі.

73% учасників олімпіади сприймають французьку мову на слух на високому та достатньому рівнях, що свідчить про достатній словниковий запас учасників і систематичне виконання тестів з аудіювання.

З видом роботи «Читання» учні спеціалізованих шкіл впоралися на 89%, що є показником високого рівня підготовки цих школярів до змагань. Для учнів загальноосвітніх шкіл як міста Харкова, так і районів області цей вид роботи був досить складним, що свідчить про несистематичне виконання вправ такого типу.

При написанні творчої письмової роботи учасники використали лексику, кліше та ідіоматичні звороти до запропонованих тем. Здебільшого структуру творів було витримано. Але разом із цим учні припустилися таких типових орфографічних і граматичних помилок:

- відсутність переконливої аргументації;
- неправильне вживання граматичних часів;
- стилістично неправильне вживання слів;
- недостатня лексична насиченість;
- неузгодженість прикметників з іменниками;
- неправильне вживання артиклів;
- нечітко виражена структура творчої письмової роботи;
- нелогічне поєднання ідей;
- нелогічне поєднання ідей;
- відсутність переконливої аргументації;
- невідповідність уживаної лексики стилю письмового повідомлення;
- неправильна побудова складних речень.

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади з французької мови

Результативність виступу школярів Харківщини на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з французької мови представлена в таблиці 3:

Таблиця 3

Результативність участі команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з французької мови у 2017/2018 н.р.

№ з/п	Учень	Клас навчання	Клас виступу	Навчальний заклад	Район	Результат
1.	Розсадіна Дар'я	9	9	Харківська спеціалізована школа I-III ступенів №108 Харківської міської ради Харківської області	Холодногірський	III

№ з/п	Учень	Клас навчання	Клас виступу	Навчальний заклад	Район	Результат
2.	Водовозова Єлизавета	10	10	Комунальний заклад «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області»	Міська мережа	II
3.	Кравченко Катерина	10	10	Харківська гімназія №46 імені М.В.Ломоносова Харківської міської ради Харківської області	Слобідський	III
4.	Дудіна Юлія	11	11	Харківська спеціалізована школа I-III ступенів №109 Харківської міської ради Харківської області	Шевченківський м.Харкова	III
5.	Подзолкова Вікторія	11	11	Харківська спеціалізована школа I-III ступенів №109 Харківської міської ради Харківської області	Шевченківський м. Харкова	II

Усі учасники олімпіади з французької мови стали переможцями, що свідчить про системну й систематичну роботу з філологічно обдарованими учнями вчителів французької мови.

Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з *французької мови* протягом трьох років становлять учні Харківської СШ I-III ст. № 109 (**54 %** від загальної кількості переможців у 2018 році; **52 %** – у 2017 році; **52 %** – у 2016 році).

2. Більшість переможців обласного етапу олімпіади з *французької мови* (**80 %**) складають учні *спеціалізованих шкіл*. Порівняно з минулим роком кількість таких учнів зменшилась на **0,83 %**.

3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії, причому відносна кількість педагогів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади у 2018 році, порівняно з минулим роком збільшилася на **4 %** та склала **92 %**.

4. Преважна більшість учнів, які взяли участь в обласному етапі олімпіади з *французької мови* (**87 %**), та учнів, які здобули перемогу (**88 %**), навчалися в класах *іноземної філології* (у т.ч. із поглибленим вивченням іноземних мов).

5. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становить **0,62** (порівняно з минулим роком зменшився на **0,07**); серед *переможців змагань* – **0,73** (зменшився на **0,07**); серед *учасників змагань, які не стали переможцями*, – **0,50** (зменшився на **0,07**).

6. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань виявилось найбільшим (**0,63**) у 10-му класі; найменшим (**0,61**) в 11-му класі; *серед переможців* обласного етапу змагань: найбільшим (**0,73**) в 9-му та 11-му класах, найменшим (**0,71**) у 10-му класі; *серед учасників, які не стали переможцями*: найбільшим (**0,52**) у 10-му класі, найменшим (**0,48**) в 11-му класі.

7. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань зменшився на **0,07** в 10-му та на **0,11** в 11-му класах; не змінився він у 9-му класі; *серед переможців змагань* показник зменшився в *усіх* паралелях: у 9-му класі на **0,05**, 10-му – на **0,07**, 11-му – на **0,09**; *серед учасників, які не стали переможцями*, – збільшився на **0,02** в 9-му класі; зменшився на **0,09** у 10-му та на **0,10** в 11-му класах.

8. Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,8053** до **0,8842**) показали **4** школярі, серед яких учні Харківської СШ I-III ст. № 109 (**3**) та Харківської СШ I-III ст. № 108 (**1**).

Іспанська мова

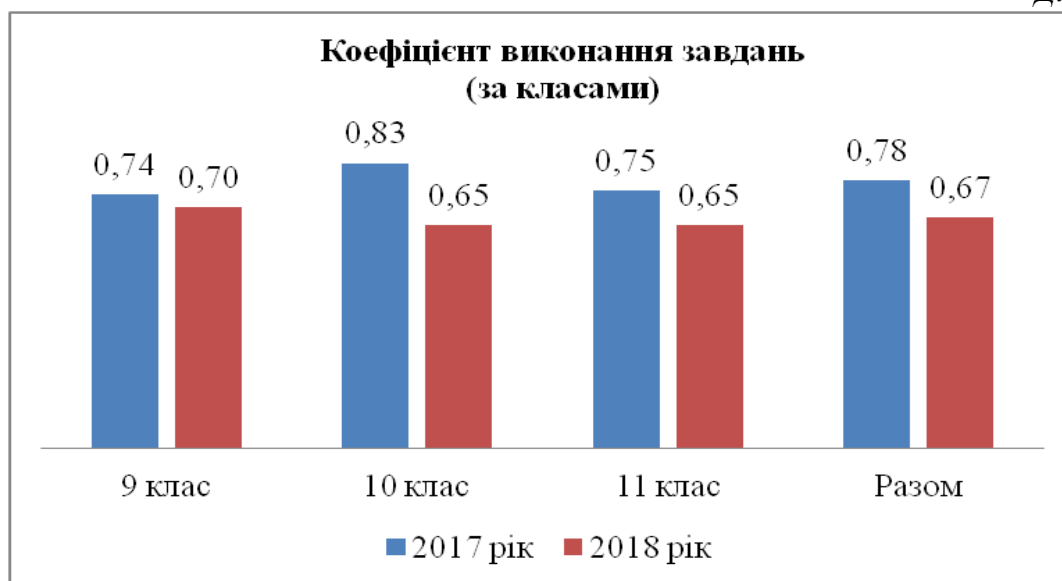
1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *іспанської мови* взяли участь **12** (**11** – у 2017 році) учнів 9–11-х класів, що на **9,09 %** більше, ніж у 2017 році. Усі учасники олімпіади – учні Харківської СШ I-III ст. № 17.

Переможцями стали **5** (**5** – у 2017 році) учнів, що становить **41,67 %** від загальної кількості учасників (**45,45 %** – у 2017 році).

Середній коефіцієнт виконання завдань (частка від максимально можливої кількості балів всіма учасниками змагань) у 2018 році становить **0,67** (**0,78** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на **0,11** (діаграма 1).

Діаграма 1

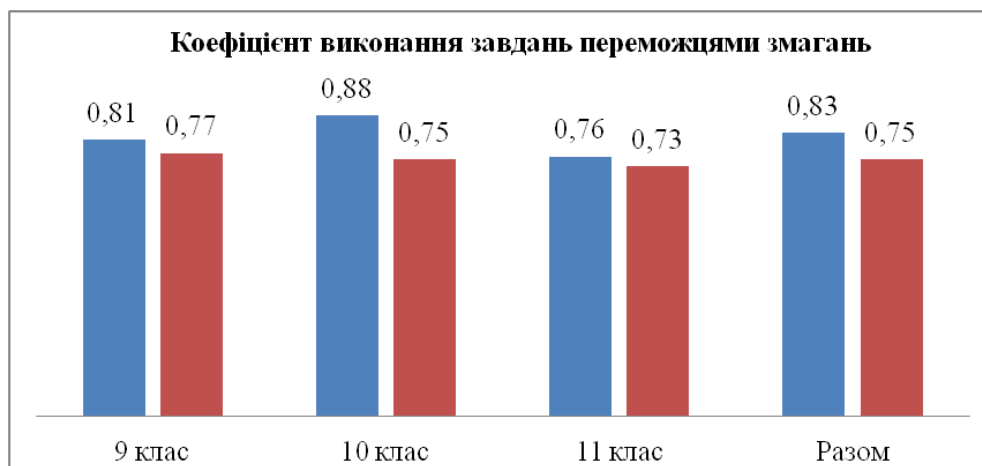


Найбільшим (**0,70**) коефіцієнт виконання завдань був у 9-му класі, найменшим (**0,65**) у 10-му та 11-му класах. Порівняно з минулим роком цей показник зменшився в *усіх* паралелях: у 9-му класі на **0,04**, 10-му – на **0,18**, 11-му – на **0,10**.

Коефіцієнт виконання завдань *учасниками, які стали переможцями змагань*, становить **0,75** (**0,80** – у 2017 році), що на **0,08** менше, ніж у минулому році.

Значення коефіцієнта виконання завдань *учасниками, які стали переможцями*, подані на *діаграмі 2*.

Діаграма 2



Найвищим (0,77) цей показник виявився в 9-му класі, найнижчим (0,73) – в 11-му.

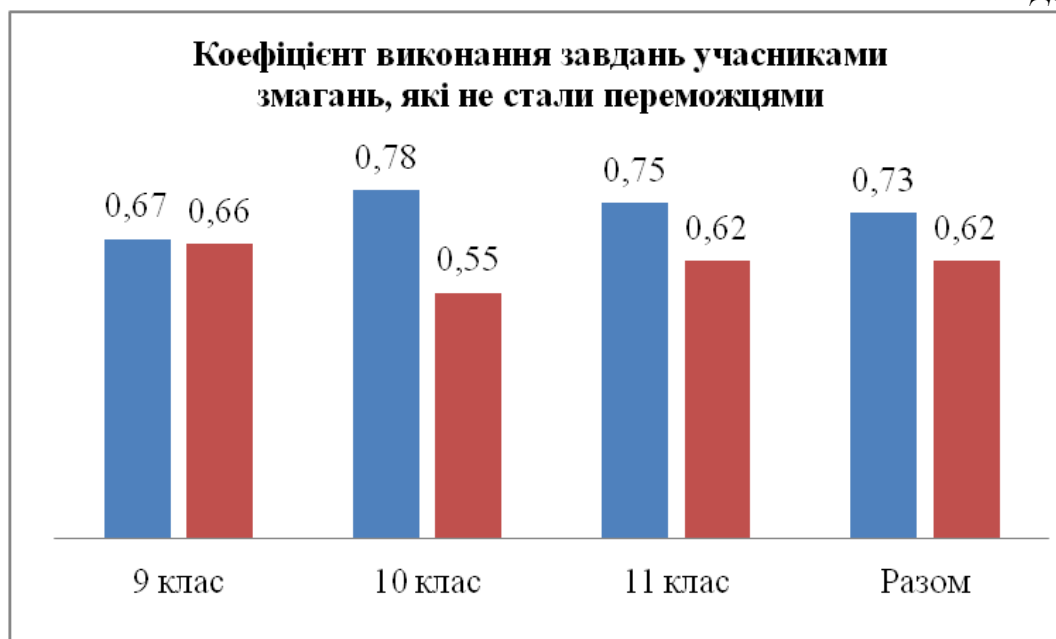
Порівняно з минулим роком коефіцієнт виконання завдань *переможцями* зменшився в *усіх* паралелях: у 9-му класі на **0,04**, 10-му – на **0,13**, 11-му – на **0,03**.

Коефіцієнт виконання завдань *учасниками, які не стали переможцями*, становить **0,62** (**0,73** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на **0,11**.

Найвищим (0,66) коефіцієнт виконання завдань *переможцями* виявився в 9-му класі, найнижчим (0,55) – у 10-му.

Значення показника коефіцієнта виконання завдань подані на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



Порівняно з минулим роком цей показник зменшився в *усіх* паралелях: у 9-му класі на **0,01**, 10-му – на **0,23**, 11-му – на **0,11**.

2. Аналіз виконання завдань учасниками III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з іспанської мови

За результатами аналізу виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з іспанської мови можна зробити такі висновки: жоден учень не набрав максимальної кількості балів; *типовими недоліками є* низький рівень володіння формами та управлінням дієслів, неправильний порядок слів у реченнях, узгодження часів у непрякій мові, неуважне вживання родів іспанських іменників, малий лексичний запас, недостатній обсяг творів та усного висловлювання. Слід зазначити, що під час спілкування із членами журі учасники дуже активно реагували на запитання та із задоволенням підтримували бесіду.

3. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади з іспанської мови

Результативність виступу школярів на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з іспанської мови представлена в *таблиці 1*.

Результативність участі команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з іспанської мови у 2017/2018 н.р.

№ з/п	П.І.Б учня	Клас навчання	Клас виступу	Навчальний заклад	Район	Результат виступу на олімпіаді
1.	Сарибемян Вазген	9	9	Харківська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №17 Харківської міської ради Харківської області	Київський	ІІІ

Висновки

1. У ІІІ (обласному) етапі олімпіади з *іспанської мови* у 2018 році взяли участь **12** учнів Харківської СШ І-ІІІ ст. № 17.

2. Переможцями стали **5** (**5** – у 2017 році) учнів, що становить **42 %** від загальної кількості учасників (**45%** – у 2017 році).

3. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становить **0,67**; серед переможців – **0,75**; серед учасників, які не стали переможцями, – **0,62**.

4. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань виявилось найбільшим (**0,70**) у 9-му класі, найменшим (**0,65**) у 10-му та 11-му; *серед переможців* обласного етапу змагань: найвищим (**0,77**) воно було в 9-му класі, найнижчим (**0,73**) в 11-му; *серед учасників, які не стали переможцями*: найвищим (**0,66**) – у 9-му класі, найнижчим (**0,55**) – у 10-му.

5. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань зменшився в *усіх* паралелях: у 9-му класі на **0,04**, 10-му – на **0,18**, 11-му – на **0,10**. *Серед переможців змагань* коефіцієнт зменшився в *усіх* паралелях: у 9-му класі – на **0,04**, 10-му – на **0,13**, 11-му – на **0,03**; *серед учасників, які не стали переможцями*, – зменшився в *усіх* паралелях: у 9-му класі на **0,01**, 10-му – на **0,23**, 11-му – на **0,11**.

Мова іврит та єврейська література

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *івриту* взяли участь **12** (**11** – у 2017 році) учнів, що на **9,09 %** більше, ніж у минулому році.

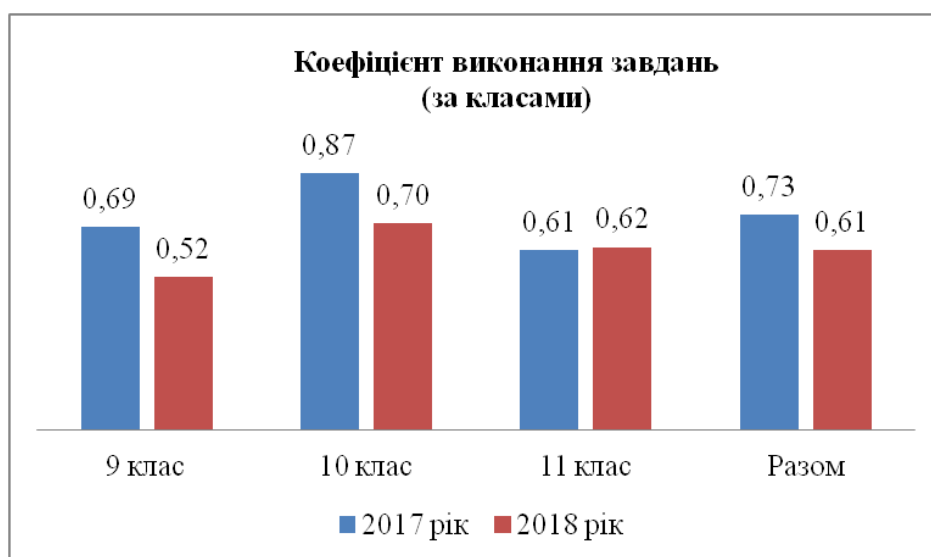
Усі учасники олімпіади – учні Харківської СШ I-III ст. № 170.

Переможцями стали **7** (**4** – у 2017 році) учнів, що становить **58,33 %** від загальної кількості учасників змагань (**36,36 %** – у 2017 році). Це на **22,03 %** більше, ніж у минулому році.

Усі учні 10–11-х класів, які взяли участь у змаганнях (**7** – у 2018 році; **8** – у 2017), навчалися в класах із поглибленим вивченням івриту. Із них **4** (**3** – у 2017 році) стали переможцями.

Середній коефіцієнт виконання завдань (частка від максимально можливої кількості балів всіма учасниками змагань) становить **0,61** (**0,73** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на **0,12** – *діаграма 1*.

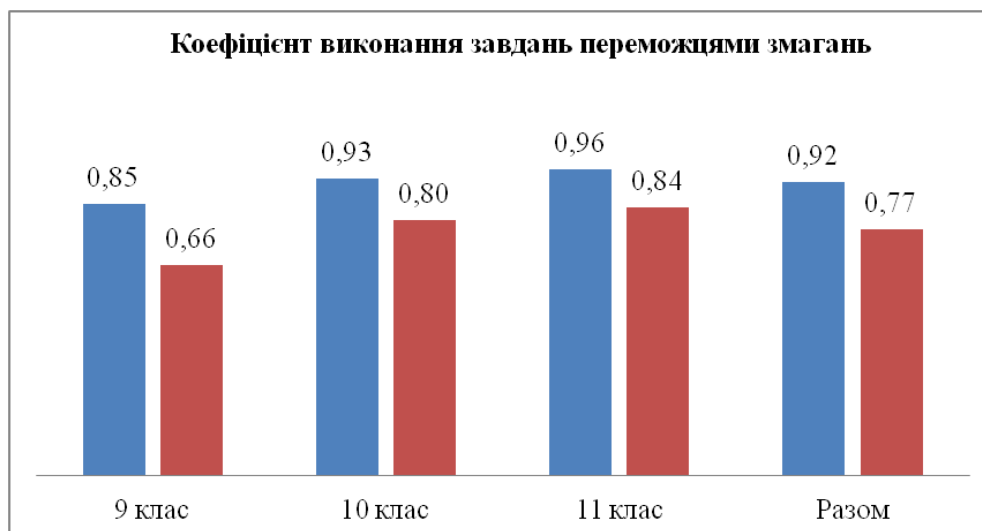
Діаграма 1



Середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (**0,70**) у 10-му класі, найменшим (**0,52**) – у 9-му.

Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на **0,17** у 9-му та 10-му класах; не суттєво збільшився (на **0,01**) в 11-му класі. Значення коефіцієнта виконання завдань подано на *діаграмі 2*.

Діаграма 2



Середнє значення показника склало **0,77** (**0,92** – у 2017 році), що на **0,15 менше**, ніж у минулому році.

Найбільшим (0,84) воно виявилось в 11-му класі, **найменшим (0,66)** – у 9-му.

Порівняно з минулим роком цей показник **зменшився** в усіх паралелях: у 9-му класі на **0,19**; 10-му – на **0,13**; 11-му – на **0,12**.

Слід зазначити, що у 2017 році переможцями змагань були визначені учні, які здобули дипломи I ступеня (коефіцієнт виконання завдань склав від **0,8534** до **0,9643**), тоді як у 2018 році – **I-го, II-го та III-го** ступенів (коефіцієнт виконання завдань – від **0,3929** до **0,9467**). Це пояснює суттєве зниження коефіцієнту виконання завдань учнями, які стали переможцями.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подано на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



Середнє значення показника становить **0,40** (**0,62** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком значення показника **зменшилося** на **0,12**.

Найбільшим (0,48) середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, у 2018 році був у 10-му класі, **найменшим (0,33)** – у 9-му.

Порівняно з минулим роком цей показник **зменшився** в усіх паралелях: у 9-му класі на **0,28**; 10-му – на **0,34**; 11-му – на **0,10**.

Аналіз виконання завдань учасниками III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з мови іврит та єврейської літератури

Під час проведення конкурсних випробувань олімпіади серед учнів 9–11 класів закладів загальної середньої освіти визначався рівень сформованості мовленнєвих компетенцій із трьох аспектів мовленнєвої діяльності: читання, клозу та граматики й письма.

Завдання з читання складалися з тексту для читання, до якого ставилися запитання. Тестові завдання складалися із запитань, до яких пропонувалося по декілька варіантів відповідей. Учні обирали той, що, на їх думку, відповідає змісту прочитаного тексту, і мали зробити відповідну позначку в бланку для відповіді.

Завдання з граматики складалися з тексту-клозу та тестових граматичних завдань, у яких учні обирали правильну граматичну конструкцію чи форму та робили відповідний запис у бланку відповідей.

Письмове завдання складалося із запропонованих трьох проблемних тем, із яких учні мали обрати одну й прокоментувати її в письмовій формі. Творча письмова робота орієнтована на коло інтересів учасників, спонукає їх до письмового висловлення життєвої та громадянської позиції, ставлення до тих чи інших фактів або осмислення певних проблемних ситуацій.

Аналізуючи виконання завдань I туру олімпіади з івриту (читання), можна зробити висновок, що 78% учасників олімпіади розуміють загальний зміст прочитаного, уміють диференціювати інформацію. Решта учасників мають труднощі у співставленні фактів і виокремленні деталей тексту, що є показником відсутності досвіду роботи учнів із такими видами завдань.

II тур (кюз та граматика) засвідчив, що 48% учнів розуміють граматичні структури івриту на високому та достатньому рівнях. Більшість школярів не змогла правильно визначити місце даної структури в реченні. Найбільш складними виявились завдання на утворення граматичної категорії «сміхут». Жоден учень не виконав вправу в повному обсязі через те, що не звернув увагу на формулювання завдання.

III тур – написання твору (писемне мовлення) – показав, що витримали структуру твору лише 21% учнів. Обсяг творчих робіт відповідав вимогам навчальних програм. У своїх роботах учасники використали лексику, кліше та ідіоматичні звороти до запропонованих тем.

Але учні припустилися значної кількості типових орфографічних і граматичних помилок: уживання граматичних структур із модальними дієсловами, неправильний порядок слів у складному реченні, відмінювання прикметників, використання часових форм дієслів. Результати аналізу виконання творчої письмової роботи свідчать про те, що більшість школярів має недостатній лексичний запас, не вміє структурувати свої думки. Подекуди учасники використовували заздалегідь вивчені теми для розкриття творчих завдань.

Типові помилки під час виконання письмових робіт:

- нерозуміння змісту текстів та невміння інтерпретувати інформацію;
- неправильний порядок слів у реченні;
- неправильне вживання інфінітивних конструкцій;
- неправильне вживання граматичних часів дієслів;
- неузгодженість прикметників з іменниками;
- нелогічне поєднання ідей;
- нечітко виражена структура творчої письмової роботи;
- невміння вживати присвійні займенники й присвійний відмінок іменників;
- неправильна побудова складних речень.
- недостатня лексична насиченість;
- недостатній лексичний запас, незнання синонімічного ряду.

Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади з мови іврит та єврейської літератури

Результативність виступу школярів Харківщини на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з мови іврит представлена в таблиці:

Таблиця

Результативність участі команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з мови іврит та єврейської літератури у 2017/2018 н.р.

№ з/п	Учень	Клас навчання	Клас виступу	Навчальний заклад	Район	Результат
1.	Лобанова Вікторія	9	9	Харківська спеціалізована школа I-III ступенів №170 Харківської міської ради Харківської області	Київський	учасник
2.	Шумахер Валентин	11	11	Харківська спеціалізована школа I-III ступенів №170 Харківської міської ради Харківської області	Київський	III

Зазначені показники свідчать про несистематичну роботу вчителів щодо підготовки школярів до олімпіади.

Висновки

1. У III (обласному) етапі олімпіади з *івриту* взяли участь **12** учнів Харківської СШ I-III ст. № 170.
2. Переможцями стали **7** (**4** – у 2017 році) учнів, що становить **58 %** від загальної кількості учасників змагань (**36 %** – у 2017 році).
3. Серед учасників змагань – **7** учнів 10-11-х класів. Усі вони навчалися в класах *із поглибленим вивченням івриту*. Із них **4** стали переможцями олімпіади.
4. Середній коефіцієнт виконання завдань становить **0,61** (порівняно з минулим роком він зменшився на **0,12**); серед переможців змагань – **0,77** (зменшився на **0,15**); серед учасників змагань, які не стали переможцями, – **0,40** (зменшився на **0,22**).
5. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань виявилось найвищим (**0,70**) у 10-му класі, найнижчим (**0,52**) – у 9-му; серед переможців: найвищим (**0,84**) – в 11-му класі, найнижчим (**0,66**) – у 9-му; серед учасників, які не стали переможцями: найвищим (**0,48**) – у 10-му класі, найнижчим (**0,33**) – у 9-му.
6. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань зменшився на **0,17** в 9-му та 10-му класах (на **0,17**); несуттєво збільшився (на **0,01**) в 11-му класі; серед переможців змагань він зменшився в усіх паралелях: у 9-му класі на **0,19**; 10-му – на **0,13**; 11-му – на **0,12**; серед учасників, які не стали переможцями, зменшився в усіх паралелях: у 9-му класі на **0,28**; 10-му – на **0,34**; 11-му – на **0,10**.

Рекомендації

З метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з іноземних мов рекомендуємо вжити таких заходів:

Районним (міським) методичним кабінетам (центрам) спільно з районними (міськими) методичними об'єднаннями вчителів іноземних мов:

1. Ретельно проаналізувати результати участі учнів ЗЗСО району (міста, ОТГ) у I-III етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з іноземних мов з метою виявлення потенційних учасників у наступному навчальному році та з'ясувати фактори, що впливають на результативність виступу команди.
2. Виявляти лінгвістично обдарованих дітей, планувати конкретні заходи щодо підготовки їх до участі в олімпіадних змаганнях усіх рівнів.
3. Сприяти участі школярів та їхніх учителів в обласних онлайн-тренінгах із підготовки учнів Харківської області до II та III етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад, запропонованих КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».
4. Організувати творчу групу з підготовки вчителів до роботи з обдарованими учнями.
5. Налагоджувати співпрацю з науковими співробітниками закладів вищої освіти.

Учителям іноземних мов:

1. Посилити індивідуальну роботу з лінгвістично обдарованими учнями.
2. Активізувати навчання за рахунок методики проблемного навчання, пошукових і дослідницьких видів робіт для розвитку логічного мислення школярів, удосконалювати вміння учнів аналізувати, синтезувати, узагальнювати.
3. Працювати над розширенням та збагаченням лексичного запасу школярів через читання текстів різноманітної тематики та шляхом цілеспрямованої роботи над вивченням синонімів, антонімів, прислів'їв, сталих висловів тощо.
4. Спрямовувати знання учнів на комунікативний аспект спілкування, сприяти розвитку усного мовлення та письмової компетенції учнів.
5. Надавати пріоритети використанню автентичних текстів, аудіо-та відеоматеріалів, що забезпечить нормативність мовлення й дозволить досягти рівнів навченості, визначених чинними нормативно-правовими документами та Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти.

Журі та оргкомітету II (районного) етапу олімпіади:

1. Дотримуватися рекомендацій КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з іноземних мов.
2. Об'єктивніше підходити до визначення переможців, а відповідно якісніше формувати учнівські команди для участі в III (обласному) етапі.

Російська мова і література

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *російської мови і літератури* взяли участь **133** (**129** – у 2017 році) учнів, що на **3,10 % більше**, ніж у минулому році.

Найбільша кількість учасників змагань (**12**) навчалася в закладах загальної середньої освіти Шевченківського району міста Харкова.

Переможцями стали **57** (**65** – у 2017) учнів, що становить **42,86 %** від загальної кількості учасників змагань (**50,38 %** – у 2017 році). Це на **7,52 %** менше в порівнянні з минулим роком.

Серед переможців **14** учнів – із **9-ти** (**14** із **9-ти** – у 2017 році) *сільських районів* та *об'єднаних територіальних громад*, **5** учнів із **4-х** (**9** із **3-х** – у 2017 році) *міст обласного значення*, **35** учнів із **9-ти** (**36** із **9-ти** – у 2017 році) *районів міста Харкова*, **3** учні (**5** – у 2017 році) – із ЗЗСО міської мережі (Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Комунального закладу «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області»).

Переможці були в Балаклійському, Барвінківському, Великобурлуцькому, Зміївському, Краснокутському Чугуївському *районах області*; Золочівській, Нововодолазькій, Чкаловській *об'єднаних територіальних громадах*; м. Ізюмі, м. Куп'янську, м. Лозовій, м. Чугуєві; Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Основ'янському, Слобідському, Холодногірському, Шевченківському *районах міста Харкова*.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Балаклійського, Великобурлуцького, Краснокутського, Чугуївського *районів області*, м. Ізюма, м. Лозової, м. Чугуєва, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського *районів міста Харкова*.

Серед *районів (міст, ОТГ) області найбільша* кількість переможців (**8**) – у Шевченківському районі міста Харкова. Вона становить **75 %** від загальної кількості учасників ЗЗСО цього району.

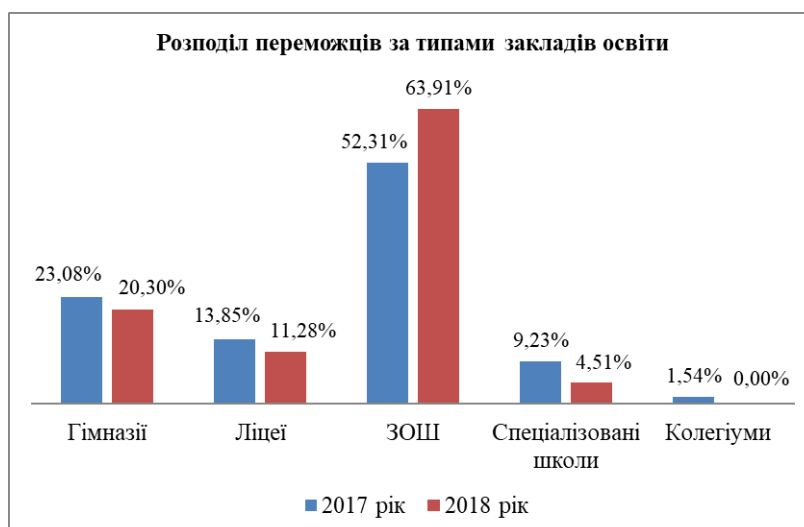
Більшість переможців олімпіади склали учні закладів загальної середньої освіти *районів міста Харкова*. Їх відносна кількість склала **66,67 %** (**63,07 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на **3,60 %**.

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *російської мови і літератури* здобувають учні Балаклійського ліцею, Приколотнянської ЗОШ I-III ст. ім. Героя Радянського Союзу К.Ф. Ольшанського (Великобурлуцький район), Краснокутської гімназії імені Героя Радянського Союзу І.Н. Нестерова, Новопокровського НВК (Чугуївський район), Ізюмської ЗОШ I-III ст. № 4, Лозівського НВК" загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад № 8", Чугуївської ЗОШ I-III ст. № 1 імені І.Ю. Рєпіна, Харківського НВК "школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад (ясла - садок)" № 8, Харківської ЗОШ I-III ст. № 5, Харківської гімназії № 14, Харківської гімназії № 34, Харківської гімназії № 43, Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківської ЗОШ I-III ст. № 54, Харківської СШ I-III ст. № 75, Харківського ліцею № 107, Харківської гімназії № 116, Харківської гімназії № 144, Харківської ЗОШ I-III ст. № 146, Харківського ліцею № 149, Харківської ЗОШ I-III ст. № 150, Харківської гімназії № 152, Харківської ЗОШ I-III ст. № 153, Харківської СШ I-III ст. № 170, Комунального закладу «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1

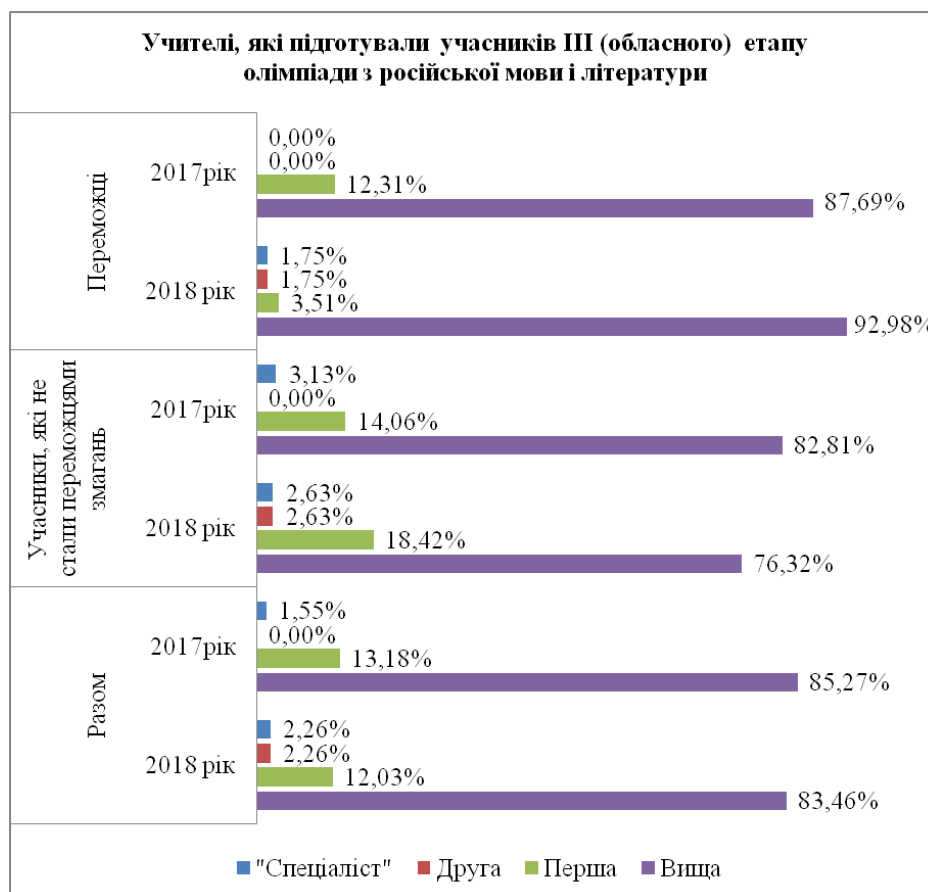


Протягом двох років більшість переможців складають учні загальноосвітніх шкіл. Відносна кількість переможців серед цих закладів освіти становить **63,91 %**, що на **11,60 %** більше, ніж у минулому році.

Порівняно з минулим роком зменшився відсоток переможців, які навчаються в гімназіях (на **2,78 %**), ліцеях (на **2,57 %**), спеціалізованих школах (на **4,72 %**) і склав відповідно **20,30 %**, **11,28 %** та **4,51 %**. Відсутні переможці серед учнів колегіумів, хоча в минулому році такі школярі були: їх відносна кількість дорівнювала **1,54 %** (діаграма 1).

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників і переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, більшість переможців і учасників, підготували вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток педагогів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III етапу у 2018 році, дорівнював **92,98 %**, що на **5,29 %** більше, ніж у 2017 році.

Порівняно з минулим роком відносна кількість педагогів першої кваліфікаційної категорії зменшилась майже в три рази та склала **3,51 %**. Серед педагогів, які підготували переможців змагань, у 2018 році були вчителі другої кваліфікаційної категорії (**1,75 %**) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**1,75 %**). У минулому році таких учителів не було.

Як у 2017, так і в 2018 році, серед учителів, які підготували учасників олімпіади, також було більше вчителів вищої кваліфікаційної категорії (**82,81 %**). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учителів зменшилась (на **6,49 %**).

18,42 % педагогів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань у 2018 році, – учителі першої кваліфікаційної категорії (**14,06 %** – у 2017 році); незначна кількість – другої кваліфікаційної категорії (**2,63 %** – у 2018 році; **жодного** – у 2017 році) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**2,63 %** – у 2018 році; **3,13 %** – у 2017 році) – *діаграма 2*.

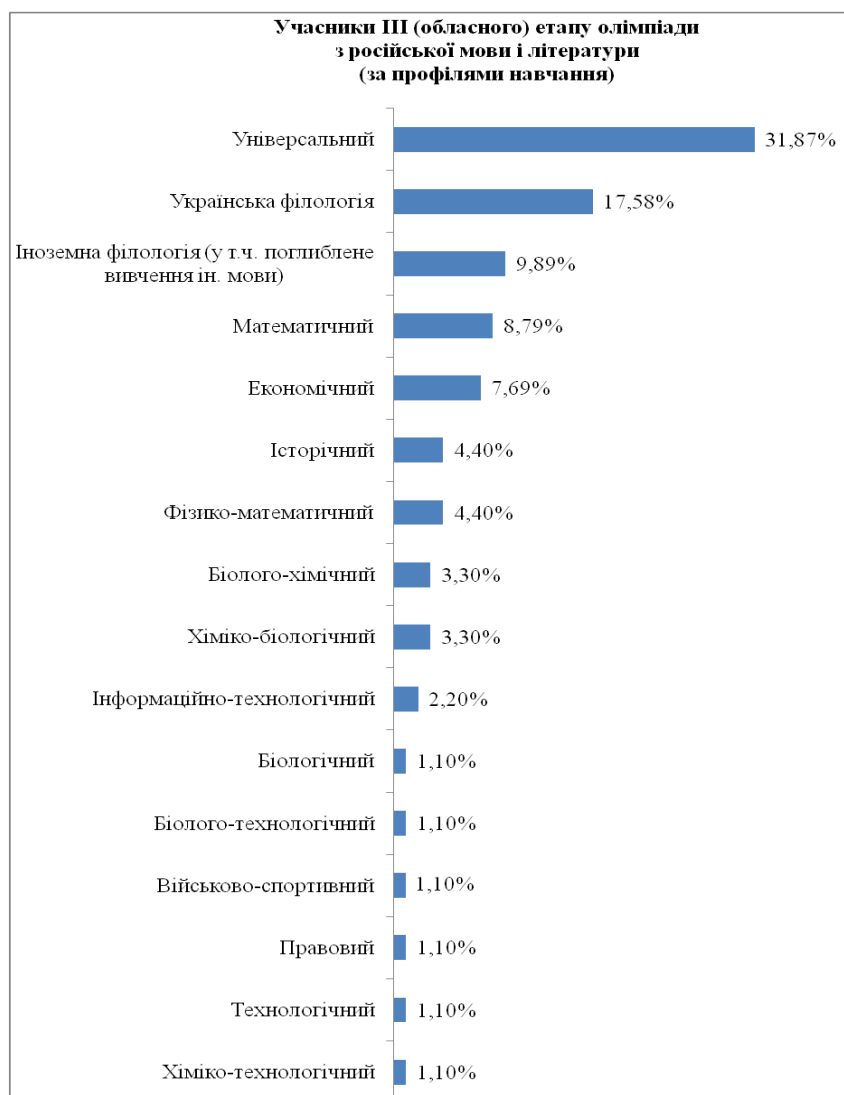
2.2. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *російської мови і літератури* у 2018 році узяв участь **91** (**82** – у 2017 році) учень 10 – 11-х класів.

Із них переможцями стали **40** (**42** – у 2017 році) учнів.

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади у 2018 році за *профілями навчання* подано на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



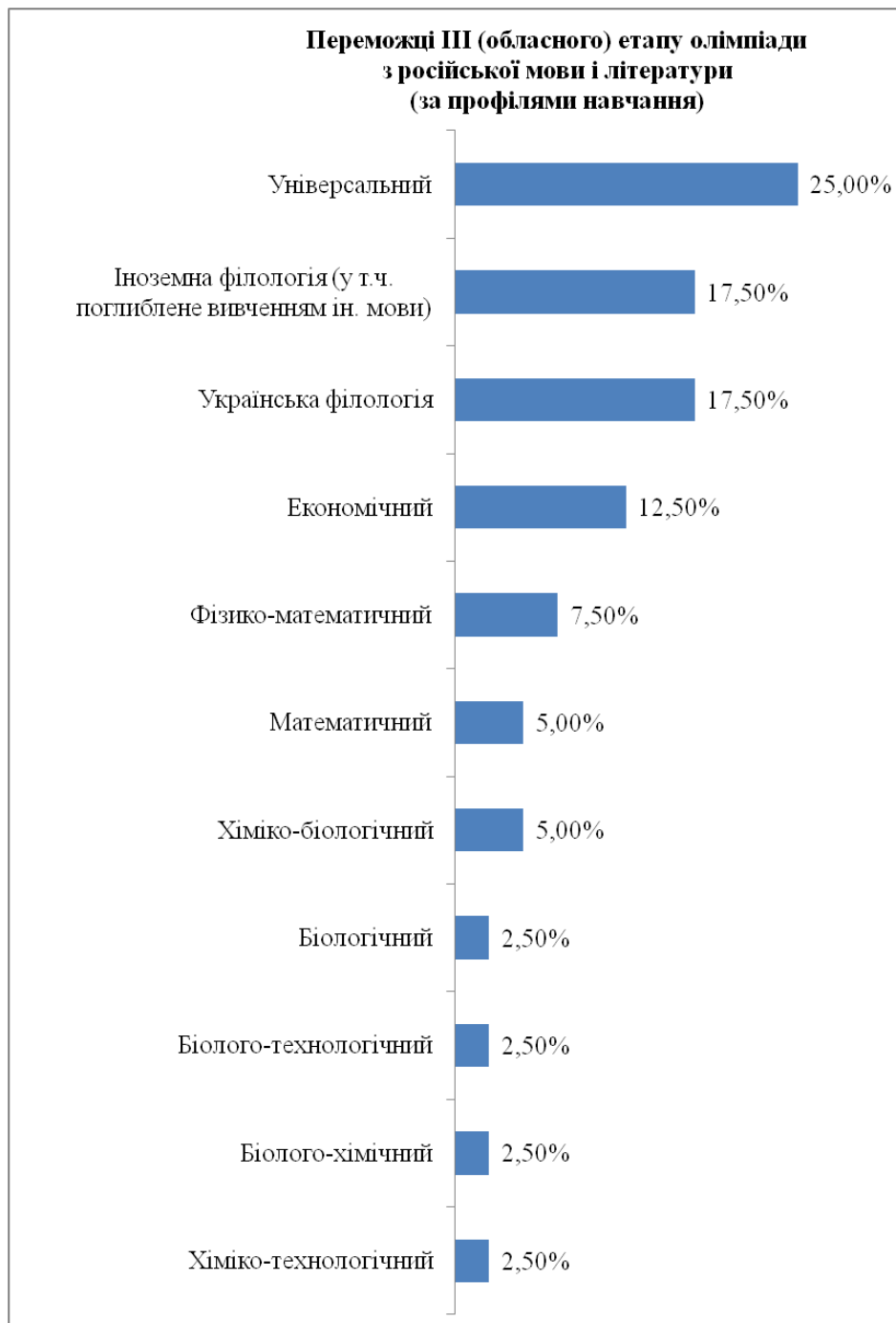
У III (обласному) етапі олімпіади з **російської мови і літератури** взяли участь учні класів **іноземної філології** (у т.ч. з поглибленим вивченням іноземної мови), **української філології**, **універсального**, **математичного**, **економічного**, **історичного**, **фізико-математичного**, **біолого-хімічного**, **хіміко-біологічного**, **інформаційно-технологічного**, **біологічного**, **біолого-технологічного**, **військово-спортивного**, **правового**, **технологічного**, **хіміко-технологічного** профілів навчання.

Серед учасників обласного етапу олімпіади у 2018 році **найбільша** кількість (**31,87 %**) навчалася в класах **універсального** профілю. Майже **вдвічі менша** кількість учасників (**17,58 %**) – учні класів **української філології**.

Незначна кількість учасників олімпіади (**до 10 %**) навчалася за **іншими** профілями (діаграма 3).

Переможцями стали учні класів **іноземної філології** (у т.ч. з поглибленим вивченням іноземної мови), **універсального**, **фізико-математичного**, **біолого-хімічного**, **економічного**, **історичного**, **математичного**, **української філології**, **біолого-технологічного**, **технологічного**, **хіміко-технологічного** профілів навчання (діаграма 4).

Діаграма 4



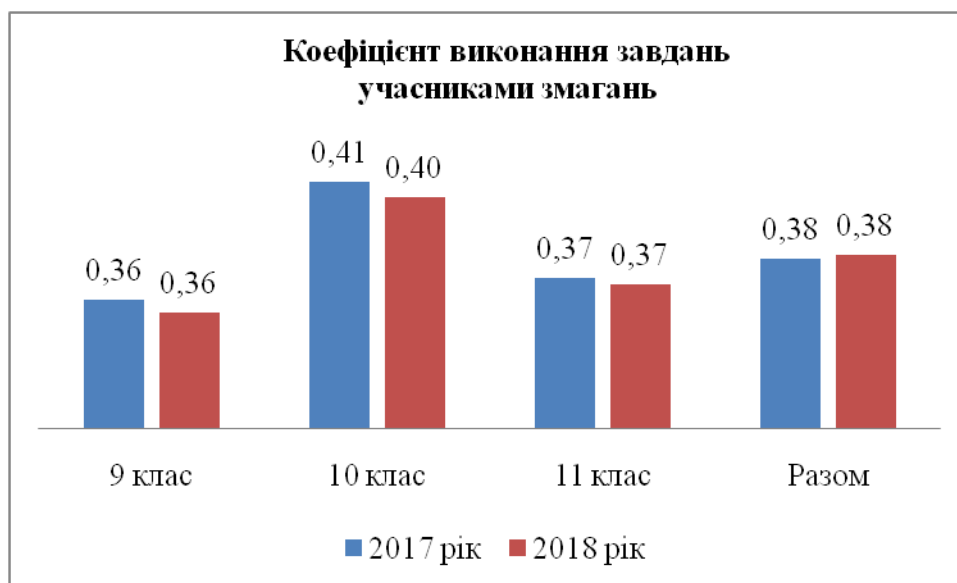
Кожний четвертий учасник, який став переможцем змагань, навчався в класі *універсального* профілю; майже **кожний шостий (17,50 %)** – у класах *іноземної* (у т. ч. із поглибленим вивченням іноземної мови) або *української філології*. Меншу кількість переможців склали учні *економічного* (12,50 %) та *фізико-математичного* профілів навчання (7,50 %).

Незначна кількість учнів 10 – 11-х класів (до 5 %), які здобули перемогу в змаганнях, навчалася в класах *інших* профілів.

2.3. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів, отриманої всіма учасниками змагань) становив **0,38**. Порівняно з минулим роком цей показник не змінився (діаграма 5).

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (0,40) у 10-му класі; найменшим (0,36) – у 9-му класі.

Порівняно з минулим роком цей показник не змінився в 9-му та 11-му класах; несуттєво зменшився (на **0,01**) – у 10-му класі.

Коефіцієнт виконання завдань переможцями коливався від **0,5031** до **0,7178**. Його значення за класами подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з російської мови і літератури

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,3788	0,6162	0,5031	0,5890
10 клас	0,4293	0,6010	0,5031	0,7178
11 клас	0,3889	0,6414	0,5031	0,6380

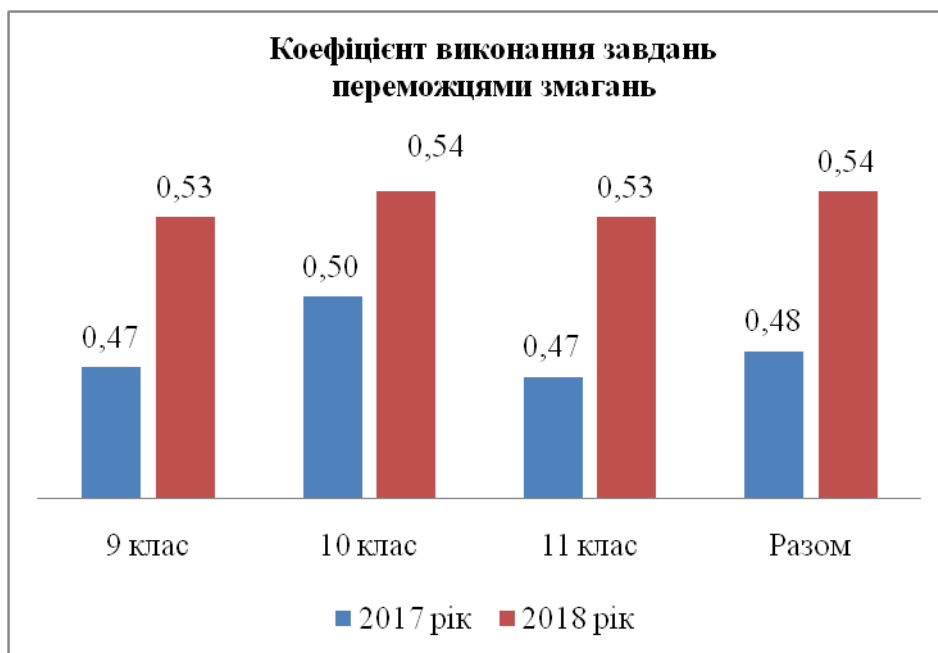
Найвищим (0,7178) коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань був у 10-му класі, найнижчим (0,5031) – у *всіх* паралелях.

Порівняно з минулим роком **найвищий** коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився (на **0,1168**) у 10-му класі; зменшився – у 9-му та 11-му класах (відповідно на **0,0272** та **0,0034**).

Найнижчий коефіцієнт виконання завдань переможцями змагань порівняно з минулим роком збільшився в **усіх** паралелях класів.

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями за класами подано на *діаграмі 6*.

Діаграма 6



Середнє значення коефіцієнта виконання завдань переможцями олімпіади склало **0,54**, що на **0,06 більше**, ніж у минулому році. Найбільшим (**0,54**) воно виявилось в 10-му класі; найменшим (**0,53**) – у 9-му та 11-му класах.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в **усіх** паралелях: найменше (на **0,04**) – у 10-му класі; найбільше (на **0,06**) – у 9-му та 11-му класах.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками олімпіади з *російської мови і літератури*, які не стали переможцями, подані в *таблиці 2*.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з російської мови і літератури, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,0808	0,3535	0,1350	0,4663
10 клас	0,0606	0,3990	0,1472	0,4417
11 клас	0,1364	0,3788	0,1227	0,4356

Найвищим (**0,4663**) у 2018 році цей показник виявився в 9-му класі, найнижчим (**0,1472**) – у 10-му.

Порівняно з минулим роком найвищий та найнижчий коефіцієнти виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, збільшилися в усіх паралелях класів.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *російської мови і літератури*, які не стали переможцями, подано на *діаграмі 7*.

Діаграма 7



Середнє значення коефіцієнта виконання завдань учасниками олімпіади становило **0,26**. Порівняно з минулим роком воно зменшилося на 0,02.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, був у 10-му класі (**0,29**), найменшим – в 11-му класі (**0,24**).

Порівняно з минулим роком цей показник зменшився в усіх паралелях, причому найбільше в 11-му класі (на **0,03**), найменше в 9-му (на **0,01**).

Найкращі результати (від **96 до 117** балів; коефіцієнт виконання завдань – від **0,5890 до 0,7178**) показали **8** учнів (**6,02 %** від загальної кількості учасників змагань) із **1-го сільського району**: Чугуївського, **4-х районів міста Харкова**: Індустріального, Київського, Московського, Шевченківського.

Це учні **7-ми** закладів загальної середньої освіти: Новопокровського НВК (Чугуївський район), Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 5, Харківської гімназії № 43 (**2** учні), Харківської НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківської ЗОШ І-ІІІ ст., Харківської СШ І-ІІІ ст. № 75, Харківської гімназії № 116.

Учні Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 5 демонструють найкращі результати протягом двох років, а Новопокровського НВК (Чугуївський район), Харківської гімназії № 43, Харківської гімназії № 116 протягом трьох років.

У минулому році найкращі результати (від **110 до 127** балів; коефіцієнт виконання завдань – від **0,5556 до 0,6414**) показали **10** учнів (**7,75 %** від загальної кількості учасників) із **1-го сільського району**: Чугуївського, **4-х районів міста Харкова**: Індустріального, Київського, Московського, Шевченківського та **1-го спеціального інтернатного закладу**.

Проте два роки поспіль **жоден** учасник змагань не перевищив результат, що відповідає коефіцієнту виконання завдань **0,7178**.

Найнижчі результати (від **20 до 24** балів; коефіцієнт виконання завдання – від **0,1227 до 0,1472**) показали **11** учнів із **8-ми (10 із 5-ти – у 2017 році) сільських районів**: Балаклійського, Барвінківського, Богодухівського, Валківського, Вовчанського, Ізюмського, Куп'янського, Печенізького, **1-го (жодного – у 2017 році) міста обласного значення**: м. Люботина; **1-ї об'єднаної територіальної громади**: Старосалтівської.

Такі учні були в **11-ти** закладах загальної середньої освіти: Балаклійській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Барвінківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Комунальному закладі «Богодухівська ЗОШ І-ІІІ ст.

№ 2», Вовчанській гімназії № 1, Іванчуківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Ізюмський район), Кругляківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Куп'янський район), Печенізькій ЗОШ І-ІІІ ст., Шарівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Валківський район), Шестаківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Старосалтівська ОТГ), Гонтарівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Старосалтівська ОТГ), Люботинській ЗОШ І-ІІІ ст. № 4.

У 2017 році учні, які показали найнижчі результати, навчалися в **9-ти** закладах загальної середньої освіти: Лиманській ЗОШ І-ІІІ ст. (Близнюківський район), Богодухівській гімназії № 1, Федорівському НВК (Великобурлуцький район), Солоницівській гімназії № 3 (Дергачівський район), Орчицькій ЗОШ І-ІІІ ст. (Зачепилівський район), Медведівській ЗОШ І-ІІІ ст., Мажарській ЗОШ І-ІІІ ст. (Кегичівський район), Нововодолазькій гімназії, Харківському санаторному НВК № 1.

3. Аналіз виконання завдань учасниками ІІІ (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови і літератури

Завдання ІІІ етапу олімпіади відповідали сучасним вимогам до вивчення російської мови і літератури, були орієнтовані на лінгвістичну компетентність учнів, їхній інтелектуальний потенціал, неординарність і креативність мислення. З урахуванням того, що в закладах загальної середньої освіти з навчанням російською мовою викладається інтегрований курс «Література (російська й світова)», а в школах із навчанням українською мовою – «Зарубіжна література», завдання були розроблені за спільними в чинних програмах розділами (темами). Як і в попередні роки, для всіх класів (9–11) були запропоновані завдання різних рівнів складності.

Завдання з російської мови пов'язані з конкретними фактами мови, лінгвістичним аналізом художнього тексту та культурою мови. Вони склались із різних типів завдань: лінгвістичного (теоретичного) характеру, які охоплювали основні розділи науки про російську мову: фонетику, орфоепію, фразеологію, словотвір, морфологію, орфографію, синтаксис, пунктуацію та стилістику, що дало можливість учасникам олімпіади показати, наскільки вони розуміють мовно-художню тканину та стиль твору російською мовою і, головне, у якій мірі вони здатні передавати всі особливості тексту художнього стилю.

Завдання з літератури були спрямовані на цілісний аналіз художнього тексту, знання історико-літературного процесу, теоретичних питань, загальну філологічну ерудицію учасників олімпіади. Завдання з літератури в першу чергу були орієнтовані на класичні твори російської літератури, що увійшли до скарбнички світової літератури.

Із завданнями *з російської мови* учні справились краще, ніж із літератури, хоча максимальної кількості балів не набрав жоден учасник. Усі завдання потребували знання учнями теоретичного матеріалу з усіх розділів мовознавства (орфографії, лексикології, морфології, синтаксису, стилістики, культури мовлення). Учасники олімпіади добре виконали завдання, де потрібні були знання з морфології, словотвору. Але у відповідях учнів наявні орфографічні та граматичні помилки.

Під час виконання завдань *із літератури* для учасників олімпіади складними стали ті, де потрібно було за вказаним уривком тексту назвати російського письменника.

Однак найважливіший вид роботи – аналіз художнього тексту, що дозволяє виявити уміння та навички літературознавчого аналізу, здатність орієнтуватися в літературному процесі певної епохи, був найскладнішим для учнів. Не випадково цей вид роботи оцінюється найвищим балом.

Максимальна кількість балів за виконання завдань із російської мови для 9 – 11 класів становила 82 бали; за виконання завдань із літератури для 9 – 11 класів – 81 бал. Учасники змагань мали можливість набрати максимальну кількість балів – 163. Інформацію про переможців у 2017/2018 навчальному році подано в таблиці 5, про переможців 2016/2017 навчального року – у таблиці 6.

Таблиця 5

Інформація про переможців III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови та літератури у 2017/2018 навчальному році

Клас	Кількість переможців			Разом	% переможців	Максимальна кіл-ть переможців
	I місце	II місце	III місце			
9	2	6	9	17	40,5%	17
10	2	4	13	19	43,1%	19
11	3	6	12	21	44,6%	21
Разом	7	16	34	57	42,8 %	57

Таблиця 6

Інформація про переможців III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови та літератури у 2016/2017 навчальному році

Клас	Кількість переможців			Разом	% переможців	Максимальна кіл-ть переможців
	I місце	II місце	III місце			
9	3	8	12	23	51,1 %	23
10	3	7	9	19	51,3%	19
11	3	7	13	23	51,1%	23
Разом	9	22	34	65	50,4 %	65

У порівнянні з 2016/2017 навчальним роком відсоток переможців III етапу олімпіади 2017/2018 навчального року **погіршився** через те, що недостатньо уваги приділяється виконанню художнього аналізу тексту, формуванню вмій і навичок написання творчої роботи. Слід звертати особливу увагу на те, що аналіз твору має стати основою сучасної літературної освіти учнів, яку вони набувають у процесі вивчення курсу літератури. Відносно найсильнішими виявилися учні 11-го класу (21 переможець).

У III етапі взяли участь 42 учні **9-х класів**. За результатами перевірки робіт журі визначило максимальну кількість набраних балів – 96. Переможцями стали 17 учнів (40,5 %): I місце посіли 2 учасники, II – 6, III – 9. Вони набрали таку кількість (відсоток) балів (таблиця 7):

Таблиця 7

I місце	II місце	III місце
96 (58,8%)	90–86 (55,2%–52,7%)	83–82 (50,9%–50,3%)

У III етапі взяли участь 44 учні **10-х класів**. За результатами перевірки робіт журі визначило максимальну кількість набраних балів – 119. Переможцями стали 19 учнів (43,1 %): I місце посіли 2 учасники, II – 4, III – 13. При цьому вони набрали таку кількість (відсоток) балів (таблиця 8):

Таблиця 8

I місце	II місце	III місце
117–105 (71,7%–64,4%)	99–89 (60,7%–54,6%)	87–82 (53,3%–50,3%)

Також у III етапі взяли участь 47 учнів **11-х класів**. За результатами перевірки робіт журі визначило максимальну кількість набраних балів – 104. Переможцем став 21 учень (44,6 %): I місце посіли 3 учасники, II – 6, III – 12. Вони набрали таку кількість (відсоток) балів (таблиця 9):

Таблиця 9

I місце	II місце	III місце
104–101 (63,8%–61,9%)	93–86 (57,1%–52,7%)	83–82 (50,9%–50,3%)

При перевірці робіт учнів 9–11 класів виявлено типові помилки: повтор слів, порушено порядок слів у реченні, типовими помилками є граматичні й орфографічні. При виконанні завдань творчого характеру, які потребують висловлення власних думок, учні припускалися помилок у конструюванні речень, а також стилістичних. У частини школярів недостатньо навичок роботи з текстом, а саме: вміння опрацювати необхідну інформацію, осмислювати структуру, зміст і мовленнєві особливості текстів різних жанрів і стилів, а також створювати такі тексти самостійно.

У цілому учасники олімпіади показали достатній рівень знань із предмета, навички самостійної аналітичної роботи, вміння застосовувати знання при виконанні завдань творчого характеру. Учні показали вміння аналізувати, порівнювати мовні та літературні явища, узагальнювати, добирати яскраві приклади.

Висновок. Вищевказані факти знов-таки підтверджують те, що вчителями не приділяється належна увага при підготовці учнів до олімпіади теорії літератури та художньо-ідейному аналізу поетичного твору, формуванню власної думки.

4. Аналіз результативності участі команди Харківської області на IV етапі олімпіади з російської мови і літератури

У 2017/2018 навчальному році команда Харківської області на IV етапі олімпіади була представлена 3-ма учнями, із яких 2 учасники посіли I місце (Ясинський Ян – учень 10 класу Харківського навчально-виховного комплексу № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області; Шевцова Поліна – учениця 11 класу Новопокровського навчально-виховного комплексу Чугуївської районної ради Харківської області) і 1 – II місце (Добровольська Софія – учениця 9-го класу Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 5 Харківської міської ради Харківської області).

Завдання, запропоновані учасникам IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови та літератури, були укладені згідно з вимогами навчальних програм. Учні 10-го та 11-го класів показали найвищі результати на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови та літератури.

За результатами виступу у 2017/2018 навчальному році команда Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови і літератури посіла I місце в загальному рейтингу.

Висновок. Команда Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови і літератури шість років поспіль має найкращі результати (максимальний рейтинг).

Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з **російської мови і літератури** протягом двох років становлять учні закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова (понад **60%** від загальної кількості переможців змагань). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів збільшилась на **4 %**.

2. Більшість переможців обласного етапу олімпіади з *російської мови і літератури* протягом двох років становлять учні загальноосвітніх шкіл: **64 %** – у 2018 році; **52 %** – у 2017 році.

3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії. Відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців олімпіади, порівняно з минулим роком збільшилась на 5 % та склала **93 %**.

4. Серед учнів 10-11-х класів, які взяли участь у олімпіаді, більша частина навчалася за *універсальним* профілем (**32 %**). Серед учнів класів цього профілю навчання також виявився найбільшим відсоток переможців (**25 %**).

5. Найнижчі результати (від **20** до **24** балів; коефіцієнт виконання завдання – від **0,1227** до **0,1472**) показали **11** учнів, які навчалися в Балаклійській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Барвінківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Комунальному закладі «Богодухівська ЗОШ І-ІІІ ст. № 2», Вовчанській гімназії № 1, Іванчуківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Ізюмський район), Кругляківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Куп'янський район), Печенізькій ЗОШ І-ІІІ ст., Шарівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Валківський район), Шестаківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Старосалтівська ОТГ), Гонтарівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Старосалтівська ОТГ), Люботинській ЗОШ І-ІІІ ст. № 4.

6. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становив **0,38** (порівняно з минулим роком цей показник не змінився); серед переможців змагань – **0,54** (на **0,06 більше**, ніж у минулому році); серед учасників змагань, які не стали переможцями, – **0,26** (на **0,02 менше**, ніж у минулому році).

7. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось найбільшим (**0,40**) у 10-му класі, найменшим (**0,36**) – у 9-му класі; серед переможців обласного етапу змагань: найвищим (**0,54**) – у 10-му класі, найнижчим (**0,53**) – у 9-му та 11-му класах; серед учасників, які не стали переможцями: найвищим (**0,29**) – у 10-му класі, найнижчим (**0,24**) – в 11-му класі.

8. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань не змінився в 9-му (**0,36**) та 11-му (**0,37**) класах; несуттєво зменшився – у 10-му класі (на **0,01**); серед переможців змагань – збільшився в усіх паралелях: у 10-му класі – на **0,04**, 9-му та 11-му на **0,06**; серед учасників, які не стали переможцями, – зменшився в усіх паралелях: найбільше – в 11-му класі на **0,03**, найменше – у 9-му на **0,01**.

9. Щороку всі учасники ІІІ етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови і літератури виявляють набагато нижчі результати виконання завдань з літератури, ніж із мови. Найскладнішими серед олімпіадних завдань для переважної більшості учнів залишилися теорія літератури та художньо-ідейний аналіз поетичного твору, формування власної думки.

10. Команда Харківської області на ІV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови і літератури шість років поспіль має найкращі результати (максимальний рейтинг).

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з російської мови та літератури рекомендуємо вжити таких заходів:

Районним (міським) методичним кабінетам (центрам) спільно з районними (міськими) методичними об'єднаннями вчителів російської мови та літератури:

1. Виявляти філологічно обдарованих дітей, планувати конкретні заходи щодо підготовки їх до участі в олімпіадних змаганнях усіх рівнів.

2. Включати до складу журі ІІ (районного) етапу олімпіади найдосвідченіших фахівців, які б змогли об'єктивно підходити до визначення переможців, а відповідно якісніше формувати учнівські команди для участі в ІІІ (обласному) етапі.

3. Налагоджувати співпрацю з науковими співробітниками закладів вищої освіти.

4. Проводити майстер-класи кращих педагогів («учителів-майстрів») для вчителів з удосконалення їх практичних навичок художньо-ідейного аналізу твору за поданим уривком і теорії літератури.

Учителям російської мови та літератури закладів загальної середньої освіти

7. При складанні завдань I (шкільного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови і літератури охоплювати програмовий матеріал із різних розділів курсу за попередні роки навчання. Включати завдання з цілісним аналізом художнього тексту.

8. При підготовці учнів до участі в олімпіаді особливу увагу приділяти підвищенню рівня загальної мовної культури школярів (орфографічні, орфоепічні, лексичні, стилістичні норми; визначення лексичного й граматичного значення загальноповживаних слів; вивчення термінологічного апарату з мови, редагування текстів і синтаксичному розбору речень і словосполучень).

9. Приділити належну увагу виконанню художнього аналізу тексту, вихованню вмінь і навичок написання творчої роботи. Слід звертати особливу увагу на те, що аналіз твору має стати основою літературної освіти учнів, яку вони набувають у процесі вивчення курсу літератури.

Журі та оргкомітету II (районного) етапу олімпіади

1. Дотримуватися рекомендацій КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови і літератури.

2. Об'єктивніше підходити до визначення переможців, а відповідно, якісніше формувати учнівські команди для участі в III (обласному) етапі.

Географія

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *географії* взяли участь **194** учні (**203** – у 2017 році), що на **4,43 % менше**, ніж у минулому році.

Найбільша кількість учасників змагань навчалася в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) Київського (**10**) та Московського (**10**) районів міста Харкова.

Не взяли участь в обласному етапі змагань школярі Зачепилівського, Золочівського, Ізюмського, Печенізького *районів області*, Коломацької Малоданилівської, Наталинської *об'єднаних територіальних громад (ОТГ)*.

Переможцями стали **96** учнів (**101** – у 2017 році), що становить **49,48 %** від загальної кількості учасників змагань (**49,75 %** – у 2017 році). Це на **0,27 %** менше, ніж у минулому році.

Серед переможців **34** учні – із **17-ти (29 із 19-ти сільських районів – у 2017 році) сільських районів та ОТГ, 10 – із 6-ти (18 із 5-ти – у 2017 році) – із міст обласного значення, 44 – із 8-ми (42 із 9-ти – у 2017 році) районів міста Харкова, 4 (2 – у 2017 році із Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області») – із ЗЗСО міської мережі (Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Харківського університетського ліцею Харківської міської ради Харківської області), 4 (10 – у 2017 році) – із Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».**

Переможці були в Балаклійському, Богодухівському, Борівському, Валківському, Вовчанському, Дергачівському, Зміївському, Кегичівському, Красноградському, Краснокутському, Лозівському, Первомайському, Сахновщинському, Харківському *районах області*, Золочівській, Мереш'янській, Нововодолазькій, Чкаловській *ОТГ*, м. Ізюмі, м. Куп'янську, м. Лозовій, м. Люботині, м. Первомайському, м. Чугуєві, Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Основ'янському, Слобідському, Шевченківському *районах міста Харкова*.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Балаклійського, Богодухівського, Борівського, Валківського, Вовчанського, Дергачівського, Зміївського, Кегичівського, Красноградського, Краснокутського, Лозівського, Сахновщинського, Харківського *районів області*, Золочівської (у 2017 році – Золочівського району), Нововодолазької (у 2017 році – Нововодолазького району), Чкаловської *ОТГ*, м. Ізюма, м. Куп'янська, м. Лозової, м. Люботина, м. Чугуєва, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Шевченківського *районів міста Харкова*.

Порівняно з минулим роком з'явилися переможці в Первомайському *районі області*, м. Первомайському, Мереш'янській *ОТГ*.

Серед *районів (міст) області найбільша* кількість переможців (**9**) два роки поспіль – у Московському районі міста Харкова. Вона становить 90,00 % від загальної кількості учасників ЗЗСО цього району.

По *закладах загальної середньої освіти найбільша* кількість переможців два роки поспіль – у Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»: **4** учні – у 2018 році (**10** – у 2017 році).

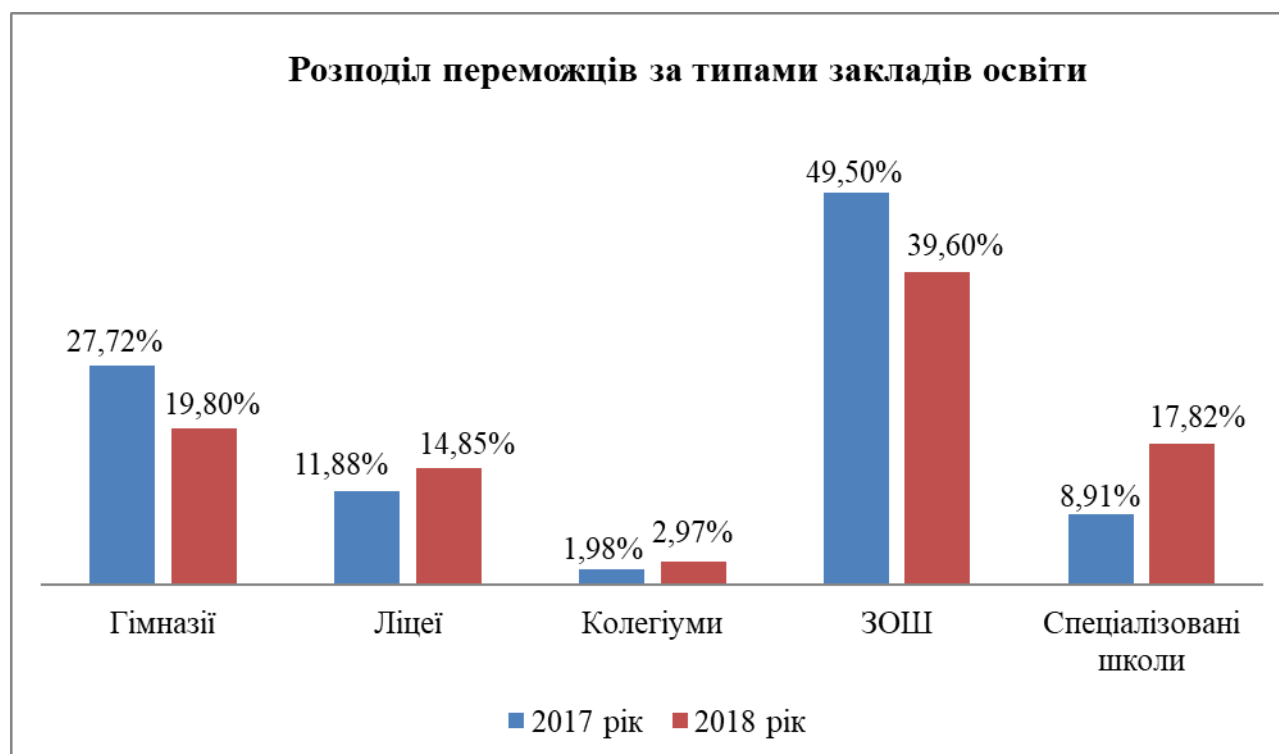
Слід зазначити, що значну частину переможців олімпіади у 2018 році становлять учні ЗЗСО *районів міста Харкова*. Їх відносна кількість склала **46,32 % (41,58 % – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей відсоток збільшився **на 4,74 %**. У 2017 році значну частину переможців олімпіади становили учні ЗЗСО районів міста Харкова та Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради». Разом їх відносна кількість склала **51,49 %**.

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *географії* здобувають учні Балаклійського ліцею, Богодухівської гімназії № 1, ООЗ «Борівська ЗОШ I-III ступенів №1 Борівської районної ради Харківської області імені Героя Радянського Союзу В.С. Колісника», Валківського ліцею імені Олександра Масельського, Різниківської ЗОШ I-III ст. (Вовчанський район), Дергачівського ліцею № 2, Козачолопанського НВК (Дергачівський район), Солоницівського колегіуму (Дергачівський район), Слобожанської гімназії № 2 (Зміївський район), Довжанського НВК ім. П.Г. Стрижака (у 2018 році – Золочівська ОТГ, у 2017 році – Золочівський район), Медведівської ЗОШ I-III ст. (Кегичівський район), Красноградської гімназії «Гранд», Краснокутської гімназії імені Героя Радянського Союзу І.Н. Нестерова, Смирнівського НВК (Лозівський район), Сахновщинської ЗОШ I-III ст. № 1 (у 2017 році – Сахновщинська гімназія), Пісочинського колегіуму (Харківський район), Коробочкинського НВК (Чкаловська ОТГ), Ізюмської гімназії № 1, Ізюмської гімназії № 3, Куп'янського НВК «Школа – гімназія № 3», Люботинської ЗОШ I-III ст. № 4, Лозівської ЗОШ I-III ст. № 1, Чугуївської ЗОШ I-III ст. № 2, Харківської ЗОШ I-III ст. № 5, Харківської СШ I-III ст. № 15 з поглибленим вивченням окремих предметів, Харківської СШ I-III ст. з поглибленим вивченням окремих предметів № 16, Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківської гімназії № 47, Харківської ЗОШ I-III ст. № 48, Харківської ЗОШ I-III ст. № 53, Харківської гімназії № 55, Харківської СШ I-III ст. № 62, Харківської СШ I-III ст. № 80, Харківської гімназії № 82, Харківської ЗОШ I-III ст. № 91, Харківської гімназії № 116, Харківської СШ I-III ст. № 119, Харківської ЗОШ I-III ст. № 123, Харківської ЗОШ I-III ст. № 128, Харківської ЗОШ I-III ст. № 139, Харківської ЗОШ I-III ст. № 140, Харківської СШ I-III ст. № 162, Харківської гімназії № 172, Харківського технічного ліцею № 173, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1



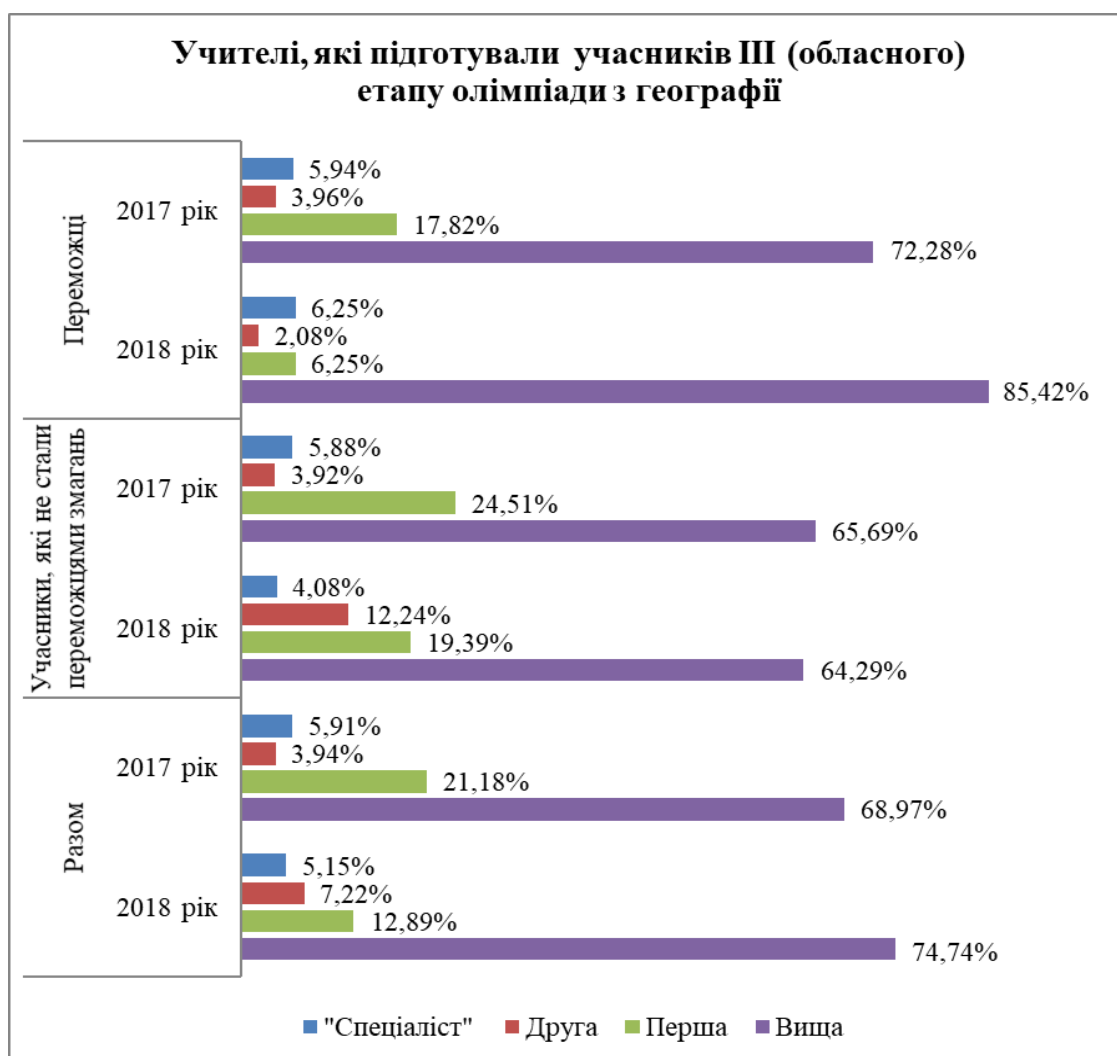
Більшість переможців протягом двох років складають учні *загальноосвітніх шкіл*. При цьому порівняно з минулим роком їх відсоток зменшився на **9,90 %** та склав у 2018 році **39,60 %**.

Значно менша кількість учнів навчалася в *гімназіях* (**19,80 %** – у 2018 році; **27,72 %** – у 2017 році), *лицеях* (**14,85 %** – у 2018 році; **11,88 %** – у 2017 році) та *спеціалізованих школах* (**17,82 %** – у 2018 році; **8,91 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком відсоток учнів *гімназій* зменшився на 7,92 %, а відсоток учнів *лицейів* та *спеціалізованих шкіл* – збільшився: відповідно **на 2,97 %** і **8,91 %**.

Незначну частину переможців змагань складають учні колегіумів (до **3 %**). У порівнянні з минулим роком відносна кількість таких учнів дещо змінилася (збільшилася **на 0,99 %**) – *діаграма 1*.

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, більшість переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток вчителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з *географії* у 2018 році, **склав 85,42 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів **збільшилася на 13,14 %**.

Порівняно з минулим роком, значно зменшилася кількість учителів першої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців змагань: **6,25 %** – у 2018 році, **17,85 %** – у 2017 році.

Незначна кількість педагогів учні яких здобули перемогу в обласному етапі олімпіади, мали другу (**2,08 %** – у 2018 році; **3,96 %** – у 2017 році) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**6,25 %** – у 2018 році; **5,94 %** – у 2017 році).

Як у 2018, так і в 2017 році серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань, було також більше вчителів вищої кваліфікаційної категорії (**64,29 %** – у 2018 році; **65,69 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учителів зменшилася на 1,40 %. Разом із тим, **19,39 %** (**24,51 %** – у 2017 році) учителів мали першу кваліфікаційну категорію і менша кількість – другу (**12,24 %** – у 2018 році; **3,92 %** – у 2017 році) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**4,09 %** – у 2018 році; **5,88 %** – у 2017 році) – *діаграма 2*.

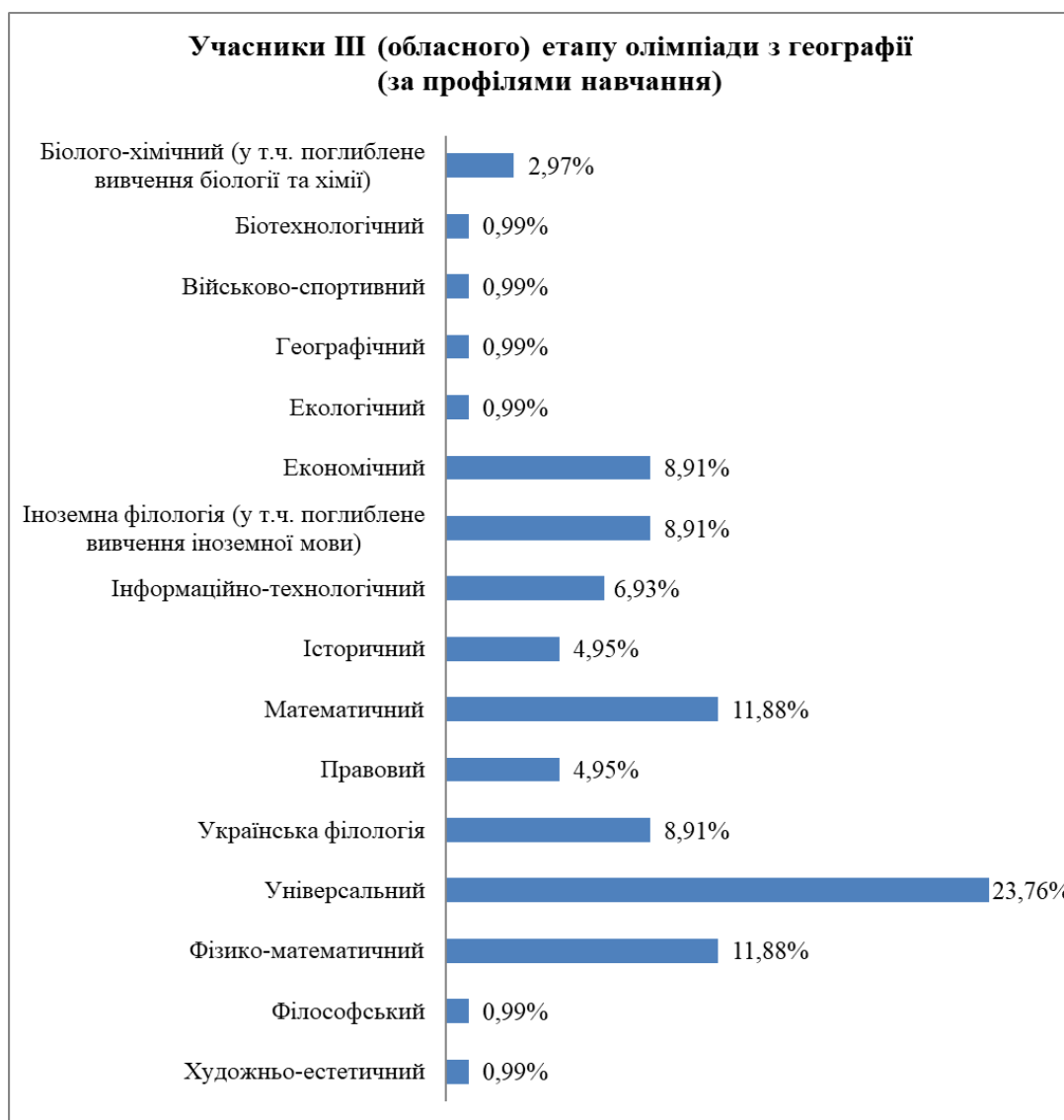
2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *географії* у 2018 році брав участь **101** (**110** – у 2017 році) учень 10 – 11-х класів.

Із них переможцями стали **50** учнів (**55** – у 2017 році).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіад за профілями навчання поданий на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



У III (обласному) етапі олімпіади з **географії** взяли участь учні *біолого-хімічного* (у т. ч. *поглиблене вивчення біології та хімії*), *біотехнологічного*, *військово-спортивного*, *географічного*, *екологічного*, *економічного*, *інформаційно-технологічного*, *історичного*, *математичного*, *правового*, *універсального*, *фізико-математичного*, *філософського*, *художньо-естетичного* профілів, *української та іноземної* (у т. ч. *поглиблене вивчення іноземної мови*) філології.

Серед учасників обласного етапу олімпіади з **географії** у 2018 році **найбільша** кількість учнів (**23,76 %**) навчалася в класах *універсального* профілю, **дещо менша** (**11,88 %**) – *фізико-математичного*, (**11,88 %**) – *математичного*, **майже 9 %** – *економічного*, *української та іноземної* (у т. ч. *поглиблене вивчення іноземної мови*) філології, **6,93 %** – *інформаційно-технологічного* профілю, незначна частина (до **5 %**) – за *іншими* профілями навчання (діаграма 3).

Переможцями стали учні *біолого-хімічного* (у т. ч. *поглиблене вивчення біології та хімії*), *біотехнологічного*, *географічного*, *економічного*, *інформаційно-технологічного*, *історичного*, *математичного*, *правового*, *універсального*, *фізико-математичного*, *філософського* профілів, *української та іноземної філології* (у т. ч. *із поглибленим вивченням іноземної мови*) – діаграма 4.

Діаграма 4



Найбільша кількість переможців серед учнів 10 – 11-х класів навчалася у класах *математичного* профілю (**16,00 %** від загальної кількості переможців серед учнів 10 – 11-х

класів, які брали участь в обласному етапі змагань). Дещо менша кількість переможців навчалася в класах *математичного* профілю (**14,00 %**), профілю *іноземної філології* (у тому числі з поглибленим вивченням іноземної мови) (**14,00 %**), *універсального* (**12,00 %**), *інформаційно-технологічного* (**8,00 %**), *правового* (**8,00 %**) профілів та профілю *української філології* (**8,00 %**). Разом із тим відсоток переможців, які вивчають *географію* як профільний предмет (у класах *економічного* та *географічного* профілів), становить **12,00 %**. У минулому році цей показник був дещо більшим (на **0,73 %**) і дорівнював **12,73%**.

Менша кількість переможців змагань навчалася в класах *інших* профілів.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів, отриманої всіма учасниками змагань) становить **0,53** (**0,50** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на **0,03** – *діаграма 5*.

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (**0,58**) серед учнів 11-х класів; найменшим (**0,46**) – 8-х класів.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився у 8-му (на **0,09**), 9-му (на **0,05**), 10-му (на **0,04**) класах; зменшився – в 11-му класі (на **0,01**).

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *географії* у 2018 році коливався від **0,4643** до **0,8438**. Його значення подані в *таблиці 1*.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з географії

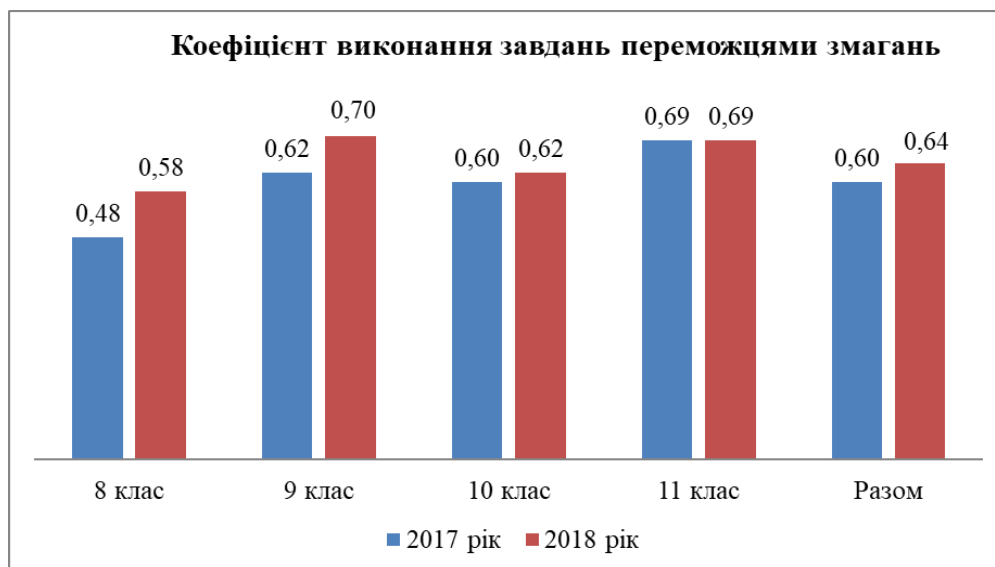
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,3594	0,6016	0,4643	0,8000
9 клас	0,5323	0,8226	0,5781	0,8438
10 клас	0,5000	0,8145	0,5385	0,7846
11 клас	0,5938	0,8750	0,6016	0,8359

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань (**0,8438**) був у 9-му класі, найнижчим (**0,4643**) – у 8-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився у 8-му, 9-му класах; зменшився – у 10-му, 11-му.

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями подано нижче на *діаграмі 6*.

Діаграма 6



Середнє значення показника складало **0,64** (**0,60** – у 2017 році), що на 0,04 більше, ніж у минулому. Найбільшим (**0,70**) воно виявилось в 9-му класі, найменшим (**0,58**) – у 8-му.

У порівнянні з минулим роком цей показник збільшився у 8-му (на **0,10**), 9-му (на **0,08**), 10-му (на **0,02**) класах, залишився незмінним – в 11-му (**0,69**).

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями змагань, виявився в **1,5 рази нижчим** за середнє значення попереднього показника.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *географії*, які не стали переможцями, подані в *таблиці 2*.

Таблиця 2

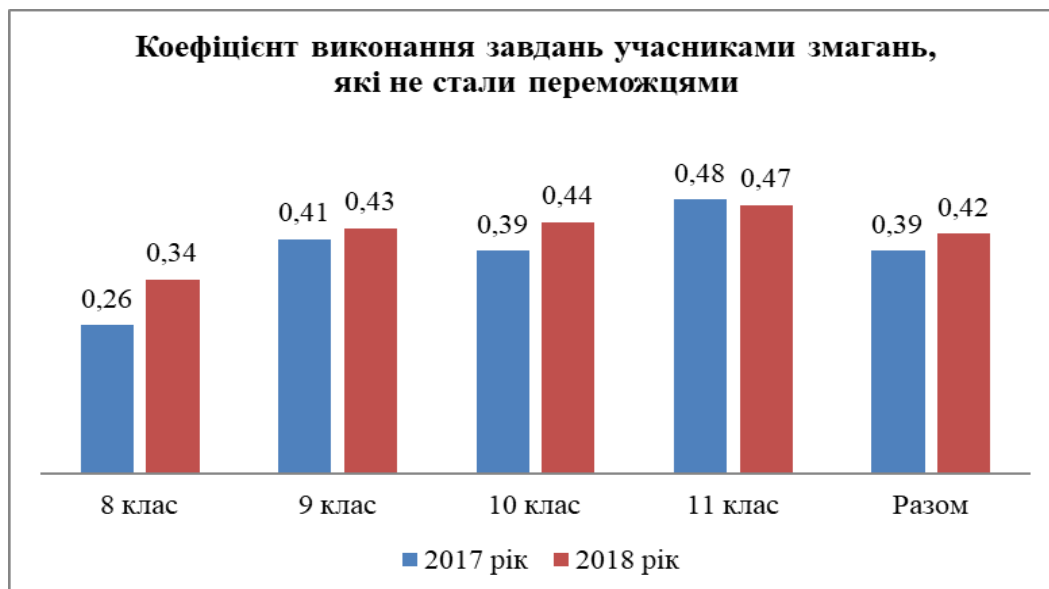
Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з географії, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,1484	0,3438	0,1857	0,4500
9 клас	0,2419	0,5161	0,2813	0,5703
10 клас	0,1452	0,4839	0,2923	0,5308
11 клас	0,2813	0,5781	0,2656	0,5938

Найвищим (**0,5938**) у 2018 році цей показник виявився в 11-му класі, найнижчим (**0,1857**) – у 8-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед учасників олімпіади, які не стали переможцями, збільшився в усіх паралелях.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подано на *діаграмі 7*.



Середнє значення показника становить **0,42** (**0,39** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком воно збільшилося на 0,03.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, у 2018 році був у 11-му класі (**0,47**), найменшим (**0,34**) – у 8-му.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився у 8-му (**на 0,08**), 9-му (**на 0,02**), 10-му (**на 0,05**) класах та зменшився – в 11-му класі (**на 0,01**).

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,8000** до **0,8438**) показали **6** учнів (**6** – у 2017 році): Медведівської ЗОШ І-ІІІ ст. (Кегичівський район), Харківської гімназії № 47, Харківської СШ І-ІІІ ст. № 80, Харківської СШ І-ІІІ ст. № 93 імені В.В. Бондаренка, Харківського ліцею № 149, Харківської СШ І-ІІІ ст. № 162.

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,1857** до **0,2923**) показали **6** учнів (**3,09 %**) **3-х** (**10-ти** – у 2017 році) *сільських районів*: Барвінківського, Дворічанського, Харківського; **1-ї ОТГ**: Роганської; **1-го** (**1-го** – у 2017 році) *міста обласного значення*: м. Первомайського.

Такі учні були в **6-ти** ЗЗСО: Барвінківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 3, Гаврилівському НВК (Барвінківський район), Дворічанському ліцеї, Безлюдівському юридичному ліцеї імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая (Харківський район), Роганській гімназії (Роганська ОТГ), Первомайській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2.

Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів зменшилася на 2,19 %. У минулому році вона складала **11** (**5,28 %**).

Два роки поспіль учні показують такі результати в **1-му сільському районі**: Барвінківському.

3. Аналіз виконання завдань учасниками ІІІ (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії

Завдання ІІІ (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії для кожної паралелі склалися з теоретичного (4 питання), тестового (20 завдань) і практичного турів. Максимальна кількість балів за виконання завдань у 8-му становила 70 балів, у 9-му та 11-му класах – 64, 10-му клас – 65.

Фактично учасники змогли набрати максимально таку кількість балів:

- 8 клас – 56;
- 9 клас – 54;

- 10 клас – 51;
- 11 клас – 53,5.

Кількість балів і відсоток виконання завдань переможцями подано в таблиці 3.

Таблиця 3

*Показники виконання завдань переможцями
III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії*

Клас	I місце		II місце		III місце	
	Кількість набраних балів		Кількість набраних балів		Кількість набраних балів	
	Процент виконання завдань		Процент виконання завдань		Процент виконання завдань	
8	51	56	40	49	32,5	38,5
	73%	80%	57%	70%	46%	55%
9	51	54	46	49	37	45
	80%	84%	72%	77%	58%	70%
10	48	51	40,5	45,5	35	39,5
	74%	78%	62%	70%	54%	61%
11	50,5	53,5	44	48	38,5	43
	79%	84%	69%	75%	60%	67%

Найкращі показники виконання завдань мають учні 11-х класів, найгірші – 10-х. Зміст завдань III етапу олімпіади з географії відповідав вимогам навчальної програми та був спрямований на стимулювання учнів до подальшого вдосконалення знань із предметних компетентностей.

Типові помилки

8 клас

1. Найкраще учні виконали завдання №4 (географічна задача). Більшість визначила відносну вологість повітря, абсолютну вологість повітря, температуру повітря. Середній бал за це завдання в учнів становить 3,3 бала із 6 можливих (54%). Також учні добре виконали практичне завдання №5, де необхідно було, користуючись інформацією, назвати 20 об'єктів світу. Середній бал за це завдання в учнів становить 10,5 бали із 20 можливих (52,5%).

2. Найбільше утруднень в учнів викликало питання про гирло китайської ріки Цяньтан, яка впадає в затоку Ханчжоу Східно-Китайського моря, де час від часу з'являються великі хвилі. Більшість учнів не змогли пояснити виникнення цих хвиль з наукової точки зору, а також пояснити, чи може таке явище виникнути в гирлах рік України. Середній бал за це завдання становить 1,9 із 6 можливих (31,6%).

3. Учасники не змогли скласти порівняльну характеристику двох ділянок Східноєвропейської платформи – у межах Придніпровської височини та Придніпровської низовини. 71% учнів отримали за це завдання від 0 до 4 балів, а 16% – набрали 0,5 - 1 бал за свою спробу відповіді. Середній бал за це завдання становить 4 із 12 можливих (33,3%).

4. Більшість учнів мали труднощі з теоретичним завданням №2 про народні прикмети, де, використовуючи власні знання із шкільних курсів географії про атмосферні процеси, необхідно було дати наукове роз'яснення цих прикмет. 3 учні (6%) отримали 0 балів за це завдання, а 2 учні (4%) максимальну оцінку. Середній бал за це завдання становить 2,5 із 6 можливих (41,3%).

9 клас

1. 76% учнів не змогли пояснити причини високої вулканічної активності в Індонезії та отримали за відповідь від 0,5 до 2 балів. Лише одна учениця повністю виконала це завдання. Середній бал за це завдання становить 1,9 із 6 можливих (32%).

2. Розрахувати значення альbedo земної поверхні повністю змогли 28 учнів (67%). Лише тільки 2 школярі не змогли виконати цю задачу, отримавши 0 балів. Середній бал за це завдання в учнів становить 6,3 із 8 можливих (78%).

3. Більшість учнів мали труднощі з практичним завданням, де за поданою інформацією необхідно було визначити природний об'єкт України. 1 учень не впізнав жодного об'єкта. Жоден учень не виконав завдання повністю. Середній бал за це завдання становить 5,8 із 12 можливих (48%).

10 клас

1. Більшість учнів не змогли запропонувати 10 вітчизняних підприємств (заводів, фабрик, НДІ та ін.), чия продукція або розробки не соромно продемонструвати світові. Отже, учні слабо володіють інформацією про вітчизняного виробника. Середній бал за це завдання становить 4,95 із 12 можливих (41%). Жоден школяр не отримав максимальної оцінки, 2 учні отримали 0 балів.

2. Найскладнішим для школярів виявилось завдання про пташині базари, розташовані на архіпелазі Нова Земля у Північному Льодовитому океані. Учням складно було виявити причини утворення пташиних базарів – колоній різних видів птахів, та причини їх розташування. Середній бал за це завдання становить 1,9 із 6 можливих (32%). Жоден учасник не отримав максимальної оцінки.

11 клас

1. Труднощі виникли при вирішенні задачі, де необхідно було визначити назви восьми глобальних міст світу (альфа-міст) за координатами та кількістю населення, що чинять значний економічний вплив на ті чи інші регіони планети або на всю світову економіку. 3 учні фактично не вирішили цієї задачі, а 24% змогли зробити лише частину. Більшість школярів не виконали завдання через недосконале знання географічної карти та географічних координат. Середній бал за це завдання становить 3,5 із 8 можливих (44%).

2. Складнощі викликало в учнів завдання про природні ресурси Харківської області, на яких ґрунтується економіка. Жоден учень не отримав максимальної оцінки за свою відповідь через недостатні знання економічної характеристики Харківщини. Середній бал за це завдання становить 5,7 із 12 можливих (48%).

3. Більшість учасників за картою і державним прапором визначили назви країн, їх столиці, а також форму правління (монархія або республіка) Жоден учень не отримав 0 балів за це завдання, проте лише 4 учні отримали максимальну оцінку за свою відповідь. Середній бал за це завдання в учнів становить 9,3 з 12 можливих (78%).

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії у 2018 році Харківську область представляли чотири учасники. Результативність показано в *таблиці 5*.

Таблиця 5

Результативність команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії у 2018 році

Прізвище, ім'я, по батькові учня	Клас	Назва навчального закладу	Місце
Сидоренко Дар'я Олександрівна	8	Харківський ліцей № 149 Харківської міської ради Харківської області	I

Прізвище, ім'я, по батькові учня	Клас	Назва навчального закладу	Місце
Янченко Дмитро Олександрович	9	Харківська спеціалізована школа I-III ступенів № 80 Харківської міської ради Харківської області	II
Амірханян Мері Гагиківна	11	Харківська спеціалізована школа I-III ступенів № 162 Харківської міської ради Харківської області	III
Моїсєєв Антон Валерійович	11	Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області	II

Дипломи переможців здобули 4 учні. У таблиці 6 наведено результати участі команди Харківської області на IV етапі олімпіади у 2016 – 2018 роках.

Таблиця 6

Результати участі команди Харківської області на IV етапі олімпіади за 2016 – 2018 роки

2016 р.				2017 р.				2018 р.			
Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.
6	-	2	-	3	-	-	2	4	1	2	1

Рейтинг на IV етапі представлено на діаграмі 8.

Діаграма 8



Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з *географії* у 2018 році становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова: **46 %** від загальної кількості переможців змагань, у 2017 році – **42 %**.

2. У 2018 році більшість переможців обласного етапу олімпіади з *географії*, як і в минулому році, складають учні *загальноосвітніх шкіл*. Порівняно з минулим роком їх відносна кількість зменшилася (на **10 %**) та склала **39 %**.

3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії. Причому відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади в 2018 році, порівняно з минулим роком збільшилася (на **13 %**) та склала **85 %**.

4. Серед учнів 10-11-х класів, які взяли участь в обласному етапі олімпіади з *географії* в 2018 році, **найбільша** кількість (**24 %**) навчалася в класах *універсального* профілю. При цьому відсоток переможців, які вивчають *географію* як профільний предмет, від кількості учнів 10-11-х класів, які здобули перемогу в обласному етапі змагань, у 2018 році склав лише **12 %** (на **1 %** менше, ніж у минулому).

5. У 2018 році **6** учнів **6-ти** ЗЗСО із **3-х сільських районів, 1-єї ОТГ, 1-го міста обласного значення** показали низькі результати обласного етапу олімпіади з *географії* (коефіцієнт виконання завдання становив **від 0,1857 до 0,2923**). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів зменшилася (на **2,19 %**).

6. Протягом двох років найнижчі результати обласного етапу олімпіади з *географії* демонструють учні **1-го сільського району**: Барвінківського.

7. За результатами III етапу олімпіади з географії найскладнішими завдання були для учнів 8-х класів (якість виконання завдань учасниками від 19 % до 80%). Найкраще впоралися із завданнями учні 9-х класів (якість виконання завдань – від 28% до 84%).

8. Середній *коефіцієнт виконання завдань* у 2018 році становив **0,53** (порівняно з минулим роком збільшився на 0,03); серед *переможців змагань* – **0,64** (збільшився на 0,04); серед *учасників змагань, які не стали переможцями*, – **0,39** (збільшився на 0,03).

9. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось найвищим (0,58) серед учнів 11-х класів; найнижчим (0,46) – 8-х класів; *серед переможців* обласного етапу змагань: найвищим (0,70) воно виявилось в 9-му класі, найнижчим (0,58) – у 8-му класі; *серед учасників, які не стали переможцями*: найвищим (0,47) – в 11-му класі, найнижчим (0,34) – у 8-му класі.

10. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань збільшився у 8-му (**на 0,09**), 9-му (**на 0,05**), 10-му класах (**на 0,04**); зменшився – у 11-му класі (**на 0,01**); *серед переможців змагань* – збільшився у 8-му (**на 0,10**), 9-му (**на 0,08**), 10-му класах (**на 0,02**), залишився незмінним – в 11-му класі (**0,69**); *серед учасників, які не стали переможцями*, – збільшився у 8-му (**на 0,08**), 9-му (**на 0,02**), 10-му класах (**на 0,05**) та зменшився – в 11-му класі (**на 0,01**).

11. Харківська область посіла перше рейтингове місце на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії.

Рекомендації

Районним (міським) методичним кабінетам (центрам) спільно з районними (міськими) методичними об'єднаннями вчителів географії:

1. Проаналізувати результати виступу учнів команд і активізувати роботу методичних служб районів (РМК, РМО) з підготовки до олімпіади з географії у 2018/2019 н.р.

2. Провести майстер-класи для керівників ШМО щодо організації та проведення I та II етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії (вересень – жовтень 2018 р.).

3. Організувати індивідуальну або групову підготовку учнів до Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії на диференційованій основі в позаурочний час (жовтень 2018 р – лютий 2019 р.).

4. Формувати склад команди на III етап з урахуванням відбіркових зборів на районному рівні, акцентувати увагу журі та оргкомітету II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії на якісному формуванні команди на III етап олімпіади.

5. Оновити бази даних районів щодо роботи з обдарованими учнями.

Учителям географії:

1. Здійснити аналіз результатів виступу учнів у I-IV етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії, визначити прогалини в підготовці учнів щодо тестових, теоретичних і практичних завдань олімпіад (вересень 2018 р.).

2. Під час підготовки до II, III та IV етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії використовувати програмні засоби навчального призначення, Інтернет-технології, ілюстровані електронні презентації й опрацювати з учнями олімпіадні завдання III та IV етапів попередніх років.

3. Алгоритмізувати навчання учнів, забезпечити їх планами описів, описами порядку розв'язування й оформлення географічних задач.

4. До шкільного етапу олімпіади добирати завдання, доступні для учнів, але які за змістом і формою не дублюють питання репродуктивного рівня в кінці параграфів (відповідь на них не слід зводити тільки до викладу змісту шкільного підручника).

5. Стимулювати учнів до самостійного пошуку інформації та створення проектів.

6. Посилити практичну спрямованість навчання географії (розв'язання географічних задач, робота з картами, таблицями, графіками тощо).

7. Під час організації навчальної діяльності з картами та підручниками важливо враховувати, що в них можуть міститися застарілі статистичні, номенклатурні чи картографічні дані, які не відображають реальної ситуації в розвитку та розміщенні географічних об'єктів на території, що зображується.

8. Брати участь в он-лайн тренінгах з підготовки до олімпіади, які проводяться КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Економіка

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *економіки* взяли участь **118** учнів (**122** – у 2017 році), що на **3,28 % менше**, ніж у минулому.

Найбільша кількість учасників змагань (**10**) навчалася в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) Слобідського району міста Харкова.

Не взяли участь в обласному етапі змагань школярі **9-ти районів області**: Близнюківського, Дворічанського, Зачепилівського, Золочівського, Краснокутського, Куп'янського, Лозівського, Нововодолазького, Первомайського; **6-ти об'єднаних територіальних громад (ОТГ)**: Зачепилівської, Малоданилівської, Наталинської, Оскільської, Старосалтівської, Чкаловської.

Переможцями стали **59** учнів (**60** – у 2017 році), що становить **50,00 %** від загальної кількості учасників змагань (**49,18 %** – у 2017 році). Це на **0,82 % більше**, ніж у минулому.

Серед переможців **15** учнів – із **7-ми (14 учнів із 5-ти сільських районів – у 2017 році) сільських районів та ОТГ, 13 із 5-ти (12 із 5-ти – у 2017 році) – міст обласного значення, 29 – із 8-ми (31 із 6-ти – у 2017 році) районів міста Харкова, 1 (2 – у 2017 році) – із Комунального закладу «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області»; 1 (у 2017 році не брали участь) – із Комунального закладу «Люботинська спеціалізована школа-інтернат I-III ступенів “Дивосвіт”» Харківської обласної ради.**

Переможці були в Балаклійському, Валківському, Дергачівському, Харківському, Чугуївському, Золочівському *районах області*; Малинівській *ОТГ*, м. Ізюмі, м. Куп'янську, м. Лозувій, м. Люботині, м. Первомайському, Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Слобідському, Холодногірському, Шевченківському *районах міста Харкова*.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Балаклійського, Валківського, Золочівського Харківського, Чугуївського *районів області*; Малинівської *ОТГ* (у 2017 році – Чугуївський район), м. Ізюма, м. Куп'янська, м. Лозової, м. Первомайського, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Слобідського, Шевченківського *районів міста Харкова*.

Порівняно з минулим роком з'явилися переможці в Дергачівському *районі області*, м. Люботині, Новобаварському, Холодногірському *районах міста Харкова*.

Серед *районів (міст, ОТГ) області найбільша* кількість переможців (**9**) – у Слобідському районі міста Харкова. Вона становить **90,00 %** від загальної кількості учасників ЗЗСО цього району.

Серед *закладів загальної середньої освіти найбільшу* кількість переможців протягом двох років має Харківська гімназія № 46 імені М.В. Ломоносова – **7** учнів (**10** – у 2017 році).

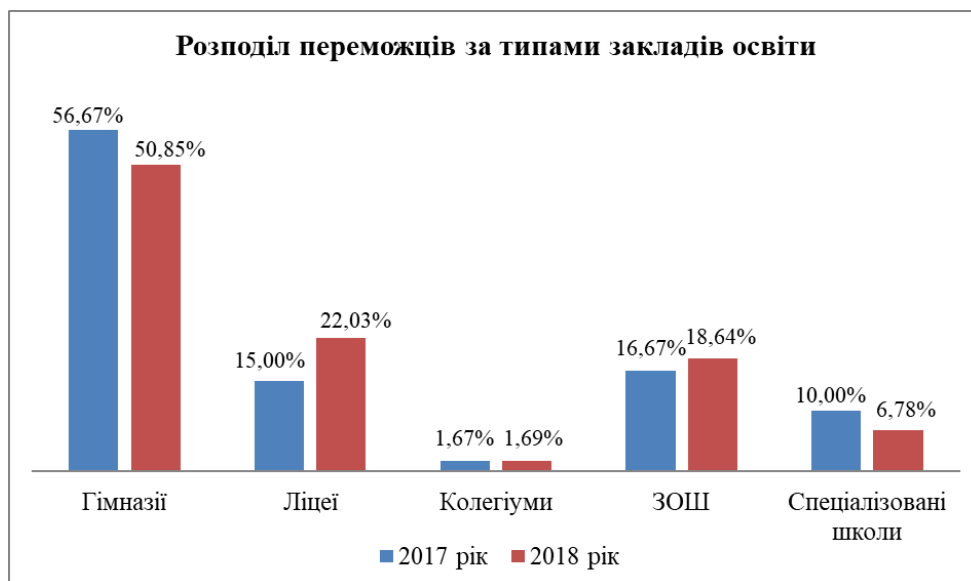
Слід зазначити, що значну частину переможців олімпіади у 2018 році становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова. Їх відносна кількість склала **49,15 % (51,67 % – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей відсоток зменшився на 2,52%.

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *економіки* здобувають учні Балаклійського ліцею, Валківського ліцею імені Олександра Масельського, Пісочинського колегіуму (Харківський район), Новопокровського НВК (Чугуївський район), Ізюмської гімназії № 1, Куп'янської гімназії № 2, Лозівського НВК № 10, Первомайської гімназії № 3, Харківської гімназії № 43, Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківської гімназії № 46 ім. М.В. Ломоносова, Харківської гімназії № 55, Харківської СШ I-III ст. № 119, Харківського ліцею № 141, Харківської ЗОШ I-III ст. № 157, Харківського ліцею № 161 «Імпульс», спеціалізованої економіко-правової школи I-III ст. з поглибленим вивченням іноземної мови приватного вищого навчального закладу ХГУ «НУА», Комунального закладу «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1



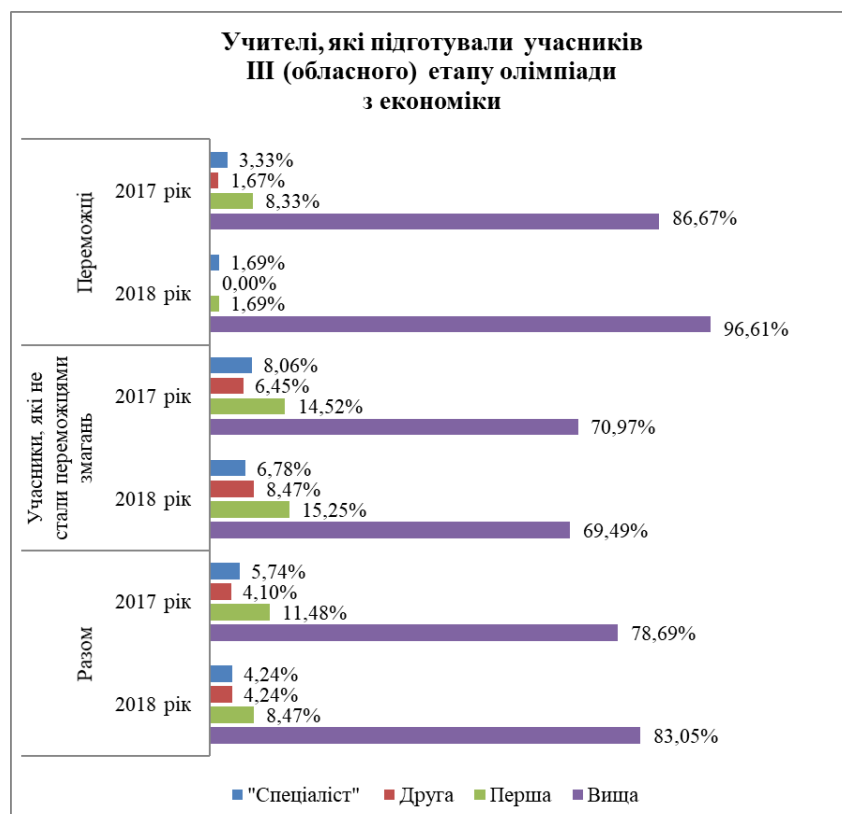
Більшість переможців протягом двох років складають учні гімназій: **50,85%** – у 2018 році, **56,67%** – у 2017 році.

Майже **19 %** переможців обласного етапу учнівської олімпіади з економіки у 2018 році – учні загальноосвітніх шкіл; **22,03%** – ліцеїв, **6,78%** – спеціалізованих шкіл; незначна кількість (1,69 %) – колегіумів.

Порівняно з минулим роком зменшилася кількість переможців серед учнів спеціалізованих шкіл (на **3,22 %**), гімназій (на **5,82 %**); збільшилася – у загальноосвітніх школах (на **1,97 %**), ліцеях (на **7,03 %**) і майже не змінилася – у колегіумах (діаграма 1).

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, більшість переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, підготували вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з *економіки* у 2018 році, **склав 96,61 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів **збільшилася на 9,94 %**.

Як у 2018, так і в 2017 році незначна кількість педагогів, які підготували переможців змагань, – учителі першої (**1,69 %** – у 2018 році; **8,33 %** – у 2017 році), другої кваліфікаційної категорії (**жодного** – у 2018 році; **1,67 %** – у 2017 році) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**1,69 %** – у 2018 році; **3,33 %** – у 2017 році).

Два роки поспіль серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань, було також більше педагогів вищої кваліфікаційної категорії (**60,49 %** – у 2018 році; **70,97 %** – у 2017). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учителів зменшилася на 1,48 %.

Разом із тим **15,25 %** (**14,52 %** – у 2017 році) педагогів мали першу кваліфікаційну категорію та менша кількість – другу (**8,47 %** – у 2018 році; **6,45 %** – у 2017) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**6,78 %** – у 2018 році; **8,06 %** – у 2017) – *діаграма 2*.

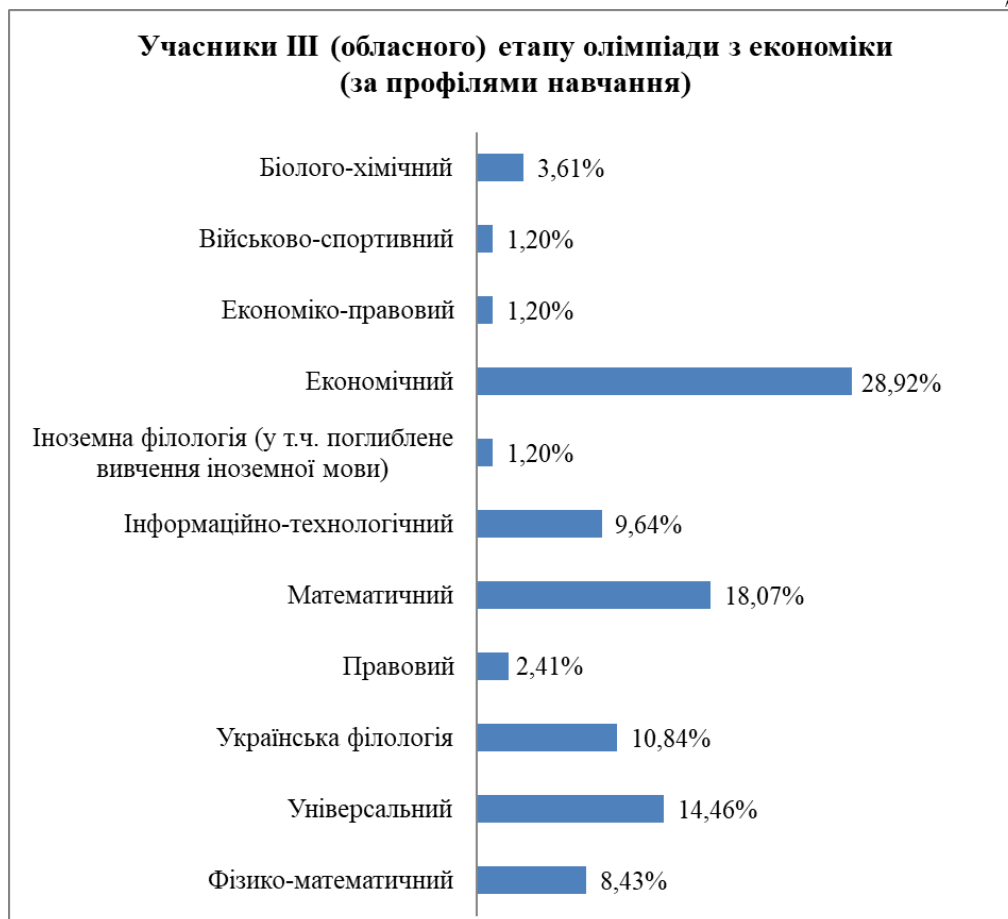
2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *економіки* у 2018 році взяли участь **84** (**85** – у 2017 році) учні 10–11-х класів.

Із них переможцями стали **42** учні (**42** – у 2017 році).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за профілями навчання поданий на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



У III (обласному) етапі олімпіади з **економіки** взяли участь учні біолого-хімічного, військово-спортивного, економіко-правового, економічного, інформаційно-технологічного, математичного, правового, універсального, фізико-математичного профілів, української та іноземної (у т. ч. поглибленого вивчення іноземної мови) філології.

Серед учасників обласного етапу олімпіади з **економіки** у 2018 році **найбільша** кількість учнів (**28,92 %**) навчалася в класах **економічного** профілю, **значно менша** – **математичного (18,07 %)** та **універсального (14,46 %)**.

Понад 10 % учасників змагань – учні класів **української філології, 9,64 %** – школярі, які навчаються в класах **інформаційно-технологічного** профілю, **8,43 %** – **фізико-математичного**, та **незначна кількість (до 4 %)** – **інших профілів (діаграма 3)**.

Переможцями стали школярі, які навчалися за **біолого-хімічним, військово-спортивним, економіко-правовим, економічним, інформаційно-технологічним, математичним, правовим, універсальним, фізико-математичним профілями, профілем української філології (діаграма 4)**.

Діаграма 4

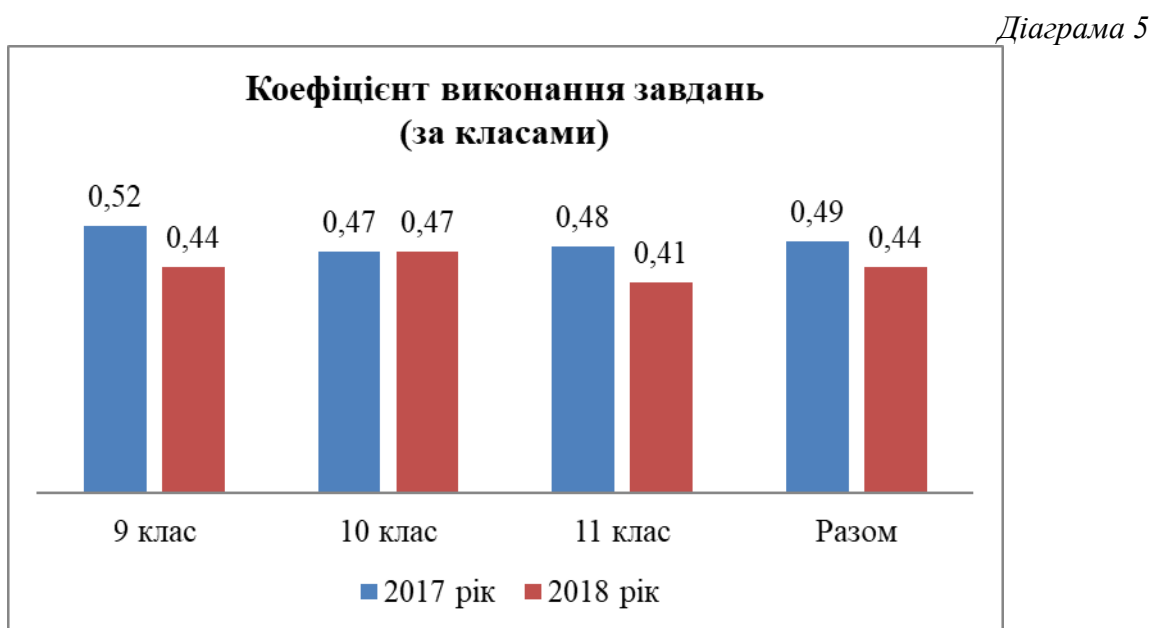


Найбільша кількість переможців (**35,71 %** від загальної кількості переможців серед учнів 10–11-х класів, які брали участь в обласному етапі змагань), навчалися за **економічним** профілем. **21,43 %** переможців – учні класів **математичного** профілю. **Понад 9 %** школярів, які здобули перемогу в обласному етапі змагань, навчалися за **фізико-математичним** профілем, понад **7 %** – у класах **інформаційно-технологічного** профілю та профілю **української філології**; **незначна кількість (до 5 %)** – за **іншими профілями**.

Слід зазначити, що кількість переможців серед учнів 10–11-х класів, які вивчають *економіку* як профільний предмет (у класах *економічного* профілю), від кількості переможців серед учнів 10–11-х класів у 2018 році склала **35,71 % (38,10 % – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на **2,39 %**. Отже, вплив профілю навчання на результати обласного етапу олімпіади з *економіки* у 2018 році, порівняно з минулим роком, став дещо меншим.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань (частка від максимально можливої кількості балів) становив **0,44 (0,49 – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на 0,05 – *діаграма 5*.



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (0,47) у 10-му класі; найменшим (0,41) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком цей показник зменшився в 9-му класі **на 0,08**; 11-му – **на 0,07**; залишився незмінним в 10-му класі (**0,47**).

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *економіки* у 2018 році коливається **від 0,3636 до 0,9545**. Його значення за класами подані в *таблиці 1*.

Таблиця 1
Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з економіки

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,5091	0,8818	0,3909	0,9545
10 клас	0,4545	0,9182	0,4727	0,7636
11 клас	0,5273	0,9000	0,3636	0,8727

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців (**0,9545**) був у 9-му класі, найнижчим (0,3636) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився в 9-му класі; зменшився в 10-му, 11-му класах.

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями змагань за класами подано на *діаграмі 6*.



Середнє значення показника склало **0,56** (**0,65** – у 2017 році), що на **0,09** менше, ніж у минулому.

Найбільшим (**0,60**) воно виявилось в 9-му класі, найменшим (**0,55**) – в 11-му.

У порівнянні з минулим роком цей показник зменшився в усіх паралелях: у 9-му класі – на **0,07**; 10-му – на **0,05**; 11-му – на **0,11**.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями змагань, виявився **майже в 2 рази нижчим** за середнє значення попереднього показника.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з економіки, які не стали переможцями, подані в таблиці 2.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з економіки, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,2364	0,5000	0,1300	0,4200
10 клас	0,1545	0,4455	0,2182	0,4636
11 клас	0,1182	0,5182	0,0909	0,3455

Найвищим (**0,4636**) у 2018 році цей показник виявився в 10-му класі, найнижчим (**0,0909**) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився в 10-му класі; зменшився в 9-му, 11-му класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, за класами подано на *діаграмі 7*.

Діаграма 7



Середнє значення показника становило **0,30 (0,34 – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком воно **зменшилося на 0,04**.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, у 2018 році був у 10-му класі (0,37), найменшим (0,26) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в 10-му класі на 0,04; зменшився в 9-му на 0,10, 11-му – на 0,05.

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від 0,8091 до 0,9545) показали 5 учнів (9 – у 2017 році), серед яких 2 учні Первомайської гімназії № 3 (1 – у 2017 році), 1 учень Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова (4 – у 2017 році), 1 учень Харківського ліцею № 141 (жодного – у 2017 році), 1 учень Харківського ліцею № 149 (жодного – у 2017 році).

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від 0,0909 до 0,2000) показали 10 учнів (8,47 %) 3-х (6-ти – у 2017 році) сільських районів: Ізюмського, Кегичівського, Печенізького; 4-х ОТГ (жодної – у 2017 році): Коломацької, Мереф'янської, Нововодолазької, Роганської; 2-х районів міста Харкова (жодного – у 2017 році): Немишлянського, Основ'янського.

Такі учні були в **10-ти** ЗССО: Чистоводівському НВК (Ізюмський район), Бесарабівському НВК (Кегичівський район), Печенізькій ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Г. Семирадського, Мартівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Печенізький район), Коломацькому НВК імені Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова, КЗ «Мереф'янська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1» (Мереф'янська ОТГ), Новоселівському НВК (Нововодолазька ОТГ), Роганському ліцеї (Роганська ОТГ), Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 10, КЗ «Харківський навчально-виховний комплекс «гімназія – школа І ступеня» № 24 Харківської міської ради Харківської області імені І.Н. Питікова».

Два роки поспіль учні показують такі результати в 1-му сільському районі: Печенізькому; 1-й ОТГ: Нововодолазькій (у 2017 році – Нововодолазькому районі).

Протягом двох років такі учні були в **1-му** ЗССО: Мартівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Печенізький район).

Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів збільшилася на 3,55 %. У минулому році вона складала **4,92 % (6 учнів)**.

3. Аналіз виконання завдань учасниками III етапу олімпіади

У 2017/2018 н.р. III етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки було проведено в *три тури: перший* – тестові завдання двох рівнів складності з вибором однієї правильної відповіді (30 тестів), *другий* – творчі завдання з відкритою відповіддю (2 теоретичні запитання), *третій* – економічні задачі (3 завдання). Максимальна кількість балів – 110.

Зміст завдань був спрямований на логічний виклад матеріалу, порівняння, перевірку теоретичних знань з економіки та рівня сформованості практичних умінь і навичок. Значна кількість завдань носили проблемний характер і давали змогу оцінити ступінь логічного та аналітичного мислення. Завдання враховували тематику матеріалу, основні економічні категорії та поняття, вивчені школярами відповідного класу на час проведення змагань, та мали на меті стимулювати їх до подальшого вдосконалення своїх знань з економіки.

Аналіз робіт учасників III етапу олімпіади з економіки дозволяє зробити такі зауваження:

9 клас

Творче завдання № 1

- Учні знають закон попиту та винятки із закону попиту, показують графічно еластичність попиту;
- більшість учасників не визначили залежність кількості споживчих благ і величини доходу, а тому не змогли визначити вигляд кривих Енгеля та навести приклади благ;

- переважна кількість школярів плутають криві Енгеля з кривими байдужості.

Творче завдання № 2

- У багатьох роботах не пояснено парадокс Адама Сміта про воду та діаманти з точки зору теорії корисності;
- учасники не використовують закон спадної корисності або використовують тільки його визначення;
- майже у всіх роботах відсутні графічні ілюстрації.

Задача № 1

- Задача дозволила перевірити знання й уміння працювати з основними формулами ринкової рівноваги;
- майже 80% учнів упоралися з розв'язанням задачі;
- деякі учні не розрізняють поняття реальних і номінальних показників;
- у більшості учасників викликало складність застосування індексів;
- графіки не мають відповідних підписів і пояснень, таким чином вони «відірвані» від розв'язання.

Задача № 2

- Половина учнів не впоралася з виконанням завдання;
- формулу Фішера більшість учнів знають, але не всі вміють її застосовувати;
- індексним методом розв'язували задачу (або намагалися це зробити) чверть учнів;
- у частини учасників виникли труднощі при обчисленнях, зокрема під час знаходження абсолютної та відносної величини.

Задача № 3

- Майже 70% учасників упоралися з розв'язанням задачі;
- деякі учні не розуміють поняття «крива виробничих можливостей»;
- у частини учасників відсутні навички побудови графіка КВМ, не всі графіки містили необхідні підписи і пояснення.

10 клас

Творче завдання № 1

- Наведені приклади є гіпотетичними, не мають реального характеру;
- деякі відповіді перевантажені теоретичним і графічним матеріалом та математичними розрахунками, які не стосуються завдання;
- у частині робіт відсутня систематизація факторів впливу на цінову еластичність попиту й пропозиції.

Творче завдання № 2

- Помилкові приклади ринків досконалої та монополістичної конкуренції;
- учні вважають, що монополія і монополістична конкуренція є тотожними поняттями;
- у багатьох роботах зазначено, що фірми на ринку досконалої конкуренції активно використовують методи нецінової конкуренції.

Задача № 1

- Учні не знають правила максимізації прибутку («золотого правила бізнесу»): $MR = MC$ та не вміють його застосовувати при знаходженні оптимальної кількості виробництва продукції в умовах монополії;
- школярі не змогли визначити граничний дохід (MR) та граничні витрати (MC) як похідні від функцій загального доходу (TR) та загальних витрат (TC);
- учасники не змогли знайти ціну та обсяг продажу продукції на ринку досконалої конкуренції при $P = MC$.

Задача № 2

- Знаходження рівноважної ситуації на внутрішньому ринку майже не викликало труднощів;

- близько 30% учнів визначили величину імпорту, якщо світова ціна нижча за рівноважну;
- майже немає робіт, у яких визначена величина імпорту після введення мита та доходи бюджету від його збору;
- уведення квоти стало найбільш складною для розуміння частиною завдання;
- більшість учнів не справилася з графічним відображенням процесів зміни обсягу імпорту в порівнянні з безмитною торгівлею та величини надходжень до бюджету від збору мита.

Задача № 3

- Значна частина учнів показала знання законів Госсена та вміння їх використовувати при вирішенні задачі;
- багато помилок у формулах, наприклад,

$$\frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y} = \frac{I}{x} \quad \text{замість} \quad \frac{MU_x}{P_x} = I$$
- не всі змогли визначити ціну з бюджетного рівняння;
- у багатьох роботах на графіку відсутня крива байдужості.

11 клас

Творче завдання № 1

- Мало учнів указали негативні ефекти від будівництва нової залізничної колії;
- під час відповіді про доцільність будівництва нової колії з економічної точки зору не можна відповісти однозначно, не підкріплюючи це зважуванням різних факторів і конкретних ситуацій (будівництво нових маршрутів, введення в експлуатацію швидкісних маршрутів поряд з уже існуючими, оновлення застарілих колій з метою збільшення швидкості);
- у будь-якому разі необхідно враховувати і вигоди, у тому числі в майбутньому (нові робочі місця, розвиток території, зручність для пасажирів, швидкість доставки) і витрати.

Творче завдання № 2

- Багато учнів навіть не розпочали виконання завдання;
- учні, які намагалися виконати завдання, показали високий рівень володіння категоріальним апаратом і робити правильні висновки;
- мало хто зробив графічну інтерпретацію вказаної ситуації.

Задача № 1

- Майже всі школярі спробували розпочати розв'язувати задачу;
- основною помилкою учнів було незнання золотого правила бізнесу;
- другим недоліком можна назвати нерозуміння відмінностей досконалої конкуренції від монополії при визначенні ціни.

Задача № 2

- Під час розв'язування задачі дві третини учнів продемонстрували знання макроекономічної тотожності (перша частина задачі);
- близько 80% учасників не знайомі з такими поняттями: мультиплікатор державних витрат, гранична схильність до заощаджень; також відповідно не знають формули їх розрахунку.

Задача № 3

- У багатьох роботах учні не змогли правильно розрахувати коефіцієнти еластичності попиту та еластичності пропозиції;
- у переважній більшості робіт наведені неправильні розрахунки величини надлишків споживача та виробника, а також їх зміни;
- у деяких роботах побудовані графіки не відповідають даним задачі;
- учні неправильно визначили функцію пропозиції;
- деякі розв'язання задачі наведені без пояснень та обґрунтувань.

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки у 2018 році Харківську область представляли п'ять учасників. Результативність учасників IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки у 2018 році показано в таблиці 3.

Таблиця 3

Результативність учасників IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки у 2018 році

№ з/п	Прізвище, ім'я учня	Клас	Район	Назва навчального закладу	П.І.Б. особи, яка підготувала до олімпіади	Місце
1.	Білодід Анастасія Владиславівна	9	Слобідський	Харківська гімназія № 46 ім. М.В. Ломоносова Харківської міської ради Харківської області	Козлова Світлана Сергіївна	II
2.	Коркіна Тетяна Вікторівна	10	Слобідський	Харківська гімназія № 46 ім. М.В. Ломоносова Харківської міської ради Харківської області	Рябовол Людмила Іванівна	I
3.	Шворак Денис Віталійович	10	Московський	Харківська гімназія № 43 Харківської міської ради Харківської області	Антонесьян Марина Євгенівна	II
4.	Возняк Олег Сергійович	11	Московський	Харківський лицей № 141 Харківської міської ради Харківської області	Махамат Світлана Василівна	II
5.	Кондратьєв Микита Андрійович	11	м. Первомайський	Первомайська гімназія № 3 Первомайської міської ради Харківської області	Сухарєва Олена Сергіївна	III

Усі члени команди Харківської області стали переможцями IV етапу, виборовши по одному диплому I та III ступенів і три дипломи II ступеня. За результатом виступу 2018 року команда Харківщини має рейтинговий коефіцієнт 3,0 (у 2017 році – 2,4) і посідає 2-е загальнокомандне місце. Порівняння виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади за 2016–2018 рр. подано в таблиці 4.

Таблиця 4

Результати виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади з економіки за 2016 – 2018 рр.

2016 р.				2017 р.					2018 р.					
Кількість учасників	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість переможців	Кількість учасників	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість переможців	Кількість учасників	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість переможців
5	1	1	1	3	5	2		2	4	5	1	3	1	5

Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з *економіки* протягом двох років становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова: **49 %** від загальної кількості переможців змагань – у 2018 році; **52 %** – у 2017 році.

2. Більшість переможців обласного етапу олімпіади з *економіки* протягом двох років складають учні *гімназій*: **51 %** – у 2018 році; **57 %** – у 2017 році. При цьому порівняно з минулим роком їх відсоток майже не змінився.

3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії, причому відносна кількість педагогів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади у 2018 році, порівняно з минулим роком, збільшилася на 10 % та склала 97 %.

4. Серед учасників обласного етапу олімпіади з *економіки* у 2018 році учні 10–11-х класів навчалися за різними профілями; **найбільша** кількість (**29 %**) – у класах *економічного* профілю. При цьому відсоток переможців, які вивчають *економіку* як профільний предмет, від кількості учнів 10–11-х класів, які здобули перемогу в обласному етапі змагань, у 2018 році склав **36%** (на **2 %** більше, ніж у минулому).

5. У 2018 році **10** учнів **3-х сільських районів, 4-х ОТГ, 2-х районів міста Харкова** показали низькі результати на обласному етапі олімпіади з *економіки* (коефіцієнт виконання завдань становив **від 0,0909 до 0,2000**). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких школярів збільшилася на 3,55 %.

6. Протягом двох років найнижчі результати обласного етапу олімпіади з *економіки* демонструють учні **1-го сільського району**: Печенізького; **1-ї ОТГ**: Нововодолазької (у 2017 році – Нововодолазького району).

7. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становить **0,44** (порівняно з минулим роком зменшився на 0,05); серед переможців змагань – **0,56** (зменшився на 0,09); серед учасників змагань, які не стали переможцями, – **0,30** (зменшився на 0,04).

8. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось найвищим (0,47) у 10-му класі; найнижчим (0,41) – в 11-му; серед переможців обласного етапу змагань: найвищим (0,60) – у 9-му класі, найнижчим (0,55) – в 11-му; серед учасників, які не стали переможцями: найвищим (0,37) – у 10-му класі, найнижчим (0,26) – в 11-му.

9. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань зменшився в 9-му (**на 0,08**), 11-му (**на 0,07**) класах, залишився незмінним в 11-му класі (**0,47**); серед переможців змагань – зменшився в усіх паралелях: у 9-му класі – **на 0,07**, 10-му – **на 0,05**, 11-му – **на 0,11**; серед учасників, які не стали переможцями, збільшився **на 0,04** в 10-му класі; зменшився **на 0,10** в 9-му та **на 0,05** в 11-му класах.

10. За результатом участі в IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки команда Харківської області посіла 2-е загальнокомандне місце.

Рекомендації

Районним (міським) методичним кабінетам (центрам) спільно з районними (міськими) методичними об'єднаннями вчителів економіки:

- Під час проведення I та II етапів олімпіади дотримуватися вимог Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056.

- Виявляти учнів, які мають здібності до опанування економіки. Насамперед необхідно акцентувати увагу на тих школярах, які вже досягли певних результатів в інтелектуальних змаганнях з економічних дисциплін та мають необхідну базу математичних знань.

- Організувати участь усіх бажаючих учнів і педагогів в онлайн-тренінгах з підготовки до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки, які проводить КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».
- Налагоджувати співпрацю з економічними факультетами закладів вищої освіти, залучати до роботи в журі на II етапі олімпіади.
- Спланувати заходи з переможцями II етапу олімпіади для підготовки до III етапу, залучати до цієї роботи кращих учителів і викладачів економічних дисциплін ЗВО.

Учителям економіки:

- Під час підготовки до олімпіади порадити учням також вивчати економічну літературу, а не тільки визначення та формули із підручника.
- Необхідно рекомендувати школярам під час відповіді на творчі завдання дотримуватися структури, оскільки бали розподіляються між усіма «підпитаннями» (якщо якоїсь відповіді немає, то відповідно й бали не виставляються).
- Більше уваги звертати на необхідні математичні знання й практичне застосування формул.
- Формувати навички стислого оформлення умов задач і графічних ілюстрацій до них.
- Навчати школярів аргументувати свої думки абстрактними економічними категоріями.
- Під час підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки використовувати посібники та періодичні видання, де подані тексти й розв'язання олімпіадних завдань:
 - Олійник О.В., Тимченко І.Є. Олімпіадні завдання з економіки / уклад. О.В. Олійник, І.Є. Тимченко. – Х.: «Ранок», 2007. – 400 с.
 - Пужайчерда Л.М., Чорна Т.І. Олімпіади з економіки. Завдання. Відповіді / уклад. Л.М. Пужайчерда, Т.І. Чорна. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 432 с.: іл. – (Серія «Олімпіади»).
 - Журнали «Економіка в школах України» та «Географія та економіка в рідній школі».
- Відстежувати економічну ситуацію, поточні макроекономічні показники на офіційних сайтах урядових і міжнародних організацій.

Журі й оргкомітетам II (районного) етапу олімпіади:

- Дотримуватися методичних рекомендацій КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» до проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки та вимог Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056.
- Під час перевірки робіт учасників дотримуватися критеріїв оцінювання, визначених у методичних рекомендаціях щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки.
- Звернути увагу на необхідність об'єктивного визначення складу переможців і якісне формування команд для участі в III етапі змагань.

Біологія

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *біології* взяли участь **216** учнів (**219** – у 2017 році), що на **1,37 % менше**, ніж у минулому році.

Найбільша кількість учасників змагань (**14**) навчалася в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) Київського району міста Харкова. Значна кількість учасників обласного етапу олімпіади була представлена учнями ЗЗСО Слобідського району міста Харкова (**13**).

Не взяли участь в обласному етапі змагань школярі Близнюківського, Золочівського, Нововодолазького районів області, Малоданилівської об'єднаної територіальної громади (ОТГ).

Переможцями стали **108** учнів (**108** – у 2017 році), що становить **50,00 %** від загальної кількості учасників змагань (**49,32 %** – у 2017 році). Це на **0,68 % більше**, ніж у минулому.

Серед переможців **28** учнів із **13-ти** (**25** із **14-ти сільських районів** – у 2017 році) *сільських районів та ОТГ*, **10** – із **5-ти** (**9** із **5-ти** – у 2017 році) *міст обласного значення*, **63** – із **9-ти** (**64** із **9-ти** – у 2017 році) *районів міста Харкова*; **2** (**1** – у 2017 році) – із ЗЗСО міської мережі (Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області»), **5** (**8** – у 2017 році) – із Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Переможці були в Балаклійському, Богодухівському, Великобурлуцькому, Вовчанському, Дворічанському, Дергачівському, Зміївському, Ізюмському, Кегичівському, Краснокутському, Куп'янському, Сахновщинському районах області, Мереш'янській ОТГ, м. Куп'янську, м. Лозовій, м. Люботині, м. Первомайському, м. Чугуєві, Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Основ'янському, Слобідському, Холодногірському, Шевченківському районах міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Балаклійського, Богодухівського, Великобурлуцького, Дворічанського, Дергачівського, Зміївського, Кегичівського, Сахновщинського районів області, Мереш'янській ОТГ, м. Куп'янська, м. Лозової, м. Люботина, м. Чугуєва, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова. Порівняно з минулим роком з'явилися переможці у Вовчанському, Ізюмському, Краснокутському, Куп'янському районах області.

Серед районів (міст) області **найбільша** кількість переможців (**12**) – у Слобідському районі міста Харкова. Вона становить **92,30 %** від загальної кількості учасників ЗЗСО цього району.

По закладах загальної середньої освіти **найбільша** кількість переможців у Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова – **7** учнів (**8** – у 2017 році).

Слід зазначити, що значну частину переможців олімпіади становили учні ЗЗСО районів міста Харкова. Їх відносна кількість склала **58,33%** (**59,26 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей відсоток **майже не змінився** (зменшився на **0,93 %**).

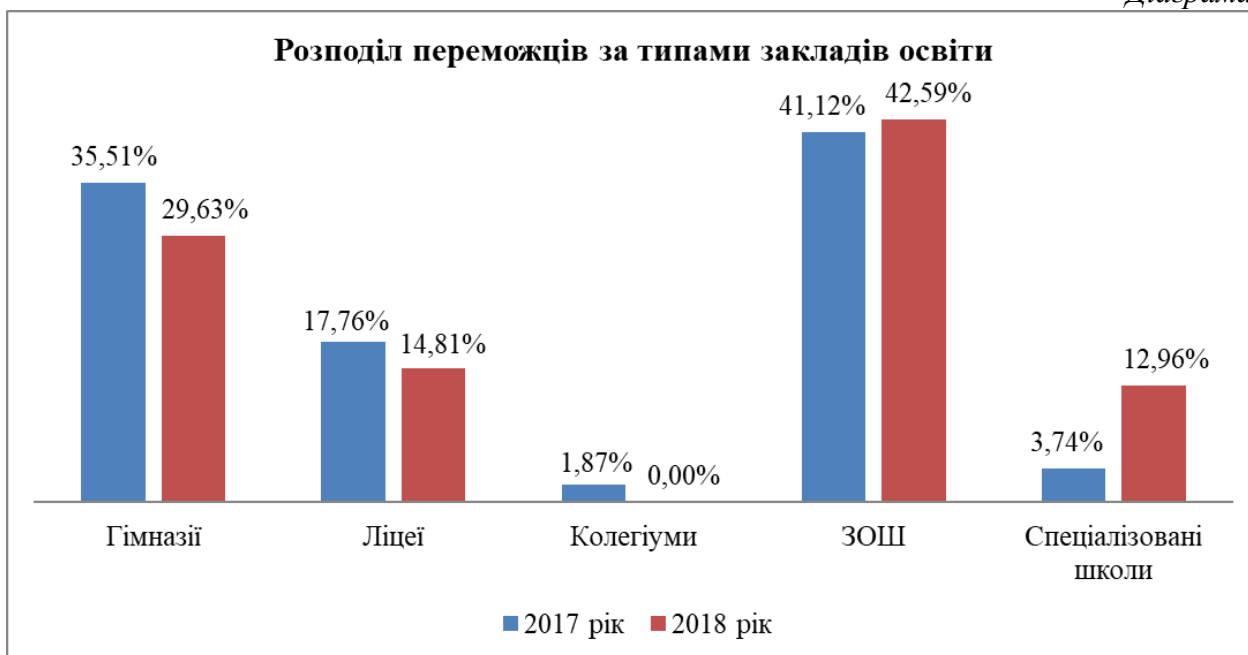
Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіад з *біології* здобувають учні Балаклійської ЗОШ I-III ст. № 1 ім. О.А. Тризни, Балаклійської ЗОШ I-III ст. № 2, Богодухівської гімназії № 1, Богодухівського ліцею № 3, Великобурлуцького ліцею, Дворічанського ліцею, Зміївської ЗОШ I-III ст. № 2, Медведівської ЗОШ I-III ст. (Кегичівський район), Сахновщинської ЗОШ I-III ст. № 1 (у 2017 році – Сахновщинської гімназії), Мереш'янської ЗОШ I-III ст. № 6, Куп'янського НВК «Школа – гімназія №3».

Лозівського НВК «ЗНЗ - ліцей» № 4 (у 2017 році – Лозівського ліцею № 4), Люботинської гімназії № 1, Чугуївського НВК № 6 імені тричі Героя Радянського Союзу І.М. Кожедуба, Харківського НВК «школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 8, Харківської гімназії № 13, Харківської гімназії № 14, Харківської СШ І-ІІІ ст. № 15 з поглибленим вивченням окремих предметів, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 35, Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківської гімназії № 46 ім. М.В. Ломоносова, Харківської гімназії № 47, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 64, Харківської гімназії № 65, Харківської СШ № 66, Харківської гімназії № 82, Харківської СШ І-ІІІ ст. № 85, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 104, Харківського ліцею № 107, Харківської гімназії № 116, Харківської СШ І-ІІІ ст. № 119, Харківської гімназії № 144, Харківської гімназії № 152, Харківського технічного ліцею № 173, Харківської приватної ЗОШ І-ІІІ ст. «Лествіца», Аерокосмічного ліцею на базі ВНЗ НАУ «ХАІ» імені М.Є. Жуковського, Харківського приватного НВК «Вересень», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типом закладів освіти

Діаграма 1



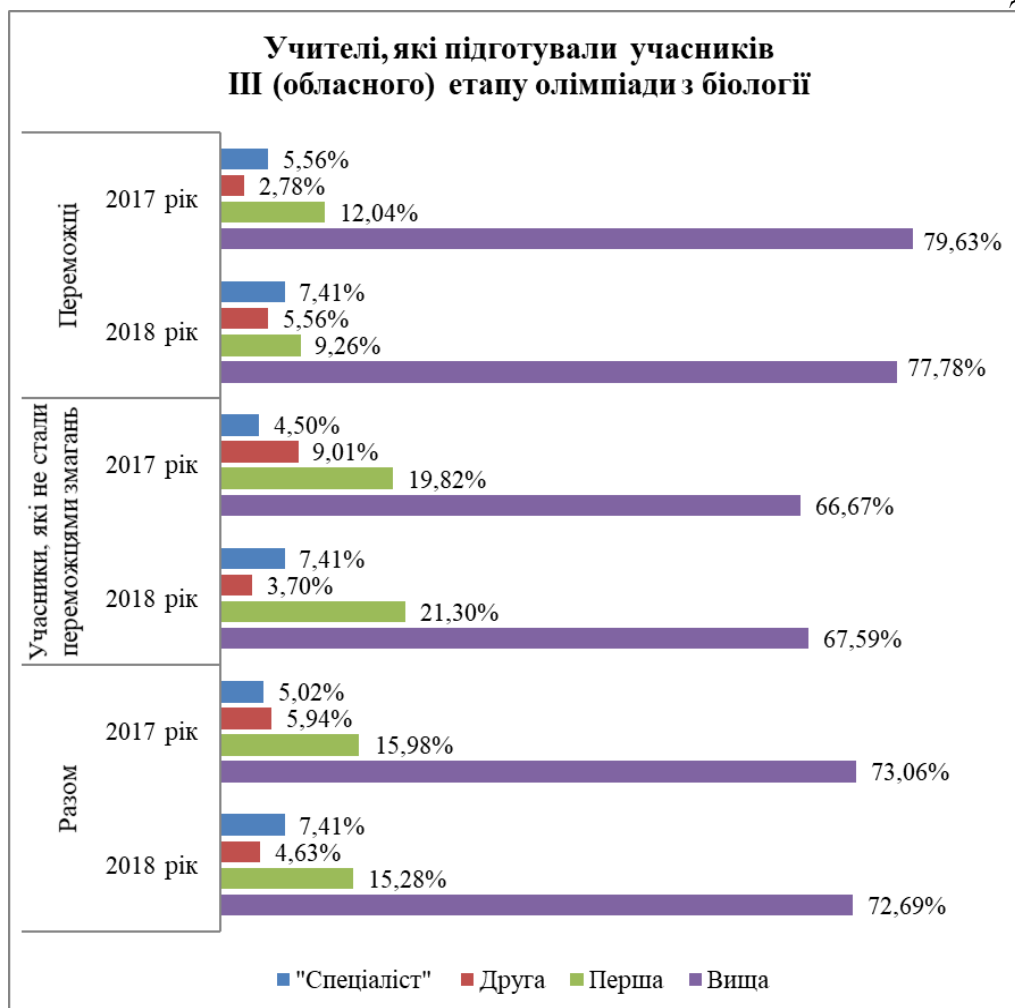
Більшість переможців протягом двох років складають учні *загальноосвітніх шкіл та гімназій*. При цьому в 2018 році найбільша кількість переможців (**42,59 %**) навчалася саме в *загальноосвітніх школах*, що **на 12,96 %** більше, ніж у *гімназіях*. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів майже не змінилася в *загальноосвітніх школах* (збільшилася на **1,47 %**) і зменшилася у *гімназіях* на **5,88 %**.

У порівнянні з минулим роком відсоток переможців, які навчалися в ліцеях, зменшилася (на **2,95 %**). У порівнянні з 2017 роком збільшився відсоток переможців серед учнів *спеціалізованих школах* (на **9,22**).

У 2018 році не було **жодного** переможця, який би навчався в *колегіумах*, тоді як у 2017 році відносна кількість школярів, які навчалися в ЗЗСО такого типу дорівнювала **1,87 %** – *діаграма 1*.

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, більшість переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з **біології** в 2018 році, **складав 77,78 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів дещо **зменшилася (на 1,85 %)**.

Майже **9 %** учителів, які підготували переможців змагань у 2018 році, мали першу кваліфікаційну категорію. У минулому році таких учителів було дещо більше (на 2,78 %).

Незначна кількість педагогів, учні яких здобули перемогу в обласному етапі олімпіад, мали другу (**5,56 %** – у 2018 році; **2,78 %** – у 2017 році) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**7,41 %** – у 2018 році; **5,56 %** – у 2017 році).

Як у 2017, так і в 2018 році серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань, було також більше вчителів вищої кваліфікаційної категорії (**67,59 %** – у 2018 році; **66,67 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учителів дещо збільшилася (**на 0,92 %**). Разом із тим **21,30 % (19,82 %** – у 2017 році) учителів мали першу кваліфікаційну категорію і менша кількість – другу (**3,70 %** – у 2018 році; **9,01 %** – у 2017 році) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**7,41 %** – у 2018 році; **4,50 %** – у 2017 році) – *діаграма 2*.

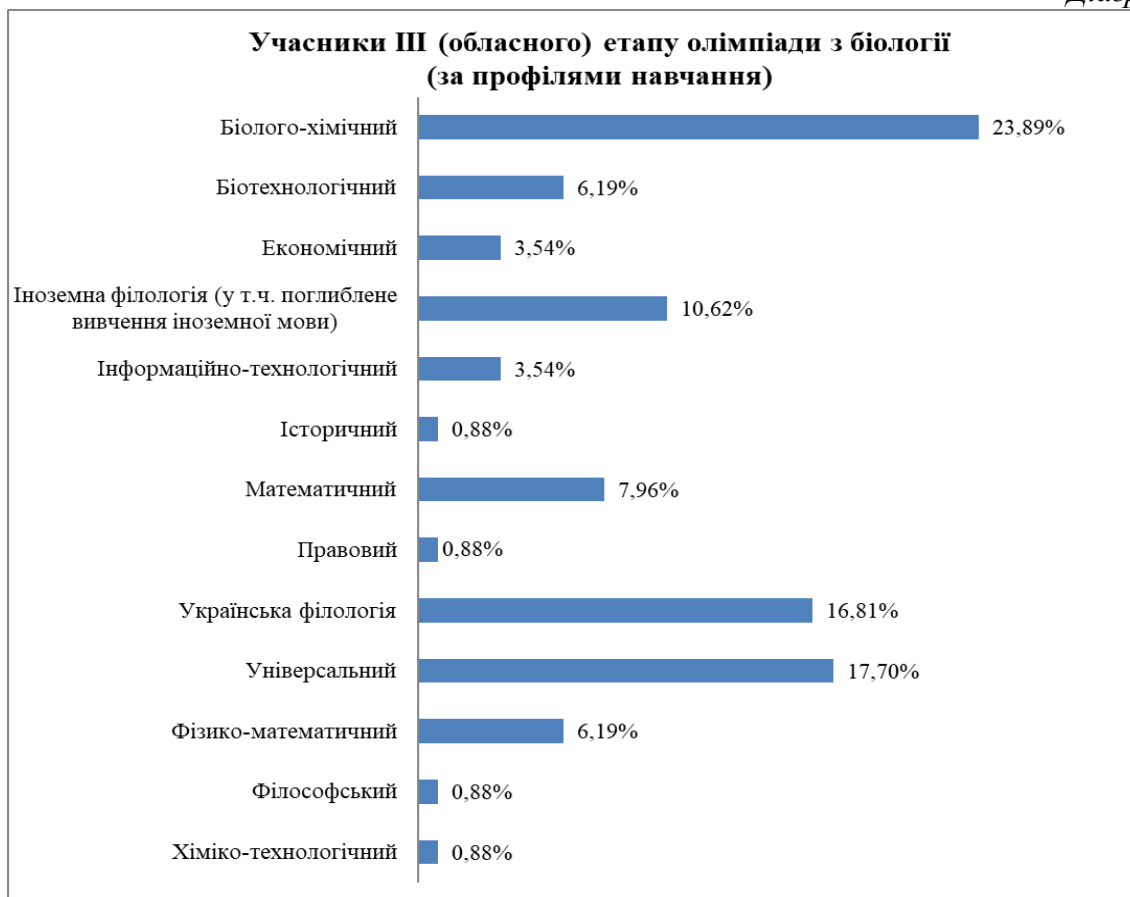
2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *біології* у 2018 році взяли участь **114** (**111** – у 2017 році) учнів 10 – 11-х класів.

Із них переможцями стали **57** учнів (**55** – у 2017 році).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за профілями навчання поданий на діаграмі нижче.

Діаграма 3



У III (обласному) етапі олімпіади з *біології* взяли участь учні *біолого-хімічного, біотехнологічного, економічного, інформаційно-технологічного, історичного, математичного, правового, універсального, фізико-математичного, філософського, хіміко-технологічного профілів, української та іноземної (у т.ч. поглиблене вивчення іноземної мови) філології.*

Серед учасників обласного етапу олімпіади з *біології* у 2018 році **найбільша** кількість учнів (**23,89 %**) навчалася в класах *біолого-хімічного* профілю; менша частина – *універсального профілю (17,70 %)* та профілю *української філології (16,81 %)*, **майже 11 %** – профілю *іноземної (у т.ч. поглиблене вивчення іноземної мови) філології*, від **6 до 8 %** – *математичного, біотехнологічного, фізико-математичного*, незначна частина (до **5 %**) – за іншими профілями навчання (діаграма 3).

Переможцями стали учні *біолого-хімічного, біотехнологічного, економічного, математичного, правового, універсального, фізико-математичного, хіміко-технологічного профілів, української та іноземної (у т.ч. поглибленого вивчення іноземної мови) філології* (діаграма 4).



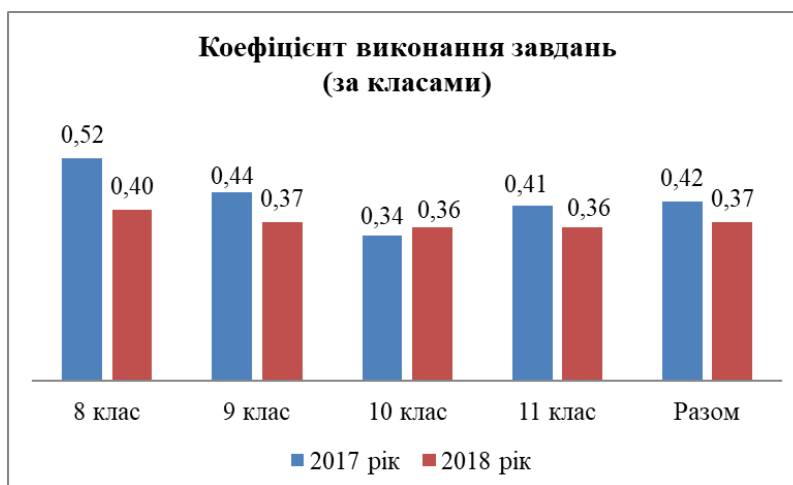
Найбільша кількість переможців серед учнів 10 – 11-х класів була за *біолого-хімічним* профілем навчання (**31,15 %** від загальної кількості переможців 10 – 11-х класів, які брали участь в обласному етапі змагань). **Менша** кількість переможців (**18,03 %**) навчалася в класах профілю *української філології* та профілю *іноземної (у т.ч. поглиблене вивчення іноземної мови) філології* (**13,11 %**). Разом із тим, відсоток переможців, які вивчають **біологію** як профільний предмет (у *біолого-хімічному* та *біотехнологічному* профілях навчання), становить **34,43 %**. У минулому році цей показник був **нижчим** (на **2,22 %**) і дорівнював **32,21 %**.

Дещо більше 8 % переможців навчалися в класах *математичного, правового та універсального* профілів. **Незначна кількість** переможців (**до 5 %**) – учні *інших* профілів навчання.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів, отриманої всіма учасниками змагань) становив **0,37 (0,42 – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей показник **зменшився (на 0,05)** – *діаграма 5*.

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (0,40) у 8-му класі; найменшим (0,36) – у 10-му та 11-х класах.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в 10-му класі (на **0,02**), зменшився – у 8-му (на **0,12**), 9-му (на **0,07**), 11-му класах (на **0,05**).

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *біології* в 2018 році коливався **від 0,3345 до 0,7601**. Його значення за класами подані в *таблиці 1*.

Таблиця 1

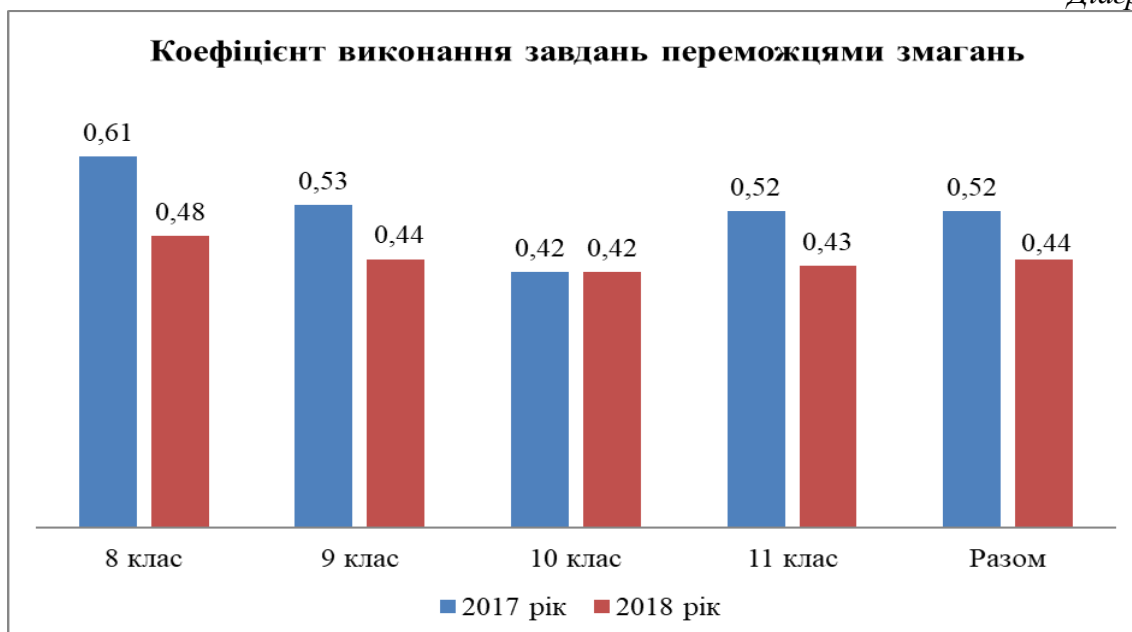
Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з біології

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,5220	0,8615	0,3989	0,6236
9 клас	0,4475	0,6800	0,3859	0,5326
10 клас	0,3424	0,5611	0,3438	0,5833
11 клас	0,3949	0,6782	0,3345	0,7601

Порівняно з минулим роком **найвищий** коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився в 10-му та 11-му класах; зменшився – у 8-му та 9-му класах.

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *біології* за класами подано нижче на *діаграмі 6*.

Діаграма 6



Середнє значення показника складало **0,44 (0,52 – у 2017 році)**, що **на 0,08 менше, ніж у минулому році**. Найбільшим (0,48) воно виявилось у 8-му класі, найменшим (0,42) – у 10-му класі.

Порівняно з минулим роком цей показник зменшився у 8-му (на **0,13**), 9-му (на **0,09**), 11-му класах (на **0,09**), залишився незмінним – у 10-му класі.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями змагань, виявився в **1,1 раз нижчим** за середнє значення попереднього показника.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *біології*, які не стали переможцями, подані в *таблиці 2*.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з біології, які не стали переможцями

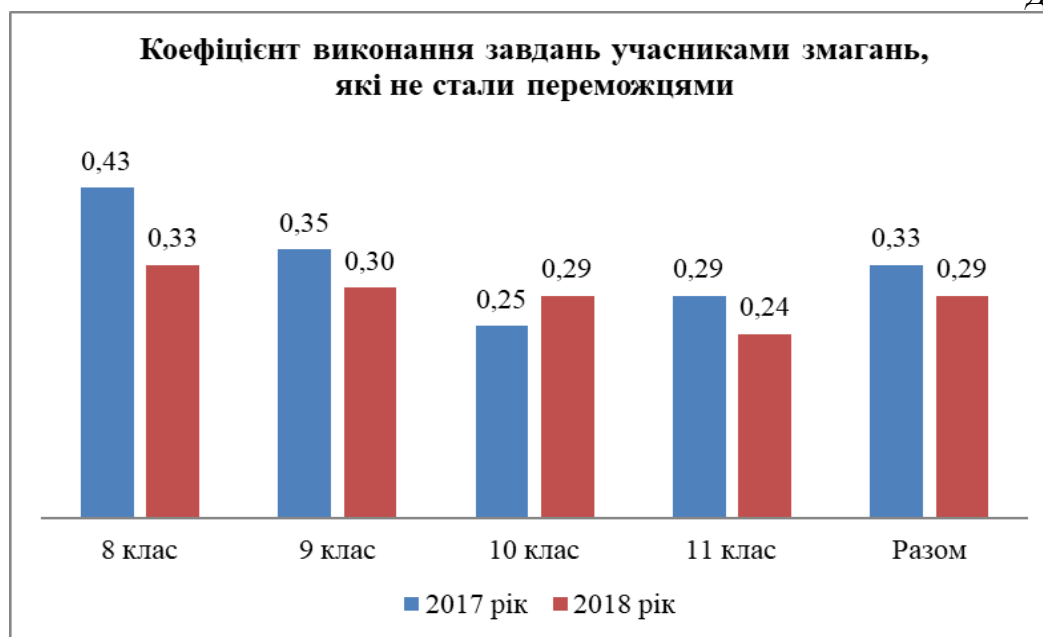
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,2791	0,5132	0,2584	0,3876
9 клас	0,1525	0,4450	0,1685	0,3804
10 клас	0,1187	0,3397	0,2083	0,3368
11 клас	0,1304	0,3837	0,1554	0,3243

Найвищим (**0,3876**) у 2018 році цей показник виявився у 8-му класі, найнижчим (**0,1554**) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, зменшився в усіх паралелях.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подано на діаграмі 7.

Діаграма 7



Середнє значення показника становило **0,29** (**0,33** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком воно зменшилося (**на 0,04**).

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, у 2018 році був у 8-му класі (**0,33**), найменшим (**0,24**) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в 10-му (**на 0,04**) та зменшився – у 8-му (**на 0,10**), 9-му (**на 0,05**), 11-му класах (**на 0,02**).

Найкращий результат (коефіцієнт виконання завдань дорівнював **0,7601**) показав учениця 11 класу Харківської гімназії № 47 Наумова Марія.

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдання становив **від 0,1554 до 0,2865**) показали **20** учнів (**9,26%**) **9-ти** (**9-ти** – у 2017 році) *сільських районів*: Балаклійського, Дергачівського, Кегичівського, Краснокутського, Лозівського, Первомайського, Печенізького, Сахновщинського, Шевченківського; **7-ми** *ОТГ*: Зачепилівської, Коломацької, Малоданилівської, Мерефянської, Наталинської, Роганської, Чкаловської; **1-го** (**1-го** – у 2017 році) *району міста Харкова*: Індустріального; **1-го** (**жодного** у 2017 році) спеціального інтернатного закладу.

Такі учні були в **20-ти** ЗЗСО: Балаклійському ліцеї, Прудянській ЗОШ І-ІІІ ст. (Дергачівський район), Кегичівському ліцеї, Краснокутській гімназії ім. Героя Радянського Союзу І.Н. Нестерова, Катеринівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Лозівський район), Олексіївському НВК (Первомайський район), Артемівському НВК (Печенізький район), Тавезнянському НВК (Сахновщинський район), Сахновщинській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Семенівській ЗОШ І-ІІ ст. (Шевченківський район), Шевченківському ліцеї, Зачепилівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Зачепилівська ОТГ), Коломацькому НВК (Коломацька ОТГ), Малоданилівському ліцеї (Малоданилівська ОТГ), Мереф'янській ЗОШ І-ІІІ ст. № 6 (Мереф'янська ОТГ), Наталинському НВК (Наталинська ОТГ), Роганській гімназії (Роганська ОТГ), Коробочкинському НВК (Чкаловська ОТГ), Харківській СШ І-ІІІ ст. № 75, Харківському спеціальному НВК ім. В.Г. Короленка.

Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів збільшилася на 2,87 %. У минулому році вона складала **14 (6,39 %)**.

Два роки поспіль учні показують такі результати в **4-х сільських районах** та **ОТГ**: Первомайському, Сахновщинському, Зачепилівській ОТГ (у 2017 році – Зачепилівському районі), Коломацькій ОТГ (у 2017 році – Коломацькому районі).

Протягом двох років такі результати демонструють учні **3-х** ЗЗСО: Сахновщинської ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Зачепилівської ЗОШ І-ІІІ ст., Коломацького НВК імені Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова.

3. Аналіз виконання завдань учасниками III етапу олімпіади

Завданнями для проведення теоретичного туру олімпіади з біології є тести закритого типу, що підвищує об'єктивність оцінювання знань конкурсантів і дозволяє охопити більший обсяг їх контрольованих елементів.

Коефіцієнт виконання завдань різного типу III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології подано у таблицях 3,4 ,5, 6.

8 клас

Таблиця 3

Тести групи А	Тести групи Б	Тести групи В	Експериментальна задача 1	Експериментальна задача 2	Практичне завдання
63%	20%	56%	43%	69%	24%

Як видно з таблиці 3, для учнів 8 класу найскладнішим завданням виявилися тести групи Б, у яких треба було вибрати кілька правильних відповідей, а також практичне завдання, розроблене викладачами ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, у яких треба було за наданим рисунком визначити гістологічний (тканинний) склад листка та за гістологічним складом визначити анатомічні особливості листка алое та екологічні групи за відношенням до вологи і світла.

Найлегшим завданням виявилась експериментальна задача 2, у якій необхідно було проаналізувати особливості будови та життєдіяльності представників класу Павукоподібні, визначити їхнє систематичне положення та значення для людини.

У цьому році змінився формат завдань групи В. У ньому треба було визначити, які з запропонованих варіантів відповідей є правильними, а які – ні. Коефіцієнт виконання цих завдань – 56%.

9 клас

Таблиця 4

Тести групи А	Тести групи Б	Тести групи В	Експериментальна задача 1	Експериментальна задача 2	Практичне завдання
61%	27%	63%	24%	29%	39%

Перша експериментальна задача для учнів 9 класу виявилася найважчою – із нею впоралися тільки 24% учасників. У цьому завданні треба було розпізнати основні породи дерев за їхніми вегетативними та генеративними органами. Також традиційно складними виявились завдання групи Б.

Найлегшими завданнями виявились тести групи А. Це свідчить про те, що багато учнів володіють фактичним матеріалом на рівні відтворення, але відчують труднощі в завданнях на застосування знань у нових ситуаціях, слабо володіють аналізом, не вміють виявляти причинно-наслідкові зв'язки.

У цьому році змінився формат завдань групи В. У ньому треба було визначити, які з запропонованих варіантів відповідей є правильними, а які – ні. Коефіцієнт виконання цих завдань – 63%.

10 клас

Таблиця 5

Тести групи А	Тести групи Б	Тести групи В	Експериментальна задача 1	Експериментальна задача 2	Практичне завдання
72%	26%	58%	42%	5%	23%

Найлегшими завданнями для учнів 10 класу стали тести групи А з вибором однієї правильної відповіді та групи В, де треба було визначити, які з запропонованих варіантів відповідей є правильними, а які – ні.

Найскладнішим завданням виявились тести групи Б, у яких треба було вибрати кілька правильних відповідей, що побічно свідчить про недостатній рівень сформованості умінь робити висновки, виявляти причини й наслідки, уявляти, що відбуватиметься в певній чітко зазначеній ситуації з об'єктом.

Друга експериментальна задача для учнів 10 класу виявилася найважчою – із нею впоралися тільки 5% учасників. У цьому завданні треба було за результатами наведеного дослідження, обрахувати квантові витрати і ККДфс дослідних рослин. Завдання потребувало застосування математичного апарату для розв'язання біологічних задач.

11 клас

Таблиця 6

Тести групи А	Тести групи Б	Тести групи В	Експериментальна задача 1	Експериментальна задача 2	Практичне завдання
76%	30%	51%	6%	19%	50%

Найлегшими завданнями для учнів 11 класу стали тести групи А з вибором однієї правильної відповіді та групи В, де треба було визначити, які з запропонованих варіантів відповідей є правильними, а які – ні.

Найскладнішим завданням виявились тести групи Б, у яких треба було вибрати кілька правильних відповідей, та зараховувалась тільки повна відповідь.

Найскладнішою з експериментальних задач виявилась перша, у якій треба було за результатами рестрикційного аналізу побудувати рестрикційну карту плазміди.

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології команда Харківської області була представлена 7-ма учнями з чотирьох закладів загальної середньої освіти Харківської області:

Переможцями стали:

- Наумова Марія Олександрівна (Харківська гімназія № 47 Харківської міської ради Харківської області) – II місце;
- Бакуменко Кристина Олександрівна (Харківська гімназія № 46 ім. М.В. Ломоносова Харківської міської ради Харківської області) – III місце;
- Масалітіна Юлія Сергіївна (Харківська гімназія №144 Харківської міської ради Харківської області) – II місце;
- Карпенко Катерина Едуардівна (Харківська гімназія № 46 ім. М.В. Ломоносова Харківської міської ради Харківської області) – II місце;
- Оганов Руслан Олександрович (Харківська гімназія № 47 Харківської міської ради Харківської області) – III місце;
- Проценко Катерина Максимівна (Харківська гімназія № 47 Харківської міської ради Харківської області) – II місце.

Таблиця 7

Результати виступу команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології у 2013 – 2017 роках

2015/2016 н. р.				2016/2017 н. р.				2017/2018 н. р.			
Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.
10	1	1	4	6	0	4	1	7	0	4	2

У цьому році на відбірково-тренувальні збори до Міжнародної біологічної олімпіади була запрошена Наумова Марія, учениця Харківської гімназії № 47, яка до складу команди України не ввійшла.

Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з **біології** протягом двох років становлять учні ЗЗСО *районів міста Харкова*: **58 %** від загальної кількості переможців змагань – у 2018 році; **59 %** – у 2017 році. Порівняно з минулим роком цей показник дещо зменшився.

2. Більшість переможців обласного етапу олімпіади з біології протягом двох років складають учні *загальноосвітніх шкіл та гімназій*. При цьому в 2018 році найбільша кількість переможців навчалася в *загальноосвітніх школах* (**43 %**); менша – у *гімназіях* – **30 %**.

3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії. Причому відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади у 2018 році, порівняно з минулим роком зменшилася (**на 2 %**) та **склала 78 %**.

4. Серед учнів 10 – 11-х класів, які взяли участь в обласному етапі олімпіади з **біології** у 2018 році, найбільша частина (**24 %**) навчалася в класах *біолого-хімічного* профілю. При цьому відсоток переможців, які вивчають **біологію** як профільний предмет у класах *біолого-хімічного та біотехнологічного* профілів, від кількості учнів 10 – 11-х класів, які здобули перемогу в обласному етапі змагань, у 2018 році склав **35 %** (на **2 %** більше, ніж у минулому).

5. У 2018 році **20** учнів **9-ти сільських районів, 7-ми ОТГ, 1-го району міста Харкова, 1-го** спеціального інтернатного закладу показали низькі результати на обласному етапі олімпіади з **біології** (коефіцієнт виконання завдань становив **від 0,1554 до 0,2865**). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів **збільшилася (на 2,87 %)**.

6. Протягом двох років найнижчі результати обласного етапу олімпіади з **біології** демонструють учні **3-х ЗЗСО**: Сахновщинської ЗОШ I-III ст. № 2, Зачепилівської ЗОШ I-III ст., Коломацького НВК імені Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова.

7. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становив **0,37** (порівняно з минулим роком **зменшився на 0,05**); серед **переможців змагань – 0,44** (**зменшився на 0,08**); серед **учасників змагань, які не стали переможцями, – 0,29** (**зменшився на 0,04**).

8. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось **найвищим (0,40)** у 8-му класі; **найнижчим (0,36)** – у 10-му та 11-му класах; **серед переможців** обласного етапу змагань: **найвищим (0,48)** – у 8-му класі, **найнижчим (0,42)** – у 10-му класі; серед **учасників, які не стали переможцями**: **найвищим (0,33)** – у 8-му класі, **найнижчим (0,24)** – у 11-му класі.

9. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань **збільшився** у 10-му класі (**на 0,02**), **зменшився** – у 8-му (**на 0,12**), 9-му (**на 0,07**), 11-му класах (**на 0,05**); серед **переможців змагань – зменшився** у 8-му (**на 0,13**), 9-му (**на 0,09**), 11-му класах (**на 0,09**), **залишився незмінним** – у 10-му класі; серед **учасників, які не стали переможцями, – збільшився** в 10-му класі (**на 0,04**) та **зменшився** – у 8-му (**на 0,10**), 9-му (**на 0,05**), 11-му класах (**на 0,02**).

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з біології рекомендуємо вжити таких заходів:

Методистам районних (міських) методичних кабінетів (центрів):

1. Організувати тренувальні заняття для потенційних учасників олімпіади.
2. Проаналізувати вчительський контингент району з метою вибору педагогів-тренерів для підготовки учнів до участі в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади, тренерами вибирати вчителів, учні яких мають стабільно високі результати.
3. Проводити навчально-відбіркові збори для переможців II (районного) етапу олімпіади.
4. Формувати склад команди на III (обласний) етап з урахуванням відбіркових зборів на районному рівні.
5. Створювати в закладах загальної середньої освіти простір, що сприяє реалізації та вдосконаленню біологічних здібностей школярів: введення елективних курсів, спецкурсів, факультативів.

Керівникам районних (міських) методичних об'єднань:

1. Провести детальний аналіз олімпіадних робіт минулих років, результати якого розглянути на засіданнях Р(М)МО, опрацювати типові помилки, розробити рекомендації вчителям для підготовки учнів до олімпіади.
2. Ретельно проаналізувати результати участі учнів ЗЗСО району (міста) у I-III етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології з метою виявлення потенційних учасників у наступному навчальному році та з'ясувати фактори, що впливають на результативність виступу команди.
3. Приділити особливу увагу роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з біології, та цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних змаганнях. Бажано організувати співпрацю з науковими співробітниками закладів вищої освіти, поширення досвіду роботи вчителів, які підготували переможців минулих років.

4. Розробити банк завдань та створити систему дистанційних олімпіад, використовуючи сайти ЗЗСО району (міста).

5. Провести семінари-практикуми для вчителів із метою їх ознайомлення з вимогами виконання завдань III етапу та рівнем їх складності.

6. Своєчасно вивчити на засіданні Р(М)МО методичні рекомендації з підготовки до олімпіади.

Журі й оргкомітету II (районного) етапу олімпіади:

1. Об'єктивно підходити до визначення переможців і відповідно якісніше формувати учнівські команди для участі в III (обласному) етапі.

2. Проводити якісний і детальний аналіз II етапу олімпіади, доводити його зміст до вчителів із метою якісної підготовки школярів до III етапу.

Учителям біології:

1. Брати участь в он-лайн тренінгах з підготовки до олімпіади, які проводяться КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

2. Упроваджувати в навчальний процес методики проблемного навчання, пошукових і дослідницьких видів робіт для розвитку логічного мислення школярів, удосконалювати вміння учнів аналізувати, синтезувати, узагальнювати.

3. Опрацьовувати з учнями олімпіадні завдання II, III та IV етапів попередніх років під час підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади, які розміщені на Українському біологічному сайті та на сайті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

4. Використовувати діагностичні інструменти для відбору потенційних учасників олімпіади.

5. Розробити індивідуальну програму підготовки до олімпіади для кожного учня, що буде відображати його специфічну траєкторію руху.

6. Використовувати можливості інтернет-технологій для підготовки учнів до олімпіади, зокрема забезпечувати участь школярів в Інтернет-олімпіадах.

7. Створити творчі групи з олімпіадників минулих років різного віку для спільної підготовки.

8. Оскільки достатньої кількості годин на відпрацювання вміння розв'язувати завдання олімпіадного рівня програмою не передбачено, є необхідність у додаткових заняттях для обдарованих учнів, без яких навчити школярів розв'язувати їх неможливо.

Екологія

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *екології* взяли участь **100** учнів (**91** – у 2017 році), що на **9,89 % більше**, ніж у минулому.

Найбільша кількість учасників змагань навчалася в закладах загальної середньої освіти Київського (**6**) та Шевченківського (**5**) районів міста Харкова.

В обласному етапі змагань не взяли участь школярі Близнюківського, Зачепилівського, Золочівського, Нововодолазького, Чугуївського районів області, Наталинської об'єднаної територіальної громади (ОТГ).

Переможцем став **51** учень (**44** – у 2017 році), що становить **51,00 %** від загальної кількості учасників змагань (**48,35 %** – у 2017 році). Це на **2,65 % більше**, ніж у минулому році.

Серед переможців **27** учнів – із **16-ти** (**23** із **15-ти сільських районів** – у 2017 році) *сільських районів та ОТГ*, **5** – із **4-х** (**6** із **4-х** – у 2017 році) – *міст обласного значення*, **17** – із **7-ми** (**12** із **7-ми** – у 2017 році) *районів міста Харкова*, **2** (**2** – у 2017 році) – із Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради.

Переможці були в Барвінківському, Богодухівському, Валківському, Дворічанському, Дергачівському, Зміївському, Кегичівському, Красноградському, Краснокутському, Куп'янському, Лозівському, Сахновщинському, Чугуївському районах області; Золочівській, Малоданилівській, Мереф'янській ОТГ; м. Ізюмі, м. Лозовій, м. Люботині, м. Чугуєві; Індустріальному, Київському, Московському, Новобаварському, Основ'янському, Слобідському, Шевченківському районах міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Барвінківського, Богодухівського, Валківського, Дворічанського, Зміївського, Кегичівського, Красноградського, Куп'янського, Лозівського, Сахновщинського, Чугуївського районів області, Мереф'янської ОТГ, м. Лозової, м. Люботина, м. Чугуєва; Київського, Московського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Шевченківського районів міста Харкова. Порівняно з минулим роком з'явилися переможці в Дергачівському, Краснокутському районах області.

Серед *районів (міст) області* **найбільша** кількість переможців (**5**) – у Київському та Шевченківському районі міста Харкова. Вона становить **83 %** від загальної кількості учасників закладів загальної середньої освіти Київського району та **100 %** – Шевченківського району міста Харкова.

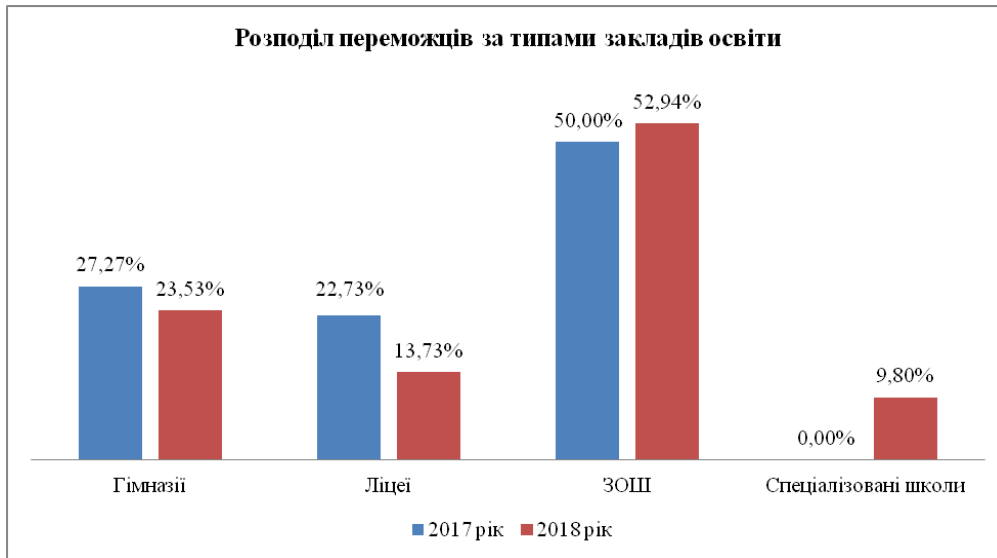
Слід зазначити, що значну частину переможців олімпіади у 2018 році становили учні ЗЗСО *сільських районів*. Їх відносна кількість склала **52,94 %** (**52,27 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей відсоток дещо збільшився (**на 0,67 %**).

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *екології* здобувають учні Барвінківської ЗОШ I-III ст. №1, Богодухівської гімназії № 1, Богодухівського ліцею № 3, Шарівської ЗОШ I-III ст. (Валківський район), Дворічанського ліцею, Зміївської ЗОШ I-III ст. № 2, Зідківської ЗОШ I-III ст. (Зміївський район), Красненської ЗОШ I-III ст. (Кегичівський район), Піщанської ЗОШ I-III ст. (Куп'янський район), Сахновщинської ЗОШ I-III ст. № 1 (Сахновщинської гімназії – у 2017 році), Новопокровського навчально-виховного комплексу (Чугуївський район), Утківської ЗОШ I-III ст. (Мереф'янська ОТГ), Лозівського НВК «ЗНЗ - ліцей» № 4, Харківської гімназії № 1, Харківської гімназії № 47, Харківського ліцею № 89, Харківського ліцею № 107, Харківської гімназії № 116, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типом закладів освіти

Діаграма 1

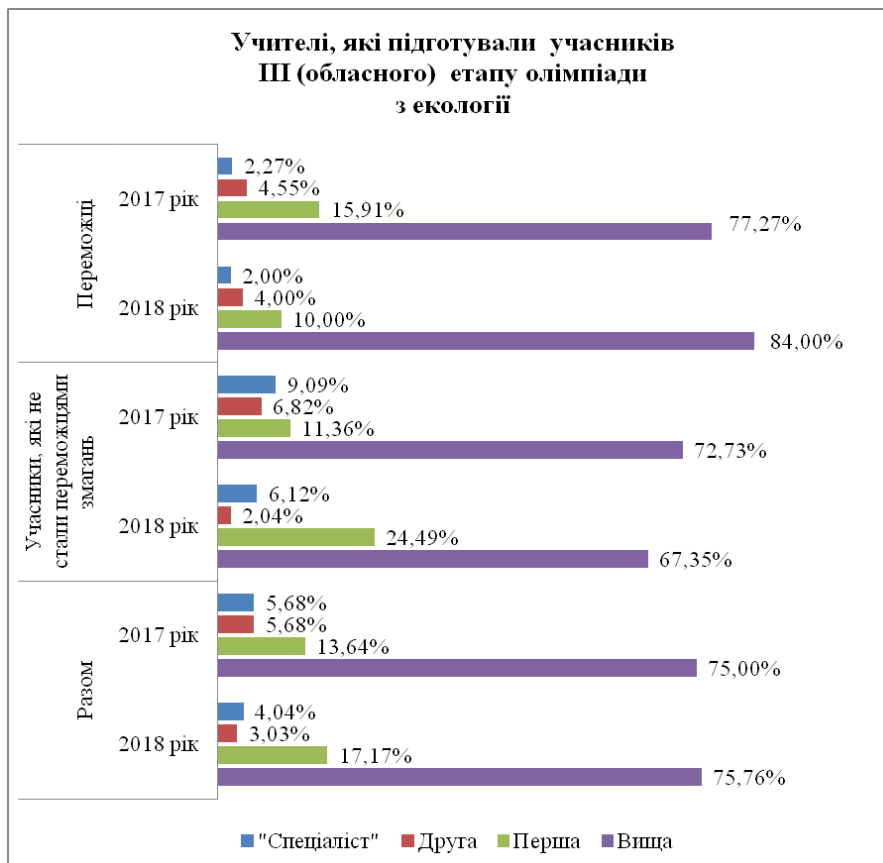


Більшість переможців протягом двох років складають учні загальноосвітніх шкіл: **52,94 %** – у 2018 році, **50,00 %** – у 2017 році. Порівняно з минулим роком відсоток таких учнів збільшився на 2,94 %.

У 2018 році **майже кожен четвертий** переможець обласного етапу учнівської олімпіади з **екології** – учень *гімназії*, а **13,73 %** – *лицеїв*. Слід зазначити, що в порівнянні з минулим роком відносна кількість переможців обласного етапу змагань серед учнів цих закладів освіти зменшилася: відповідно на **1,78 %** і **9,00 %**. Разом із тим з'явилися переможці серед учнів *спеціалізованих шкіл* (**9,80 %**) – *діаграма 1*.

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, більшість переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, підготували вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з *екології* у 2018 році, **склав 84,00 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів **збільшилася на 6,73 %**.

У 2018 році **10 %** учителів, які підготували переможців змагань, мали першу кваліфікаційну категорію (у 2017 році таких педагогів було більше на 5,91 %). Як і в минулому році, переможців підготувала незначна кількість учителів другої кваліфікаційної категорії (**4,00 %** – у 2018 році; **4,55 %** – у 2017 році) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**2,00 %** – у 2018 році; **2,27 %** – у 2017 році).

Два роки поспіль серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань, більшу частину склали вчителі вищої кваліфікаційної категорії (**67,35 %** – у 2018 році; **72,73 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів зменшилася на 5,38 %.

Разом із тим **майже кожний четвертий (11,36 %** – у 2017 році) учитель мав першу кваліфікаційну категорію, а незначна частина – другу (**2,04 %** – у 2018 році; **6,82 %** – у 2017 році) або кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**6,12 %** – у 2018 році; **9,09 %** – у 2017 році) – *діаграма 2*.

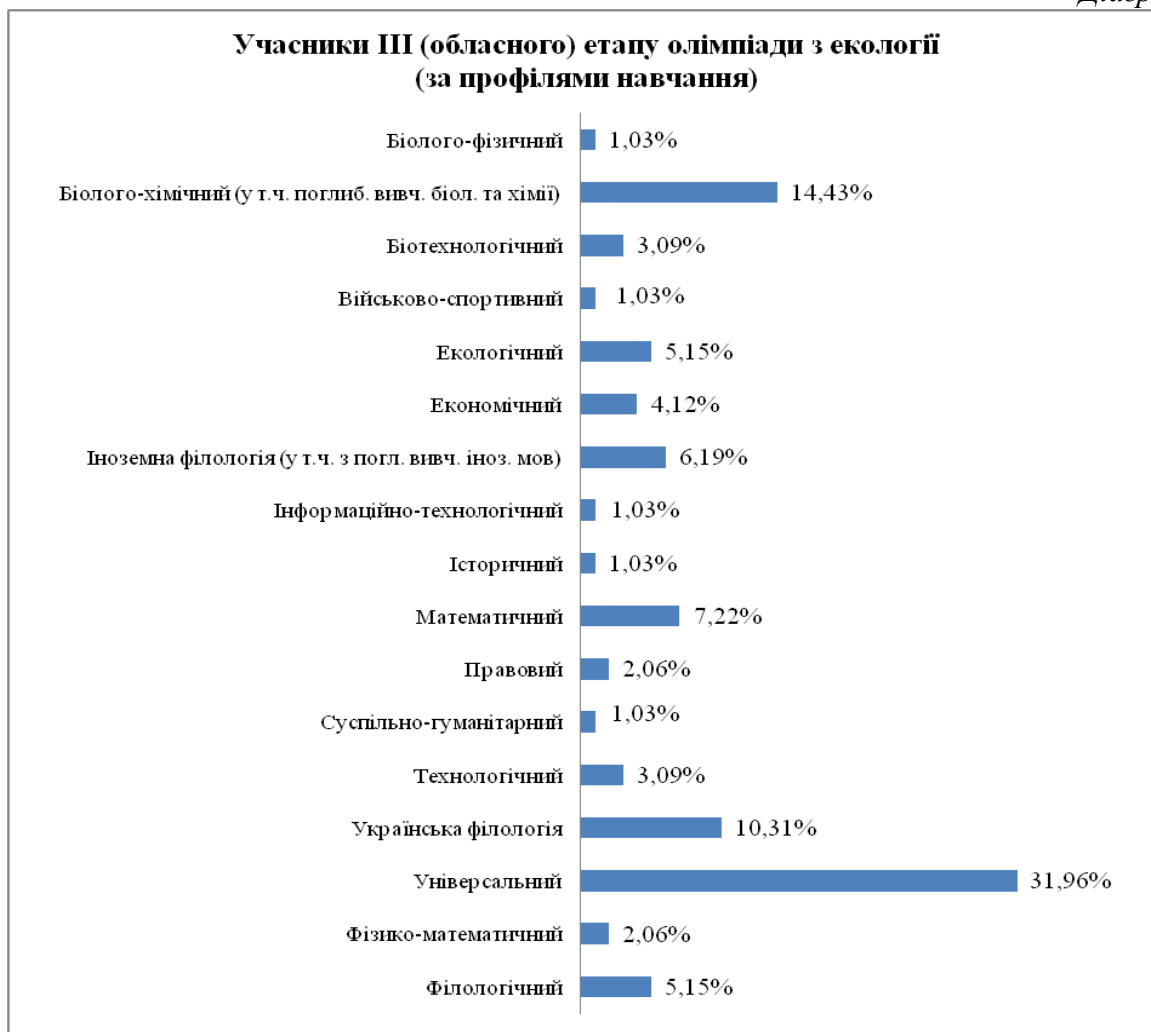
2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *екології* у 2018 році взяли участь **100 (91 – у 2017 році)** учнів 10 – 11-х класів.

Із них переможцем став **51** учень (**44** – у 2017 році).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіад за профілями навчання поданий на діаграмі нижче.

Діаграма 3



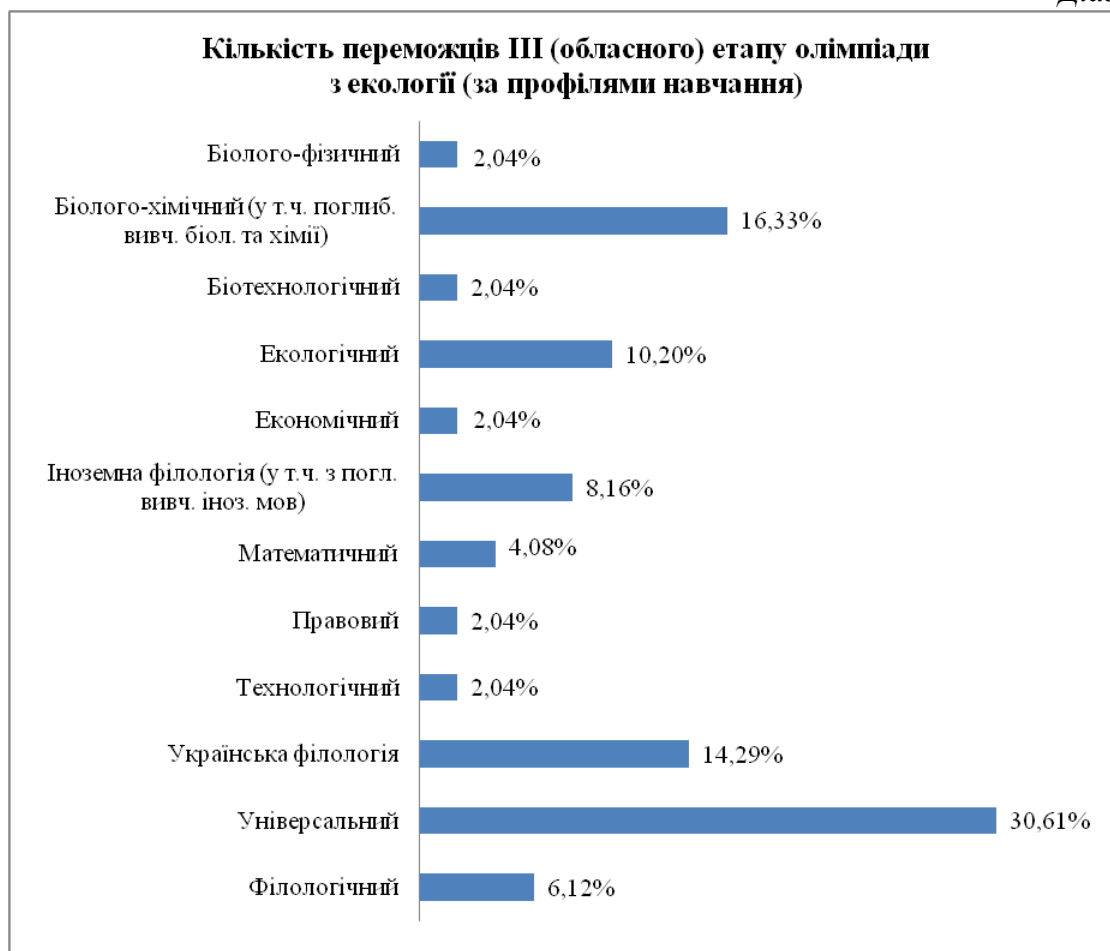
У III (обласному) етапі олімпіади з **екології** взяли участь учні *біолого-фізичного, біолого-хімічного (у тому числі з поглибленим вивченням біології та хімії), біотехнологічного, військово-спортивного, екологічного, економічного, інформаційно-технологічного, історичного, математичного, правового, суспільно-гуманітарного, технологічного, універсального, фізико-математичного, філологічного* профілів навчання, *іноземної філології (у тому числі з поглибленим вивченням іноземних мов)* та *української філології*.

Серед учасників обласного етапу олімпіади з **екології** у 2018 році **найбільша** частина учнів (**31,96 %**) навчалася в класах *універсального* профілю, **понад 10 %** – *біолого-хімічного* профілю та класах *української філології*.

Менша частина учасників обласного етапу олімпіади – учні класів *математичного (7,22 %)* та *екологічного* профілів навчання (**6,58 %**), та *іноземної філології (6,19 %)*. Незначну кількість (до 5 %) становили учні, які навчалися за *іншими профілями*.

Переможцями стали учні з класів із *біолого-фізичним, біолого-хімічним (у тому числі з поглибленим вивчення біології та хімії), біотехнологічним, екологічним, економічним, математичним, правовим, технологічним, універсальним, філологічним* профілями, *української філології та іноземної філології (у тому числі з поглибленим вивченням іноземних мов)*.

Діаграма 4



Найбільша кількість переможців (**30,61 %** від загальної кількості переможців серед учнів 10 – 11-х класів, які взяли участь в обласному етапі змагань), навчалися за *універсальним профілем*, а **понад 16 %** – за *біолого-хімічним*.

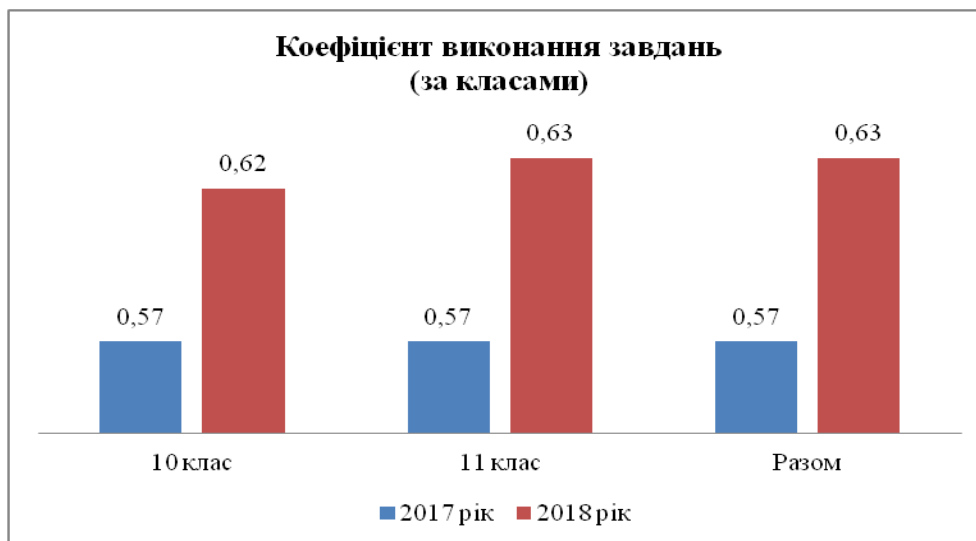
Менша частина переможців – учні класів української філології (14,29 %), екологічного профілю навчання (10,20 %), іноземної філології (8,16 %). Незначна кількість учнів, які здобули перемогу в змаганнях, (понад 6 %) навчалися за іншими профілями.

Разом із тим відсоток переможців серед учнів 10 – 11 класів, які вивчають екологію як профільний предмет (у класах екологічного, біотехнологічного профілю), від кількості переможців серед учнів 10 – 11-х класів склав лише 12,24 % (25,64 % – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник зменшився (у 2 рази). Це свідчить про те, що вплив профілю навчання на результати обласного етапу олімпіади з екології залишається відсутнім (діаграма 4).

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань (частка від максимально можливої кількості балів всіма учасниками змагань) становив 0,63 (0,57 – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився (на 0,06) – діаграма 5.

Діаграма 5



У 2018 році найвищим середній коефіцієнт виконання завдань (0,63) виявився в 11-му класі, найнижчим (0,62) – у 10-му. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в 10-му (на 0,05) та 11-му (на 0,06) класах.

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з екології у 2018 році коливається від 0,6147 до 0,9220. Його значення за класами подані в таблиці 1.

Таблиця 1

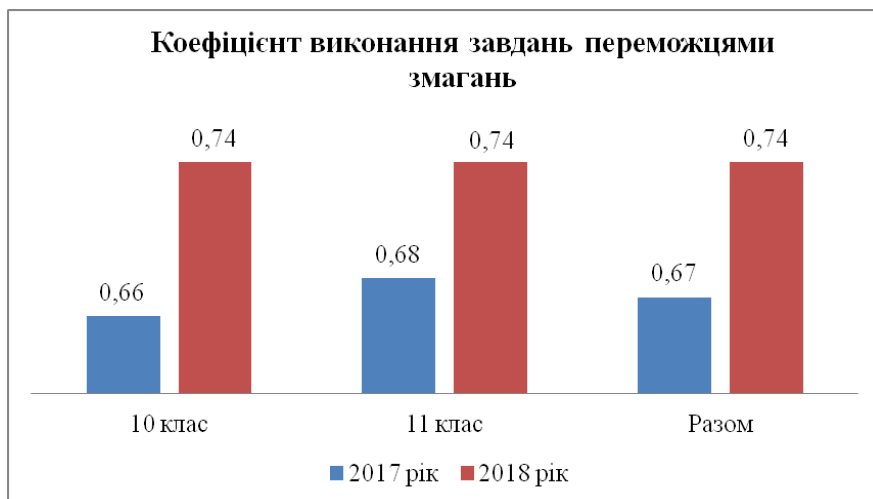
Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з екології

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
10 клас	0,5459	0,7856	0,6147	0,8991
11 клас	0,5826	0,8303	0,6422	0,9220

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань (0,9220) був у 11-му класі, найнижчим (0,6147) – у 10-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився в усіх паралелях.

Значення коефіцієнта виконання завдань подано на діаграмі 6.



Середнє значення показника склало **0,74** (**0,67** – у 2017 році), що на **0,07** більше, ніж у минулому.

У 2018 році коефіцієнт виконання завдань переможцями змагань у 10-му та 11-му класах дорівнював **0,74**.

У порівнянні з минулим роком цей показник збільшився в усіх паралелях: у 10-му – на **0,08**, 11-му – на **0,06**.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями змагань, виявився **майже в 1,4 раз** нижчим за середнє значення попереднього показника.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *екології*, які не стали переможцями, подані в таблиці 2.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з екології, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
10 клас	0,2523	0,5413	0,2385	0,6101
11 клас	0,0367	0,5780	0,2294	0,6376

У 2018 році цей показник виявився найвищим (**0,6376**) у 11-му класі, найнижчим (**0,2294**) – також в 11-му класі.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед учасників змагань, які не стали переможцями, збільшився в 10-му та 11-му класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подано на *діаграмі 7*.

Діаграма 7



Середнє значення показника становило **0,47 (0,51 – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком воно **збільшилося (на 0,04)**.

У 2018 році **найвищим** середній коефіцієнт виконання завдань (**0,52**) виявився в 11-му класі, **найнижчим (0,50)** – у 10-му.

Порівняно з минулим роком цей показник **збільшився** в **усіх** паралелях: у 10-му – на **0,03**, 11-му класі – на **0,05**.

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становив понад **0,89**) у 2018 році продемонстрували **2** учні **2-х** закладів загальної середньої освіти: Харківської гімназії № 1, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради». Слід зазначити, що у 2017 році було також **2** учні із **2-х** ЗЗСО, які показали такі ж результати.

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдань становив до **0,24**) показали **2** учні (**2,00 %**) ЗЗСО (Коломацької та Роганської ОТГ).

3. Аналіз виконання завдань учасниками III етапу олімпіади

Основу теоретичного туру складають тестові завдання з екології, які вимагають від конкурсантів як відтворення теоретичних знань, так і вміння проводити порівняльний аналіз змісту варіантів відповідей. Виконання завдань такого формату передбачає наявність в учнів не тільки знань понятійного апарату з екології, а й уміння оперувати ними, аналізувати зміст та обсяг понять, знаходити спільне й відмінне.

Більшу частину балів (80%) учасники отримували за практичний тур олімпіади – зміст проекту та стендовий захист.

Під час оцінювання журі враховувало правильність і науковість викладення матеріалу, повноту розкриття понять і закономірностей, точність уживання екологічної термінології, логічність і доказовість у викладенні матеріалу, ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх і специфічних умінь школярів (робота з картографічними, статистичними й іншими додатковими матеріалами).

Типові помилки під час захисту екологічних проектів:

- теми проектів не вирізняються оригінальністю, не є актуальними, екологічними та науково-дослідними;
- формулювання «цілі проекту» не завжди конкретне, з нього не зрозуміло, навіщо проводиться дослідження;
- перелік задач часто не повний – вони не сприймаються як послідовні кроки досягнення цілі;
- наукова гіпотеза формулюється без урахування мети проекту;
- визначення об'єкта та предмета дослідження часто плутають або визначають неправильно;
- переважна кількість робіт має описовий характер;
- у виступі не розкрито власний внесок здобувача;
- недостатнє відображення інформації про ставлення суспільства до реалізації проекту;
- не використані наукові підходи до виконання роботи;
- власні дослідження математично не обґрунтовані;
- частина учнів не дотримується вимог щодо структури проекту (декілька робіт оформлені як реферат);
- неповне розкриття теми, неволодіння науковою термінологією.

За результатами практичного туру найвищу оцінку отримали учні, які надали екологічні проекти дослідницького характеру. Учні, які презентували реферативні роботи описового характеру (близько 70% від загальної кількості учасників), не були допущені до стендового захисту.

Необхідно звернути увагу на велику кількість робіт, що не відповідали вимогам до екологічних проектів. Причиною цього став вибір тем неекологічного змісту, необізнаність у напрямках екологічної роботи, недостатній рівень володіння методами екологічних досліджень і математичної статистики.

Захист показав, що діти не володіють умінням чітко й аргументовано доводити актуальність проблеми, представляти методику проведення дослідження та його результати. А головне те, що значна частина учнів у своїх роботах не змогла пояснити практичне значення проекту та власний внесок у виконання практичної частини досліджень.

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології команда Харківської області була представлена двома учнями з КЗ «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради та Харківської гімназії № 1 Харківської міської ради Харківської області.

Обидва учасники (Бондаренко Влада та Гринченко Семен) отримали дипломи III ступеня.

Таблиця 3

Результати виступу команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології у 2013–2016 роках

2015/2016 н. р				2016/2017 н. р				2017/2018 н. р			
Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.
5	0	1	0	2	0	0	2	2	0	0	2

Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з **екології** протягом двох років становлять учні ЗЗСО *сільських районів*: **53 %** від загальної кількості переможців змагань – у 2018 році; **52 %** – у 2017 році.

2. Більшість переможців обласного етапу олімпіади з **екології** протягом двох років складають учні *загальноосвітніх шкіл*: **50 %** – у 2017 році; **53 %** – у 2018 році. При цьому порівняно з минулим роком їх відсоток збільшився на 3 %.

3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі *вищої* кваліфікаційної категорії. Причому відносна кількість педагогів *вищої* кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади у 2018 році, порівняно з минулим роком збільшилася на 7 % та **склала 84%**.

4. Серед учасників обласного етапу олімпіади з **екології** у 2018 році учні 10 – 11-х класів навчалися за різними профілями; **найбільша** кількість (**32 %**) – у класах *універсального* профілю. При цьому відсоток переможців, які вивчають **екологію** як профільний предмет, у 2018 році склав лише **12 %** (на **14 %** менше, ніж у минулому). Це свідчить про відсутність впливу профілю навчання на результати школярів в обласному етапі олімпіади з екології.

5. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становив **0,63** (порівняно з минулим роком він збільшився на 0,06); серед переможців змагань – **0,74** (збільшився на 0,07); серед учасників змагань, які не стали переможцями, – **0,47** (збільшився на 0,04).

6. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році було найвищим (0,63) в 11-му класі, найнижчим (0,62) – у 10-му; *серед переможців* обласного етапу змагань: **0,74** – у 10-му та 11-му класах; *серед учасників, які не стали переможцями*, – найвищим (0,52) – в 11-му класі, найнижчим (0,50) – у 10-му.

7. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань збільшився в 10-му (**на 0,05**) та 11-му (**на 0,06**) класах; *серед переможців змагань збільшився* в 10-му (**на 0,08**) та 11-му (**на 0,06**) класах; *серед учасників, які не стали переможцями*, – збільшився в 10-му (**на 0,03**) та 11-му (**на 0,05**) класах.

8. Найкращі результати у 2018 році (коефіцієнт виконання завдань становив понад **0,89**) показали **1** учень Харківської гімназії № 1 та **1** учень Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

9. Найнижчі результати обласного етапу олімпіади з *екології* у 2018 році продемонстрували **2** учні ЗЗСО ОТГ (Коломацької та Роганської);

10. Необхідно звернути увагу на велику кількість робіт, які не відповідають вимогам до екологічних проєктів. Причиною цього є вибір тем не екологічного змісту, необізнаність у напрямках екологічної роботи, недостатній рівень володіння методами екологічних досліджень і математичної статистики.

Рекомендації

З метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з екології рекомендуємо вжити таких заходів.

Методистам районних (міських) методичних кабінетів (центрів):

1. Організувати тренувальні заняття для потенційних учасників олімпіади.
2. Проаналізувати вчительський контингент району з метою вибору педагогів-тренерів для підготовки учнів до участі в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади, тренерами вибирати вчителів, учні яких мають стабільно високі результати.
3. Формувати склад команди на III (обласний) етап з урахуванням відбіркових зборів на районному рівні.
4. Створити умови для роботи з обдарованими учнями в позаурочний час, у тому числі проводити навчальні збори для переможців II (районного) етапу олімпіади.

Керівникам районних (міських) методичних об'єднань:

1. Ретельно проаналізувати результати участі учнів ЗЗСО району (міста, ОТГ) у I-III етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології з метою виявлення потенційних учасників у наступному навчальному році та з'ясувати фактори, що впливають на результативність виступу команди.
2. Розробити банк завдань та створити систему дистанційних олімпіад, використовуючи сайти ЗЗСО району (міста).
3. Під час проведення II етапу олімпіади звернути увагу на відповідність представлених робіт вимогам до екологічних проєктів.
4. Спланувати науково-методичні заходи щодо вдосконалення навичок учителів із розв'язування завдань підвищеної складності та олімпіадних задач. Для цього під час секційних засідань доцільно проводити тренінги з розв'язування подібних задач.
5. Приділити особливу увагу роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з екології, цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних змаганнях.
6. Організувати співпрацю з науковими співробітниками закладів вищої освіти.

Учителям- предметникам:

1. Брати участь в он-лайн тренінгах з підготовки до олімпіади, які проводяться КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».
2. Оскільки достатньої кількості годин на відпрацювання вміння розв'язувати завдання олімпіадного рівня в програмі не передбачено, а в типових освітніх програм для 9–10-х класів не закладено вивчення предмета «Екологія», доцільно проводити додаткові заняття для обдарованих учнів.
3. Використовувати діагностичні інструменти для відбору потенційних учасників олімпіади.
4. Опрацьовувати з учнями олімпіадні завдання III та IV етапів попередніх років під час підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади.
5. Брати участь у спільному освітньому проекті «Освітньо-екологічний центр «Екологічна освіта майбутнього», розробленому КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» спільно з ХНУМГ імені О.М. Бекетова.
6. Використовувати можливості інтернет-технологій для підготовки учнів до олімпіади, зокрема залучати їх до участі в Інтернет-олімпіадах.
7. Ознайомити учнів із методикою статистичної обробки експериментальних даних, оскільки в більшості робіт в етапах дослідження заявлена статистична обробка, яка фактично зводиться до розрахунків середнього значення.

Математика

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *математики* взяли участь **283** учні (**300** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком кількість учасників олімпіади зменшилась на **5,67 %**.

Найбільша кількість учасників змагань навчалася в КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (**88**) та закладах загальної середньої освіти Шевченківського району міста Харкова (**26**). Не взяли участі в обласному етапі змагань школярі Дворічанського, Шевченківського *районів області* та Старосалтівської *об'єднаної територіальної громади*. При цьому в Дворічанському районі два роки поспіль не було учасників обласного етапу змагань.

Переможцями стали **122** учні (**121** – у 2017 році), що становить **43,11 %** від загальної кількості учасників (**40,33 %** – у 2017 році).

Серед переможців **2** учні – з **1-го** (**4** учні з **4-х** – у 2017 році) *сільського району* та **1-ї об'єднаної територіальної громади**, **30** – із **5-ти** (**36** із **8-ми** – у 2017 році) *районів міста Харкова*, **83** (**75** – у 2017 році) – із ЗЗСО міської мережі, **7** (**6** – у 2017 році) – із КЗ «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Переможцями стали учні ЗЗСО Зміївського району, Малоданилівської ОТГ, Київського, Московського, Немишлянського, Слобідського та Шевченківського районів міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Київського, Московського, Немишлянського, Слобідського та Шевченківського *районів міста Харкова*.

Найбільша кількість переможців (**20**) серед *районів (ОТГ, міст) області* – учні ЗЗСО Шевченківського району міста Харкова (**76,93 %** від загальної кількості учасників цього району).

По *зкладах загальної середньої освіти* найбільша кількість переможців два роки поспіль – у КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»: **83** учні – у 2018 році (**75** – у 2017 році). Значна кількість переможців – у Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія» – **19** (**14** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком кількість школярів цих закладів загальної середньої освіти, які стають переможцями обласного етапу олімпіади, збільшилась.

Два роки поспіль **найбільша** кількість переможців – у КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»: **83** учні (**75** – у 2017 році). Значна кількість переможців – учні Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія» – **19** (**14** – у 2017 році).

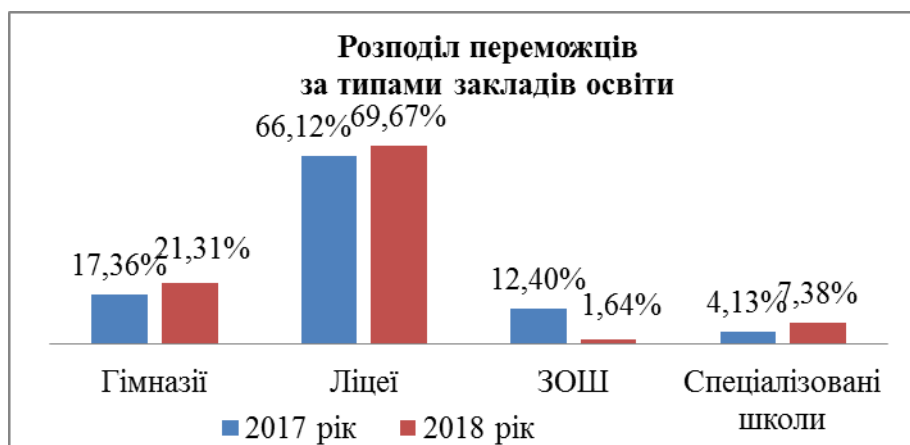
Слід зазначити, що учні КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія» у 2018 році склали **81,15 %** від загальної кількості переможців (**73,55 %** – у 2017 році).

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *математики* здобувають також учні Харківської СШ II-III ст. № 3, Харківської гімназії № 46 ім. М.В. Ломоносова, Харківської ЗОШ I-III ст. № 103, Харківського ліцею № 161 «Імпульс», КЗ «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1



Два роки поспіль більшість переможців олімпіади (близько 70 %) складають учні ліцеїв.

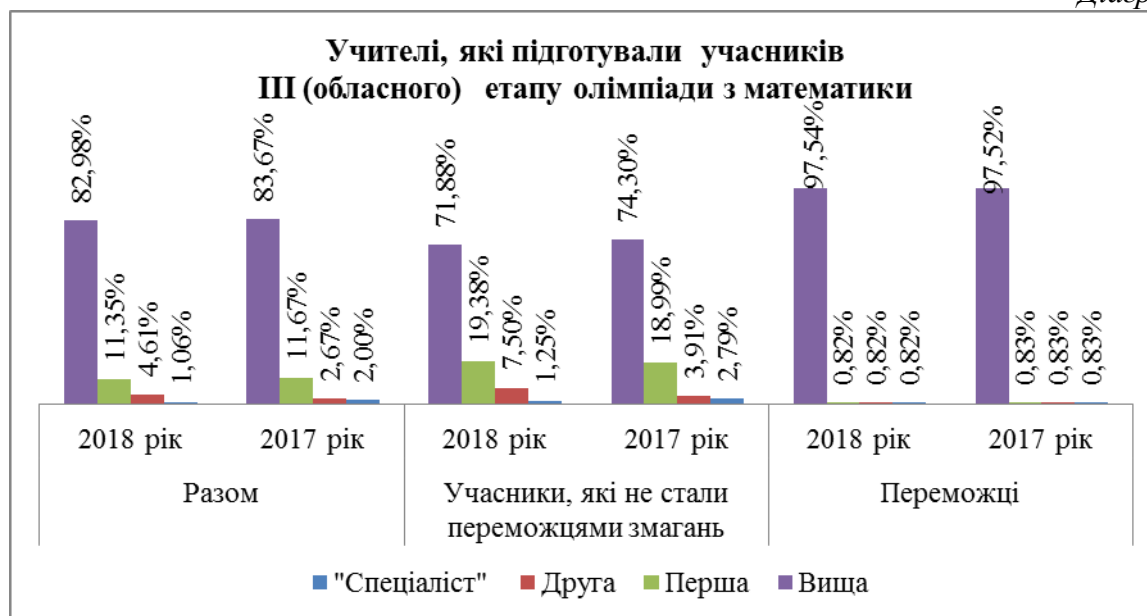
Майже кожен п'ятий переможець – учень гімназії.

Незначну частину переможців змагань складають учні загальноосвітніх (1,64 %) та спеціалізованих шкіл (7,38 %).

Відносна кількість учнів, які здобули перемогу, зменшилася серед учнів загальноосвітніх шкіл (на 10,76 %); збільшилася: серед учнів ліцеїв (на 3,55 %), гімназій (на 3,95 %), спеціалізованих шкіл (на 3,25 %) – діаграма 1.

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували переважно вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток вчителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з математики, два роки поспіль

перевищує **97 %**. Порівняно з 2017 роком відносна кількість таких педагогів **майже не змінилася**.

При цьому слід зазначити, що переважну кількість переможців підготували 3 вчителі: Ліфиць С.О. (КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області») – 25%, Лисакевич А.В. (КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області») – 25%, Крижановський А.Ф. (Харківський НВК № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області) – 8 %.

Незначна кількість учителів (до **1 %**), учні яких стали переможцями змагань, мали відповідно другу, першу кваліфікаційні категорії та кваліфікаційну категорію «спеціаліст». Порівняно з минулим роком відсоток таких педагогічних працівників **майже не змінився**.

Як у 2017, так і в 2018 році серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу, було також більше педагогів вищої кваліфікаційної категорії (**понад 70 %**). Разом із тим два роки поспіль майже кожний п'ятий учитель мав першу кваліфікаційну категорію (**19,38%** – у 2018 році; **17,55%** – у 2017) і **незначний відсоток** – другу (**7,50 %** – у 2018 році; **3,91%** – у 2017) і кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**1,25 %** – у 2018 році; **2,79 %** – у 2017) – *діаграма 2*.

2.3. За профілями навчання

У ІІІ (обласному) етапі олімпіади з *математики* взяли участь **86 (105 – у 2017 році)** учнів 10–11-х класів.

Із них переможцями стали **32 учні (42 – у 2017 році)**.

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за профілями навчання подано на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



В олімпіаді брали участь учні класів *іноземної філології* (у т.ч. з поглибленим вивченням *іноземної мови*), *української філології*, *фізико-математичного*, *математичного*, *універсального*, *економічного*, *біолого-хімічного*, *інформаційно-технологічного*, *історичного*, *правового* профілів.

Більшість учнів навчалася в класах *фізико-математичного* (**39,53 %**) та *математичного* (**22,09 %**) профілів. Разом їх кількість становить **61,62 % (65,72 % – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком відсоток таких школярів зменшився на **4,10 %** (*діаграма 3*).

Переможцями стали учні класів іноземної філології (у т.ч. з поглибленим вивченням іноземної мови), фізико-математичного, математичного, біолого-хімічного, інформаційно-технологічного профілів.

Незначна кількість переможців (до 6 %) – учні класів інших профілів (діаграма 4).

Діаграма 4



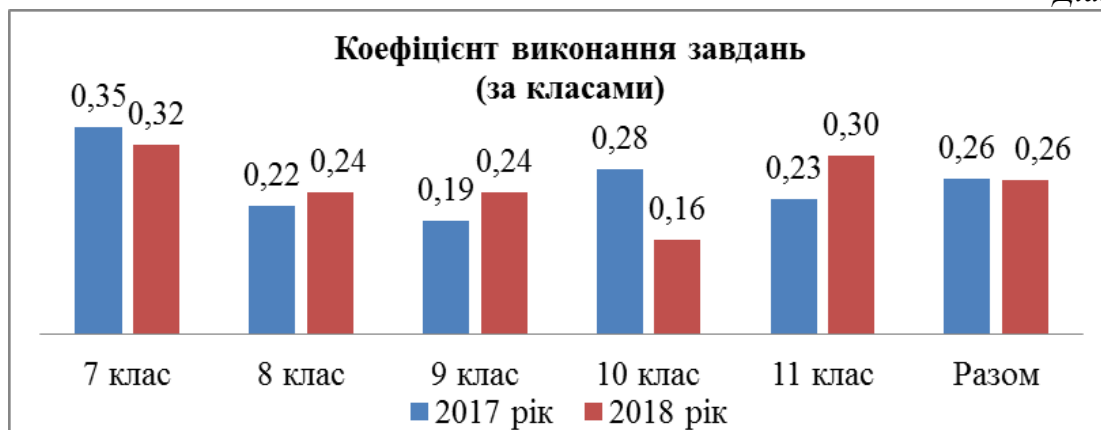
Найбільша кількість переможців серед учнів класів із *фізико-математичним (71,88 %)* та *математичним (18,75 %)* профілями навчання. Разом їх кількість становить **90,63 % (85,71 % – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на 4,92 %.

Незначна кількість переможців – учні класів інших профілів.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів, отриманої всіма учасниками) становив **0,26 (0,26 – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей показник не змінився (діаграма 5).

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (0,32) у 7-му класі; найменшим (0,16) – у 10-му.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився у 8-му (на **0,02**), 9-му (на **0,05**), 11-му (на **0,07**) класах; зменшився в 7-му (на **0,03**), 10-му (на **0,12**) класах.

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *математики* у 2018 році коливається від **0,2063** до **1,0000**. Його значення за класами подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з математики

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
7 клас	0,2679	1.0000	0,2500	0,8571
8 клас	0,2540	0,9841	0,2381	0,9365
9 клас	0,2063	1.0000	0,2063	1,0000
10 клас	0,2063	1.0000	0,3968	0,7302
11 клас	0,2063	0,8889	0,2698	0,9206

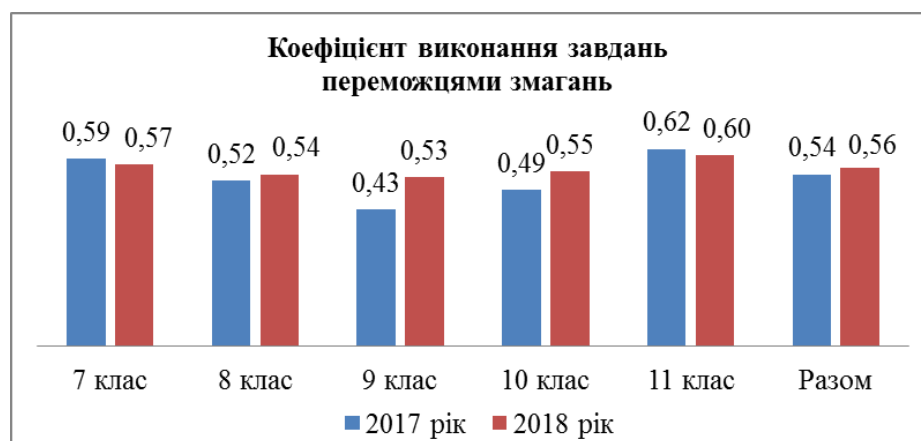
Найвищим (**1,0000**) у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань був у 9-му класі, найнижчим (**0,2063**) також у 9-му.

Слід зазначити, що в 9-му класі три роки поспіль коефіцієнт виконання завдань дорівнює максимальному значенню (**1,0000**).

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців зменшився в 7-му (на **0,1429**), 8-му (на **0,0476**), 10-му (на **0,2698**) класах; збільшився в 11-му (на **0,0317**).

Середнє значення коефіцієнта виконання завдань за класами подано на *діаграмі 6*.

Діаграма 6



Середнє значення показника склало **0,56** (**0,54** – у 2017 році). Це на **0,02** більше, ніж у минулому році. Найбільшим (**0,60**) воно виявилось в 11-му класі, найменшим (**0,53**) у 9-му класі.

У порівнянні з минулим роком цей показник збільшився у 8-му (на **0,02**), 9-му (на **0,10**), 10-му (на **0,06**) класах; зменшився в 7-му (на **0,02**), 11-му (на **0,02**) класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, виявився набагато нижчим, ніж у переможців (його значення коливається до **0,1746**).

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подані в *таблиці 2*.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з математики, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
7 клас	0,0000	0,1964	0,0000	0,1607
8 клас	0,0000	0,1587	0,0000	0,1746
9 клас	0,0000	0,1746	0,0000	0,1746
10 клас	0,0000	0,1746	0,0000	0,1270
11 клас	0,0000	0,1746	0,0000	0,1587

Найвищим (0,1746) цей показник виявився у 8-му та 9-му класах, найнижчим (0,0000) – в усіх класах.

Порівняно з минулим роком **найвищий** коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, **збільшився** у 8-му класі на **0,0159**; **зменшився** в 7-му на **0,0357**, у 10-му – на **0,0476**, в 11-му – на **0,0159**; **не змінився** він у 9-му класі (**0,1746**).

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подано на *діаграмі 7*.

Діаграма 7



Середнє значення показника становить **0,03** (**0,08** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком воно **зменшилось** на **0,05**.

Найбільшим (0,04) середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, був у 7-му та 8-му класах, найменшим (0,03) – у 9-му, 10-му, 11-му класах. Порівняно з минулим роком цей показник **зменшився** в усіх паралелях: у 7-му класі на **0,06**, у 8-му – на **0,04**, у 9-му – на **0,04**, у 10-му – на **0,03**, 11-му – на **0,04**.

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,8095** до **1,0000**) показали **18** учнів (**15** – у 2017 році), серед яких **17** (**13** – у 2017 році) учнів КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», **1** учень (**2** – у 2017 році) Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія». Протягом трьох років найвищі результати демонструють учні саме цих закладів освіти.

Не набрали **жодного бала 64** (**42** – у 2017 році) учні з **26-ти** (**18-ти** – у 2017 році) *сільських районів та об'єднаних територіальних громад*: Балаклійського, Барвінківського, Близнюківського, Богодухівського, Борівського, Валківського, Великобурлуцького, Вовчанського, Дергачівського, Зміївського, Кегичівського, Красноградського, Краснокутського, Куп'янського, Лозівського, Нововодолазького, Первомайського, Печенізького, Харківського, Чугуївського районів та Зачепилівської, Золочівської, Малинівської, Мереш'янської, Нововодолазької, Роганської ОТГ; **4-х** (**2-х** – у 2017 році) *міст обласного значення*: м. Ізюма, м. Куп'янська, м. Люботина, м. Чугуєва; **6-ти** (**5-ти** – у 2017 році) *районів міста Харкова*: Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Холодногірського.

Порівняно з минулим роком відсоток учнів, які не набрали жодного бала, **збільшився** на **8,62 %** та становить **22,62 %** (**14,00 %** – у 2017 році).

Такі учні були в Балаклійському ліцеї, опорному закладі Барвінківська ЗОШ І-ІІІ ст. № 1, Гусарівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Барвінківський район), Близнюківській ЗОШ І-ІІІ ст., Богодухівському ліцеї № 3, Піско-Радківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Борівський район), Валківському ліцеї імені Олександра Масельського, Приколотнянській ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Героя Радянського Союзу К.Ф. Ольшанського, Чернечинському НВК (Великобурлуцький район), Вовчанській гімназії № 1, Дергачівській гімназії № 3, Солоницівському колегіумі (Дергачівський район), Бірківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Зміївський район), Зміївському ліцеї № 1

ім. З.К.Слюсаренка, Слобожанській ЗОШ І-ІІІ ст. (2 учні; Кегичівський район), Кегичівському ліцеї (2 учні), Красноградському багатoproфільному ліцеї, Дублянській ЗОШ І-ІІІ ст. (Краснокутський район), Кругляківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Куп'янський район), Бунаківському НВК (Лозівський район), Ватутінській ЗОШ І-ІІІ ст. (2 учні, Нововодолазький район), КЗ «Одрадівський навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-дошкільний навчальний заклад» Первомайської районної державної адміністрації Харківської області», Мартівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Печенізький район), Печенізькій ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Г. Семирадського, Безлюдівському юридичному ліцеї імені Героя Радянського Союзу І.Я.Підкопая, Височанській ЗОШ І – ІІІ ст. № 2 (Харківський район), Введенському НВК (Чугуївський район), Зачепилівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Зачепилівська ОТГ), Золочівській гімназії № 1 (Золочівська ОТГ), Малинівській гімназії (Малинівська ОТГ), КЗ «Мереф'янська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1», КЗ «Мереф'янський медичний ліцей» (Мереф'янська ОТГ), Нововодолазькому ліцеї (2 учні; Нововодолазька ОТГ), Пономаренківській ЗОШ І-ІІІ ст., Роганському аграрному ліцеї (2 учні), Роганській гімназії (Роганська ОТГ), Ізюмській ЗОШ І-ІІІ ст. № 4, Куп'янській гімназії № 2, Куп'янському НВК «Школа – гімназія № 3», Люботинській гімназії № 1 (3 учні), Люботинській ЗОШ І-ІІІ ст. № 3, Люботинській ЗОШ І-ІІІ ст. № 4, Чугуївській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 35, Харківській гімназії № 43, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 62, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 87, Харківському ліцеї № 107, КЗ «Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №136», Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 143, Харківській гімназії № 152 (2 учні), Харківській СШ І-ІІІ ст. № 162 (3 учні), Харківському приватному НВК «Вересень», КЗ «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Протягом двох років такі учні були у **12-ти (8-ми – у 2017 році) ЗЗСО**: Приколотнянській ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Героя Радянського Союзу К.Ф. Ольшанського, Зміївському ліцеї № 1 ім. З.К.Слюсаренка, Слобожанській ЗОШ І-ІІІ ст. (Кегичівський район), Кегичівському ліцеї, Ватутінській ЗОШ І-ІІІ ст. (Нововодолазький район), КЗ «Одрадівський навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-дошкільний навчальний заклад» Первомайської районної державної адміністрації Харківської області», Люботинській гімназії № 1, Люботинській ЗОШ І-ІІІ ст. № 4, Зачепилівській ЗОШ І-ІІІ ст., Золочівській гімназії № 1, Нововодолазькому ліцеї, Харківській гімназії № 152.

3. Аналіз виконання завдань учасниками ІІІ етапу олімпіади

7 клас

У першому турі з 89 учасників 45 (51%) розв'язали щонайменше одну із запропонованих задач. Треба відзначити, що лише 1 учасник (1%) розв'язав усі запропоновані задачі та 8 (9%) не змогли набрати жодного бала.

У другому турі брали участь 46 школярів, які показали такі результати: 2 учні розв'язали всі задачі; 2 учні не виконали жодного завдання.

Результати розв'язання задач учасниками наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

№ задачі	I тур		II тур	
	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань
1	арифметика	58%	арифметична	69%
2	текстова задача (оцінки)	35%	комбінаторна геометрія	96%
3	комбінаторика	42%	теорія чисел	38%
4	геометрія	6%	комбінаторика	17%
	У середньому	35%		55%

8 клас

У першому турі з 56 учасників 23 (41%) розв'язали щонайменше одну із запропонованих задач. Треба відзначити, що лише 3 учасники (5%) розв'язали всі запропоновані задачі, а 7 (13%) не змогли набрати жодного бала.

У другому турі брали участь 22 учні, які показали такі результати: 1 школяр розв'язав усі задачі; 3 учні не виконали жодного завдання.

Результати розв'язання задач учасниками наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

№ задачі	I тур		II тур	
	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань
1	алгебра	17%	алгебра	59%
2	комбінаторика (теорія ігор)	42%	теорія чисел	77%
3	геометрія	43%	комбінаторика (графи)	30%
4	текстова задача (оцінки)	24%	геометрія	12%
5	текстова задача (логіка)	17%		
	У середньому	29%		44%

9 клас

У першому турі з 53 учасників 20 (38%) розв'язали щонайменше одну із запропонованих задач. Треба відзначити, що лише 4 школярі (8%) розв'язали всі запропоновані задачі, а 19 (36%) не змогли набрати жодного бала.

У другому турі брали участь 22 учні, які показали такі результати: 3 школярі розв'язали всі задачі; 4 учні не виконали жодного завдання.

Результати розв'язання задач учасниками наведено в таблиці 5.

Таблиця 5

№ задачі	I тур		II тур	
	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань
1	алгебра	25%	алгебра с елементами теорії чисел	63%
2	комбінаторика (теорія ігор)	40%	геометрія	58%
3	алгебра (нерівність)	35%	алгебра з елементами логіки	28%
4	алгебра з елементами теорії чисел	33%	комбінаторика	26%
5	геометрія	9%		
	У середньому	29%		44%

10 клас

У першому турі з 40 учасників 10 (25%) розв'язали щонайменше одну із запропонованих задач. Треба відзначити, що жоден учень не розв'язав усіх завдань, а 17 (43%) не змогли набрати жодного бала.

У другому турі брали участь 10 школярів, які показали такі результати: жоден учень не розв'язав усіх задач; 1 учень не виконав жодного.

Результати розв'язання задач учасниками наведено в таблиці 6.

Таблиця 6

№ задачі	I тур		II тур	
	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань
1	алгебра	11%	алгебра	83%
2	комбінаторна геометрія	28%	геометрія	99%
3	теорія чисел	26%	теорія чисел	36%
4	геометрія	19%	логіка	6%
5	алгебра (нерівність)	3%		
	У середньому	17%		56%

11 клас

У першому турі з 46 учасників 21 (46%) розв'язали щонайменше одну із запропонованих задач. Треба відзначити, що лише 5 школярів (11%) розв'язали всі завдання, а 13 (28%) не змогли набрати жодного бала.

У другому турі брали участь 22 учні, які показали такі результати: жоден школяр не розв'язав усіх задач; 1 учень не виконав жодного завдання.

Результати розв'язання задач учасниками наведено в таблиці 7.

Таблиця 7

№ задачі	I тур		II тур	
	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань
1	алгебра з елементами тригонометрії	50%	алгебра	89%
2	алгебра з елементами теорії чисел	51%	геометрія	59%
3	комбінаторна геометрія	44%	комбінаторика (графи)	45%
4	геометрія	16%	теорія чисел	6%
5	алгебра (нерівність)	16%		
	У середньому	35%		50%

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з математики команда Харківської області була представлена 25 учнями з КЗ «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (22) та Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області (3).

Динаміка рейтингу участі команди Харківської області представлено в таблиці 8.

Таблиця 8

2016 рік					2017 рік					2018 рік				
Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Рейтинг	Загальне місце	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Рейтинг	Загальне місце	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Рейтинг	Загальне місце
7	11	8	2,92	III	9	11	2	3,64	I	9	9	7	3,16	I

Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з *математики* протягом двох років становлять учні КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія»: **81 %** – у 2018 році; **74 %** – у 2017 році. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів збільшилася на **7 %**.

2. Більшість учасників та переможців протягом двох років готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії. Відносна кількість таких педагогів перевищує **97 %**.

3. Серед учнів 10–11-х класів, які взяли участь в олімпіаді, більшість навчалася в класах *математичного* та *фізико-математичного* профілів. Разом кількість таких школярів становить **62 %** (**66 %** – у 2017 році) від загальної кількості старшокласників. Саме серед цих учнів – найбільша кількість переможців олімпіади. Відсоток учнів класів *математичного* та *фізико-математичного* профілів, які здобули перемогу, від загальної кількості переможців дорівнює **91 %** (**86 %** – у 2017 році).

4. Не набрали жодного бала **64** (**42** – у 2017 році) учні із **26-ти** (**18-ти** – у 2017 році) сільських районів та об'єднаних територіальних громад; **4-х** (**2-х** – у 2017 році) міст обласного значення, **6-ти** (**5-ти** – у 2017 році) районів міста Харкова.

5. Протягом двох років такі учні були в **12-ти** (**8-ми** – у 2017 році) ЗЗСО: Приколотнянській ЗОШ I–III ст. ім. Героя Радянського Союзу К.Ф. Ольшанського, Зміївському ліцеї № 1 ім. З.К. Слюсаренка, Слобожанській ЗОШ I–III ст. (Кегичівський район), Кегичівському ліцеї, Ватутінській ЗОШ I–III ст. (Нововодолазький район), Одрядівському НВК (Первомайський район), Люботинській гімназії № 1, Люботинській ЗОШ I–III ст. № 4, Зачепилівській ЗОШ I–III ст., Золочівській гімназії № 1, Нововодолазькому ліцеї, Харківській гімназії № 152.

6. Середній коефіцієнт виконання завдань становить **0,26** (порівняно з минулим роком він не змінився); серед переможців змагань – **0,56** (збільшився на 0,02); серед учасників змагань, які не стали переможцями, – **0,03** (зменшився на 0,05).

7. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань виявилось найвищим у 7-му класі (**0,32**), найнижчим у 10-му класі (**0,16**); серед переможців обласного етапу змагань він був найвищим в 11-му класі (**0,60**), найнижчим – у 9-му (**0,53**); серед учасників, які не стали переможцями: найвищим (**0,04**) у 7-му та 8-му класах, найнижчим (**0,03**) – у 9-му, 10-му, 11-му класах.

8. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань збільшився у 8-му (**на 0,02**), 9-му (**на 0,05**), 11-му (**на 0,07**) класах; зменшився він у 7-му (**на 0,03**), 10-му (**на 0,12**) класах; серед переможців олімпіади – збільшився у 8-му (**на 0,02**), 9-му (**на 0,10**), 10-му (**на 0,06**) класах; зменшився на 0,02 в 7-му та 11-му класах; серед учасників, які не стали переможцями, коефіцієнт зменшився в 7-му (**на 0,06**), 8-му (**на 0,04**), 9-му (**на 0,04**), 10-му (**на 0,03**) та 11-му (**на 0,04**) класах.

9. У цілому учасники олімпіади з завданнями II туру (коефіцієнт виконання – **0,50**) олімпіади справились краще, ніж із завданнями I туру (коефіцієнт виконання – **0,28**).

10. Кілька років поспіль на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з математики команда Харківської області була представлена учнями з двох навчальних закладів: КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області.

Рекомендації

З метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з математики рекомендуємо вжити таких заходів.

Керівникам Р(М)МО:

1. Виявити математично обдарованих дітей, спланувати та проводити з ними індивідуальну роботу. Таких учнів можна залучати до занять у позашкільних закладах (гурток «Еврика», Малий Каразінський університет, заочна математична ти дистанційна школи, весняна школа з підготовки до олімпіади з математики тощо).

2. Проаналізувати типові помилки олімпіадних завдань II, III та IV етапів попередніх років під час підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади.

3. Провести семінари-практикуми з метою вдосконалення навичок учителів із розв'язання задач підвищеної складності, у тому числі олімпіадних задач.

Для вчителів:

1. Опрацьовувати з учнями олімпіадні завдання II, III та IV етапів попередніх років під час підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади.

2. Створити банк задач для підготовки учнів до олімпіади, зокрема тих, що пропонуються на II, III етапах олімпіади.

3. Брати участь в он-лайн тренінгах із підготовки до олімпіади, які проводяться КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

4. Використовувати можливості Інтернет-технологій для підготовки учнів до олімпіади, у тому числі організувати участь учнів у Інтернет-олімпіадах.

5. Передбачити додаткові заняття для обдарованих учнів для відпрацювання вмінь розв'язувати завдання олімпіадного рівня, які не входять до програми з математики для закладів загальної середньої освіти.

Хімія

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *хімії* взяли участь **165** учнів (**174** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком кількість учасників олімпіади зменшилась на **5,17 %**.

Найбільша кількість учасників змагань (**16**) навчалася в закладах загальної середньої освіти Шевченківського району міста Харкова. Не взяли участі в обласному етапі змагань школярі **5-ти** районів області: Близнюківського, Вовчанського, Дворічанського, Нововодолазького, Первомайського, Шевченківського; **2-х** об'єднаних територіальних громад: Зачепилівської, Старосалтівської; **1-го** міста обласного значення: м. Лозової.

Переможцями стали **67** учнів (**68** – у 2017 році), що становить **40,61 %** від загальної кількості учасників змагань (**39,08 %** – у 2017 році). Це на **1,53 %** більше, ніж у минулому році.

Серед переможців **4** учні – **4-х сільських районів** (**4** із **4-х** – у 2017 році), **2** – із **2-х** (**5** із **4-х** – у 2017 році) *міст обласного значення*, **45** – із **8-ми** (**42** із **8-ми** – у 2017 році) *районів міста Харкова*, **10** – із **2-х** (**11** із **2-х** – у 2017 році) ЗЗСО міської мережі, **6** (**6** – у 2017 році) – із Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Переможцями стали учні Дергачівського, Кегичівського, Харківського, Чугуївського районів області, м. Ізюма, м. Куп'янська; Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Слобідського, Основ'янського, Шевченківського районів міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Дергачівського, Кегичівського, Чугуївського районів області, м. Ізюма, м. Куп'янська, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Слобідського, Шевченківського районів міста Харкова.

Серед *районів (міст) області* **найбільша** кількість переможців (**13**) у Шевченківському районі міста Харкова. Вона становить **81,25 %** від загальної кількості учасників олімпіади цього району.

По *закладах загальної середньої освіти* **найбільша** кількість переможців – у Харківській гімназії № 47 (**10** учнів).

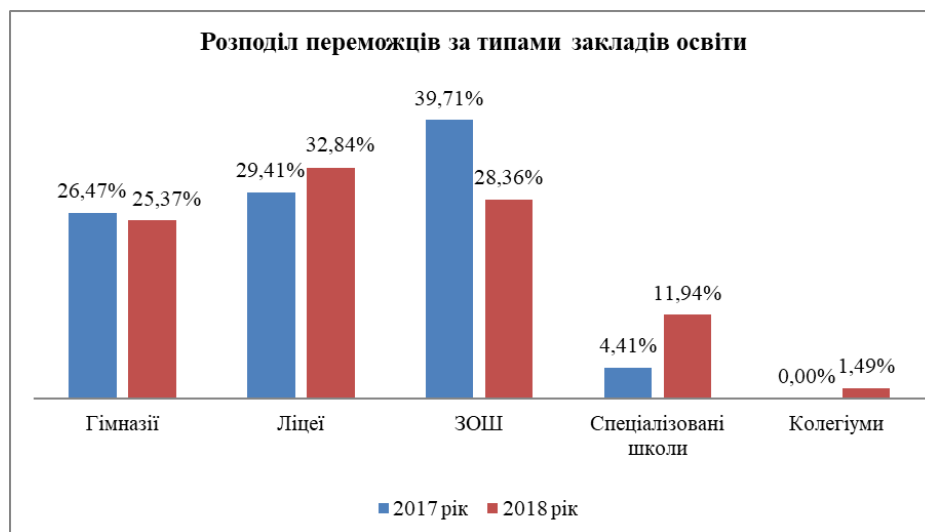
Слід зазначити, що більшість переможців олімпіади становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова та міської мережі. Разом їх відносна кількість склала **82,09 %** (**76,47 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на **5,62 %**.

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *хімії* здобувають учні Дергачівського ліцею № 2, Медведівської ЗОШ I-III ст. (Кегичівський район), Новопокровського НВК (Чугуївський район), Ізюмської гімназії № 3, Куп'янської ЗОШ I-III ст. № 1, Харківського НВК «школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)» № 8, Харківської гімназії № 14, Харківської ЗОШ I-III ст. № 36, Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківської гімназії № 47, Харківської ЗОШ I-III ст. № 49, Харківської гімназії № 55, Харківської ЗОШ I-III ст. № 68, Харківської ЗОШ I-III ст. № 78, Харківської СШ I-III ст. № 80, Харківського ліцею № 89, Харківської ЗОШ I-III ст. № 103, Харківської ЗОШ I-III ст. № 118, Харківської ЗОШ I-III ст. № 140, Харківської гімназії № 144, Харківського ліцею № 149, Харківської СШ I-III ст. № 155, Харківського ліцею № 161 «Імпульс», Харківського технічного ліцею № 173, Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

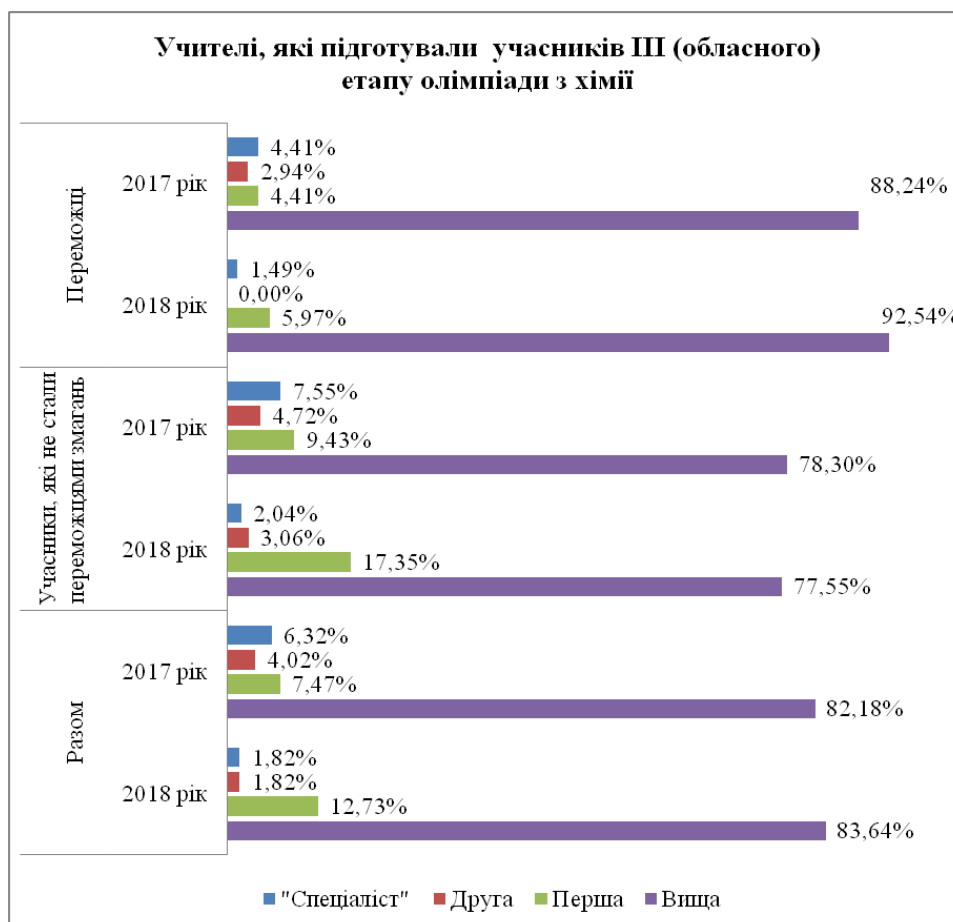
Діаграма 1



Два роки поспіль **більшість переможців (58,21 %) – учні гімназій і ліцеїв (55,88 % – у 2017 році)**. Порівняно з 2017 роком на **7,53 % зросла** кількість школярів, які навчаються в *спеціалізованих школах*, та склала **11,94 %**. Водночас, на **11,35 % знизився** відсоток учнів *загальноосвітніх шкіл*. Незначну частину переможців олімпіади у 2018 році (**1,49 %**) склали учні *колегіумів* (у минулому році такі учні були відсутні) (діаграма 1).

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань готували переважно вчителі вищої кваліфікаційної категорії. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів **збільшилась** на **4,30 %** та склала **92,54 %**.

Незначна кількість учителів, учні яких стали переможцями змагань, мали першу кваліфікаційну категорію (**5,97 %** – у 2018 році; **4,41 %** – у 2017 році) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**1,49 %** – у 2018 році; **4,41 %** – у 2017 році). У 2018 році серед учителів, які підготували переможців змагань, відсутні спеціалісти другої кваліфікаційної категорії, тоді як у минулому році відсоток таких педагогів складав **2,94 %**.

Два роки поспіль серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань, було також більше вчителів вищої кваліфікаційної категорії (понад **77 %**). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учителів **дещо зменшилась** (на **0,75 %**).

Разом із тим майже **вдвічі збільшилась** кількість учителів, які мали першу кваліфікаційну категорію (**17,35 %** – у 2018 році; **9,43%** – у 2017 році). **Незначна кількість** педагогічних працівників мала другу кваліфікаційну категорію (**3,06 %** – у 2018 році; **4,72 %** – у 2017 році) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**2,04 %** – у 2018 році; **7,55 %** – у 2017 році) – *діаграма 2*.

2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *хімії* у 2018 році взяли участь **73 (72 – у 2017 році)** учні 10, 11-х класів.

Із них переможцями стали **30** учнів (**26 – у 2017 році**).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за *профілями навчання* поданий на діаграмі низче.

Діаграма 3



У III (обласному) етапі олімпіади з **хімії** взяли участь учні класів *біолого-хімічного, універсального, математичного, української філології, фізико-математичного, іноземної філології (в т.ч. із поглибленим вивченням іноземної мови), економічного, біотехнологічного, військово-спортивного, інформаційно-технологічного, правового, хіміко-технологічного* профілів навчання.

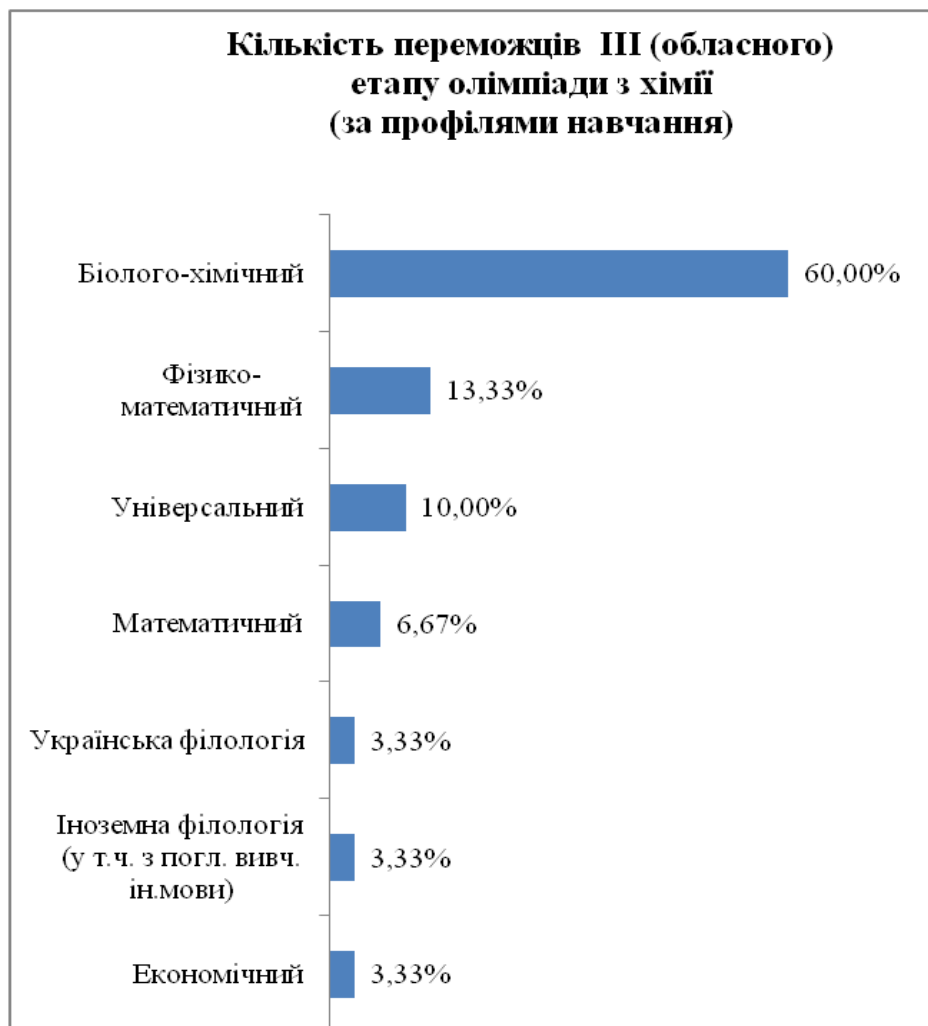
Серед учасників обласного етапу олімпіади з **хімії** у 2018 році більшість – учні класів *біолого-хімічного (45,21 %) та універсального (23,29 %) профілів навчання.*

Слід зазначити, що відсоток учнів класів, у яких **хімія** вивчається як профільний предмет, порівняно з минулим роком збільшився на 18,80 %. У минулому році він складав **27,78 %**.

Незначна кількість старшокласників (до 7 %) навчалася за *іншими профілями* – діаграма 3.

Переможцями стали учні класів *біолого-хімічного, фізико-математичного, універсального, математичного, української філології, іноземної філології (у т.ч. з поглибленим вивченням іноземної мови), економічного* профілів навчання – діаграма 4.

Діаграма 4



Найбільша кількість переможців навчалася в класах *біолого-хімічного* профілю (**60,00 %**). Порівняно з минулим роком кількість школярів, які вивчають **хімію** поглиблено, суттєво збільшилась (на 33,08 %). У 2017 році вона становила **26,92 %**.

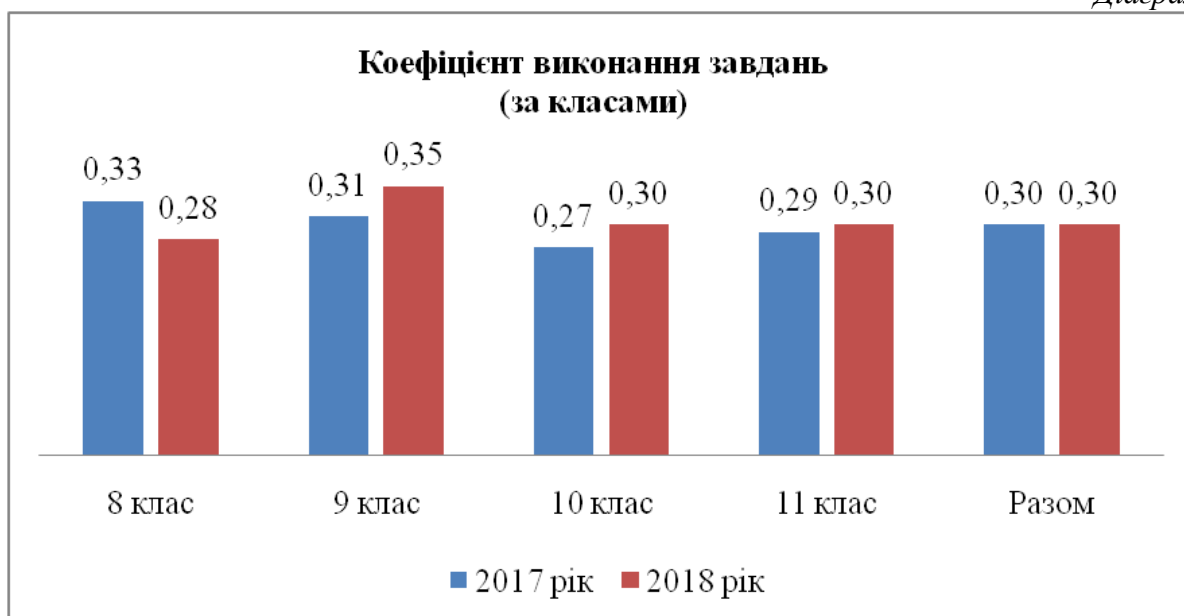
13,33 % переможців складають учні класів *фізико-математичного* профілю, **10,00%** – *універсального*.

Незначна кількість переможців (до 7 %) навчалася за *іншими профілями*.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів, отриманої всіма учасниками змагань) становить **0,30**. Порівняно з минулим роком цей показник не змінився – *діаграма 5*.

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (0,35) у 9-му класі; найменшим (0,28) – у 8-му.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в 9-му на **0,04**, 10-му на **0,03** та 11-му на **0,01**; зменшився – у 8-му на **0,05**.

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *хімії* у 2018 році коливається від **0,3333** до **0,9485**. Його значення за класами подано в *таблиці 1*.

Таблиця 1

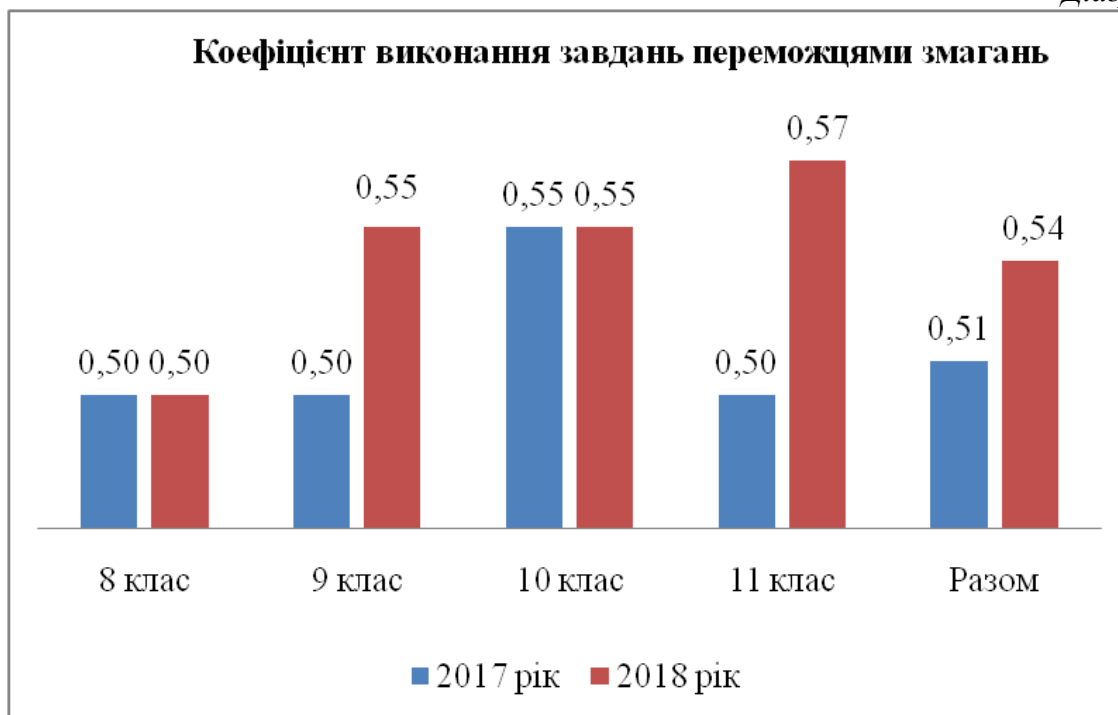
Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з хімії

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	Від	Від	До
8 клас	0,3350	0,7643	0,3333	0,9485
9 клас	0,3343	0,7793	0,3343	0,9250
10 клас	0,3358	0,9963	0,3493	0,8186
11 клас	0,3338	0,8346	0,3447	0,9470

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань (**0,9485**) був у 8-му класі, найнижчим (0,3333) – також у 8-му класі.

Порівняно з минулим роком **найвищий** коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився у 8-му, 9-му та 11-му класах; зменшився – у 10-му класі.

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями змагань за класами подано на *діаграмі 6*.



Середнє значення показника склало **0,54** (**0,51** – у 2017 році), що **на 0,03 більше**, ніж у минулому році. **Найбільшим (0,57)** воно виявилось в 11-му класі, **найменшим (0,50)** – у 8-му класі.

У порівнянні з минулим роком коефіцієнт виконання завдань **збільшився** в 9-му (на **0,05**) та 11-му на **0,07**; **не змінився** – у 8-му та 10-му класах.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з **хімії**, які не стали переможцями, подані в *таблиці 2*.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з хімії, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,0536	0,3107	0,0000	0,2871
9 клас	0,0000	0,3114	0,0286	0,3200
10 клас	0,0075	0,2910	0,0200	0,2600
11 клас	0,0154	0,2923	0,0227	0,2258

Найвищим (0,3200) у 2018 році цей показник виявився в 9-му класі, **найнижчим (0,000)** – у 8-му класі.

Порівняно з минулим роком **найвищий** коефіцієнт виконання завдань серед учасниками змагань, які не стали переможцями, **збільшився** у 9-му класі, **зменшився** – у 8-му, 10-му, 11-му класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, за класами подано на *діаграмі 7*.



Середнє значення показника становить **0,14** (**0,17** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком воно зменшилося на **0,03**.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, у 2018 році був у 8-му класі (**0,17**), найменшим – у 10-му класі (**0,10**). Порівняно з минулим роком цей показник зменшився в усіх паралелях: у 8-му – на **0,03**, 9-му – на **0,03**, 10-му – на **0,03**, 11-му – на **0,03**.

Найвищі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,8079** до **0,9485**) показали **10** учнів (**4** (при коефіцієнті від **0,8239** до **0,9963**) – у 2017 році). Серед них – учні Ізюмської гімназії № 3, Харківської гімназії № 47 (3 учні), Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 68, Харківського технічного ліцею № 173, Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (3 учні), Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Протягом трьох років серед учасників, які демонструють найвищі результати, є учні Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Харківської гімназії № 47.

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдань від **0,0000** до **0,0227**) показали **7** (**4,24 %**) учнів (**16** (**9,19%**) – у 2017 році) із **4-х сільських районів області**: Богодухівського, Великобурлуцького, Ізюмського, Печенізького; **2-х об'єднаних територіальних громад**: Золочівської, Наталинської; **1-го міста обласного значення**: м. Чугуєва.

Такі учні навчалися у **7-ми** (**16-ти** – у 2017 році) закладах загальної середньої освіти: Богодухівській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Шипуватській ЗОШ І-ІІІ ступенів ім. Героя Радянського Союзу І.М.Заболотного (Великобурлуцький район), Чистоводівському НВК (Ізюмський район), Мартівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Печенізький район), Золочівській гімназії № 1, Наталинському НВК, Чугуївській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2.

Слід зазначити, що в 9-х класах **відсутні** учні, які показали найнижчі результати, тоді як у 8-му класі було **3** такі школярі (коефіцієнт від **0,0000** до **0,0152**), у 10-му – **1** учень (**0,0200**), в 11-му – **3** учні (**0,0227**).

3. Аналіз виконання завдань учасниками ІІІ (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії

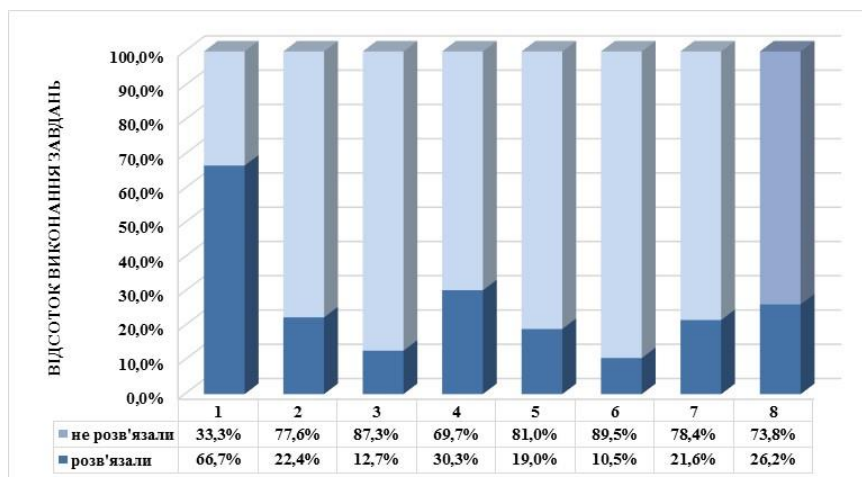
На ІІІ (обласному) етапі олімпіади комплект складався з 6 відкритих завдань теоретичного туру та одного – практичного туру. Як і в попередні роки, для всіх класів (8–11) були запропоновані завдання різних рівнів складності: прості (як правило, 2 завдання на клас), типові (2–3) та складні (2–3).

8 клас.

У III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії узяв участь 51 учень. Із них 17 стали переможцями: I місце – 2, II місце – 5 учнів, III місце – 10. Як видно на діаграмі 8, для восьмикласників найскладнішими виявилися завдання № 3 і № 6, які потребували знань хімічних властивостей сполук Нітрогену (нітратної кислоти, нітратів, амоніаку).

Найлегшим виявилось завдання № 1, у якому необхідно було розрахувати кількість протонів, нейтронів, електронів та нуклоні числа для найпоширеніших ізотопів таких елементів: С, Р, Fe.

Діаграма 8



9 клас.

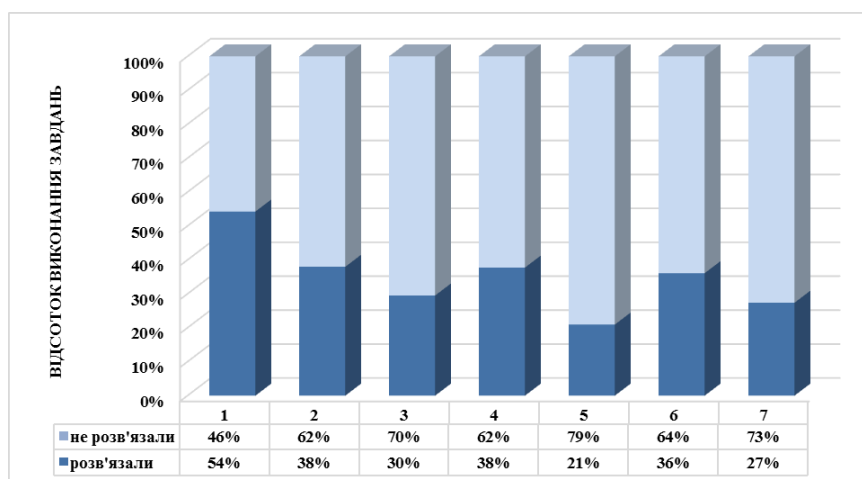
У III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії взяв участь 41 учень. Із них 20 стали переможцями: I місце – 4, II місце – 5, III місце – 11.

Перша задача для учнів 9 класу виявилася найлегшою – із нею впоралися 54% учасників. У цьому завданні треба було знайти об'єми або маси речовин (етанова кислота, натрій гідрогенкарбонат, натрій хлорид), необхідних для приготування розчину.

Найважчим виявилось завдання №5. Це свідчить про те, що більшість учнів не володіють теоретичним матеріалом з теми «Термохімія», який не вивчається в 9-му класі, але є частиною програми підготовки до III етапу олімпіади.

На діаграмі 9 зображено відсоток виконання завдань у паралелі 9-х класів.

Діаграма 9



10 клас.

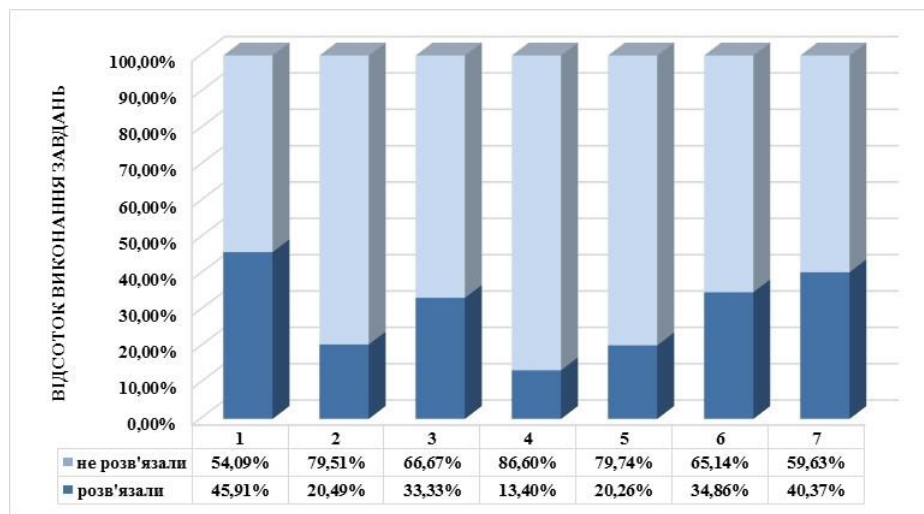
У III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії взяли участь 39 учнів. Із них 17 стали переможцями: I місце – 4, II місце – 6, III місце – 7.

Найлегшим для учнів 10 класу стало завдання №1 «Суміш металів», у якому потрібно було визначити масові частки металів у суміші.

Найскладнішим виявилось завдання № 4 «Ізомери». У ньому треба було за наведеними даними визначити молекулярні формули ізомерних вуглеводнів X та Y. Задача містила «ланцюжки перетворень». У «ланцюжку» всі речовини зашифровані. Завдання потребувало ґрунтовних знань номенклатури, хімічних властивостей вуглеводнів, механізмів реакцій.

На діаграмі 10 зображено відсоток виконання завдань у паралелі 10-х класів.

Діаграма 10



11 клас.

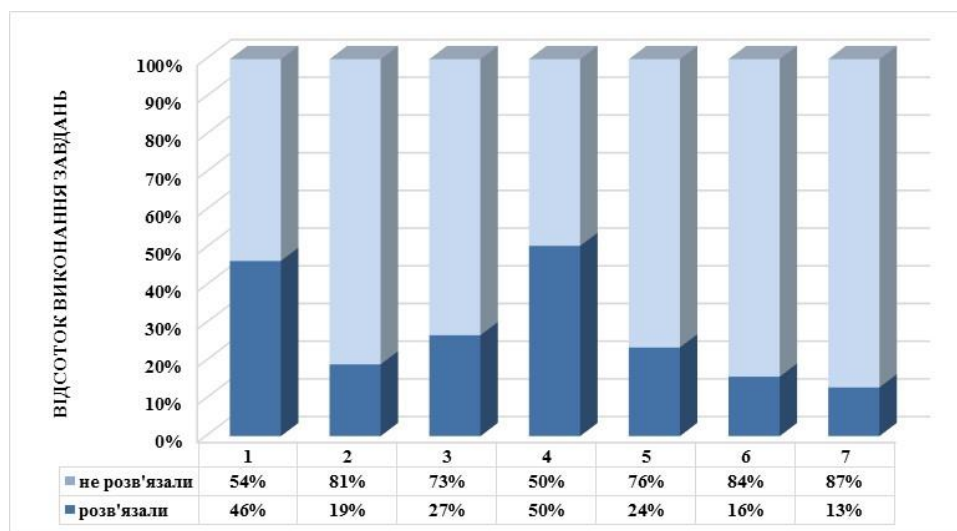
У III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії взяли участь 32 учні. Із них 13 стали переможцями: I місце – 2, II місце – 5, III місце – 6.

Найлегшими для учнів 11 класу стали завдання №1 «Якісні методи» та №4 «Алхімічний цар». У першому завданні необхідно було продемонструвати знання тривіальних назв, хімічних властивостей запропонованих органічних сполук. Розв'язання задачі № 4 потребувало лише знайомих учасникам олімпіади логічних кроків, ланок, а їх складність полягала в більшій кількості ланок або в незвичному їх поєднанні.

Найважчим виявилось завдання експериментального туру, де речовиною X був ароматичний первинний амін, з формулою C_7H_9N . Розв'язок передбачав 2 правильні відповіді: X – 2-метиланілін (о-толуїдин) або 3-метиланілін (м толуїдин). Логічний ланцюжок задачі мав розгалуження. Учасники повинні були мотивовано обрати правильний шлях і дослідити кожне з розгалужень, оскільки подібні задачі можуть мати два або більше правильних розв'язків.

На діаграмі 11 зображено відсоток виконання завдань у паралелі 11-х класів.

Діаграма 11



4. Аналіз результативності участі команди Харківської області на IV етапі олімпіади з хімії

У 2017/2018 н. р. IV етап олімпіади відбувся в місті Полтаві. Команда Харківської області складалася з 11 осіб. 9 стали переможцями: 1 диплом I ступеня, 5 дипломів II ступеня, 3 дипломи III ступеня.

Таблиця 3

Склад і результативність виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

№ з/п	ПІБ учня	Назва навчального закладу	Клас навчання	Диплом на IV етапі	П.І.Б. вчителя
1	Матвеев Артем Олексійович	Харківська гімназія № 47 Харківської міської ради Харківської області	8	2	Мельнікова Тетяна Василівна
2	Максимов Володимир Дмитрович	Харківська гімназія № 47 Харківської міської ради Харківської області	8	2	Войлокова Тетяна Іванівна
3	Анохін Дмитро Олегович	Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів №68 Харківської міської ради Харківської області	9	1	Гаврилова Наталія Сергіївна
4	Михальчук Ярослав Віталійович	Ізюмська гімназія №3 Ізюмської міської ради Харківської області	9	3	Санжаревська Валентина Леонідівна
5	Кустовінов Артем Миколайович	КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»	9	-	Кравченко Олександра Анатоліївна
6	Мартим'янов Ден Русланович	Харківська гімназія № 47 Харківської міської ради Харківської області	10	3	Войлокова Тетяна Іванівна
7	Самотейкіна Анна Антонівна	Харківський ліцей № 161 «Імпульс» Харківської міської ради Харківської області	10	-	Затильнікова Наталія Миколаївна
8	Рассадін Денис Андрійович	Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»	10	3	Самошко Любов Миколаївна
9	Ващенко Ольга Олександрівна	Харківська гімназія № 47 Харківської міської ради Харківської області	11	2	Войлокова Тетяна Іванівна
10	Мазур Марина Олександрівна	Харківська гімназія № 47 Харківської міської ради Харківської області	11	3	Мельнікова Тетяна Василівна
11	Царенко Дмитро Костянтинович	КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»	11	2	Кравченко Олександра Анатоліївна

За результатами виступу у 2017/2018 навчальному році команда Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії посіла 4 місце у Всеукраїнському рейтингу.

Аналіз складу команди та результати виступу подані в *таблиці 4*:

Таблиця 4

Навчальний рік	Кількісний склад команди	Кіл-ть дипломів за ступенями			Кількість дипломів	Місце
		I	II	III		
2015/2016 н.р.	13	-	5	6	11	5
2016/2017 н.р.	11	1	5	4	10	3
2016/2017 н.р.	11	1	1	3	9	4

З року в рік учні Харківської гімназії № 47 Харківської міської ради, КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» стають переможцями IV етапу олімпіади.

Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з *хімії* протягом двох років становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова та міської мережі: **82 %** від загальної кількості переможців змагань – у 2018 році; **76 %** – у 2017 році.

2. У 2018 році більшість переможців обласного етапу олімпіади з *хімії*, як і в минулому році, складають учні *гімназій* та *лицейів*. Разом їх кількість становить **58 %** від загальної кількості учасників змагань. Порівняно з минулим роком вона зросла **на 2 %**.

3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії. Порівняно з минулим роком відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади, дещо збільшилась (**на 4 %**) та **склала 93 %**.

4. Серед учнів 10–11-х класів, які взяли участь у обласному етапі олімпіади з *хімії* у 2018 році, більшість навчалася в класах *біолого-хімічного* (**45 %**) та *універсального* (**23 %**) профілів. Найбільша кількість переможців навчалася в класах *біолого-хімічного* (**60 %**) та *математичного* (**27 %**) профілів. Порівняно з минулим роком відсоток учнів, які вивчають *хімію* як профільний предмет, від кількості переможців серед учнів 10–11-х збільшився на **33%**.

5. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становив **0,30** (порівняно з минулим роком не змінився); серед переможців змагань – **0,54** (зріс на 0,03); серед учасників змагань, які не стали переможцями, – **0,14** (зменшився на 0,03).

6. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось найбільшим (**0,35**) у 9-му класі, найменшим (**0,28**) – у 8-му; серед переможців обласного етапу змагань: найбільшим (**0,57**) – в 11-му класі, найменшим (**0,50**) – у 8-му класі; серед учасників, які не стали переможцями: найбільшим – у 8-му **0,17**, найменшим **0,10** – у 10-му.

7. У порівнянні з минулим роком коефіцієнт виконання завдань збільшився в 9-му (**на 0,04**), 10-му (**на 0,03**), 11-му класах (**на 0,01**) та зменшився у 8-му **на 0,05**; серед переможців змагань – збільшився в 9-му **на 0,05** та 11-му **на 0,07**; не змінився – у 8-му та 10-му класах; серед учасників, які не стали переможцями – зменшився в усіх паралелях: 8-му – **на 0,03**, 9-му – **на 0,03**, 10-му – **на 0,03**, 11-му – **на 0,03**.

8. Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдань від **0,0000** до **0,0227**) показали **7 (4,24 %)** учнів (**16** учнів (**9,19%**)) – у 2017 році) із **4-х сільських районів області**: Богодухівського, Великобурлуцького, Ізюмського, Печенізького, **2-х об'єднаних**

територіальних громад: Золочівської, Наталинської, 1-го міста обласного значення: м. Чугуєва.

9. Учням старших класів, які вивчають хімію на рівні стандарту дуже важко змагатися на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії через відсутність знань з окремих тем: «Теоретичні основи аналітичної хімії» (поняття про водневий показник, визначення рН розчинів, аналіз катіонів, аналіз аніонів, титрометричний аналіз), «Органічна хімія», «Хімічні реакції» (тепловий ефект реакції, швидкість хімічної реакції). Тому, готуючи таких школярів до обласного етапу олімпіади, потрібно особливу увагу приділяти ґрунтовній теоретичній підготовці.

Рекомендації

З метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з хімії рекомендуємо вжити таких заходів:

Керівникам районних (міських) методичних об'єднань учителів хімії:

- ✓ оновлювати інформацію банку хімічно обдарованих дітей;
- ✓ спланувати та проводити роботу з учнями, урахувавши нахили, здібності та зацікавленості;
- ✓ особливу увагу слід приділити роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з хімії, – цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних змаганнях;
- ✓ спланувати науково-методичні заходи щодо вдосконалення професійно-предметних навичок учителів хімії;
- ✓ організувати обмін досвідом на районному (міському) рівні з питань роботи з хімічно обдарованими учнями;
- ✓ налагодити співпрацю з науковими співробітниками вищих навчальних закладів.

Учителям хімії закладів загальної середньої освіти:

- ✓ готуючи учнів до олімпіади, особливу увагу звернути на підвищення рівня теоретичної підготовки, приділити належну увагу практичним завданням, прищеплювати навички експериментальної роботи;
- ✓ поряд із цим, слід систематично підвищувати власний рівень компетентності з цього питання;
- ✓ особливу увагу варто приділяти завданням випереджального характеру, розвитку вмінь учнів розкривати взаємозв'язки та порівнювати, практичному застосуванню теоретичного матеріалу.

Для підвищення в учнів зацікавленості предметом:

- ✓ використовувати можливості позакласної роботи з учнями;
- ✓ забезпечувати диференційований підхід до організації навчальної діяльності;
- ✓ розширювати й удосконалювати співпрацю з вищими навчальними закладами за напрямом підготовки обдарованих учнів до олімпіад;
- ✓ поповнювати матеріальну базу хімічних кабінетів;
- ✓ створити в навчальних закладах нового типу наукові учнівські товариства, інтелектуальні клуби різних напрямів;
- ✓ питання організації роботи з обдарованими та здібними дітьми, досвід ефективної позакласної роботи систематично розглядати на засіданнях шкільних методичних об'єднань.

Журі та оргкомітету II (районного) етапу олімпіади слід об'єктивніше підходити до визначення переможців, а відповідно, якісніше формувати учнівську команду для участі в III (обласному) етапі.

Фізика

1. Загальний аналіз

У III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *фізики* взяли участь **217** учнів (**241** – у 2017 році), що на **9,96 % менше**, ніж у минулому році.

Найбільша кількість учасників змагань навчалася в Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (**50**) та в закладах загальної середньої освіти Шевченківського району міста Харкова (**16**).

Не взяли участь в обласному етапі змагань школярі **6-ти** районів області (Дворічанського, Зачепилівського, Ізюмського, Куп'янського, Лозівського, Первомайського), **9-ти** об'єднаних територіальних громад (Зачепилівської, Золочівської, Коломацької, Малинівської, Малоданилівської, Наталинської, Оскільської, Старосалтівської, Чкаловської), м.Лозової.

Переможцями стали **100** учнів (**107** – у 2017 році), що становить **46,08 %** від загальної кількості учасників змагань (**44,40 %** – у 2017 році), що на **1,68 %** менше, ніж у минулому році.

Серед переможців **2** учні – із 2-х *сільських районів* (**2** – у 2017 році), **3** – із 3-х *міст обласного значення* (**4** – у 2017 році), **39** – із **7-ми** (**50** із **8-ми** – у 2017 році) *районів міста Харкова*, **53** (**44** – у 2017 році) – із закладів загальної середньої освіти міської мережі (Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області»), **3** (**7** – у 2017 році) – із Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Переможці були у Валківському, Зміївському районах області, м. Ізюмі, м. Куп'янську, м. Чугуєві, Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Слобідському, Холодногірському, Шевченківському районах міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні м. Ізюма, м. Чугуєва, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова.

Порівняно з минулим роком з'явилися переможці у Валківському, Зміївському районах області, м. Куп'янську.

Серед *районів (міст) області найбільша* кількість переможців (**13**) – у Шевченківському районі міста Харкова. Вона становить **81,25 %** від загальної кількості учасників закладів загальної середньої освіти цього району.

Серед *закладів загальної середньої освіти найбільша* кількість переможців два роки поспіль – у Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»: **49** учнів – у 2018 році; **44** – у 2017 році. Слід зазначити, що учні цього закладу освіти у 2018 році склали **49,00 %** від загальної кількості переможців змагань (**39,25 %** – у 2017 році).

Значна кількість переможців – у Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія» – **12** (**10** – у 2017 році).

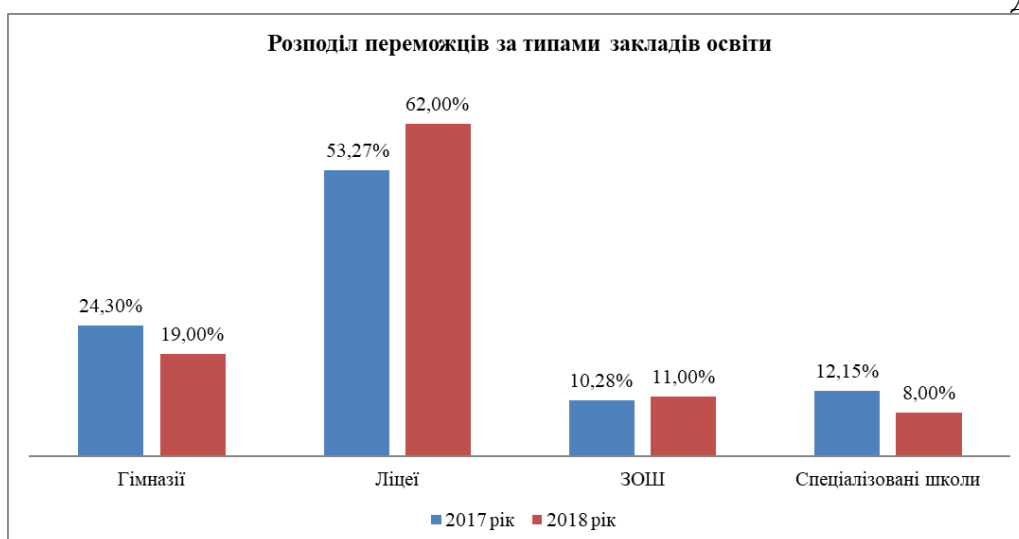
Порівняно з минулим роком кількість школярів, які стають переможцями обласного етапу олімпіади, збільшилась у Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія».

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *фізики* здобувають учні Чугуївської ЗОШ I-III ст. № 2, Харківської гімназії № 14, Харківської ЗОШ I-III ст. № 36, Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківської гімназії № 46, Харківської гімназії № 55, Харківської гімназії № 82, Харківської ЗОШ I-III ст. № 126, Харківської гімназії № 144, Харківської СШ I-III ст. № 119, Харківської ЗОШ I-III ст. № 124, Харківської СШ I-III ст. № 155, Харківської СШ I-III ст. № 156, Харківського ліцею № 161 «Імпульс», Харківської гімназії № 169, Харківського технічного ліцею № 173, Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1



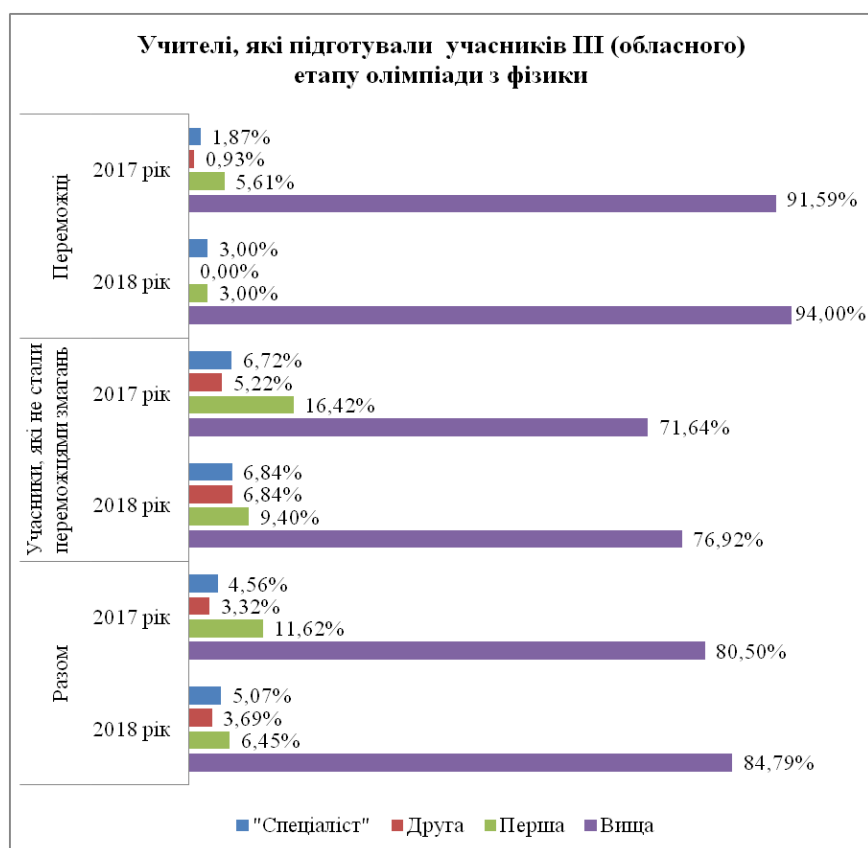
Більше половини від загальної кількості переможців змагань протягом двох років складають учні лицеїв. При цьому порівняно з минулим роком їх відсоток збільшився на **8,73 %**.

Майже **кожен четвертий** переможець – учень гімназії. У порівнянні з 2017 роком відсоток таких учнів зменшився на **5,30 %**.

Незначну частину переможців змагань складають учні загальноосвітніх (11,00 %) та спеціалізованих шкіл (8,00 %). Порівняно з минулим роком відносна кількість учнів загальноосвітніх шкіл збільшилася на 0,72 %, а спеціалізованих – зменшилася на 4,15 % (діаграма 1).

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували переважно вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з **фізики** у 2018 році, **склав 94,00 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів незначно **збільшилася (на 2,41 %)**.

Незначна кількість учителів, учні яких стали переможцями змагань, мали першу (3,00 % – у 2018 році; 5,61 % – у 2017 році), другу (жодний – у 2018 році; 0,93 % – у 2017 році;) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (3,00 % – у 2017 році; 1,87 % – у 2017 році).

Як у 2018, так і в 2017 році серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань, було також більше вчителів вищої кваліфікаційної категорії (**понад 75 %**). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учителів **збільшилася на 5,28 %**. Разом із тим **9,40 % (16,42 % – у 2017 році)** учителів мали першу кваліфікаційну категорію, а незначний відсоток – другу (6,84 % – у 2017 році; 5,22 % – у 2017 році) або кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (6,84 % – у 2017 році; 6,72 % – у 2017 році).

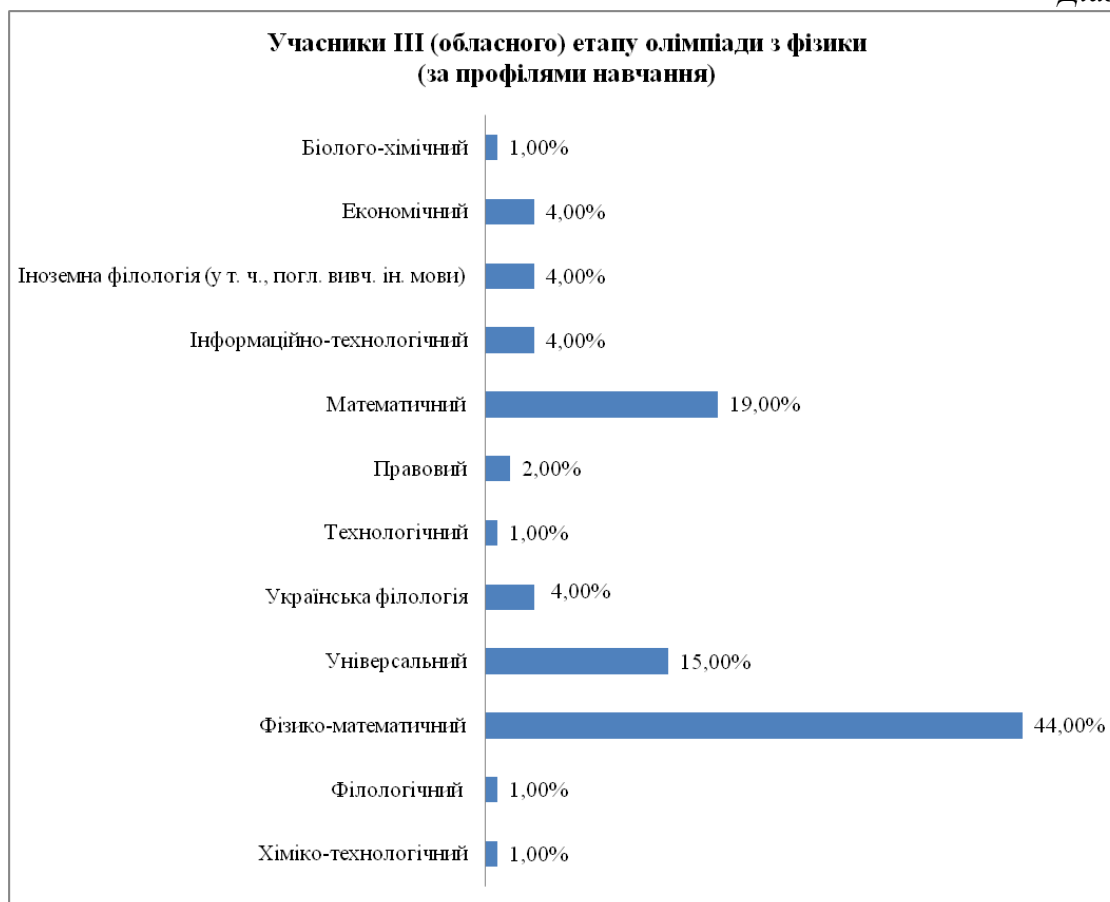
2.3. За профілями навчання

У III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з **фізики** у 2018 році взяли участь **100 (120 – у 2017 році)** учнів 10 – 11-х класів.

Із них переможцями стали **42** учні (**50 – у 2017 році**).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за профілями навчання поданий на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



У III етапі олімпіади з **фізики** взяли участь учні класів *біолого-хімічного, економічного, інформаційно-технологічного, математичного, правового, технологічного, універсального, фізико-математичного, філологічного, хіміко-технологічного профілів, української та іноземної філології* (у тому числі з поглибленим вивченням іноземної мови).

Серед учасників обласного етапу олімпіади з фізики у 2018 році більшість учнів навчалася в класах *фізико-математичного (44,00 %) та математичного (19,00 %) профілів*. Разом їх кількість становить **53,00 % (59,48 % – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком відсоток таких школярів зменшився на **6,48 %**.

15,00 % учасників обласного етапу олімпіади з **фізики** навчалися в класах *універсального профілю* і незначна частина (до **5 %**) – за іншими профілями (*біолого-хімічним, економічним, інформаційно-технологічним, правовим, технологічним, філологічним, хіміко-технологічним, української та іноземної філології*).

Переможцями стали учні класів *інформаційно-технологічного, математичного, фізико-математичного профілів, іноземної філології* (у тому числі з поглибленим вивченням іноземної мови) – *діаграма 4*.

Діаграма 4



Найбільша кількість переможців серед учнів 10 – 11-х класів *математичного (19,05 % від загальної кількості переможців) та фізико-математичного профілів навчання (76,19 %)*.

Слід зазначити, що відсоток переможців серед учнів 10 – 11-х класів, які вивчають **фізику** як профільний предмет (у класах *фізико-математичного профілю навчання*), становить **76,19 % (56,00 % – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на **20,19 %**.

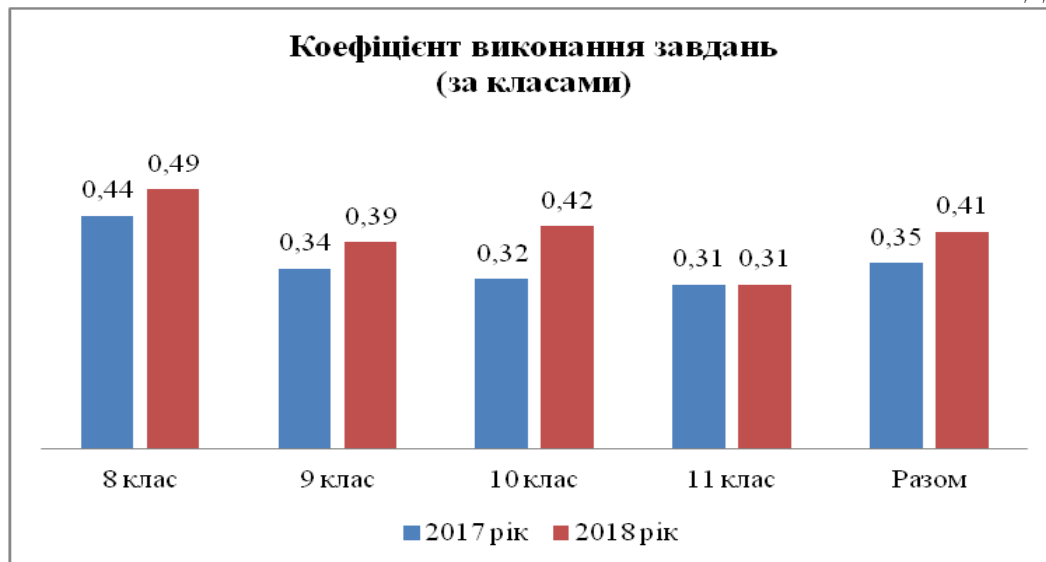
19,05 % від кількості переможців змагань складають учні, які навчаються за *математичним профілем*, тоді як у минулому році їх було **24,00 %**. Це на 4,95 % менше, ніж у 2017 році.

Переможці були також із класів *інформаційно-технологічного профілю навчання та іноземної філології*.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів, набраної всіма учасниками змагань) становить **0,41** (**0,35** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник дещо збільшився (на **0,06**).

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (0,49) у 8-му класі; найменшим (0,31) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився у 8 – 10-х класах, а в 11-му – не змінився. Найбільше він підвищився в 10-му класі (на **0,10**), найменше – у 8-му та 9-му (на **0,05**).

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з **фізики** у 2018 році коливається від **0,3429** до **0,9571**. Його значення за класами подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,4714	0,8286	0,5286	0,9429
9 клас	0,3429	1,0000	0,4429	0,8857
10 клас	0,3429	0,9143	0,3857	0,8857
11 клас	0,3429	0,9000	0,3429	0,9571

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань (**0,9571**) був у 11-му класі, найнижчим (0,3429) – також в 11-му класі.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився у 8-му, 11-му класах; зменшився – у 9-му, 10-му.

Значення коефіцієнта виконання завдань за класами подано на *діаграмі б*.



Середнє значення показника склало **0,63** (**0,56** – у 2017 році), що на **0,07 більше**, ніж у минулому році. **Найбільшим** (**0,70**) воно виявилось у 8-му класі, **найменшим** (**0,57**) – у 9-му та 11-му.

У порівнянні з минулим роком цей показник **збільшився в усіх** паралелях: у 8-х класах – на **0,06**, у 9-х – на **0,05**, 10-х – на **0,09**, 11-х – на **0,06**.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями змагань, виявився **майже втричі нижчим** за середнє значення попереднього показника – від **0** до **0,4857**.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з **фізики**, які не стали переможцями, подані в *таблиці 2*.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з фізики, які не стали переможцями

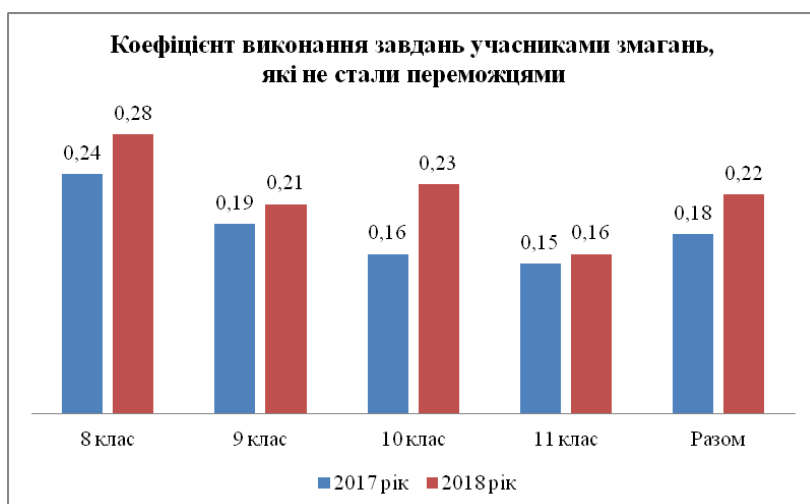
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,0286	0,4286	0,0143	0,4857
9 клас	0,0143	0,3286	0,0286	0,4000
10 клас	0,0286	0,2857	0,0143	0,3714
11 клас	0,0143	0,3071	0,0000	0,3143

Найвищим (**0,4857**) у 2018 році цей показник виявився у 8-му класі, **найнижчим** (**0,0000**) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком **найвищий** коефіцієнт виконання завдань серед учасників змагань, які не стали переможцями, **збільшився в усіх** паралелях.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подано на *діаграмі 7*.

Діаграма 7



Середнє значення показника становить **0,22 (0,18 – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком воно збільшилося на 0,04.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, у 2018 році був у 8-му класі (**0,28**), найменшим (**0,16**) – в 11-му. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився у 8-му (на **0,04**), 9-му (на **0,02**), 10-му (на **0,07**) та 11-му класах (на **0,01**).

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,87** до **0,96**) показали **10** учнів (**11 – у 2017 році**), серед яких **9** учнів (**9 – у 2017 році**) Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області», **1** учень (**1 – у 2017 році**) Харківського лицей № 161 «Імпульс».

Протягом двох років найвищі результати демонструють учні Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області».

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдання становив від **0** до **0,1**) показали **23** учні (**10,60 %**) **11-ти (14-ти – у 2017 році) сільських районів та ОТГ**: Близнюківського, Богодухівського, Борівського, Валківського, Великобурлуцького, Дергачівського, Зміївського, Кегичівського, Нововодолазького, Печенізького, Шевченківського, Мереш'янської, Нововодолазької, Роганської ОТГ; **2-х (4-х – у 2017 році) міст обласного значення**: м. Ізюма, м. Первомайського; **3-х (4-х – у 2017 році) районів міста Харкова**: Індустріального, Новобаварського, Холодногірського.

Такі учні були в **21-му** ЗЗСО: Самійлівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Близнюківський район), Крисинському НВК (Богодухівський район), ООЗ «Борівська ЗОШ І-ІІІ ст. №1 імені Героя Радянського Союзу В.С. Колісника» (Борівський район), Першотравневій ЗОШ І-ІІІ ст. (Борівський район), Сидоренківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Валківський район), Гниличанській ЗОШ І-ІІІ ст. (Великобурлуцький район), Дергачівській гімназії №3, Зміївському лицейі №1, Кегичівському лицейі, Рокитненському НВК (Нововодолазький район), Ватутінській ЗОШ І-ІІІ ст. (Нововодолазький район), Печенізькій ЗОШ І-ІІІ ст., Шевченківському лицейі (**2 учні**), Комунальному закладі «Мереш'янська ЗОШ І-ІІІ ст. № 6» (Мереш'янська ОТГ), Нововодолазькій гімназії (Нововодолазька ОТГ), Роганському аграрному лицейі (Роганська ОТГ, **2 учні**), Ізюмській гімназії № 1, Первомайській гімназії №3, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 104, Харківській гімназії № 152, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 162.

Два роки поспіль учні показують низькі результати в **6-ти сільських районах**: Близнюківському, Борівському, Великобурлуцькому, Кегичівському, Нововодолазькому, Шевченківському; **1-му місті обласного значення**: м. Ізюмі; **1-му районі міста Харкова**: Холодногірському.

Два роки поспіль низькі результати демонструють учні **3-х ЗЗСО**: Кегичівського лицейі, Шевченківського лицейі, Ізюмської гімназії № 1.

У 2018 році **1** учень Роганського аграрного лицейі за результатами обласного етапу олімпіади з **фізики** не отримав жодного бала.

3. Аналіз виконання завдань за паралелями

8 клас

Із року в рік учні саме цієї паралелі найкраще виконують завдання ІІІ етапу олімпіади. Це пояснюється відносно малим обсягом вивченого навчального матеріалу, нескладним математичним апаратом, який застосовується при розв'язуванні завдань, загальноосвітнім характером підготовки школярів. Як видно з рисунка 1, найуспішніше учні впоралися із завданням № 1 теоретичного туру на розуміння графіку залежності швидкості від часу при рівномірному прямолінійному русі (29 учнів отримали максимально можливі 5 балів, лише 1 учень – 0 балів).

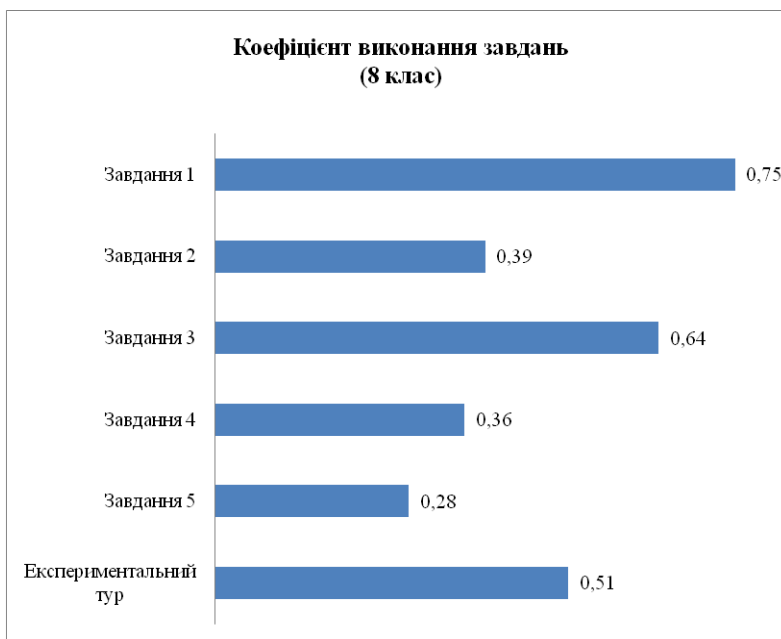


Рисунок 1

Коефіцієнт виконання завдань (8 клас)

Найгірше восьмикласники виконали завданням № 5 на застосування знань про залежність об'єму та розмірів фізичних тіл від температури: лише 3 учні повністю правильно його розв'язали, а 19 учнів (29,7 % від загальної кількості учасників у цій паралелі) не отримали за його виконання жодного бала.

9 клас

Найкращі результати школярі показали при розв'язуванні завдання № 1 на застосування умови рівноваги провідника в магнітному полі. 27 учнів за його виконання отримали максимально можливі 5 балів.

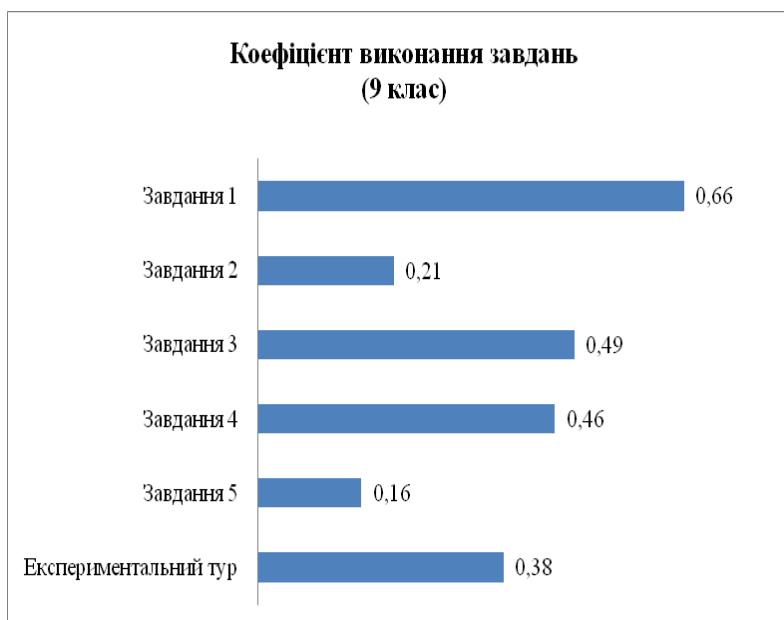


Рисунок 2

Коефіцієнт виконання завдань (9 клас)

Найскладнішим для дев'ятикласників виявилось завдання № 5 на знаходження кінетичної енергії заряджених тіл (рисунок 2). З цим завданням повністю впорався лише 1 учень, 19 учнів (35,8 % від загальної кількості учасників у цій паралелі) не отримали за його виконання жодного бала.

10 клас

Найкращі результати школярі показали при розв'язуванні завдання №1 на застосування фізичних характеристик теплових і електричних явищ: 15 учнів отримали за його розв'язання 4,5,5 балів із 5 можливих (рисунок 3). Найскладнішими виявилися завдання №2 і №5 на знаходження зображення тіла у збиральній лінзі (№2) та на знаходження енергії системи тіл. Лише по 4 учні повністю правильно їх розв'язали, а 17 учнів (32,4 % від загальної кількості учасників у цій паралелі) та 10 учнів відповідно (18,9 % від загальної кількості учасників у цій паралелі) не отримали за виконання цих завдань жодного бала.

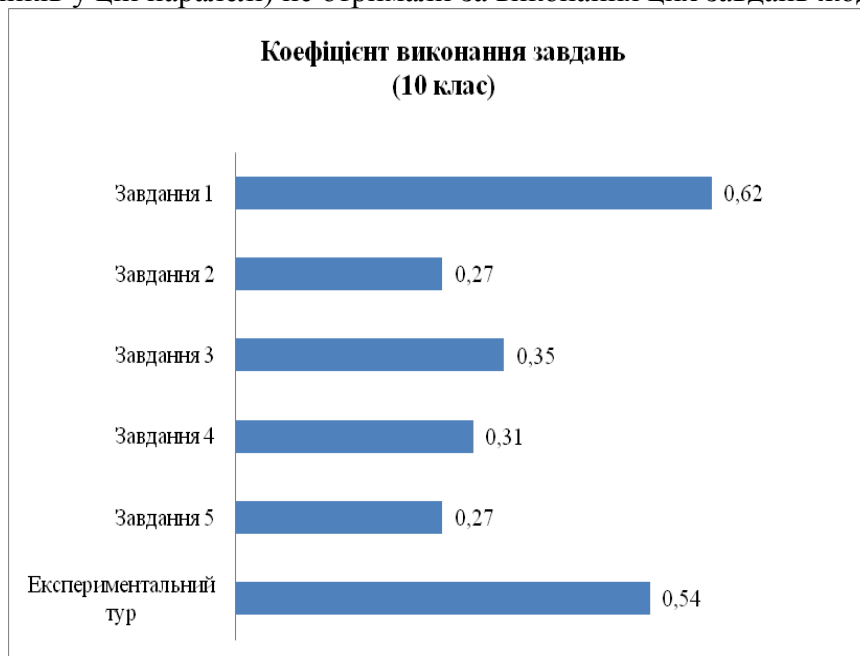


Рисунок 3

Коефіцієнт виконання завдань (10 клас)

11 клас

Протягом останніх 3-х років результати виступу учнів саме цієї паралелі найнижчі. Це зумовлено великою кількістю вивченого на цей час програмового матеріалу, складністю завдань, орієнтованих на IV етап олімпіади, який дає змогу учням цієї паралелі у подальшому взяти участь у змаганнях міжнародного рівня й потужною математичною базою, якою учні випускного класу мають володіти.

Слід відзначити, що останні три роки намітилася тенденція покращення якості виступу одинадцятикласників та збільшилася загальна кількість переможців. Частково це зумовлено великим відсотком учасників і переможців, які навчаються в Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей №27 Харківської міської ради Харківської області», а також тим, що випускники, пов'язуючи своє навчання в закладах вищої освіти з фізикою, цілеспрямовано готуються та намагаються досягти найкращого результату в змаганні з потенційними конкурентами на місце навчання на омріяну спеціальність.

Найвищим коефіцієнт виконання виявився в завданні №2 на знаходження роботи, яку здійснив ідеальний одноатомний газ за цикл (рисунок 4). 12 учнів за його виконання отримали максимальний бал.

Найнижчим – за завдання №3 та №5 теоретичного туру на коливальний рух тіла та на знаходження характеристик системи тіл за умови рівноваги (рисунок 4). Лише 3 учні отримали максимальний бал за виконання завдання №3, а за виконання завдання №5 максимального балу ніхто не отримав. 13 учнів (27,7 % від загальної кількості учасників у цій паралелі) та 17 учнів відповідно (36,2 % від загальної кількості учасників у цій паралелі) не отримали за виконання цих завдань жодного бала.



Рисунок 4

Коефіцієнт виконання завдань (11 клас)

Із завданням експериментального туру III етапу олімпіади найкраще впоралися учні з паралелі 10 класу (відсоток виконання – 0,54), найгірше – учні 11-х класів (відсоток виконання – 0,34). Низьку результативність випускників під час виконання завдань експериментального туру можна частково пояснити відсутністю навичок роботи з електричними вимірювальними пристроями, оскільки в багатьох закладах загальної середньої освіти Харківської області, а особливо м. Харкова, дуже слабка матеріально-технічна база кабінетів фізики для успішної реалізації практичної складової навчальних програм при вивченні саме електричних явищ.

Типові помилки (практичний тур).

Учні не вміють будувати загальний хід розв'язання поставленої фізичної проблеми, аналізувати запропоновані в завданні фізичні умови, помиляються при математичних перетвореннях і розрахунках.

Часто фізичні проблеми, про які йдеться в завданнях, школярі розв'язують із суто математичним підходом, без пояснень фізичних явищ, закономірностей, які описують ці явища.

Вони не вміють представляти розрахункові формули в загальному вигляді, перевіряти одиниці шуканих величин.

Неправильно розуміють умову завдань, не враховують, що імпульс, сила, швидкість, прискорення – це векторні величини.

Не знають основних фізичних законів та формул (закону Джоуля-Ленца, закону Архімеда, закону збереження повної механічної енергії, закону збереження імпульсу, рівняння стану ідеального газу, формул для знаходження кінетичної енергії тіла, розрахунку кількості теплоти, яке витрачається на плавлення тіла).

Не вміють складати рівняння теплового балансу.

Не вміють застосовувати міжпредметні зв'язки з геометрією та алгеброю.

Типові помилки (експериментальний тур).

Учасники III етапу олімпіади не вміють складати план своєї роботи, обирати раціональний порядок вимірювання, обґрунтовувати свої дії, оцінювати похибки проведених вимірювань, пояснювати, чим ці похибки зумовлені.

Часто учні дуже плутано пояснюють спосіб вимірювання. Загалом дуже мало робіт містить грамотний і лаконічний план експерименту.

Вони не вміють описувати й систематизувати результати спостережень, здійснювати вимірювання фізичних величин, робити узагальнення й висновки.

Учні припускаються помилок при обчисленнях, плутано пояснюють, із чим пов'язана похибка вимірювання. У багатьох роботах чисельна оцінка похибки відсутня зовсім.

Якість виконання завдань цього туру свідчить про недостатньо сформовані експериментальні вміння та дослідницькі навички учасників III етапу олімпіади, недосконалі вміння планувати й проводити невеликі експериментальні дослідження, здійснювати вимірювання фізичних величин, робити узагальнення й висновки (що є одним із завдань шкільного курсу фізики основної школи).

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики

На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики Харківська область була представлена 12-ма учнями. До складу команди ввійшли 11 учнів Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», 1 учень Харківського ліцею № 161 «Імпульс» Харківської міської ради Харківської області.

10 членів команди стали переможцями: 5 учнів вибороли дипломи I ступеня, 4 – II ступеня, 1 – диплом III ступеня.

За загальною кількістю дипломів та кількістю дипломів I ступеня можна вважати участь команди Харківської області на IV етапі олімпіади з фізики результативною.

У таблиці 3 представлено результативність участі команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики за три останніх роки.

Таблиця 3

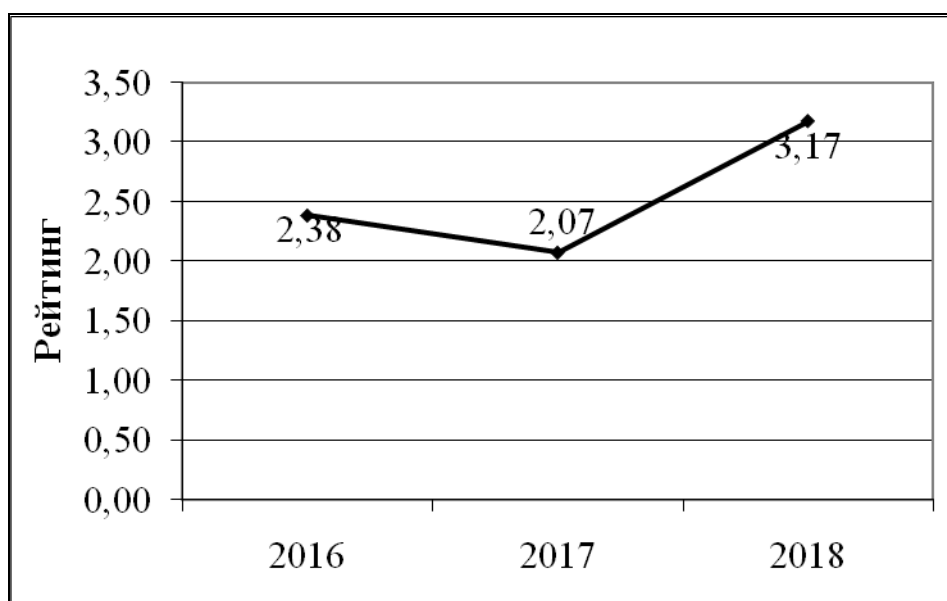
*Результативність виступу команди Харківської області на IV етапі
Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики за 2011 – 2018 роки*

Рік	Кількість учасників	Відсоток переможців	Диплом		
			I	II	III
2016	16	87,5 %	4	4	6
2017	15	86,7 %	2	5	6
2018	12	83,3 %	5	4	1

Рейтинг команди за три останні роки представлено на діаграмі 8.

Діаграма 8

**Динаміка рейтингу команди Харківської області на IV етапі
Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики за 2016 – 2018 роки**



Результативність виступу команди зумовлена високим рівнем знань, які учні отримують із фізики в навчальних закладах. Також суттєвим позитивним фактором є проведення повноцінного експериментального туру на III етапі олімпіади та якісне проведення відбірково-тренувальних зборів із залученням найкращих фахівців.

Загалом простежується стійка тенденція щодо високої результативності виступу школярів Харківської області в IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики.

Висновки

1. Значну частину переможців III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики протягом двох років становлять учні Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (49 % від загальної кількості переможців змагань – у 2018 році; 39 % – у 2017 році).

2. У 2018 році більше половини переможців обласного етапу олімпіади з фізики, як і в минулому році, – учні ліцеїв. Порівняно з минулим роком їх відносна кількість майже не змінилась та склала 62 %.

3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії. Причому відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади у 2018 році, порівняно з минулим роком збільшилася на 2,41 % та склала 94 %.

4. Серед учасників обласного етапу олімпіади з фізики у 2018 році більшість учнів 10 – 11-х класів навчалася в класах математичного та фізико-математичного профілів (53 %). Порівняно з минулим роком відсоток учнів класів зазначених профілів зменшився (на 6,48 %). При цьому відсоток переможців, які вивчають фізику як профільний предмет, від кількості учнів 10 – 11-х класів, які здобули перемогу в обласному етапі змагань, у 2018 році склав 76 %, що на 20 % більше, ніж у минулому році. Такий самий відсоток (19 %) від кількості переможців змагань складають і учні, які навчаються за математичним профілем, тоді як у минулому році їх було на 5 % більше.

5. У значній кількості районів (міст) області є учні, які показують низькі результати обласного етапу олімпіади з фізики, (коефіцієнт виконання завдань становив від 0 до 0,1): в 11-ти (14-ти – у 2017 році) сільських районах та ОТГ, 2-х (4-х – у 2017 році) містах обласного значення; 3-х (4-х – у 2017 році) районах міста Харкова. Такі учні є в 21-му закладі загальної середньої освіти.

6. Протягом двох років найнижчі результати обласного етапу олімпіади з фізики демонструють учні 6-ти сільських районів: Близнюківського, Борівського, Великобурлуцького, Кегичівського, Нововодолазького, Шевченківського; 1-го міста обласного значення: м. Ізюма; 1-го району міста Харкова: Холодногірського.

7. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становив 0,41 (порівняно з минулим роком підвищився на 0,06); серед переможців змагань – 0,63 (підвищився на 0,07); серед учасників змагань, які не стали переможцями, – 0,22 (підвищився на 0,01).

8. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось найвищим (0,49) – у 8-му класі; найнижчим (0,31) – в 11-му класі; серед переможців обласного етапу змагань: найвищим (0,70) – у 8-му класі, найнижчим (0,57) – у 9-му, 11-му класах; серед учасників, які не стали переможцями: найвищим (0,28) – у 8-му класі, найнижчим (0,16) – в 11-му класі.

9. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань не змінився в 11-му класі, збільшився – у 8-му (на 0,05), 9-му (на 0,05), 10-му класах (на 0,10); серед переможців змагань цей показник збільшився в усіх паралелях: 8-му (на 0,06), 9-му (на 0,05), 10-му (на 0,06), 11-му класі (на 0,06); серед учасників, які не стали переможцями, показник також збільшився в усіх паралелях: 8-му (на 0,04), 9-му (на 0,07), 10-му (на 0,02), 11-му (на 0,01).

10. За підсумками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики 1 учень Роганського аграрного ліцею Роганської селищної ради Харківського району Харківської області має нульовий результат виступу (у 2017 році такі учасники були відсутні).

11. Загальна результативність виступу учасників III етапу олімпіади з фізики покращилася.

12. Команда школярів Харківської області продемонструвала високу результативність виступу на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики.

13. На результативність виступу команди на IV етапі олімпіади позитивно впливає якісна підготовка учнів під час відбірково-тренувальних зборів, які проводяться із залученням кращих фахівців – науковців, викладачів і вчителів фізики області.

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів до успішної участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з фізики рекомендуємо вжити таких заходів:

Методистам Р(М)МК(Ц):

1. Проаналізувати результати участі команд районів (міст, ОТГ) області на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики в порівнянні з результатами по області.

2. Забезпечити системність роботи з обдарованими учнями.

3. Організувати роботу з підготовки учнівських команд і резерву (тренувальні збори) до виступу на III етапі олімпіади, залучивши кращих фахівців закладів загальної середньої освіти району (міста, ОТГ).

4. Організувати участь інтелектуально обдарованих школярів та вчителів фізики в онлайн-тренінгах із підготовки учнів Харківської області до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики у 2018/2019 навчальному році, які проводить КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

5. Звернути увагу журі та оргкомітету II етапу олімпіади на об'єктивне визначення переможців і якісне формування складу команд для участі в III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики.

6. Спільно з керівниками Р(М)МО учителів фізики та астрономії спланувати роботу методичних об'єднань на 2018/2019 навчальний рік з урахуванням заходів, спрямованих на урізноманітнення роботи з обдарованими школярами.

Керівникам Р(М,ОТГ)МО вчителів фізики та астрономії:

1. Проаналізувати результати виступу команд районів (міст, ОТГ) області на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики в порівнянні з результатами по області.

2. Ознайомити членів Р(М,ОТГ)МО із завданнями (та відповідними розв'язками до них) III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики в Харківській області.

3. Провести тренінг із розв'язування олімпіадних завдань рівнів I-III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики.

4. Спланувати роботу на наступний навчальний рік з урахуванням заходів (тренінгів, консультацій, тимчасових творчих колективів), спрямованих на підвищення фахової майстерності вчителів фізики з питань якісної підготовки учнів до Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики.

5. Організувати обмін досвідом із проведення демонстраційного та фронтального експерименту на уроках фізики.

Учителям фізики:

1. Забезпечити якість засвоєння школярами навчального матеріалу з фізики відповідно до вимог Нової української школи.

2. Навчальний процес з фізики максимально наблизити до вікових пізнавальних можливостей учнів, постійно стимулювати їхній інтерес до навчання і самоосвіти.

3. Своєчасно спланувати індивідуальну роботу щодо підготовки учнів до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики.
4. Роботу організувати з урахуванням типових помилок, яких припускаються школярі на III етапі олімпіади.
5. На уроках приділяти увагу формуванню в учнів алгоритмічних прийомів розв'язування фізичних задач та евристичних способів пошуку розв'язування різноманітних фізичних проблем.
6. Систематично формувати й розвивати в учнів експериментальні вміння та дослідницькі навички, уміння описувати й систематизувати результати спостережень, планувати та проводити невеликі експериментальні дослідження, здійснювати вимірювання фізичних величин, робити узагальнення й висновки.
7. Пропонувати обдарованим учням у якості індивідуальних завдань задачі підвищеної складності – олімпіадні та нестандартні задачі.
8. Створювати умови для активної пізнавальної та творчої діяльності школярів, активно залучати їх до різних видів інтелектуальних змагань із фізики: Всеукраїнських учнівських турнірів юних фізиків, юних винахідників і раціоналізаторів, Всеукраїнського фізичного конкурсу «Левеня», конкурсу-захисту робіт у МАН тощо.
9. Заохотити школярів до участі в онлайн-тренінгах з підготовки учнів Харківської області до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики у 2018/2019 навчальному році, які проводить КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Астрономія

1. Загальний аналіз

У III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *астрономії* взяли участь **64** учні (**84** – у 2017 році), що на **23,81 %** менше, ніж у минулому році.

Найбільша кількість учасників змагань навчалася в закладах загальної середньої освіти міської мережі (**7**) та Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (**6**).

Не взяли участь в обласному етапі змагань школярі **13-ти** районів області: Близнюківського, Богодухівського, Борівського, Вовчанського, Дворічанського, Зачепилівського, Золочівського, Кегичівського, Краснокутського, Куп'янського, Лозівського, Нововодолазького, Шевченківського, **8-ми** об'єднаних територіальних громад (ОТГ): Зачепилівської, Золочівської, Коломацької, Малоданилівської, Мерэф'янської, Наталинської, Старосалтівської, Чкаловської та **3-х** міст обласного значення: м. Куп'янська, м. Лозової, м. Первомайського.

Переможцями стали **32** учні (**38** – у 2017 році), що становить **50,00 %** від загальної кількості учасників змагань (**45,24 %** – у 2017 році). Це на **4,76 %** більше, ніж у минулому році.

Серед переможців **4** учні з– **4-х** (**6** із **5-ти** – у 2017 році) *сільських районів*, **1**–із **1-го** (**5** із **4-х** – у 2017 році) *міста обласного значення*, **14** із **6-ти** (**19** із **8-ми** – у 2017 році) *районів міста Харкова*, **7** (**3** – у 2017 році) – із закладів загальної середньої освіти міської мережі (Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області»), **6** (**5** – у 2017 році) – з Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Переможці були в Балаклійському, Валківському, Красноградському, Чугуївському районах області; м. Чугуєві; Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Холодногірському, Шевченківському районах міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Валківського, Чугуївського районів області; Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Шевченківського районів міста Харкова; закладів освіти міської мережі, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ст. «Обдарованість» Харківської обласної ради». Порівняно з минулим роком з'явилися переможці в Балаклійському, Красноградському районах області, м. Чугуєві.

Серед *районів (ОТГ, міст) області* **найбільша** кількість переможців (**4**) – у Шевченківському районі міста Харкова.

По *закладах загальної середньої освіти* **найбільша** кількість переможців у Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області» – **7** учнів (**3** – у 2017 році) та Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» – **6** учнів (**5** – у 2017 році). Вона становить **100 %** від загальної кількості учасників із цих закладів освіти.

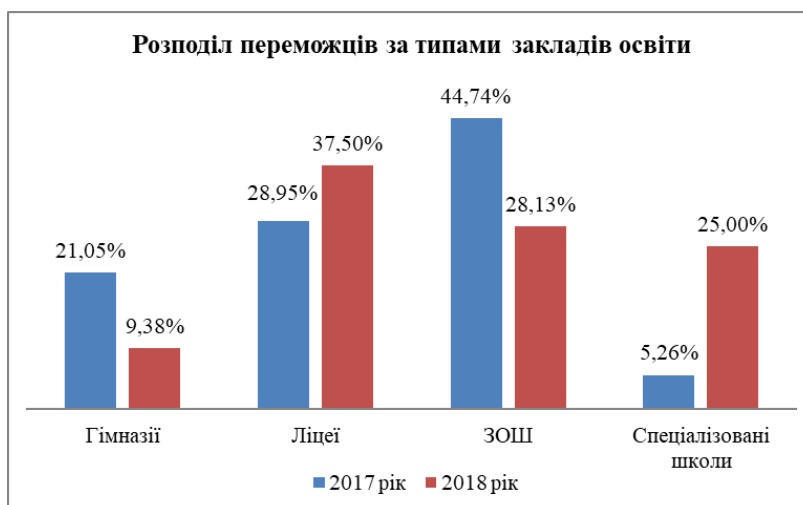
Слід зазначити, що значну частину переможців III етапу олімпіади у 2018 році становили учні ЗЗСО районів міста Харкова та Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради». Разом їх відносна кількість склала **84,38 %** (**71,05 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей відсоток збільшився на 13,33 %.

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *астрономії* здобувають учні Валківського лицю імені О. Масельського, Харківської ЗОШ I-III ст. № 5, Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківської СШ I-III ст. № 119, Харківської ЗОШ I-III ст. № 124, Харківської ЗОШ I-III ст. № 126, Харківської ЗОШ I-III ст. № 150, Харківського лицю № 161 «Імпульс», Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1



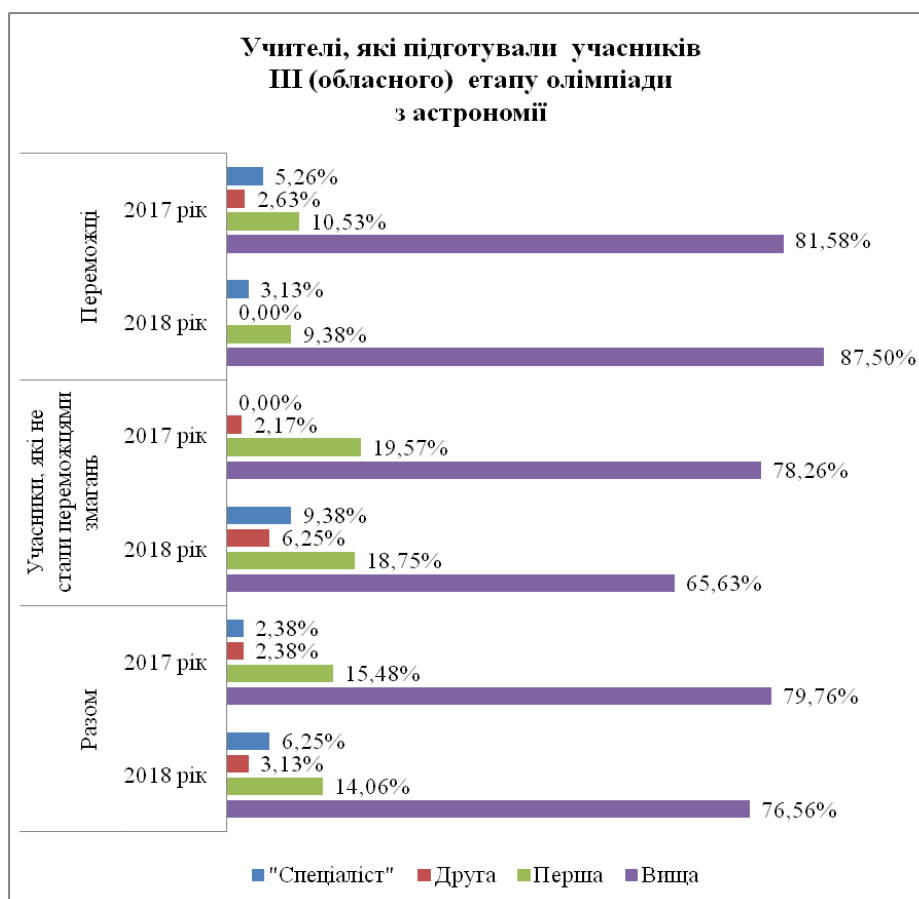
Більшу частину переможців (**37,50 %**) складають учні *ліцеїв*. Порівняно з минулим роком відсоток таких учнів збільшився на 8,55 %. Значна частина переможців (**28,13 %**) – учні *загальноосвітніх шкіл*.

У 2018 році **9,38 %** переможців обласного етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *астрономії* – учні *гімназій*, а **кожен четвертий** навчається в *спеціалізованій школі*.

У порівнянні з минулим роком збільшилася відносна кількість переможців обласного етапу змагань серед *спеціалізованих шкіл (на 19,74 %)* та зменшилася – серед *гімназій (на 11,67 %)*, *загальноосвітніх шкіл (на 16,61 %)* – (діаграма 1).

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, більшість переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III етапу учнівської олімпіади з *астрономії* у 2018 році, склав **87,50 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів **збільшилася на 5,92 %**.

Як у 2017, так і в 2018 році незначну кількість педагогів, які підготували переможців змагань, становили вчителі першої (**9,38 %** – у 2018 році; **10,53 %** – у 2017 році), другої кваліфікаційної категорії (**жодного** – у 2018 році; **2,63 %** – у 2017 році) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**3,13 %** – у 2018 році; **5,26 %** – у 2017 році).

Два роки поспіль серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань, було також більше вчителів вищої кваліфікаційної категорії (**65,63 %** – у 2018 році; **78,26 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учителів збільшилася на 12,63 %.

Разом із тим **18,75 % (19,57 % – у 2017 році)** педагогів мали першу кваліфікаційну категорію та значно менша кількість – другу (**6,25 %** – у 2018 році; **2,17 %** – у 2017 році) або кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**9,38 %** – у 2018 році; **жодного** – у 2017 році) – *діаграма 2*.

2.3. За профілями навчання

У III етапі олімпіади з *астрономії* у 2018 році взяли участь **62 (83 – у 2017 році)** учні 10 – 11-х класів.

Із них переможцями стали **30** школярів (**37 – у 2017 році**).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади з астрономії за профілями навчання поданий на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



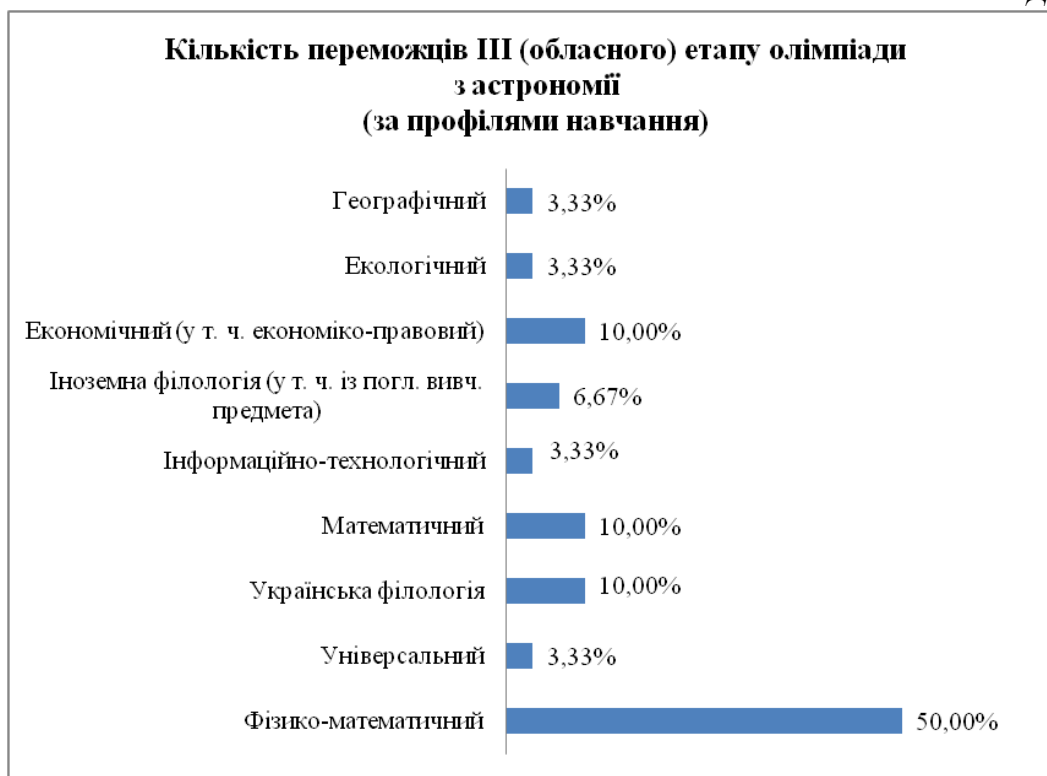
У III етапі олімпіади з *астрономії* взяли участь учні класів *біолого-хімічного, екологічного, економічного (у т. ч. економіко-правового), інформаційно-технологічного, математичного, правового, універсального, фізико-математичного* профілів навчання, *іноземної філології (у т. ч. із поглибленим вивченням предмета), української філології*.

Серед учасників обласного етапу олімпіади з *астрономії* в 2018 році **найбільша** частина школярів (**27,42 %**) навчалася в класах *фізико-математичного* профілю, **менша** – *універсального (17,74 %)* та *математичного (11,29 %)*.

Майже 10 % учасників змагань – учні класів *української філології*, менша частина (**8,06 %**) – школярі класів *економічного (у т. ч. економіко-правового), інформаційно-технологічного* профілів та *іноземної філології (у т. ч. із поглибленим вивченням предмета)*. **Незначну кількість (до 4 %)** становили учні, які навчалися за *іншими профілями*.

Переможцями стали учні, які навчалися за *географічним, екологічним, економічним (у т. ч. економіко-правовим), інформаційно-технологічним, математичним, універсальним, фізико-математичним* профілями, *української та іноземної філології* – *діаграма 4*

Діаграма 4



Найбільша кількість переможців (**50,00 %** від загальної кількості переможців серед учнів 10 – 11-х класів, які взяли участь в обласному етапі змагань), навчалася в класах *фізико-математичного* профілю, а **10 %** – *математичного, економічного профілів та української філології*. Порівняно з минулим роком кількість переможців серед учнів класів *фізико-математичного профілю збільшилася на 12,16 %*, а серед школярів *математичного профілю зменшилася на 3,51 %*.

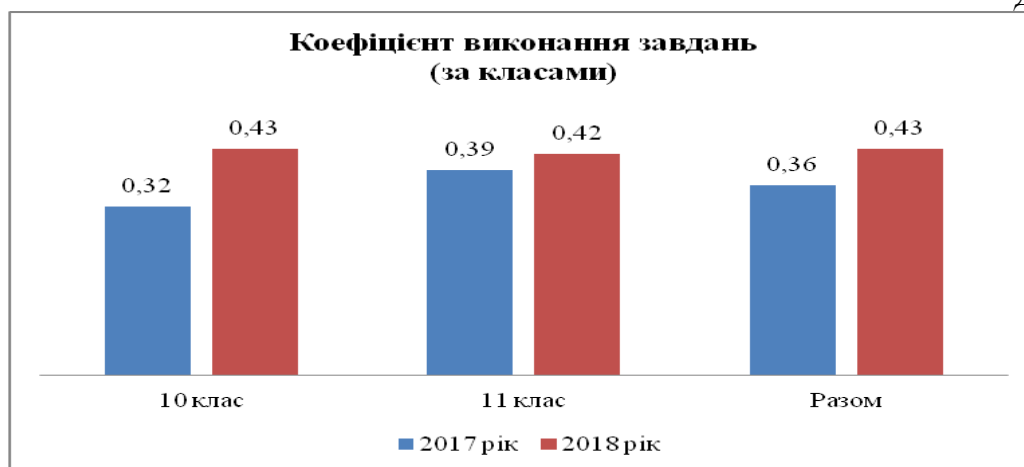
Майже 7 % переможців – учні класів *іноземної філології*. **Незначна кількість** учнів (**до 4 %**), які здобули перемогу в змаганнях, навчалися за *іншими профілями*.

Слід зазначити, що в жодному із зазначених профілів *астрономія* не вивчається як профільний предмет. Це свідчить про те, що вплив профілю навчання на результати обласного етапу олімпіади з астрономії відсутній.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів, набраної всіма учасниками змагань) становить **0,43** (**0,36** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на **0,07**.

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (**0,43**) у 10-му класі; найменшим (**0,42**) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в усіх паралелях: у 10-му класі – на **0,11**; в 11-му – на **0,03**.

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *астрономії* у 2018 році коливається від **0,3833** до **0,9833**. Його значення за класами подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з астрономії

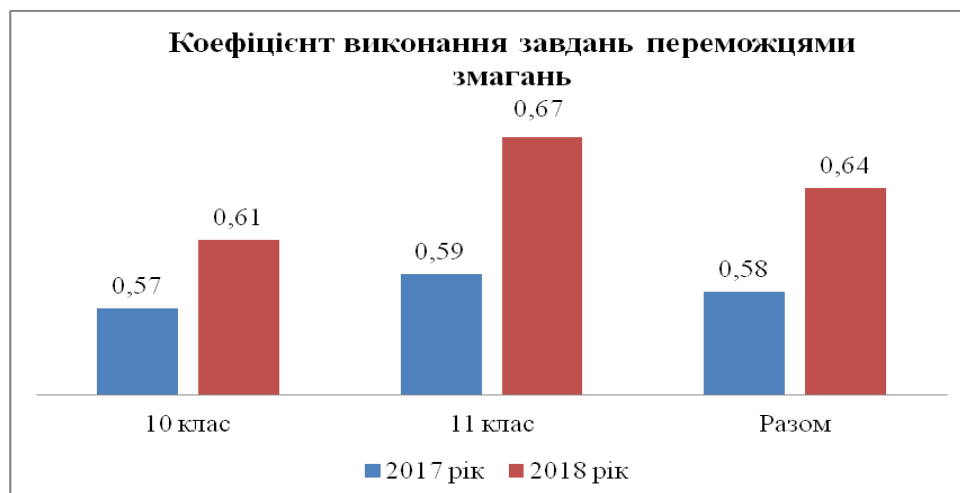
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
10 клас	0,3333	0,9333	0,4000	0,8833
11 клас	0,3833	0,8833	0,3833	0,9833

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань (**0,9833**) був у 11-му класі, найнижчим (**0,3833**) також в 11-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився в 11-му класі, зменшився в 10-му класі.

Значення коефіцієнта виконання завдань за класами подано нижче на *діаграмі 6*.

Діаграма 6



Середнє значення показника склало **0,64 (0,58–** у 2017 році), що на **0,06 більше**, ніж у минулому році.

Найбільшим (0,67) воно виявилось в 11-му класі, найменшим (0,61) – у 10-му.

У порівнянні з минулим роком цей показник збільшився в усіх паралелях: у 10-му класі – на **0,04**; 11-му – на **0,08**.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями змагань, виявився майже в 3 рази нижчим за середнє значення попереднього показника.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з **астрономії**, які не стали переможцями, подані в таблиці 2.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з астрономії, які не стали переможцями

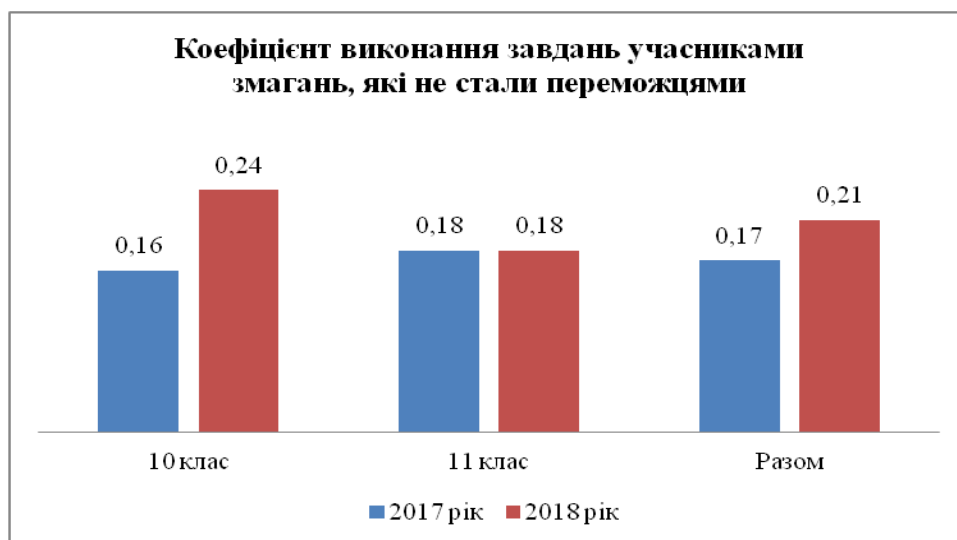
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
10 клас	0,0000	0,3000	0,1667	0,3667
11 клас	0,0000	0,3667	0,0000	0,3333

Найвищим (0,3667) у 2018 році цей показник виявився в 10-му класі, найнижчим (0,0000) в 11-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед учасників змагань, які не стали переможцями, збільшився в 10-му класі, зменшився в 11-му класі.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подано на діаграмі 7.

Діаграма 7



Середнє значення показника становить **0,21 (0,17 –** у 2017 році). Порівняно з минулим роком воно збільшилося на 0,04.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, у 2018 році виявився в 10-му класі (**0,24**), найменшим (0,18) в 11-му.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в 10-му класі на 0,08; залишився незмінним в 11-му класі.

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить **від 0,8167 до 0,9833**) у 2018 році продемонстрували **4** учні Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 124, Комунального закладу

«Харківський фізико-математичний ліцей №27 Харківської міської ради Харківської області» (3 учні). У минулому році найвищий коефіцієнт виконання завдань був меншим та становив **0,9300**.

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдань становив **від 0,0000 до 0,1000**) показали **3 учні (4,69 %)** **2-х ОТГ** (Нововодолазької, Роганської) та **1-го району м. Харкова** (Слобідського). Такі учні були в **3-х** закладах загальної середньої освіти: Нововодолазькій гімназії, Роганському аграрному ліцеї, Харківській гімназії № 46 ім. М.В.Ломоносова.

Порівняно з минулим роком відносна кількість учнів, які показали такі ж результати, збільшилася на 1,12 %. У минулому році вона складала **3,57 % (3 учні)**.

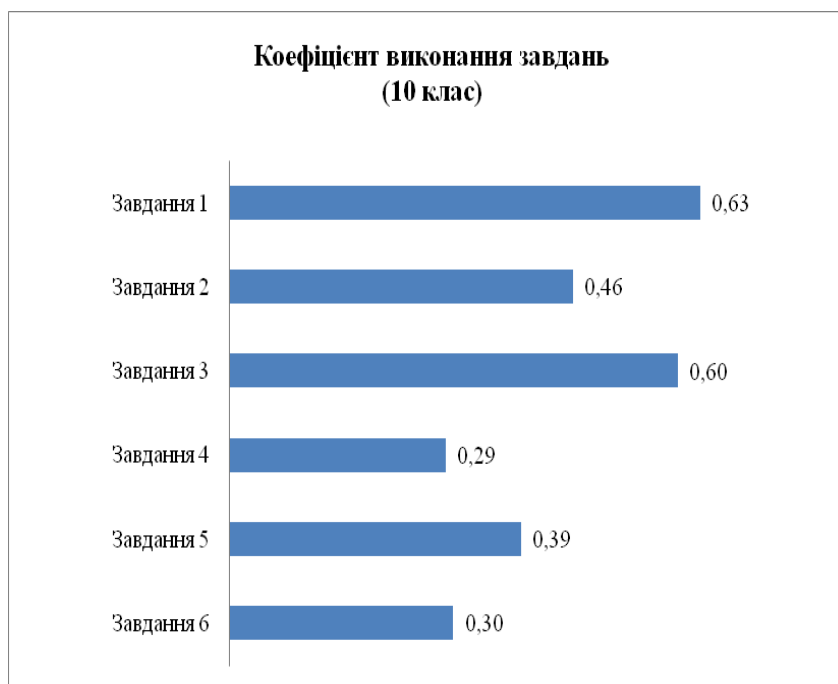
Протягом двох років низькі результати демонструють учні **1-го ЗЗСО**: Нововодолазької гімназії.

3. Аналіз виконання завдань учасниками III етапу олімпіади

10 клас

Із представлених на діаграмі 8 даних видно, що найуспішніше десятикласники впоралися із завданнями №1 на застосування умови стану невагомості тіла при його обертальному русі. 7 учнів за його виконання отримали максимальний бал, 4 учні не отримали жодного бала.

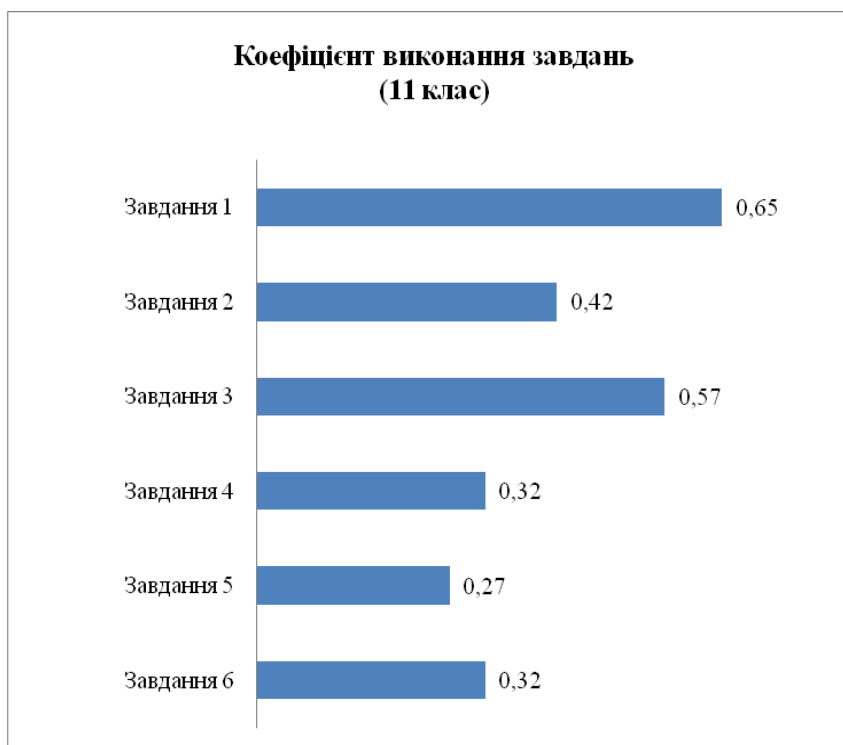
Діаграма 8



Найгірше учасники III етапу олімпіади впоралися із завданням № 4 на знаходження освітленості на супутнику Юпітера. Ніхто не набрав за його виконання максимально можливої кількості балів. 15 учнів (50,0 % від загальної кількості учасників цієї паралелі) не набрали за виконання цього завдання жодного бала із 15 можливих.

11 клас

Як видно з представлених на діаграмі 9 даних, найуспішніше одинадцятикласники впорались із завданням № 1 на застосування рівняння зв'язку абсолютної зоряної величини з видимою зоряною величиною та відстанню.



7 учнів за його виконання отримали максимальний бал, 4 учні не отримали жодного бала.

Найгірше школярі впорались із завданнями № 5 на знаходження тривалості певного астрономічного явища. Ніхто не набрав за його виконання максимально можливої кількості балів, а 20 учнів (58,8 % від загальної кількості учасників цієї паралелі) не набрали за його виконання жодного бала з 5 можливих.

Загалом, учні успішніше розв'язували простіші завдання із меншою кількістю балів за їх виконання.

Типові помилки учасників III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії

1. Повна зневага одиницями вимірювань, нерозрізнення градусів-радіанів-хвилин-секунд дуги кола.
2. Погане знання понять рівнодення і сонцестояння, дат їх настання, відмінності від проходження Землею афелію.
3. Принципове нерозуміння поняття «зоряна величина».
4. Нерозуміння того факту, що світловий рік – одиниця відстані, а не часу.
5. Розв'язування має розповідний характер, у деяких випадках узагалі відсутні будь-які формули, будуються не завжди логічні висновки, а міркування виходять за тему поставленого завдання.
6. Незнання значень періодів і напрямку обертання Землі та Місяця.
7. Помилкове ототожнення географічної широти і схилення світил.
8. Незнання географічної широти м. Харкова.
9. Погане розуміння річної зміни положення Сонця на небі.
10. Незнання величини нахилу екліптики до небесного екватора.
11. Нерозуміння терміна «роздільна здатність».
12. Змішування понять «парсек» і «астрономічна одиниця».
13. Нерозуміння поняття паралакса і його зв'язку з відстанню.
14. Незнання зв'язку між широтою місця і висотою Сонця опівдні.
15. Нерозуміння понять ваги і невагомості, природи тяготіння.

16. Змішування понять «сила тяжіння» і «прискорення вільного падіння», невміння їх розраховувати.
17. Нерозуміння того факту, що атмосфера Землі теж бере участь у добовому обертанні.
18. Невміння проводити обчислення з наближеними значеннями.
19. Помилки, пов'язані з обчисленнями кінцевих чисельних значень (обчислення порядку величин, неправильне розуміння понять мілі- мікро- мега- і так далі).
20. Невміння зробити приблизну оцінку отриманих результатів.

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії

На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії Харківська область була представлена командою з 4-х осіб. До складу команди ввійшли 3 учні Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради», 1 учень Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II – III ступенів «Обдарованість».

3 члени команди стали переможцями, виборовши дипломи II ступеня.

У таблиці 3 представлено результативність виступу команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії за три останні роки.

Таблиця 3

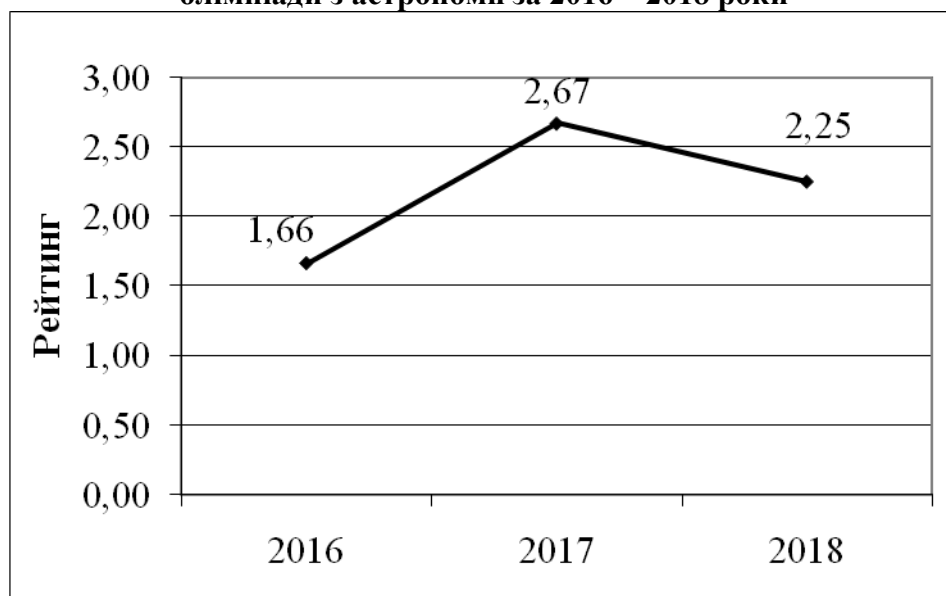
*Результативність виступу команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської
учнівської олімпіади з астрономії за 2016 – 2018 роки*

Рік	Кількість учнів	Кількість переможців	Диплом		
			I	II	III
2016	3	3	0	1	2
2017	3	2	1	1	0
2018	4	3	0	3	0

Динаміка рейтингу команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії за останні три роки проведення олімпіади представлена на діаграмі 10.

Діаграма 10

**Динаміка рейтингу команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської
олімпіади з астрономії за 2016 – 2018 роки**



Представлені результати свідчать про суттєве покращення результативності виступу команди за останні 2 роки.

Висока результативність зумовлена високим рівнем знань, які учні отримують із предметів фізико-математичного циклу в навчальних закладах, якісним проведенням відбірково-тренувальних зборів із залученням найкращих фахівців з астрономії.

Участь команди школярів Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії у 2018 році можна вважати успішною.

Висновки

1. Значну частину переможців III етапу олімпіади з *астрономії* протягом двох років складають учні ЗЗСО районів міста Харкова та Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»: **84 %** від загальної кількості переможців змагань у 2018 році.

2. Більшість переможців обласного етапу олімпіади з *астрономії* складають учні *ліцеїв* (**38 %**). При цьому порівняно з минулим роком відсоток таких учнів збільшився на **9 %**.

3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії, причому відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади у 2018 році, порівняно з минулим роком збільшилася на 6% та **склала 88%**.

4. Серед учасників обласного етапу олімпіади з *астрономії* у 2018 році учні 10 – 11-х класів навчалися за різними профілями навчання; **найбільша частина (27 %)** – у класах *фізико-математичного* профілю. **Найбільша кількість** переможців (**50 %**) – також учні класів *фізико-математичного* профілю. При цьому серед учасників обласної олімпіади з *астрономії* не було учнів, які б вивчали *астрономію* як профільний предмет. Це свідчить про відсутність впливу профілю навчання на результати обласного етапу олімпіади з астрономії.

5. У 2018 році **3** учні **2-х ОТГ** (Нововодолазької, Роганської) та **1-го району м. Харкова** (Слобідського) показали низькі результати обласного етапу олімпіади з *астрономії* (коефіцієнт виконання завдання склав від 0,0000 до 0,1000). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів збільшилася на 1,12 %.

6. Найнижчі результати обласного етапу олімпіади з *астрономії* у 2018 році продемонстрували **3** учні **3-х ЗЗСО**: Нововодолазької гімназії, Роганського аграрного ліцею, Харківської гімназії № 46 ім. М.В.Ломоносова.

7. Протягом двох років низькі результати демонструють учні **1-го ЗЗСО**: Нововодолазької гімназії.

8. Середній *коефіцієнт виконання завдань* у 2018 році становить **0,43** (порівняно з минулим роком він збільшився на 0,07); серед *переможців змагань* – **0,64** (збільшився на 0,06); серед *учасників змагань, які не стали переможцями*, – **0,21** (збільшився на 0,04).

9. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось найвищим (0,43) – у 10-му класі; найнижчим (0,42) – в 11-му; *серед переможців* обласного етапу змагань: найвищим (0,67) – в 11-му класі, найнижчим (0,61) – у 10-му; серед *учасників, які не стали переможцями*: найвищим (0,24) – у 10-му класі, найнижчим (0,18) – в 11-му.

10. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань збільшився в усіх паралелях класів: у 10-му **на 0,11**, 11-му – **на 0,03**; серед *переможців змагань* – збільшився в усіх паралелях: у 10-му класі **на 0,04**, 11-му – **на 0,08**; серед *учасників, які не стали переможцями*, – збільшився в 10-му класі на 0,08; залишився незмінним в 11-му.

11. Учні загалом мають слабку теоретичну та практичну підготовку з астрономії.

12. Школярі не вміють аналізувати завдання й застосовувати міжпредметні зв'язки з фізикою, математикою, географією.

13. Низька математична підготовка учасників олімпіади, невміння проводити розрахунки й аналізувати отриманий результат.

14. Більшість учасників III етапу олімпіади мають фрагментарні знання з астрономії.

15. Високу результативність демонструють учні навчальних закладів, у яких проводиться індивідуальна підготовка школярів до Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії або ведеться систематична позашкільна робота з астрономії.

16. Результат виступу команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії задовільний.

Рекомендації

З метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з астрономії рекомендуємо вжити таких заходів:

Методистам Р(М)МК(Ц):

1. Разом із керівниками Р(М,ОТГ)МО вчителів фізики та астрономії проаналізувати результати виступу команд районів (міст, ОТГ) області на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії в порівнянні з результатами по області.

2. Організувати участь інтелектуально обдарованих школярів та вчителів астрономії в онлайн-тренінгах із підготовки учнів Харківської області до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії у 2018/2019 навчальному році, які проводить КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

3. Звернути увагу журі та оргкомітету II етапу олімпіади на об'єктивне визначення переможців і якісне формування складу команд для участі в III етапі олімпіади з астрономії.

4. Спільно з керівниками Р(М)МО учителів фізики та астрономії спланувати роботу методичних об'єднань на 2018/2019 навчальний рік з урахуванням заходів, спрямованих на урізноманітнення роботи з обдарованими школярами.

5. Рекомендувати керівникам закладів загальної середньої освіти спланувати викладання курсу астрономії (11 клас) у I півріччі 2018/2019 навчального року.

Керівникам Р(М)МО вчителів фізики та астрономії:

1. Разом з учителями астрономії ознайомитися з аналізом проведення III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії у 2017/2018 навчальному році в Харківській області.

2. Проаналізувати результати виступу команд районів (міст,ОТГ) області на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії в порівнянні з результатами по області.

3. Разом з учителями – членами Р(М)МО ознайомитися із завданнями (та розв'язками до них) III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії в Харківській області 2017/2018 навчального року.

4. У межах роботи Р(М)МО проводити обговорення складних тем із навчальної програми з астрономії, практикуми з розв'язування астрономічних задач, завдань практичної спрямованості, тренінги щодо роботи з рухомою картою зоряного неба.

5. Спланувати роботу Р(М)МО на наступний навчальний рік з урахуванням: а) заходів, спрямованих на підвищення фахової майстерності вчителів, які викладають астрономію та природознавство; б) питань якісної підготовки учнів до Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії (тренінгів, консультацій, тимчасових творчих колективів тощо).

Учителям астрономії та природознавства:

1. Ознайомитися з цими аналітично-інформаційними матеріалами, узяти до відома та виконувати надані рекомендації.

2. Ознайомитись із завданнями III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії у 2017/2018 навчальному році та розв'язками до них.

3. Забезпечити якість засвоєння школярами навчального матеріалу з астрономії відповідно до навчальної програми.

4. Урізноманітнити й посилити індивідуальну роботу щодо підготовки учнів 10 – 11-х

класів до I – III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії.

5. При підготовці учнів до участі в учнівській олімпіаді з астрономії урахувати типові помилки, яких припускаються школярі на III етапі олімпіади, розв'язувати завдання, які певною мірою потребують використання математичного апарату, знань фізичних понять і законів, навичок роботи з картою зоряного неба, каталогами щодо знаходження астрономічних об'єктів та їхніх характеристик.

6. Пропонувати обдарованим учням у якості індивідуальних завдань олімпіадні та нестандартні задачі, завдання на спостереження об'єктів зоряного неба.

7. Заохотити школярів до участі в онлайн-тренінгах із підготовки учнів до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії у 2018/2019 навчальному році, які проводить КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

8. Організувати роботу факультативів, гуртків з астрономії.

9. Активно використовувати можливості Харківського планетарію імені Ю.О. Гагаріна для підвищення рівня знань з астрономії та популяризації астрономічних знань серед учнівської молоді.

Історія

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *історії* взяли участь **172** учні (**188** – у 2017 році), що на **8,51 % менше**, ніж у минулому.

Найбільша кількість учасників змагань (**9 учнів**) навчалася в закладах загальної середньої освіти Індустріального та Московського районів міста Харкова, дещо менша (**8 учнів**) – у ЗЗСО Слобідського району міста Харкова.

Не взяли участь в обласному етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади школярі Близнюківського, Борівського, Куп'янського районів області та Наталинської, Коломацької та Оскільської ОТГ.

Переможцем став **81** учень (**82** – у 2017 році), що становить **47,09 %** від загальної кількості учасників змагань (**43,62 %** – у 2017 році). Це на **1,22 % менше**, ніж у минулому.

Серед переможців **30** учнів – із **18-ти** (**25** із **14-ти** – у 2017 році) *сільських районів та ОТГ*, **9** із **4-х** (**11** із **5-ти** – у 2017 році) *міст обласного значення*, **36** із **9-ти** (**38** із **9-ти** – у 2017 році) *районів міста Харкова*, **4** із **2-х ЗЗСО** (**4** – у 2017 році) *міської мережі* (Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Комунального закладу «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області»), **2** (**3** – у 2017 році) – Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість Харківської обласної ради»».

Переможці були в Балаклійському, Барвінківському, Богодухівському, Валківському, Дворічанському, Дергачівському, Зміївському, Ізюмському, Красноградському, Краснокутському, Лозівському, Первомайському, Сахновщинському, Харківському районах області; Золочівській, Нововодолазькій, Роганській, Старосалтівській територіальних громадах; м. Ізюмі, м. Лозовій, м. Первомайському, м. Чугуєві; Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Основ'янському, Слобідському, Холодногірському, Шевченківському районах міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади здобувають учні Балаклійського, Барвінківського, Богодухівського, Валківського, Дергачівського, Зміївського, Лозівського, Сахновщинського, Харківського районів області; Золочівської (у 2017 році – Золочівського району), Нововодолазької (у 2017 році – Нововодолазького району), Роганської, Старосалтівської територіальних громад; м. Ізюма, м. Лозової, м. Первомайського, м. Чугуєва; Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова. Порівняно з минулим роком з'явилися переможці в Дворічанському, Ізюмському, Красноградському, Краснокутському, Первомайському районах області.

Не було переможців у командах Великобурлуцького, Вовчанського, Дворічанського, Кегичівського, Печенізького, Чугуївського, Шевченківського районах області, Зачепилівської, Малинівської, Малоданилівської, Мереш'янської, Чкаловської ОТГ, м. Куп'янська, м. Люботина.

Серед *районів (міст) області найбільша* кількість переможців (**8**) – у Слобідському районі міста Харкова. Вона становить **100 %** від загальної кількості учасників ЗЗСО цього району.

По *закладах загальної середньої освіти найбільша* кількість переможців у Харківській гімназії № 82 – **3** учні (**4** – у Харківській гімназії № 47 у 2017 році).

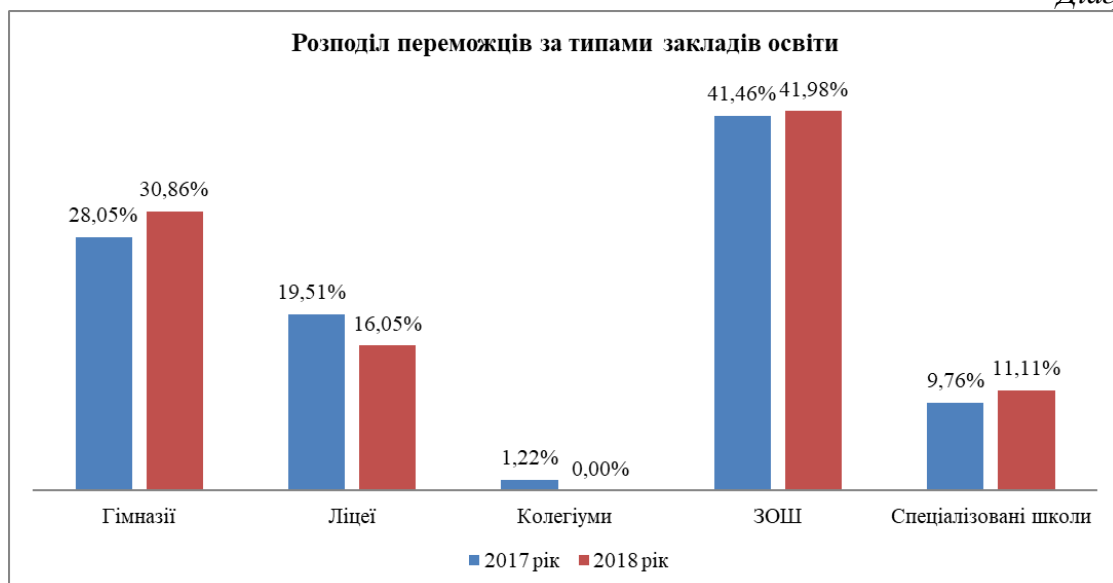
Слід зазначити, що значну частину переможців обласного етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади становили учні ЗЗСО районів міста Харкова. Їх відносна кількість склала **49,38 %** (**46,34 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей відсоток збільшився на 3,04 %.

Протягом двох років перемогу в обласному етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *історії* здобувають учні Балаклійського ліцею, Савинської ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 (Балаклійський район), Барвінківської ЗОШ І-ІІІ ст. №1, Барвінківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Мечебилівської ЗОШ І-ІІІ ст. (Барвінківський район), Богодухівської гімназії № 1, Валківського ліцею імені О. Масельського, Дергачівської гімназії № 3, Зміївського ліцею № 1, Новоолександрівської ЗОШ І- ІІІ ст. (Сахновщинський район), Роганського аграрного ліцею (Роганська ОТГ), Старосалтівської ЗОШ І-ІІІ ст. (Старосалтівська ОТГ), Ізюмської гімназії № 1, Лозівського НВК №10 «ЗНЗ – ДНЗ», Первомайської гімназії № 3, Чугуївської ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 5, Харківської СШ І-ІІІ ст. № 11 з поглибленим вивченням окремих предметів, Харківської СШ І-ІІІ ст. №18, Харківського НВК №45 «Академічна гімназія», Харківської гімназії № 46 ім. М.В.Ломоносова, Харківської гімназії № 47, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 48, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 68, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 72, Харківської гімназії № 82, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 115, Харківської СШ І-ІІІ ст. № 119, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. №139, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 140, Харківської гімназії № 163, Харківського технічного ліцею № 173, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типом закладів освіти

Діаграма 1



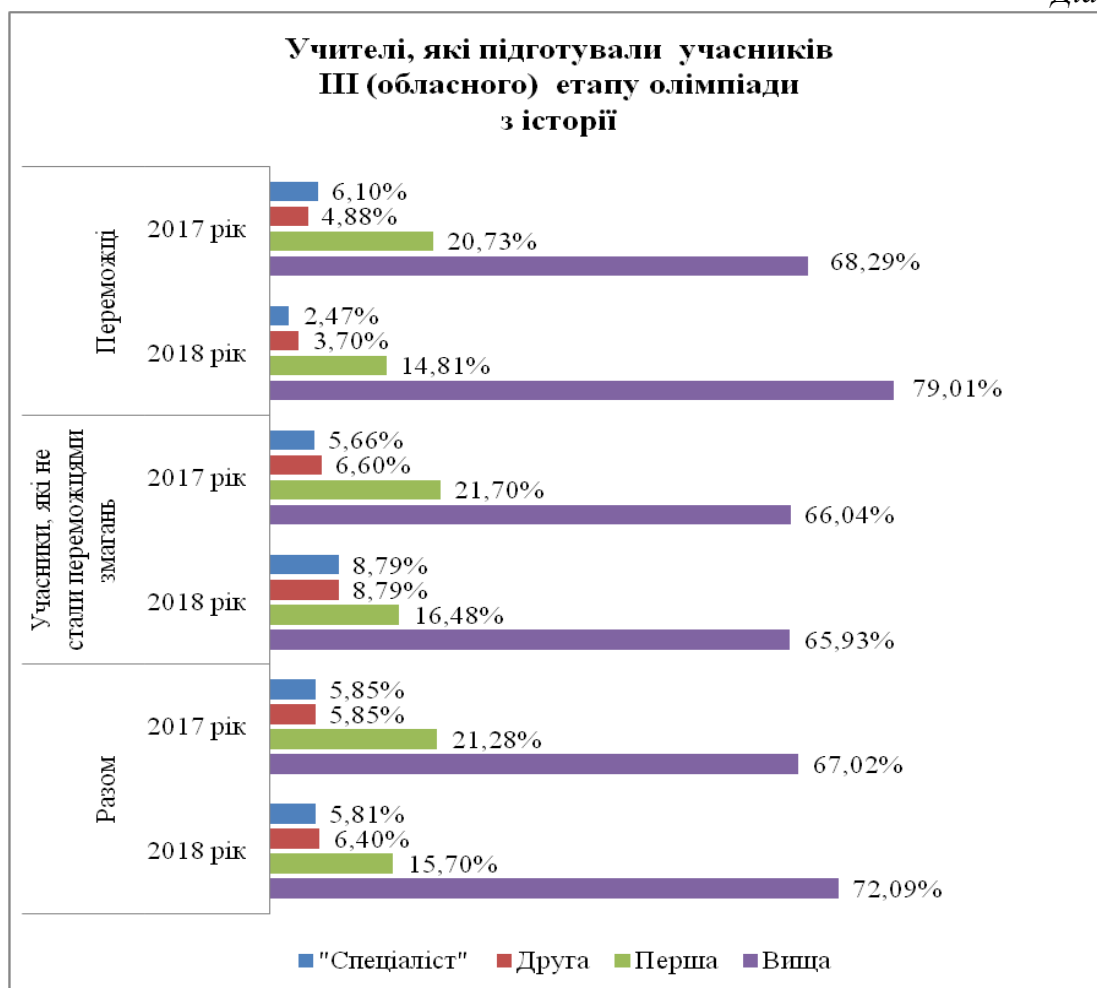
Більшість переможців протягом двох років є серед учнів загальноосвітніх шкіл: **41,98 %** – у 2018 році, **41,46 %** – у 2017 році. Порівняно з минулим роком кількість таких школярів дещо збільшилася (на 0,52 %).

Майже третина переможців обласного етапу олімпіади з *історії* – учні гімназій (у 2017 році їх відносна кількість була більшою на 2,81 %). Серед тих, хто здобув перемогу в змаганнях у 2018 році, – **16,05 %** учнів ліцеїв, **11,11 %** – спеціалізованих шкіл. У порівнянні з 2017 роком відсоток школярів, які навчалися в ліцеях, зменшився на 3,46 %, тоді як збільшився на 1,35 % відсоток учнів спеціалізованих шкіл.

У 2018 році були відсутні переможці, які навчалися в колегіумах (у 2017 році такі учні складали незначну кількість – 1,22 %) – *діаграма 1*.

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, більшість переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з *історії* у 2018 році, **складав 79,01 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів **збільшилася на 10,72 %**.

Маже 15 % учителів, які підготували переможців змагань у 2018 році, мали першу кваліфікаційну категорію. Порівняно з минулим роком таких учителів стало менше **на 5,92 %**.

Незначна кількість педагогів, учні яких здобули перемогу в обласному етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади, мали другу (**3,70 %** – у 2018 році; **4,88 %** – у 2017 році) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**2,47 %** – у 2018 році; **6,10 %** – у 2017 році).

Як у 2018, так і в 2017 році серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань, було також більше вчителів вищої кваліфікаційної категорії (**65,93 %** – у 2018 році; **66,04 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учителів дещо зменшилася (**на 0,11 %**).

Разом із тим, у 2018 році **16,48 %** педагогів (**21,70 %** – у 2017 році) мали першу кваліфікаційну категорію, а **майже вдвічі менше** – другу (**8,79 %** – у 2018 році; **6,60 %** – у 2017 році). Незначний відсоток (**8,79 %** – у 2018 році, **5,66 %** – у 2017 році) – учителі кваліфікаційної категорії «спеціаліст».

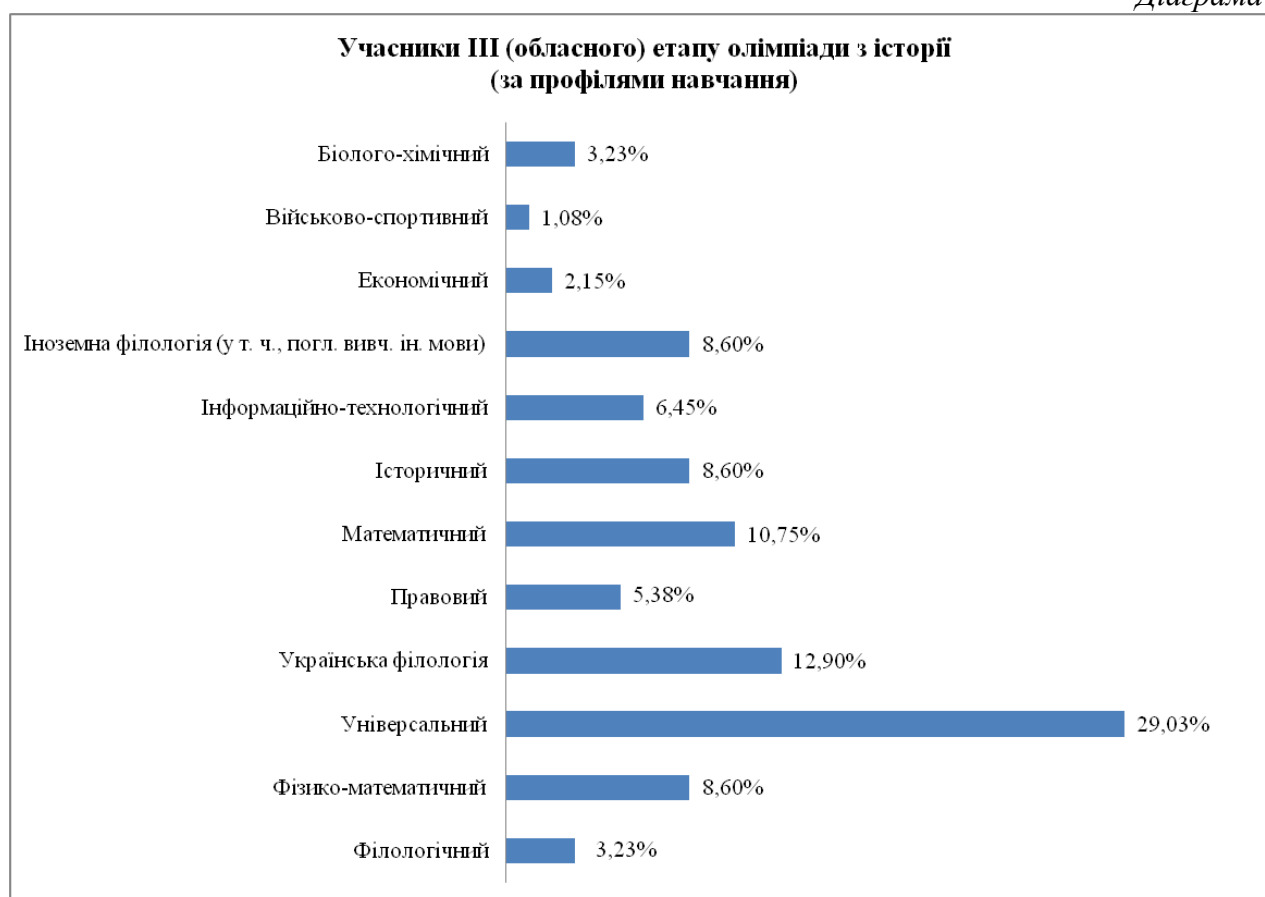
2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *історії* у 2018 році взяли участь **93** (**86** – у 2017 році) учнів 10–11-х класів.

Із них переможцями стали **45** учнів (**48** – у 2017 році).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіад за профілями навчання поданий на діаграмі.

Діаграма 3

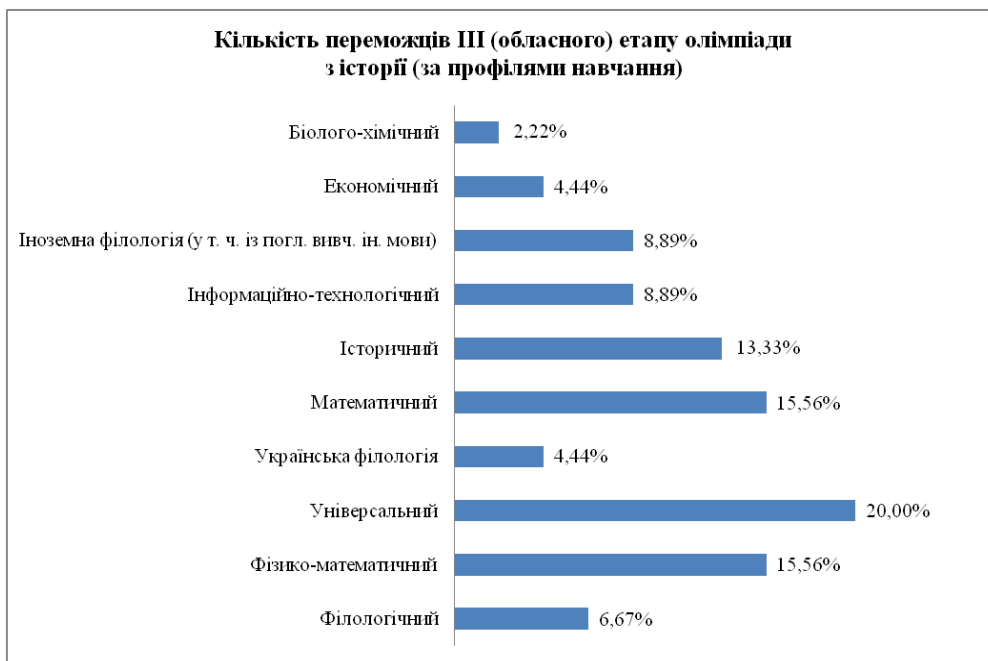


У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *історії* взяли участь учні класів *біолого-хімічного, військово-спортивного, економічного, інформаційно-технологічного, історичного, математичного, правового, універсального, фізико-математичного профілів навчання, української та іноземної філології (у т.ч. з поглибленим вивченням іноземних мов).*

Серед учасників обласного етапу олімпіади з *історії* у 2018 році **найбільша** кількість учнів (**29,03 %**) навчалася в класах *універсального* профілю.

Понад **10 %** учасників змагань – учні класів *математичного* профілю (**10,75 %**) та *української філології* (**12,90 %**), а менша частина (**8,60 %**) – *історичного, фізико-математичного та іноземної філології*. Незначний відсоток старшокласників (до **7 %**) навчалися за *іншими профілями*.

Переможцями стали учні, які навчалися за *біолого-хімічним, економічним, інформаційно-технологічним, історичним, математичним, універсальним, фізико-математичним, філологічним профілями, української та іноземної філології* – діаграма 4.



Найбільша кількість переможців виявилася серед учнів 10–11-х класів за універсальним профілем навчання (**20,00 %** від загальної кількості переможців серед учнів 10–11-х класів, які взяли участь в обласному етапі змагань), **15,56 %** – за математичним та фізико-математичним профілями, менша частина (**13,33 %**) – за історичним.

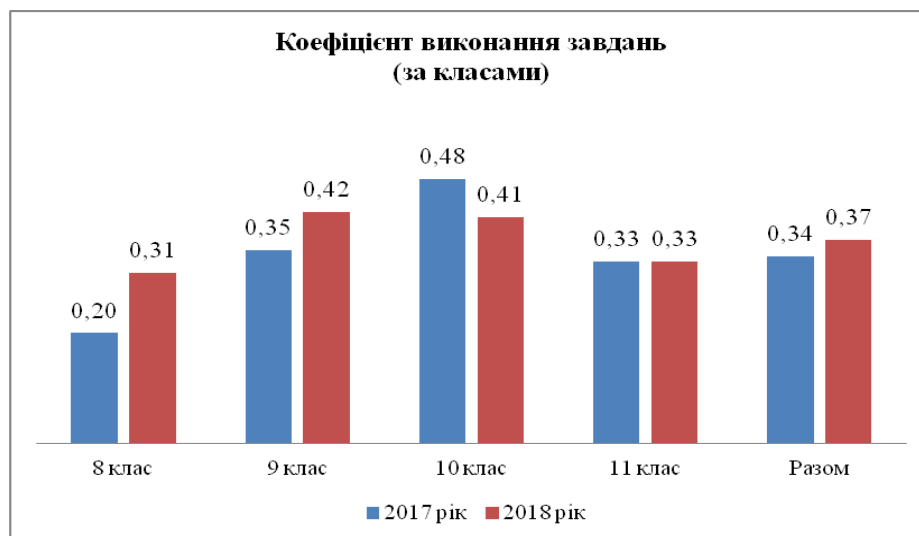
До **10 %** переможців – учні інших профілів навчання: біолого-хімічного, економічного, інформаційно-технологічного, філологічного профілів, іноземної та української філології.

Разом із тим, відсоток переможців серед учнів 10–11 класів, які вивчають історію як профільний предмет (у класах історичного профілю), від кількості переможців серед учнів 10–11-х складав лише **13,33 %** (**6,98 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на **6,35 %**.

Отже, вплив профілю навчання на результати обласного етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії відсутній.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань (частка від максимально можливої кількості балів всіма учасниками змагань) становив **0,37** (**0,34** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник дещо збільшився (на **0,03**).



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (0,42) у 9-му класі; найменшим (0,31) – у 8-му.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився у 8-му та 9-му класах (на 0,11 та 0,07 відповідно), зменшився – у 10-му класі (на 0,07), залишився незмінним – в 11-му класі.

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *історії* у 2018 році коливався від 0,3231 до 0,8154. Його значення за класами подані в *таблиці 1*.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з історії

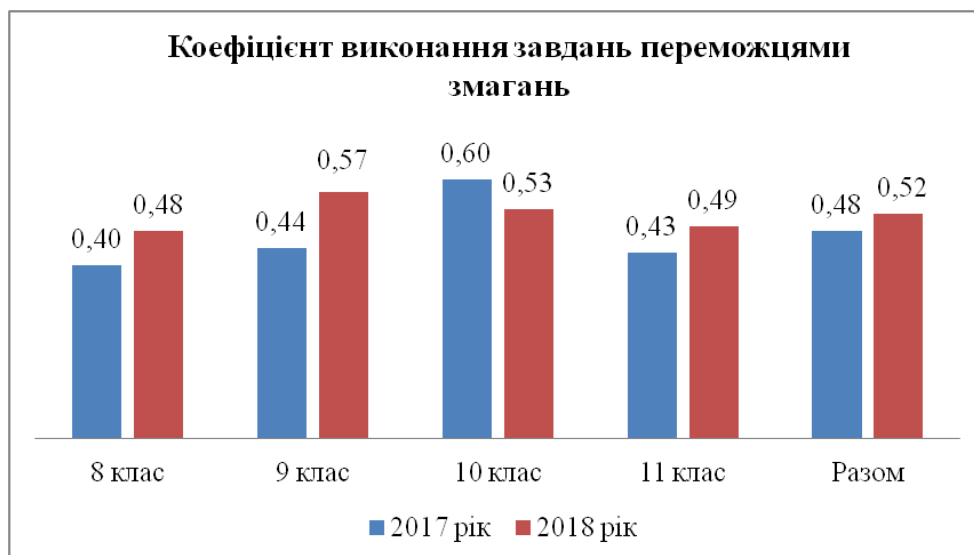
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,3385	0,6000	0,3231	0,8077
9 клас	0,3538	0,6769	0,4308	0,8154
10 клас	0,5077	0,7615	0,4538	0,7000
11 клас	0,3385	0,6000	0,3231	0,7769

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань (**0,8154**) був у 9-му класі, найнижчим (0,3231) – у 8-му, 11-му класах.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився у 8-му, 9-му, 10-му класах; зменшився – у 10-му класі.

Значення коефіцієнта виконання завдань за класами подано на *діаграмі 6*.

Діаграма 6



Середнє значення показника склало **0,52 (0,48 – у 2017 році)**, що на 0,04 більше, ніж у минулому році. Найбільшим (0,57) воно виявилось в 9-му класі, найменшим (0,48) – у 8-му.

У порівнянні з минулим роком цей показник збільшився у 8-му (на **0,08**), 9-му (на **0,13**), 11-му класах (на **0,06**); зменшився – у 10-му класі (на 0,07).

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями змагань, виявився більш ніж у 2 рази нижчим за середнє значення попереднього показника.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *історії*, які не стали переможцями, подані в *таблиці 2*.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з історії, які не стали переможцями

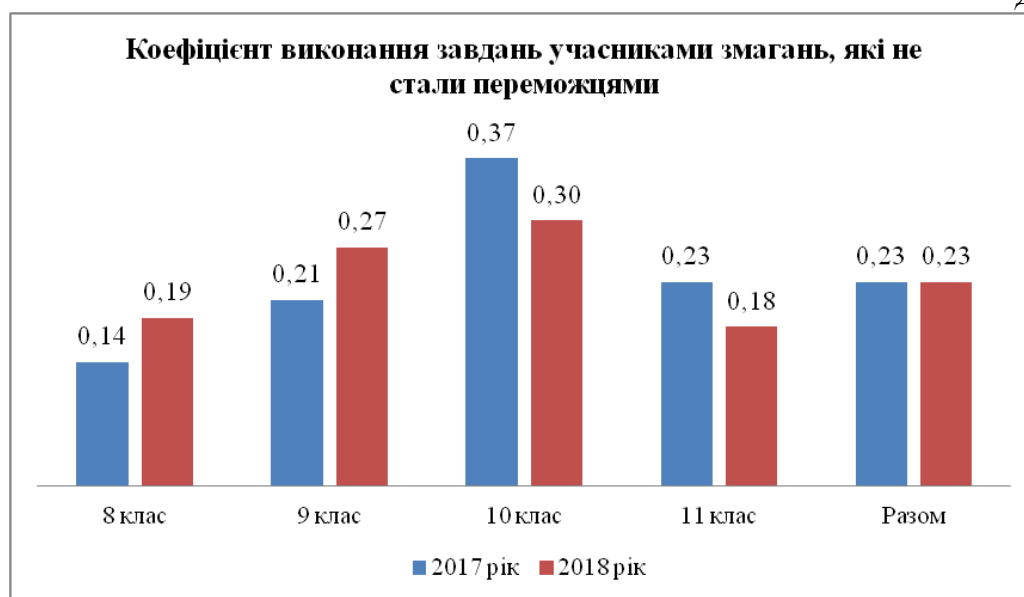
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,0154	0,2923	0,1000	0,2615
9 клас	0,0231	0,3231	0,1538	0,4000
10 клас	0,2077	0,4769	0,1769	0,4154
11 клас	0,0462	0,3231	0,0308	0,2923

Найвищим (**0,4154**) у 2018 році цей показник виявився в 10-му класі, найнижчим (**0,0308**) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед учасників змагань, які не стали переможцями, збільшився в 9-му класі, а зменшився – у 8-му, 10-му, 11-му класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, за класами подано на *діаграмі 7*.

Діаграма 7



Середнє значення показника становило **0,23** (**0,23** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком воно не змінилося.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, у 2018 році був у 10-му класі (**0,30**), найменшим (**0,18**) – в 11-му.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився – у 8-му (на **0,05**) та 9-му класах (на **0,06**), зменшився – у 10-му (на **0,07**) та 11-му класах (на **0,05**).

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань дорівнював **0,82** та **0,70**) показали **7** учнів: Слобожанської гімназії № 2 (Зміївський район), Харківської СШ ІІ-ІІІ ст. № 18, Харківської гімназії № 46 ім. М. В. Ломоносова, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 48, Харківської гімназії № 82, Харківської СШ І-ІІІ ст. № 119, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 151.

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдань становив від **0,0308** до **0,1000**) показали **6** (**3,49 %**) учнів **3-х сільських районів** (Кегичівського, Первомайського, Харківського), **2-х об'єднаних територіальних громад** (Зачепилівської, Чкаловської) та **1-го**

міста обласного значення (м. Люботина) (у 2017 році – **8-ми сільських районів та 2-х міст обласного значення**).

Такі учні були в **6-ти** закладах загальної середньої освіти: Слобожанській ЗОШ І-ІІІ ст. (Кегичівський район), Одрадівському НВК (Первомайський район), Васищевській ЗОШ І-ІІІ ст. (Харківській район), Зачепилівській ЗОШ І-ІІІ ст., Леб'язькому НВК (Чкаловська ОТГ), Люботинській гімназії № 1 (м. Люботин).

Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів зменшилася на 1,83 %. У минулому році вона складала **10 (5,32 %)**.

Два роки поспіль учні показують такі результати в **1-му сільському районі** (Кегичівському) та **1-му місті обласного значення** (м. Люботині).

3. Аналіз виконання завдань учасниками ІІІ етапу олімпіади

Аналіз якості виконання завдань показав, що учні всіх класів найкраще виконали комплексні **завдання № 1, №2**, які передбачали знання фактів біографії історичних осіб, роботу з хронологією, історичними поняттями, фрагментами програмних документів. Завдання на встановлення відповідності між подіями з історії України і всесвітньої історії учні виконали найкраще.

Проаналізувавши якість виконання завдань восьмикласниками, слід відзначити, що одинадцять учнів виконали ці завдання на 6-7 балів. Лише одна учениця (Барановська Тетяна – Харківська гімназія № 82 Харківської міської ради Харківської області) набрала 8 балів із 8 можливих.

Серед дев'ятикласників 9 учнів отримали за завдання відповідно 6-7 балів із 8 можливих, а Марцеляк Микола, учень Харківської гімназії № 46 ім. М.В. Ломоносова Харківської міської ради Харківської області, виконав завдання на 8 балів.

Найбільш успішно впоралися із зазначеними завданнями учні 10-х та 11-х класів: 18 десятикласників отримали від 6 до 7,5 балів, три учні набрали 8 балів із 8 можливих. Серед одинадцятикласників 5 учнів отримали максимальні бали, а одинадцять – по 6-7,5 балів.

Найскладнішим для учнів всіх класів виявилось **завдання №3** (робота з контурною картою). Школярі показали низький рівень знань карти, більшість не змогла зробити прив'язку історичних подій та місць до контурної карти. Жоден із учасників олімпіади не набрав максимальну кількість балів (14). Лише 2 учні восьмого класу, 4 – дев'ятого, 5 – десятого та 4 одинадцятого класу наблизилися до максимальної кількості балів (від 10 до 13). Поряд із цим більше 50% учнів не змогли дати правильні відповіді на половину запропонованих запитань у цьому завданні.

У порівнянні з попередніми роками учасники олімпіади краще виконали **завдання №4**, що передбачало аналіз візуальних джерел. 13 восьмикласників, 18 дев'ятикласників та 10 одинадцятикласників набрали за це завдання 10-14 балів із 15 можливих. На такому ж рівні змогли виконати це завдання лише 5 учнів 10-х класів. Слід відмітити, що результати виступу учнів саме цієї паралелі найнижчі. Це може бути зумовлено великою кількістю та складністю програмового матеріалу, що вивчається в 10 класі.

Складним виявилось творче **завдання №5**, у якому учням було запропоновано ознайомитися з фрагментом літературного твору, уривком зі спогадів українського поета-емігранта, заявою державного лідера, проаналізувати ці документи й дати відповіді на запитання до них.

Це завдання вимагало чіткого знання історичних періодів та історичних постатей, аналізу та оцінки історичних процесів. У відповідях домінував опис подій, а не доказ, аргументація та оцінка. При характеристиці історичної особи учні перераховували етапи діяльності, біографічні дані особи, але більшість не проаналізувала його діяльності в контексті історичних подій та не зробила узагальнюючої оцінки.

Тільки одна учениця 8 класу отримала за це завдання максимальний бал (20), а більше третини восьмикласників набрали 1–2 бали. Лише три дев'ятикласники та два десятикласники змогли набрати по 19 балів.

Типові помилки, які визначили члени журі:

- невміння чітко визначати історичні поняття, пояснювати вибір зайвого поняття в логічному ланцюжку, недостатнє володіння навичками порівняльного аналізу;
- недостатня сформованість умінь працювати з картографічним матеріалом;
- невміння працювати з контурною картою, скласти легенду карти;
- недостатнє володіння навичками синхронізації подій історії України та всесвітньої історії.
- відсутність умінь отримувати інформацію з історичного джерела;
- підміна аналізу подій їх описом, наведення матеріалу, який безпосередньо не стосується запитань;
- невміння чітко та послідовно викладати власну думку, неструктурованість відповіді, фрагментарна аргументованість власної точки зору;
- слабка розуміння місця історії України в контексті світової історії;

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

У 2018 році в IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії брали участь школярі 8-х – 11-х класів. Команда Харківської області складалася з п'яти учнів, із яких два стали переможцями : II місце – Поляков Данило, учень 10 класу Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 115 Харківської міської ради Харківської області; III місце – Барановська Тетяна, учениця Харківської гімназії № 82 Харківської міської ради Харківської області. Три члени команди отримали дипломи учасників IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії.

Динаміка виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади з історії представлена на *діаграмі 8*.

Діаграма 8



Таблиця 3

2015/2016 н. р.				2016/2017 н. р.				2017/2018 н. р.			
Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.
2	0	0	1	2	0	1	0	5	0	1	1

За останні роки коефіцієнт рейтингу команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії є нестабільним, що відображено на графіку (*діаграма 8*). Хоча кількість переможців у порівнянні з минулими роками збільшилася (*таблиця 3*), рейтинг команди знизився (*діаграма 8*), оскільки в цьому році команда складалася з п'яти учнів 8-х–11-х класів, а в попередні роки – з двох (10-х–11-х). Також це свідчить про несистематичну роботу щодо підготовки обдарованих учнів до олімпіади.

Висновки

1. У 2018 році в обласному етапі олімпіади з історії не взяли участь команди Близнюківського, Борівського, Куп'янського районів області та Наталинської, Коломацької та Оскільської ОТГ.

2. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з *історії* протягом двох років становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова: **49 %** від загальної кількості переможців змагань – у 2018 році; **46 %** – у 2017 році.

3. Більшість переможців обласного етапу олімпіади з *історії* протягом двох років становлять учні *загальноосвітніх шкіл*: **41 %** – у 2018 році; **42 %** – у 2017 році. При цьому порівняно з минулим роком відсоток таких школярів зменшився.

4. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії. Причому відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади у 2018 році, порівняно з минулим роком збільшилася (на 11 %) та **склала 79 %**.

5. Серед учасників обласного етапу олімпіади з *історії* у 2018 році **найбільша** кількість учнів 10–11-х класів навчалася в класах *універсального* профілю (**29 %**). Також учні цього профілю навчання становили **найбільшу** частину переможців змагань (**20 %**). При цьому відсоток переможців, які вивчають *історію* як профільний предмет, від кількості учнів 10–11-х класів, які здобули перемогу в обласному етапі змагань, у 2018 році склав лише **13 %** (на **5 %** більше, ніж у минулому). Це свідчить про відсутність впливу профілю навчання на результати обласного етапу олімпіади з історії.

6. У 2018 році **6** учнів із **3-х сільських районів, 2-х об'єднаних територіальних громад та 1-го міста обласного значення** показали низькі результати обласного етапу олімпіади з *історії* (коефіцієнт виконання завдань становив **від 0,0308 до 0,1000**). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів зменшилася на 2 %.

7. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становив **0,37** (порівняно з минулим роком збільшився на 0,03); серед *переможців змагань* – **0,52** (збільшився на 0,03); серед *учасників змагань, які не стали переможцями*, – **0,23** (не змінився).

8. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось найвищим (0,42) – у 9-му класі; найнижчим (0,31) – у 8-му; *серед переможців обласного етапу змагань*: найвищим (0,57) – у 9-му класі, найнижчим (0,48) – у 8-му; *серед учасників, які не стали переможцями*: найвищим (0,30) – у 10-му класі, найнижчим (0,18) – в 11-му.

9. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань збільшився у 8-му (**на 0,11**), 9-му класах (**на 0,07**), зменшився – у 10-му класі (**на 0,07**), залишився незмінним – в 11 класі; *серед переможців змагань* – збільшився у 8-му (**на 0,08**), 9-му (**на 0,13**), 11-му класах (**на 0,06**), зменшився – у 10-му класі (**на 0,07**); *серед учасників, які не стали переможцями*, – збільшився у 8-му (**на 0,05**), 9-му класах (**на 0,06**), зменшився – у 10-му (**на 0,07**), 11-му класах (**на 0,05**).

10. Складними для багатьох учнів 8–11 класів виявилися завдання, що потребували узагальнення історичного матеріалу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, аналізу історичних документів та візуальних джерел. Учасникам олімпіади не вистачає системних знань з історичної хронології, історичної картографії й особливо з джерелознавства.

11. У поточному навчальному році кількість переможців від Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії збільшилася, але рейтинг знизився, що

говорить про необхідність ретельного відбору членів обласної команди, постійної системної роботи з учнями в школах (районах, містах, ОТГ), які вже мають позитивні результати, досягнення в олімпіадах, турнірах, конкурсах тощо.

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з історії рекомендуємо вжити таких заходів:

Районним (міським) методичним кабінетам (центрам):

1. Спланувати та проводити роботу з обдарованими дітьми району (міста, ОТГ), урахувавши їхні нахили та здібності. Особливу увагу приділяти учням, які вже мають певні результати на III та IV етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії.

2. Розширювати та удосконалювати співпрацю із закладами вищої освіти в напрямку підготовки обдарованих учнів до олімпіад.

3. Постійно підвищувати фаховий рівень педагогів, що працюють з обдарованими учнями, шляхом проведення консультацій щодо розв'язування олімпіадних завдань III – IV етапів минулих років; сприяти обміну досвідом на районному (міському) рівні з питань роботи з обдарованими учнями.

Районним (міським) методичним об'єднанням:

1. Питання організації роботи з обдарованими та здібними дітьми, стан та досвід організації позакласної роботи систематично розглядати на засіданнях педагогічної та методичної ради, шкільних методичних об'єднаннях.

2. Залучати вчителів та учнів закладів загальної середньої освіти до активної участі в онлайн-тренінгах з підготовки учнів Харківської області до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії, які проводить КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

3. Створити районну інтернет-школу юного історика для роботи з обдарованими учнями.

Учителям історії:

1. Посилити та систематизувати індивідуальну роботу з обдарованими учнями з метою поглиблення знань, умінь, навичок учнів та досягнення ефективних результатів.

2. Формувати вміння учнів працювати з різними джерелами інформації: картами, статистичними даними, карикатурами, картинками, портретами історичних діячів.

3. Систематично на уроках формувати картографічні та хронологічні уміння й навички; особливу увагу приділяти формуванню в учнів міцних термінологічних знань та розвивати навички вживання історичних термінів і понять у правильному історичному контексті, розкривати всі їхні суттєві ознаки.

4. Приділяти більше уваги виконанню завдань аналітичного характеру, які розвивають логічне мислення учнів, формують у них вміння порівнювати історичні процеси та явища, виділяти їх спільні й відмінні риси, робити висновки, узагальнення, висловлювати та аргументувати власні судження.

5. Сприяти залученню школярів до науково-дослідницької роботи з історії.

Правознавство

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *правознавства* взяли участь **127** учнів (**136** – у 2017 році), що на **6,62 % менше**, ніж у минулому.

Найбільша кількість учасників змагань (**12**) навчалася в закладах загальної середньої освіти Шевченківського району міста Харкова та значна кількість (**8**) – у ЗЗСО Немишлянського району міста Харкова.

Не взяли участь в обласному етапі змагань школярі **5-ти** районів області (Дворічанського, Зачепилівського, Ізюмського, Куп'янського, Первомайського) та **4-х** об'єднаних територіальних громад (ОТГ): Коломацької, Малоданилівської, Старосалтівської, Чкаловської.

Переможцями стали **64** учні (**68** – у 2017 році), що становить **50,39 %** від загальної кількості учасників змагань (**50,00 %** – у 2017 році). У порівнянні з минулим роком відсоток переможців залишився незмінним.

Серед переможців **17** учнів – із **14-ти** (**25** із **16-ти** – у 2017 році) *сільських районів* та *ОТГ*, **6** – із **4-х** (**3** із **3-х** – у 2017 році) *міст обласного значення*, **37** – із **9-ти** (**38** із **9-ти** – у 2017 році) *районів міста Харкова*, **2** (**1** – у 2017 році) – із ЗЗСО міської мережі (Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області»), **1** (**1** – у 2017 році) Комунального закладу «Харківська спеціалізована школа-інтернат «Ліцей “Правоохоронець”»» Харківської обласної ради, **1** (**жодного** – у 2017 році) – із Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ст. «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Переможці були в Балаклійському, Барвінківському, Богодухівському, Валківському, Великобурлуцькому, Вовчанському, Красноградському, Лозівському, Сахновщинському, Харківському, Шевченківському районах області, Золочівській, Нововодолазькій, Мереш'янській ОТГ, м. Ізюмі, м. Куп'янську, м. Первомайському, м. Чугуєві, Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Основ'янському, Слобідському, Холодногірському, Шевченківському районах міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Балаклійського, Барвінківського, Богодухівського, Великобурлуцького, Красноградського, Лозівського, Сахновщинського, Харківського, Шевченківського районів області, м. Куп'янська, м. Чугуєва, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова.

Серед *районів (міст) області* **найбільша** кількість переможців (**12**) – у Шевченківському районі міста Харкова. Вона становить **100,00 %** від загальної кількості учасників ЗЗСО цього району.

Слід зазначити, що значну частину переможців олімпіади у 2018 році становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова. Їх відносна кількість склала **57,81 %** (**55,88 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей відсоток збільшився на 1,93 %.

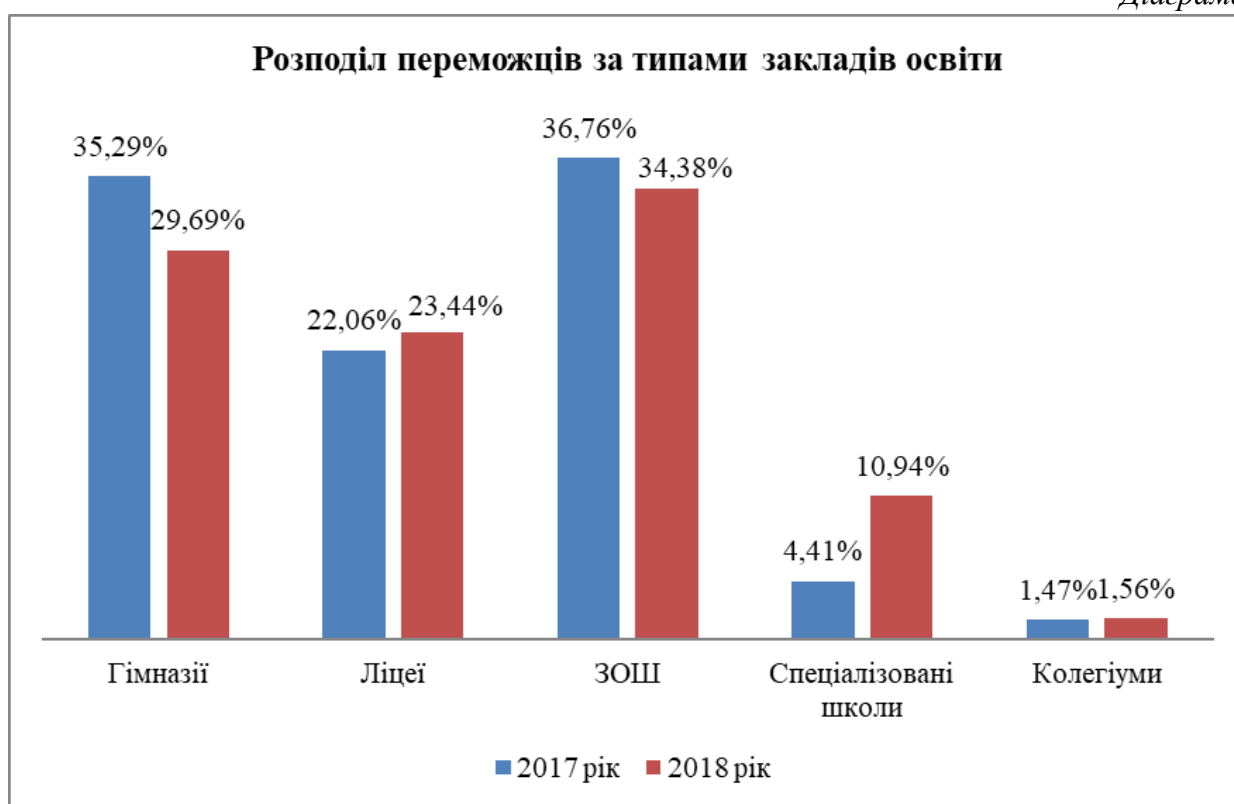
Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *правознавства* здобувають учні Балаклійського ліцею, Барвінківської ЗОШ I-III ст. № 2, Першоголиницького НВК (Великобурлуцький район), Красноградського НВК №3, Яковлівського НВК, Огіївського НВК (Сахновщинський район), Великохутірської ЗОШ I-III ст. (Шевченківський район), Мереш'янського медичного ліцею, Золочівської ЗОШ I-III ст. № 2 (Золочівська ОТГ), Клугино-Башкирівської ЗОШ I-III ст. (м. Чугуїв), Харківської ЗОШ I-III ст. №5, Харківської

гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківського НВК „гімназія - школа I ступеня” № 24, Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківської гімназії № 47, Харківської ЗОШ I-III ст. № 49, Харківської ЗОШ I-III ст. № 53, Харківської гімназії № 82, Харківської СШ I-III ст. № 119, Харківської ЗОШ I-III ст. № 120, Харківської гімназії № 144, Харківської ЗОШ I-III ст. № 158, Харківського ліцею № 161 «Імпульс», Харківської СШ I-III ст. № 162, Харківського технічного ліцею № 173, Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Вересень», Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу “Харківська спеціалізована школа-інтернат «Ліцей “Правоохоронець”»” Харківської обласної ради.

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типом закладів освіти

Діаграма 1



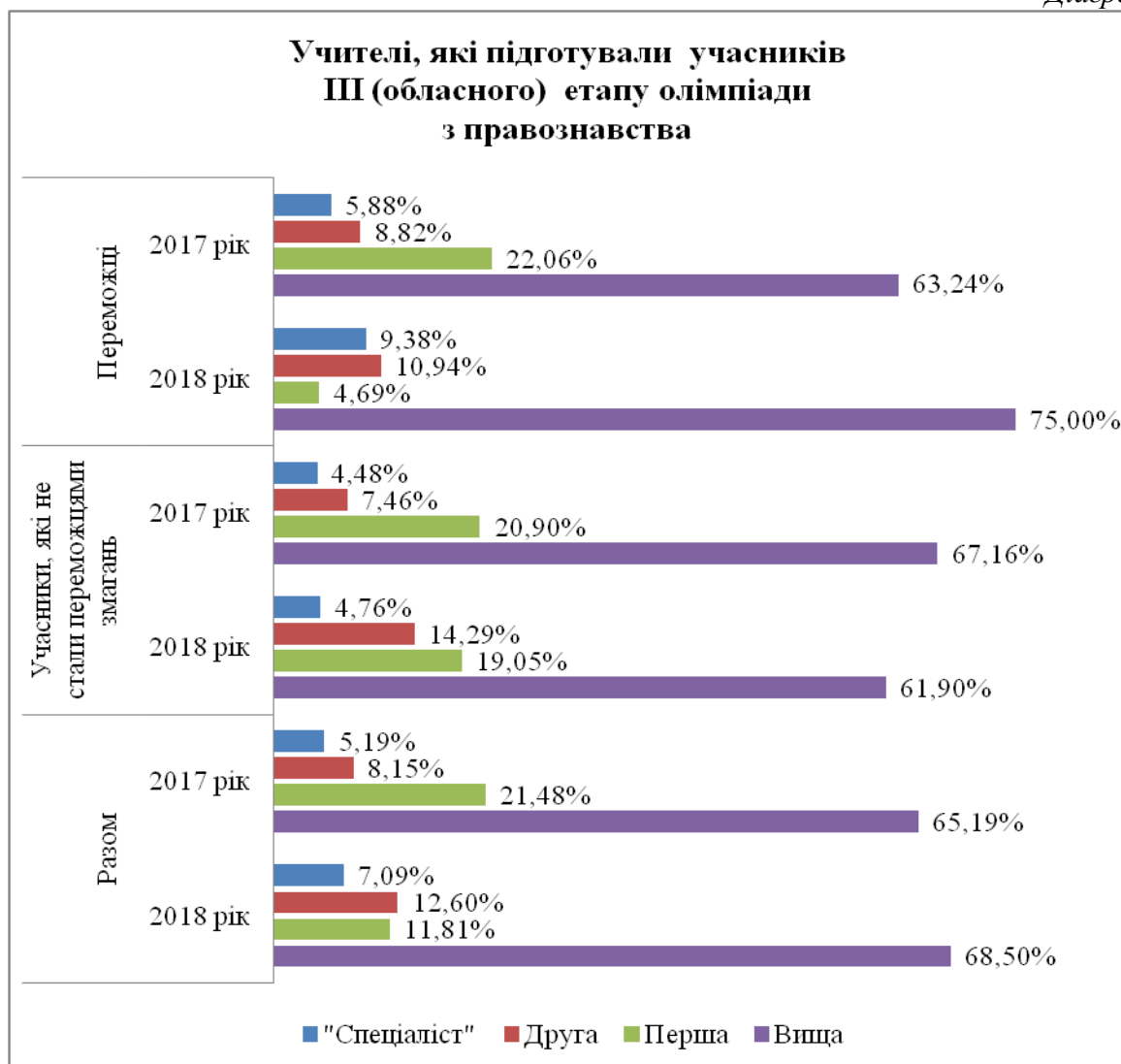
Більшість переможців протягом двох років складають учні *загальноосвітніх шкіл*: **34,38%** – у 2018 році, **36,76%** – у 2017 році.

Майже 30 % переможців обласного етапу учнівської олімпіади з *правознавства* у 2018 році – учні *гімназій* (у 2017 році таких учнів було більше на 5,60 %). Серед тих, хто здобув перемогу в змаганнях у 2018 році, – **23,44 %** учнів *ліцеїв*, **10,94 %** – *спеціалізованих шкіл*. Незначний відсоток переможців (**1,56 %**) складають школярі *колегіумів* (**1,47 %** – у 2017 році).

У порівнянні з 2017 роком **майже у два рази збільшився** відсоток переможців, які навчалися в *спеціалізованих школах*, – *діаграма 1*.

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, більшість переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з *правознавства* у 2018 році, **склав 75,00 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів **збільшилася на 11,76 %**.

У 2018 році **4,69 %** учителів, які підготували переможців змагань, мали першу кваліфікаційну категорію. Це майже в **5 разів менше**, ніж у минулому році. Незначна кількість педагогів, учні яких здобули перемогу в обласному етапі олімпіад, – учителі другої кваліфікаційної категорії (**10,94 %** – у 2018 році; **8,82 %** – у 2017 році) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**9,38 %** – у 2018 році; **5,88 %** – у 2017 році).

Два роки поспіль серед педагогів, які підготували учасників, а не переможців обласного етапу змагань, було також більше вчителів вищої кваліфікаційної категорії (**61,90 %** – у 2018 році; **67,16 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учителів зменшилась на **5,26 %**.

Разом із тим, майже **кожний п'ятий** педагог (як у 2018, так і в 2017 році) мав першу кваліфікаційну категорію, менша частина учителів – другу (**14,29 %** – у 2018 році; **7,46 %** – у 2017 році) та незначна кількість – кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**4,76 %** – у 2018 році; **4,48 %** – у 2017 році) – *діаграма 2*.

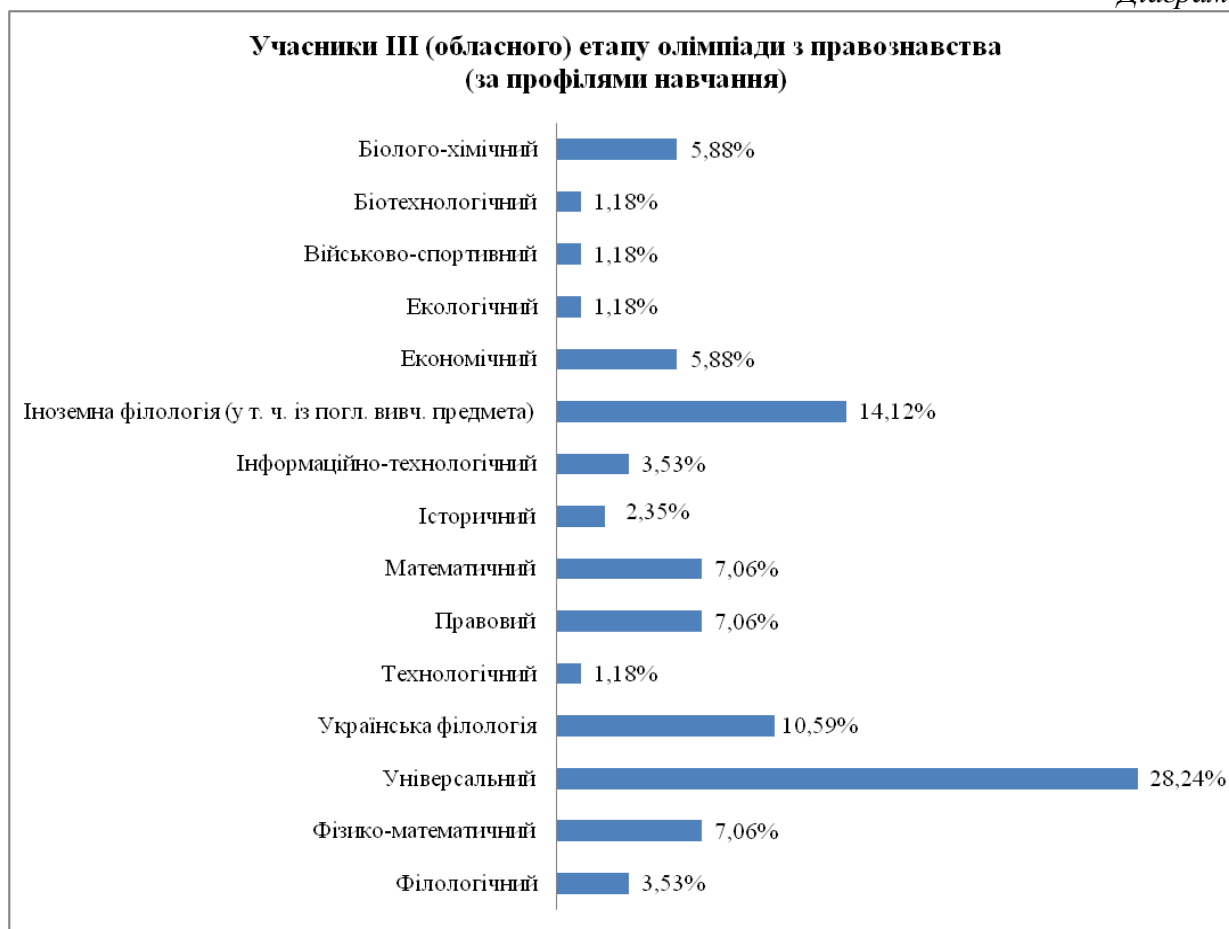
2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *правознавства* у 2018 році взяли участь **85** (**87** – у 2017 році) учнів 10 – 11-х класів.

Із них переможцями стали **43** учні (**44** – у 2017 році).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за профілями навчання поданий на діаграмі 3.

Діаграма 3



У III (обласному) етапі олімпіади з *правознавства* взяли участь учні *біолого-хімічного, біотехнологічного, військово-спортивного, екологічного, економічного, інформаційно-технологічного, історичного, математичного, правового, технологічного, універсального, фізико-математичного, філологічного профілів, української та іноземної філології* (у т.ч. із поглибленим вивченням предмета).

Серед учасників обласного етапу олімпіади з *правознавства* у 2018 році **найбільша** кількість учнів (**28,24 %**) навчалася в класах *універсального* профілю, значна частина – у класах *іноземної* (у т.ч. із поглибленим вивченням предмета) (**14,12 %**) та *української філології* (**10,59 %**).

Більше 7 % учасників змагань – учні класів *математичного, правового та фізико-математичного* профілів навчання, незначна кількість (**до 6 %**) – *інших профілів*.

Переможцями стали учні, які навчалися в класах *біолого-хімічного, біотехнологічного, економічного, інформаційно-технологічного, історичного, математичного, правового, технологічного, універсального, фізико-математичного профілів, української та іноземної філології*.

Діаграма 4



Найбільша кількість переможців (**20,93 %** від загальної кількості переможців серед учнів 10 – 11-х класів, які взяли участь в обласному етапі змагань), навчалися в класах *універсального профілю, значно менша* – у класах *іноземної філології (18,60 %)* та *математичного, фізико-математичного (11,63 %), біолого-хімічного (9,36 %), економічного профілів та української філології (6,98 %)*.

Незначний відсоток переможців (**менше 5 %**) склали учні *біотехнологічного, інформаційно-технологічного, історичного, правового, технологічного профілів* навчання.

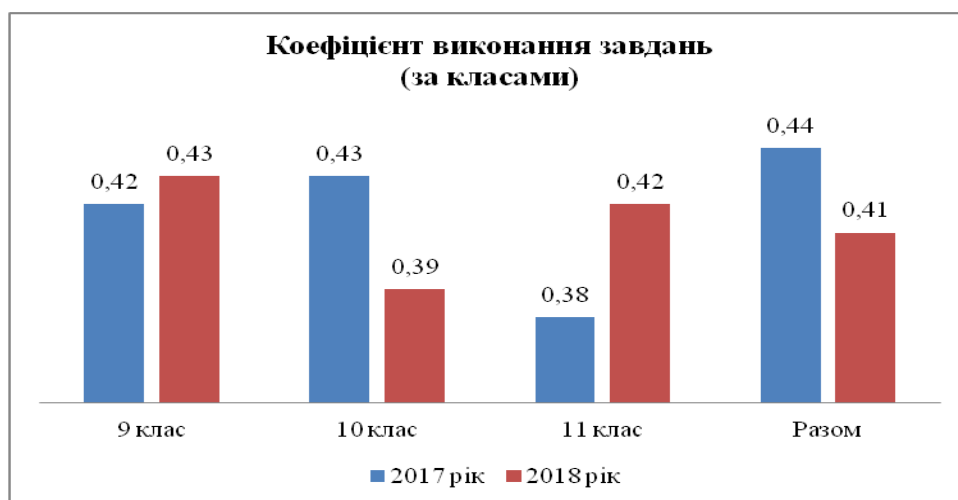
Разом із тим відсоток переможців серед учнів 10 – 11 класів, які вивчають **правознавство** як профільний предмет (у класах *правового* профілю), від **кількості переможців** серед учнів 10 – 11-х складав лише **4,65 % (11,90 % – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей показник **зменшився на 7,25 %**.

Отже, **вплив профілю навчання на результати обласного етапу олімпіади з правознавства відсутній** (діаграма 4).

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році **середній коефіцієнт виконання завдань** (частка від максимально можливої кількості балів усіма учасниками змагань) становив **0,41 (0,44 – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком цей показник **зменшився на 0,03**.

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (0,43) у 9-му класі; найменшим (0,39) – у 10-му класі.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився в 9-му (на 0,01), 11-му класах (на 0,04), зменшився – у 10-му класі (на 0,04).

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *правознавства* у 2018 році коливався від 0,3333 до 0,9203. Його значення за класами подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *правознавства*

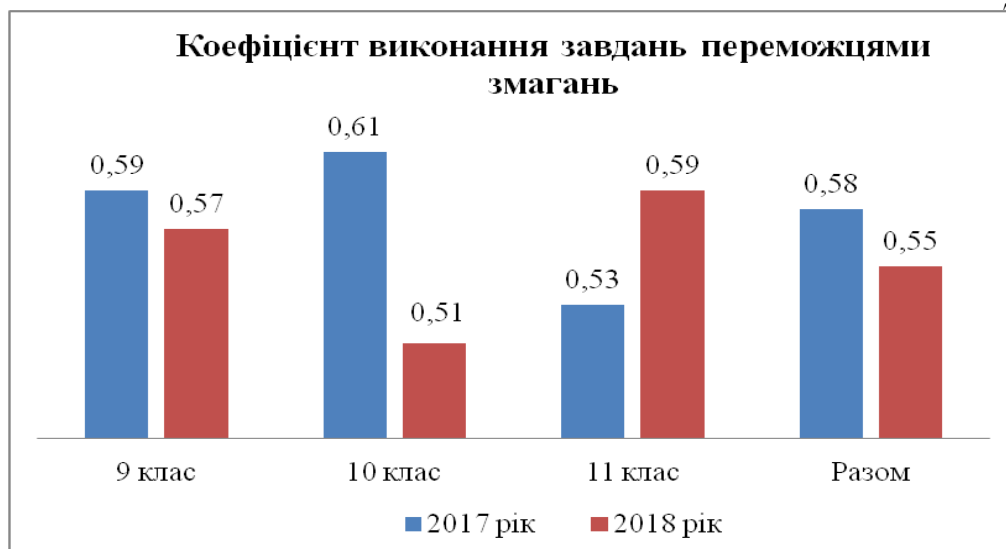
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,4821	0,8214	0,4143	0,7929
10 клас	0,4167	0,9881	0,3750	0,8611
11 клас	0,3028	0,9495	0,3333	0,9203

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань (0,9203) був у 11-му класі, найнижчим (0,3333) – також в 11-му класі.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань зменшився в усіх паралелях.

Значення коефіцієнта виконання завдань за класами подано нижче на *діаграмі 6*.

Діаграма 6



Середнє значення показника у 2018 році склало **0,55 (0,58 – у 2017 році)**, що на **0,03 менше**, ніж у минулому. **Найбільшим (0,59)** воно виявилось в 11-му класі, **найменшим (0,51)** – також в 11-му класі.

У порівнянні з минулим роком цей показник **збільшився** в 11-му класі (**на 0,06**); **зменшився** в 9-му (**на 0,02**) та 10-му (**на 0,10**) класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями змагань, виявився майже в 2 рази нижчим за середнє значення попереднього показника.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *правознавства*, які не стали переможцями, подані в таблиці 2.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *правознавства*, які не стали переможцями

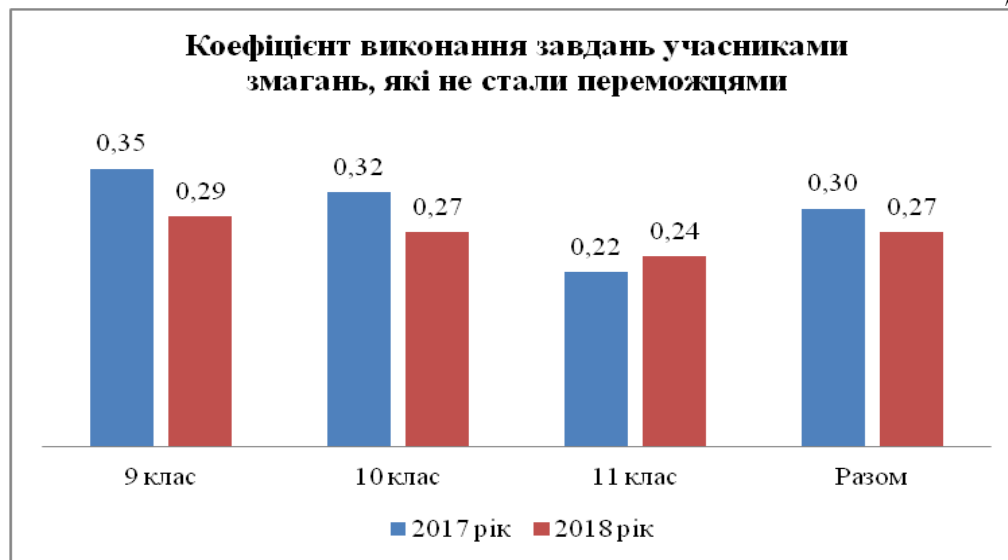
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,2083	0,4583	0,1071	0,4071
10 клас	0,1667	0,3988	0,1111	0,3542
11 клас	0,0872	0,2752	0,1341	0,3297

Найвищим у 2018 році цей показник виявився в 9-му класі (**0,4071**), **найнижчим (0,1111)** – у 10-му.

Порівняно з минулим роком **найвищий** коефіцієнт виконання завдань серед учасників змагань, які не стали переможцями, **збільшився** в 11-му класі, **зменшився** в 9-му та 10-му класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подано на *діаграмі 7*.

Діаграма 7



У 2018 році середнє значення показника становило **0,27 (0,30 – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком воно **зменшилося (на 0,03)**.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками змагань, які не стали переможцями, (**0,29**) був у 9-му класі, **найменшим (0,24)** – в 11-му класі.

Порівняно з минулим роком цей показник **збільшився** в 11-му класі (**на 0,02**), **зменшився** в 9-му (**на 0,06**) та 10-му (**на 0,05**) класах.

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становив від **0,80** до **1,00**) показали **5** учнів (**8** – у 2017 році), серед яких школярі Харківської гімназії № 47 (**4**), Харківської СШ I-III ст. № 162. Протягом двох років такі результати демонструють учні Харківської гімназії № 47.

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдання становив від **0,1071** до **0,1350**) показали **3** учні (**2,36 %**) **2-х сільських районів**: Близнюківського, Великобурлуцького; **1-го району міста Харкова**: Київського (**2-х сільських районів, 1 ЗЗСО спеціальних інтернатних закладів** – у 2017 році).

Такі учні були в **3-х** закладах загальної середньої освіти: Добровільській ЗОШ I-III ст. (Близнюківський район), Великобурлуцькій ЗОШ I-III ст., Харківській ЗОШ I-III ст. № 100 ім. А.С. Макаренка.

Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів дещо збільшилася (на **0,15 %**). У минулому році вона складала **3 (2,21 %)**.

3. Аналіз виконання завдань учасниками III етапу олімпіади

Аналіз якості виконання завдань показав, що учні 9-х класів краще виконали тестові завдання (№ I, відсоток виконання – 59). На відміну від минулого року найбільше утруднення викликало завдання на розв'язання юридичної задачі (№ VII, відсоток виконання – 22; у 2016/2017 навчальному році – 64). Також важкими для дев'ятикласників виявилися завдання № II на визначення юридичних понять, № IV (дати визначення поняттю форми державного устрою, назвати його види, порівняти унітарну державу з федерацією) та № V (порядок вступу на пост Президента України після офіційного оголошення результатів виборів); відсоток виконання завдань № IV, V – 38.

Для учнів 10-х класів найлегшим було завдання № V щодо особливостей здійснення особистих немайнових і майнових прав неповнолітніх і способів захисту цивільних прав (відсоток виконання – 66). Найскладнішим виявилось завдання № III, у якому треба було дати визначення та порівняти поняття «біженець – внутрішньо переміщена особа» (відсоток виконання – 20). Також більшості десятикласників було важко визначити покоління прав людини та назвати права і свободи, закріплені в Конституції України (завдання № IV, відсоток виконання – 21).

Одинадцятикласники краще виконали завдання № I (тести) та № II, у якому треба було додати пропущене до наведених витягів із Конституції України (відсоток виконання – 51). Складним для них виявилось завдання № VII на аналіз правової ситуації (відсоток виконання – 29). Утруднення також викликало завдання на передбачені законодавством України екологічні права й обов'язки громадян (№ IV, відсоток виконання – 35).

Члени журі визначили такі **типові помилки**:

9 клас

- Поверхове знання понять «акти цивільного стану», «спадкування», «народне волевиявлення», «державний устрій», «форма правління».
- Недостатні знання конституційних обов'язків людини та громадянина.
- Невміння назвати та схарактеризувати засади територіального устрою України.
- Недостатнє знання норм сімейного права щодо правового статусу дітей.

10 клас

- Незнання термінів «інклюзивне навчання», «освітній омбудсмен».
- Невміння виявити особливі ознаки поняття «біженець», «внутрішньо переміщена особа» та порівняти їх.
- Недостатнє засвоєння знань про покоління прав людини.
- Невміння визначити критерії щодо розмежування немайнових та майнових прав фізичної особи.
- Поверховий виклад питання щодо способів захисту цивільних прав неповнолітніх.
- Неглибокі знання змісту конституційної реформи правосуддя в Україні.

- Помилкове розуміння поняття «кваліфікація злочинів».

11 клас

- Допущення помилок при формулюванні понять «договір комісії», «акт цивільного стану».
 - Незнання форм безпосередньої демократії.
 - Нечітке розкриття ознак складу конкретного злочину.
 - Невміння класифікувати злочини за ступенем тяжкості відповідно до чинного законодавства України.
 - Незнання стадій провадження у справах про з адміністративні правопорушення.
 - Недостатнє розуміння суб'єкту злочину та форм вини.
 - Невміння розмежувати адміністративну та кримінальну відповідальність.
- Разом із цим журі визначило такі **загальні для всіх паралелей типові помилки:**
- Надання відповіді не по суті питання.
 - Невміння чітко, логічно, аргументовано будувати відповідь, порівнювати поняття.
 - Під час аналізу юридичної ситуації не всі учні правильно визначають характер правовідносин та не підкріплюють свою відповідь посиланнями на приписи нормативно-правових актів.
 - Учні не знають новел законодавства України.

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

У 2018 році в IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства брали участь учні 9-х, 10-х та 11-х класів. Команда Харківської області складалась із трьох школярів.

Серед них I місце посів Плетньов Олександр, учень Харківської гімназії № 47 Харківської міської ради Харківської області; II місце вибороли Ольховський Родіон, учень Харківської гімназії № 144 Харківської міської ради Харківської області та Кравчук Марія, учениця Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Вересень» Харківської області.

Команда Харківської області кілька років поспіль посідає I місце в загальноукраїнському рейтингу, що свідчить про цілеспрямовану підготовку учнів і якісний відбір учасників команди.

Висновки

1. Протягом двох років значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з **правознавства** становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова: **58 %** від загальної кількості переможців – у 2018 році, **56 %** – у 2017 році.
2. Значну частину переможців обласного етапу олімпіади з **правознавства** у 2018 році склали учні загальноосвітніх шкіл (34 %) та гімназій (30 %). У порівнянні з минулим роком зменшився відсоток школярів загальноосвітніх шкіл (на **3 %**) та збільшився відсоток учнів гімназій (на **5 %**).
3. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії, причому відносна кількість цих педагогів у 2018 році, порівняно з минулим, збільшилася на **12 %** та склала **75 %**.
4. Серед учасників обласного етапу олімпіади з **правознавства** у 2018 році учні 10 – 11-х класів навчалися за різними профілями навчання; **найбільша** кількість (**28 %**) – у класах універсального профілю. При цьому відсоток переможців, які вивчають **правознавство** як профільний предмет, від кількості учнів 10 – 11-х класів, які здобули перемогу в обласному етапі змагань, у 2018 році склав лише **21 %** (на **9 %** більше, ніж у минулому). Це свідчить про відсутність впливу профілю навчання на результати обласного етапу олімпіади з правознавства.

5. У 2018 році 3 учні 2-х сільських районів, 1-го району міста Харкова показали низькі результати на обласному етапі олімпіади з *правознавства* (коефіцієнт виконання завдань становить від 0,1071 до 0,1350). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів дещо збільшилася (на 0,15 %).

6. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становить 0,41 (зменшився на 0,03); серед переможців змагань – 0,55 (зменшився на 0,03); серед учасників змагань, які не стали переможцями, – 0,27 (зменшився на 0,03).

7. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось найвищим (0,43) у 9-му класі; найнижчим (0,39) – у 10-му класі; серед переможців обласного етапу змагань: найвищим (0,59) – в 11-му класі, найнижчим (0,51) – у 10-му класі; серед учасників, які не стали переможцями: найвищим (0,29) – у 9-му класі, найнижчим (0,24) – в 11-му класі.

8. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань збільшився в 9-му (на 0,01) та 11-му (на 0,04) класах, зменшився – у 10-му класі (на 0,04); серед переможців змагань – збільшився в 11-му класі (на 0,06); зменшився – у 9-му (на 0,02), 10-му (на 0,10) класах; серед учасників, які не стали переможцями, – збільшився в 11-му класі (на 0,02), зменшився – у 9-му (на 0,06), 10-му (на 0,05) класах.

9. В учнів 9-х та 11-х класів викликало утруднення розв'язування юридичних задач. Також важкими виявилися питання, які потребували знань прав людини. Із року в рік проблемою є неврахування учасниками олімпіади новел законодавства України.

10. У поточному навчальному році всі члени команди Харківської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства отримали дипломи переможців: одне перше, два других місця.

Рекомендації

Районним (міським) методичним кабінетам (центрам):

1. Продовжити організацію роботи з обдарованими учнями, ураховуючи, що з 2017/2018 навчального року правознавство буде вивчатися тільки в 9-х класах, а в 10-х та 11-х класах – на профільному рівні.

2. Сприяти участі школярів та їхніх учителів в обласних онлайн-тренінгах із підготовки учнів Харківської області до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства.

3. Актуалізувати питання щодо використання вчителями в освітньому процесі сучасних підходів до навчання правознавства (найменший відсоток виконання завдань учасниками олімпіади виявлено в завданнях на розв'язування правових ситуацій та питань, які пов'язані з правами людини).

Районним (міським, ОТГ) методичним об'єднанням:

1. На засіданнях методичних об'єднань обговорити аналіз результатів III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства, особливу увагу звернути на визначені членами журі типові помилки учасників олімпіади.

2. Постійно оновлювати банк даних нових законодавчих актів України, а також на засіданнях методичних об'єднань розкривати питання щодо використання новел українського законодавства на уроках правознавства.

3. Ретельно проаналізувати результати участі команди району (міста, ОТГ) в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства та відповідно до зроблених висновків спланувати дієві заходи з підготовки учнів до олімпіади.

Учителям правознавства:

1. Під час підготовки до уроків ураховувати рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо навчання предмета в поточному навчальному році.

2. Звернути увагу на типові помилки, визначені членами обласного журі, у тому числі стосовно невміння учнів розв'язувати юридичні задачі.

3. Продовжити роботу щодо формування понятійного апарату учнів, вміння порівнювати поняття.

4. Під час освітнього процесу опрацьовувати з учнями положення Конституції України, ураховувати зміни в законодавстві України, що відбулися останнім часом.

5. Навчати школярів під час аргументації своєї думки спиратися на приписи чинних нормативно-правових актів.

Інформатика

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформатики* взяли участь **204** учні (**216** – у 2017 році), що на **5,56 %** менше, ніж у минулому.

Найбільша кількість учасників змагань навчалася в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) Шевченківського району міста Харкова (**37**) та в Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (**35**).

Не взяли участь в обласному етапі змагань школярі Близнюківського, Дворічанського, Зачепилівського, Золочівського, Ізюмського, Кегичівського, Краснокутського, Куп'янського, Первомайського, Шевченківського *районів області*, Зачепилівської, Золочівської, Коломацької, Малинівської, Малоданилівської, Наталинської, Нововодолазької *об'єднаних територіальних громад* (ОТГ).

Переможцями стали **102** учні (**103** – у 2017 році), що становить **50,00 %** від загальної кількості учасників змагань (**47,69 %** – у 2017 році). Це на **2,31 %** більше, ніж у минулому.

Серед переможців **5** учнів – із **5-ти** (**4** з **4-х** у 2017 році) *сільських районів та ОТГ*, **5** – із **4-х** (**1** із **1-го** у 2017 році) *міст обласного значення*, **53** – із **8-ми** (**62** із **7-ми** у 2017 році) *районів міста Харкова*, **31** (**30** у 2017 році) – із ЗЗСО *міської мережі*, **8** (**6** – у 2017 році) – із Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Переможці були в Барвінківському, Борівському, Зміївському, Чугуївському *районах області*, Старосалтівській ОТГ, м. Куп'янську, м. Лозовій, м. Первомайському, м. Чугуєві, Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Основ'янському, Слобідському, Шевченківському *районах міста Харкова*.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Барвінківського району області, Старосалтівської ОТГ (у 2017 році – Вовчанського району), м. Куп'янська, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Слобідського, Шевченківського *районів міста Харкова*. Порівняно з минулим роком з'явилися переможці в Борівському, Зміївському, Чугуївському *районах області*, м. Лозовій, м. Первомайському, м. Чугуєві, Основ'янському *районі міста Харкова*.

Серед *районів (міст, ОТГ) області найбільша* кількість переможців (**34**) – у Шевченківському районі міста Харкова. Вона становить **91,89 %** від загальної кількості учасників ЗЗСО цього району.

По *закладах загальної середньої освіти найбільша* кількість переможців два роки поспіль – у Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія» (**31** учень – у 2018 році; **45** – у 2017 році) та в Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (**31** – у 2018 році; **29** – у 2017 році).

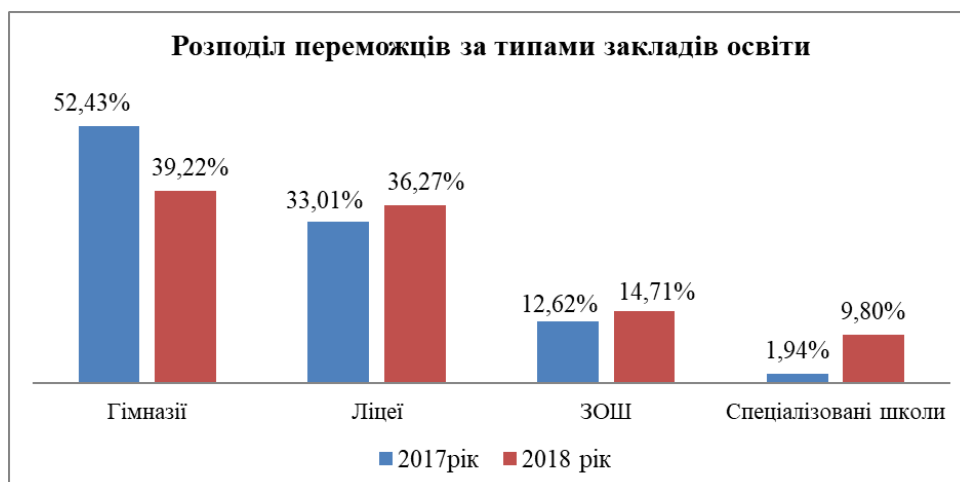
Слід зазначити, що учні Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія» у 2017 році склали **60,78 %** від загальної кількості переможців змагань (**71,84 %** – у 2017 році).

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіад з *інформатики* здобувають учні опорного закладу Барвінківської ЗОШ I-III ст. № 1, Новопокровського НВК (Чугуївський район), Старосалтівської ЗОШ I-III ст. (у 2017 році – Вовчанський район, у 2018 – Старосалтівська ОТГ), Куп'янської ЗОШ I-III ст. № 4 імені Героя Радянського Союзу М.Ф. Хімушина, Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківської гімназії № 47, Харківської гімназії № 55, Харківської гімназії № 144, Харківського ліцею № 161 «Імпульс», Харківського технічного ліцею № 173, Аерокосмічного ліцею на базі Національного аерокосмічного університету ім. М.С. Жуковського «ХАІ», Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1

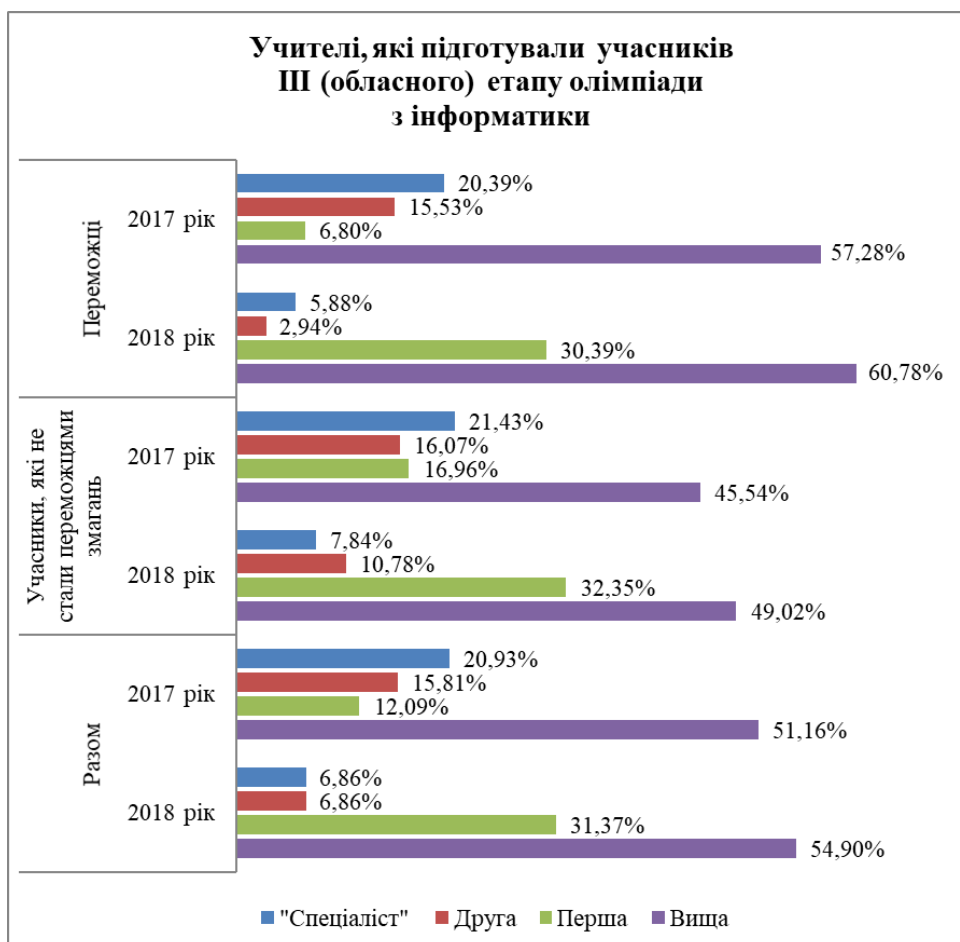


Більшість переможців у 2018 році складають учні *гімназій* та *ліцеїв* (у 2017 році – учні *гімназій*). При цьому найбільша кількість переможців (**39,22 %**) навчалася в *гімназіях*, а в *ліцеях* на **2,95 % менше**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів у *гімназіях* зменшилася на **13,12 %**, у *ліцеях* збільшилася на **3,26 %**.

У порівнянні з 2017 роком відсоток переможців збільшився в *спеціалізованих школах* на **7,86 %**, у *загальноосвітніх школах* – на **2,09 %** – *діаграма 1*.

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували переважно вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з інформатики у 2018 році, **склав 60,78 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів **збільшилася на 3,50 %**.

Майже 6 % учителів, які підготували переможців змагань у 2018 році, мали кваліфікаційну категорію «спеціаліст». У минулому році таких учителів було майже втричі більше (20,39 %).

Порівняно з минулим роком кількість педагогів, які мали першу кваліфікаційну категорію, **збільшилася майже в 4 рази (30,39 % – у 2018 році; 6,80 % – у 2017)**, тоді як педагогів, які мали другу кваліфікаційну категорію у 2018 році зменшилося в 5 разів (**2,94 % – у 2018 році; 15,53 % – у 2017**).

Як у 2018, так і в 2017 році серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань, було також більше вчителів вищої кваліфікаційної категорії (**майже 50 %**). Разом із тим **7,48 %** учителів мали кваліфікаційну категорію «спеціаліст», це майже втричі менше, ніж у минулому році (**21,43 % – у 2017 році**). У 2017 році **16,96 %** учителів мали першу кваліфікаційну категорію, а у 2018 році таких педагогів стало більше **майже вдвічі (32,35 %)**. Водночас у 2018 році майже **на 5 % зменшилася** кількість учителів, які мали другу кваліфікаційну категорію (**16,07 % – у 2017 році**) – *діаграма 2*.

2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з інформатики у 2018 році взяли участь **116 (110 – у 2017 році)** учнів 10–11-х класів.

Із них переможцями стали **60** учнів (**55 – у 2017 році**).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за профілями навчання поданий на діаграмі нижче.

Діаграма 3



У ІІІ (обласному) етапі олімпіади з **інформатики** взяли участь учні класів *військово-спортивного, екологічного, економічного, інформаційно-технологічного, математичного, правового, універсального, фізико-математичного, хіміко-технологічного, художньо-естетичного* профілів навчання, *української та іноземної філології* (у т. ч. з поглибленим вивченням іноземної мови).

Серед учасників обласного етапу олімпіади з **інформатики** у 2018 році більшість учнів навчалася в класах *математичного (25,86 %) та фізико-математичного (25,86 %) профілів. Менша частина* школярів навчалася в класах *універсального (14,66 %) та інформаційно-технологічного (13,79 %) профілів*; менше учнів (**6,90 %**) – у класах профілю *іноземної філології* (у т. ч. з поглибленим вивченням іноземної мови); незначна частина (до 5 %) – за *іншими профілями* (діаграма 3).

Переможцями стали учні, які навчалися в класах *інформаційно-технологічного, математичного, правового, універсального, фізико-математичного профілів, української та іноземної філології* (у т. ч. з поглибленим вивченням іноземної мови) (діаграма 4).

Діаграма 4



Найбільша кількість переможців навчалася в класах *фізико-математичного (38,33) та математичного (36,67 %) профілів.*

У 2018 році **10,00 %** переможців – учні, які вивчають інформатику як профільний предмет (у класах *інформаційно-технологічного профілю*), тоді як у минулому році таких школярів було менше на **4,55 %**.

Незначна кількість старшокласників, які здобули перемогу в змаганнях, навчалися за *іншими профілями (до 5 %)*.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів усіх учасників змагань) становить **0,37** (**0,35** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився **на 0,02** – *діаграма 5*.

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (**0,39**) у 8-му та 10-му класах; найменшим (**0,31**) у 9-му.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився у 8-му (**на 0,08**) та 9-му (**на 0,03**) класах, зменшився в 10-му (**на 0,04**) та 11-му (**на 0,02**).

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з інформатики у 2018 році коливається **від 0,3600 до 0,9350**. Його значення за класами подані в *таблиці 1*.

Таблиця 1

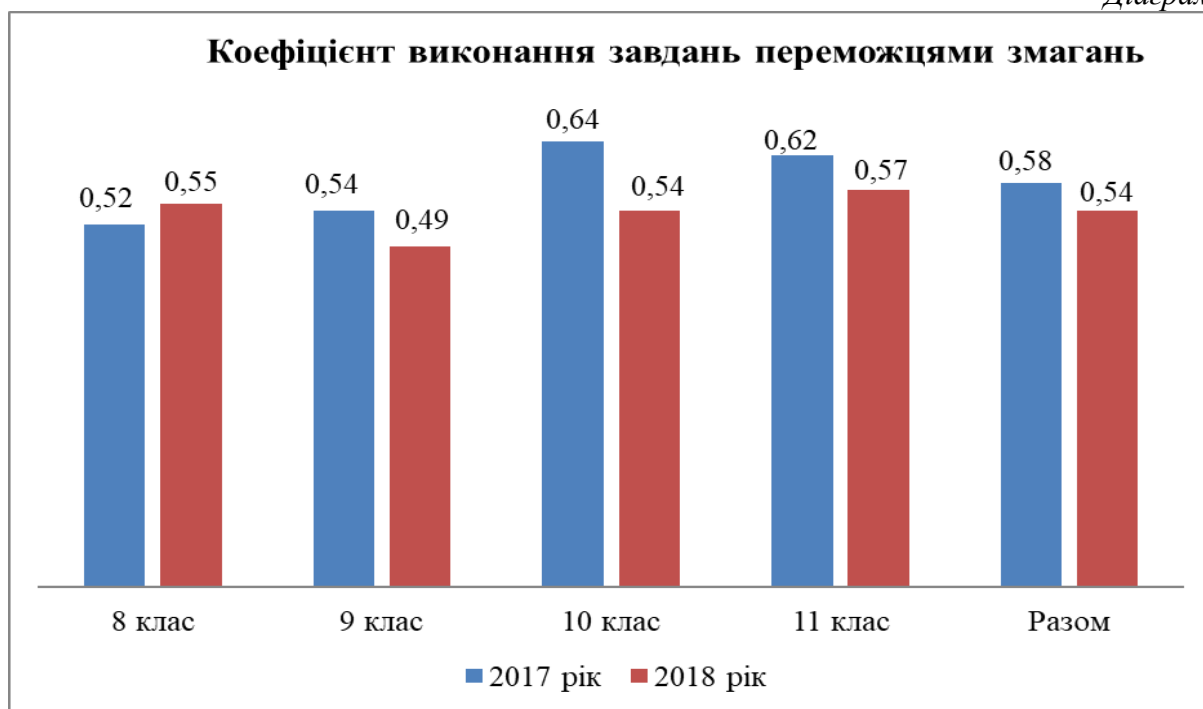
Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з інформатики

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0,3368	0,8517	0,4850	0,6533
9 клас	0,3458	0,9667	0,3600	0,8600
10 клас	0,4850	0,9667	0,4167	0,9350
11 клас	0,4592	0,9100	0,4283	0,8633

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань (**0,9350**) був у 10-му класі, найнижчим (**0,3600**) у 9-му.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань зменшився в усіх класах, причому найбільше у 8-му класі (**на 0,1984**); найменше – у 10-му (**на 0,0317**).

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями змагань за класами подано нижче на *діаграмі 6*.



Середнє значення показника склало **0,54** (**0,58** – у 2017 році), що на 0,04 менше, ніж у минулому. Найбільшим (0,57) він виявився в 11-му класі, найменшим (0,49) у 9-му.

У порівнянні з минулим роком цей показник збільшився у 8-му (на 0,03), та зменшився в 9-му (на 0,05), 10-му (на 0,10), 11-му (на 0,05) класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, виявився у **2 рази нижчим** за середнє значення попереднього показника.

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *інформатики*, які не стали переможцями, подані в таблиці 2.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з інформатики, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8 клас	0	0,3102	0	0,4767
9 клас	0	0,3242	0	0,3093
10 клас	0	0,4842	0	0,3817
11 клас	0	0,4108	0	0,4225

Найвищим (0,4767) у 2018 році цей показник виявився у 8-му класі, найнижчим (0) у всіх інших паралелях.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, збільшився у 8-му, 11-му класах; зменшився в 9-му та 10-му.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подано на *діаграмі 7*.



Середнє значення показника становить **0,20** (**0,15** – у 2017 році), що **на 0,05 більше, ніж у минулому році**.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, у 2018 році був у 8-му класі (**0,24**), найменшим (**0,16**) у 9-му. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився у 8-му (**на 0,14**), 9-му (**на 0,04**), 11-му (**на 0,04**) класах та зменшився в 10-му класі (**на 0,01**).

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,9350** до **0,8000**) показали **4** школярі (**9** – у 2017 році), серед яких **3** (**4** – у 2017 році) учні Харківського НВК № 45 «Харківська академічна гімназія», **1** (**4** – у 2017 році) – Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», які протягом двох років демонструють найвищі результати.

Не набрали **жодного бала 19** учнів (**17** – у 2017 році) із **7-ми** (**7-ми** у 2017 році) *сільських районів*: Балаклійського, Богодухівського, Борівського, Великобурлуцького, Красноградського, Нововодолазького, Печенізького; **1-єї** *об'єднаної територіальної громади* – Старосалтівської; **5-ти** (**2-х** у 2017 році) *районів міста Харкова*: Московського, Немишлянського, Основ'янського, Холодногірського.

Порівняно з минулим роком відсоток учнів, які не набрали жодного бала за виконання завдань обласного етапу олімпіади з *інформатики*, збільшився на **1,44 %** та становить **9,31 %** (**7,87 %** – у 2017 році).

Такі учні були в Балаклійській ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 імені О.А. Тризни, Балаклійському НВК, Богодухівському ліцеї № 3, ООЗ «Борівська ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 Борівської районної ради Харківської області імені Героя Радянського Союзу В.С. Колісника», Великобурлуцькій ЗОШ І-ІІІ ст., Красноградській ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 ім. О.І. Копиленка, Ватутінській ЗОШ І-ІІІ ст. (Нововодолазький район) – 2 учні, Печенізькій ЗОШ І-ІІІ ст. імені Г. Семирадського (2 учні), Старосалтівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Старосалтівська ОТГ), Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 7, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 17, Харківській гімназії № 86, Харківській гімназії № 144, Харківському ліцеї № 161 «Імпульс».

Два роки поспіль учні показують такі результати у **3-х** *сільських районах*: Великобурлуцькому, Красноградському, Нововодолазькому; **1-му** *районі міста Харкова*: Немишлянському.

Протягом двох років такі учні були у **2-х** ЗЗСО: Великобурлуцькій ЗОШ І-ІІІ ст., Ватутінській ЗОШ І-ІІІ ст. (Нововодолазький район).

3. Аналіз виконання завдань учасниками III етапу олімпіади

Олімпіада з інформатики проводилась у два тури за завданнями, розробленими Міністерством освіти і науки України.

Кожен із турів містив по 6 задач. Кожна задача оцінювалася 100-а балами. Максимальна кількість балів, яку міг отримати учасник у кожному турі, – 600. Перевірка та оцінювання завдань проводилися за допомогою тестуючої системи Dots.org.ua. Оцінювання робіт учасників здійснювалось за результатами запусків відкомпільованих програм-розв'язків на тестових наборах даних. Оцінювались правильність та ефективність розв'язків.

Учаснику нараховувалась певна кількість балів за тест, якщо його програма завершила роботу у відведений час, а отримані вихідні дані відповідали умові задачі та технічним умовам.

За складністю завдання розраховані на відносно високий рівень підготовки учнів із програмування, на нестандартне логічне мислення, загальну ерудицію, проте перші дві задачі, на думку авторів завдань, мали б розв'язати всі учасники.

Таблиця 3

Коефіцієнт виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з інформатики

Класи	№ задачі						№ задачі					
	I тур						II тур					
	A	B	C	D	E	F	A	B	C	D	E	F
8	80%	83%	75%	22%	33%	5%	72%	75%	66%	5%	0	0
9	65%	82%	50%	15%	6%	0%	54	59	48	9,6	5,8	0
10	77,5%	88%	69%	14,2%	2%	6%	69%	67%	44%	8%	2%	2%
11	79%	82%	71%	26%	3%	6%	70%	73%	58%	13%	6%	1,5%

Під час аналізу виконання завдань III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики було виявлено основні причини низьких результатів участі команд:

- спроби спілкування з перевіряючою системою;
- відсутність досвіду роботи з компіляторами, що використовуються під час проведення олімпіади.

Висновок. Причини вищезазначених помилок свідчать про те, що вчителям інформатики при підготовці учнів до олімпіади слід більше уваги приділяти налагодженню програм і роботі в перевіряючій системі.

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики у 2018 році Харківську область представляли тринадцять учасників з таких закладів освіти:

- Харківський навчально-виховний комплекс № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області;
- Комунальний заклад "Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області;
- Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»;
- Харківський технічний ліцей № 173 Харківської міської ради Харківської області.

Цього навчального року, як і минулого, команда Харківської області посіла I місце в загальнокомандному рейтингу України.

№ з/п	Прізвище, ім'я учня	Клас	Заклад загальної середньої освіти	Результати
1.	Коваль Ілля	11	Харківський навчально-виховний комплекс №45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області	I
2.	Кравцов Артур	11	Харківський навчально-виховний комплекс №45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області	II
3.	Коваленко Юрій	11	Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради	III
4.	Большаков Григорій	11	Харківський навчально-виховний комплекс №45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області	учасник
5.	Супрун Тетяна	11	Харківський навчально-виховний комплекс №45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області	учасник
6.	Шапран Микита	11	Харківський навчально-виховний комплекс №45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області	III
7.	Осташев Данііл	10	Харківський навчально-виховний комплекс №45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області	I
8.	Слободянюк Денис	10	Комунальний заклад «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»	I
9.	Торяник Георгій	10	Комунальний заклад «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»	III
10.	Обозний Максим	9	Харківський навчально-виховний комплекс №45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області	I
11.	Матвейшин Дмитро	9	Харківський технічний ліцей №173 Харківської міської ради Харківської області	III
12.	Лисойван Антон	9	Харківський навчально-виховний комплекс №45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області	III
13.	Човпан Ігор	8	Харківський навчально-виховний комплекс №45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області	III

Дипломи переможців здобули 11 учні. У таблиці 4 наведено результати виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади у 2016 – 2018 роках.

Таблиця 4
Результати участі команди Харківської області в IV етапі олімпіади за 2016 – 2018 роки

2016 р.			2017 р.				2018 р.				
Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.
12	4	4	3	14	3	5	4	13	4	1	6

Висновки

1. Значну частину переможців III (обласного) етапу олімпіади з *інформатики* протягом двох років становлять учні Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія» та Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області»: **61 %** – у 2018 році; **72 %** – у 2017. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів зменшилася на **11 %**.

2. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії, причому відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади, **складає 61 %**.

3. Серед учасників обласного етапу олімпіади з *інформатики* у 2018 році більшість учнів 10–11-х класів навчалася в класах *математичного* та *фізико-математичного* профілів. Їх кількість становить **52 % (44 % – математичного профілю у 2017 році)** від загальної кількості учнів 10–11-х класів. Найбільше переможців також було серед цих школярів. Відсоток учнів класів *математичного* та *фізико-математичного* профілів, які здобули перемогу в обласному етапі олімпіади з *інформатики*, від загальної кількості переможців дорівнює **75 % (65 % – у 2017 році)**.

4. У **13-ти** районах (містах, ОТГ) області є учні, які не отримали **жодного** бала за виконання завдань обласного етапу олімпіади з *інформатики*: **7-ми (7-ми – у 2017 році) сільських районів; 1-єї об'єднаної територіальної громади; 5-ти (2-х – у 2017 році) районів міста Харкова**. Порівняно з минулим роком **на 1,44 % збільшилася** кількість учнів, які показали такі результати.

5. Протягом двох років у **2-х ЗЗСО** були учні, які за підсумками обласного етапу олімпіади з *інформатики* не отримали **жодного** бала: Великобурлуцькій ЗОШ I-III ст., Ватутінській ЗОШ I-III ст. (Нововодолазький район).

6. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становить **0,37** (порівняно з минулим роком **збільшився на 0,02**); серед *переможців змагань* – **0,54** (**зменшився на 0,04**); серед *учасників змагань, які не стали переможцями*, – **0,20** (**зріс на 0,05**).

7. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році було найвищим (0,39) у 8-му та 10-му класах; найнижчим (0,31) у 9-му класі; *серед переможців найвищим (0,57)* воно виявилось в 11-му класі, найнижчим (0,49) – у 9-му; серед *учасників, які не стали переможцями*: найвищим (0,24) – у 8-му класі, найнижчим (0,16) – у 9-му.

8. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань збільшився у 8-му (**на 0,08**), 9-му (**на 0,03**) класах, зменшився в 10-му (**на 0,04**) та 11-му (**на 0,02**) класах; серед *переможців* він збільшився у 8-му (**на 0,03**) та зменшився в 9-му (**на 0,05**), 10-му (**на 0,10**), 11-му (**на 0,05**) класах; серед *учасників, які не стали переможцями*, збільшився у 8-му (**на 0,14**), 9-му (**на 0,04**), 11-му (**на 0,04**) класах, а зменшився в 10-му (**на 0,01**).

Рекомендації

Районним (міським) методичним кабінетам (центрам) спільно з районними (міськими) методичними об'єднаннями вчителів інформатики:

1. Виявити обдарованих дітей у галузі інформатики й організувати їх підготовку до учнівських олімпіад. Особливу увагу приділяти роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення в змаганнях з інформатики, та цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних заходах.

2. Спланувати в наступному навчальному році методичні заходи для вчителів щодо розвитку їх фахової компетентності та з технології підготовки учнів до участі в інтелектуальних змаганнях.

3. Упроваджувати міські (районні) майстер-класи з програмування для вчителів інформатики.

4. Налагоджувати співпрацю з науковими співробітниками вищих навчальних закладів.

Учителям інформатики:

1. Організувати з обдарованими в галузі інформатики учнями позашкільні заняття, гурткову роботу, на яких опрацьовувати завдання III та IV етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики попередніх років.

2. На уроках інформатики, викладаючи теми з програмування особливу увагу приділяти відпрацюванню вмінь і навичок складання програм, роботі з файлами, рекурентним рівнянням, числам Фібоначі, основним алгоритмам, математичному програмуванню, обчислювальній геометрії, використанню динамічних структур.

3. Під час проведення уроків із програмування використовувати перевіряючі системи:

- <http://www.e-olimp.com.ua> – Інтернет-портал організаційно-методичного забезпечення дистанційних олімпіад з програмування;

- <http://dots.org.ua> – перевіряюча система DOTS для вчителів та викладачів інформатики Харкова та Харківської області;

4. Під час підготовки учнів до олімпіади з інформатики доцільно використовувати такі джерела:

- Мельник В.І. Інформатика. Олімпіадні задачі з розв'язаннями. – Х.: Вид. група «Основа», 2010. – 159 с.;

- Караванова Т.П. Методика розв'язання алгоритмічних задач. Основи алгоритмізації програмування: навчально-методичний посібник для вчителів. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2013. – 460 с.;

- Караванова Т.П. Методика розв'язання алгоритмічних задач. Побудова алгоритмів: навчально-методичний посібник для вчителів. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2014. – 344 с.

Журі та оргкомітету II (районного) етапу олімпіади:

1. Дотримуватися рекомендацій КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики.

2. Під час перевірки робіт учасників використовувати тестуючу систему dots.org.ua на II етапі олімпіади з інформатики.

3. Об'єктивно підходити до визначення переможців і більш якісно формувати учнівські команди для участі в III (обласному) етапі.

4. Формувати склад команди на III (обласний) етап з урахуванням відбіркових зборів на районному рівні.

Інформаційні технології

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформаційних технологій* у 2018 році взяли участь **130** учнів 9–11-х класів (**126 учнів** – у 2017 році), що на **3,17 % більше**, ніж у минулому.

Найбільша кількість учасників змагань (**8**) навчалася в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) Московського району міста Харкова та Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (**8**). Не взяли участь в обласному етапі змагань школярі Зачепилівського, Золочівського, Ізюмського, Куп'янського, Печенізького районів області, Коломацької, Малоданилівської, Мереп'янської, Наталинської об'єднаних територіальних громад (ОТГ).

Переможцями стали **55** учнів (**54** – у 2017 році), що становить **42,31 %** від загальної кількості учасників змагань (**42,86 %** – у 2017 році). Це на **0,55 %** менше, ніж у минулому.

Серед переможців **10** учнів – із **10-ти (14-ть із 10-ти сільських районів** – у 2017 році) *сільських районів* та *ОТГ*, **8** – із **4-х (8 із 5-ти** – у 2017 році) – міст обласного значення, **25** – із **9-ти (20** – із **6-ти** – у 2017 році) *районів міста Харкова*, **4 (5** – у 2017 році) – із ЗЗСО міської мережі (Комунального закладу «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області» та Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області»), **8 (7** – у 2017 році) – із Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Переможці були в Балаклійському, Великобурлуцькому, Зміївському, Краснокутському, Лозівському, Сахновщинському, Харківському, Чугуївському, Шевченківському районах області, Старосалтівській ОТГ, м. Ізюмі, м. Лозовій, м. Первомайському, м. Чугуєві, Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Основ'янському, Слобідському, Холодногірському, Шевченківському районах міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Балаклійського, Зміївського, Краснокутського, Лозівського, Сахновщинського, Харківського, Шевченківського районів області, Старосалтівської ОТГ, м. Ізюма, м. Лозової, м. Первомайського, м. Чугуєва, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області».

Порівняно з минулим роком з'явилися переможці у Великобурлуцькому, Чугуївському районах області.

Найбільша кількість переможців (**8**) – у Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», що становить **100,00 %** від загальної кількості учасників цього закладу освіти.

Слід зазначити, що більшість переможців олімпіади становлять учні ЗЗСО районів міста Харкова. Їх відносна кількість склала **45,45 % (42,10 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей відсоток збільшився на **3,35 %**.

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *інформаційних технологій* здобувають учні Краснопавлівської ЗОШ I-III ст. (у 2017 році –

Краснопавлівського багатопрофільного ліцею), Сахновщинської ЗОШ I-III ст. № 1 (у 2017 році – Сахновщинської гімназії), Височанської ЗОШ I-III ст. № 2 (Харківський район), Шевченківського ліцею, Старосалтівської ЗОШ I-III ст. (Старосалтівська ОТГ), Ізюмської гімназії № 1, Лозівської ЗОШ I-III ст. № 12, Первомайської гімназії № 3, Чугуївської ЗОШ I-III ст. № 2, Чугуївського НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів - гімназія № 5», Харківської гімназії № 14, Харківської ЗОШ I-III ст. № 28, Харківської гімназії № 34, Харківської гімназії № 46 ім. М.В. Ломоносова, Харківської гімназії № 47, Харківської гімназії № 55, Харківської ЗОШ I-III ст. № 58, Харківської СШ I-III ст. № 80, Харківської СШ I-III ст. № 119, Харківської гімназії № 144, Харківського технічного ліцею № 173, Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1



Більшість переможців олімпіади у 2018 році складають учні *гімназій* та *загальноосвітніх шкіл* (у 2017 році – учні *загальноосвітніх шкіл*). При цьому найбільша кількість переможців (**32,73 %**) навчалися в *загальноосвітніх школах*, а в *гімназіях* на **3,64 % менше**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів зменшилася в *гімназіях* на **4,24 %**, у *загальноосвітніх школах* на **9,86 %**.

У порівнянні з 2017 роком відсоток переможців збільшився в *спеціалізованих школах* на **16,30 %**, зменшився в *ліцеях* на **2,19 %** – *діаграма 1*.

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, серед учителів, які підготували переможців та учасників, які не стали переможцями, більше було педагогів вищої (**33,08 %**) та першої (**28,46 %**) кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з *інформаційних технологій* у 2018 році, **склав 40,00 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів **зменшилася на 0,74 %**.

Разом із тим, слід зазначити, що значна частина педагогів, які підготували переможців змагань, мала першу кваліфікаційну категорію. У 2018 році їх частка становить **34,55 %**; у порівнянні з минулим роком вона **збільшилася на 6,77 %**.

Учителів із другою категорією, учні яких стали переможцями, у 2018 році **удвічі зменшилось**. Проте на **3,40 %** збільшилась кількість педагогів, які мали кваліфікаційну категорію «спеціаліст».

Серед учителів, які підготували учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань, у 2018 році було більше із категорією «спеціаліст» (**29,33 %**), що на **5,72 %** більше в порівнянні з 2017 роком. Відсоток учителів другої кваліфікаційної категорії майже не змінився (**18,67 %** – у 2018 році, **18,06 %** – у 2017 році).

У 2018 році **24,00 %** (**27,78 %** – у 2017 році) учителів мали першу кваліфікаційну категорію, **28,00 %** (**30,56 %** – у 2017 році) – кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (діаграма 2).

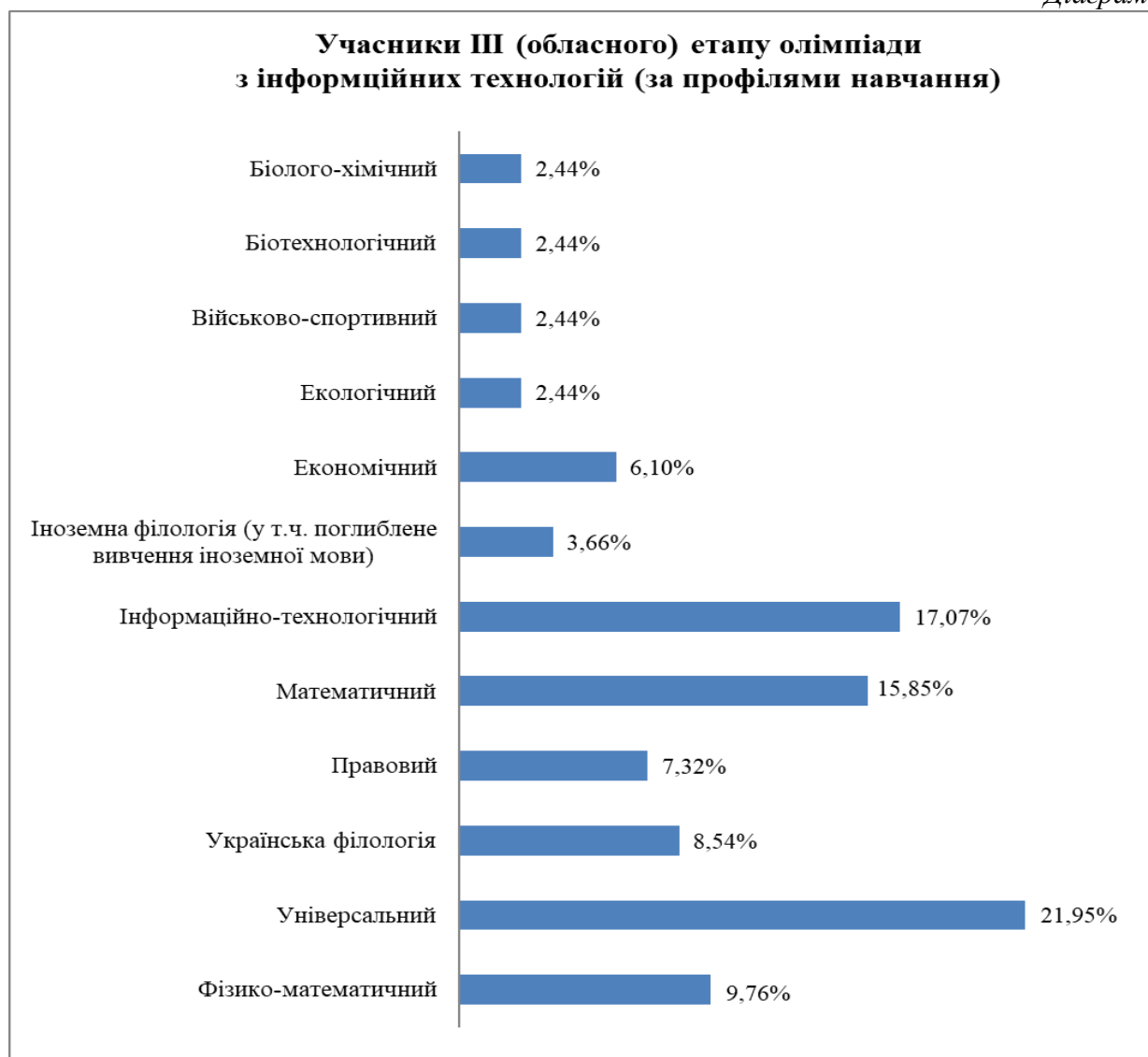
2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з *інформаційних технологій* у 2018 році взяли участь **82 (88 – у 2017 році)** учні 10–11-х класів.

Із них переможцями стали **39** учнів (**43 – у 2017 році**).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за профілями навчання поданий на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



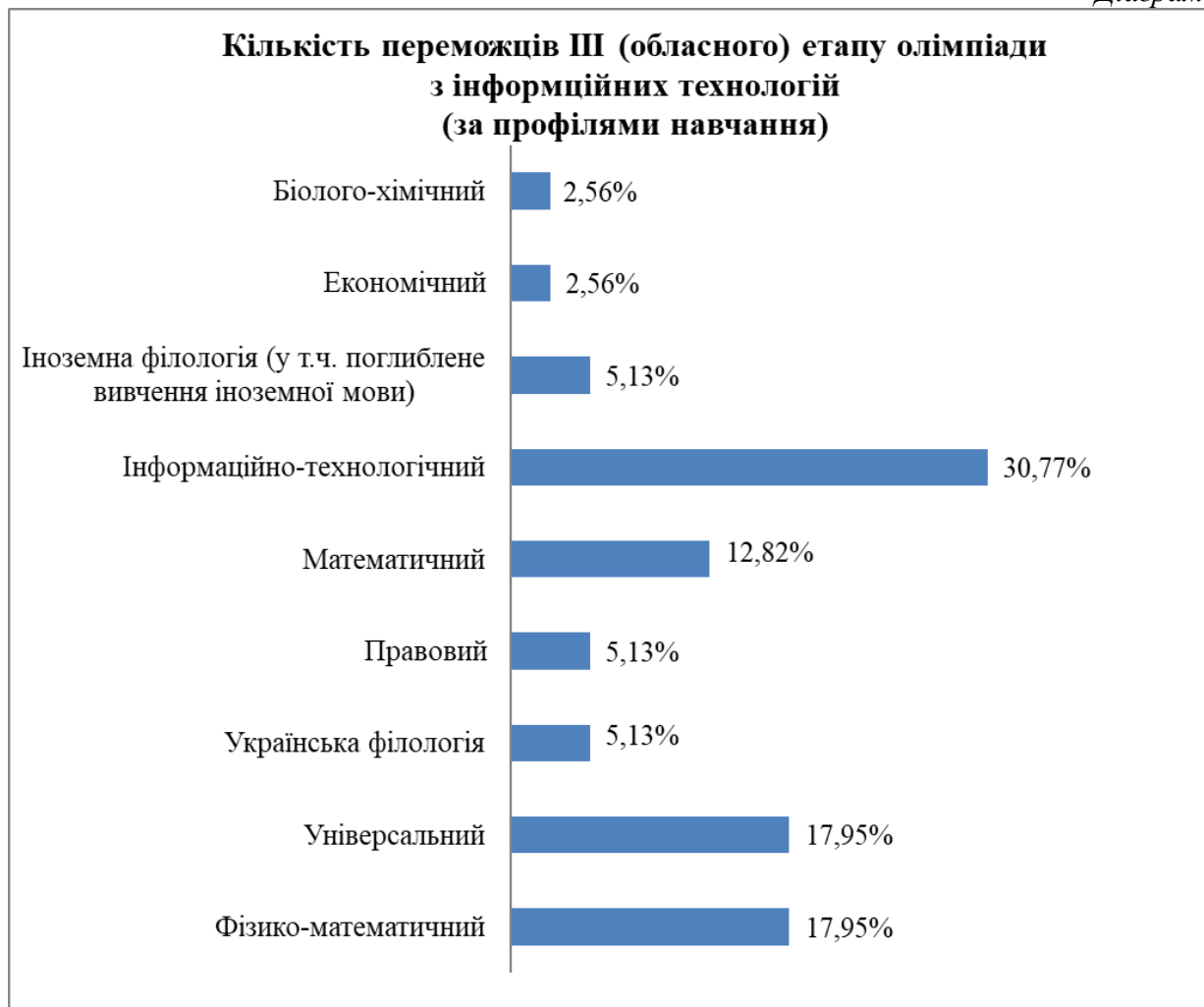
У III (обласному) етапі олімпіади з *інформаційних технологій* взяли участь учні *біолого-хімічного, біотехнологічного, військово-спортивного, екологічного, економічного, інформаційно-технологічного, математичного, правового, універсального, фізико-математичного* профілів навчання, *української та іноземної філології* (у т.ч. з поглибленим вивченням іноземної мови).

Серед учасників обласного етапу олімпіади з *інформаційних технологій* у 2018 році більшість учнів навчалася в класах *універсального, інформаційно-технологічного та математичного* профілів навчання (відповідно **21,95 %**, **17,07 %** та **15,85 %**). Порівняно з минулим роком відсоток школярів, які навчалися в класах *універсального* профілю, збільшився на 6,83 %, тоді як кількість учнів із класів *інформаційно-технологічного та математичного* профілів зменшилася на **1,53 %** та **1,59 %**. Менша частина школярів

навчалася в класах *фізико-математичного* профілю (9,76 %), профілю *української філології* (8,54 %), *правового* (7,32 %) та *економічного* (6,10 %). Незначна частина (до 5 %) – за іншими профілями (діаграма 3).

Переможцями стали учні *біолого-хімічного, економічного, інформаційно-технологічного, математичного, правового, універсального, фізико-математичного* профілів навчання, *української та іноземної філології* (у т.ч. з поглибленим вивченням іноземної мови) – діаграма 4.

Діаграма 4

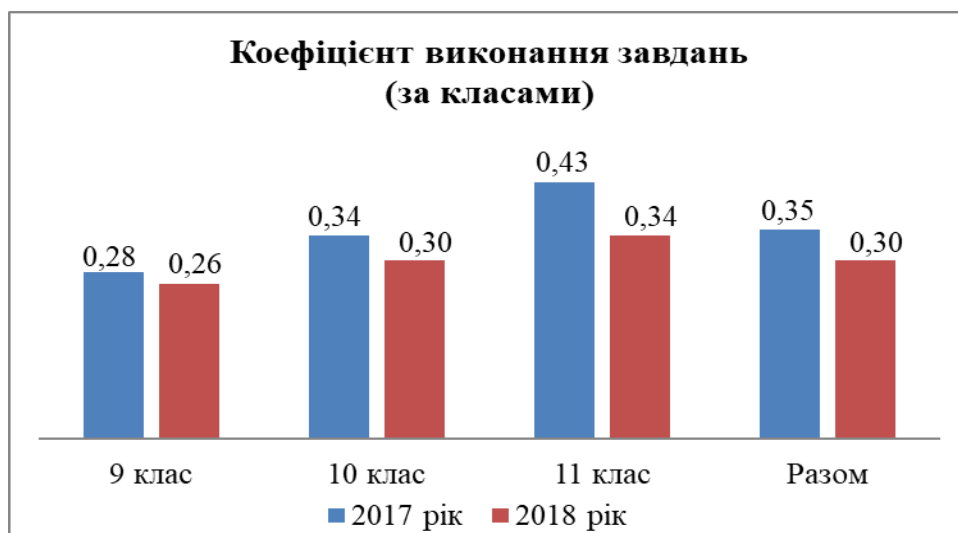


Найбільша кількість переможців була серед учнів класів *інформаційно-технологічного* профілю (30,77 %). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на 5,19 %.

Дещо менша кількість переможців навчалася в класах *універсального* (17,95 %), *фізико-математичного* (17,95 %) та *математичного* (12,82 %) профілів. Незначна кількість переможців (до 6 %) – учні класів *інших* профілів.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів усіх учасників змагань) становить **0,30** (0,35 – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на **0,05** (діаграма 5).



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань був найбільшим (**0,34**) в 11-му класі; найменшим (**0,26**) у 9-му.

Порівняно з минулим роком цей показник зменшився в усіх паралелях: у 9-му класі **на 0,02**, 10-му – **на 0,04**, 11-му – **на 0,09**.

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з **інформаційних технологій** у 2018 році коливається від 0,3318 до 0,8455. Його значення подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з інформаційних технологій

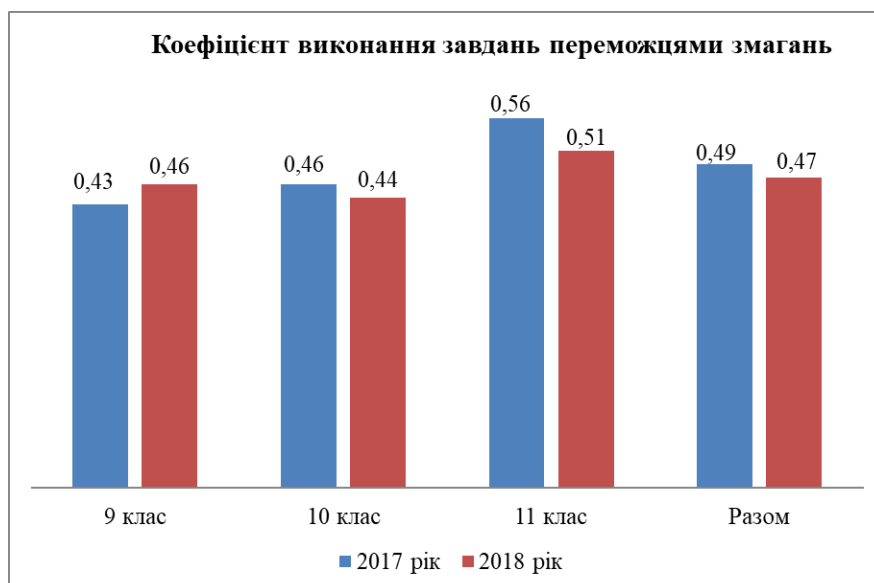
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,3400	0,7067	0,3364	0,6636
10 клас	0,3383	0,8360	0,3318	0,7227
11 клас	0,4400	0,9033	0,3318	0,8455

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців (**0,8455**) був у 11-му класі, найнижчим (**0,3318**) – у 10-му та 11-му класах.

Порівняно з минулим роком найвищий коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань зменшився в усіх паралелях.

Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями змагань подано на *діаграмі 6*.

Діаграма 6



Середнє значення показника склало **0,32** (**0,49** – у 2017 році), що **на 0,17 менше**, ніж у минулому. **Найбільшим (0,51)** він виявився в 11-му класі, **найменшим (0,44)** – у 10-му.

У порівнянні з минулим роком цей показник **збільшився на 0,03** в 9-му класі, **зменшився на 0,02** в 10-му та **на 0,05** в 11-му класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, виявився **майже в 0,87 разів нижчим** за середнє значення попереднього показника.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, виявився нижчим, ніж серед переможців (значення його коливається від **0** до **0,3045**).

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з *інформаційних технологій*, які не стали переможцями, подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з інформаційних технологій, які не стали переможцями

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
9 клас	0,0933	0,3333	0	0,2818
10 клас	0,0347	0,3200	0,0227	0,2864
11 клас	0,1100	0,4367	0,0227	0,3045

Найвищим (0,3045) у 2018 році цей показник виявився в 11-му класі, **найнижчим (0)** у 9-му класі.

Порівняно з минулим роком **найвищий** коефіцієнт виконання завдань серед учасників змагань, які не стали переможцями, **зменшився в усіх** паралелях.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подано на діаграмі 7.

Діаграма 7



Середнє значення показника у 2018 році склало **0,17** (**0,25** – у 2017 році), що **на 0,08 менше**, ніж у минулому.

Найбільшим середній коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, у 2018 році був у 11-му класі (**0,19**), **найменшим (0,16)** у 9-му та 10-му класах.

Порівняно з минулим роком цей показник зменшився в усіх паралелях : у 9-му класі **на 0,06**, 10-му – **на 0,07**, 11-му – **на 0,12**.

Найкращий результат (коефіцієнт виконання завдань становить **0,8455**) показав **1** учень (**2** – у 2017 році) Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради». Протягом двох років найвищі результати демонструють учні Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдання становив **0**) показали **2** учні *сільських районів*: Балаклійського та Вовчанського. У 2017 році не було учнів, які не набрали **жодного** бала.

У 2018 році такі учні були в Балаклійській ЗОШ I-III ст. № 2, Вовчанській ЗОШ I-III ст. № 2.

3. Аналіз виконання завдань учасниками III етапу олімпіади

III (обласний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій проводився за завданнями, розробленими Міністерством освіти і науки України.

Олімпіада проходила у 2 тури: теоретичний і практичний.

Усі завдання відповідали змісту чинних навчальних програм з інформатики, а також вимогам III (обласного) етапу олімпіади.

Завдання 1-го (практичного) туру, що склалися з декількох тематично зв'язаних задач, були розраховані на 4 години. Розв'язання кожного з них було спрямоване на використання відповідного до умови задачі програмного засобу з пакету додатків MS Office (PowerPoint, Excel, Access).

Найбільші труднощі викликали завдання із систем управління базами даних (Excel) – 50% учнів не впоралися з ним. Найкраще школярі виконали завдання на створення презентацій: лише 9,2% учасників набрали 0 балів.

Виконання завдань 2-го (теоретичного) туру – тестування з використанням тестів різних типів, що охоплює всі розділи курсу «Інформатика» (окрім програмування) та окремі задачі, не зв'язані тематично, на застосування знань пакету додатків MS Office (PowerPoint, Excel, Access).

Максимальна кількість балів за розв'язання задач практичного туру становила: PowerPoint – 20 балів, Excel – 15 балів, Access – 15 балів. За тестові завдання теоретичного туру максимально можна було набрати 15 балів, за розв'язання задач теоретичного туру Excel1, Excel2, Access – теж 15 балів. Отже, кожний учасник міг набрати максимально 110 балів. Серед 130 учасників олімпіади жоден учень не зміг набрати цю кількість балів.

Типові помилки

Члени журі III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій визначили типові помилки, яких припустилися школярі.

У завданнях з *Excel*:

- використані для розрахунку неправильні формули;
- форми, які використовували, і оформлення аркушів не відповідають зразкам (колір, шрифти, вирівнювання, кегль);
- неправильно створені форми-перемикання;
- створення бази даних засобами Excel;
- не реалізовано умовне форматування.

У завданнях із *БД*:

- неправильно побудована схема БД;
- некоректно створені запити на додавання, оновлення даних, а також запити на вибірку з використанням групових операцій та умов відбору;

- не створені відповідні форми для введення даних у таблиці та звіти для відображення відповідних даних.

4. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики у 2018 році Харківську область представляли два учасники з таких закладів освіти:

- Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 26 Харківської міської ради Харківської області;
- Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

№ з/п	Прізвище, ім'я учня	Клас	Навчальний заклад	Результати
1.	Браташ Максим	7	Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 26 Харківської міської ради Харківської області	III
2.	Демцюра Ірина	11	Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»	III

Дипломи переможців здобули 2 учні. У таблиці 2 наведено результати участі команди Харківської області на IV етапі олімпіади у 2016 – 2018 роках.

Таблиця 2
Результати участі команди Харківської області на IV етапі олімпіади за 2016 – 2018 роки

2016 р.				2017 р.				2018 р.			
Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.
2	-	1	1	3			1	2	0	0	2

Висновки

1. Найбільшу кількість переможців III (обласного) етапу олімпіади з **інформаційних технологій** протягом двох років становлять учні Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради». У 2018 році кількість переможців склала 8 (**100,00 %**) від загальної кількості учасників цього навчального закладу, у 2017 році – 7 (**87,50 %**).

2. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої та першої кваліфікаційних категорій, причому відносна кількість педагогів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади, складає **40 %**.

3. Серед учасників обласного етапу олімпіади з **інформаційних технологій** у 2018 році більшість учнів 10–11-х класів навчалася в класах **універсального, інформаційно-**

технологічного та математичного профілів. Їх кількість становить відповідно **22 %**, **17 %** та **16 %**. Переможців найбільше виявилось також у класах *інформаційно-технологічного* профілю навчання. Відсоток учнів класів цього профілю від загальної кількості переможців дорівнює **31 %** (у 2017 році – **26 %**).

4. Найнижчі результати обласного етапу олімпіади з *інформаційних технологій* (коефіцієнт виконання завдання становить **0**) показали **2** учні *сільських районів*. У 2017 році не було учнів, які не набрали **жодного** бала.

5. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становить **0,30** (порівняно з минулим роком зменшився на **0,05**); серед переможців змагань – **0,42** (зменшився на 0,02); серед учасників змагань, які не стали переможцями, – **0,17** (зменшився на 0,08).

6. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось найвищим (**0,34**) в 11-му класі; найнижчим (**0,26**) у 9-му класі; серед переможців обласного етапу змагань: найвищим (**0,51**) – в 11-му класі, найнижчим (**0,44**) – у 10-му класі; серед учасників, які не стали переможцями: найвищим (**0,19**) – в 11-му класі, найнижчим (**0,16**) – у 9-му та 10-му класах.

7. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань збільшився в усіх паралелях: 9-му (**на 0,02**), 10-му (**на 0,04**), 11-му (**на 0,09**) класах; серед переможців коефіцієнт збільшився в 9-му класі (**на 0,03**); зменшився в 10-му (**на 0,02**), 11-му (**на 0,05**) класах; серед учасників, які не стали переможцями, він зменшився в усіх паралелях: 9-му класі – **на 0,06**, 10-му – **на 0,07**, 11-му – **на 0,12**.

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з інформаційних технологій надаємо рекомендації.

Районним (міським) методичним кабінетам (центрам) спільно з районними (міськими) методичними об'єднаннями вчителів інформатики:

1. Виявити обдарованих дітей у галузі інформатики й організувати їх підготовку до учнівських олімпіад. Особливу увагу приділяти роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення в змаганнях з інформатики, та цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних заходах.

2. Запровадити літні школи обдарованої молоді. Особливу увагу слід приділити роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення в змаганнях з інформатики, цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних заходах.

3. Спланувати науково-методичні заходи щодо вдосконалення фахових навичок учителів інформатики.

4. Організувати роботу майстер-класів провідних фахівців району (міста) щодо підготовки вчителів до олімпіади з інформаційних технологій

Учителям інформатики:

1. Опрацювати з учнями олімпіадні завдання III та IV етапів попередніх років під час підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади.

2. При підготовці учнів до олімпіади з інформаційних технологій, більш детально з ними опрацювати:

- у *текстовому процесорі*: створення текстового документа з використанням засобів форматування, редагування та пошуку, вбудованих і зв'язаних об'єктів, стилів, посилань та розсилок, засобів рецензування;

- у *табличному процесорі*: створення та опрацювання табличних даних із використанням засобів форматування, редагування, фільтрації, сортування та пошуку, вбудованих і зв'язаних об'єктів, стилів, вбудованих функцій та засобів аналізу даних, ділової графіки;

- у *системах управління базами даних*: проектування моделі бази даних та її реалізація з можливістю опрацювання даних на рівні таблиць, запитів, форм і звітів

(форматування, редагування, пошук, фільтрація, сортування та обчислення за допомогою вбудованих функцій);

- у **програмі для створення презентацій**: проектування моделі презентації та її реалізація з використанням засобів форматування й редагування, анімації, вбудованих і зв'язаних об'єктів, стилів, посилань, створення навігації по слайдах, використання елементів керування.

3. Організувати з обдарованими учнями в галузі інформатики позашкільні заняття, гурткову роботу, на яких опрацьовувати завдання III та IV етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій попередніх років. Заняття краще проводити у формі «міні-олімпіад» для поступового психологічного налаштування учнів.

Журі та оргкомітету II (районного) етапу олімпіади:

1. Формувати склад команди на III (обласний) етап з урахуванням відбіркових зборів на районному рівні.

2. Об'єктивніше підходити до визначення переможців і, відповідно, якісніше формувати учнівські команди для участі в III (обласному) етапі.

Трудове навчання

1. Загальний аналіз

У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *трудового навчання* взяли участь **104** учні 8–11-х класів (**98** – у 2017 році), що на **6,12 %** більше, ніж у минулому році.

Найбільша кількість учасників змагань навчалася в Київському районі міста Харкова. Не взяли участь в обласному етапі змагань школярі Золочівського, Краснокутського, Куп'янського, Нововодолазького районів області, Коломацької, Оскільської ОТГ.

Переможцем став **51** учень (**51** – у 2017 році), що становить **49,04 %** від загальної кількості учасників змагань (**52,00 %** – у 2017 році). Це на **2,96 %**, менше ніж у минулому.

Серед переможців **23** учні – із **16-ти** (**21** із **11-ти сільських районів** – у 2017 році) *сільських районів та ОТГ*, **10** – із **3-х** (**10** із **4-х** – у 2017 році) *міст обласного значення*, **18** – із **7-ми** (**18** із **9-ти** – у 2017 році) *районів міста Харкова*.

Переможці були в Балаклійському, Богодухівському, Валківському, Великобурлуцькому, Дворічанському, Дергачівському, Лозівському, Первомайському, Печенізькому, Харківському, Чугуївському, Шевченківському районах області, Малинівській, Малоданилівській, Мереф'янській Наталинській ОТГ, м. Ізюмі, м. Лозовій, м. Первомайському, Індустріальному, Київському, Московському, Новобаварському, Основ'янському, Холодногірському, Шевченківському районах міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі олімпіади здобувають учні Балаклійського, Богодухівського, Валківського, Великобурлуцького, Дергачівського, Лозівського, Первомайського, Печенізького, Харківського, Чугуївського районів області, м. Ізюма, м. Лозової, м. Первомайського, Індустріального, Київського, Московського, Новобаварського, Основ'янського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова.

Порівняно з минулим роком з'явилися переможці у Дворічанському, Шевченківському районах області.

Найбільша кількість переможців (**8**) – у Київському районі міста Харкова, що становить **88,89 %** від загальної кількості учасників цього району.

Слід зазначити, що *всі* учасники III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *трудового навчання* стали переможцями змагань у Балаклійському (**2**), Дергачівському (**2**), Первомайському (**2**), Чугуївському (**1**) районах області, Малинівській (**1**), Малоданилівській (**2**), Наталинській (**1**) ОТГ, м. Ізюмі (**4**), м. Лозовій (**4**), м. Первомайському (**2**), Індустріальному (**2**) районі міста Харкова.

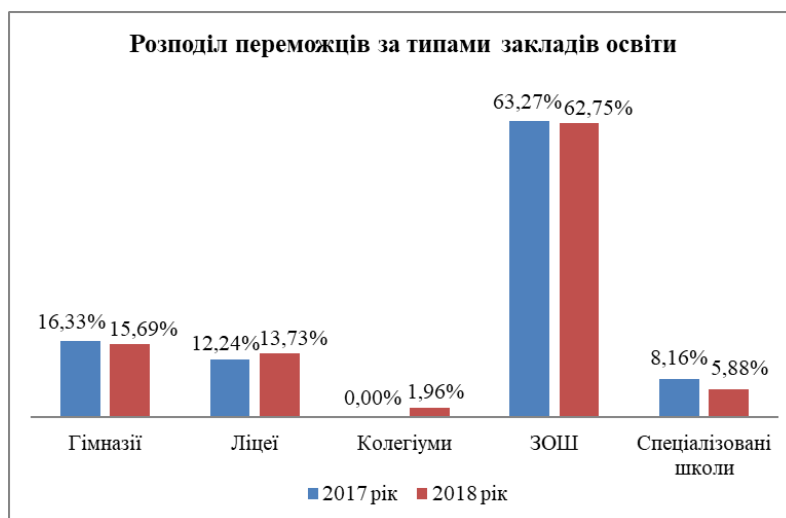
Слід зазначити, що більшість переможців олімпіади становлять учні ЗЗСО районів області. Їх відносна кількість склала **37,25 %** (**42,85 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей відсоток зменшився на **5,60 %**.

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з *трудового навчання* здобувають учні Андріївської ЗОШ I-III ст. № 1 (Балаклійський район), Богодухівської гімназії № 1, Богодухівського ліцею № 3, Григорівського НВК (Великобурлуцький район), Козачолопанського НВК (Дергачівський район), Орільської ЗОШ I-III ст. (Лозівський район), Троїцького НВК (Первомайський район), Червонівського НВК (Первомайський район), Артемівського НВК (Печенізький район), Русько-Тишківської ЗОШ I-III ст. (Харківський район), Малинівської гімназії (Малинівська ОТГ), Малоданилівського ліцею (Малоданилівська ОТГ), Ізюмської ЗОШ I-III ст. № 2, Ізюмської ЗОШ I-III ст. № 6, Ізюмської ЗОШ I-III ст. № 10, Лозівської ЗОШ I-III ст. № 3, Лозівського ліцею № 4, Лозівської ЗОШ I-III ст. № 11, Харківської гімназії № 12, Харківської ЗОШ I-III ст. № 28, Харківської гімназії № 55, Харківської СШ I-III ст. № 62, Харківської ЗОШ I-III ст. № 100, Харківської ЗОШ I-III ст. № 103, Харківського ліцею № 107, Харківської ЗОШ I-III ст. № 126.

2. Аналіз за окремими показниками

2.1. За типами закладів освіти

Діаграма 1

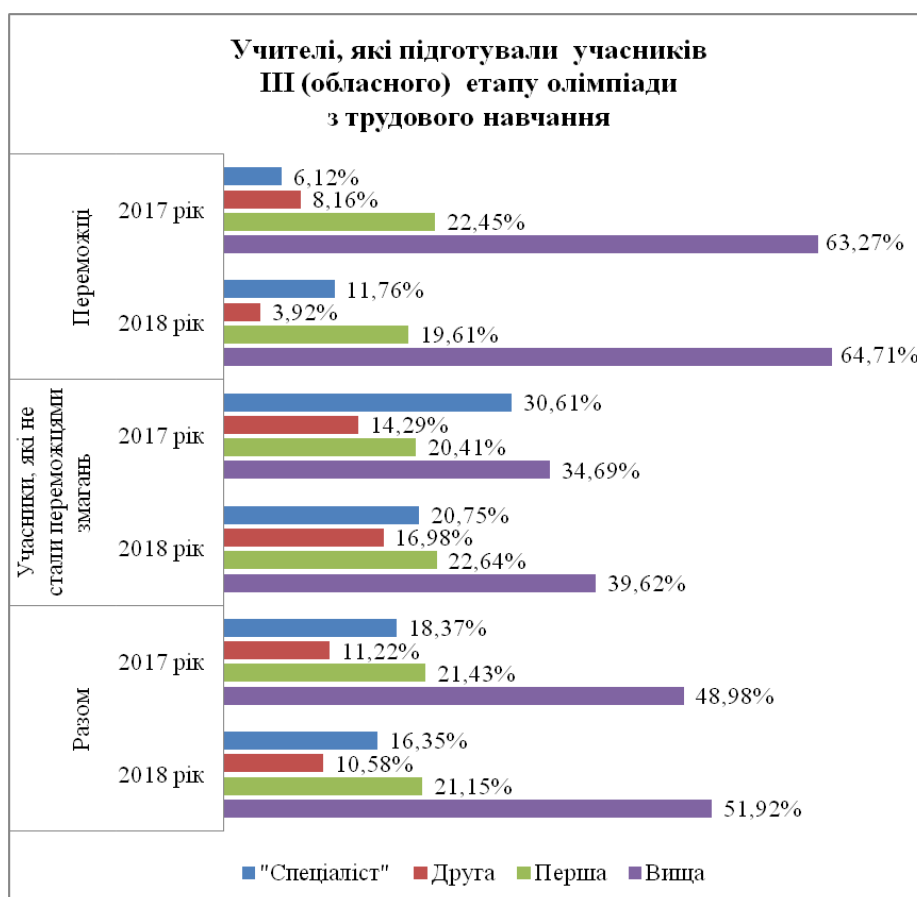


Більшість переможців протягом двох років складають учні загальноосвітніх шкіл. У 2018 році вони становлять **62,75 %**, що на **0,52 %** менше, ніж у минулому році. Значно менша кількість переможців навчаються в гімназіях (15,69 %), ліцеях (13,73 %) та спеціалізованих школах (5,88 %). Порівняно з минулим роком децю зменшилась кількість таких учнів у гімназіях (на 0,64 %) та спеціалізованих школах (на 2,28 %), збільшилась на 1,49 % в ліцеях.

У 2018 відносна кількість переможців, які навчалися в колегіумі, дорівнює **1,96 %**, тоді як у 2017 році не було **жодного** переможця, який би навчався в закладі освіти такого типу (діаграма 1).

2.2. За кваліфікаційною категорією вчителів, які підготували учасників та переможців змагань

Діаграма 2



У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

При цьому відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців III (обласного) етапу учнівської олімпіади з трудового навчання у 2018 році, **склав 64,71 %**. Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів **збільшилася на 1,44 %**. Разом із тим **19,61 %** учителів мали першу кваліфікаційну категорію (**22,45 %** – у 2017 році), **у два рази менше – другу** (**3,92 %** – у 2018 році; **8,16 %** – у 2017 році) та **11,76 %** – кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**6,12 %** – у 2017 році).

Учасників, що не стали переможцями обласного етапу змагань у 2018 році, підготували вчителі, які мали вищу (**39,62 %**) та першу (**22,64 %**) кваліфікаційну категорію, тоді як у 2017 році таких учителів було менше: відповідно на **4,93 %** та **2,23 %**.

У 2018 році **майже кожен п'ятий (30,61 %** – у 2017 році) педагог, який підготував учасників, що не стали переможцями, – учитель кваліфікаційної категорію «спеціаліст». Меншу частину педагогів (**16,98 %** – у 2018 році; – **14,29 %** – у 2017 році) склали вчителі другої кваліфікаційної категорії.

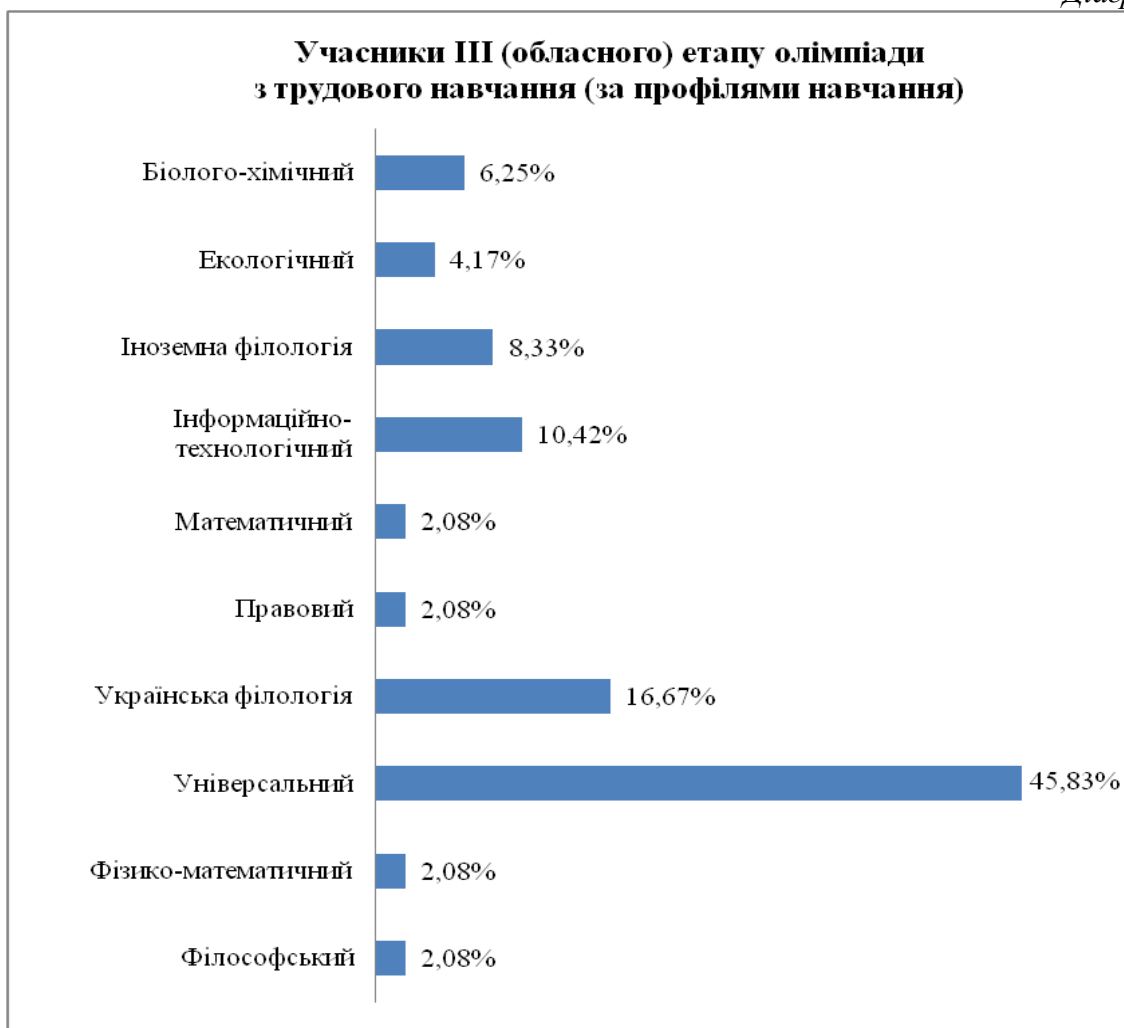
2.3. За профілями навчання

У III (обласному) етапі олімпіади з трудового навчання у 2018 році взяли участь **48 (46 – у 2017 році)** учнів 10–11-х класів.

Із них переможцями стали **25** учнів (**23 – у 2017 році**).

Розподіл кількості учасників обласного етапу олімпіади за профілями навчання поданий на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



У III (обласному) етапі олімпіади з **трудового навчання** взяли участь учні класів *біолого-хімічного, екологічного, інформаційно-технологічного, математичного, правового, універсального, фізико-математичного, філософського* профілів, *української та іноземної філології*.

Серед учасників обласного етапу олімпіади з трудового навчання у 2018 році більшість учнів навчалася в класах *універсального* профілю (**45,83 %**). Порівняно з минулим роком відсоток школярів указаного профілю збільшився на 11,05 %.

Менший відсоток учасників склали учні класів *української (16,67 %), іноземної філології (8,33 %), інформаційно-технологічного (10,42 %), біолого-хімічного (6,25 %), екологічного* профілів (**4,17 %**). Невелика кількість старшокласників (**до 4 %**) навчалася за *іншими* профілями.

Переможцями стали учні класів *біолого-хімічного, екологічного, інформаційно-технологічного, правового, універсального, філософського* профілів та *української й іноземної філології*.

Діаграма 4



Найбільша кількість переможців серед учнів 10–11-х класів була із класів *універсального* профілю (**40,00 %**). Порівняно з минулим роком цей показник дещо збільшився (на **0,87 %**). Менша частина переможців навчалася в класах *української (16,00 %), іноземної філології (12,00 %)* та *біолого-хімічного* профілю (**12,00 %**).

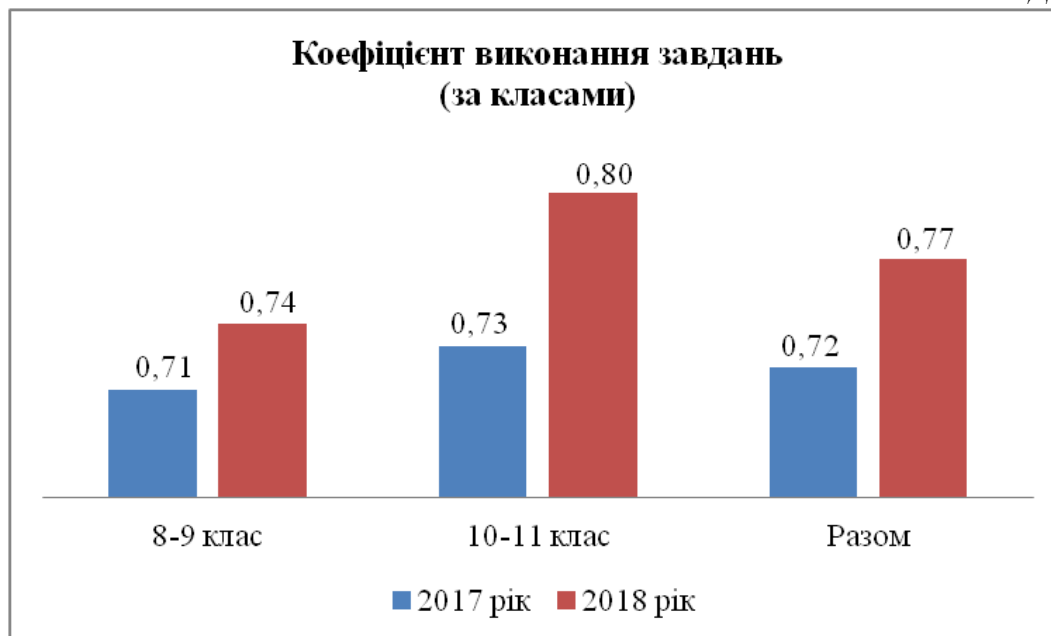
До **9 %** переможців – учні *інших* профілів навчання (діаграма 4).

Разом із тим у 2018 році в олімпіаді з **трудового навчання** не брали участь учні, які вивчають трудове навчання як профільний предмет (у класах *технологічного* профілю), тоді як у 2017 році відсоток таких школярів становив **8,70 %**.

2.4. За коефіцієнтом виконання завдань

У 2018 році *середній коефіцієнт виконання завдань* (частка від максимально можливої кількості балів усіх учасників змагань) становить **0,77** (**0,72** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на 0,05.

Діаграма 5



У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань виявився найбільшим (0,80) у 10–11-х класах; найменшим (0,74) – у 8–9-х.

Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на 0,03 у 8–9-х класах та на 0,07 у 10–11-х.

Коефіцієнт виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з *трудового навчання* у 2018 році коливається **від 0,7083 до 0,9583**. Його значення за класами подані в таблиці 1.

Таблиця 1

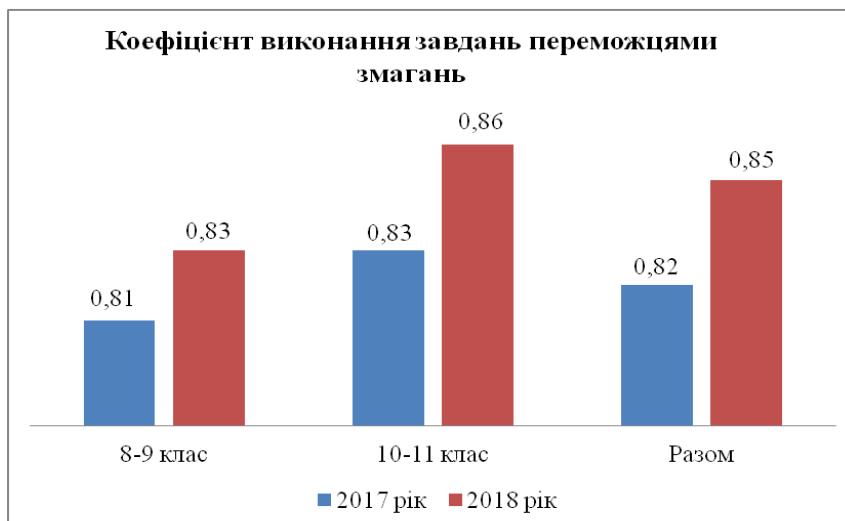
Значення коефіцієнта виконання завдань переможцями обласного етапу олімпіади з трудового навчання

Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8-9 клас	0,6692	0,9154	0,7083	0,9167
10-11 клас	0,6885	0,9385	0,7667	0,9583

Найвищим у 2018 році коефіцієнт виконання завдань серед переможців (**0,9583**) був у 10–11-х класах, найнижчим (0,7083) – у 8–9-х.

Порівняно з минулим роком **найвищий** коефіцієнт виконання завдань серед переможців змагань збільшився у всіх класах.

Значення коефіцієнта виконання завдань серед переможців за класами подано на *діаграмі 6*.



Середнє значення показника у 2018 році склало **0,85** (**0,82** – у 2017 році), що **на 0,03 більше, ніж у минулому**. Найбільшим (**0,86**) воно виявилось в 10–11-х класах, найменшим (**0,83**) – у 8–9-х.

У порівнянні з минулим роком коефіцієнт виконання завдань **збільшився на 0,02** у 8–9-х класах та **на 0,03** в 10–11-х класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, виявився нижчим, ніж у переможців (значення його коливається в межах від **0,2917** до **0,8542**).

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з **трудового навчання**, які не стали переможцями, подані в таблиці 2.

Таблиця 2

Значення коефіцієнта виконання завдань учасниками обласного етапу олімпіади з **трудового навчання**, які не стали переможцями

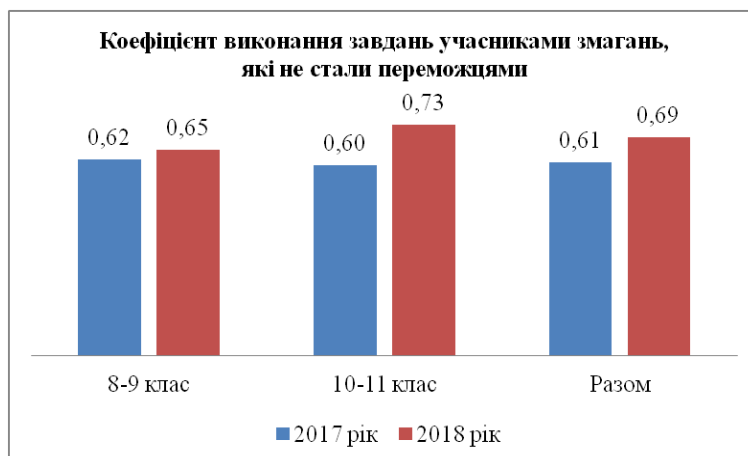
Клас	2017 рік		2018 рік	
	Від	До	Від	До
8-9 клас	0,4346	0,6462	0,2917	0,8458
10-11 клас	0,3846	0,6654	0,4167	0,8542

Найвищим (0,8542) у 2018 році цей показник виявився в 10–11-х класах, **найнижчим (0,2917)** – у 8-9-х.

Порівняно з минулим роком **найвищий** коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, **збільшився** у всіх класах.

Коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, подано на **діаграмі 7**.

Діаграма 7



Середнє значення показника становить **0,69 (0,61 – у 2017 році)**. Порівняно з минулим роком воно збільшилося на 0,08.

У 2018 році середній коефіцієнт виконання завдань учасниками, які не стали переможцями, виявився найбільшим (0,73) у 10–11-х класах, найменшим (0,65) – у 8–9-х. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на 0,03 у 8–9-х та на **0,13** у 10–11-х класах.

Найкращі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,9000** до **0,9583**) показали **9** школярів (**9** – у 2017 році), серед яких були учні Богодухівського ліцею № 3 (**1**), Казачолопанського НВК (Дергачівський район) (**1**), Орільської ЗОШ І-ІІІ ст. (Лозівський район) (**1**), Ізюмської ЗОШ І-ІІІ ст. № 10 (**1**), Лозівської ЗОШ І-ІІІ ст. № 11 (**1**), Харківської СШ І-ІІІ ст. № 62 (**2**), Харківського ліцею № 107 (**1**), Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 126 (**1**).

Найнижчі результати (коефіцієнт виконання завдань становить від **0,2917** до **0,4000**) показали **4 (3,85 %)** учні **2-х (3-х – у 2017 році)** *сільських районів* (Борівського, Кегичівського), **1-го міста обласного значення** (м. Чугуєва), **1-го району м. Харкова** (Холодногірського).

Такі учні були у Вищесолоненській ЗОШ І-ІІ ст. (Борівський район) – **1**, Вовківській ЗОШ І-ІІ ст. (Кегичівський район) – **1**, Чугуївському НВК № 6 – **1**, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 108 – **1**.

Порівняно з минулим роком відносна кількість таких учнів дещо зменшилася (на 0,23 %). У минулому році вона складала **4,08 % (4 учні)**.

3. Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади

На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання у 2018 році Харківську область представляли три учасники. Результативність учасників IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання у 2018 році показано в таблиці 3.

Таблиця 3

Результативність учасників IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання у 2018 році

№ з/п	Прізвище, ім'я учня	Клас	Район	Назва навчального закладу	П.І.Б. особи, яка підготувала до олімпіади	Місце
1.	Ігнатов Артем	9	Київський	Харківська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 62 Харківської міської ради	Сухіцький Володимир Петрович	I
2.	Селех Самійло	10	Харківський	Русько-Тишківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Харківської районної ради Харківської області	Логінов Микола Миколайович	ІІІ
3.	Дейнеко Юлія	11	Богодухівський	Богодухівський ліцей № 3 Богодухівської районної ради Харківської області	Лакеєва Інна Миколаївна	учасник

Висновки

1. Значну кількість переможців III (обласного) етапу олімпіади з *трудового навчання* протягом двох років становлять учні ЗЗСО районів області: **37 %** – у 2018 році, **43 %** – у 2017 році.

2. Більшість учасників та переможців змагань протягом двох років готують учителі вищої кваліфікаційної категорії. При цьому відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців обласного етапу олімпіади, складає понад **60 %**.

3. Серед учасників обласного етапу олімпіади з *трудового навчання* у 2018 році більшість учнів 10–11-х класів навчалася за *універсальним* профілем. Їх кількість становить **46 % (35 % – у 2017 році)** від загальної кількості учнів 10–11-х класів. Переможці також у переважній більшості – це учні класів *універсального* профілю (**40 %; 39 % – у 2017 році**).

4. Середній коефіцієнт виконання завдань у 2018 році становить **0,77** (порівняно з минулим роком збільшився на 0,05); серед переможців змагань – **0,85** (збільшився на 0,03); серед учасників змагань, які не стали переможцями, – **0,69** (збільшився на 0,08).

5. Середнє значення коефіцієнта виконання завдань у 2018 році виявилось найбільшим (0,80) у 10–11-х класах; найменшим (0,74) – у 8–9-х; серед переможців цей показник виявився найбільшим (0,86) у 10–11 класах, найменшим (0,83) – у 8–9; серед учасників, які не стали переможцями: найвищим (0,65) – у 8–9-х класах, найменшим (0,73) – у 10–11-х.

6. Порівняно з минулим роком середній коефіцієнт виконання завдань збільшився у 8–9-х (**на 0,03**) та 10–11-х (**на 0,07**) класах; серед переможців він збільшився на 0,02 у 8–9-х класах та **на 0,03** в 10–11-х; серед учасників, які не стали переможцями, збільшився на 0,03 у 8–9-х та **на 0,13** у 10–11-х класах.

7. Найнижчі результати обласного етапу олімпіади з *трудового навчання* (коефіцієнт виконання завдань становить **від 0,2917 до 0,4000**) показали **4** учні **2-х (3-х – у 2017 році) сільських районів, 1-го міста обласного значення, 1-го району м. Харкова**. Такі учні були в **4-х ЗЗСО**. Порівняно з минулим роком їх відносна кількість дещо зменшилася (на 0,23 %) та склала **3,85 %**.

Рекомендації

Для покращення роботи щодо підготовки учнів до Всеукраїнської учнівської олімпіади з *трудового навчання* в районах (містах, ОТГ) Харківської області у 2018/2019 навчальному році пропонуємо:

–у районах (містах) області зробити детальний аналіз результатів участі учнів у II–III етапах олімпіади;

–унікати формального проведення I (шкільного) етапу;

–працювати над підвищенням рівня знань із конструювання та моделювання виробів, удосконалити практичні навички роботи на обладнанні, проектування та технології виготовлення виробів;

–більш активно залучати учнів до проектної діяльності;

–під час підготовки до олімпіади опрацювати олімпіадні завдання II, III й IV етапів попередніх років, звернути увагу на виявлені недоліки та труднощі під час виконання завдань учасниками олімпіади;

–для вчителів шкіл у районах (містах, ОТГ) області проводити спеціальні тренінги, майстер-класи, практичні заняття з підготовки учнів до II, III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади (жовтень–грудень) 2018/2019 навчального року;

–створити в районах (містах, ОТГ) області опорні школи з відповідною навчально-матеріальною базою із залученням кращих учителів для проведення відбірково-тренувальних зборів;

–у районах (містах, ОТГ) області покращити роботу з учителями, які у 2017/2018 навчальному році підготували переможців III та IV етапів олімпіади;

–керівникам Р(М)МО, учителям трудового навчання надати відповідні завдання, розробки, проекти, методичні рекомендації.

II. Аналіз результатів II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН у 2016/2017–2017/2018 навчальних роках

У межах моніторингу результативності роботи з підготовки учнів до інтелектуальних змагань у 2018 році здійснено також аналіз результатів II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН за останні два роки за такими показниками:

- кількість переможців і учасників II (обласного) етапу конкурсу МАН;
- кваліфікаційна категорія вчителів, які підготували учасників і переможців II (обласного) етапу конкурсу МАН.

Аналіз здійснювався за матеріалами, наданими Комунальним закладом «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Загальний аналіз

У 2017/2018 навчальному році в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН узяли участь **1 044** учні з **334-х** закладів освіти (у 2016/2017 н.р. – **1 029** учнів із **327-ми**). Серед них – **838** школярів із **314-ти** закладів загальної середньої освіти (у 2016/2017 н.р. – **858** учнів із **318-ти**).

Найбільша кількість учасників обласного етапу конкурсу серед:

- *сільських районів* – у Балаклійському (**31** учень із **7-ми** ЗЗСО);
- *міст обласного значення* – у м. Первомайському (**11** із **6-ти**) та м. Чугуєві (**11** із **6-ти**);
- *об'єднаних територіальних громад* – у Нововодолазькій (**10** із **3-х**);
- *районів м. Харкова* – у Шевченківському (**82** з **18-ти**).

Найменша кількість учасників обласного етапу змагань серед:

- *сільських районів* – у Зачепилівському (**1** із **1-го**) та Нововодолазькому (**1** із **1-го**);
- *міст обласного значення* – у м. Лозовій (**4** з **2-х**);
- *об'єднаних територіальних громад* – в Оскільській (**1** із **1-го**);
- *районів м. Харкова* – в Основ'янському (**26** із **10-ти**).

Переможцями обласного етапу конкурсу стали **548** учнів (**52,49 %** від загальної кількості учасників змагань) зі **195-ти** закладів освіти. Із них: **422** (**50,36 %** від загальної кількості учасників змагань із ЗЗСО) зі **185-ти** закладів загальної середньої освіти (**444** зі **195-ти** – у 2016/2017 н.р.).

Порівняно з минулим роком зменшилися кількість учасників обласного етапу конкурсу, кількість закладів загальної середньої освіти, учні яких взяли в ньому участь, і відсоток переможців.

Серед переможців змагань:

- **99** (**23,46 %** від загальної кількості переможців (без урахування закладів міської мережі, інтернатного типу та Державних закладів освіти) із закладів загальної середньої освіти) учнів із **61-го** ЗЗСО *сільських районів* (**133** (**33,84 %**) із **77-ми** – у 2016/2017 н.р.);

- **21** (**4,97 %**) учень із **15-ти** ЗЗСО *міст обласного значення* (**23** (**5,85 %**) із **17-ти** – у 2016/2017 н.р.);

- **19** (**4,50 %**) учнів із **12-ти** ЗЗСО *об'єднаних територіальних громад* (**5** (**1,27 %**) із **3-х** – у 2016/2017 н.р.);

- **230** (**54,50 %**) учнів із **92-х** ЗЗСО *районів міста Харкова* (**232** (**59,04 %**) з **89-ти** у– 2016/2017 н.р.);

- **15** (**3,55 %**) учнів із **2-х** закладів міської мережі (**4** (**0,91 %**) з **2-х** – у 2016/2017 н.р.);

- **1** (**0,24 %**) учень із **1-го** загальноосвітнього інтернатного закладу (**5** (**1,12 %**) із **3-х** – у 2016/2017 н.р.);

- **1** (**0,24 %**) учень із **1-го** спеціального інтернатного закладу (**1** (**0,23 %**) із **1-го** – у 2016/2017 н.р.);

- **36 (8,54 %)** із Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (**37 (8,33 %)** – у 2016/2017 н.р.).

У порівнянні з минулим роком зменшився відсоток переможців закладів загальної середньої освіти серед учнів сільських районів, міст обласного значення та районів міста Харкова (відповідно на **10,38 %; 0,88 % та 4,54 %**); збільшилася відносна кількість переможців серед учнів ЗЗСО об'єднаних територіальних громад (на **3,23 %**).

Найбільше переможців серед:

- сільських районів – у Балаклійському (**15** учнів з **5-ти** ЗЗСО);
- міст обласного значення – у м. Первомайському (**6** із **5-ти**);
- об'єднаних територіальних громад – у Нововодолазькій (**6** із **2-х**);
- районів м. Харкова – Шевченківському (**50** із **12-ти**).

Найменше переможців виявилось серед:

➤ сільських районів – у Борівському (**1** учень із **1-го** ЗЗСО), Великобурлуцькому (**1** із **1-го**), Первомайському (**1** з **1-го**), Печенізькому (**1** із **1-го**), Сахновщинському (**1** із **1-го**); у Зачепилівському, Ізюмському, Краснокутському, Нововодолазькому, Шевченківському районах області переможці були відсутні;

➤ міст обласного значення – у м. Ізюмі (**1** учень із **1-го**);

➤ об'єднаних територіальних громад – у Зачепилівській (**1** учень із **1-го**); у Коломацькій, Оскільській та Старосалтівській ОТГ переможці були відсутні;

➤ районів м. Харкова – в Основ'янському (**8** із **7-ми**).

Серед інших закладів освіти найбільша кількість переможців у Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II – III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради». Кількісний склад учасників і переможців II (обласного) етапу конкурсу МАН подано в *таблиці 1*.

Таблиця 1

Кількісний склад учасників і переможців II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН у 2017/2018 н. р. (за районами (містами, ОТГ) області)

№ пор.	Район (місто, ОТГ)	Усього:			
		учасників		переможців	
		К-ть ЗЗСО	К-ть учнів	К-ть ЗЗСО	К-ть учнів
1	Балаклійський	7	31	5	15
2	Барвінківський	6	9	2	4
3	Близнюківський	2	9	1	3
4	Богодухівський	6	13	4	8
5	Борівський	2	3	1	1
6	Валківський	8	15	5	10
7	Великобурлуцький	5	5	1	1
8	Вовчанський	5	6	2	2
9	Дворічанський	3	7	2	3
10	Дергачівський	5	10	5	9
11	Зачепилівський	1	1	0	0
12	Зміївський	10	18	6	9
14	Ізюмський	3	6	0	0
15	Кегичівський	5	7	4	4
16	Красноградський	7	10	4	4
17	Краснокутський	2	2	0	0
18	Куп'янський	6	9	3	3
19	Лозівський	5	6	2	2
20	Нововодолазький	1	1	0	0
21	Первомайський	5	6	1	1
22	Печенізький	1	2	1	1
23	Сахновщинський	5	5	1	1
24	Харківський	10	26	7	14

№ пор.	Район (місто, ОТГ)	Усього:			
		учасників		переможців	
		К-ть ЗЗСО	К-ть учнів	К-ть ЗЗСО	К-ть учнів
25	Чугуївський	5	9	4	4
26	Шевченківський	4	7	0	0
27	Зачепилівська ОТГ	2	2	1	1
28	Золочівська ОТГ	2	6	2	2
29	Коломацька ОТГ	2	5	0	0
30	Малинівська ОТГ	2	3	1	2
31	Малоданилівська ОТГ	1	4	1	2
32	Мереф'янська ОТГ	3	9	2	3
33	Наталинська ОТГ	0	0	0	0
34	Нововодолазька ОТГ	3	10	2	6
35	Оскільська ОТГ	1	1	0	0
36	Роганська ОТГ	2	5	1	1
37	Старосалтівська ОТГ	2	2	0	0
38	Чкаловська ОТГ	3	5	2	2
39	м. Ізюм	2	2	1	1
40	м. Куп'янськ	4	8	2	3
41	м. Лозова	2	4	2	4
42	м. Люботин	6	8	2	2
43	м. Первомайський	6	11	5	6
44	м. Чугуїв	6	11	3	5
45	Індустріальний	15	34	10	16
46	Київський	21	56	16	32
47	Московський	21	59	15	34
48	Немишлянський	14	45	7	22
49	Новобаварський	11	28	9	18
50	Основ'янський	10	26	7	8
51	Слобідський	15	61	10	35
52	Холодногірський	10	33	6	15
53	Шевченківський м. Харків	18	82	12	50
54	Міська мережа	2	25	2	15
55	Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат II – III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»	1	56	1	36
56	Державні заклади освіти	2	3	0	0
57	Загальноосвітні інтернатні заклади	5	10	1	1
58	Спеціальні інтернатні заклади	1	1	1	1
Разом		314	838	185	422

У 2017/2018 навчальному році переможців обласного етапу конкурсу готував **361** педагогічний працівник (**474** – у 2016/2017 н. р.), із них:

- **316 (87,53 %)** – учителі закладів загальної середньої освіти (**381 (80,38%)** – у 2016/2017 н.р.);

- **32 (8,86 %)** – наукові співробітники (**66 (13,92 %)** – у 2016/2017 н.р.);

- **10 (2,77 %)** – керівники гуртків (**19 (4,01 %)** – у 2016/2017 н.р.);

- **3 (0,84 %)** – інші категорії (**8 (1,69 %)** – у 2016/2017 н.р.).

У порівнянні з минулим роком серед педагогів, які підготували переможців, зріс відсоток учителів закладів загальної середньої освіти (на **7,15 %**), проте при цьому зменшилася частка наукових співробітників (на **5,06 %**), керівників гуртків (на **1,24 %**).

Переважає більшість учителів, які підготували переможців обласного етапу конкурсу МАН, мають вищу кваліфікаційну категорію, а саме: **242 (76,59 %** від загальної кількості учителів). Порівняно з минулим роком відсоток таких учителів збільшився на 4,15 % (у 2016/2017 н.р. цей показник склав **72,44 %**). Разом із тим збільшився відсоток учителів першої кваліфікаційної категорії (на **0,38 %**). У 2016/2017 н.р. цей показник дорівнював **14,17 %**.

Серед учителів, які підготували переможців змагань, незначна частка мала другу кваліфікаційну категорію – **10 (3,16 %)** та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» – **18 (5,70%)**. У порівнянні з минулим роком ці показники зменшилися відповідно на **1,13 %** та **3,23 %**.

Кількісний склад педагогічних працівників, які підготували переможців, поданонижче в таблиці 2.

Таблиця 2

Кількісний склад педагогічних працівників, які підготували переможців II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН у 2017/2018 н. р. (за районами (містами, ОТГ) області)

№ пор.	Район (місто, ОТГ)	к-ть педагогічних працівників, які підготували переможців	Із них:							
			наукових співробітників	керівників гуртків	інші (студенти, аспіранти ЗВО)	учителів	Категорія вчителів, які підготували переможців			
							вища	перша	друга	«спеціаліст»
1	Балаклійський	13	-	-	-	13	9	2	1	1
2	Барвінківський	4	-	1	-	3	2	1	-	-
3	Близнюківський	3	-	-	-	3	2	1	-	-
4	Богодухівський	8	-	-	-	8	7	-	1	-
5	Борівський	1	-	-	-	1	1	-	-	-
6	Валківський	6	-	-	-	6	5	1	-	-
7	Великобурлуцький	1	-	-	-	1	1	-	-	-
8	Вовчанський	2	-	-	-	2	2	-	-	-
9	Дворічанський	3	-	-	-	3	2	1	-	-
10	Дергачівський	7	-	-	-	7	5	2	-	-
11	Зачепилівський	0	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Зміївський	8	-	-	-	8	5	2	-	1
13	Ізюмський	0	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Кегичівський	4	-	-	-	4	3	1	-	-
15	Красноградський	5	-	-	-	5	4	1	-	-
16	Краснокутський	0	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Куп'янський	3	-	-	-	3	2	1	-	-
18	Лозівський	2	-	-	-	2	-	1	-	1
19	Нововодолазький	0	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Первомайський	1	-	-	-	1	1	-	-	-
21	Печенізький	1	-	-	-	1	1	-	-	-
22	Сахновщинський	1	-	-	-	1	-	1	-	-
23	Харківський	8	-	-	-	8	6	2	-	-

№ пор.	Район (місто, ОТГ)	к-ть педагогічних працівників, які підготували переможців	Із них:							
			наукових співробітників	керівників гуртків	інші (студенти, аспіранти ЗВО)	учителів	Категорія вчителів, які підготували переможців			
							вища	перша	друга	«спеціаліст»
24	Чугуївський	5	-	1	-	4	3	-	1	-
25	Шевченківський	0	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Зачепилівська ОТГ	1	-	-	-	1	-	-	-	1
27	Золочівська ОТГ	2	-	-	-	2	2	-	-	-
28	Коломацька ОТГ	0	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Малинівська ОТГ	1	-	-	-	1	1	-	-	-
30	Малоданилівська ОТГ	2	-	-	-	2	1	1	-	-
31	Мереф'янська ОТГ	2	-	-	-	2	2	-	-	-
32	Наталинська ОТГ	0	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Нововодолазька ОТГ	6	-	1	-	5	3	1	-	1
34	Оскільська ОТГ	0	-	-	-	-	-	-	-	-
35	Роганська ОТГ	1	1	-	-	-	-	-	-	-
36	Старосалтівська ОТГ	0	-	-	-	-	-	-	-	-
37	Чкаловська ОТГ	2	-	-	-	2	1	-	1	-
38	м. Ізюм	1	-	-	-	1	1	-	-	-
39	м. Куп'янськ	3	-	-	-	3	2	1	-	-
40	м. Лозова	3	-	1	-	2	1	1	-	-
41	м. Люботин	2	-	-	-	2	2	-	-	-
42	м. Первомайський	3	-	-	-	3	3	-	-	-
43	м. Чугуїв	4	-	-	-	4	2	2	-	-
44	Індустріальний	16	-	-	-	16	12	2	1	1
45	Київський	31	2	3	-	26	23	2	1	-
46	Московський	34	1	-	-	33	28	4	-	1
47	Немишлянський	19	4	-	-	15	14	1	-	-
48	Новобаварський	18	1	2	-	15	12	2	1	-
49	Основ'янський	8	-	-	-	8	7	-	-	1
50	Слобідський	30	4	-	-	26	19	5	-	2
51	Холодногірський	14	1	-	-	13	8	3	1	1
52	Шевченківський м. Харків	40	11	1	-	28	22	2	1	3
53	Міська мережа	13	4	-	3	6	4	-	-	2
54	Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат II – III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»	17	3	-	-	14	10	1	1	2
55	Державні заклади освіти	0	-	-	-	-	-	-	-	-
56	Загальноосвітні інтернатні заклади	1	-	-	-	1	1	-	-	-
57	Спеціальні інтернатні заклади	1	-	-	-	1	-	1	-	-
Разом		361	32	10	3	316	242	46	10	18

Аналіз результатів за науковими відділеннями II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН подано нижче.

I. Відділення літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства

У 2018 році в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь **103** учні (**100** – у 2017 році) **відділення літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства**. Це на **3,00 % більше**, ніж у минулому році.

Розподіл учнів за секціями подано на *діаграмі 1*.

Діаграма 1



Протягом двох років **найбільша** кількість учасників (**23,30 %** – у 2018 році; **30,00 %** – у 2017 році) обласного етапу конкурсу МАН **відділення літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства** в секції «Українська література», **найменша** (**8,74 %** – у 2018 році; **9,00 %** – у 2017 році) – у секції «Російська література».

Порівняно з минулим роком **збільшилася** відносна кількість учасників секцій «Фольклористика» (**на 6,48 %**), «Мистецтвознавство» (**на 3,36 %**); **зменшився** відсоток школярів, які взяли участь у секціях «Українська література» (**на 6,70 %**), «Зарубіжна література» (**на 2,44 %**), «Літературна творчість» (**на 0,44 %**), «Російська література» (**на 0,26 %**).

В обласному етапі змагань у цьому відділенні взяли участь учні: **15-ти** (**18-ти** – у 2017 році) *сільських районів*: Балаклійського, Барвінківського, Близнюківського, Богодухівського, Валківського, Вовчанського, Дергачівського, Зміївського, Красноградського, Куп'янського, Нововодолазького, Первомайського, Харківського, Чугуївського, Шевченківського; **5-ти** (**6-ти** – у 2017 році) *міст обласного значення*: м. Ізюма, м. Куп'янська, м. Лозової, м. Люботина, м. Чугуєва; **2-х** (**1-ї** – у 2017 році) *об'єднаних територіальних громад*: Мерэф'янської та Нововодолазької; **9-ти** (**9-ти** – у 2017 році)

районів міста Харкова: Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського; **1-го (1-го – у 2017 році) спеціального інтернатного закладу**: Комунального закладу «Люботинська спеціалізована школа-інтернат I-III ступенів "Дивосвіт"» Харківської обласної ради; Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківська обласна станція туристів» Харківської обласної ради, Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», Комунального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості № 1 Харківської міської ради», Комунального закладу «Школа мистецтв Харківської міської ради Харківської області», Золочівського будинку дитячої та юнацької творчості Золочівської районної ради Харківської області.

Два роки поспіль найбільша кількість учасників (**14**) із Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Серед районів (ОТГ, міст) області **найбільша** кількість школярів, які взяли участь у II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН, із ЗЗСО Немишлянського (**6**) і Слобідського (**6**) *районів міста Харкова*.

Переможцями стали **58 (52 – у 2017 році)** школярів, що становить **56,31 % (52,00 % – у 2017 році)** від загальної кількості учасників змагань цього відділення.

Це учні Балаклійського, Барвінківського, Богодухівського, Валківського, Вовчанського, Дергачівського, Зміївського, Первомайського, Харківського *районів області*; м. Ізюма, м. Куп'янська, м. Лозової, м. Чугуєва; Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського *районів міста Харкова*.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі конкурсу МАН здобувають учні Богодухівського, Дергачівського, Зміївського *районів області*; м. Куп'янська, м. Лозової, м. Чугуєва; Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Основ'янського, Слобідського, Шевченківського *районів міста Харкова*.

Переможці змагань – учні Балаклійського ліцею, опорного закладу Барвінківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1, Богодухівського ліцею № 3, Полковомикиївської ЗОШ I-III ст. (Богодухівський район), Високопільської ЗОШ I-III ст., Шарівської ЗОШ I-III ст. (Валківський район), Вовчанської гімназії № 1, Вовчансько-Хутірської ЗОШ I-III ст., Дергачівського НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний заклад», Шелудьківського ліцею імені Героя Радянського Союзу Ю.Є. Кравцова (Зміївський район), Комунального закладу «Троїцький навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад» Первомайської районної державної адміністрації Харківської області», Яковлівської ЗОШ I-III ст. (Харківський район), Ізюмської ЗОШ I-III ст. № 1, Куп'янського НВК «Школа-гімназія № 3», Лозівського НВК «загальноосвітній навчальний заклад-ліцей» № 4, Чугуївського НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія № 5 Чугуївської міської ради Харківської області», Чугуївського НВК № 6 імені тричі Героя Радянського Союзу І.М. Кожедуба, Харківської гімназії № 1, Комунального закладу «Харківська спеціалізована школа II-III ступенів № 3 Харківської міської ради Харківської області», Харківської гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківського технологічного ліцею № 9, Харківської гімназії № 14, Комунального закладу «Харківський навчально-виховний комплекс «гімназія – школа I ступеня» № 24 Харківської міської ради Харківської області імені І.Н. Питікова», Харківської гімназії № 34, Харківської гімназії № 39, Харківської ЗОШ I-III ст. № 41, Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківської гімназії № 47, Комунального закладу «Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 61 Харківської міської ради Харківської області імені Героя Радянського Союзу І.О. Танкопія», Харківської гімназії № 65, Харківської ЗОШ I-III ст. № 70, Харківської ЗОШ I-III ст. № 78, Харківської СШ I-III ст. № 87, Харківської ЗОШ I-III ст. № 104, Харківської ЗОШ I-III ст. № 142, Харківської ЗОШ I-II ст. № 151,

Харківської гімназії № 152, Харківської ЗОШ I-III ст. № 168, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

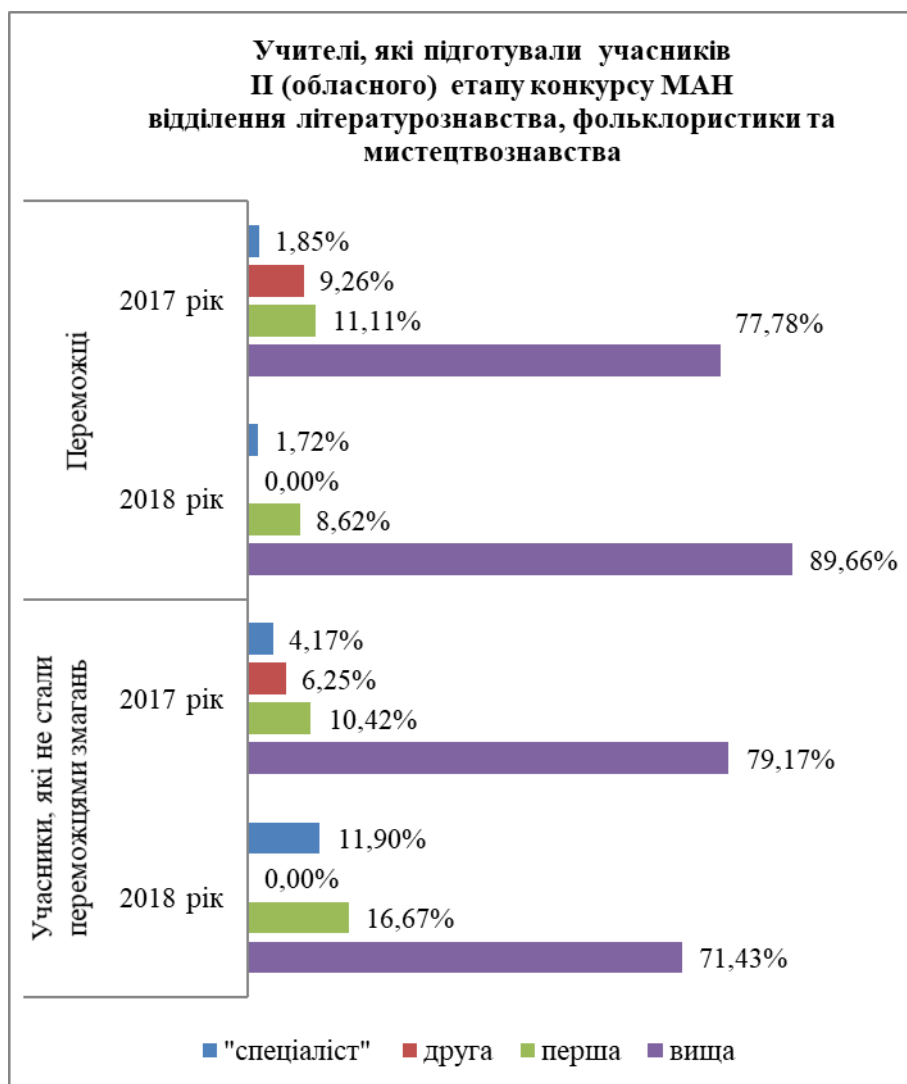
Серед переможців – вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», які навчаються у Вовчанській гімназії № 1, Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській приватній СШ I-III ст. «Харківський колегіум», Харківському приватному НВК «Гімназія ОЧАГ», Харківській гімназії № 116, Харківській СШ I-III ст. № 156; Комунального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості № 1 Харківської міської ради»; Комунального закладу «Центр дитячої та юнацької творчості № 1 Харківської міської ради» (1 учень, який навчається в Харківській ЗОШ I-III ст. № 125); Комунального закладу «Школа мистецтв Харківської міської ради Харківської області» (1 учень, який навчається в Харківській ЗОШ I-III ст. № 37).

Два роки поспіль переможців готують у **15-ти** закладах: Богодухівському ліцеї № 3, Полковомикитівській ЗОШ I-III ст. (Богодухівський район), Козачолопанському НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний заклад» (Дергачівський район), Лозівському НВК «загальноосвітній навчальний заклад – ліцей» № 4, Комунальному закладі «Харківська спеціалізована школа II-III ступенів № 3 Харківської міської ради Харківської області», Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківському технологічному ліцеї № 9, Комунальному закладі «Харківський навчально-виховний комплекс «гімназія-школа I ступеня» № 24 Харківської міської ради Харківської області імені І.Н. Питікова», Харківській ЗОШ I-III ст. № 41, Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській гімназії № 47, Харківській ЗОШ I-III ст. № 104, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунальному закладі «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Жодного переможця серед учасників змагань не було в таких ЗЗСО: Балаклійській ЗОШ I-III ст. № 1 ім. О.А. Тризни, Близнюківській ЗОШ I-III ст., Баранівській ЗОШ I-III ст. (Валківський район), Варварівській ЗОШ I-III ст. (Вовчанський район), Красноградському НВК № 3, Курилівському ліцеї (Куп'янський район), Ватутінській ЗОШ I-III ст. (Нововодолазький район), Новопокровському НВК (Чугуївський район), Чугуївській ЗОШ I-III ст. № 2, Шеченківській ЗОШ № 1 I-III ст., Комунальному закладі «Мереф'янська загальноосвітня школа I-III ступенів № 6» Мереф'янської міської ради Харківської області (Мереф'янська ОТГ), Нововодолазькому ліцеї (Нововодолазька ОТГ), Харківській ЗОШ I-III ст. № 10, Харківській гімназії № 12, Харківській ЗОШ I-III ст. № 28, Харківській СШ I-III ст. № 29, Харківській СШ I-III ст. № 50, Харківській ЗОШ I-III ст. № 53, Харківській ЗОШ I-III ст. № 59, Харківській гімназії № 83, Харківській ЗОШ I-III ст. № 126, Харківському ліцеї № 141, Харківській гімназії № 144, Харківській СШ I-III ст. № 162, Харківській гімназії № 163, Комунальному закладі «Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 175 «Кулиничівська» Харківської міської ради Харківської області», Харківській гімназії № 178 «Освіта», Харківському приватному НВК «Вересень», Харківському приватному академічному художньому ліцеї, Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області».

Два роки поспіль немає переможців серед учасників змагань у **4-х** ЗЗСО: Балаклійській ЗОШ I-III ст. № 1 ім. О.А. Тризни, Красноградському НВК № 3, Новопокровському НВК (Чугуївський район), Харківському ліцеї № 141.

У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань і учасників, які не стали переможцями, **переважно** готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії (діаграма 2).



Відносна кількість таких педагогів у 2018 році склала **89,66 %**. Порівняно з минулим роком вона збільшилася на **11,88 %**.

Незначна кількість учителів мали першу кваліфікаційну категорію (**8,62 %**) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**1,72 %**). Порівняно з 2017 роком зменшилася кількість фахівців першої кваліфікаційної категорії (на **2,49 %**) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (на **0,13 %**). У 2018 році серед тих, хто підготував **учасників конкурсу, які стали переможцями**, відсутні вчителі другої кваліфікаційної категорії, тоді як у 2017 році їх відносна кількість дорівнювала **9,26 %**.

Більшість фахівців (**71,43 %**), що підготували **учасників конкурсу, які не стали переможцями**, – учителі вищої кваліфікаційної категорії. Порівняно з минулим роком їх відносна кількість зменшилася (на **7,74 %**).

Майже кожен шостий педагог мав першу кваліфікаційну категорію, **кожен восьмий** – кваліфікаційну категорію «спеціаліст». Порівняно з 2017 роком кількість таких учителів збільшилась (відповідно на **6,25 %** та **7,74 %**).

У 2018 році серед тих, хто підготував **учасників конкурсу, які не стали переможцями**, відсутні вчителі другої кваліфікаційної категорії (у 2017 році їх відносна кількість дорівнювала **6,25 %**).

Учасників обласного етапу конкурсу МАН, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії Балаклійської ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 ім. О.А. Тризни, Балаклійського ліцею, Близнюківської ЗОШ І-ІІІ ст., Варварівської ЗОШ І-ІІІ ст. (Вовчанський район), Красноградського НВК № 3, Курилівського ліцею (Куп'янський

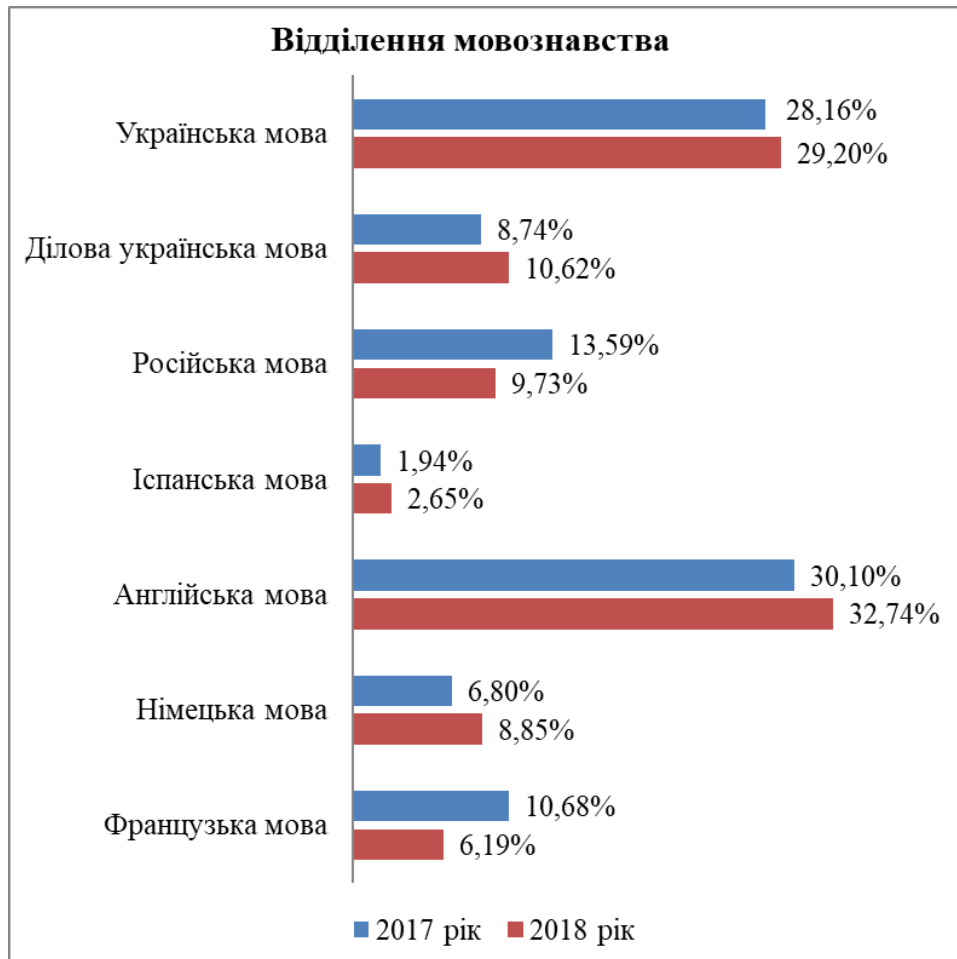
район), Ватутінської ЗОШ I-III ст. (Нововодолазький район), Новопокровського НВК (Чугуївський район), Шевченківської ЗОШ №1 I-III ст., Комунального закладу «Мереф'янська загальноосвітня школа I-III ступенів №6» Мереф'янської міської ради Харківської області, Нововодолазького ліцею (Нововодолазька ОТГ), Люботинської ЗОШ I-III ст. №4, Харківської ЗОШ I-III ст. №10, Харківської гімназії №12, Харківської ЗОШ I-III ст. №28, Харківської ЗОШ I-III ст. №59, Харківської ЗОШ I-III ст. №70, Харківської гімназії №83, Харківської ЗОШ I-III ст. №126, Харківського ліцею №141, Харківської гімназії №144, Харківської СШ I-III ст. №162, Комунального закладу «Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів №175 «Кулиничівська» Харківської міської ради Харківської області», Харківської гімназії №178 «Освіта», Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей №27 Харківської міської ради Харківської області», Харківського приватного академічного художнього ліцею Харківської області, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Люботинська спеціалізована школа-інтернат I-III ступенів "Дивосвіт"» Харківської обласної ради; першої – Баранівської ЗОШ I-III ст. (Валківський район), Чугуївської ЗОШ I-III ст. №2, Харківської СШ I-III ст. №29, Харківського ліцею №141, Харківського приватного НВК «Вересень», Комунального закладу «Люботинська спеціалізована школа-інтернат I-III ступенів "Дивосвіт"» Харківської обласної ради.

II. Відділення мовознавства

У 2018 році в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь **113** учнів (**105** – у 2017 році) **відділення мовознавства**. Це на **7,62 % більше**, ніж у минулому.

Розподіл учнів за секціями подано на *діаграмі 3*.

Діаграма 3



Два роки поспіль найбільша кількість учасників обласного етапу конкурсу МАН відділення мовознавства в секції «Англійська мова» (**32,74 %** – у 2018 році, **30,10 %** – у 2017 році), найменша – у секції «Іспанська мова» (**2,65 %** – у 2018 році, **1,94 %** – у 2017 році).

Порівняно з минулим роком збільшилася відносна кількість учасників секцій «Англійська мова» (**на 2,65 %**), «Німецька мова» (**на 2,05 %**), «Ділова українська мова» (**на 1,88 %**), «Українська мова» (**на 1,05 %**), «Іспанська мова» (**на 0,71 %**); зменшився відсоток школярів, які взяли участь у секціях «Французька мова» (**на 4,48 %**), «Російська мова» (**на 3,86 %**).

В обласному етапі змагань цього відділення взяли участь учні **14-ти (15-ти – у 2017 році) сільських районів**: Балаклійського, Барвінківського, Близнюківського, Богодухівського, Борівського, Валківського, Дергачівського, Зміївського, Ізюмського, Кегичівського, Красноградського, Лозівського, Харківського, Шевченківського; **5-ти (1-ї – у 2017 році) ОТГ**: Коломацької, Малинівської, Нововодолазької, Старосалтівської, Чкаловської; **4-х (4-х – у 2017 році) міст обласного значення**: м. Куп'янська, м. Лозової, м. Первомайського, м. Чугуєва; **9-ти (9-ти – у 2017 році) районів міста Харкова**: Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського; **1-го (1-го – у 2017 році) закладу міської мережі**: Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області»; Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»; Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» та Комунального закладу «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради.

Найбільша кількість учасників із Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (**22**), серед районів (міст, ОТГ) області – із ЗЗСО Київського району міста Харкова (**10**).

Переможцями стали **57 (52 – у 2017 році) школярів**, що становить **50,44 %** від загальної кількості учасників змагань цього відділення (**49,52 %** – у 2017 році).

Такі учні були в Балаклійському, Богодухівському, Борівському, Дергачівському, Зміївському, Красноградському, Лозівському *районах області*, Малинівській, Нововодолазькій, Чкаловській *ОТГ*, м. Лозовій, м. Чугуєві, Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Основ'янському, Холодногірському, Шевченківському *районах міста Харкова*, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунальному закладі «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі конкурсу МАН здобувають учні Балаклійського, Богодухівського, Дергачівського, Зміївського, Красноградського *районів області*, Чкаловської *ОТГ*, м. Чугуєва, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Холодногірського, Шевченківського *районів міста Харкова*.

Переможців змагань підготували в Балаклійській ЗОШ I-III ст. № 2, Крисинському НВК (Богодухівський район), Піско-Радківській ЗОШ I-III ст. (Борівський район), Дергачівській гімназії № 3 (**2** учні), Зміївському ліцеї № 1 імені двічі Героя Радянського Союзу З.К. Слюсаренка, Красноградському НВК № 2, Красноградській ЗОШ I-III ст. № 1 імені І.О. Копиленка, Краснопавлівській ЗОШ I-III ст. (Лозівський район), Малинівському ліцеї № 1 (Малинівська ОТГ), Нововодолазькій гімназії (Нововодолазька ОТГ), Коробочкинському НВК (Чкаловська ОТГ), Лозівському НВК № 4, Чугуївському НВК № 6 імені тричі Героя Радянського Союзу І.М. Кожедуба, Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія» (**2** учні), Харківській гімназії № 12, Харківській СШ I-III ст. № 17, Харківській гімназії № 23 (**2** учні), Харківській гімназії № 43 (**2** учні), Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія» (**2** учні), Харківській гімназії № 47 (**2** учні), Харківській СШ I-III ст.

№ 62, Харківській СШ I-III ст. № 66, Харківській СШ I-III ст. № 73, Харківській СШ I-III ст. № 134 (2 учні), Харківській ЗОШ I-III ст. № 143 (2 учні), Харківській гімназії № 152, Харківській ЗОШ I-III ст. № 157, Харківській СШ I-III ст. № 162 (3 учні), Харківській гімназії № 163, Харківській СШ I-III ст. № 170, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (2 учні).

Серед переможців також вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (16 учнів), які навчаються в Олександрівській ЗОШ I-III ст. імені І.С. Буряка (Валківський район), Вовчанській гімназії № 1, Безлюдівській ЗОШ I-III ст. (Харківський район), Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківській гімназії № 12, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія» (2 учні), Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова (2 учні), Харківському ліцеї № 89 (2 учні), Харківській СШ I-III ст. № 119 (2 учні), Харківській СШ I-III ст. № 156 (2 учні), Харківській СШ I-III ст. № 162.

Два роки поспіль переможців готують у 15-ти ЗЗСО: Дергачівській гімназії № 3, Зміївському ліцеї № 1 імені двічі Героя Радянського Союзу З.К. Слюсаренка, Красноградському НВК № 2, Коробочкинському НВК (Чкаловська ОТГ), Чугуївському НВК № 6 імені тричі Героя Радянського Союзу І.М. Кожедуба, Харківській ЗОШ I-III ст. № 17, Харківській гімназії № 23, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській СШ I-III ст. № 134, Харківській ЗОШ I-III ст. № 143, Харківській гімназії № 152, Харківській ЗОШ I-III ст. № 157, Харківській СШ I-III ст. № 162, Харківській СШ I-III ст. № 170, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Жодного переможця серед учасників змагань не було в Балаклійському ліцеї, Барвінківській ЗОШ I-III ст. № 1, Близнюківській ЗОШ I-III ст., Валківській ЗОШ I-III ст., Слобожанській гімназії № 2 (Зміївський район), Іванчуківській ЗОШ I-III ст. (Ізюмський район), Кегичівському ліцеї, Красненській ЗОШ I-III ст. (Кегичівський район), Південному ліцеї (Харківський район), Височанській ЗОШ I-III ст. № 2 (Харківський район), Великохутірській ЗОШ I-III ст. (Шевченківський район), Різуненківському НВК (Коломацька ОТГ), Коломацькому НВК імені Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова (Коломацька ОТГ), Малинівському ліцеї № 2 (Малинівська ОТГ), Старосалтівській ЗОШ I-III ст. (Старосалтівська ОТГ), Куп'янській гімназії № 2, Куп'янському НВК «Школа-гімназія № 3», Первомайській гімназії № 3, Чугуївській ЗОШ I-III ст. № 7, Харківській ЗОШ I-III ст. № 35, Харківській ЗОШ I-III ст. № 36, Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській ЗОШ I-III ст. № 53, Харківській СШ I-III ст. № 80, Харківській гімназії № 82 (2 учні), Харківському ліцеї № 89, Харківській СШ I-III ст. № 99, Харківській ЗОШ I-III ст. № 102, Харківській СШ I-III ст. № 108, Харківській СШ I-III ст. № 119, Харківській СШ I-III ст. № 166 «Вертикаль», Комунальному закладі «Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 175 «Кулиничівська» Харківської міської ради Харківської області», Харківській СШ I-III ст. № 181 «Дьонсурі», Спеціалізованій економіко-правовій школі I-III ст. з поглибленим вивченням іноземної мови приватного вищого навчального закладу Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія», Харківському приватному НВК «Вересень», Харківській приватній СШ I-III ст. «Харківський колегіум».

Два роки поспіль немає переможців серед учасників змагань у 6-ти ЗЗСО: Слобожанській гімназії № 2 (Зміївський район), Великохутірській ЗОШ I-III ст. (Шевченківський район), Коломацькому НВК імені Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова (Коломацька ОТГ), Куп'янському НВК «Школа-гімназія № 3», Первомайській гімназії № 3, Харківському приватному НВК «Вересень».

У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань і учасників, які не стали переможцями, готували **переважно** вчителі вищої кваліфікаційної категорії (діаграма 4).



Відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували **переможців** змагань у 2018 році, складає **80,36 %**. Порівняно з минулим роком він збільшився (на **5,85 %**).

Значно менша кількість педагогів мали першу (**14,29 %**), другу (**1,79 %**) кваліфікаційні категорії та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**3,57 %**). Порівняно з минулим роком ці показники зменшилися: відповідно на **1,40 %**, **0,18 %** та **4,27 %**.

Слід зазначити, що вчитель другої кваліфікаційної категорії підготував переможця змагань в Олександрівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Валківський район), кваліфікаційної категорії «спеціаліст» – у Нововодолазькій гімназії (Нововодолазька ОТГ), Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія».

Серед тих, хто підготував **учасників конкурсу, які не стали переможцями**, більшість (**66,67 %** – у 2018 році; **59,18 %** – у 2017 році) склали вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

У порівнянні з минулим роком їх відносна кількість збільшилась (на **7,49 %**).

У 2018 році **майже кожен четвертий** педагог мав першу кваліфікаційну категорію (**25,93 %**), що на **1,44 %** більше, ніж у 2017 році.

Менша кількість педагогів – учителів другої кваліфікаційної категорії (**3,70 %**) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**3,70 %**). Порівняно з минулим роком кількість таких учителів зменшилась відповідно на **8,54 %** і **0,38 %**.

Учасників обласного етапу конкурсу МАН, які не стали переможцями змагань, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії в Балаклійській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Балаклійському ліцеї, Барвінківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 1, Близнюківській ЗОШ І-ІІІ ст., Валківській ЗОШ І-ІІІ ст., Слобожанській гімназії № 2 (Зміївський район), Іванчуківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Ізюмський район), Красненській ЗОШ І-ІІІ ст. (Кегичівський район), Південному ліцеї (Харківський район), Різуненківському НВК (Коломацька ОТГ), Коломацькому НВК імені Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова (Коломацька ОТГ), Малинівському ліцеї № 2 (Малинівська ОТГ), Куп'янській гімназії № 2, Куп'янському НВК «Школа-гімназія № 3», Харківській СШ І-ІІІ ст. № 17, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 35,

Харківській ЗОШ I-III ст. № 36, Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській ЗОШ I-III ст. № 53, Харківській СШ I-III ст. № 80, Харківській гімназії № 82, Харківській СШ I-III ст. № 99, Харківській СШ I-III ст. № 108, Харківській гімназії № 152, Харківській СШ I-III ст. № 162, Харківській СШ I-III ст. № 166 «Вертикаль», Харківській СШ I-III ст. № 181 «Дьонсурі», Харківській приватній СШ I-III ст. «Харківський колегіум», Комунальному закладі «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області», Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (2 учні); першої – у Кегичівському ліцеї, Височанській ЗОШ I-III ст. № 2 (Харківський район), Великохутірській ЗОШ I-III ст. (Шевченківський район), Новодолазькій гімназії (Новодолазька ОТГ), Первомайській гімназії № 3, Чугуївському НВК № 6 імені тричі Героя Радянського Союзу І.М. Кожедуба, Чугуївській ЗОШ I-III ст. № 7, Харківській СШ I-III ст. № 17, Харківській СШ I-III ст. № 66, Харківській гімназії № 82, Харківській ЗОШ I-III ст. № 102, Харківському приватному НВК «Вересень».

III. Відділення філософії та суспільствознавства

У 2018 році в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь **132** учні (**126** – у 2017 році) **відділення філософії та суспільствознавства**. Це на **4,76 % більше**, ніж у минулому.

Розподіл учнів за секціями подано на *діаграмі 5*.

Діаграма 5



У 2018 році **найбільша** частина учасників (**21,21 %**) обласного етапу конкурсу МАН **відділення філософії та суспільствознавства** у секції «Педагогіка» (у 2017 році – в секції «Правознавство» (**21,43 %**)), **найменша** (**11,36 %**) – у 2018 році в секції «Філософія» (у 2017 році – в секції «Журналістика» (**12,70 %**)).

Порівняно з минулим роком збільшилася відносна кількість учасників секцій «Педагогіка» (на **2,96 %**), «Журналістика» (на **2,45 %**), «Геологія, релігієзнавство та історія релігії» (на **0,72 %**); зменшився відсоток школярів, які взяли участь у секціях «Правознавство» (на **3,25 %**), «Філософія» (на **2,13 %**), «Соціологія» (на **0,76 %**).

Участь в обласному етапі змагань цього відділення взяли учні: **16-ти (15-ти – у 2017 році) сільських районів:** Балаклійського, Барвінківського, Близнюківського, Богодухівського, Валківського, Вовчанського, Дворічанського, Зміївського, Ізюмського, Красноградського, Куп'янського, Лозівського, Первомайського, Сахновщинського, Харківського, Чугуївського; **4-х (жодної – у 2017 році) ОТГ:** Золочівської, Нововодолазької, Роганської, Чкаловської; **3-х (5-ти – у 2017 році) міст обласного значення:** м. Люботина, м. Первомайського, м. Чугуєва; **9-ти (9-ти – у 2017 році) районів міста Харкова:** Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського; **1- му (жодного – у 2017 році) закладі міської мережі:** Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»; **2-х (1-го – у 2017 році) загальноосвітніх інтернатних закладів** (Комунального закладу «Ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Патріот»» Харківської обласної ради, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради); Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, Комунального закладу «Харківський Палац дитячої та юнацької творчості Харківської міської ради Харківської області», Красноградського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Найбільша кількість учасників (**22**) із Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»; серед районів (міст, ОТГ) області та міста Харкова – із ЗЗСО Шевченківського району міста Харкова (**10**).

Переможцями стали **69 (68 – у 2017 році) школярів**, що становить **52,27 %** від загальної кількості учасників змагань цього відділення (**53,97 % – у 2017 році**).

Такі учні були в Балаклійському, Барвінківському, Близнюківському, Богодухівському, Валківському, Зміївському, Красноградському, Куп'янському, Харківському, Чугуївському районах області, Золочівській ОТГ, Нововодолазькій ОТГ, м. Чугуєві, Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Основ'янському, Слобідському, Холодногірському, Шевченківському районах міста Харкова, Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунальному закладі «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі конкурсу МАН здобувають учні Балаклійського, Барвінківського, Богодухівського, Валківського, Красноградського, Куп'янського, Харківського, Чугуївського районів області, Золочівської ОТГ (у 2017 році – Золочівського району), м. Чугуєва, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Основ'янського, Слобідського, Шевченківського районів міста Харкова.

Переможців змагань підготували в **43-х ЗЗСО:** Андріївській ЗОШ I-III ст. № 1 (Балаклійський район), Донецькій ЗОШ I-III ст. № 1 (Балаклійський район), Барвінківській ЗОШ I-II ст. № 4 філії опорного закладу Барвінківської ЗОШ I-III ст. № 1, Близнюківській ЗОШ I-III ст., Богодухівській гімназії № 1 (**2** учні), Новомерчицькому НВК (Валківський район), Зідківській ЗОШ I-III ст. імені Г.І. Ковтуна (Зміївський район), Красноградському багатопрофільному ліцеї, Нечволодівському НВК (Куп'янський район), Безлюдівському юридичному ліцеї імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая (Харківський район) – **3** учні, Пісочинському колегіумі (Харківський район), Есхарівській ЗОШ I-III ст. (Чугуївський район), Золочівській гімназії № 1 (Золочівська ОТГ), Нововодолазькій гімназії

(Нововодолазька ОТГ), Чугуївському НВК «ЗОШ I-III ст. – гімназія № 5», Харківському педагогічному ліцеї № 4, Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія» (2 учні), Харківському НВК № 8, Харківській гімназії № 12, Харківській гімназії № 14 (3 учні), Харківській ЗОШ I-III ст. № 35, Харківській гімназії № 43, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській ЗОШ I-III ст. № 52, Харківській гімназії № 55, Харківській ЗОШ I-III ст. № 70 (2 учні), Харківській гімназії № 82, Харківському ліцеї № 89, Харківській ЗОШ I-III ст. № 102, Харківському ліцеї № 107, Харківській ЗОШ I-III ст. № 131, Харківській ЗОШ I-III ст. № 139, Харківській ЗОШ I-III ст. № 143, Харківській гімназії № 144, Харківській ЗОШ I-III ст. № 148, Харківській гімназії № 152, Харківській ЗОШ I-III ст. № 154, Харківській СШ I-III ст. № 162, Харківській гімназії № 169, Харківському приватному НВК «Благовіст», Харківському приватному НВК «Вересень», Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (4 учні).

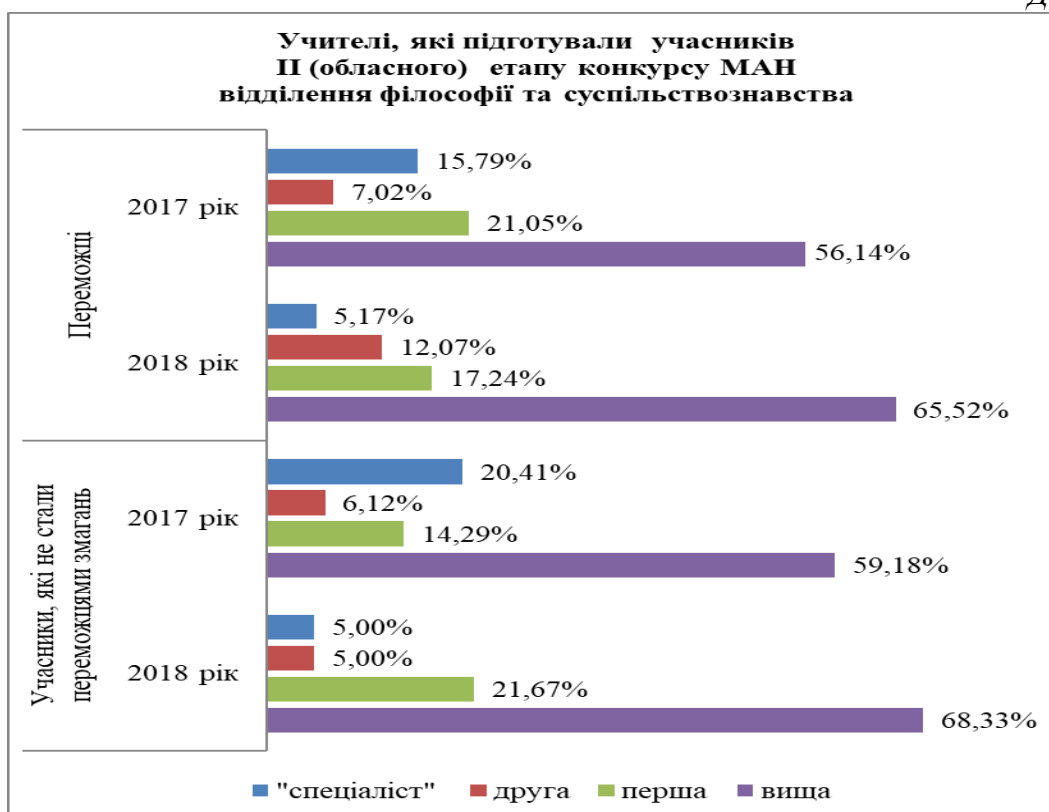
Серед переможців також вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (16 учнів), які навчаються в Безлюдівському юридичному ліцеї імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая (Харківський район) – 2 учні, Харківській гімназії № 14, Харківській гімназії № 23, Харківській ЗОШ I-III ст. № 32 імені двічі Героя Радянського Союзу О.О. Головачова, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській гімназії № 47 (2 учні), Харківському ліцеї № 89 (4 учні), Харківській гімназії № 116 (2 учні), Харківському ліцеї № 149, Харківському приватному НВК «Вересень».

Два роки поспіль переможців готують у **20-ти** ЗЗСО: Андріївській ЗОШ I-III ст. № 1 (Балаклійський район), Донецькій ЗОШ I-III ст. № 1 (Балаклійський район), Богодухівській гімназії № 1, Новомерчицькому НВК (Валківський район), Красноградському багатoproфільному ліцеї, Нечволодівському НВК (Куп'янський район), Безлюдівському юридичному ліцеї імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая (Харківський район), Пісочинському колегіумі (Харківський район), Золочівській гімназії № 1 (у 2018 році – Золочівська ОТГ, у 2017 році – Золочівський район), Чугуївському НВК «ЗОШ I-III ст. – гімназія № 5», Харківському НВК № 8, Харківській гімназії № 12, Харківській ЗОШ I-III ст. № 52, Харківській ЗОШ I-III ст. № 55, Харківській гімназії № 82, Харківській ЗОШ I-III ст. № 139, Харківській ЗОШ I-III ст. № 148, Харківській гімназії № 169, Харківському приватному НВК «Вересень», Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Жодного переможця серед учасників змагань у **34-х** ЗЗСО: Балаклійській ЗОШ I-III ст. № 2, Балаклійському ліцеї, Гаврилівському НВК (Барвінківський район), Богодухівській ЗОШ I-III ст. № 2, Вовчанській гімназії № 1, Тавільжанській ЗОШ I-III ст. (Дворічанський район), Дворічанському ліцеї, Соколівському НВК імені Героя Радянського Союзу Отакара Яроша (Зміївський район), Іванчуківській ЗОШ I-III ст. (Ізюмський район), Піщанському НВК (Красноградський район), Орільській ЗОШ I-III ст. (Лозівський район), Олексіївському НВК (Первомайський район), Огіївському НВК (Сахновщинський район), Багаточернечинській ЗОШ I-III ст. (Сахновщинський район), Роганській гімназії (Роганська ОТГ), Коробочкинському НВК (Чкаловська ОТГ), Люботинській ЗОШ I-III ст. № 5 (2 учні), Первомайській ЗОШ I-III ст. № 4, Харківській ЗОШ I-III ст. № 5, Харківському санаторному НВК № 13, Харківській ЗОШ I-III ст. № 40, Харківській гімназії № 47, Харківській ЗОШ I-III ст. № 56, Харківській ЗОШ I-III ст. № 69, Харківській СШ I-III ст. № 75, Харківській СШ I-III ст. № 77, Харківській гімназії № 86, Харківській ЗОШ I-III ст. № 95 імені 229 Харківської стрілецької дивізії, Харківській ЗОШ I-III ст. № 97, Харківській СШ I-III ст. № 99, Харківській СШ I-III ст. № 119, Харківській ЗОШ I-III ст. № 120, Харківській ЗОШ I-III ст. № 130, Комунальному закладі «Ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Патріот»» Харківської обласної ради.

Два роки поспіль переможців змагань і учасників, які не стали переможцями, готували переважно вчителі вищої кваліфікаційної категорії (діаграма 6).

Діаграма 6



Відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців змагань у 2018 році, складає **65,52 %**. Це на **9,38 % більше**, ніж у минулому році. Збільшилася відносна кількість учителів другої кваліфікаційної категорії (на **5,05 %**), у 2018 році вона дорівнювала **12,07 %**.

Водночас зменшилася кількість педагогічних працівників першої кваліфікаційної категорії (на **3,81 %**) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (на **10,62 %**). У 2018 році ці показники склали відповідно **17,24 %** та **5,17 %**.

Слід зазначити, що вчителі другої кваліфікаційної категорії підготували переможців змагань у Донецькій ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 (Балаклійський район), Богодухівській гімназії № 1, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській гімназії № 116 (2 учні), Харківській гімназії № 152, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 154; кваліфікаційної категорії «спеціаліст» – у Чугуївському НВК «ЗОШ І-ІІІ ст. – гімназія № 5», Харківській гімназії № 12, Харківському приватному НВК «Благовіст».

Серед тих, хто підготував учасників конкурсу, які не стали переможцями, **68,33 %** склали вчителі вищої кваліфікаційної категорії. У порівнянні з минулим роком їх відносна кількість збільшилася (на **9,15 %**).

У 2018 році майже кожен п'ятий педагог мав першу кваліфікаційну категорію (**14,29 %** – у 2017 році). У чотири рази зменшилася кількість учителів кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**20,41 %** – у 2018 році; **5,00 %** – у 2017 році). Натомість дещо зменшився (на **1,12 %**) відсоток педагогів, які мали другу кваліфікаційну категорію. У 2018 році цей показник склав **5,00 %**.

Учасників обласного етапу конкурсу МАН, які не стали переможцями змагань, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії в Балаклійській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Балаклійському ліцеї, Барвінківській ЗОШ І-ІІ ст. № 4 філії опорного закладу Барвінківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 1, Богодухівській гімназії № 1, Вовчанській гімназії № 1, Дворічанському

ліцеї, Соколівському НВК імені Героя Радянського Союзу Отакара Яроша (Зміївський район), Іванчуківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Ізюмський район), Піщанському НВК (Красноградський район), Красноградському багатопрофільному ліцеї, Олексіївському НВК (Первомайський район), Безлюдівському юридичному ліцеї імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая (Харківський район), Роганській гімназії (Роганська ОТГ), Коробочкинському НВК (Чкаловська ОТГ), Люботинській ЗОШ І-ІІІ ст. № 5, Первомайській ЗОШ І-ІІІ ст. № 4, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 5, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 40, Харківській гімназії № 47, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 56, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 75, Харківській гімназії № 86, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 95 імені 229 Харківської стрілецької дивізії, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 99, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 119, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 120, Харківській гімназії № 152, Харківському приватному НВК «Вересень», Комунальному закладі «Ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Патріот» Харківської обласної ради, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (3 учні); першої – у Гаврилівському НВК (Барвінківський район), Близнюківській ЗОШ І-ІІІ ст., Богодухівській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Тавльжанській ЗОШ І-ІІІ ст. (Дворічанський район), Орільській ЗОШ І-ІІІ ст. (Лозівський район), Багаточернечинській ЗОШ І-ІІІ ст. (Сахновщинський район), Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 69, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 97.

IV. Відділення історії

У 2018 році в ІІ (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь **120** учнів (**144** – у 2017 році) **відділення історії**. Це на **16,67 % менше**, ніж у минулому. Розподіл учнів за секціями подано на *діаграмі 7*.

Діаграма 7



Протягом двох років найбільша кількість учасників обласного етапу конкурсу МАН **відділення історії в секції «Історичне краєзнавство» (40,83 % – у 2018 році; 31,25 % – у 2017 році), найменша – у секції «Археологія» (6,67 % – у 2018 році; 13,19 % – у 2017 році).**

Порівняно з минулим роком збільшилася відносна кількість учасників секцій «Історичне краєзнавство» (на **9,58 %**) та «Історія України» (на **2,50 %**); зменшився відсоток школярів, які взяли участь у секціях «Археологія» (на **6,53 %**), «Етнологія» (на **4,03 %**), «Всесвітня історія» (на **1,53 %**).

В обласному етапі змагань цього відділення взяли участь учні: **19-ти (21-го – у 2017 році) сільських районів:** Балаклійського, Барвінківського, Близнюківського, Валківського, Великобурлуцького, Вовчанського, Дворічанського, Дергачівського, Зачепилівського, Зміївського, Кегичівського, Красноградського, Краснокутського, Лозівського, Первомайського, Сахновщинського, Харківського, Чугуївського, Шевченківського; **7-ми (1-ї – у 2017 році) ОТГ:** Зачепилівської, Коломацької, Нововодолазької, Оскільської, Роганської, Старосалтівської, Чкаловської; **5-ти (5-ти – у 2017 році) міст обласного значення:** м. Куп'янська, м. Лозової, м. Люботина, м. Первомайського, м. Чугуєва; **9-ти (9-ти – у 2017 році) районів міста Харкова:** Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського; **4-х (2-х – у 2017 році) загальноосвітніх інтернатних закладів; 1-го (2-х – у 2017 році) спеціального інтернатного закладу;** Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, Комунального закладу «Харківський палац дитячої та юнацької творчості Харківської міської ради Харківської області».

Найбільша кількість учасників (**7**) із Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»; серед районів (міст, ОТГ) області – із ЗЗСО Індустріального району міста Харкова (**7**).

Переможцями стали **64 (76 – у 2017 році) школярі**, що становить **53,33 %** від загальної кількості учасників змагань цього відділення (**52,78 % – у 2017 році**).

Такі учні були в Балаклійському, Барвінківському, Валківському, Дворічанському, Дергачівському, Зміївському, Кегичівському, Лозівському, Харківському, Чугуївському районах області; Нововодолазькій, Роганській ОТГ; м. Куп'янську, м. Лозовій, м. Первомайському, м. Чугуєві; Індустріальному, Київському, Московському, Немишлянському, Новобаварському, Слобідському, Холодногірському, Шевченківському районах міста Харкова; Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунальному закладі "Харківська спеціалізована школа-інтернат «Ліцей "Правоохоронець"»" Харківської обласної ради, Комунальному закладі «Харківський спеціалізований навчально-виховний комплекс імені В.Г. Короленка» Харківської обласної ради, Комунальному закладі «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі конкурсу МАН здобувають учні Балаклійського, Барвінківського, Валківського, Дергачівського, Зміївського, Кегичівського, Лозівського, Чугуївського районів області; Нововодолазької ОТГ (у 2017 році – Нововодолазького району), м. Куп'янська, м. Лозової, м. Чугуєва; Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «"Харківська спеціалізована школа-інтернат «Ліцей "Правоохоронець"»"».

Переможців змагань підготували в Балаклійському ліцеї, Балаклійській ЗОШ I-III ст. № 1 імені О.А. Тризни, Мечebilівській ЗОШ I-III ст. (Барвінківський район), Валківському ліцеї імені Олександра Масельського (2 учні), Тавільжанській ЗОШ I-III ст. (Дворічанський район), Дворічанському ліцеї, Дергачівській гімназії № 3, Солоницівській гімназії № 3 (Дергачівський район), Слобожанській гімназії № 2 (Зміївський район), Зміївській ЗОШ

I-III ст. № 2 імені льотчика-космонавта Ігоря Петровича Волка, Слобожанській ЗОШ I-III ст. (Кегичівський район), Бесарабівському НВК (Кегичівський район), Царедарівському НВК (Лозівський район), Безлюдівському юридичному ліцеї імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая (Харківський район), Липецькій ЗОШ I-III ст. (Харківський район), Великобаччанському НВК (Чугуївський район), Нововодолазькій гімназії (Нововодолазька ОТГ), Нововодолазькому ліцеї (Нововодолазька ОТГ), Роганському аграрному ліцеї (Роганська ОТГ), Куп'янській ЗОШ I-III ст. № 6, Лозівській ЗОШ I-III ст. № 7, Первомайській гімназії № 3, Чугуївській ЗОШ I-III ст. № 1 імені І.Ю. Репіна, Харківській гімназії № 14, Харківській СШ I-III ст. № 18, Харківській ЗОШ I-III ст. № 25 (2 учні), Харківській ЗОШ I-III ст. № 28, Харківській ЗОШ I-III ст. № 37, Харківській гімназії № 39, Харківській гімназії № 43, Харківській ЗОШ I-III ст. № 44, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія» (2 учні), Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській гімназії № 47, Харківській ЗОШ I-III ст. № 54, Харківській гімназії № 55, Харківській ЗОШ I-III ст. № 59, Харківській ЗОШ I-III ст. № 68, Харківській СШ I-III ст. № 73, Харківській СШ I-III ст. № 75 (2 учні), Харківській гімназії № 82, Харківській ЗОШ I-III ст. № 105, Харківській ЗОШ I-III ст. № 113, Харківському ліцеї № 141, Харківській ЗОШ I-III ст. № 150, Харківській СШ I-III ст. № 162, Харківській гімназії № 163, Харківській гімназії № 172, Харківській гімназії № 178 «Освіта», Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (3 учні), Комунальному закладі «"Харківська спеціалізована школа-інтернат «Ліцей "Правоохоронець"»" Харківської обласної ради, Комунальному закладі «Харківський спеціалізований навчально-виховний комплекс імені В.Г. Короленка» Харківської обласної ради.

Серед переможців також вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (5 учнів), які навчаються у Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській гімназії № 55 (3 учні), Харківській ЗОШ I-III ст. № 138.

Два роки поспіль переможців готують у **21-му** ЗЗСО: Балаклійському ліцеї, Валківському ліцеї імені Олександра Масельського, Солоницівській гімназії № 3 (Дергачівський район), Слобожанській гімназії № 2 (Зміївський район), Слобожанській ЗОШ I-III ст. (Кегичівський район), Царедарівському НВК (Лозівський район), Нововодолазькій гімназії (у 2018 році – Нововодолазька ОТГ, у 2017 році – Нововодолазький район), Харківській гімназії № 14, Харківській гімназії № 43, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській гімназії № 47, Харківській гімназії № 55, Харківській ЗОШ I-III ст. № 59, Харківській ЗОШ I-III ст. № 68, Харківській СШ I-III ст. № 75, Харківській гімназії № 82, Харківському ліцеї № 141, Харківській гімназії № 163, Комунальному закладі "Харківська спеціалізована школа-інтернат «Ліцей "Правоохоронець"»" Харківської обласної ради, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

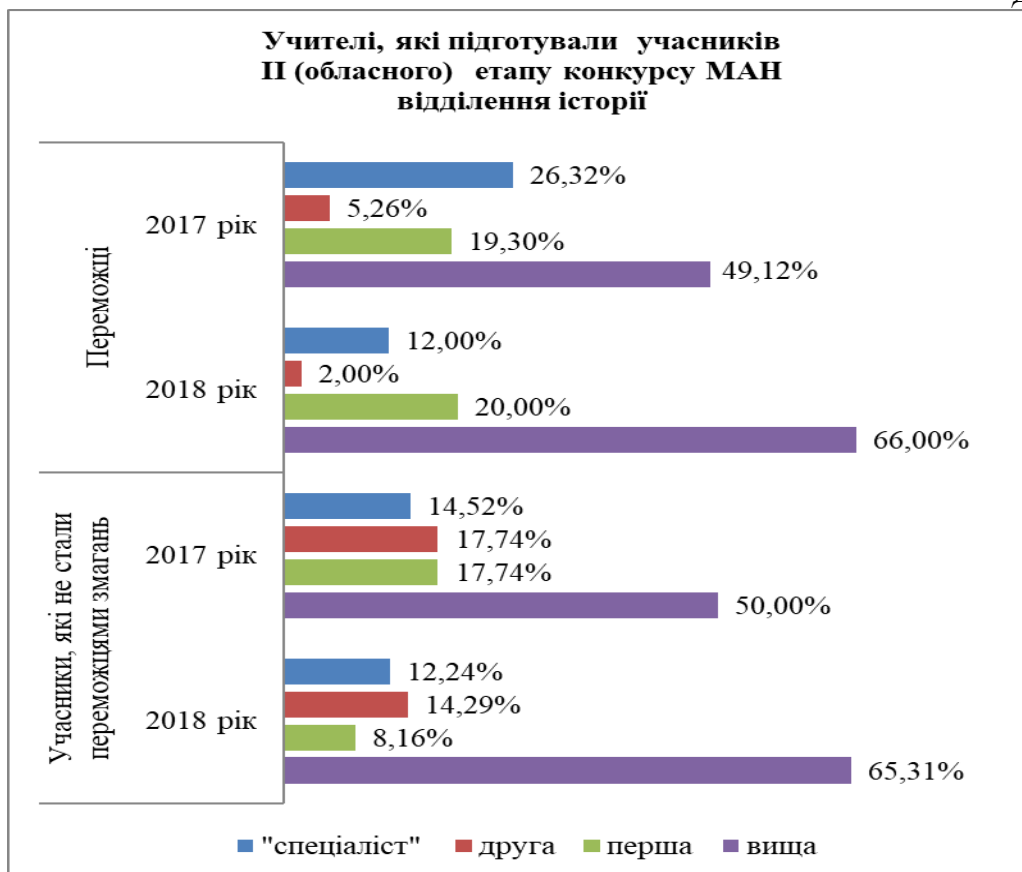
Жодного переможця серед учасників змагань не було в **42-х** ЗЗСО: опорному закладі Барвінківській ЗОШ I-III ст. № 1, Близнюківській ЗОШ I-III ст., Добровільській ЗОШ I-III ст. (Близнюківський район), Валківській ЗОШ I-III ст., Великобурлуцькій ЗОШ I-III ст., Підсереднянській ЗОШ I-III ст. (Великобурлуцький район), Білоколодязькому НВК (Вовчанський район), Руновщинській ЗОШ I-III ст. (Зачепилівський район), Слобожанському ліцеї № 1 (Зміївський район) – 2 учні, Лиманській ЗОШ I-III ст. (Зміївський район), Красноградському НВК № 2, Олексіївській ЗОШ I-III ст. (Краснокутський район), Грушинському НВК (Первомайський район), Одрадівському НВК (Первомайський район), Сахновщинській ЗОШ I-III ст. № 1, Лебедівському НВК (Сахновщинський район), Пісочинському колегіумі (Харківський район), Великохутірській ЗОШ I-III ст. (Шевченківський район), Миколаївській ЗОШ I-III ст. (Зачепилівська ОТГ), Коломацькому НВК імені Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова (Коломацька ОТГ), Різуненківському НВК

(Коломацька ОТГ), Нововодолазькому НВК (Нововодолазька ОТГ), Комунальному закладі «Опорна школа «Оскільський ліцей Оскільської сільської ради Ізюмського району Харківської області»» (Оскільська ОТГ), Хотімлянській ЗОШ І-ІІІ ст. (Старосалтівська ОТГ), Леб'язькому НВК (Чкаловська ОТГ), Люботинському НВК № 2, Первомайській ЗОШ І-ІІІ ст. № 6, Клугино-Башкирівській ЗОШ І-ІІІ ст. (м. Чугуїв), Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 10, Харківській гімназії № 34, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 40, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 51, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 78, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 95 імені 299 Харківської Стрільцякої дивізії, Харківському ліцеї № 107, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 108, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 120, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 145, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 155, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 181 «Дьонсурі», Державній гімназії-інтернаті з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус», Комунальному закладі «Харківська загальноосвітня санаторна школа-інтернат І-ІІІ ступенів № 9» Харківської обласної ради.

Два роки поспіль немає переможців серед учасників змагань у 8-ми ЗЗСО: Близнюківській ЗОШ І-ІІІ ст., Одрадівському НВК (Первомайський район), Пісочинському колегіумі (Харківський район), Коломацькому НВК імені Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова (Коломацька ОТГ), Різуненківському НВК (Коломацька ОТГ), Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 10, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 51, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 95 імені 299 Харківської Стрільцякої дивізії.

У 2018 році, як і в минулому, серед тих, хто підготував переможців змагань і учасників, які не стали переможцями, найбільшу частину склали вчителі вищої кваліфікаційної категорії (діаграма 8).

Діаграма 8



Відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців змагань у 2018 році, складає **66,00 %**. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився (на **16,88 %**). У 2018 році кожний п'ятий педагог (**20,00%**) мав першу кваліфікаційну категорію, а **12,00 %** – кваліфікаційну категорію «спеціаліст». Незначна частина педагогів (**2,00 %**) мала другу кваліфікаційну категорію.

Порівняно з минулим роком дещо збільшилася кількість педагогічних працівників першої кваліфікаційної категорії (**на 0,70 %**), зменшилася кількість педагогічних працівників другої кваліфікаційної категорії (**на 3,26 %**) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**на 14,32 %**).

Слід зазначити, що вчитель другої кваліфікаційної категорії підготував переможця змагань у Харківській гімназії № 39, кваліфікаційної категорії «спеціаліст» – у Слобожанській гімназії № 2 (Зміївський район), Царедарівському НВК (Лозівський район), Харківській ЗОШ I-III ст. № 150, Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (2 учні).

Серед тих, хто підготував учасників конкурсу, які не стали переможцями, більшу частину (**65,31 %** – у 2018 році; **50,00 %** – у 2017 році) склали також учителі вищої кваліфікаційної категорії. У порівнянні з минулим роком їх відносна кількість збільшилась (**на 15,31 %**).

У 2018 році **14,29 %** педагогів мали другу кваліфікаційну категорію, **12,24 %** – кваліфікаційну категорію «спеціаліст». **Менша** кількість педагогів (**8,16 %**) – фахівці першої кваліфікаційної категорії.

У порівнянні з минулим роком зменшилась кількість фахівців першої та другої кваліфікаційних категорій, а також кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (відповідно на **9,58 %**, **3,45 %** та **2,28 %**).

Учасників обласного етапу конкурсу МАН, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії в опорному закладі Барвінківській ЗОШ I-III ст. № 1, Близнюківській ЗОШ I-III ст., Добровільській ЗОШ I-III ст. (Близнюківський район), Великобурлуцькій ЗОШ I-III ст., Руновщинській ЗОШ I-III ст. (Зачепилівський район), Слобожанському лицей № 1 (Зміївський район), Лиманській ЗОШ I-III ст. (Зміївський район), Красноградському НВК № 2, Олексіївській ЗОШ I-III ст. (Краснокутський район), Грушинському НВК (Первомайський район), Одрядівському НВК (Первомайський район), Пісочинському колегіумі (Харківський район), Миколаївській ЗОШ I-III ст. (Зачепилівська ОТГ), Різуненківському НВК (Коломацька ОТГ), Коломацькому НВК імені Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова (Коломацька ОТГ), Нововодолазькому НВК (Нововодолазька ОТГ), Хотімлянській ЗОШ I-III ст. (Старосалтівська ОТГ), Леб'язькому НВК (Чкаловська ОТГ), Люботинському НВК № 2, Клугино-Башкирівській ЗОШ I-III ст. (м. Чугуїв), Харківській гімназії № 34, Харківській ЗОШ I-III ст. № 40, Харківській ЗОШ I-III ст. № 51, Харківській ЗОШ I-III ст. № 78, Харківській ЗОШ I-III ст. № 95 імені 299 Харківської Стрілецької дивізії, Харківському лицей № 107, Харківській СШ I-III ст. № 108, Харківському лицей № 141, Харківській СШ I-III ст. № 155, Харківській гімназії № 163, Державній гімназії-інтернаті з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус», Комунальному закладі «Харківська загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ступенів № 9» Харківської обласної ради; першої – у Білоколодязькому НВК (Вовчанський район), Солоницівській гімназії № 3 (Дергачівський район), Лебедівському НВК (Сахновщинський район), Харківській гімназії № 43.

V. Відділення наук про Землю

У 2018 році в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь **77** учнів (**89** – у 2017 році) відділення наук про Землю. Це **на 13,48 % менше**, ніж у минулому.

Розподіл учнів за секціями подано на *діаграмі 9*.



Протягом двох років **найбільша** кількість учасників обласного етапу конкурсу МАН **відділення наук про Землю** в секції «Географія та ландшафтознавство» (**44,16 %** – у 2018 році; **52,81 %** – у 2017 році), **найменша (два роки поспіль)** – у секції «Кліматологія та метеорологія» (**16,88 %** – у 2018 році; **13,48 %** – у 2017 році).

Порівняно з минулим роком **збільшилася** відносна кількість учасників секцій «Геологія, геохімія та мінералогія» (**на 3,75 %**), «Кліматологія та метеорологія» (**на 3,40 %**), «Гідрологія» (**на 1,50 %**); **зменшився** відсоток школярів, які взяли участь у секції «Географія та ландшафтознавство» (**на 8,65 %**).

В обласному етапі змагань цього відділення взяли участь учні: **12-ти (17-ти – у 2017 році) сільських районів**: Балаклійського, Богодухівського, Борівського, Валківського, Дергачівського, Красноградського, Куп'янського, Лозівського, Печенізького, Сахновщинського, Харківського, Шевченківського, **4-х (1-ї – у 2017 році) ОТГ**: Зачепилівської, Золочівської, Малинівської, Малоданилівської, **3-х (3-х – у 2017 році) міст обласного значення**: м. Люботина, м. Первомайського, м. Чугуєва, **9-ти (9-ти – у 2017 році) районів міста Харкова**: Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського, **3-х (2-х – у 2017 році) загальноосвітніх інтернатних закладів**; Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості», Комунального закладу «Харківський Палац дитячої та юнацької творчості Харківської міської ради Харківської області».

Найбільша кількість учасників (**6**) була із ЗЗСО Шевченківського району міста Харкова.

Переможцями стали **42 (63 – у 2017 році) школярі**, що становить **54,55 %** від загальної кількості учасників змагань цього відділення (**70,79 %** – у 2017 році).

Такі учні були в Балаклійському, Валківському, Дергачівському, Красноградському, Куп'янському, Печенізькому, Сахновщинському, Харківському районах області, Зачепилівській, Малинівській, Малоданилівській ОТГ, м. Первомайському; Київському,

Московському, Немишлянському, Новобаварському, Основ'янському, Слобідському, Холодногірському, Шевченківському *районах міста Харкова*; Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунальному закладі «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», Комунальному закладі «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, Комунальному закладі «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості».

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі конкурсу МАН здобувають учні Балаклійського, Валківського, Дергачівського, Красноградського, Харківського *районів області*; Малинівської ОТГ (у 2017 році – Чугуївський район), Малоданилівської ОТГ (у 2017 році – Дергачівський район); м.Первомайського; Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського *районів міста Харкова*, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, Комунального закладу «Харківський обласний палац дитячої та юнацької творчості».

Переможців змагань підготували у **26-ти** ЗЗСО: Балаклійському ліцеї (2 учні), Балаклійській ЗОШ I-III ст. № 2, Балаклійській ЗОШ I-III ст. № 3, Валківському ліцеї ім. Олександра Масельського (2 учні), Новомерчицькому НВК (Валківський район) – 2 учні, Дергачівській гімназії № 3 (2 учні), Красноградській гімназії «Гранд», Подолянській ЗОШ I-III ст. (Куп'янський район), Печенізькій ЗОШ I-III ст. ім. Г. Семирадського, Сугарівській ЗОШ I-III ст. (Сахновщинський район), Бабаївській ЗОШ I-III ст. імені Героя Радянського Союзу Потапенка П.О. (Харківський район), Зачепилівській ЗОШ I-III ст. (Зачепилівська ОТГ), Малинівському ліцеї № 1 (Малинівська ОТГ), Малоданилівському ліцеї (Малоданилівська ОТГ), Первомайській гімназії № 1, Харківській гімназії № 14, Харківській гімназії № 39, Харківській гімназії № 47, Харківській ЗОШ I-III ст. № 48, Харківській ЗОШ I-III ст. № 102, Харківському ліцеї № 107, Харківській СШ I-III ст. № 108, Харківській ЗОШ I-III ст. № 123 (2 учні), Харківській ЗОШ I-III ст. № 137, Харківській гімназії № 178, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (2 учні).

Серед переможців також вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (5 учнів), які навчаються в Харківській гімназії № 47, Комунальному закладі «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради – 4 (учні Комунального закладу «Харківський навчально-виховний комплекс «гімназія-школа I ступеня» № 24 Харківської міської ради Харківської області ім. І.Н. Питікова», Харківської СШ I-III ст. № 80, Харківської ЗОШ I-III ст. № 85, Харківського технічного ліцею № 173), Комунального закладу «Харківський обласний палац дитячої та юнацької творчості» (учень Васищевської ЗОШ I-III ст., Харківський район).

Два роки поспіль переможців готують у **14-ти** закладах освіти: Балаклійському ліцеї, Балаклійській ЗОШ I-III ст. № 3, Валківському ліцеї ім. Олександра Масельського, Новомерчицькому НВК (Валківський район), Малинівському ліцеї № 1 (у 2018 році – Малинівська ОТГ, у 2017 році – Чугуївський район), Малоданилівському ліцеї (у 2018 році – Малоданилівська ОТГ, у 2017 році – Дергачівський район), Харківській гімназії № 39, Харківській гімназії № 47, Харківському ліцеї № 107, Харківській СШ I-III ст. № 108, Харківській ЗОШ I-III ст. № 123, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунальному закладі «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, Комунальному закладі «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості».

Жодного переможця серед учасників змагань не було у **28-ми** ЗЗСО: Ульянівській ЗОШ I-III ст. (Богодухівський район), окружному опорному закладі «Борівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 Борівської районної ради Харківської області імені Героя Радянського Союзу В.М. Колісника» та його філії, Курилівському ліцеї (Куп'янський район), Шатівському НВК (Лозівський район), Шевченківській ЗОШ I-III ст. № 1, Золочівській

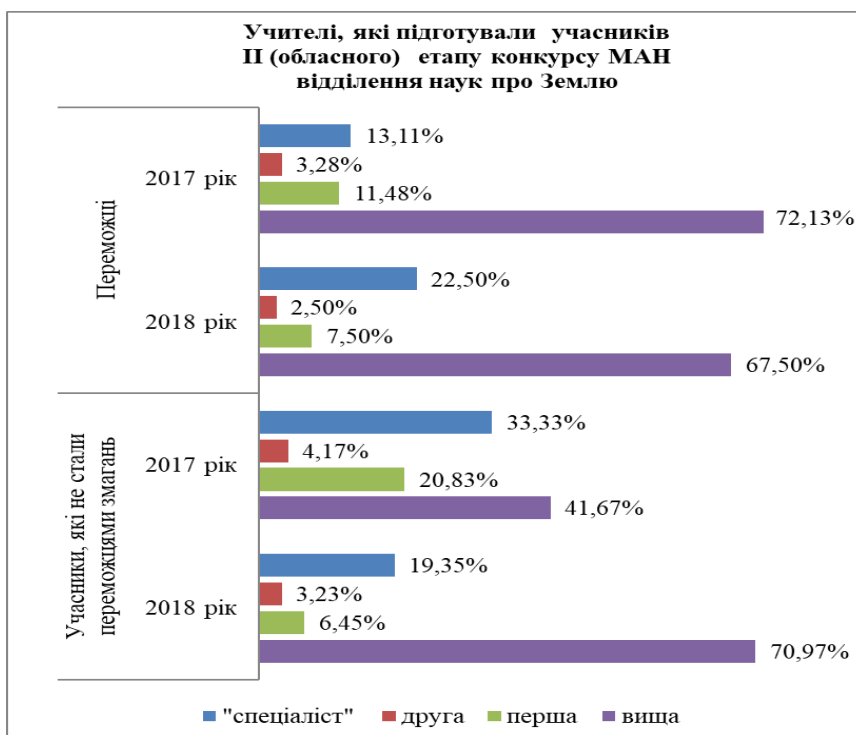
гімназії № 1 (2 учні), Золочівській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Люботинській гімназії № 1, Первомайській ЗОШ І-ІІІ ст. № 7, Чугуївському НВК № 6 ім. Тричі Героя Радянського Союзу І.М. Кожедуба, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 5, Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківській СШ І-ІІІ ст. № 15 з поглибленим вивченням окремих предметів, Комунальному закладі «Харківський навчально-виховний комплекс «гімназія – школа І ступеня» № 24 Харківської міської ради Харківської області ім. І.Н. Пилигіна», Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 35, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 52, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 95 ім. 299 Харківської Стрілецької дивізії, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 98, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 118, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 140, Харківській гімназії № 149, Харківській гімназії № 152, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 150, Харківській ЗОШ

І-ІІІ ст. № 168, Харківській гімназії № 169, Комунальному закладі «Люботинська спеціалізована школа-інтернат І-ІІІ ступенів "Дивосвіт"» Харківської обласної ради, Комунальному закладі «Харківська загальноосвітня санаторна школа-інтернат І-ІІІ ступенів № 9» Харківської обласної ради.

Два роки поспіль немає переможців серед учасників змагань у 4-х ЗЗСО: Курилівському ліцеї (Куп'янський район), Шатівському НВК (Лозівський район), Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, Харківській гімназії № 152.

У 2018 році, як і в минулому, серед тих, хто підготував переможців змагань і учасників, які не стали переможцями, найбільшу частину склали вчителі вищої кваліфікаційної категорії (діаграма 10).

Діаграма 10



Відсоток педагогічних працівників вищої кваліфікаційної категорії, які підготували переможців змагань у 2018 році, складав **67,50 %**. Порівняно з минулим роком цей показник зменшився (на **4,63 %**). Першу кваліфікаційну категорію у 2018 році мали **7,50 %** педагогів, що на **3,98 % менше**, ніж у 2017 році. Два роки поспіль незначна кількість фахівців – педагоги другої кваліфікаційної категорії (**2,50 %** – у 2018 році; **3,28 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком збільшився майже вдвічі (на **9,39 %**) відсоток педагогічних працівників кваліфікаційної категорії «спеціаліст». У 2018 році цей показник дорівнював **22,50 %**.

Слід зазначити, що вчитель другої кваліфікаційної категорії підготував переможця змагань у Малинівському ліцеї № 1 (Малинівська ОТГ); кваліфікаційної категорії «спеціаліст» – у Балаклійській ЗОШ І-ІІІ ст. № 3, Зачепилівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Зачепилівська ОТГ), Харківській гімназії № 47 (6 учнів), Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 102.

Серед тих, хто підготував **учасників конкурсу, які не стали переможцями**, більшу частину (**70,97 %** – у 2018 році; **41,67 %** – у 2017 році) складали вчителі вищої кваліфікаційної категорії. У порівнянні з минулим роком їх відносна кількість збільшилась (на **29,30 %**).

Менша частина педагогічних працівників – фахівці кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**19,33 %** – у 2018 році; **33,33 %** – у 2017 році). **Утричі зменшилась** відносна кількість педагогів першої кваліфікаційної категорії (**6,45 %** – у 2018 році; **20,83 %** – у 2017 році). **Найменша кількість** (**3,23 %**) – педагоги другої кваліфікаційної категорії. Порівняно з минулим роком їх відносна кількість зменшилась (на **0,94 %**).

Учасників обласного етапу конкурсу МАН, які не стали переможцями змагань, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії в Ульяновській ЗОШ І-ІІІ ст. (Богодухівський район), Валківському ліцеї ім. Олександра Масельського, Курилівському ліцеї (Куп'янський район), Шевченківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 1, Золочівській гімназії № 1 (2 учні), Люботинській гімназії № 1, Чугуївському НВК № 6 ім. Тричі Героя Радянського Союзу І.М. Кожедуба, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 5, Харківській СШ І-ІІІ ст. № 15 з поглибленим вивченням окремих предметів, Комунальному закладі «Харківський навчально-виховний комплекс «гімназія-школа І ступеня» № 24 Харківської міської ради Харківської області ім. І.Н. Пителина», Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 52, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 95 ім. 299 Харківської Стрілецької дивізії, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 98, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 118, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 140, Харківській гімназії № 149, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 150, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 168, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (3 учні); першої – в окружному опорному закладі «Борівська ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 Борівської районної ради Харківської області імені Героя Радянського Союзу В.М. Колісника» та його філії, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 35.

VI. Відділення технічних наук

У 2018 році в ІІ (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь **59** учнів (**51** – у 2017 році) **відділення технічних наук**. Це на **15,68 % більше**, ніж у минулому.

Розподіл учнів за секціями подано на *діаграмі 11*.

Діаграма 11



У 2018 році **найбільша** частина учасників (**22,03 %**) обласного етапу конкурсу МАН **відділення технічних наук** у секції «Технологічні процеси та перспективні технології» (у 2017 році – у секції «Екологічно безпечні технології та ресурсозбереження» (**27,45 %**)), **найменша** (**два роки поспіль**) – у секції «Матеріалознавство» (**8,47 %** – у 2018 році; **5,88 %** – у 2017 році).

Порівняно з минулим роком **збільшилася** відносна кількість учасників секцій «Науково-технічна творчість та винахідництво» (**на 8,84 %**), «Електроніка та приладобудування» (**на 3,76 %**), «Матеріалознавство» (**на 2,59 %**), «Інформаційно-телекомунікаційні системи та технології» (**на 1,79 %**); **зменшився** відсоток школярів, які взяли участь у секціях «Екологічно безпечні технології та ресурсозбереження» (**на 13,89 %**), «Авіа- та ракетобудування, машинобудування і робототехніка» (**на 1,60 %**), «Технологічні процеси та перспективні технології» (**на 1,50 %**).

В обласному етапі змагань цього відділення взяли участь учні: **2-х (3-х – у 2017 році) сільських районів**: Близнюківського, Валківського, **7-ми (8-ми – у 2017 році) районів міста Харкова**: Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського, **1-го (1-го – у 2017 році) закладу міської мережі** (Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області»), Аерокосмічного лицю на базі Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «ХАІ», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Люботинська спеціалізована школа-інтернат I-III ступенів "Дивосвіт"» Харківської обласної ради, Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківський палац дитячої та юнацької творчості Харківської міської ради Харківської області».

Найбільша кількість учасників (**24**) із Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»; серед районів області – із ЗЗСО Київського району міста Харкова (**6**).

Переможцями стали **24 (24 – у 2017 році) школярі**, що становить **40,68 %** від загальної кількості учасників змагань цього відділення (**47,05 % – у 2017 році**).

Такі учні були в Близнюківському районі області, Київському (3 учні), Московському (2 учні), Слобідському (2 учні), Холодногірському (1 учень), Шевченківському (2 учні) районах міста Харкова; Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (3 учні); Комунальному закладі «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (8 учнів); Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (2 учні).

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі конкурсу МАН здобувають учні Київського, Московського, Слобідського, Шевченківського районів міста Харкова; Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (у 2017 році – Комунальний заклад «Харківський центр дослідницько-експериментальної діяльності «Будинок учителя» Харківської обласної ради»).

Переможців змагань підготували в **17-ти ЗЗСО районів області**: Близнюківській ЗОШ I-III ст., Харківській гімназії № 12, Харківській гімназії № 13, Харківській ЗОШ I-III ст. № 37, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській гімназії № 47 (3 учні), Харківській гімназії № 55, Харківському лицей № 89, Харківському лицей № 141, Харківській гімназії № 144, Харківському лицей № 161 «Імпульс», Харківському технічному лицей № 173 (3 учні), Харківській приватній СШ I-III ст. «Харківський колегіум», Харківському приватному НВК «Лицей Професіонал», Приватному закладі «Харківська приватна загальноосвітня школа I-III ступенів «Лествіца», Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (2 учні), Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Серед переможців також вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (8 учнів), які навчаються в Харківській гімназії № 12, Харківській гімназії № 47 (2 учні), Харківському ліцеї № 89, Харківському ліцеї № 161 «Імпульс», Харківському технічному ліцеї № 173, Харківській приватній СШ І-ІІІ ст. «Харківський колегіум», Харківському приватному НВК «Ліцей Професіонал».

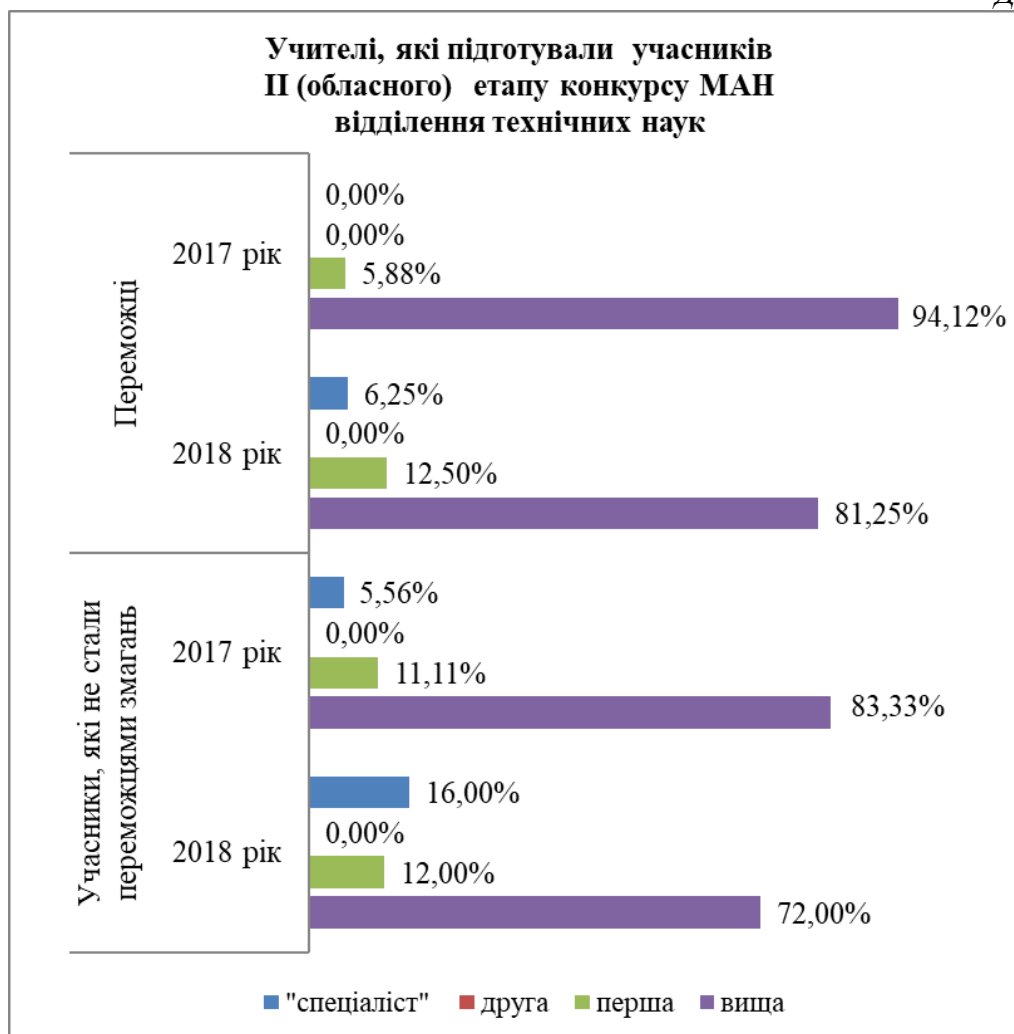
Два роки поспіль переможців готують у 6-ти ЗЗСО: Харківській гімназії № 47, Харківській гімназії № 55, Харківській гімназії № 144, Харківському технічному ліцеї № 173, Приватному закладі «Харківська приватна загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів «Лествіца» Харківської області», Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Жодного переможця серед учасників змагань у 9-ти ЗЗСО: Олександрівській ЗОШ І-ІІІ ст. імені І.С. Буряка (Валківський район), Харківському технологічному ліцеї № 9 (2 учні), Харківській СШ І-ІІІ ст. № 11 з поглибленим вивченням окремих предметів (2 учні), Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 71, Харківському ліцеї № 149, Комунальному закладі «Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 175 «Кулиничівська» Харківської міської ради Харківської області», Харківському приватному НВК «Вересень», Аерокосмічного ліцею на базі Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «ХАІ» (2 учні), Комунальному закладі «Люботинська спеціалізована школа-інтернат І-ІІІ ступенів «Дивосвіт»» Харківської обласної ради.

Два роки поспіль немає переможців серед учасників змагань в 1-му ЗЗСО: Харківській СШ І-ІІІ ст. № 11 з поглибленим вивченням окремих предметів.

У 2018 році, як і в минулому, серед тих, хто підготував переможців змагань і учасників, які не стали переможцями, переважали педагоги вищої кваліфікаційної категорії (діаграма 12).

Діаграма 12



Відсоток педагогічних працівників вищої кваліфікаційної категорії, які підготували **переможців** змагань, складав **81,25 %**. Порівняно з минулим роком він зменшився (на **12,87 %**).

Незначна кількість учителів (**12,50 %**) мала першу кваліфікаційну категорію, що на **6,62 % більше**, ніж у минулому році. У 2018 році були вчителі, які мали кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (їх відносна кількість складала **6,25 %**).

Серед педагогічних працівників, які підготували переможців змагань, два роки поспіль відсутні фахівці другої кваліфікаційної категорії.

Слід зазначити, що вчитель кваліфікаційної категорії «спеціаліст» підготував переможця змагань у Харківській гімназії № 12.

Серед тих, хто підготував **учасників конкурсу, які не стали переможцями**, переважна більшість (**72,00 %**) – фахівці вищої кваліфікаційної категорії. У порівнянні з минулим роком відносна кількість таких педагогів зменшилась (на **11,33 %**).

Значно меншу частину педагогів склали фахівці першої кваліфікаційної категорії (**12,00 %**) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**16,00 %**). Порівняно з минулим роком кількість таких педагогічних працівників збільшилась – відповідно на **0,89 %** і **10,44 %**.

Серед тих, хто підготував учасників, які не стали переможцями змагань, два роки поспіль відсутні спеціалісти другої кваліфікаційної категорії.

Учасників обласного етапу конкурсу МАН, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії в Харківському технологічному ліцеї № 9, Харківській гімназії № 13, Комунальному закладі «Харківська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 11 з поглибленим вивченням окремих предметів Харківської міської ради Харківської області», Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 71, Харківському ліцеї № 141, Харківському ліцеї № 149, Комунальному закладі «Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 175 «Кулиничівська» Харківської міської ради Харківської області», Приватному закладі «Харківська приватна загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів «Лествица», Комунальному закладі «Люботинська спеціалізована школа-інтернат І-ІІІ ступенів «"Дивосвіт"» Харківської обласної ради; першої – у Харківському технологічному ліцеї № 9, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

VII. Відділення комп'ютерних наук

У 2018 році в ІІ (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь **65** учнів (**47** – у 2017 році) **відділення комп'ютерних наук**. Це на **38,30 % більше**, ніж у минулому році. Розподіл учнів за секціями подано на *діаграмі 13*.

Діаграма 13



У 2018 році **найбільша** частина учасників (**21,54 %**) обласного етапу конкурсу МАН **відділення комп'ютерних наук** у секції «Інформаційні системи, бази даних та системи штучного інтелекту», у 2017 році – у секції «Мультимедійні системи, навчальні та ігрові програми» (**29,79 %**), **найменша**: у 2018 році – у секції «Комп'ютерні системи та мережі» та «Безпека інформаційних та телекомунікаційних систем» (**13,85 %**), у 2017 році – у секції «Комп'ютерні системи та мережі» (**4,25 %**).

Порівняно з минулим роком збільшилася кількість учасників секцій «Комп'ютерні системи та мережі» (на **9,59 %**), «Internet-технологій та WEB дизайн» (на **3,57 %**), «Безпека інформаційних та телекомунікаційних систем» (на **1,08 %**), «Інформаційні системи, бази даних та системи штучного інтелекту» (на **0,26%**); зменшився відсоток школярів, які взяли участь у секціях «Мультимедійні системи, навчальні та ігрові програми» (на **14,40 %**), «Технології програмування» (на **0,10 %**).

В обласному етапі змагань цього відділення взяли участь учні **9-ти (8-ми – у 2017 році) районів міста Харкова** (Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського), Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Найбільша кількість учасників (**16**) була з Шевченківського району міста Харкова.

Переможцями стали **27 (27 – у 2017 році) школярів**, що становить **41,54 %** від загальної кількості учасників змагань цього відділення (**57,45 % – у 2017 році**).

Це учні закладів загальної середньої освіти Індустріального, Київського (**2** учні), Московського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського (**12** учнів) районів міста Харкова, Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (**3** учні), Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (**3** учні), Комунальному закладі «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (у 2017 році – Комунальний заклад «Харківський центр дослідницько-експериментальної діяльності «Будинок учителя») – **3** учні.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі конкурсу МАН здобувають учні Київського, Московського, Слобідського, Шевченківського районів міста Харкова та вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Переможців змагань підготували в **9-ти ЗЗСО районів міста Харкова**: Харківському технологічному ліцеї № 9, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія» (**10** учнів), Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській гімназії № 47 (**2** учні), Харківській гімназії № 55, Харківській СШ I-III ст. № 85, Харківській гімназії № 144, Харківській гімназії № 152, Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (**3** учні), Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (**3** учні).

Серед переможців також вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (**3** учні), які навчаються в Харківській гімназії № 47, Харківській гімназії № 55, Харківському технічному ліцеї № 173.

Два роки поспіль переможців готують у **7-ми ЗЗСО**: Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській гімназії № 47, Харківській гімназії № 55, Харківській гімназії № 144, Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Жодного переможця серед учасників змагань у 15-ти ЗЗСО: Харківській ЗОШ I-III ст. № 10, Харківській гімназії № 14, Комунальному закладі «Харківський навчально-виховний комплекс «гімназія-школа I ступеня» № 24 Харківської міської ради Харківської області імені І.Н. Пигікова», Харківській ЗОШ I-III ст. № 36, Харківській ЗОШ I-III ст. № 54, Харківській ЗОШ I-III ст. № 58, Харківській гімназії № 65, Харківській гімназії № 83, Харківській ЗОШ I-III ст. № 126, Харківській ЗОШ I-III ст. № 138, Харківському ліцеї № 149, Харківській ЗОШ I-III ст. № 160, Спеціалізованій економіко-правовій школі I-III ст. з поглибленим вивченням іноземних мов приватного вищого навчального закладу Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», Харківському приватному НВК «Ліцей Професіонал», Харківському приватному НВК «Вересень».

Два роки поспіль немає переможців серед учасників змагань у 4-х ЗЗСО: Харківській ЗОШ I-III ст. № 10, Харківській гімназії № 65, Харківській ЗОШ I-III ст. № 138, Харківському ліцеї № 149.

Протягом двох років переможців обласного етапу конкурсу готували **переважно** педагогічні працівники першої кваліфікаційної категорії, а учасників змагань, які не стали переможцями змагань, – учителі вищої кваліфікаційної категорії (діаграма 14).

Діаграма 14



У 2018 році **75,00 %** учителів, які підготували **переможців змагань**, мали першу кваліфікаційну категорію; **25,00 %** – вищу кваліфікаційну категорію. Порівняно з минулим роком відсоток учителів, які мають першу кваліфікаційну категорію, збільшився на **13,46 %**, а відсоток учителів вищої кваліфікаційної категорії зменшився на **5,77 %**.

Серед тих, хто підготував **переможців змагань**, у 2018 році **жоден** з педагогів не мав другу кваліфікаційну категорію та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (у 2017 році педагогів другої кваліфікаційної категорії **7,69 %**).

Серед тих, хто підготував **учасників, які не стали переможцями**, два роки поспіль **більшість** складають учителі вищої кваліфікаційної категорії (**48,28 %** – у 2018 році;

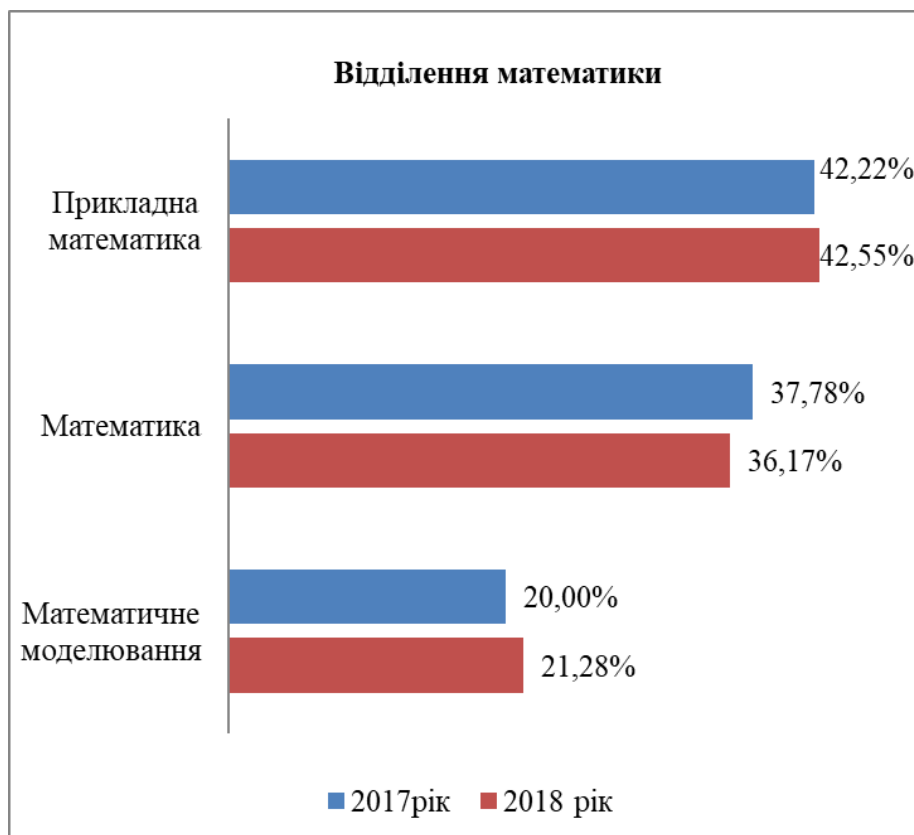
52,94 % – у 2017 році). У порівнянні з минулим роком відсоток педагогів, які мали першу кваліфікаційну категорію дещо зменшився (на **0,81 %**) і дорівнював **34,48 %**. Водночас збільшилась (на **5,48 %**) відносна кількість учителів кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (у 2018 році цей показник склав **17,24 %**). Два роки поспіль **жоден** із тих, хто підготував **учасників, які не стали переможцями**, не мав першу кваліфікаційну категорію.

Учасників обласного етапу конкурсу МАН, **які не стали переможцями**, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії в Харківській гімназії № 14, Комунальному закладі «Харківський навчально-виховний комплекс «гімназія – школа I ступеня» № 24 Харківської міської ради Харківської області імені І.Н. Питікова», Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова (**2** учні), Харківській ЗОШ I-III ст. № 58, Харківській гімназії № 65 (**3** учні), Харківській гімназії № 83, Харківській ЗОШ I-III ст. № 138, Харківському ліцеї № 149, Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»; першої – у Харківській ЗОШ I-III ст. № 36, Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській ЗОШ I-III ст. № 126, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (**6** учнів).

VIII. Відділення математики

У 2018 році в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь **47** учнів (**44** – у 2017 році) **відділення математики**. Це на **6,82 % більше**, ніж у минулому році. Розподіл учнів за секціями подано на *діаграмі 15*.

Діаграма 15



Два роки поспіль **найбільша** кількість учасників обласного етапу конкурсу МАН **відділення математики** у секції «Прикладна математика» (**42,55 %** – у 2018 році, **42,22 %** – у 2017 році), **найменша** – в секції «Математичне моделювання» (**21,28 %** – у 2018 році, **20,00 %** – у 2017 році).

Порівняно з минулим роком збільшилася відносна кількість учасників секцій «*Прикладна математика*» (на **0,33%**) і «*Математичне моделювання*» (на **1,28 %**). Також зменшився відсоток учасників секції «*Математика*» (на **1,61 %**) і склав **36,17 %**.

В обласному етапі змагань цього відділення взяли участь учні **4-х (5-ти – у 2017 році) сільських районів**: Балаклійського, Барвінківського, Великобурлуцького, Харківського; **2-х (жодної – у 2017 році) об'єднаних територіальних громад**: Нововодолазької та Чкаловської; **1-го (1-го – у 2017 році) міста обласного значення**: м. Первомайського; **6-ти (7-ми – у 2017 році) районів міста Харкова**: Київського, Московського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського; **2-х (жодного – у 2017 році) закладів міської мережі** (Комунального закладу «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області»), Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», Дергачівського Будинку дитячої та юнацької творчості Дергачівської районної ради Харківської області, Комунального закладу «Школа мистецтв Харківської міської ради»).

Найбільша кількість учасників змагань (**8**) була з Слобідського району міста Харкова.

Переможцями стали **25 (25 – у 2017 році) школярів**, що становить **53,19 %** від загальної кількості учасників змагань цього відділення (**56,82 % – у 2017 році**). Це учні Барвінківського району області; Нововодолазької об'єднаної територіальної громади, м. Первомайського, Київського, Московського, Слобідського, Шевченківського районів міста Харкова.

Три роки поспіль перемогу в обласному етапі конкурсу МАН здобувають учні Київського, Московського, Слобідського, Шевченківського районів міста Харкова.

Переможців змагань підготували в **14-ти ЗЗСО**: опорному закладі Барвінківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1, Нововодолазькому лицей (Нововодолазька ОТГ), Первомайській ЗОШ I-III ст. № 6, Харківській СШ I-III ст. № 17, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія» (**3** учні), Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова (**4** учні), Харківській гімназії № 47 (**3** учні), Харківській СШ I-III ст. № 62, Харківському лицей № 141, Харківському лицей № 149, Харківському технічному лицей № 173, Комунальному закладі «Харківський університетський лицей Харківської міської ради Харківської області», Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» (**2** учні).

Серед переможців – вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (учень Харківської СШ I-III ст. № 80), Дергачівського Будинку дитячої та юнацької творчості Дергачівської районної ради Харківської області (учень Малоданилівського лицей – Малоданилівська ОТГ), Комунального закладу «Школа мистецтв Харківської міської ради» Харківської області (учень Харківської ЗОШ I-III ст. № 37).

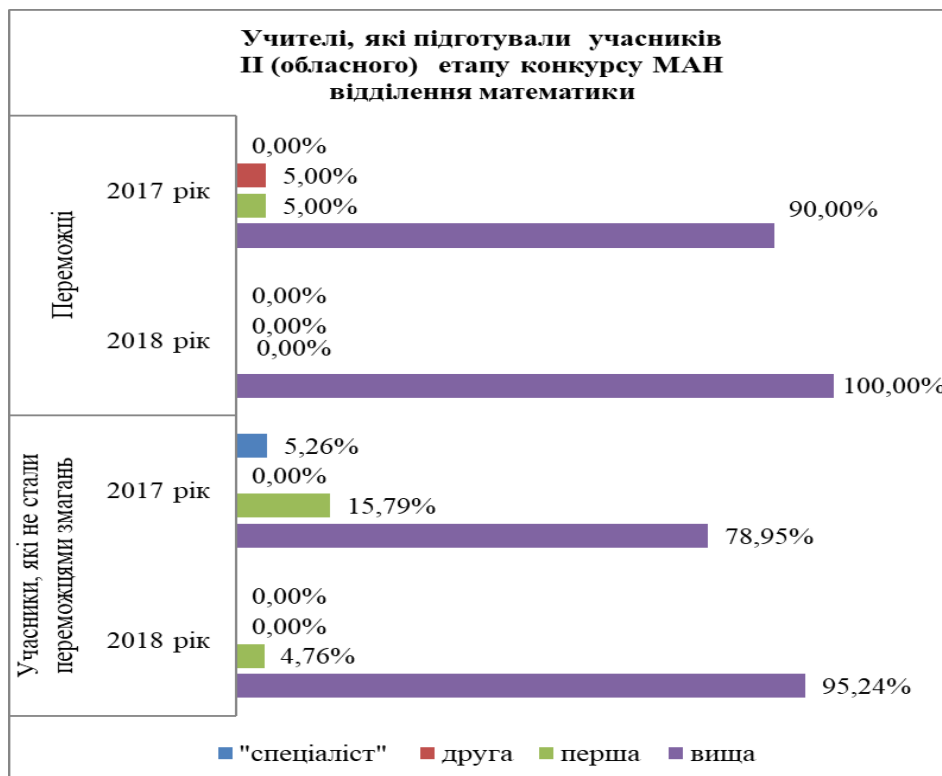
Два роки поспіль переможців готують у **7-ми ЗЗСО**: Харківській СШ I-III ст. № 17, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській гімназії № 47, Харківському лицей № 149, Харківському технічному лицей № 173, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Жодного переможця серед учасників змагань не було в **15-ти ЗЗСО**: Балаклійському лицей, Балаклійській ЗОШ I-III ст. № 1 ім. О.А. Тризни, Балаклійській ЗОШ № 2, Великобурлуцькому лицей, Манченківській ЗОШ I-III ст. (Харківський район), Чкаловському НВК (Чкаловська ОТГ), Харківській ЗОШ I-III ст. № 10, Харківській гімназії № 12, Харківській ЗОШ I-III ст. № 98, Харківській ЗОШ I-III ст. № 122, Харківській ЗОШ I-III ст.

№ 123, Харківській ЗОШ № 142, Харківській ЗОШ I-III ст. № 143, Харківській гімназії № 152, Харківській ЗОШ I-III ст. № 158.

У 2018 році всіх переможців змагань готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії, тоді як у минулому році серед фахівців, які підготували переможців, було **90,00 %** учителів вищої кваліфікаційної категорії, **5,00 %** – першої, **5,00 %** – другої (діаграма 16).

Діаграма 16



Серед тих, хто підготував **учасників конкурсу, які не стали переможцями**, більшість становили вчителі вищої кваліфікаційної категорії (**95,24 %** – у 2018 році; **78,95 %** – у 2017 році). Порівняно з минулим роком відносна кількість таких педагогів суттєво збільшилася (на 16,29 %).

Незначну частину (**4,76 %**) склали фахівці першої кваліфікаційної категорії, що на **11,03% менше**, ніж у 2017 році. Відсутні педагогічні працівники другої кваліфікаційної категорії та кваліфікаційної категорії «спеціаліст». Для порівняння: у 2017 році було **5,26 %** учителів кваліфікаційної категорії «спеціаліст».

Учасників обласного етапу конкурсу МАН, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії Балаклійського ліцею, Балаклійської ЗОШ I-III ст. № 1 ім. О.А. Гризни, Балаклійської ЗОШ I-III ст. № 2, Великобурлуцького ліцею, Манченківської ЗОШ I-III ст. (Харківський район), Чкаловського НВК (Чкаловська ОТГ), Харківської ЗОШ I-III ст. № 10, Харківської гімназії № 12, Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківської СШ I-III ст. № 62, Харківської ЗОШ I-III ст. № 98, Харківської ЗОШ I-III ст. № 122, Харківської ЗОШ I-III ст. № 123, Харківської ЗОШ I-III ст. № 142, Харківської ЗОШ I-III ст. № 143, Харківської гімназії № 152.

ІХ. Відділення фізики і астрономії

У 2018 році в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь **37** учнів (**45** – у 2017 році) відділення **фізика і астрономії**. Це на **17,78 % менше**, ніж у минулому році. Розподіл учнів за секціями подано на *діаграмі 17*.



Протягом двох років найбільшу кількість учасників обласного етапу конкурсу МАН відділення фізики і астрономії складають учасники секції «Експериментальна фізика» (37,84 % – у 2018 році; 42,22 % – у 2017 році), найменшу – у 2018 році (13,51 %) в секціях «Астрономія та астрофізика» та «Аерофізика та космічні дослідження», у 2017 році (13,33 %) – у секції «Астрономія та астрофізика».

Порівняно з минулим роком збільшилася кількість учасників секції «Теоретична фізика» (на 6,25 %) й «Аерофізика та космічні дослідження» (на 0,18%); зменшився відсоток школярів, які взяли участь у секціях «Експериментальна фізика» (на 4,38 %), «Астрономія та астрофізика» (на 2,04 %).

В обласному етапі змагань цього відділення взяли участь учні: **6-ти (7-ми – у 2017 році) сільських районів:** Балаклійського, Дворічанського, Зміївського, Печенізького, Харківського, Шевченківського; **1-го (1-го – у 2017 році) міста обласного значення:** м. Люботина; **8-ми (8-ми – у 2017 році) районів міста Харкова:** Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Шевченківського; Комунального закладу «Харківська обласна школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»; Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Найбільша кількість учасників із Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (**14**); серед районів (міст) області – із ЗЗСО Слобідського району міста Харкова (**5**).

Переможцями стали **20 (22 – у 2017 році) школярів**, що становить **54,05 %** від загальної кількості учасників змагань цього відділення (**48,89 % – у 2017 році**). Це учні Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Слобідського районів міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу здобувають учні Київського, Московського, Немишлянського, Слобідського районів міста Харкова.

Переможців змагань підготували в **7-ми ЗЗСО:** Комунальному закладі «Харківська спеціалізована школа II-III ступенів № 3 Харківської міської ради Харківської області», Харківській ЗОШ I-III ст. № 36, Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській СШ I-III ст. № 73, Харківській СШ I-III ст. № 162, Комунальному закладі «Харківська обласна школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (**2** учні).

Серед переможців також вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», які навчаються в Харківській гімназії № 47 (2 учні), Харківському ліцеї № 89 (4 учні), Харківській ЗОШ I-III ст. № 124 (2 учні), Харківському ліцеї № 161 «Імпульс» (3 учні), Комунальному закладі «Харківська обласна школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

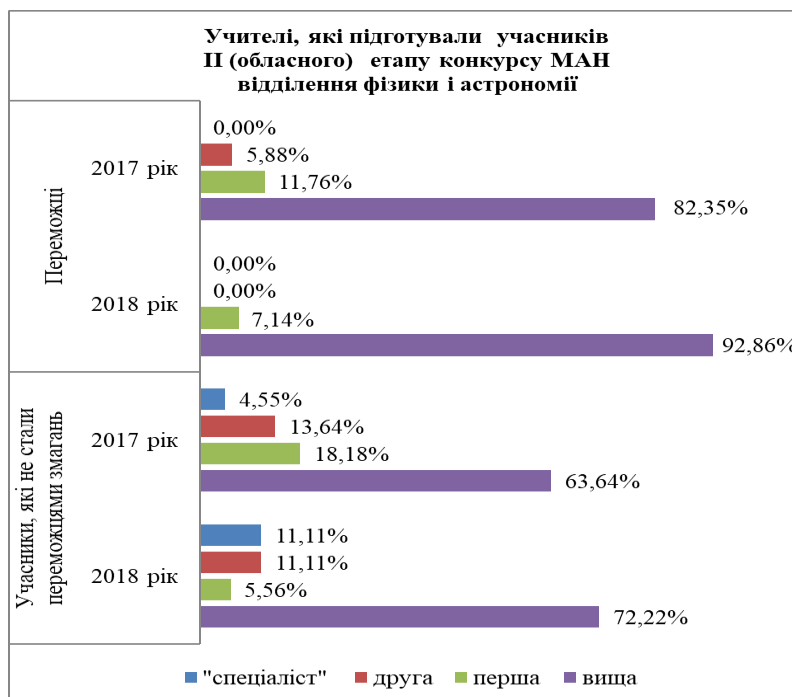
Два роки поспіль переможців готують педагоги Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова та Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Жодного переможця серед учасників змагань не було в 13-ти ЗЗСО: Балаклійській ЗОШ I-III ст. № 3, Веселівській ЗОШ I-III ст. (Балаклійський район), Дворічанській ЗОШ I-III ст., Бірківській ЗОШ I-III ст. (Зміївський район), Зміївському ліцеї № 1 імені двічі Героя Радянського Союзу З.К. Слюсаренка, Печенізькій ЗОШ I-III ст. імені Г. Семирадського, Безлюдівському юридичному ліцеї імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая (Харківський район), Шевченківському ліцеї, Караванській ЗОШ I-III ст. (м. Люботин), Харківській ЗОШ I-III ст. № 10, Харківській СШ I-III ст. № 75, Харківській СШ I-III ст. № 77, Харківській ЗОШ I-III ст. № 102.

Два роки поспіль немає переможців серед учасників змагань у 6-ти ЗЗСО: Веселівській ЗОШ I-III ст. (Балаклійський район), Бірківській ЗОШ I-III ст. (Зміївський район), Безлюдівському юридичному ліцеї імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая (Харківський район), Шевченківському ліцеї, Харківській ЗОШ I-III ст. № 10, Харківській ЗОШ I-III ст. № 102.

У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань і учасників, які не стали переможцями, готували **переважно** вчителі вищої кваліфікаційної категорії (діаграма 18).

Діаграма 18



Відносна кількість педагогічних працівників вищої кваліфікаційної категорії, які підготували **переможців** змагань у 2018 році, склала **92,86 %**. Порівняно з минулим роком вона **збільшилася на 10,51 %**. **Незначну кількість** педагогів (7,14 %) становили вчителі першої кваліфікаційної категорії, що на **4,62 % менше**, ніж у 2017 році. Серед учителів, які підготували переможців обласного етапу змагань у 2018 році, **відсутні** фахівці другої кваліфікаційної категорії (5,88 % – у 2017 році) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**жодного** – у 2017 році).

Серед тих, хто підготував учасників конкурсу, які не стали переможцями, 72,22 % – учителі вищої кваліфікаційної категорії. У порівнянні з минулим роком їх відносна кількість збільшилася (на 8,59 %).

Разом із тим зменшилася кількість фахівців першої (на 12,63 %) та другої (на 2,53 %) кваліфікаційних категорій. У 2018 році ці показники дорівнювали відповідно 5,56 % та 11,11 %.

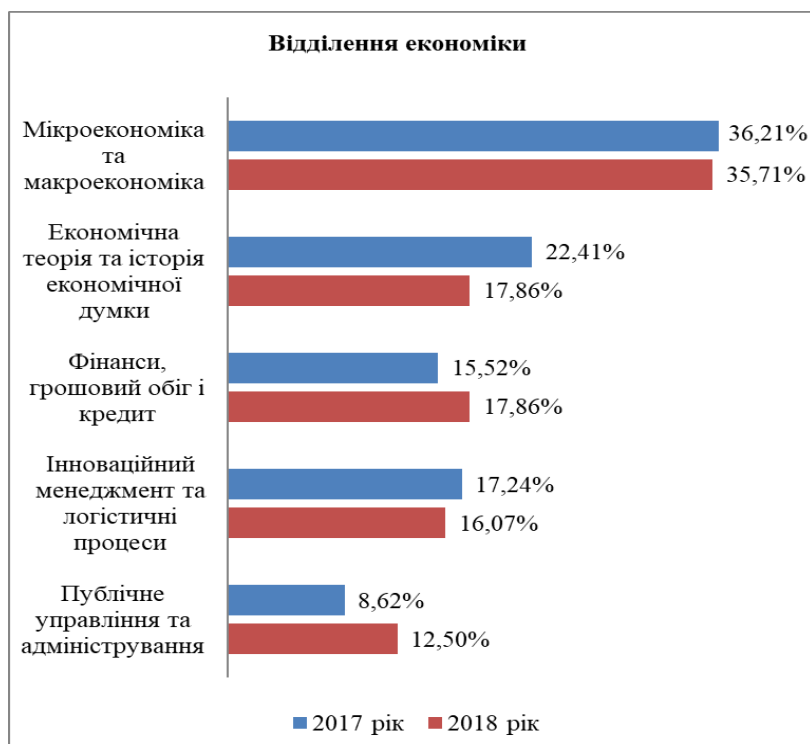
Порівняно з минулим роком збільшилась (на 6,57 %) кількість педагогів кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (11,11 % – у 2018 році; 4,55 % – у 2017 році).

Учасників обласного етапу конкурсу МАН, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії Балаклійської ЗОШ I-III ст., Веселівської ЗОШ I-III ст. (Балаклійський район), Бірківської ЗОШ I-III ст. (Зміївський район), Зміївського лицею № 1 двічі Героя Радянського Союзу З.К. Слюсаренка, Печенізької ЗОШ I-III ст., Шевченківського лицею, Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківської СШ I-III ст. № 75, Харківської ЗОШ I-III ст. № 102, Комунального закладу «Харківська обласна школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Х. Відділення економіки

У 2018 році в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь 56 учнів (57 – у 2017 році) відділення економіки. Це на 1,75 % менше, ніж у минулому році. Розподіл учнів за секціями подано на діаграмі 19.

Діаграма 19



Протягом двох років найбільша кількість учасників обласного етапу конкурсу МАН відділення економіки в секції «Мікроекономіка та макроекономіка» (35,71 % – у 2018 році; 36,21 % – у 2017 році), найменша – у секції «Публічне управління та адміністрування» (12,50 % – у 2018 році; 8,62 % – у 2017 році).

Порівняно з минулим роком збільшилася кількість учасників секцій «Фінанси, грошовий обіг і кредит» (на 2,34 %), «Публічне управління та адміністрування» (на 3,88 %); зменшився відсоток школярів, які взяли участь у секції «Економічна теорія та

історія економічної думки» (на **4,56 %**), «Інноваційний менеджмент та логістичні процеси» (на **1,17 %**), «Мікроекономіка та макроекономіка» (на **0,49 %**).

В обласному етапі змагань цього відділення взяли участь учні: **8-ми (6-ти** – у 2017 році) *сільських районів*: Балаклійського, Близнюківського, Богодухівського, Дворічанського, Ізюмського, Кегичівського, Харківського, Шевченківського; **1-ї (жодної** – у 2017 році) *об'єднаної територіальної громади*: Коломацької; **1-го (1-го** – у 2017 році) *міста обласного значення*: м. Куп'янська; **7-ми (7-ми** – у 2017 році) *районів міста Харкова*: Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського; **1-го (1-го** – у 2017 році) *закладу міської мережі*: Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»; Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»; Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Найбільша кількість учасників була з Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (**15**); серед районів (міст) області – із ЗЗСО Московського (**6**), Шевченківського (**6**) *районів міста Харкова*.

Переможцями стали **28** школярів, що становить **50,00 %** від загальної кількості учасників змагань цього відділення (**54,39 %** – у 2017 році).

Це учні Кегичівського *району області*, Київського, Московського, Немишлянського, Холодногірського, Шевченківського *районів міста Харкова*, Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради, Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі конкурсу МАН здобувають учні Київського, Московського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського *районів міста Харкова*.

Переможців змагань підготували вчителі **12-ти** ЗЗСО: Кегичівського ліцею, Харківської ЗОШ I-III ст. № 5, Харківської гімназії № 14, Харківської гімназії № 43, Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківської гімназії № 47, Харківської СШ I-III ст. № 87, Харківської ЗОШ I-III ст. № 140, Харківського ліцею № 141, Харківського технічного ліцею № 173, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області».

Серед переможців також вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (**11** учнів), які навчаються в Харківському НВК «Академічна гімназія» № 45 (**5** учнів), Харківській гімназії № 47 (**3** учні), Харківській гімназії № 116, Харківському ліцеї № 149, Харківському приватному НВК «Харківський колегіум».

Два роки поспіль переможців готують у **7-ми** ЗЗСО: Спеціалізованій економіко-правовій школі I-III ступенів з поглибленим вивченням іноземної мови приватного вищого навчального закладу Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія», Харківській ЗОШ I-III ст. № 5, Харківській гімназії № 43, Харківській гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківській гімназії № 47, Харківському ліцеї № 141, Харківському технічному ліцеї № 173.

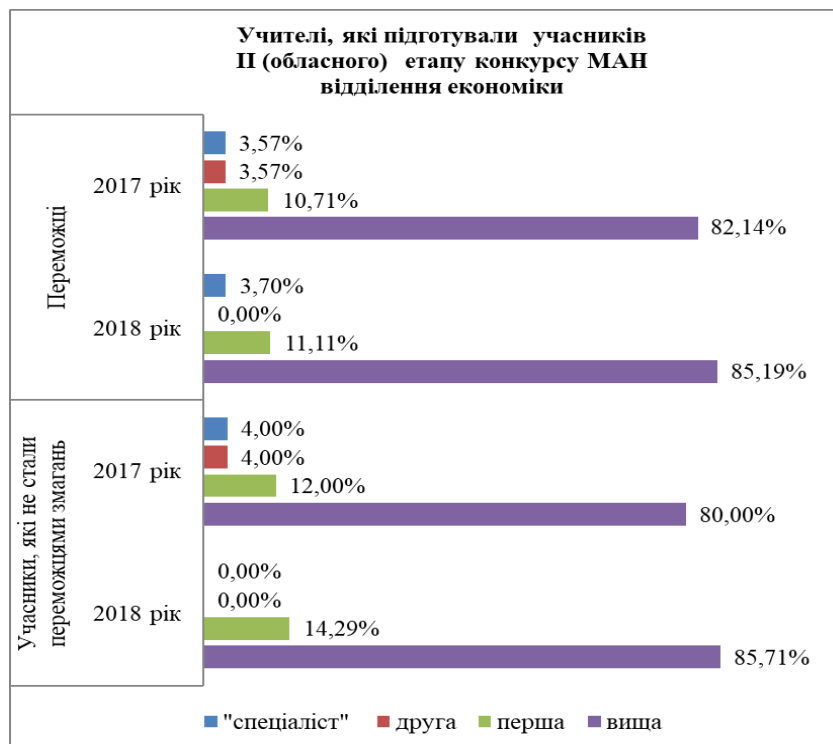
Жодного переможця серед учасників змагань не було у **18-ти** ЗЗСО: Балаклійському ліцеї, Близнюківській ЗОШ I-III ст., Комунальному закладі «Богодухівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2» Богодухівської районної ради Харківської області, Дворічанській ЗОШ I-III ст., Іванчківській ЗОШ I-III ст. (Ізюмський район), Безлюдівському юридичному ліцеї імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая, Південному ліцеї (Харківський район), Новомиколаївській ЗОШ I-III ст. (Шевченківський район), Коломацькому НВК (дошкільний

навчальний заклад - загальноосвітня школа I-III ступенів) імені Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова (Коломацька ОТГ), Куп'янській гімназії № 2, Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківському технологічному ліцеї № 9, Харківському НВК «Академічна гімназія» № 45, Харківській ЗОШ I-III ст. № 84, Харківській СШ I-III ст. № 99, Харківській ЗОШ I-III ст. № 118, Харківській ЗОШ I-III ст. № 143, Харківському приватному НВК «Вересень».

Два роки поспіль немає переможців серед учасників змагань у Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія»; три роки поспіль – у Харківському приватному НВК «Вересень».

У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань і учасників, які не стали переможцями, **переважно** готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії (діаграма 20).

Діаграма 20



Відносна кількість педагогів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували **переможців** змагань у 2018 році, склала **85,19 %**. Порівняно з минулим роком вона збільшилася (на 3,04 %). **Значно менша** кількість педагогів мала першу кваліфікаційну категорію (**11,11 %** – у 2018 році; **10,71 %** – у 2017 році) та кваліфікаційну категорію «спеціаліст» (**3,70 %** – у 2018 році; **3,57 %** – у 2017 році). У 2018 році серед педагогів, які підготували **переможців** змагань, були відсутні фахівці другої кваліфікаційної категорії, тоді як у 2017 році їх відносна кількість дорівнювала **3,57 %**.

Серед тих, хто підготував учасників конкурсу, які **не стали переможцями**, понад **85,00 %** склали вчителі вищої кваліфікаційної категорії. Порівняно з минулим роком їх відсоток збільшився на 5,71 %.

У 2018 році **14,29 %** педагогів мали першу кваліфікаційну категорію, що на **2,29 %** більше, ніж у минулому році. Серед тих, хто підготував учасників конкурсу, які **не стали переможцями**, відсутні фахівці другої кваліфікаційної категорії та кваліфікаційної категорії «спеціаліст», тоді як у 2017 році відносна кількість таких педагогів дорівнювала **4,00 %**.

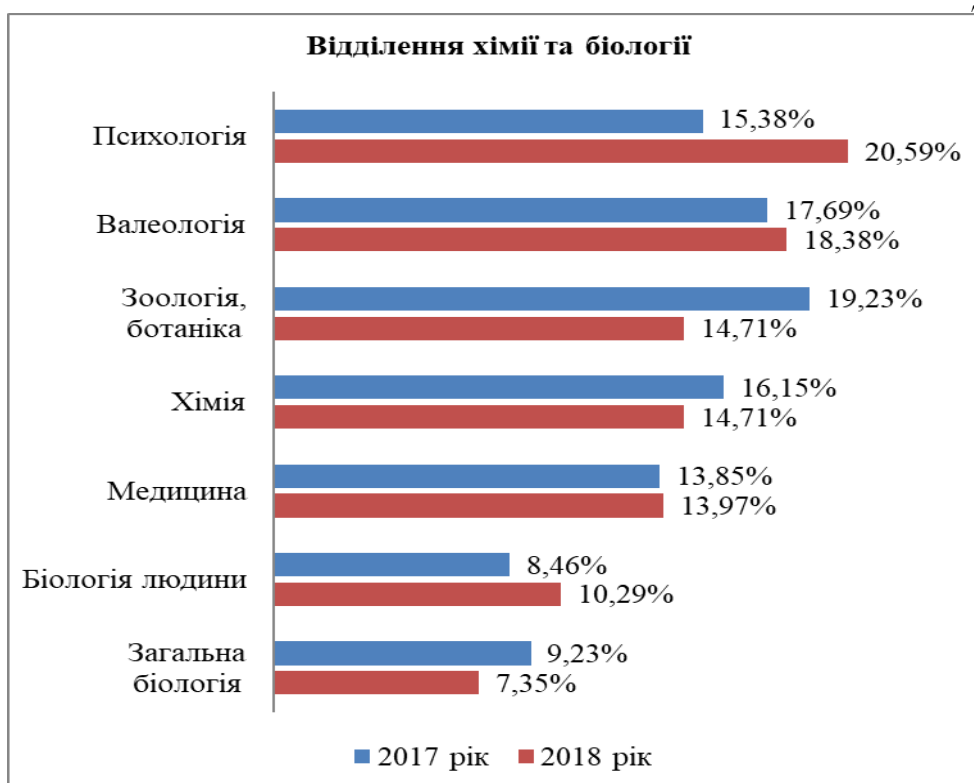
Учасників обласного етапу конкурсу МАН, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії в Балаклійському ліцеї, Близнюківській ЗОШ I-III ст., Комунальному закладі «Богодухівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2» Богодухівської районної ради Харківської області, Дворічанській ЗОШ I-III ст., Іванчуківській ЗОШ I-III ст. (Ізюмський район), Безлюдівському юридичному ліцеї,

Південному ліцеї (Харківський район), Новомиколаївській ЗОШ I-III ст. (Шевченківський район), Коломацькому НВК (дошкільний навчальний заклад - загальноосвітня школа I-III ступенів) імені Героя Радянського Союзу І.Є. Єгорова (Коломацька ОТГ), Куп'янській гімназії № 2, Харківському технологічному ліцеї № 9, Харківській ЗОШ I-III ст. № 84, Харківській ЗОШ I-III ст. № 118, Харківській ЗОШ I-III ст. № 143, Харківському приватному НВК «Вересень»; першої – у Комунальному закладі «Богодухівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2» Богодухівської районної ради Харківської області, Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківській СШ I-III ст. № 99.

XI. Відділення хімії та біології

У 2018 році в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь **136** учнів (**130** – у 2017 році) **відділення хімії та біології**. Це на **4,62 % більше**, ніж у минулому році. Розподіл учнів за секціями подано на *діаграмі 21*.

Діаграма 21



Найбільша кількість учасників обласного етапу конкурсу МАН **відділення хімії та біології** у 2018 році була в секції «Психологія» (**20,59 %**), у 2017 році – у секції «Зоологія, ботаніка» (**19,23 %**); **найменша** – у 2018 році – в секції «Загальна біологія» (**7,35 %**), у 2017 році – у секції «Біологія людини» (**8,46 %**).

Порівняно з минулим роком збільшилася кількість учасників секцій «Психологія» (на **5,20 %**), «Біологія людини» (на **1,83 %**), «Валеологія» (на **0,69 %**), «Медицина» (на **0,12 %**); зменшився відсоток школярів, які взяли участь у секціях «Зоологія, ботаніка» (на **4,52 %**), «Загальна біологія» (на **1,88 %**), «Хімія» (на **1,45 %**).

В обласному етапі змагань цього відділення взяли участь учні **12-ти (19-ти – у 2017 році) сільських районів**: Балаклійського, Барвінківського, Богодухівського, Борівського, Зміївського, Ізюмського, Кегичівського, Куп'янського, Лозівського, Первомайського, Харківського, Чугуївського; **5-ти (2-х – у 2017 році) об'єднаних територіальних громад**: Золочівської (у 2017 році – Золочівський район), Малоданилівської

(у 2017 році – Дергачівський район), Мереш'янської, Нововодолазької (у 2017 році – Нововодолазький район), Роганської; **5-ти (4-х – у 2017 році) міст обласного значення:** м. Куп'янська, м. Лозової, м. Люботина, м. Первомайського, м. Чугуєва; **9-ти (9-ти – у 2017 році) районів міста Харкова:** Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського; Комунального закладу «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради Харківської області»; Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»; Красноградського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Шевченківського професійного аграрного ліцею; Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради», Дворічанського Центру дитячої та юнацької творчості Дворічанської районної ради Харківської області, Дергачівського Будинку дитячої та юнацької творчості Дергачівської районної ради Харківської області, Комунального закладу «Харківський Палац дитячої та юнацької творчості Харківської міської ради Харківської області», Красноградського районного Центру дитячої та юнацької творчості Красноградської районної державної адміністрації Харківської області, Первомайського будинку дитячої та юнацької творчості Первомайської міської ради Харківської області, Покотилівської станції юних натуралістів Харківської районної ради Харківської області.

Найбільша кількість учасників була з Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (**20**); серед районів (міст, ОТГ) області – із ЗЗСО Шевченківського району міста Харкова (**8**).

Переможцями стали **79** школярів (**67 – у 2017 році**), що становить **58,09 %** від загальної кількості учасників змагань цього відділення (**51,54 % – у 2017 році**). Це учні Балаклійського, Богодухівського, Зміївського, Кегичівського, Куп'янського, Харківського районів області, м. Куп'янська, м. Лозової, м. Люботина, м. Первомайського, Мереш'янської об'єднаної територіальної громади, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі конкурсу МАН здобувають учні Балаклійського, Богодухівського, Зміївського, Кегичівського, Харківського районів області, м. Люботина, м. Первомайського, Мереш'янської об'єднаної територіальної громади, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова.

Переможців змагань підготували педагоги Балаклійської ЗОШ I-III ст. № 1 імені О.А. Тризни, Балаклійської ЗОШ I-III ст. № 2, Богодухівського ліцею № 3 (**2** учні), Комунального закладу «Зміївська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 імені льотчика-космонавта Ігоря Петровича Волка Зміївської районної ради Харківської області» (**2** учні), Медведівської ЗОШ I-III ст. (Кегичівський район), Безлюдівського юридичного ліцею імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая (**2** учні), Глибоківської ЗОШ I-III ст., Пісочинського колегіуму (**2** учні) (Харківський район), Куп'янського НВК «Школа-гімназія № 3», Лозівського навчально-виховного комплексу «загальноосвітній навчальний заклад – лицей» № 4, Люботинської гімназії № 1, Люботинської ЗОШ I-III ст. № 3, Первомайської ЗОШ I-III ст. № 7 (**2** учні), Комунального закладу «Мереш'янський медичний лицей» Мереш'янської міської ради Харківської області, Харківської гімназії № 1, Харківської ЗОШ I-III ст. № 7, Харківської гімназії № 14, Харківської СШ I-III ст. № 17, Харківської СШ I-III ст. № 18, Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова (**3** учні), Комунального закладу «Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 49 Харківської міської ради Харківської області імені Харківських дивізій», Харківської ЗОШ I-III ст. № 51, Харківської ЗОШ I-III ст. № 59, Харківської ЗОШ I-III ст. № 78, Харківської СШ I-III ст. № 80, Харківської гімназії № 82, Харківської ЗОШ I-III ст. № 90, Харківської ЗОШ I-III ст. № 97, Харківського ліцею № 107 (**2** учні), Харківської ЗОШ I-III ст. № 126, Харківської СШ I-III ст. № 155 (**2** учні), Харківської ЗОШ I-III ст. № 138, Харківського ліцею № 149, Харківської

гімназії № 152, Харківського ліцею № 161 «Імпульс» (4 учні), Комунального закладу «Харківська гімназія № 169 Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (3 учні), Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (7 учнів).

Серед переможців: 1 учень Шевченківського професійного аграрного училища та вихованці Комунального закладу «Комунальний заклад «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» (16 учнів), які навчаються в Клугино-Башкирівській ЗОШ I-III ст. (Чугуївський район), Харківській гімназії № 6 «Маріїнська гімназія», Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківській гімназії № 47, Харківській ЗОШ I-III ст. № 60, Харківській СШ I-III ст. № 73, Харківському ліцеї № 107, Харківській ЗОШ I-III ст. № 130, Харківській ЗОШ I-III ст. № 139, Харківській СШ I-III ст. № 162, Комунальному закладі «Харківська гімназія № 169 Харківської міської ради Харківської області»; вихованець Дворічанського Центру дитячої та юнацької творчості Дворічанської районної ради Харківської області, який навчається у Дворічанському ліцеї; вихованець Дергачівського Будинку дитячої та юнацької творчості Дергачівської районної ради Харківської області, який навчається в Солоницівському колегіумі (Дергачівський район); вихованець Первомайського будинку дитячої та юнацької творчості Первомайської міської ради Харківської області, який навчається в Первомайській ЗОШ I-III ст. № 5.

Два роки поспіль переможців готують учителі 18-ти ЗЗСО: Балаклійської ЗОШ I-III ст. № 1 імені О.А. Тризни, Балаклійської ЗОШ I-III ст. № 2, Богодухівського ліцею № 3, Комунального закладу «Зміївська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 імені льотчика-космонавта Ігоря Петровича Волка Зміївської районної ради Харківської області», Медведівської ЗОШ I-III ст. (Кегичівський район), Безлюдівського юридичного ліцею імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая, Пісочинського колегіуму (Харківський район), Люботинської гімназії № 1, Комунального закладу «Мереф'янський медичний ліцей» Мереф'янської міської ради Харківської області, Харківської гімназії № 1, Харківської гімназії № 14, Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Комунального закладу «Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 49 Харківської міської ради Харківської області імені Харківських дивізій», Харківської СШ I-III ст. № 80, Харківського ліцею № 107, Харківської ЗОШ I-III ст. № 138, Харківського ліцеї № 161 «Імпульс», Комунального закладу «Харківська гімназія № 169 Харківської міської ради Харківської області».

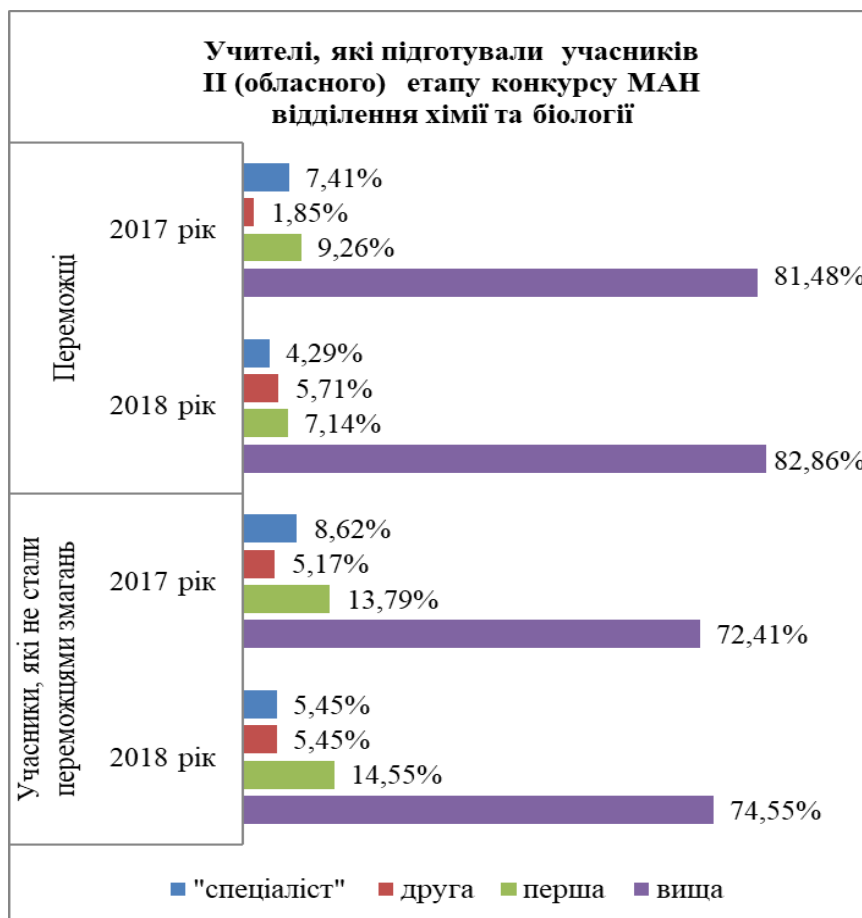
Жодного переможця серед учасників змагань не було в Балаклійському ліцеї, Донецькій ЗОШ I-III ст. № 1 (Балаклійський район), Гусарівській ЗОШ I-III ст. (Барвінківський район), Комунальному закладі «Богодухівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2» Богодухівської районної ради Харківської області, окружному опорному закладі «Борівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 Борівської районної ради Харківської області імені Героя Радянського Союзу В.С. Колісника», Слобожанському ліцеї № 1 (Зміївський район), Кам'янському НВК (Ізюмський район), Курилівському ліцеї, Кіндрашівській ЗОШ I-III ст. (Куп'янський район), Краснопавлівській ЗОШ I-III ст. (Лозівський район), Есхарівській ЗОШ I-III ст., Новопокровському НВК, Тернівському НВК (Чугуївський район), Золочівській гімназії (Золочівська ОТГ), Комунальному закладі «Мереф'янська загальноосвітня школа I-III ступенів № 6» Мереф'янської міської ради Харківської області, Нововодолазькій гімназії (Нововодолазька ОТГ), Роганській гімназії, Роганському аграрному ліцеї, Малоданилівському ліцеї (Малоданилівська ОТГ), Куп'янській ЗОШ I-III ст. № 1, Чугуївській ЗОШ I-III ст. № 1 імені І.Ю. Рєпіна, Харківській ЗОШ I-III ст. № 56, Харківській ЗОШ I-III ст. № 57, Харківській ЗОШ I-III ст. № 74, Харківському ліцеї № 89, Харківській ЗОШ I-III ст. № 97, Харківській ЗОШ I-III ст. № 120, Харківській ЗОШ I-III ст. № 128, Комунальному закладі «Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 136 Харківської міської ради Харківської області імені Героя Радянського Союзу П.Д. Говоруненка», Харківській гімназії № 144, Харківській ЗОШ I-III ст. № 147.

Два роки поспіль немає переможців серед учасників змагань у 5-ти ЗЗСО: Слобожанському ліцеї № 1 (Зміївський район), Куп'янській ЗОШ I-III ст. № 1, Комунальному закладі «Мереф'янська загальноосвітня школа I-III ступенів № 6»

Мереф'янської міської ради Харківської області, Роганській гімназії, Харківському ліцеї № 89.

У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань і учасників, які не стали переможцями, **переважно** готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії (діаграма 22).

Діаграма 22



Відносна кількість педагогів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували **переможців** змагань у 2018 році, склала **82,86 %**. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився (на **1,38 %**). У **значно меншій** кількості педагогів перша (**7,14 %**), друга (**5,71%**) кваліфікаційні категорії та кваліфікаційна категорія «спеціаліст» (**4,29 %**). Порівняно з минулим роком збільшилася кількість фахівців другої (на **3,86 %**) кваліфікаційної категорії; зменшилась – першої кваліфікаційної категорії (на **2,12 %**) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (на **3,12 %**).

Серед тих, хто підготував **учасників конкурсу, які не стали переможцями**, більшість (**74,55 %**) склали вчителі вищої кваліфікаційної категорії. Порівняно з минулим роком їх кількість збільшилась (на **2,13 %**).

У 2018 році **майже кожен сьомий педагог (14,55 %)** мав першу кваліфікаційну категорію, що на **0,75%** більше, ніж у минулому році.

Незначний відсоток фахівців, що підготували **учасників конкурсу, які не стали переможцями**, – вчителі другої кваліфікаційної категорії (**5,45 %**) та кваліфікаційної категорії «спеціаліст» (**5,45 %**). Порівняно з 2017 роком кількість педагогів другої кваліфікаційної категорії несуттєво збільшилася (на **0,28 %**), кваліфікаційної категорії «спеціаліст» – зменшилася (на **3,17 %**).

Учасників обласного етапу конкурсу МАН, які не стали переможцями, готували вчителі вищої кваліфікаційної категорії Балаклійського ліцею, Гусарівської ЗОШ І-ІІІ ст. (Барвінківський район), Комунального закладу «Богодухівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2» Богодухівської районної ради Харківської області, Кам'янського НВК (Ізюмський район), Курилівського ліцею (Куп'янський район), Біляївського НВК

«загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)» (Первомайський район), Есхарівської ЗОШ I-III ст., Новопокровського НВК (Чугуївський район), Золочівської гімназії (Золочівська ОТГ), Малоданилівського ліцею (Малоданилівська ОТГ), Комунального закладу «Мереф'янська загальноосвітня школа I-III ступенів № 6» Мереф'янської міської ради Харківської області, Комунального закладу «Мереф'янський медичний ліцей» Мереф'янської міської ради Харківської області, Нововодолазької гімназії (Нововодолазька ОТГ), Роганської ОТГ, Первомайської ЗОШ I-III ст. № 7, Чугуївської ЗОШ I-III ст. № 1 імені І.Ю. Рєпіна, Харківської СШ I-III ст. № 18, Харківської ЗОШ I-III ст. № 56, Комунального закладу «Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 74 Харківської міської ради Харківської області», Харківського ліцею № 89, Харківського ліцею № 107, Харківського НВК № 112, Харківської ЗОШ I-III ст. № 120, Харківської ЗОШ I-III ст. № 128, Комунального закладу «Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 136 Харківської міської ради Харківської області імені Героя Радянського Союзу П.Д. Говоруненка», Харківської гімназії № 144, Харківської ЗОШ I-III ст. № 147, Харківського ліцею № 149, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»; першої – Кіндрашівської ЗОШ I-III ст. (Куп'янський район), Краснопавлівської ЗОШ I-III ст. (Лозівський район), Куп'янської ЗОШ I-III ст. № 1, Комунального закладу «Мереф'янський медичний ліцей» Мереф'янської міської ради Харківської області, Роганського аграрного ліцею, Харківської ЗОШ I-III ст. № 57, Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області».

ХІІ. Відділення екології та аграрних наук

У 2018 році в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН узяли участь **99** учнів (**93** – у 2017 році) **відділення екології та аграрних наук**. Це на **6,45 % більше**, ніж у минулому році.

Розподіл учнів за секціями подано на *діаграмі 23*.

Діаграма 23



Протягом двох років найбільша кількість учасників обласного етапу конкурсу МАН відділення екології та аграрних наук була в секції «Екологія» (**35,35 %** – у 2018 році; **25,81 %** – у 2017 році), найменша – у 2018 році в секції «Лісознавство» (**9,68 %**), у 2017 році – «Селекція та генетика» (**6,06 %**).

Порівняно з минулим роком на 9,55 % збільшилася кількість учасників у секції «Екологія»; зменшилася – у секціях «Лісознавство» (**на 4,69 %**), «Ветеринарія та зоотехнія» (**на 1,92 %**), «Селекція та генетика» (**на 1,60 %**), «Агрономія» (**на 1,17 %**), «Охорона довкілля та раціональне природокористування» (**на 0,16 %**).

В обласному етапі змагань цього відділення взяли участь здобувачі освіти: **17-ти (22-х** – у 2017 році) *сільських районів*: Балаклійського, Близнюківського, Богодухівського, Валківського, Великобурлуцького, Вовчанського, Зміївського, Ізюмського, Кегичівського, Красноградського, Краснокутського, Куп'янського, Лозівського, Первомайського, Харківського, Чугуївського, Шевченківського; **2-х (5-ти** – у 2017 році) *міст обласного значення*: м. Ізюма, м. Куп'янська; **5-ти (2-х** – у 2017 році) *об'єднаних територіальних громад*: Золочівської (у 2017 році – Золочівський район), Малоданилівської (у 2017 році – Дергачівський район), Мерэф'янської, Нововодолазької (у 2017 році – Нововодолазький район) та Чкаловської; **9-ти (9-ти** – у 2017 році) *районів міста Харкова*: Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Основ'янського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського; **2-х (жодного** – у 2017 році) ЗЗСО міської мережі: Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області»; Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»; Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»; Балаклійської станції юних натуралістів Балаклійської районної ради Харківської області, Дергачівського Будинку дитячої та юнацької творчості Дергачівської районної ради Харківської області, Красноградського районного Центру дитячої та юнацької творчості Красноградської районної державної адміністрації Харківської області, Будинку дитячої та юнацької творчості Лозівської районної ради Харківської області, Первомайського районного Будинку дитячої та юнацької творчості Первомайської районної державної адміністрації Харківської області, Покотилівської станції юних натуралістів Харківської районної ради Харківської області; Красноградського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Найбільша кількість учасників була з Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» Харківської обласної ради» (**11**) та Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (**8**); серед районів (міст, ОТГ) області – із ЗЗСО Шевченківського району міста Харкова (**6**).

Переможцями стали **54** школярі (**50** – у 2017 році), що становить **54,55 %** від загальної кількості учасників змагань цього відділення (**53,76 %** – у 2017 році). Це учні Балаклійського, Близнюківського, Богодухівського, Великобурлуцького, Валківського, Зміївського, Чугуївського, Харківського районів області, Золочівської, Мерэф'янської, Нововодолазької, Чкаловської ОТГ, Індустріального, Київського, Московського, Немишлянського, Новобаварського, Холодногірського районів міста Харкова.

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі конкурсу МАН здобувають учні ЗЗСО Балаклійського, Близнюківського, Богодухівського, Валківського, Зміївського, Харківського, Чугуївського районів області, Нововодолазької ОТГ (у 2017 році – Нововодолазький район), Київського, Московського, Немишлянського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова.

Переможців змагань підготували вчителі **33-х** ЗЗСО: Балаклійської ЗОШ I-III ст. № 2, Балаклійського ліцею (**2** учні), Близнюківської ЗОШ I-III ст., Богодухівського ліцею № 3, Старомерчицької ЗОШ I-III ст. (Валківський район), Червонохвильського НВК

(Великобурлуцький район), Зміївського ліцею № 1 імені двічі Героя Радянського Союзу З.К. Слюсаренка, Тимченківської ЗОШ І-ІІІ ст. (Зміївський район), Покотилівської ЗОШ І-ІІІ ст. № 2 (Харківський район), Введенського НВК, Новопокровського НВК (Чугуївський район), Комунального закладу «Золочівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2 Золочівської районної ради Харківської області» (Золочівська ОТГ), Комунального закладу «Мереф'янська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4» Мереф'янської міської ради Харківської області (2 учні), Нововодолазького ліцею (Нововодолазька ОТГ), Чкаловського НВК, Комунального закладу «Харківський навчально-виховний комплекс «школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)» № 8 Харківської міської ради Харківської області», Харківської гімназії № 13, Харківської СШ І-ІІІ ст. № 18, Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова (3 учні), Харківської гімназії № 47, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 54, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 70, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 76, Харківського ліцею № 89, Харківського ліцею № 107 (2 учні), Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 138, Харківської гімназії № 144, Харківської гімназії № 152, Харківського ліцею № 161 «Імпульс», Харківської гімназії № 178 «Освіта», Харківського приватного НВК «Вересень», Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (6 учнів).

Серед переможців також вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» Харківської обласної ради» (7 учнів, які навчаються в Харківській гімназії № 47, Харківському ліцеї № 89, Харківському ліцеї № 108, Харківській гімназії № 116), вихованець Балаклійської станції юних натуралістів Балаклійської районної ради Харківської області, який навчається в Балаклійському ліцеї; вихованець Будинку дитячої та юнацької творчості Лозівської районної ради Харківської області, який навчається в Орільській ЗОШ І-ІІІ ст. (Лозівський район); вихованець Дергачівського Будинку дитячої та юнацької творчості Дергачівської районної ради Харківської області, який навчається в Козачолопанському НВК «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний заклад» Дергачівської районної ради Харківської області; вихованець Первомайського будинку дитячої та юнацької творчості Первомайської міської ради Харківської області, який навчається в Первомайській ЗОШ І-ІІІ ст. № 4.

Два роки поспіль переможців готують учителі **17-ти** ЗЗСО: Балаклійського ліцею, Близнюківської ЗОШ І-ІІІ ст., Богодухівського ліцею № 3, Старомерчицької ЗОШ І-ІІІ ст. (Валківський район), Зміївського ліцею № 1 імені двічі Героя Радянського Союзу З.К. Слюсаренка, Новопокровського НВК (Чугуївський район), Нововодолазького ліцею (Нововодолазька ОТГ), Комунального закладу «Харківський навчально-виховний комплекс «Школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)» № 8 Харківської міської ради Харківської області, Харківської СШ І-ІІІ ст. № 18, Харківського ліцею № 89, Харківського ліцею № 107, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 138, Харківської гімназії № 144, Харківської гімназії № 152, Харківського ліцею № 161 «Імпульс», Харківського приватного НВК «Вересень», Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

Два роки поспіль **переможцями** стають вихованці Комунального закладу «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» Харківської обласної ради», які навчаються в Харківській гімназії № 47, Харківському ліцеї № 89, Харківській гімназії № 116.

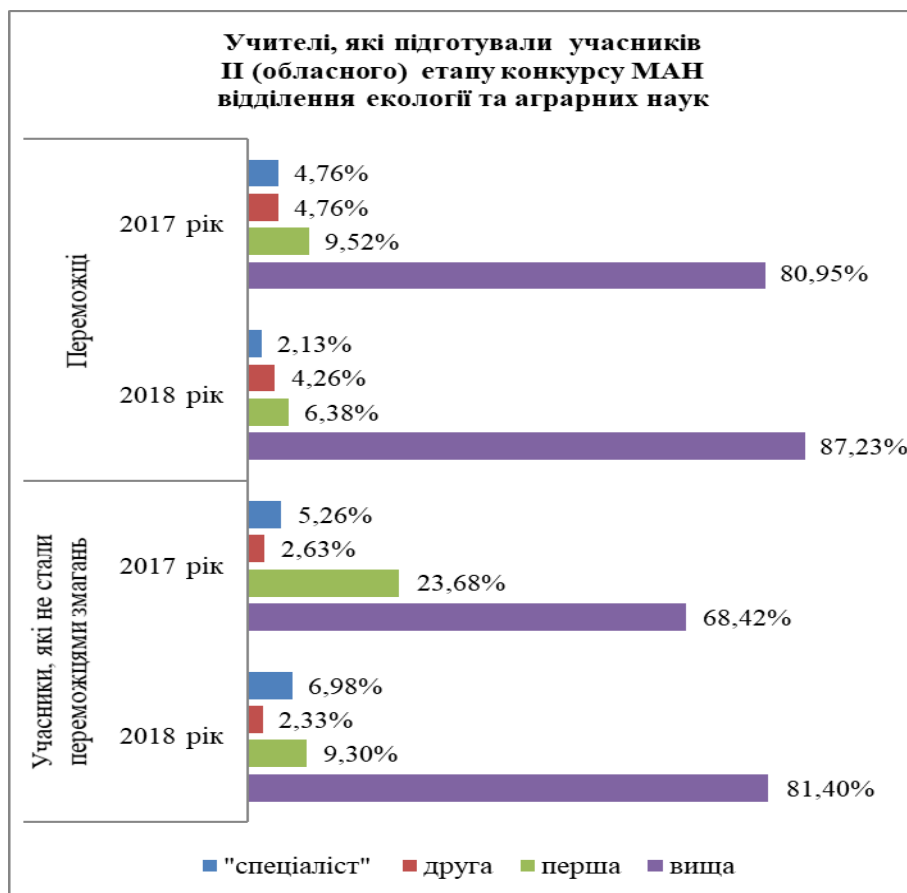
Жодного переможця серед учасників змагань не було у 28-ти ЗЗСО: Балаклійському НВК, Першогнілівському НВК (Великобурлуцький район), Юрченківській ЗОШ І-ІІІ ст. (Вовчанський район), Співаківській ЗОШ І-ІІІ ст. (2 учні; Ізюмський район), Красненській ЗОШ І-ІІІ ст. (Кегичівський район), Красноградській ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 імені О.І. Копиленка, Пархомівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Краснокутський район), Піщанській ЗОШ І-ІІІ ст. (Куп'янський район), Катеринівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Лозівський район), Березькому НВК (Первомайський район), Бабаївській ЗОШ І-ІІІ ст. імені Героя Радянського Союзу Потапенка П.О.,

Пісочинському колегіумі (Харківський район), Шевченківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 1, Ізюмській ЗОШ І-ІІІ ст. № 5, Куп'янській ЗОШ І-ІІІ ст. № 6, Малоданилівському ліцеї (Малоданилівська ОТГ), Харківській гімназії № 12 (2 учні), Комунальному закладі «Харківська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 15 з поглибленим вивченням окремих предметів Харківської міської ради Харківської області», Харківській СШ І-ІІІ ст. № 17, Харківській гімназії № 43, Харківській гімназії № 47, Харківській гімназії № 55, Комунальному закладі «Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 63 Харківської міської ради Харківської області», Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 153, Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 154, Харківському технічному ліцеї № 173, Комунальному закладі «Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 175 «Кулиничівська» Харківської міської ради Харківської області», Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області».

Два роки поспіль немає переможців серед учасників змагань у **5-ти** ЗЗСО: Красненській ЗОШ І-ІІІ ст. (Кегичівський район), Красноградській ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 імені О.І. Копиленка, Катеринівській ЗОШ І-ІІІ ст. (Лозівський район), Пісочинському колегіумі (Харківський район), Шевченківській ЗОШ І-ІІІ ст. № 1

У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань і учасників, які не стали переможцями, **переважно** готували педагоги вищої кваліфікаційної категорії (*діаграма 24*).

Діаграма 24



Відносна кількість учителів вищої кваліфікаційної категорії, які підготували **переможців** змагань у 2018 році, склала **87,23 %**. Порівняно з минулим роком показник збільшився на 6,28 %. У незначній кількості педагогів перша (**6,38 %** – у 2018 році; **9,52 %** – у 2017 році), друга (**4,26 %** – у 2018 році; **4,76 %** – у 2017 році) кваліфікаційні категорії та кваліфікаційна категорія «спеціаліст» (**2,13 %** – у 2018 році; **4,76%** – у 2017 році).

Серед тих, хто підготував **учасників конкурсу, які не стали переможцями**, більшість склали також учителі **вищої** кваліфікаційної категорії (**81,40 %**). Порівняно з минулим роком їх відносна кількість **збільшилася** (на **12,97 %**).

Разом із тим **зменшилася** кількість педагогічних працівників **першої** (на **14,38 %**) та **другої** (на **0,31 %**) кваліфікаційних категорій. У 2017 році ці показники дорівнювали відповідно **9,30 %** та **2,33 %**.

Несуттєво **збільшилася** кількість фахівців кваліфікаційної категорії **«спеціаліст»** (на **1,71 %**). У 2017 році цей показник складав **6,98 %**.

Учасників обласного етапу конкурсу МАН, **які не стали переможцями**, готували вчителі **вищої** кваліфікаційної категорії Балаклійського НВК, Співаківської ЗОШ І-ІІІ ст. (Ізюмський район), Красненської ЗОШ І-ІІІ ст. (Кегичівський район), Пархомівської ЗОШ І-ІІІ ст. (Краснокутський район), Піщанської ЗОШ І-ІІІ ст. (Куп'янський район), Катеринівської ЗОШ І-ІІІ ст. (Лозівський район), Бабаївської ЗОШ І-ІІІ ст. імені Героя Радянського Союзу Потапенка П.О., Пісочинського колегіуму (Харківський район), Шевченківської ЗОШ № 1 І-ІІІ ст., Ізюмської ЗОШ І-ІІІ ст. № 5, Куп'янської ЗОШ І-ІІІ ст. № 6, Малоданилівського ліцею (Малоданилівська ОТГ), Харківської гімназії № 12, Харківської гімназії № 13, Комунального закладу «Харківська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 15 з поглибленим вивченням окремих предметів Харківської міської ради Харківської області», Харківської СШ І-ІІІ ст. № 17, Харківської гімназії № 43, Харківської гімназії № 55, Комунального закладу «Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 63 Харківської міської ради Харківської області», Харківського ліцею № 89, Харківського ліцею № 107, Харківської гімназії № 116, Харківської гімназії № 152, Харківської ЗОШ І-ІІІ ст. № 153, Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»; **першої** – Юрченківської ЗОШ І-ІІІ ст. (Вовчанський район), Берецького НВК (Первомайський район), Харківської гімназії № 12.

Висновки

1. **Найбільша** кількість **учасників** конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН у 2018 році була у **відділенні хімії та біології** (**136**), **найменша** – у **відділенні фізики і астрономії** (**37**). При цьому **найкраща позитивна** динаміка відносної кількості учасників конкурсу-захисту МАН порівняно з минулим роком виявилася у **відділенні комп'ютерних наук** (**38 %**), **найгірша негативна** – у **відділенні фізики і астрономії** (**18 %**).

2. **Найбільшим** відсоток **переможців** обласного етапу змагань (**58% – 79** учнів) був у **відділенні хімії та біології**; **найменшим** (**41 % – 24** учні) – у **відділенні технічних наук**. Порівняно з минулим роком **найбільше** цей показник **зріс** у **відділенні хімії та біології** (на **7 %**), **найбільше зменшився** – у **відділенні наук про Землю** (на **16 %**).

3. У 2018 році **найбільша** відносна кількість **учасників** у відділенні літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства була в секції **«Українська література»** (**23 %**); мовознавства – у секції **«Англійська мова»** (**33 %**); філософії та суспільствознавства – у секції **«Педагогіка»** (**21 %**); історії – у секції **«Історичне краєзнавство»** (**41 %**); наук про Землю – у секції **«Географія та ландшафтознавство»** (**44 %**); технічних наук – у секції **«Технологічні процеси та перспективні технології»** (**22 %**); комп'ютерних наук – у секції **«Інформаційні системи, бази даних та системи штучного інтелекту»** (**22 %**); математики – у секції **«Прикладна математика»** (**43 %**); фізики і астрономії – у секції **«Експериментальна фізика»** (**38 %**); економіки – у секції **«Мікроекономіка та макроекономіка»** (**36 %**); хімії та біології – у секції **«Психологія»** (**21 %**); екології та аграрних наук – у секції **«Екологія»** (**35 %**).

4. **Найменшою** відносна кількість **учасників** була у відділенні літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства – у секції **«Російська література»** (**9,00 %**); мовознавства – у секції **«Іспанська мова»** (**3 %**); філософії та суспільствознавства – у секції **«Філософія»** (**11 %**); історії – у секції **«Археологія»** (**7 %**); наук про Землю – у секції **«Кліматологія та метеорологія»** (**17 %**); технічних наук – у секції **«Матеріалознавство»**

(8 %); комп'ютерних наук – у секціях «Комп'ютерні системи та мережі» (14 %) і «Безпека інформаційних та телекомунікаційних систем» (14 %); математики – у секції «Математичне моделювання» (21 %); фізики і астрономії – у секції «Аерофізика та космічні дослідження» (14 %); економіки – у секції «Публічне управління та адміністрування» (13 %); хімії та біології – у секції «Загальна біологія» (7 %); екології та аграрних наук – у секції «Лісознавство» (10 %).

5. У 2018 році переможців підготували в 185-ти (195-ти – у 2017 році) ЗЗСО: 61-му (78-ми – у 2017 році) ЗЗСО сільських районів області, 15-ти (16-ти – у 2017 році) ЗЗСО міст обласного значення, 12-ти (4-х – у 2017 році) ЗЗСО об'єднаних територіальних громад, 92-х (89-ти – у 2017 році) ЗЗСО районів міста Харкова, 2-х (2-х – у 2017 році) закладах міської мережі, 1-му (1-му – у 2017 році) загальноосвітньому інтернатному закладі, 1-му (1-му – у 2017 році) спеціальному інтернатному закладі, Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради».

6. Найбільша кількість переможців серед учнів ЗЗСО сільських районів – у Балаклійському (15 учнів із 5-ти ЗЗСО); міст обласного значення – у м. Первомайському (6 із 5-ти); об'єднаних територіальних громад – у Нововодолазькій (6 із 2-х); районів м. Харкова – Шевченківському (50 із 12-ти).

7. Найменше переможців виявилось серед учнів ЗЗСО сільських районів – у Борівському (1 учень із 1-го ЗЗСО), Великобурлуцькому (1 із 1-го), Первомайському (1 із 1-го), Печенізькому (1 із 1-го), Сахновщинському (1 із 1-го); міст обласного значення – у м. Ізюмі (1 учень з 1-го); об'єднаних територіальних громад – у Зачепилівській громаді (1 учень із 1-го); районів м. Харкова – в Основ'янському (8 із 7-ми).

8. Відсутні переможці серед учасників змагань, які навчаються в ЗЗСО Зачепилівського, Ізюмського, Краснокутського, Нововодолазького, Шевченківського районів області та Коломацької, Оскільської, Старосалтівської об'єднаних територіальних громад.

9. У 2018 році, як і в минулому, переможців змагань та учасників, які не стали переможцями, готували переважно вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

10. У порівнянні з минулим роком відсоток учителів вищої категорії, які підготували переможців, найбільше зріс (на 17%) за відділенням історії, найбільше зменшився (на 13 %) за відділенням технічних наук.

III. Аналіз результатів III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів і II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН (по закладах освіти)

3.1. Результати III (обласного) етапу олімпіад (по закладах освіти)

У **277-ми** закладах загальної середньої освіти області (**258** – у 2016/2017 н.р.) було **1 310 (1 396** – у 2016/2017 н.р.) переможців III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад. Серед них:

- закладів загальної середньої освіти *сільських районів, міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад і районів міста Харкова* – **269 (97,11 %)**; у 2016/2017 н.р. – **252 (97,67 %)**;

- закладів освіти міської мережі – **2 (0,72 %)**; у 2016/2017 н.р. – **2 (0,77 %)**;

- державних закладів освіти Міністерства освіти і науки України – **1 (0,36%)**; у 2016/2017 н.р. – **1 (0,39 %)**;

- закладів освіти інтернатного типу – **5 (1,81 %)**; у 2016/2017 н.р. – **8 (1,55 %)**.

Із **271-го (254-х** – у 2016/2017 н.р.) закладу освіти, що мали переможців змагань (без урахування закладів освіти інтернатного типу та державних закладів освіти Міністерства освіти і науки України):

- загальноосвітніх шкіл – **171 (63,10 %)**; у 2016/2017 н.р. **151 (59,45 %)**;

- гімназій – **41 (15,12 %)**; у 2016/2017 н.р. – **40 (15,75 %)**;

- ліцеїв – **29 (10,71 %)**; у 2016/2017 н.р. – **32 (12,60 %)**;

- спеціалізованих шкіл – **27 (9,96 %)**; у 2016/2017 н.р. – **28 (11,02 %)**;

- колегіумів – **3 (1,11 %)**; у 2016/2017 н.р. – **3 (1,18 %)**.

У порівнянні з 2016/2017 н.р. серед зазначених ЗЗСО зменшилася частка ліцеїв (на **1,89 %**), спеціалізованих шкіл (на **1,06 %**), гімназій (на **0,63 %**) та колегіумів (на **0,07%**); збільшився відсоток загальноосвітніх шкіл (на **3,65 %**).

Найбільшу кількість переможців III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів підготували такі заклади загальної середньої освіти:

по сільських районах:

- Балаклійський ліцей (**14** учнів);
- Новопокровський НВК (Чугуївський район; **13** учнів);
- Богодухівська гімназія № 1 (**11** учнів);
- Сахновщинська ЗОШ I-III ст. № 1 (**9** учнів);

по містах обласного значення:

- Первомайська гімназія №3 (**10** учнів);
- Ізюмська гімназія № 1 (**8** учнів);
- Куп'янський НВК «Школа-гімназія № 3» (**6** учнів);
- Чугуївська ЗОШ I-III ступенів № 2 (**6** учнів);

по об'єднаних територіальних громадах:

- Золочівська гімназія № 1 (**6** учнів);
- Малинівський ліцей № 1 (**5** учнів);
- Коробочкинський НВК (Чкаловська ОТГ; **5** учнів);

по районах м. Харкова:

- Харківський НВК № 45 «Академічна гімназія» (**81** учень);
- Харківська гімназія № 47 (**35** учнів);

- Харківська гімназія № 46 ім. М.В. Ломоносова (32 учні).

Серед інших закладів освіти, які підготували найбільшу кількість переможців змагань, – Комунальний заклад «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» (192 учні) та Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (57 учнів).

Аналіз складу переможців III (обласного) етапу олімпіад за місцем розташування навчальних закладів показав, що, як і в минулому навчальному році, більшість із них – учні закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова – 642 з 117-ти ЗЗСО (595 із 110-ти – у 2016/2017 н.р.).

Серед переможців обласного етапу змагань 225 учнів із 93-х ЗЗСО сільських районів (269 учнів із 120-ти – у 2016/2017 н.р.); 109 учнів із 35-ти ЗЗСО міст обласного значення (121 учень із 35-ти – у 2016/2017 н.р.); 53 учні з 24-х ЗЗСО об'єднаних територіальних громад (121 учень із 35-ти – у 2016/2017 н.р.).

3.2. Результати II (обласного) етапу конкурсу МАН (по закладах освіти)

У 194-х закладах освіти (200 – у 2016/2017 н.р.) були переможці II (обласного) конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН. Із них: 180 (92,78 %) закладів загальної середньої освіти районів (міст, ОТГ) області, 2 (1,03 %) заклади загальної середньої освіти міської мережі, 3 (1,54 %) заклади освіти інтернатного типу, 1 (0,51 %) заклад професійно-технічної освіти, 9 (4,64 %) закладів позашкільної освіти.

Серед 180-ти (187-ми – у 2016/2017 н.р.) закладів загальної середньої освіти, що мали переможців змагань (без урахування закладів інтернатного типу, закладів позашкільної, професійно-технічної освіти, закладів освіти міської мережі):

- загальноосвітніх шкіл – 104 (57,78 %), у 2016/2017 н.р. – 105 (56,14 %);
- гімназій – 36 (20,00 %), у 2016/2017 н.р. – 34 (18,19%);
- ліцеїв – 22 (12,22 %) , у 2016/2017 н.р. – 24 (12,84%);
- спеціалізованих шкіл – 16 (8,89 %), у 2016/2017 н.р. – 20 (10,69 %);
- колегіумів – 2 (1,11 %) , у 2016/2017 н.р. – 4 (2,14%).

Порівняно з минулим роком серед закладів загальної середньої освіти, у яких були переможці II (обласного) етапу конкурсу МАН, зменшилася частка спеціалізованих шкіл (на 1,80 %), колегіумів (на 1,03 %) та ліцеїв (на 0,62 %); збільшився відсоток гімназій (2,50 %) та загальноосвітніх шкіл (на 1,64 %).

Найбільшу кількість переможців II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН підготували такі навчальні заклади:

по сільських районах:

- Балаклійський ліцей (6 учнів);
- Безлюдівський юридичний ліцей ім. Героя Радянського Союзу І.Я Підкопая (Харківський район, 6 учнів);
- Дергачівська гімназія № 3 (5 учнів);
- Балаклійська ЗОШ I – III ст. № 2 (4 учні);
- Валківський ліцей ім. О. Масельського (4 учні);
- Богодухівський ліцей № 3 (4 учні).

по містах обласного значення:

- Лозівський НВК «загальноосвітній навчальний заклад-ліцей» № 4 Лозівської міської ради Харківської області» (3 учні);
- Куп'янський НВК «Школа-гімназія № 3» (2 учні);
- Первомайська ЗОШ I – III ст. № 7 (2 учні);
- Чугуївський НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів-гімназія № 5» (2 учні);

- Чугуївський НВК № 6 імені тричі Героя Радянського Союзу І.М. Кожедуба (2 учні).
по об'єднаних територіальних громадах:

- Нововодолазький ліцей (3 учні);
- Нововодолазька гімназія (3 учні);

- Комунальний заклад «Мереф'янська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4» (2 учні);

- Малинівський ліцей № 1 (2 учні);
- Малоданилівський ліцей (2 учні);

по районах м. Харкова:

- Харківський НВК № 45 «Академічна гімназія» (19 учнів);
- Харківська гімназія № 46 імені М.В. Ломоносова (17 учнів);
- Харківська гімназія № 47 (13 учнів).

Серед інших закладів загальної середньої освіти, які підготували найбільшу кількість переможців змагань, слід відзначити Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат ІІ-ІІІ ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради» (38 учнів).

Значну кількість переможців (113) підготував Комунальний заклад «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради».

За місцем розташування закладів загальної середньої освіти більшість учнів, які перемогли в змаганнях, як і в минулому році, навчалися в ЗЗСО *районів міста Харкова та міської мережі*: 230 учнів із 90-та ЗЗСО (247 із 118-ти – у 2016/2017 н.р.).

У *сільських районах* переможцями стали 98 учнів із 63-х ЗЗСО (133 учні з 77-ми – у 2016/2017 н.р.); у *містах обласного значення* – 21 учень із 15-ти ЗЗСО (23 учні із 17-ти – у 2016/2017 н.р.); в *об'єднаних територіальних громадах* – 19 учнів із 12-ти ЗЗСО (5 учнів із 4-х – у 2016/2017 н.р.).

Частка учнів, які навчаються в ЗЗСО *сільських районів, міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад*, від загальної кількості переможців обласного етапу змагань (без урахування закладів освіти міської мережі, закладів освіти інтернатного типу, позашкільних закладів освіти) у 2017/2018 н.р. складала 37,50 % (40,97 % – у 2016/2017 н.р.). Порівняно з минулим роком вона зменшилася (на 3,47 %).

3.3. Порівняльний аналіз результатів ІІІ (обласного) етапу олімпіад і ІІ (обласного) етапу конкурсу МАН

Учні 140 закладів освіти області (138 у 2016/2017 н.р.) вибороли перемогу як у ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів, так і в ІІ (обласному) етапі конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН.

Серед цих закладів освіти:

- гімназій – 34 (24,29 %);
- ліцеїв – 22 (15,71 %);
- колегіумів – 2 (1,43 %);
- спеціалізованих шкіл – 17 (12,14 %);
- загальноосвітніх шкіл – 63 (45,00 %);
- закладів освіти інтернатного типу – 2 (1,43 %).

Порівняно з минулим роком частка *загальноосвітніх шкіл і гімназій* серед закладів освіти, учні яких стали переможцями ІІІ (обласного) етапу олімпіад і ІІ (обласного) етапу конкурсу МАН, збільшилася: відповідно на 2,25 % і 1,82 %. Разом із тим зменшилася відносна кількість переможців – учнів *ліцеїв* (на 2,41 %), *колегіумів* (на 0,74 %), *закладів інтернатного типу* (на 0,74 %), *спеціалізованих шкіл* (на 0,18 %).

Учні 94-х закладів загальної середньої освіти області другий рік поспіль виборюють перемогу як у ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних

предметів, так і в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН (таблиця 3).

Таблиця 3

Перелік закладів ЗСО, учні яких другий рік поспіль стають переможцями III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів і II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН

№ пор.	Район (місто, ОТГ)	Назва закладу освіти
1	Балаклійський	Андріївська загальноосвітня школа I – III ступенів № 1 Балаклійської районної ради Харківської області
2	Балаклійський	Балаклійська загальноосвітня школа I – III ступенів № 1 ім. О.А. Тризни Балаклійської районної ради Харківської області
3	Балаклійський	Балаклійський ліцей Балаклійської районної державної адміністрації Харківської області
4	Балаклійський	Балаклійська загальноосвітня школа I – III ступенів № 2 Балаклійської районної ради Харківської області
5	Балаклійський	Донецька загальноосвітня школа I – III ступенів № 1 Балаклійської районної ради Харківської області
6	Барвінківський	Опорний заклад Барвінківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 1 Барвінківської районної ради Харківської області
7	Богодухівський	Богодухівська гімназія № 1 Богодухівської районної ради Харківської області
8	Богодухівський	Богодухівський ліцей № 3 Богодухівської районної ради Харківської області
9	Богодухівський	Полковомикитівська загальноосвітня школа I – III ступенів Богодухівської районної ради Харківської області
10	Валківський	Валківський ліцей імені Олександра Масельського Валківської районної ради Харківської області
11	Дворічанський	Дворічанський ліцей Дворічанської районної ради Харківської області
12	Дергачівський	Дергачівська гімназія № 3 Дергачівської районної ради Харківської області
13	Дергачівський	Козачолопанський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний заклад» Дергачівської районної ради Харківської області
14	Дергачівський	Солоницівський колегіум Дергачівської районної ради Харківської області
15	Зміївський	Зміївський ліцей № 1 імені двічі Героя Радянського Союзу З.К.Слюсаренка Зміївської районної ради Харківської області
16	Зміївський	Слобожанська гімназія № 2 Зміївської районної ради Харківської області
17	Кегичівський	Медведівська загальноосвітня школа I – III ступенів Кегичівської районної ради Харківської області
18	Красноградський	Красноградська гімназія «Гранд» Красноградської районної державної адміністрації Харківської області
19	Красноградський	Красноградський багатопрофільний ліцей Красноградської районної державної адміністрації Харківської області
20	Красноградський	Красноградська загальноосвітня школа I – III ступенів № 1 ім.О.І. Копиленка Красноградської районної державної адміністрації Харківської області
21	Красноградський	Красноградський навчально-виховний комплекс (загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад) № 3 Красноградської районної державної адміністрації Харківської області
22	Харківський	Пісочинський колегіум Харківської районної ради Харківської області

№ пор.	Район (місто, ОТГ)	Назва закладу освіти
23	Чугуївський	Новопокровський навчально-виховний комплекс Чугуївської районної ради Харківської області
24	Золочівська ОТГ	Золочівська гімназія № 1 Золочівської районної державної адміністрації Харківської області
25	Малинівська ОТГ	Комунальний заклад «Малинівський ліцей № 1» Малинівської селищної ради Чугуївського району Харківської області
26	Малоданилівська ОТГ	Комунальний заклад «Малоданилівський ліцей» Малоданилівської селищної ради Харківської області
27	Мереф'янська ОТГ	Комунальний заклад «Мереф'янський медичний ліцей» Мереф'янської міської ради Харківської області
28	Нововодолазька ОТГ	Нововодолазька гімназія Нововодолазької селищної ради
29	Нововодолазька ОТГ	Нововодолазький ліцей Нововодолазької селищної ради
30	Чкаловська ОТГ	Коробочкинський навчально-виховний комплекс Чкаловської селищної ради Чугуївського району Харківської області
31	м. Куп'янськ	Куп'янський навчально-виховний комплекс «Школа – гімназія № 3» Куп'янської міської ради Харківської області
32	м. Лозова	Лозівський навчально-виховний комплекс «загальноосвітній навчальний заклад – ліцей» № 4 Лозівської міської ради Харківської області
33	м. Люботин	Люботинська гімназія № 1 Люботинської міської ради Харківської області
34	м. Первомайський	Первомайська гімназія № 3 Первомайської міської ради Харківської області
35	м. Чугуїв	Чугуївський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I – III ступенів – гімназія № 5» Чугуївської міської ради Харківської області
36	м. Чугуїв	Чугуївський навчально-виховний комплекс № 6 імені тричі Героя Радянського Союзу І.М. Кожедуба Чугуївської міської ради Харківської області
37	Індустріальний	Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 75 Харківської міської ради Харківської області
38	Індустріальний	Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 80 Харківської міської ради Харківської області
39	Індустріальний	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 104 Харківської міської ради Харківської області
40	Індустріальний	Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 155 Харківської міської ради Харківської області
41	Індустріальний	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 157 Харківської міської ради Харківської області
42	Індустріальний	Харківська гімназія № 163 Харківської міської ради Харківської області
43	Київський	Харківська гімназія № 1 Харківської міської ради Харківської області
44	Київський	Харківський педагогічний ліцей № 4 Харківської міської ради Харківської області
45	Київський	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 5 Харківської міської ради Харківської області
46	Київський	Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 17 Харківської міської ради Харківської області
47	Київський	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 37 Харківської міської ради Харківської області
48	Київський	Харківська гімназія № 55 Харківської міської ради Харківської області
49	Київський	Харківський ліцей № 107 Харківської міської ради Харківської області

№ пор.	Район (місто, ОТГ)	Назва закладу освіти
50	Київський	Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 134 Харківської міської ради Харківської області
51	Київський	Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 170 Харківської міської ради Харківської області
52	Київський	Спеціалізована економіко-правова школа I – III ступенів з поглибленим вивченням іноземної мови приватного вищого навчального закладу Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»
53	Київський	Приватний заклад «Харківська приватна загальноосвітня школа I–III ступенів «Лествіца» Харківської області»
54	Московський	Комунальний заклад «Харківська спеціалізована школа II – III ступенів № 3 Харківської міської ради Харківської області»
55	Московський	Комунальний заклад «Харківський навчально–виховний комплекс «Школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)» № 8 Харківської міської ради Харківської області
56	Московський	Харківська гімназія № 23 Харківської міської ради Харківської області
57	Московський	Харківська гімназія № 43 Харківської міської ради Харківської області
58	Московський	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 123 Харківської міської ради Харківської області
59	Московський	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 139 Харківської міської ради Харківської області
60	Московський	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 140 Харківської міської ради Харківської області
61	Московський	Харківський ліцей № 141 Харківської міської ради Харківської області
62	Московський	Харківська гімназія № 144 Харківської міської ради Харківської області
63	Немишлянський	Харківська гімназія № 14 Харківської міської ради Харківської області
64	Немишлянський	Комунальний заклад «Харківський навчально-виховний комплекс «гімназія – школа I ступеня» № 24 Харківської міської ради Харківської області імені І.Н. Питікова»
65	Немишлянський	Комунальний заклад «Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 49 Харківської міської ради Харківської області імені Харківських дивізій»
66	Немишлянський	Харківський ліцей № 161 «Імпульс» Харківської міської ради Харківської області
67	Немишлянський	Харківський приватний навчально-виховний комплекс «Вересень» Харківської області
68	Новобаварський	Харківська гімназія № 39 Харківської міської ради Харківської області
69	Новобаварський	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 54 Харківської міської ради Харківської області
70	Новобаварський	Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 162 Харківської міської ради Харківської області
71	Основ'янський	Харківська гімназія № 12 Харківської міської ради Харківської області
72	Основ'янський	Харківська гімназія № 34 Харківської міської ради Харківської області
73	Основ'янський	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 35 Харківської міської ради Харківської області
74	Слобідський	Харківська гімназія № 46 ім. М.В. Ломоносова Харківської міської ради Харківської області

№ пор.	Район (місто, ОТГ)	Назва закладу освіти
75	Слобідський	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 78 Харківської міської ради Харківської області
76	Слобідський	Харківська гімназія № 82 Харківської міської ради Харківської області
77	Слобідський	Харківський технічний ліцей № 173 Харківської міської ради Харківської області
78	Холодногірський	Харківська гімназія № 13 Харківської міської ради Харківської області
79	Холодногірський	Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 18 Харківської міської ради Харківської області
80	Холодногірський	Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 108 Харківської міської ради Харківської області
81	Холодногірський	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 126 Харківської міської ради Харківської області
82	Холодногірський	Харківська гімназія № 152 Харківської міської ради Харківської області
83	Шевченківський (м. Харків)	Комунальний заклад «Харківська гімназія № 6 «Маріїнська гімназія» Харківської міської ради Харківської області»
84	Шевченківський (м. Харків)	Харківський навчально-виховний комплекс № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області
85	Шевченківський (м. Харків)	Харківська гімназія № 47 Харківської міської ради Харківської області
86	Шевченківський (м. Харків)	Харківський ліцей № 89 Харківської міської ради Харківської області
87	Шевченківський (м. Харків)	Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 148 Харківської міської ради Харківської області
88	Шевченківський (м. Харків)	Харківський ліцей № 149 Харківської міської ради Харківської області
89	Шевченківський (м. Харків)	Харківська гімназія № 169 Харківської міської ради Харківської області
90	Міська мережа	Комунальний заклад «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»
91	Міська мережа	Комунальний заклад «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області»
92	Загальноосвітні інтернатні заклади	Комунальний заклад «Харківська спеціалізована школа-інтернат «Ліцей “Правоохоронець”» Харківської обласної ради
93	Спеціальні інтернатні заклади	Комунальний заклад «Харківський спеціальний навчально-виховний комплекс ім. В.Г. Короленка» Харківської обласної ради
94		Комунальний заклад обласна школа-інтернат II – III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»

Серед цих закладів освіти:

- гімназій – **29 (30,85 %)**;
- ліцеїв – **19 (20,21 %)**;
- колегіумів – **2 (2,13 %)**;
- спеціалізованих шкіл – **10 (10,64 %)**;
- загальноосвітніх шкіл – **31 (32,98 %)**;
- закладів інтернатного типу – **3 (3,19 %)**.

Аналіз результатів участі учнів в обласному етапі конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН і Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних дисциплін показав, що кращі результати показують учні *гімназій, ліцеїв, колегіумів, спеціалізованих шкіл.*

Нижче подані результати рейтингування закладів загальної середньої освіти за підсумками їх участі в III (обласному) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів і II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН (таблиця 4).

Таблиця 4

Показники участі закладів ЗСО Харківської області в III (обласному) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів і II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН у 2017/2018 навчальному році

Заклад освіти	Рейтинговий коефіцієнт	Місце
Комунальний заклад «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»	0,7813	1
Харківський навчально-виховний комплекс № 45 «Академічна гімназія» Харківської міської ради Харківської області	0,4450	2
Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат II – III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради»	0,4424	3
Харківська гімназія № 47 Харківської міської ради Харківської області	0,2520	4
Харківська гімназія № 46 ім. М.В. Ломоносова Харківської міської ради Харківської області	0,2155	5
Харківська спеціалізована школа I– III ступенів № 162 Харківської міської ради Харківської області	0,1146	6
Харківський ліцей № 161 «Імпульс» Харківської міської ради Харківської області	0,0962	7
Харківський технічний ліцей № 173 Харківської міської ради Харківської області	0,0910	8
Харківська гімназія № 43 Харківської міської ради Харківської області	0,0808	9
Харківський ліцей № 107 Харківської міської ради Харківської області	0,0744	10
Комунальний заклад «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області»	0,0721	11
Комунальний заклад «Харківська гімназія № 6 «Маріїнська гімназія» Харківської міської ради Харківської області»	0,0720	12
Харківська гімназія № 14 Харківської міської ради Харківської області	0,0719	13
Харківська гімназія № 144 Харківської міської ради Харківської області	0,0709	14
Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 17 Харківської міської ради Харківської області	0,0694	15
Безлюдівський юридичний ліцей імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая Харківської районної ради Харківської області	0,0643	16
Харківська гімназія № 23 Харківської міської ради Харківської області	0,0640	17
Балаклійський ліцей Балаклійської районної державної адміністрації Харківської області	0,0626	18
Харківська гімназія № 55 Харківської міської ради Харківської області	0,0624	19
Харківська гімназія № 152 Харківської міської ради Харківської області	0,0622	20
Валківський ліцей імені Олександра Масельського Валківської районної ради Харківської області	0,0526	21
Дергачівська гімназія № 3 Дергачівської районної ради Харківської області	0,0517	22
Богодухівський ліцей № 3 Богодухівської районної ради Харківської області	0,0504	23
Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 170 Харківської міської ради Харківської області	0,0500	24
Харківський приватний навчально-виховний комплекс «Вересень» Харківської області	0,0498	25
Харківський ліцей № 149 Харківської міської ради Харківської області	0,0498	26

Заклад освіти	Рейтинговий коефіцієнт	Місце
Харківський ліцей № 141 Харківської міської ради Харківської області	0,0483	27
Богодухівська гімназія № 1 Богодухівської районної ради Харківської області	0,0469	28
Харківська гімназія № 169 Харківської міської ради Харківської області	0,0434	29
Первомайська гімназія № 3 Первомайської міської ради Харківської області	0,0430	30
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 143 Харківської міської ради Харківської області	0,0415	31
Харківська гімназія № 1 Харківської міської ради Харківської області	0,0408	32
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 5 Харківської міської ради Харківської області	0,0406	33
Харківська гімназія № 82 Харківської міської ради Харківської області	0,0404	34
Харківська спеціалізована школа I – III ст. № 62 Харківської міської ради Харківської області	0,0402	35
Нововодолазька гімназія Нововодолазької селищної ради Харківської області	0,0388	36
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 78 Харківської міської ради Харківської області	0,0374	37
Дворічанський ліцей Дворічанської районної ради Харківської області	0,0368	38
Зміївський ліцей № 1 імені двічі Героя Радянського Союзу З.К. Слюсаренка Зміївської районної ради Харківської області	0,0341	39
Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 75 Харківської міської ради Харківської області	0,0338	40
Комунальний заклад «Зміївська загальноосвітня школа I – III ступенів № 2 імені льотчика-космонавта Ігоря Петровича Волка Зміївської районної ради Харківської області»	0,0329	41
Новопокровський навчально-виховний комплекс Чугуївської районної ради Харківської області	0,0308	42
Лозівський навчально-виховний комплекс «загальноосвітній навчальний заклад – ліцей» № 4 Лозівської міської ради Харківської області	0,0303	43
Балаклійська загальноосвітня школа I – III ступенів № 2 Балаклійської районної ради Харківської області	0,0301	44
Куп'янський навчально-виховний комплекс «Школа – гімназія № 3» Куп'янської міської ради Харківської області	0,0288	45
Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 155 Харківської міської ради Харківської області	0,0288	46
Комунальний заклад «Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 49 Харківської міської ради Харківської області імені Харківських дивізій»	0,0287	47
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 70 Харківської міської ради Харківської області	0,0275	48
Харківський навчально-виховний комплекс «школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 8 Харківської міської ради Харківської області»	0,0272	49
Козачолопанський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа – дошкільний заклад» Дергачівської районної ради Харківської області	0,0268	50
Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 18 Харківської міської ради Харківської області	0,0263	51
Харківський ліцей № 89 Харківської міської ради Харківської області	0,0261	52
Пісочинський колегіум Харківської районної ради Харківської області	0,0260	53
Харківська гімназія № 12 Харківської міської ради Харківської області	0,0259	54
Харківська гімназія № 39 Харківської міської ради Харківської області	0,0247	55
Золочівська гімназія № 1 Золочівської районної державної адміністрації Харківської області	0,0244	56

Заклад освіти	Рейтинговий коефіцієнт	Місце
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 139 Харківської міської ради Харківської області	0,0244	57
Слобожанська гімназія № 2 Зміївської районної ради Харківської області	0,0244	58
Чугуївський навчально-виховний комплекс № 6 імені тричі Героя Радянського Союзу І.М. Кожедуба Чугуївської міської ради Харківської області	0,0232	59
Медведівська загальноосвітня школа I – III ступенів Кегичівської районної ради Харківської області	0,0230	60
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 126 Харківської міської ради Харківської області	0,0228	61
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 37 Харківської міської ради Харківської області	0,0223	62
Харківська гімназія № 65 Харківської міської ради Харківської області	0,0220	63
Опорний заклад Барвінківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 1 Барвінківської районної ради Харківської області	0,0216	64
Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 134 Харківської міської ради Харківської області	0,0216	65
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 151 Харківської міської ради Харківської області	0,0214	66
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 48 Харківської міської ради Харківської області	0,0214	67
Харківська гімназія № 178 «Освіта» Харківської міської ради Харківської області	0,0210	68
Харківська гімназія № 163 Харківської міської ради Харківської області	0,0205	69
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 104 Харківської міської ради Харківської області	0,0204	70
Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 80 Харківської міської ради Харківської області	0,0201	71
Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 87 Харківської міської ради Харківської області	0,0195	72
Чугуївська загальноосвітня школа I – III ступенів № 1 імені І.Ю. Рєпіна Чугуївської міської ради Харківської області	0,0193	73
Комунальний заклад «Малинівський ліцей № 1» Малинівської селищної ради Чугуївського району Харківської області	0,0192	74
Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 85 Харківської міської ради Харківської області	0,0188	75
Харківська гімназія № 13 Харківської міської ради Харківської області	0,0182	76-77
Комунальний заклад «Харківська спеціалізована школа II – III ступенів № 3 Харківської міської ради Харківської області»	0,0182	76-77
Нововодолазький ліцей Нововодолазької селищної ради	0,0180	78
Харківська спеціалізована школа № 66 Харківської міської ради Харківської області	0,0177	79-80
Комунальний заклад «Харківський навчально-виховний комплекс «гімназія – школа I ступеня» № 24 Харківської міської ради Харківської області імені І.Н. Питікова»	0,0177	79-80
Комунальний заклад «Харківський спеціальний навчально-виховний комплекс ім. В.Г. Короленка» Харківської обласної ради	0,0174	81-82
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 140 Харківської міської ради Харківської області	0,0174	81-82
Чугуївський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I – III ступенів – гімназія № 5 Чугуївської міської ради Харківської області	0,0165	83
Красноградський багатoproфільний ліцей Красноградської районної державної адміністрації Харківської області	0,0164	84

Заклад освіти	Рейтинговий коефіцієнт	Місце
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 36 Харківської міської ради Харківської області	0,0161	85
Полковомикитівська загальноосвітня школа I – III ступенів Богодухівської районної ради Харківської області	0,0153	86-88
Новомерчицький навчально-виховний комплекс (загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад) Валківської районної ради Харківської області	0,0153	86-88
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 131 Харківської міської ради Харківської області	0,0153	86-88
Харківська загальноосвітня школа I–III ступенів № 54 Харківської міської ради Харківської області	0,0152	89
Донецька загальноосвітня школа I – III ступенів № 1 Балаклійської районної ради Харківської області	0,0151	90
Балаклійська загальноосвітня школа I – III ступенів № 1 ім. О.А. Тризни Балаклійської районної ради Харківської області	0,0139	91
Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 73 Харківської міської ради Харківської області	0,0137	92-94
Харківська гімназія № 34 Харківської міської ради Харківської області	0,0137	92-94
Зідківська загальноосвітня школа I–III ступенів ім. Г.І. Ковтуна Зміївської районної ради Харківської області	0,0137	92-94
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 123 Харківської міської ради Харківської області	0,0136	95
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 28 Харківської міської ради Харківської області	0,0135	96-98
Куп'янська загальноосвітня школа I – III ступенів № 6 Куп'янської міської ради Харківської області	0,0135	96-98
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 150 Харківської міської ради Харківської області	0,0135	96-98
Коробочкинський навчально-виховний комплекс Чкаловської селищної ради Чугуївського району Харківської області	0,0121	99
Комунальний заклад «Мереф'янський медичний ліцей» Мереф'янської міської ради Харківської області	0,0111	100
Харківська гімназія № 172 Харківської міської ради Харківської області	0,0111	101
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 138 Харківської міської ради Харківської області	0,0109	102
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 157 Харківської міської ради Харківської області	0,0108	103-105
Первомайська загальноосвітня школа I – III ступенів № 6 Первомайської міської ради Харківської області	0,0108	103-105
Харківська спеціалізована школа I – III ступенів № 108 Харківської міської ради Харківської області	0,0108	103-105
Харківська ЗОШ I – III ступенів № 154 Харківської міської ради Харківської області	0,0097	106-114
Високопільська загальноосвітня школа I – III ст. Валківської районної ради Харківської області	0,0097	106-114
Люботинська загальноосвітня школа I – III ступенів № 3 Люботинської міської ради Харківської області	0,0097	106-114
Глушківська загальноосвітня школа I – III ступенів Куп'янської районної ради Харківської області	0,0097	106-114
Красноградська гімназія «Гранд» Красноградської районної державної адміністрації Харківської області	0,0097	106-114
Шарівська загальноосвітня школа I – III ступенів Валківської районної ради Харківської області	0,0097	106-114
Мечебилівська загальноосвітня школа I – III ступенів Барвінківської районної ради Харківської області	0,0097	106-114

Заклад освіти	Рейтинговий коефіцієнт	Місце
Роганський аграрний ліцей Роганської селищної ради Харківського району Харківської області	0,0097	106-114
Чкаловський навчально-виховний комплекс Чкаловської селищної ради Чугуївського району Харківської області	0,0097	106-114
Вовчанська гімназія № 1 Вовчанської районної ради Харківської області	0,0095	115-116
Спеціалізована економіко-правова школа I – III ступенів з поглибленим вивченням іноземної мови приватного вищого навчального закладу Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»	0,0095	115-116
Люботинська гімназія № 1 Люботинської міської ради Харківської області	0,0081	117-120
Краснопавлівська загальноосвітня школа I – III ст. Лозівської районної ради Лозівського району Харківської області	0,0081	117-120
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 51 Харківської міської ради Харківської області	0,0081	117-120
Красноградська загальноосвітня школа I – III ступенів № 1 ім. О.І. Копиленка Красноградської районної державної адміністрації Харківської області	0,0081	117-120
Первомайська загальноосвітня школа I – III ступенів № 7 Первомайської міської ради Харківської області	0,0069	121-122
Комунальний заклад «Мереф'янська загальноосвітня школа I – III ступенів № 4» Мереф'янської міської ради Харківської області	0,0069	121-122
Комунальний заклад «Малоданилівський ліцей» Малоданилівської селищної ради Харківської області	0,0068	123-128
Дергачівський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний заклад» Дергачівської районної ради Харківської області	0,0068	123-128
Есхарівська загальноосвітня школа I – III ступенів Чугуївської районної ради Харківської області	0,0068	123-128
Різниківська загальноосвітня школа I – III ступенів Вовчанської районної ради Харківської області	0,0068	123-128
Красноградський навчально-виховний комплекс (загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад) № 3 Красноградської районної державної адміністрації Харківської області	0,0068	123-128
Приватний заклад «Харківська приватна загальноосвітня школа I – III ступенів «Лествица» Харківської області»	0,0068	123-128
Харківська загальноосвітня школа I–III ступенів № 35 Харківської міської ради Харківської області	0,0055	129
Первомайська загальноосвітня школа I – III ст. № 5 Первомайської міської ради Харківської області	0,0041	130-140
Комунальний заклад «Троїцький навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад» Первомайської районної державної адміністрації Харківської області»	0,0041	130-140
Андріївська загальноосвітня школа I – III ступенів № 1 Балаклійської районної ради Харківської області	0,0041	130-140
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 142 Харківської міської ради Харківської області	0,0041	130-140
Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 148 Харківської міської ради Харківської області	0,0041	130-140
Харківський педагогічний ліцей № 4 Харківської міської ради Харківської області	0,0041	130-140
Кегичівський ліцей Кегичівської районної ради Харківської області	0,0041	130-140
Солоницівський колегіум Дергачівської районної ради Харківської області	0,0041	130-140

Заклад освіти	Рейтинговий коефіцієнт	Місце
Старомерчицька загальноосвітня школа I – III ступенів Валківської районної ради Харківської області	0,0041	130-140
Комунальний заклад «Харківська спеціалізована школа-інтернат «Ліцей “Правоохоронець”» Харківської обласної ради	0,0041	130-140
Тимченківська загальноосвітня школа I – III ступенів Зміївської районної ради Харківської області	0,0041	130-140

Примітка. Розрахунковий коефіцієнт (K_p) обчислювався за формулами:

$$K_p = 0,7K_{ол} + 0,3K_{МАН} \quad (3.1), \text{ де}$$

$$K_{ол} = \frac{5N_I + 3N_{II} + N_{III}}{\max(5N_I + 3N_{II} + N_{III})} \quad (3.2)$$

$$K_{МАН} = \frac{5M_I + 3M_{II} + M_{III}}{\max(5M_I + 3M_{II} + M_{III})} \quad (3.3)$$

$K_{ол}$ – коефіцієнт результативності участі в обласному етапі олімпіад;

$K_{МАН}$ – коефіцієнт результативності участі в обласному етапі конкурсу МАН;

N_I, N_{II}, N_{III} – кількість переможців обласного етапу олімпіад, які вибороли відповідно дипломи I, II та III ступеня;

M_I, M_{II}, M_{III} – кількість переможців обласного етапу конкурсу МАН, які вибороли відповідно дипломи I, II та III ступеня;

$\max(5N_I + 3N_{II} + N_{III})$ – найбільше значення виразу серед усіх ЗЗСО, у яких були переможці обласного етапу олімпіад;

$\max(5M_I + 3M_{II} + M_{III})$ – найбільше значення виразу серед усіх ЗЗСО, у яких були переможці обласного етапу конкурсу МАН.

Висновки

1. **Найбільша** кількість переможців III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів – у Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Харківському НВК № 45 «Академічна гімназія», Комунальному закладі «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Харківській гімназії № 47, Харківській гімназії № 46 ім. М.В. Ломоносова; серед сільських районів – у Балаклійському ліцеї, Новопокровському НВК (Чугуївський район), Богодухівській гімназії № 1, Сахновщинській ЗОШ I – III ст. № 1; серед міст обласного значення – у Первомайській гімназії № 3; Ізюмській гімназії № 1, Куп'янському НВК «Школа – гімназія № 3», Чугуївській ЗОШ I – III ст. № 2.

2. **Найбільшу** кількість переможців II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН підготували педагоги Комунального закладу «Обласна спеціалізована школа-інтернат II – III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія», Харківської гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова, Харківської гімназії № 47; серед сільських районів **найбільша** кількість переможців у Балаклійському ліцеї, Безлюдівському юридичному ліцеї ім. Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая, Дергачівській гімназії № 3, Балаклійській ЗОШ I – III ст. № 2, Валківському ліцеї ім. О. Масельського, Богодухівському ліцеї № 3; по містах обласного значення – у Лозівському НВК «загальноосвітній навчальний заклад-ліцей» № 4 Лозівської міської ради Харківської області», Куп'янському НВК «Школ – гімназія № 3», Первомайській ЗОШ I – III ст. № 7; Чугуївському НВК «Загальноосвітня школа I – III ступенів – гімназія № 5 Чугуївської міської ради Харківської області»; по

об'єднаних територіальних громадах – у Нововодолазькому ліцеї, Нововодолазькій гімназії, Комунальному закладі «Мереф'янська загальноосвітня школа І – III ступенів № 4», Комунальному закладі «Малинівський ліцей № 1», Комунальному закладі «Малоданилівський ліцей».

3. У **140** закладах загальної середньої освіти були переможці *III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів і II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН.*

4. **Найвищу** результативність в інтелектуальних змаганнях серед *сільських районів* продемонстрували учні Безлюдівського юридичного ліцею імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая, *міст обласного значення – Первомайської гімназії № 3, об'єднаних територіальних громад – Нововодолазької гімназії, районів міста Харкова – Харківського НВК № 45 «Академічна гімназія».*

5. До **п'ятірки найкращих** ЗЗСО області за результатами *обласного етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад та конкурсу МАН два роки поспіль* входять Комунальний заклад «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області», Харківський НВК № 45 «Академічна гімназія», Комунальний заклад «Обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Обдарованість» Харківської обласної ради», Харківська гімназія № 47, Харківська гімназія № 46 ім. М.В. Ломоносова.

Розділ I «Аналіз проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2017/2018 навчальному році» підготовлено:

- Центром аналітичної та методичної роботи (Вольянська С.Є., Кротова І.В., Носик Н.Д. – загальний аналіз, Румянцева-Лахтіна О.О. – українська мова та література; Косенко К.О. – російська мова та література; Моліна О.О. – англійська мова; Саввіч О.М. – географія; Носик Н.Д. – економіка; Зайцева О.А. – біологія, екологія; Будна С.М. – математика; Лелеко В.Г. – хімія; Федченко С.Г. – фізика, астрономія; Євтушенко Є.В. – історія; Сідорчук В.П. – правознавство);
- Центром громадянського виховання (Назарчук І.І., Остапенко А.С. – трудове навчання);
- Центром інноваційного розвитку освіти (Старченко Л.М. – інформатика, інформаційні технології);
- кафедрою методики навчання мов і літератури (Булгакова В.Г., канд. пед. наук, – німецька, французька, іспанська мови, іврит та єврейська література);
- кафедрою соціально-гуманітарної освіти (Китиченко С.О. – економіка);
- Центром моніторингу якості освіти (Капустін І.В., Голтяй Т.М., Євтушенко С.С., Мірошніченко В.М., Рудакова О.С. – усі предмети).

Розділ II «Аналіз результатів II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН у 2016/2017 – 2017/2018 навчальних роках» підготовлено за матеріалами КЗ «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»

- Центром моніторингу якості освіти (Капустін І.В., Голтяй Т.М., Євтушенко С.С., Мірошніченко В.М., Рудакова О.С.).

Розділ III. «Аналіз результатів III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів і II (обласного) Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН (по навчальних закладах)» підготовлено:

- Центром моніторингу якості освіти (Капустін І.В., Голтяй Т.М., Євтушенко С.С., Мірошніченко В.М., Рудакова О.С.).

**Всеукраїнські учнівські олімпіади та Всеукраїнський конкурс-захист
науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН – 2018: аналіз, рекомендації**

Відповідальний за випуск: *Кротова І.В.*

Редактори: *Кротова І.В., Писаренко Т.І.*

Технічне редагування: *Носик Н.Д.*

Харківська академія неперервної освіти
61057, м. Харків, вул. Пушкінська, 24,
тел. / факс (057) 731-21-31,
E-mail: kvnz.hano@gmail.com
Web-сайт: edu-post-diploma.kharkov.ua